Atenție! După pag. 51 se

începe iar cu pag. 1 și se pune bis: 51 bis/13

Se repetă paginile: 115, 116,

117 și 118

ХРОНОЛОГІѦ
шї
ІСТОРІИ ꙊНІВЕРСАЛЪ

прелꙋкратъ пе скꙋрт

де

ПАХАРНИКꙊЛ ГЕОРГЇЕ СЕꙊЛЕСКꙊЛ, ПРОФЕСОР
ПꙊБЛІК ДЕ ІСТОРЇЕ ШЇ ФІЛОЛОГЇЕ.

ТОМꙊЛ ꙞНТЪЙ.

ЕШЇЙ
Ꙟн Тѵпографїа. сф Мітрополїй.
1837

Historia est testis temporum, Lux veritatis, vita memoriæ, Magistra vitæ, Nuncia vetustalis. In eo-tanquam in speculo lector ornare et componere vitam suam ad alienas virtutes et sine noxa id quod malum cernere potest. (Cicero.)

Їсторіа есте мартꙋра тімпꙋрїлор, лꙋміна адевърꙋлꙋї, віаца меморіеї, ꙟвъцътоаре віецеї, солꙋл векімеї. Ꙟн еа прівінд ка ꙟн оглíндъ четїторюл поате ꙟмподобї ші ꙟндрепта траюл віецїї сале дꙋпре віртꙋціле алтора ші фъръ а пътімі се ꙟмвацъ а кꙋноще ръꙋл ші асе фері де ел. (Ціцеро)

ОНОРАТЕЙ ЕПІТРОПІЇ

А

ЖМВЕЦЪТУРІЛОР ПУБЛІЧЕ.

ѰНАЛТ ПРЪОФІНЦІТУЛУЇ АРХІЕПІСКОП АЛ СУЧЕВЕЇ ШІ МІТРОПОЛІТ АЛ МОЛДАВЕЇ І КАВАЛЕРЮ ОРДІНУЛУЇ СФ: АНЕЇ КЛАСУЛ I.

Д. Д. ВЕНІАМІН КОСТАКІ.

ѰНАЛТ ЕВГЕНІІЛОР САЛЕ СІНЕПІТРОПІЛОР МАРЕ ЛОГОФЕЦЇ ШІ КАВАЛЕРЇ

КОНСТАНДІН МАВРОКОРДАТ.

ШІ

НЕКУЛАЇ КАНТАКУЗІН.

СПРЕ СЕМНУЛ РЕКУНОЩІНЦЕЇ ДЕДІКЪ АУТОРЮЛ АЧЪСТЪ КАРТЕ.

Прѣ чїнститъ Єпїтропїе а ꙟвъцѫтꙋрїлор пꙋблїче!

Ꙟтре кърціле сколастїче, каре ам алкътꙋїт шї ам парадосїт, дꙋпре ꙟнсерчїнарѣ пꙋсъ асꙋпръмї прїн декретꙋл чїнстїтеї Єпїтропїї, чї мї саꙋ дат ꙟн анꙋл ꙟмфїїнцереї Сколелор Націонале ла 1828 фїїнд шї ачастъ Їсторїе, ашѣ прекꙋм аꙋ лꙋат ꙟнчепꙋтꙋл шї севѫршїрѣ фїїнцеї сале, деасеменѣ възѫнд ешїрѣ еї ла лꙋмїнъ прїн тїпарю сꙋпт Аꙋспїчїа Ꙟнтѫюлꙋї Єпїтроп а Ꙟналт прѣсфїнцїтꙋлꙋї Архїпъсторю Мїтрополїтꙋл Молдавеї, Д. Д. ВЕНІАМІН КОСТАКЕ Ї А ПРѢЧЇНСТЇЦЇЛОР СЇН ЕПЇТРОПЇ шї пентрꙋ фолосꙋл че аꙋ кꙋлес жꙋнїмѣ сколастїкъ дїн манꙋскрїпт шї кꙋ атѫта маї мꙋлт де акꙋм ꙟндъмѫнаці дїн ексемплареле еї тѵпърїтъ ꙗръш дꙋпре резолꙋціа чїнстїтеї Єпїтропїї дїн 15 Септ: 1836, Їскълїтꙋл спре семнꙋл

рекȣнощінцеі къ адȣмбаріт де пърінтещіле бȣне воінце аȣ пȣтȣт фаче ші ачѣста ꙟн мініле тінерілор патріеі ꙟнкінъ чінстітеі Епітропіі ꙟмфъцошата карте, кȣ скопос съ кȣноаскъ акȣм ші ꙟн віиторю тінерімѣ патріеі пре аі лор Пърінці моралнічі, карії саȣ ꙟнгрижіт пентрȣ ꙟмбȣнътъціре інімеі ші ꙟнѕестраре мінцеі лор, царъ нацїа пе Меченації протеџȣіторі кȣлтȣреі націонале, дела каре дераѕъ феріціре ші траюл еі політік.

Сокотіндȣмъ ферічіт а пȣте фі де апȣраре ка ші пънъ акȣм ꙟн лȣкрȣл лȣмінъреі мораличе ал чінстітеі Епітропіі кредінчос орган,

Кȣ адѫнк респект мъ ꙟнсъмнезȣ ал Еі.

Ешії 1837.

Преȣмеліт Сервіторю.

Г. Сеȣлескȣл Пахарнік

ХРОНОЛОГІА

ШІ

ІСТОРІА ѸНІВЕРСАЛЪ

ПЕСКѸРТ.

Де Хрономїтрїе

Хрономітріа есте щіінца мъсȣръреї тімпȣлȣї.

Маі наінте де а се нъскочі мъестрітеле тімпомъсȣре мъргініїтоаре де кȣрсȣл тімпȣлȣї, прекȣм есте тактȣл пендȣлȣї арътъторю де секȣнде, мінȣте ші оаре, (чѣсȣрї) каре тоате се севжршескȣ прін машіна орнікȣлȣї, оаменії воінд а регȣла тімпȣл траюлȣї, а ꙟнделетнічіреї шї а фаптелор сале се сервѣ кȣ мъсȣрътоаре фірещї прекȣм есте зіоа ші ноаптѣ ші кȣ алор осевіте епохе адекъ дімінѣца, амѣза ші сѣра, ꙟнкжт пȣтем зіче къ соареле кȣ але сале фелюріте ȣмбрірї аȣ фост орнікȣл де зї (чѣсорнікȣл) ал прімарілор оаменї ші лȣна де ноапте.

Зіоа.

Прівіта кълъторіе а соарелȣї ꙟн орізон де ла ръсъріт пънъ ла апȣс се нȣмеще зі ші кȣрсȣл тімпȣлȣї де ла апȣс пънъ ла ресърїт ноапте, зіоа ші ноаптѣ аȣ фост челе маї жнтжї ші маї фірещї тімпомъсȣрї. Тімпȣл ачестора се ꙟмпърціръ апої ꙟн мъсȣрї маї мічї нȣміте оаре.

Бабілоненії ші Першії ꙟнчепѣ зіоа фіреще де ла ръсърірѣ соарелȣї, Егіптенії ші Романії де ла міезȣл нопцеї, Аравії, Їȣдеії ші Гречії де ла апȣсȣл соарелȣї, прекȣм ȣрмѣзъ пънъ астъзї Бїсеріка ноастръ ꙟнчепжнд сърбарѣ зілеї ȣрмътоаре дін сѣра зілеї прѣмерџетоаре. Астрономії тімпȣрілор ноастре маї ноуъ ꙟнчеп зіоа де ла пȣнтȣл кȣлмінацієї соарелȣї, каре есте ла аміазъзї, фіінд маї сігȣрї ал кȣноаще прін міжлочірѣ мерідіанілор сѣȣ ȣмбреї челеї маї мічї, че фаче ȣн перпендікȣ сѣȣ

омȣл ꙟнтоате зіле анȣлȣі, кѫнд віне соареле ꙟн крȣчѣ дрѣптъ дȣпре кȣм се ростескȣ сетенії.

Оара (чѣсȣл)

Фірѣска ꙟмпърціре а зілеі дінтрȣн'чепȣт аȣ фост ꙟн трії рестѫмпȣрі ꙟн тімпȣл ресърірєі, ꙟн ал прѫнзішорȣлȣі кѫнд есте соаріеле де трії сȣліце, дȣпрекȣм зік оаменії де рѫнд, ꙟн тімпȣл прѫнзȣлȣі маре, каре есте амѣзъзі, шї ꙟн тімпȣл точеі нȣміт померѣзъ (кіндіа) шї тїмпȣл апȣнереі нȣмітъ сѣръ. Фіекаре рестѫмпȣ сȣнт ꙟмпърціт ꙟн трії оаре дȣпре нȣмерȣл челор треі сȣліче ȣрмъ алкътȣірѣ зілеі дін 12. Іаръ тімпȣл нопцеі с'ꙟнсемнѣзъ ꙟн генерал прін амȣргȣл, ꙟнтѫіа віглъ, міезȣл нопцеі, кѫнтъторії шї зоріле.

Спаціа тімпȣлȣі кȣпрінс ꙟнтро а доа спрезечѣ парте ꙟнкѫте ꙟмпърціръ векії зіоа се нȣмі де Еџіптені ора дела зіна Орȣс нȣміт де Гречі Фебȣс зеȣл тімпȣлȣі зілеі. Дела Еџіптені аȣ ꙟмпрȣмȣтат шї Гречії шї Романії нȣмірѣ де оаръ (чѣс). Челе 12 оаре але челор векі атѫт де зі кѫт шї де ноапте нȣ ера егале пентрȣ къ мърїмѣ зілеі шї а нопцеі нȣ есте престе тот а нȣл де асемїне, де ачѣста саȣ ꙟмбінат де кътръ Астрономі ноаптѣ кȣ зіоа ꙟн ȣна сȣп нȣме де зіноптіме, шї се ꙟмпърці ꙟн 24 оаре де о потрівъ ꙟн каре се севѫрше ще ротірѣ пъмѫнтȣлȣі ꙟн џюрȣл осеії сале.

Пентрȣ регȣлатъ мъсȣрарѣ тімпȣлȣі зілеі, аȣ нъскочіт ꙟнтѫю Еџіптенії орнічіле де соаре нȣміте ороскопії шї Іліогномоне, адекъ сорнїче кȣ каре скопос ꙟнълцаръ колоніле обелїскȣрілор орізонтатѣ паралел кȣ челе патрȣ

пъръцї кардїналї, адікъ: ръсърітȣл, апȣсȣл, меꙁъноапте шї меꙁъꙁї, ка прін але лор ȣмбре дȣпре семніле сковіте пе фаца пъмѫнтȣлȣї ꙟнтр'ȣн черк съ мъсоаре кȣрсȣл оарелор ꙁїлеї. Пе лѫнгъ асфел де орнічe се афларъ ꙟн ȣрмъ шї алте ȣнелте де мъсȣрарѣ тімпȣлȣї, прекȣм орнїчіле де арїнъ нȣміте арінорніче, кȣ а кърора фіре стрекȣратеꙟ прін гъȣрї мічї дінтр'ȣн вас ꙟн алтȣл се хотърѣ тімпȣл ȣнеї оаре, асемине орнічіле де апъ нȣміте клепсідре сѣȣ маї біне апорніче, кȣ пікътȣріле кърора скȣрсе се фъчѣ мъсȣрарѣ оарелор тімпȣлȣї ка шї кȣ аріна, пѫнъ че маї ꙟн ȣрмъ се нъскочі мъсȣрарѣ тїмпȣлȣї кȣ тактȣл шї пендȣлȣл прін ꙟнвѫртірѣ роцїілор ꙟн пȣтерѣ апъсътоареї греȣтъцї, прȣкȣм сѫнт плȣмбії орнїчілор де пъреѣте, ла каре афларе се дедȣсе оамениї дȣпъ інвенціа роцеї шї а морілор. Оареле ꙁілеї ꙟн Егїпет се нȣмѣ кȣ ȣрмътоаріле кȣвінте, Лампа, Алексідa, Терпсіюї, Фінеф, Фева, Діавга, Прока, Памфа, Лаїтїа, Порпȣра, Панфота, Тȣрфа.

Деспре съптъмѫнї.

Сфѫнта скріптȣръ ні аратъ нȣмерȣл де шепте ал ꙁїлілор септъмѫнеї, ꙟн каріле Д.ꙁеȣ аȣ фъкȣт черюл шї пъмѫнтȣл. Астрономії Бабілонені шї Егіпетені саȣ дедȣсъ а ꙟнформа шї ії ꙁілїле съптъмѫнілор де шепте, де пе нȣмерȣл челор шепте ꙁіле, дін кареле се алкътȣеще о фаꙁъ сѣȣ ȣн пътрарю а лȣнеї ботеꙁіндȣле кȣ нȣмеле челор шепте планіте фіеще кърȣе консекрѫнд кѫте о ꙁі, дрепкаре ꙟнчепȣръ септъмѫна кȣ ꙁіоа соарелȣї нȣмїтъ ла ноі Дȣмїнікъ, іаръ ла чії векі Аполон,

сѫм-

дꙋпъ ачаста кꙋ зіоа Лꙋней сѣꙋ а Діаней каре планетъ ера пꙋсъ де чій векі ꙟн ал доіле ранг дꙋпъ соаре, апой кꙋ зіоа лꙋй Марс зінꙋл ресбоюлꙋй, а лꙋй Меркꙋріе ал негоцꙋлꙋй, а лꙋй Жоіа зеꙋл бꙋнелор тімпꙋрі, а Вінерей зеа късъторіілор ші ꙟсфършіт а лꙋй Сатꙋрнꙋс зінꙋл тімпꙋлꙋй нꙋмітъ де Еврей Сабат, зіоа рапаосꙋлꙋй. Іꙋдеій пре челелалте зіле де съптъмѫнъ ле нꙋмѣ ꙟнчепѫнд де дꙋмінікъ, ꙋна а сѫмбетей, прекꙋм зіче ші Евангелістꙋл фіінд сѣръ ꙟн зіоа ачеіа ꙟнтрꙋ ꙋна а сѫмбетелор, пе лꙋні о нꙋмѣ адоꙋа а сѫмбетей, пе марці а тріа а сѫмбетей ші челеланте пънъ ла а шеса а сѫмбетей адекъ вінері.

Нꙋ тоате гінтеле векімей аꙋ авꙋт септъмѫні ка Іꙋдеій. Гречій авѣ Декаде кꙋпрінзетоаре фіінд де зече зіле. Романій де ноꙋъ зіле прін каре ꙟмпърцѣ лꙋна ꙟн тріі, іар ꙟн аноꙋа зі кемата Нꙋндінъ се фъчѣ меркъторіа (тѫргꙋ сѣꙋ іармарокꙋл).

Де лꙋні сѣꙋ мезе (*)

Лꙋніле сѣꙋ мізеле челор векі се алкътꙋіа дін зіліле ꙟн каре се нъщѣ лꙋна, крещѣ ші іаръ скъдѣ пънъ ла нащіреа челей ноаъ. Фазіле лꙋміней ꙟі повъцꙋі а афла патраріле ей прекꙋм ал нашерей, ал пліноꙋлꙋней, ал щірбірей ші ал сфършітꙋлꙋй. Астрономій прекꙋм нꙋмерѫнд зіліле дін кареле се алкътꙋеск патраріле лꙋней, ші възінд къ сѫнт шепте се деꙋсеръ кътръ ꙟнформарѣ съптъмѫней, асемінѣ дін патрꙋ съптъмѫні дꙋпре нꙋмърꙋл челор патрꙋ фазе сѣꙋ патраре алкътꙋіръ кꙋрсꙋл лꙋней сѣꙋ а мізей лꙋнаръ де 28 зіле.

(*) Векій Романі нꙋмѣ лꙋна мезъ, кꙋ каре нꙋміре се осебѣ де нꙋмеле лꙋней адекъ а планетꙋлꙋй ші а зілей сале.

Деспре анѹ.

Ꙟнкѹнџюрарѣ соарелѹї дѹпре пъререа челор векї пе орїзонѹл черюлѹї, іаръ маї кїар пе Еклїптїка зодїакѹлѹї ꙟнчепѫнд дела ѹн пѹнт шї аџюнгѫнд іаръ ла ачела, прекѹм есте ал солстїцїїлор шї ал еквїнопцїїлор ачѣстъ перїодїкъ кълъторїе а соарелѹї кѹ фелюрїтеле лѹї температѹрї дедѹсъ пре чїї де ла ꙟнчепѹт кътръ афларѣ анѹлѹї соларю. Ѧчесте осебїте температѹрї чї продѹче соареле прїн дїпъртаре шї апропїере де о зонъ сѣѹ де алта кѹ каре ꙟнформѣзъ тїмпѹрї маї калде сѣѹ маї фрїгѹроасе, се нѹмеск анотїмпѹрї прекѹм прїмъвара, вара, тоамна шї іарна.

Ѧнѹл ка шї лѹна дѹпре фазе се'мпърцї декътръ ѹнїї маї генералнїк ꙟн доѹъ анотїмпѹрї адекъ ал верєї шї ал ернєї прекѹм де лъкѹїторїї чїї маї апропїецї де Екватор шї де ачїї маї апропїецї де зона ꙟнгецатъ, іаръ де алцїї ꙟн патрѹ ꙟн ал прїмъверєї, ал верєї, тоамнєї, шї ернєї, прекѹм де лъкѹїторїї зонїлор стѫмпърате, петрекъторї ꙟнтре зона фербїнте шї зона ꙟнгецатъ; апої тоцї де комѹн лѹ'мпърцї маї спецїалнїк ꙟн 12 мезе сѣѹ'лѹнї, ка пе зї ꙟн 12 оаре, дѹпре нашерѣ чѣ дедоѹъспрезече орї а лѹнєї ꙟн кѹрсѹл соарелѹї де престе ан, шї сокотїндѹсе сѹма зїлелор ꙟнформате дїн ротїрѣ пъмѫнтѹлѹї ꙟн ірецюрѹл осїєї прїн 24 оаре а ѹнєї зїноптїмї шї ротїрѣ са ꙟмпрецюрѹл соарелѹї ꙟн спацїа ѹнѹї ан се мъсѹрїнї анѹл соларю де 365 сѣѹ 366 зїле.

Ꙟнчеперѣ анѹлѹї соларю ѹнїї аѹ фъкѹто кѹ ꙟнчепїрѣ прїмъверїї дела ѹн пѹнт прекѹм саѹ пърѹт челор ве-

кі маі фіреск ал єквінопцієі де прімъвъръ, кѫнд пъмѫнтꙋл ꙟнкълзіт ші роꙋрат діскіде сінꙋл ші продꙋче дін сіне вегетації, кꙋ каре вінтꙋеще пре аі сеі віецꙋіторіи прекꙋм Романії ка лъкꙋіторі аі зонеі температе апоі префъкѫндꙋші календаріюл стръмꙋтъръ ші ꙟнчепере кꙋ солстенціа де іарнъ і анꙋме кꙋ ꙟнтъіа зі а лꙋі Іанꙋаріє, дꙋпре каре ꙋрмъм кꙋ тоції пънъ астъзі. Алції лꙋ'нчепꙋ кꙋ єквінопціа де тоамнъ прекꙋм Іꙋдеіі кѫнд арꙋнка семінціїле ꙟн пъмѫнт ка лъкꙋіторі де зонъ маі фіербінте, ꙟнкѫт нꙋмаі ꙟнтімпꙋл єрнеі лі плоа. Алції ꙟнчепꙋръ анꙋл кꙋ солстіціа де вѣръ прекꙋм Єгіптенії кѫнд ꙟнчепѣ аръвърса Нілꙋл.

Єгіптенії арфі афлат анꙋл соларю кꙋ 2887 ані ꙟ. д. Х. Възіторюл де'Дꙋмнезеꙋ Моісі єшінд дін Єгіпет прін сꙋта а 15 ꙟнаінте де Хрістос, кꙋноще анꙋл соларю. Першії лар фі афлат кꙋ 3200 ані ꙟнаінте де Хрістос фъкѫндꙋл дін 365 зіле ші дꙋпъ 120 ані адъогѫнд ꙟнкъ 30 зіле. Ꙟн зілеле мі Шах Мелек нꙋміт ші Џелъледін 1079 дꙋпъ Х. астрономії Першії аꙋ регꙋлат анꙋл соларю де 365 зіле 5 оаре 49 мінꙋнт, 15 секꙋнде. 48 квартаріе ꙟмпъръціт ꙟн 12 лꙋні кѫте де 30 зіле кътръ каре се маі адаоџе чінчі зіле, іаръ пе ал 4ле анꙋ інтеркаларюл алкътꙋіръ де 366. Індіенії арфі афлат анꙋл соларю ла 3100 ані ꙟнаінте де Х; алкътꙋіндꙋл дін 365 зіле 6 оаре 12 мін. ші 30 секꙋнде ші ꙟмпърціндꙋл ꙟн 12 лꙋніи пе зі о ꙟнчепѣ дела ръсерітꙋл соарелꙋі ші о діспърцѣ ꙟн 60 оаре, анꙋл ꙟнтеркаларю де 366 зіле. Бабілоненії ар фі афлат анꙋл соларю алкътꙋіт де 365

зіле кꙋ 2473 ані Ꙟ. Х. ꙟн зіліле лꙋї Немрод. Кінезії арфі афлат кꙋ 2077 Ꙟ: Хс. анꙋл лор лꙋнарю алкътꙋїт дін 12 мезе, пре кареле ꙟнчеп кꙋ ноꙋъ лꙋніа лꙋї Февруаріе кꙟнд се фаче ла джншії прімъвѣра, ші пентрꙋ асе потрівї зілелеанꙋлꙋї кꙋ курсꙋл соарелꙋї маї адаог о лꙋнъ, септъмжнеле лꙋнеі лор сꙟнт Декаде. (*)

Егіптенії се дедꙋсе кътръ афларѣ анꙋлꙋї соларю парте фаворіцї де черюл лор чел сенінос ꙟнкꙟт пꙋтꙋръ обсерва анꙋала ресеріре ші апꙋнере а стелїлор ꙟнтре каре де ꙟн-

(*) Де щіꙋт есте къ маї ꙟнаінте де афларѣ анꙋлꙋї соларю анії прімарілор оаменї се алкътꙋїа маї ꙟнтжю дін о зїкоптіме прекꙋм зіче Езекііл кап 4 ст: 6 ꙋна зї пентрꙋ ꙋн ан ам пꙋс ціє; шї Даніїл кап 8 стіх 14. апої дінтро съптіммжнъ, каре ера тімпꙋл періодікꙋ а ꙋнꙋї пътраріꙋ де лꙋміна лꙋнеї.

Дꙋпъ ачѣста се'нформъ анꙋл маї маре дін патрꙋ'пътраре адікъ дінтро мезъ лꙋнаръ де 28 де зіле, апої дін трꙋн анотімпꙋ прекꙋм дін тімпꙋл вереї анꙋл ꙟнтжю ші дін ал ернеї анꙋл алдоіле. Аше фел де ані авꙋръ Егіптенії, Бабілоненії, Персії, Кінезії ші Гречії дꙋпре мъртꙋрісірѣ векїлор Історіцї Метон, Плꙋтарх, Діодор ші алції, пентрꙋ ачѣста се вѣд ꙟнхронологііле лор атжта не потрівіре кꙋпрінзетоаре де міріаде ані ꙟнаінте де Хрістос Де ачаста астрономії Бабілонієї ꙟнзілеле марелꙋї Аліксандрꙋ авѣ обсервації де 475 мії ані дꙋпре Діодор, іаръ дꙋпре Боігїи 720 мії. Егіптенії дꙋпре мъртꙋрісірѣ лꙋї Лаерціꙋс нꙋмъра дін зілеле лꙋї Вꙋлкан пжнъ ла мареле Аліксандрꙋ 48,863 ані, асемінѣ Кінезії нꙋмъръ хронологііле лор де 161,820. пре каре ді ле вом ꙟмпърці кꙋ ꙟмпърціторюл зілелор, а съптъмжнілор сѣꙋ а лꙋнелор ꙋнꙋї ан

ꙟсемнат есте стѣоа кѫнѣскъ а лꙋї Сіріꙋс чересаре пе
ла сфѫршітꙋл лꙋї Іꙋліе, парте регꙋлата ревърсаре а Ні-
лꙋлꙋї сꙋп ресерірѣ нꙋмітеї стелє, іаръ декѫт тоате маї
ꙟдъмѫнътоаре, фꙋ політіа Сꙋена нꙋмітъ астъꙁї Асꙋан
де пе марџінѣ Етіопіеї, стътътоаре сꙋп лініа тропі-
кꙋлꙋї де вѣръ а канкрꙋлꙋї ла 24 граде, ꙋнді соареле ꙟн
віст тімпꙋ л'амѣꙁі віне перпендікꙋларю де асꙋпра крещі-
тꙋлꙋї, шї лъкꙋіторії ремѫн фъръ ꙋмбръ, ꙟнкѫт дꙋпре
Страбон пꙋцꙋріле політіеї се лꙋмінѣꙁъ пънъ ꙟн фꙋнд.

Тоцї чії векї конглъсꙋеск къ преоцїї Егіптенї аꙋ
афлат адевъратꙋл цꙋр ал анꙋлꙋї соларю де 365 ꙁіле ші
6 оаре

де акꙋма вом веде къ каторюл ні дъ ꙋн нꙋмър де анї
потрівіт кꙋ ера ноастръ.

Пентрꙋ ацюдека адевърꙋл Хронологієї дела ꙋрꙁі-
рѣ лꙋмеї пънъ ла Хс: сѣꙋ пънъ ла 1476 анї ꙟн:
д: Хс: кѫнд аꙋ ешіт Іꙋдеії дін Егіпет, (*) ші а-
доведі не потрівірѣ Хронологієї фелюрітелор нації орі-
ентале, каре калкꙋлѣꙁъ ꙁечімї ші сꙋте де мії анї се
ꙟмꙋлцїм пе 5508 анії пънъ ла Х. кꙋ 12 адікъ нꙋмърꙋл
челор доъ спреꙁечі лꙋні шї вом віде о сꙋмъ де 66,096
анї, іаръ ді вом ꙟмꙋлці кꙋ 48 продꙋктꙋл пътрімелор
де лꙋнъ ꙟн мꙋлціте кꙋ доꙋъспреꙁече, ніва да о сꙋмъ
де 264,384 анї ші де вом ꙟнмꙋлці кꙋ 365 де ꙁіле ні
ва да сꙋма 2,010, 420 анї ꙟн де Х.

(*.) Аста се доведеще дін картѣ ꙟмпърацїлор
кап: 3 къ ла 440 дꙋпъ ешірѣ дін Егіпет саꙋ ꙁідїт
темплꙋл Ерꙋсалімꙋлꙋї ꙟнал 4ле ан а ꙟмпъръцієї лꙋї
Соломон, каріле есте мъртꙋрісіт къ саꙋ сꙋіт пе тро-
нꙋл лꙋї Ісраіл ла 1020 ꙟн: д: Хс: карії адꙋнацї кꙋ
440, съꙁіндꙋсе 4, фак, 1476.

6 оаре ꙟмпреѹнъ кѹ анѹл інте;калірю де 366 дѹпре карії се ꙟндрептаръ Гречії ші Романії.

Ꙗнѹл соларю се'мпърці ꙟн доѫспреѕече лѹні дѹпре мъртѹрісіреа лѹі Іродод маі ꙟнтѫю де къткъ Егіптені, Ꙗнѹл се нѹмеа де джншії Неіѡ ꙟнчепѹт кѹ Юліе сеѹ Аѵгѹст ꙟн ѹрма солстіціеі де варъ кжнд пъшѣ Нілѹл кѹ ръвърсареа апелор сале челор абѹндътоаре. Лѹнеле се нѹмѣ де Егіптені дѹпре оаре каре дівініт ъці ꙟнкінате сеѹ дѹпре ꙟнделепнічіреа оаменілор ꙟначеа лѹнъ п: к: Ѳоѡ Аѵгѹст, Фаоѡі, Аѡѹръ Хоіакѹ, Тѹбі, Мaхѵіръ Фаменоѡ, Фармѹѳі, Пахон, Павні, Епафі, Месорі (Іѹліе).

Евреії де асемінѣ ꙟмпърцѣ анѹл ꙟн 12 лѹні пре каріле дін ꙟнчепѹт ле нѹмѣ ꙟнтъіа, а доаъ а тріа ші челелалте; іаръ дѹпъ ꙟнтѹрнареа дін скласіа Бавілонѹлѹі ле деді нѹмірѣ Халдеікъ ші Персіанъ, кемжндѹле: Ꙗвід ші Неісан (Мартіе), Зіе сеѹ Іiара, Сіван, Тамѹз, Авѹл ші Хаселеф, Аіѳаніи ші Тізрі (Сентемвріе) Бѹл ші Марсхеванъ Кіслеф, Теведо, Сават; Адар. (Февроаріе)

Ії маі ꙟнтъі ꙟнчепѣ анѹл кѹ еквінопціа де прімъвѣръ ꙟн лѹна лѹі Ꙗвід адікъ Мартіе чі ера епоха ешіреі дін скласіа егіптѣнъ. Ꙟн 16 Ꙗвід дѹпре леџе ера даторі с'адѹкъ лѹі Д.ѕеѹ прімiціе спіче де орѕѹ, ші фіінд къ анѹл се алкътѹіа дін 12 меѕе лѹнаре ші пентрѹ ачѣста непотрівіндѹсе кѹ кѹрсѹл соарелѹі пъшѣ маі тімпѹріі ꙟнкжт кѹ ꙟнчіперѣ анѹлѹі нод нѹ авѣ орѕѹл копт съ адѹкъ дѹпре леџе просфоръ; де ачаста се вѫѕѹръ невоіці а ꙟнформа ші ії ані інтерка-

лорі

ларї, дечї ла ал трїіле сѣѹ кѫнд відѣ кѫ ѫнчепѫндѹсе анѹл оарзїле ера не коапте дѹпліка лѹна де пеѹрмѫ пе Февруарїе сѫнт нѹме де Веадар адекѫ ал доїле Адар кѫнд лісе акѫтѹіа анѹл де 384 зіле. Пін сѹта а 11а ѫн зілеле луї Давїд ѫнчепѹ анѹл дела Адам кѹ неолѹніа луї Мідланеім лѹна ашептѣ, каре віне ла ноі Септеврїе.

Їудеії ѫмпарцѣ анѹл ѫн шесе тімпурї п. к. Сера ал семѫнѫтурї, Хореф ал ернеї, Кор ал цергулуї, Казїр ал сечерішулуї, Каїзѹ ал стрѫнсуреї, Ком сѣѹ Хом ал аршіцеї. Її авѣ прекѹм септѫмѫні де зіле асемікѣ септѫмѫні де ані ші ѫн ал шептеле ка ѫн анѹл репаосулуї ремѫнѣ цѣрініле не семѫнате. Ашіждірѣ авѣ септѫмѫні алкѫтуіте де септѫмѫні анале адекѫ де 49 ані, кѫнд се слобозѣ тоці склавії Їудеілор.

Аравії ші Моаметанії аѹ анѹл лор ка ші еврeїї дін 12 мезе лѹнаре пре каре ле нѹмеск: Мухаремъ (Апрілїе) Сафар, Рабї-ел-Авел, Рабі-ел-Сані, Џемадї-ел-Авел сѣѹ Џемаџї ул-евел; Џемаді-елСані сѣѹ Џемаџі ул Сані, Реџев, Сабан, Рамадан сѣѹ Рамазан, Шівал, Дулкада, сѣѹ Зул-каде, Дуіхдіа сѣѹ Зул-хеџе. (Мартїе) .

Зілеле септѫмѫнеї сѫнт Ахад (Дѹмінекѫ) Есніін, Саласа, ерба, Хаміс. Џіна, Себт. (Сѫмбѫтѫ)

Тоці карії мѫртурїсеск кѫ ѹнѹл есте Дзеѹ ші Моамет профітул сеѹ аѹ прімїт анѹл пре кареле цінѣ Аравії ѫн зілеа луї Моамет, ші ачеста сѫ тѫмплѫ а фі лѹнарю алкѫтуіндѹсе де 354 зіле, лѹна ноуѫ фаче ла дѫнші мезѫ ноуѫ. Ѫн ѹрмѫ обсервѫнд Астрономії Араві кѫ анѹл лунарю ремѫнѣ ѫнапої кѹ 8 оаре 48 мінуте, кареле кѹ трїізечї ѫн мулцінаѹсе фак 11 зіле, аѹ ѫмформат ѹн кікл де 30 ані ѫн карїї алтернатіву ла 2 ші ла 3 ані адаог кѫте о зі.

Елінії дѹпъ мъртѹрісіреа лѹі Діодор ш'алѹі Плѹтарх авѣ дінтрѹ ꙟчепѹт анії нѹмаі дінтро лѹнъ, апоі дін треі пе фіе с каре ано-тімп фъкъндѹл ан; Аркадіенії авѣѹ анѹл дін патрѹ лѹні; Акарнаніенії дін шасе ші ꙟн ѹрмъ Атінеії дѹпре ꙟмвъцътѹра Егіптенілор ꙟл фъкѹ дін 12 кѹпрінзінд 354 де зіле; ії нѹмѣ лѹніле аѹ дѹпре лѹкрѹріле анотімпѹрілор, аѹ дѹпре оаре каре сербъторі прекѹм

Лѹнї де ꙗрнъ

Гамеліон адікъ лѹна нѹнцілор, (Ꙗнѹаріе),

Анѳестеріон лѹна флорілор ші а сербътоареі лѹі Бахѹс.

Елафіболіон лѹна чербілор фіінд къ кѹ ачѣстъ брѹтъ афіеросітъ Діанеі се фачѣ сакріфічіа ла фестѹл нѹмітеі зіне чіне серба ꙟн астъ лѹнъ,

Лѹнї де прімъвѣръ.

Мѹніхіон (Апріле) лѹна сербъреі фъкѹте ꙟн чінстѣ Екатеі Мѹніхіа каре маі ꙟн ѹрмъ се нѹмѣ Дімітріон ꙟн чінстѣ Дімітріеі зіна семънътѹрілор крескѹте ꙟн ачастъ лѹнъ Апріліеі.

Ѳаргіліон ꙟн чінстѣ сербътореі лѹі Аполон нѹміт аше де ла васѹл де лѹт Ѳаргіліа.

Скірофоріон ꙟн чінстѣ зінеі Скіра адікъ Мінерва; нѹмітъ де пѹ ѹмбрела албъ чі пѹрта преѹтѣса Мінервеі фъкънд літаніе.

Екатомбеон (Юліе) сокотітъ де лѹна прімаре ꙟнчепътоаре анѹлѹі Атінеілор прекѹм ші ал Егіптенілор де ла карії деприінсе кѹлтѹра прін Чекропѹ ші ꙟн каре адѹчѣ сфаръ о екатомбъ адікъ осѹтъ боі; ачѣстъ лѹнъ дін векю се кема Кроніон адікъ а лѹі Кронос зінѹл тімпѹлѹі

Метагітніон ꙟн карѣ венітічії дінȣнѣ дасділор ꙟн-вістеріа статȣлȣї. Ꙟн ѥа се сєрба ші фестȣл лȣї Аполон, Воідроміон лȣна ꙟнкаре се серба вікторіа лȣї Тезіȣ а-сȣпра Амазіанілор фъкѫндȣсе кȣ стрігъри ші алергъри, нȣміте Гречеще βοη ші δρομος саȣ лȣна ащȣторюлȣї.

Лȣнї де вѣръ.

Мемактеріон (Октовріе) ꙟнкаре се серба фестȣл лȣї Жоа нȣміт Мемактіс адікъ вѫнтȣросȣл ші фортȣносȣл пе ȣскат,

Пеанепсіон ꙟнкаре се серба фестȣл нȣміт Пеанепсіа ꙟн онорȣл лȣї Аполон, ꙟнкаре мѫнка ȣн фел де пл-ъчінте нȣміте піанепсїа

Посідїон (Декемвріе) ꙟнкаре се серба фестȣл лȣї По-сідон сѣȣ Нептȣн зінȣл мърілор фоарте ꙟмвіфората ꙟн ачѣстъ лȣнъ.

Анȣл Атінеілор се алкътȣїа де 354 зіле, ꙟн ȣрмъ оксер-вѫнд къ ремън ꙟн дъръпт кȣ 11 зіле адаосе ка Їȣдеії ла тоці доі анії оатреїспрезечѣ лȣнъ де 22 зіле дȣпле-кѫнд пе Посідеон. Єлініі нȣ авѣ съптъмѫні ка Їȣдеії че декаде ꙟмпърцінд лȣна ꙟн трії кȣ кȣвінтеле νεμη-νια (новолȣніе) μεσȣντος μηνος (мезолȣніе) φθινοντος μηνος (сфѫршіндȣсе лȣна) Атінеії маї ꙟн тѫю ꙟнчепѣ анȣл кȣ солстіціа де тоамнъ, апої кȣ чѣ де варъ ші дȣпре Метон кȣ єквінопціа де тоамнъ.

Анȣл Романїлор

Анȣл Романілор ꙟн осевіте тімпȣрї аȣ фост фелюріт ꙟмпърціт, Ромȣлȣс лаȣ регȣлат дȣпре латіні де 304

зіле

зіле дїспзрцїт ꙟн 10 лꙋнї, шї ꙟнчепꙟндꙋсе кꙋ солстіціа де прїмзвѣрз. Ꙟнтзіа лꙋнз а анꙋлꙋї ера Martius ꙟнкінатз лꙋї Марс патронꙋл Ромеі, дꙋпз карѣ ꙋрма Aprilius дела Aperire адїкз дїскїꙁзторюл дедїкатз лꙋї Аполон. Атрїа Maius, дедїкатз лꙋї Жоїа ꙟнтїтꙋлат Maius сѣꙋ дꙋпре Маіа мꙋма лꙋї Меркꙋріе. Апатра вінѣ Iunius дедікатз Їꙋнеї соцїеї лꙋї Жоїа сѣꙋ дꙋпре нꙋмїле ꙟнтжюлꙋї консꙋл Їꙋнїꙋс Брꙋтꙋс дін векї нꙋмїтз quatember, Julius дꙋпре нꙋмеле лꙋї Юліе Чесар дін векꙋ нꙋмїтз quintilis, Augustus дꙋпре нꙋмеле лꙋї Октавіан Авгꙋст, дін векі нꙋмїтз Sextilis, September а шептѣ, October а опта, November а ноꙋа, Decewber а зечѣ.

Нꙋсе фїінд кз ачест ан лꙋнарю нꙋ се потрівѣ нічї кꙋ кꙋрсꙋл соарелꙋ. нїче кꙋ ал лꙋнеї, Нꙋма 'л регꙋлз дꙋпре кꙋрсꙋл лꙋнеї алкзтꙋіндꙋл де 354 зїле кзтрз каре маї адаогжнд о зї пентрꙋ гꙋстꙋл че авѣ ка ꙋн пітагорїкꙋ ла нꙋмзрꙋл стінгерю 'лꙋ факꙋ де 355, апої редїкжнд кжте 6 дїн фїеще каре лꙋнз, кареле фзрз ачѣста ар фї фост кжте де 35 сѣꙋ 36 зїле, маї ꙟнформз доз лꙋнї пе Ianuarius де 29 зїле консекрат лꙋї Ianus шї пе Februarius де 28 дꙋпре нꙋмїле februa аша нꙋмїте сфзрїле кꙋрзцїтоаре че адꙋчѣ Романїї ꙟн ачѣстз лꙋнз консекратз лꙋї Плꙋтон Зінꙋл челор дїн лзꙋнтрꙋл пзмжнтꙋлꙋї, де ла кареле ашепта Романꙋл фрꙋптꙋл семзнзтꙋрїлор сѣꙋ де ла Februalis серезтоарѣ ꙟн онорꙋл Жꙋнеї зіна аерꙋлꙋї а сенінꙋлꙋї шї а норїлор де плоаіе де каре авѣ тревꙋінцз. Пре

Жꙋнеї

ачесте доꙋ лꙋнї адꙋгѫндꙋле кѫтрѫ Мартїе стрѫмꙋтѫ ꙟнчепїрѣ анꙋлꙋї ла Ꙗнꙋарїе адекѫ кꙋ солстїцїа де Ꙗрнѫ.

Нꙋмїрѣ зїлелор лꙋнеї дꙋпре Романї.

Романїї ꙟнкѫ нꙋ авѣ сѫптѫмѫнї ка Їꙋдеїї дарѫ ꙟмпѫрцѣ лꙋнїле ꙟнтрїї прекꙋм Гречїї. Пентрꙋ а ꙟнсѫмна зїлеле фїес кѫрїа меꙁе с'аџюта кꙋ треї термїне адекѫ кꙋ Календїле, Нонїле, шї Їдꙋрїле (Calendæ, nonæ, idus.)

Календе.

Романїї пе ꙟнтѫїа зї афїеще кѫрїа лꙋнї о нꙋмѣ календа адекѫ кїематѫ сѣꙋ стрїгатѫ дела кꙋвѫнтꙋл Calare (акема) фїїнд кѫ ла Рома ꙟн зїоа чѣ маї де пе ꙋрмѫ алꙋнеї сфѫ, шїте се сꙋїа ꙋн Попѫ Їꙋдолескꙋ пе ꙋн тꙋрн нꙋмїт кꙋрїа калата (Curia Calata) адекѫ кꙋрте сѣꙋ сфатꙋл кемат зїдїтѫ де ромꙋлꙋс кꙋ асемїнѣ скопос шї стрїга кѫ мѫне есте зїоа ꙟнтѫе а кꙋтѫрїа лꙋнї. (*)

Мічѣ Понтїфїкꙋл ꙟн ачесте ꙁїле конвока о адꙋнаре пентрꙋ а регꙋла требїле лꙋнеї атѫт челе релїгїоасе кѫт шї цївїле дечї врѫнд а ꙟнсемна дата де 1 Ꙗнꙋарїе, Романїї зїчѣ: Calendis Ianuarii сѣꙋ Ianuariis.

Ноне

(*) Дела нꙋмеле Календа шаꙋ лꙋат нꙋмїрѣ са Календарюл кꙋпрїнꙁеторю де лꙋнеле шї зїлеле анꙋлꙋї шї аꙋ рѫмас кѫнтїчїле ꙟнтре Романї нꙋмїте колїнде, пре кареле ка шї Романїї чїї векї ꙟн калїнделе лꙋї Ꙗнꙋарїе спре ꙟнтѫїа зї ꙋмблѫнд пе ла касе кꙋ колїнда адекѫ календа кѫнтѫ ꙟнчепꙋтꙋл анꙋлꙋїноꙋ, орѫнд ка сел петрѣкѫ кꙋ бꙋн огꙋр.

Ноне.

Ноніле ꙟн лꙋнеле Мартіе, Маю, Іꙋліе ші Октовріе кꙋпрінде кѫте 7 ꙁіле сокотіте дела календа, ꙟн челе ланте кꙋпрінде нꙋмаі кѫте 5. Се нꙋмѣ Ноне, пентрꙋ кѫ дела дѫнсіле пѫнѫ ла Ідꙋрі се кꙋпрінде 9 ꙁіле. Врѫнд а ꙟсемна пе а чінчѣ ꙁі а лꙋнеі Інꙋаріе ꙁічѣ Nonis Ianuarii.

Ідꙋрі.

Ідꙋріле се нꙋмеск дела ꙋн кꙋвѫнт Етрꙋрік iduare че ꙟсемнѣꙁѫ а ꙟмпѫрці, пентрꙋ кѫ еле ꙟмпарцѣ лꙋна а проапе ꙟн доꙋѫ ꙟꙋмѫтѫці. Ꙟн лꙋнеле ꙟн каріле кѫдѣ ноніле ꙟн ꙁіоа а шептѣ, прекꙋм ꙟн Мартіе, Маю, Іꙋніе ші Октовріе, ꙟнтрачеле вінѣ Ідꙋл ꙟн а 15а іарѫ'н челеланте ꙟн каре кѫдѣ Нона ꙟн а 5а вінѣ Ідꙋл ꙟн а 13. Врѫнд а ꙟсемна ꙁіоа а 13 а лꙋі Інꙋаріе ꙁічѣ: Idibus Ianuarii.

Ꙁілеле ꙟнаінтѣ календеі а нонілор ша ідꙋрілор ле ꙟнсемна Романіі ꙟндѫрѫпт, де пілдѫ врѫнд а арѫта пе а 2 алꙋі Інꙋаріе ꙁічѣ quartus nonas Ianuarii vel Ianuarias адекѫ апатра ꙁі ꙟнаінте де Нона лꙋі Інꙋаріе, каре прекꙋм амарѫтат кѫдѣ ꙟн а 2 алꙋнеі, ші а ша кꙋ кѫт с'апропіа де ꙁіоа нонеі кꙋ атѫта скѫдѣ, прекꙋм: 3 Інꙋаріі, Tertius Nonas Ianuarii, пе ꙁіоа чѣ дін наінте ꙋнеі дін челе треі деспѫрцітоаре лꙋнеі онꙋмѣ кꙋ Pridies д. е. 4 Інꙋаріе Pridie nonas Ianuarii, 5 Інꙋаріе nonis Ianuarii. Ші де аколе кѫтрѫ Idus пѫшінд нꙋмѫра де асемінѣ, прекꙋм 8 Інꙋаріі, octavo Idus Ianuarii ш. ч.

Інꙋа

Анȣл Іȣліакȣ.

Фіїінд кѫ анȣл соларю̆ ꙟтрече пе анȣл лȣнарю ꙟн фіекаре ꙟнкȣнцюр к 12 зіле ші 4 оаре, Нȣма пентрȣ а ꙟндрепта дȣпѫ соаре ꙟншірѫ ла тоцї доі анї о лȣнѫ інтеркаларѫ, каре алтернатів се алкѫтȣіа дін 24 і 25 зіле ші се ꙟнтрелока дȣпѫ зіоа де 23 а лȣї Феврȣаре дѫндȣісе нȣміле Мерчедоніа дȣпре нȣміле зінеї Marcedona протеџȣітоаре негоцȣрілор. Нȣма ꙟнсѫ авѫнд фѫкȣт ачест ан маї лȣнг кȣ 10 зї ꙟнкѫт нȣ се потрівеа кȣ кȣрсȣл соарелȣї, дрепт ачаста Сервіȣс Тȣліȣс сеȣ Дечемврії статорнічірѫ кѫ ла тоцї 23 сеȣ 24 анї сѫсе сарѫ інтеркалара Мерчедоніа, дарѫ фіїнд кѫ асеміне інтеркаларціе се атѫрна де дірігѫторіа ші воінца маї марелȣї преȣт нȣміт Понтіфікȣ, кареле дȣпре а лȣї нещїінцѫ, капріцїї сеȣ інтересȣрї о фѫчеа кѫнд дін маї мȣлте кѫнд дін маї пȣціне зіле, аȣ воінд се міксȣрезе анȣл дорінд сісе ꙟмплінеаскѫ маї кȣрѫнд термінȣл консȣлатȣлȣї кȣіва, асȣпра кѫрȣіе пѫтіма, іаȣ сѫсе маї прелȣнџеаскѫ пентрȣ міта че і се да, ꙟн тімпȣл лȣї Іȣліе цезар ꙟнчепіре анȣлȣї рекȣрсесе ꙟнапої кȣ 67 зіле, ші лȣніле де варѫ аџȣнсесе а фі де іарнѫ кȣ алте ȣрмѫтоаре конфȣзії де ачеаста ꙟнтрȣна дін епістолііле лȣї Цїцеро кѫтрѫ Атікȣс (X·17) се афлѫ дата Ромеї ꙟн 16 Маȣ XVII Kalen-Iun, кѫнд ꙟнкѫ екінопціа де прімѫварѫ нȣ трекȣсе.

Іȣліе цезар дȣпѫ че се фѫкȣ домн престе репȣблікѫ ꙟндаторі пе Астрономії Сосіген ші Марчіе Флавіе сѫ ꙟнтокмеаскѫ кȣрсȣл анȣлȣї соларю, ачещїа адаосе ꙟнтре Ноемвріе ші Декемвріе доѫ лȣнї фѫрѫ нȣме пе

ȣна

ȣна де 34 ші пе алта де 33 зіле ꙟн каре се петрекȣръ челе 67 прісосітоаре, ꙟн кѫт анȣл 707 де лаȣрзірѣ Ромеі сѣȣ 47 ꙟн: Хс: фȣ де 445 зіле, дреп каре се нȣмі анȣл комфȣзіеі адекъ ал ꙟнгъімъреі, лецю-індȣсе ка ꙟн вііторіме анȣл се фіе де 365 зіле 6 оаре дан кареле ла патрȣ ані алкътȣіндȣсе о зі съсе адаогъ кътръ челе 365 ка съ фіе анȣл де 366 зіле ші съсе нȣмѣскъ інтеркаларю сѣȣ вісект (Bisectum). Зіоа анȣлȣі інтеркаларю се адъоцѣ ꙟн а шеса а календелор лȣі Мартіе.

Анȣл Грїгоріан.

Дȣпре анȣл календарюлȣі Їȣліан калкȣлъм ші сърбарѣ пащілор ноастре, ꙟнсъ ачест ан де 365 зіле ші 6 оаре ковѫршеще пе чел астрономік кȣ 11 мінȣте ші 15 секȣнде, кареле се алкътȣеще де 365 зіле, 5 оаре, 48 мінȣте, 15 секȣнде ꙟнкѫт ꙟн 128 ані ꙟнтрече к'о зі.

Сінодȣл дін Антіохїа ȣрмѫнд канонȣлор сінодȣлȣі ꙟнтѫю де Нічеіа ші ачелор Апостоліче, аȣ хотърѫт асе сърба Пащіле дȣпъ еквінопціа де прімъваръ, ка съ нȣ каѕъ о датъ кȣ а Евреілор, карії ле сербѣѕъ ꙟн пȣнтȣл еквінопціеі кѫнд аȣ ешіт дін Егіпет і кѫнд ꙟчепѣ ші анȣл ноȣ, ꙟнсъ ла 325 ꙟн епоха сінодȣлȣі еквінопціа се ꙟнтѫмпла ла 12 мартіе, іаръ дȣпъ тречїрѣ де тімпȣ еквінопціа ацюнс'афі маі тімпȣріе, пентрȣ ачѣста ȣрмъ требȣінца асе фаче о маі акȣратъ калкȣлаціе анȣлȣі соларю пентрȣ а пȣте афла ші пȣнтȣл сербърей Пащелор.

Папа Грігоріе ал 13ле дȣпре пропȣнерѣ Астрономȣлȣї Алоізіе Лілї ла 1581 фѫкȣ ꙟндрептаре календарюлȣї Іȣліан скѫзінд 10 зіле ші прісосірѫ ꙟн діастіма де 1256 дела 325 Д: Х: анȣл сінодȣлȣї 1ю Екȣменік пѫнѫ ла 1581, аналогінд пе тот анȣл кѫтете 11 мінȣте ші 15 секȣнде. Деачеіа се ꙟнчепȣ анȣл ноȣ 1582 ла 20 Декемвріе пре кареле 'л нȣмі анȣл Грігоріан, прекȣм се нȣмі дȣпѫ ачѣста ші календарюл. Дар фіінд кѫ Фракціїле челор 11 мінȣте ші 15 секȣнде алкѫтȣеск ла 128 ані іарѫш оӡї саȣ хотѫрѫт кѫ ла ꙟмплінірѣ кȣрсȣлȣї де 400 ані сѫсе маї скоадѫ треї зіле. Іатѫ ꙟмпрецюрѫріле пентрȣ каре календарюл ноȣ мерџе ꙟнаінте календарюлȣї векю кȣ 12 зіле ші карȣіе ла тоцї 128 ані аре аісе маї адаоџе кѫте о зі. Лȣтеранії ші се афла ꙟн контраст кȣ Папа наȣ воіт се прімѣскѫ календарȣл ноȣ ꙟндатѫ фѫрѫ дȣпѫ тречіре де ȣн вѣкȣ ла 1700. Англії ла 1752 ші Свезії ла 1753.

Анȣл революціїеї Францезе.

Францезії ꙟн епоха революціеї пе лѫнгѫ алтеле аȣ арȣнкат ші каліндарюл Грігоріан ші ла 1793 Септ: 10 зіоа аніверсѣлѫ аревoлȣціеї ла мезȣл нопцеї кѫнд ера ꙟнПаріс пȣнктȣл еквінопціеї де тоамнѫ аȣ ꙟнчепȣт ȣн ноȣ календарю ꙟмпѫрцінд анȣл ꙟн 12 лȣні кȣ нȣміріле ȣрмѫтоаре: Vendimiaire лȣна кȣлесȣлȣї (Октовріе) Brumiaire брȣмарю (Ноемвріе) Frimiaire негȣросȣл (Декемвріе), Nivose нінгос (Іанȣаріе), Ventose вѫнтос (Феврȣаріе), Pluviose плоȣос (Мартіе), Germinal ꙟнколцітoрю (Апріліе), Floreal флорітoрю (Маю), Praerial ербос (Іȣніе), Mefsidor

сечеріторю (Іѹліє), Thermidor кълдѹрос (Авгѹст), Fructidor пометос (Септемвріє): - Фієще каре лѹнъ с' алкътѹїа дін 30 зіле ꙟмпърціте ꙟн трії Декаде зіле декадеї се нѹмѣ антъіа, а доѹа, а тріа, ші челелалтъ, ъзечеа зі Єра сървътоаре. Ла Фієще каре трії ані се адъѹџѣ 5 зіле інтеркаларе ла ал патрѹлѣ ан се адъѹџѣ шесе зіле дін тре каре пе а шеса о нѹмѣ дімократікъ, іаръ кѹрсѹл де 4 ані се зічѣ франціадъ. Дїші календарюл ачеста ар фі пѹтѹт фі чел маї потрівіт кѹ анѹл соларю тотѹші нѹ сав пріміт пентрѹ доъ каѹзъ ѹна къ стріка септъмъніле требѹїтоаре крещінілор, ші алта къ ꙟнчепѣ анѹл кѹ Еквінопціа де тоамнъ спре меморіа револѹціеї Францезе, дрепт ачѣста дѹпъ че сав ꙟнкоронат Наполеон де ꙟмпърат ал Францезілор се оборъ ла 1806 ші се ꙟнтродѹсе іаръш календарюл Грігоріан.

Деосебірѣ ꙟтре анѹл соларю ші чел лѹнарю

Чії векі прекѹм сав зіс авѣ анѹл лор дін 12 мезе лѹнаре фієс каре кѫте де 29 ші 30 зіле, ꙟнкѫт зіліле анѹлѹї Єра де 354, даръ пе ѹрмъ маї амънѹнціте ле обсервації аѹ доведіт къ соареле ꙟн атѫтѣ зіле нѹ аџѹнџе аші фаче кѹрсѹл, ꙟнкѫт се пъшѣскъ ꙟн пѹнктѹл де ѹнде аѹ ꙟнчепѹт прекѹм арфі ал солстіціеї сѣѹ ал Еквінопціеї, пентрѹ ачѣста Астрономії маї адаосе 11 зіле 5 оаре 55 мінѹте 12 секѹнде кътръ нѹмърѹл анѹлѹї лѹнарю нѹміндѹле інтеркаларе адекъ пѹсе ꙟнтре зіліле анѹлѹї лѹнарю сфършіт ші ꙟнтре але челѹї ноѹ, кареле авѣ асе ꙟнчепе кѹ ꙟнтрареа соарелѹї

ꙟн семнꙋл єквінопціеі сєꙋ а солстіціеі, шї ачаста се нꙋмі анꙋл соларю.

Астрономꙋл Егіптѣн Клавдіеі Потоломею ла 70 ꙟ: Х: аꙋ регꙋлат маі кꙋ самъ зілеле кꙋрсꙋлꙋі соларю калкꙋлѫндꙋле а фі дела пꙋрчедірѣ лꙋі дін тропікꙋл де варъ ші віне ꙟн зодіа канкрꙋлꙋі (ракꙋлꙋі) пѫнъ ла ꙟнтꙋрнарѣ са аіне де 365 зіле 5 оаре 55 мінꙋте, 12 секꙋнде, іар астрономії де астъзі лꙋ калкꙋлѣзъ де 365 зіле, 5 оаре, 48 мінꙋте, 38 секꙋнде ші 12 терції.

Де фелюрітеле міскъріле але пъмѫнтꙋлꙋї.

Прекꙋм плꙋтінд кꙋ лꙋнтрѣ нісъ паре къ фꙋг цермꙋріле рѫꙋлꙋі аша векії астрономі догматісѣ дꙋпре фірѣскъ пъререѣ відереі къ пъмѫнтꙋл есте не мішкат стѫнд ка ꙋн кентрꙋ ші соареле ꙟнпреꙋнъ кꙋ тоате трꙋпꙋріле череші се ꙟнвѫртеск ꙟнцꙋрꙋл лꙋі, астъ сістімъ се нꙋмеще Птолемаікъ, дꙋпре нꙋмеле пръзісꙋлꙋі Клавдіе, іаръ астрономії маі ноі ꙟнчепѫнд де ла Некꙋлаі Копернік чі аꙋ веціꙋіт пела 1500 д. Х. аꙋ доведіт къ соареле есте кентрꙋ лꙋмеі ноастре соларе ші планетіле ꙟнтре кареле ші пъмѫнтꙋл атѫрнате де пꙋтерѣ лꙋі атрактівъ ісе ꙟн вѫртеск ꙟнпрецꙋрꙋл.

Пъмѫнтꙋл аре патрꙋ міскърі: ꙋна ꙟпрецꙋрꙋл осіеі ꙟн 24 оаре дела апꙋс спре ръсеріт, прін каре ꙟнформѣзъ зіоа ші ноаптѣ; адоа пре цꙋрꙋл соарелꙋі пе лініа єкліптічеі алергѫнд дела ꙋн тропік ла алтꙋл, прін кареа формѣзъ анꙋл кꙋ тімпꙋріле сале; атреіа міскаре нꙋмітъ палпітатівъ офаче ꙟнтрꙋн кіклꙋ де 19 ані ꙟнкарії парте се афлъ періліꙋ адекъ маі апроапе де соаре ꙟн лі-

ніе

нїе перпендікꙋларъ, кѫнд ꙋрмѣꙁъ афі ернїле маї кълдꙋроасе; парте афелїꙋ адекъ маї депъртат де соаре ꙟн лїнїа перпендікꙋларъ кѫнд ꙋрмѣꙁъ ернеле челе маї греле, прїн каре мїскаре тоате стелїле се прївеск ꙟнълцїндꙋсе шї скоборѫндꙋсе дела мѣꙁъ ноапте спрѣ мѣꙁъ ꙁї; а патра мїскаре о фаче ретроградївъ ꙟн 25,950 анї кълкѫнд прїн тоате семнїле зодїакꙋлꙋї, кареле пентрꙋ ачѣста пъшеск ꙟнапої кътръ апꙋс пе тот анꙋл 50 секꙋнде, де ачеїа ꙟн зїлеле Аргонавцїлор 1262 ꙟ: Х: соареле аде къ пъмѫнтꙋл кълка ла еквїнопцїа де прїмаваръ ꙟн семнꙋл Бербечюлꙋї, іаръ астъꙁї ꙟн семнꙋл пещїлꙋї шї ꙟн 22 мїї анї ва аџꙋнџе кꙋ пропъшїрѣ са дїн зодїе ꙟн зодїе іаръ ꙟн семнꙋл Бербечюлꙋї ла еквїнопцїе де прїмаваръ прекꙋм ера шї ꙟн зїлеле Аргонавцїлор. Астрономꙋл Їпарх че аꙋ вецꙋїт ла 140 ꙟ: Хс: адекъ кꙋ 1122 анї ꙟн ꙋрма Аргонавцїлор въꙁꙋ констелацїа Бербечюлꙋї депъртатъ де еквїнопцїе кꙋ 4. градꙋрї.

Дїн обсервацїа пропъшїреї зодїїлор аꙋ пꙋтꙋт хронологїї калкꙋла маї адевърата векїме а фаптелор Їсторїче. Ꙟнвъцатꙋл Ермїс ал Бабїлонїеї аꙋ обсерват ꙟн зїлеле лꙋї къ зодїа Таврꙋлꙋї ера 4 градꙋрї департе де семнꙋл еквїнопцїеї де прїмаваръ, дечї фїїнд къ констелацїа Таврꙋлꙋї де атꙋнчѣ аꙋ пропъшїт дела еквїнопцїе 47 де граде дꙋпъ калкꙋлꙋл астрономїк се доведеще къ арътата обсервацїе саꙋ фъкꙋт кꙋ 3362 анї ꙟ: Х. ꙟнкът пентрꙋ а пропъшї нꙋмїта зодїе ꙋн град аꙋ авꙋт требꙋїнцъ де 120 анї, 322, зїле 13 оаре 25 мїнꙋнте 23 секꙋнде шї $\frac{11}{23}$

Деспре

Деспре Ера де ла Зідірѣ лꙋмїї

Деспре челелалте ере авꙟнд ворові́т люрѣ ꙋндї се аратѫ шї че есте ера, аїче се ва трѫта пꙋцїн деспре ера де ла зідірѣ лꙋмеї.

Анії де ла зідірѣ лꙋмеї пꙟнѫ ла нащірѣ Мꙟнтꙋїторꙋлꙋї саꙋ калкꙋлат де кѫтрѫ маї мꙋлцї Аналїщї ꙟн деосебїте сꙋме, а кѫрора діференціе віне дін осебітеле ексемпларе шї есплекѫрї але скрїптꙋреї векї скрісе ꙟн маї мꙋлте лїмбї орієнтале.

	пꙟнѫ ла Хс.	пꙟнѫ Астѫзї
Дꙋпре калкꙋлаціа фѫкꙋтѫ де Їꙋдеїї тімпꙋрілор маї ноꙋѫ де ла Адам шї пꙟнѫ ла нащірѣ Мꙟнтꙋїторꙋлꙋї ар фі -	3760.	5197.
Дꙋпре хронологістꙋл Калвісіе шї Скалігер че аꙋ вецꙋїт пе ла 1600 - - -	3949.	5786.
Дꙋпре Петавіе че аꙋ вецꙋїт ла 1650 - -	3984.	5821.
Дꙋпре Ꙋшер шї Ꙋтер кѫрора ꙋрмѣзѫ чеї маї мꙋлцї дін аналіщії тімпꙋрілор ноѫ,	4004.	5841.
Дꙋпре Їосеф Флавіе че аꙋ вецꙋїт ꙟн анії кꙋчерїреї Їерꙋсалімꙋлꙋї де кѫтрѫ Романї 70 анї де ла Хс - - -	4163.	6000.
Дꙋпре Евсевіе епіскопꙋл Самосатеї че аꙋ вецꙋїт ла 330 - - - -	5199.	7036.
Дꙋпре Антїохенї потрівет кꙋ калкꙋлаціа ꙟмвѫцтꙋлꙋї бѫрбат Панодор че аꙋ вецꙋїт ꙟн а 5а сꙋтѫ - - - -	5493.	7330.
Дꙋпре Александренї потрївіт кꙋ калкꙋлаціа лꙋї Їꙋлїе Африканꙋл че аꙋ вецꙋїт ла сꙋта а 3а дꙋпѫ Хс - - -	5501.	7338.
Дꙋпре Їсторікꙋл Кедрін че аꙋ вецꙋїт ла Константінополе ꙟн а 11а сꙋтѫ ꙟн зіліле лꙋї Їсак Ангел - - -	5506.	7343

	пѫнѫ ла Хс:	пѫнѫ Астѫзь
Дѹпре Їѹдеїї чїї векї прекѹм мѫртѹрісеще сфѫнтѹл Клїмент дін Алезандріа че аѹ веціѹіт пе ла 200 Д: Хс -	5624	7461.
Їар Бісеріка Рѫсерітѹлѹї ціне калкѹлаціа нѹмітѫ Бізандінѫ каре саѹ фѫкѹт ѫн Константїнополе ла 680 Д: Хс ѫн ал шеселѣ Сїнод екѹменїк, ші саѹ афлат афї де ла Адам пѫнѫ ла Мѫнтѹїторюл Хс. . - -	5598.	7345

Калкѹлаціа Бїзандїнїлор се поате доведї ѫн ѹрмѫторюл мод.

Дѣкѫ вом ѫншіра хронологіа анілор ѫн карїї саѹ нѫскѹт Патріархїї скріптѹреї векї дѹпре Бівліа челор 70 прекѹм се кѹпрінде ла Фачере Кап 5 вом ведеа кѫ:

	Анї.
Адам аѹ нѫскѹт пре Сіт фїінд ѫнвѫрстѫ де	230
Сіт пре Енос ѫн вѫрстѫ де - -	205
Енос пре Каїнан ѫн вѫрстѫ де - - -	190
Каїнан пре Малелеїл - - - -	170
Мелелеїл пе Їоаред - - - -	165
Їоаред пе Енох - - - - -	162
Енох пе Матѹсала - - - -	165
Матѹсала пе Ламех - - - -	167
Ламех пе Ное - - - -	188
Ное пе Сім - - - - - -	500
Кѫтрѫкаре маї адаогѫндѹсе ѫнкѫ кѫт аѹ веціѹіт Ноїа пѫнѫ ла Делѹвіѹ (потоп)	100
фаче сѹма - - - - - - -	2242

Тотала ѫнекаре саѹ фѫкѹт ла 27 а лѹнеї а доа (Кап 7). Їар ѫн 27 а лѹнеї а 7а аѹ стѫтѹт Арка пе мѹнтїле Арарат (Кап 8) ші дѹпѫ ѹн ан аѹ ешїт Ноїа дін Аркѫ.

	Анії
Сім аꙋ нъскꙋт пе Арфаксат (Кап 11) дꙋпъ Делꙋвіꙋ ꙟн анꙋл ал - - - -	2
Арфаксат аꙋ нъскꙋт пре Каінан фіінд ꙟн вѫрстъ ді	135
Каінан пе Сала ꙟн вѫрстъ де - - -	130
Сала пе Евер - - - - - -	130
Евер пе Фалек - - - - - -	134
Фалек пе Рагав - - - - - -	139
Рагав пе Серꙋх - - - - -	132
Серꙋх пе Нахор - - - - - -	130
Нахор пе Тара - - - - - -	79
Тара пе Авраам - - - - -	70
Сꙋма пънъ ла нащерѣ лꙋі Авраам (Кап 21)	3314
Авраам аꙋ нъскꙋт пре Ісак фіінд ꙟн вѫрстъ де	100
(Кап 25) Ісак аꙋ нъскꙋт пре Ісав ші Іаков ꙟн вѫрстъ де - - - - - -	60
(Кап 47) е Іаков кѫнд аꙋ веніт ꙟн Еӂіпет ера де	130
Петречірѣ Іꙋдеінор ꙟн Еӂіпет пънъ ла ешірѣ лор ꙟн дешертꙋл Арабіеі, дꙋпъ сокотѣла че се поате фаче дін зіселе скіптꙋреі Кап 12 Ешірѣ ші Кап 15 фачірѣ пънъ ла - -	472
Дꙋпъ ешіре се зедеще Бісеріка лꙋі Соломом ꙟн ал 4ле ан а ꙟмпъръціеі лꙋі (ꙟмперації Кап 3) ла анії - - -	440
Дꙋпъ ачѣста аꙋ маі ꙟмпъръціт Соломон ані	36
Ровоам аꙋ ꙟмпъръціт ꙟн ꙋрма лꙋі -	17
Авіас - - - -	3
Аса - - - -	44
Іосафат - - - -	25
Іоран - - - -	8
Охозіас ші Озіас - - -	1
Годолія - - - -	6
Іоас - - - -	40
Амасіас - - - -	29
Азаріас ші Озіас ꙟн Параліпомена -	52

Іоафан

	Ані
Іоаѳан - - - -	16
Ахаз - - - -	16
Іезекіес - - - -	29
Манасі - - - -	55
Амон - - - -	2
Іосіас - - - -	31
Іохаз треі лȣні.	
Іоакім - - - -	11
Іехоніа треі лȣні.	
Седекіас - - - -	11
сȣма	4921
Ші аȣ ȣрмат а тріа склавіе а Іȣдеілор ла Вавілона ӂн ал 19ле ан ал ӂмпэрэціеі лȣі Навȣходоносор, чі аȣ щеzȣт ӂнаінте де Хс. ла 587	587
Ла карії адэогжндȣсе анії пэнэ ла ачѣста а тріе шербіре ші адȣнжндȣі есе сȣма - - -	5508

Н. Б. Пентрȣ а доведі кэ ла 587 саȣ факȣт атріа каптівітате а Іȣдеілор, сѣȣ кжці ані де ла ачѣстэ каптівітате аȣ трекȣт пэнэ ла Мжнтȣіторюл Хс: Пȣтем доведі кȣ лэмȣріре атжт дін кȣрсȣл анілор кȣпрінші ӂн скріптȣра веке; ӂнчепжнд кȣ чії 70 кжт аȣ петрекȣт Іȣдеії ӂн склавіе, апоі кȣ анії Теокраціеі Архіереіеі лор пэнэ ла Макавеі, ші де ла Макавеі пэнэ ла Іроді, кжт ші дін кȣрсȣл анілор Хронологіеі ӂмпэраціілор Персіеі пэнэ ла Даріе Охȣл ӂнвінс де Маріле Алiксандрȣ, дȣпэ ачѣста дін Хронологіа ӂмпэраціілор дȣпэ моартѣ лȣі Алiксандрȣ прекȣм ӂн Сіріа кȣ Селеȣкізії ші Антіохії, іарэ ’н Егіпет кȣ Птоломеії.

Ꙟтродꙋчере.

Історіа ꙋніверсалъ есте о щіінцелнікъ спꙋнере де лꙋкрърїле омінещі ші ꙟнтъмплърїле трекꙋте вредніче де ꙟнсъмнат, ші декредінцъ, прін а кърора сістїматікъ ꙟмфъцошаре арътѫнд траюл політік дін лъꙋнтрꙋ ші дінафаръ ал соціетъцілор омінірей, ші черчетѫнд каꙋѕіле ші ефектꙋріле фаптелор політіче съ кꙋноащем каꙋѕа ші модꙋл крещерей сєꙋ а ꙟнапоерей статꙋрілор, фолосꙋл віецꙋірей віртꙋоасъ, ші стрікъчюнѣ челей ꙟнрътъцїте, ка сї не ꙟмвъцъм дꙋпъ ꙟнцълѣпта сентеціе дін пърціле алтора а не ꙟндрепта пре ної ꙟншії.

Вредніче де ꙟнсъмнат ꙟн Історіе сѫнт оаменій че аꙋ ковѫршіт кꙋ але лор талентꙋрі ші віртꙋці пре алції; ꙟнтѫмплърі, пріфачері, ꙟнтокмірі політіче ші афлърі інтересанте, кареле аꙋ авꙋт о ꙟнтінсъ ꙟнрꙋрїре асꙋпра бінелꙋї сєꙋ а рълꙋї омінірії.

Хронологїа

Кондїціїле пе каре се разімъ спꙋнерѣ Історікъ сѫнт патрꙋ 1. Географїа арътѫнд локꙋл ꙋнде, 2ле Хронологїа ꙟмфъцошіндꙋсе тімпꙋл кѫнд, 3ле Нараціа спꙋінд фапта че саꙋ фъкꙋт, ші 4 ле Џюдеката арътѫнд каꙋѕа ші скопосꙋл пентрꙋ че.

Сꙋп кꙋвѫнтꙋл Хронологїе сєꙋ аналїстікъ се ꙟнцелеџе кꙋноащінца челор тімпланте орї фъптꙋїте, ꙟншірате дꙋпъ релатівꙋл кꙋрс ал анілор ші ал зїлелор ꙟн кареле саꙋ фъкꙋт, о асемінѣ мъсꙋръ де тімп с'ар нꙋмі Хронометрꙋ сєꙋ тімпомесор, ла каре не ажꙋтъм

кꙋ регꙋлата шї канонїзата ꙟмпърцїре а тїмпꙋлꙋї.

Тїмпꙋл Їдеїа дꙋрацїеї сѣꙋ атрънїнїї, мърџїнїндꙋсе се дїспарте ꙟн мїнꙋте де каре сѫнт 15. ꙟнтр' ꙋн пътрарю, шї 60. ꙟнтро оаръ, дїн каре кꙋ 24. се алкътꙋеще озї-ноптїме, шї дїн 30. де зїлеле сѣꙋ маї кїар зїноптїмї се алкътꙋеще о лꙋнъ, дїн 12. лꙋнї ꙋн ан, іаръ дїнтро сꙋтъ де анї съ алкътꙋеще ꙋн секꙋл сѣꙋ век.

Дїн векꙋрї съ алкатꙋеще ера, чї есте мъсꙋръ де тїмп ꙟнчепꙋтъ дела о ꙟнтѫмпларе сѣꙋ фаптъ маре Їсторїкъ, каре аꙋ фъкꙋт епохъ, адїкъ кꙋ маї мꙋлт сѣꙋ маї пꙋцїн тоталъ префачїре ꙟн статꙋрїле омїнїреї, шї дела ачѣстъ епохъ ꙟнчепѫнд мъсꙋръм челе че аꙋ лꙋкрат ꙟнаїнте де еа аꙋ дꙋпъ дѫнса.

Ереле маї вреднїче де ꙟнсъмнат ꙟн Їсторїе сѫнт патрꙋ. 1. Ера дела ꙋрзїрѣ сѣꙋ ꙟн формарѣ лꙋмеї ноастре пѫнъ астъзї 7344. сѣꙋ 5840. 2ле Ера Гречїлор нꙋмїтъ олїмпїадъ кꙋпрїнзїнд фїескаре кѫте патрꙋ анї кѫнд се фъчѣ џокꙋрїле нацїонале але Гречїлор, ꙟн онарꙋл лꙋї Жоїа ꙟн тїтꙋлат олїмпїкꙋ, карѣ се ꙟчепꙋ кꙋ 776. анї ꙟнаїнте де Хс: 3ле Ера Романїлор че се ꙟчепꙋ дела ꙟнтемїерѣ Ромеї кꙋ 753 анї Ꙟ: Д: Х: 4ле Ера Крещїнѣскъ дела Нащїрѣ Домнꙋлꙋї ностꙋ Їсꙋс Хрїстос, карѣ сар фї тѫмплат ла 5508 дела ꙋрзїрѣ лꙋмеї дꙋпъ калкꙋлꙋл Бїсерїчеї орїентале; іаръ дꙋпъ ал Їсторїчїлор профанї ла 4004.

Їсторїографїї тїмпꙋрїлор де акꙋм ꙟтребꙋескꙋ Ера Крещїнѣскъ шї челе тѫмпласте ꙟнаїнте де нащерѣ Домнꙋлꙋї Хрїстос, ле ꙟнсъмнѣзъ кꙋ анїї ꙟнаїнте де Хрї-

стос

стос; іаръ челе ѫн урмъ кꙋ аній дꙋпъ Хрістос. Ачѣстъ тімпомъсꙋръ с'ар фі ѫнтребꙋіт маі ѫнтѫю де абателе Діонісіє мікꙋл, че аꙋ віецꙋіт ѫн Рома ла 530 Д. Х. ші апоі де кътръ пресвітерꙋл Англікан Беда, че аꙋ віецꙋіт ла 720 Д. Х. ѫн Історіа скрісъ де дѫнсꙋл Еклісіастікъ ші профанъ.

Ѫмпърцірѣ Історієі.

Історіа се ѫпарте генералнік ѫтрії періоаде: ѫн вѣке, де мізлокꙋ ші ноꙋъ. Ѫнтѫюл Період генералнік ал Історіеі векі се ѫнчепе дела ѫнтемеєрѣ прімарілор статꙋрі кꙋ 2000 ані ѫ: Д: Х: пънъ ла апꙋнерѣ Монархіеі Романе де апꙋс ші нъвълірѣ гінтелор норд-асіатіче ѫн ачѣстъ ѫмперіе ла 476 дꙋпъ Хрістос.

Ал 2ле Період генералнік ал Історіеі векꙋлꙋі де мізлок съ ѫнчепе дела кѫдерѣ ѫмпъръціеі Романе де апꙋс ла 476 пънъ ла дескоперірѣ Амерічій 1492.

Ал 3ле Період генералнік ал Історіеі ноꙋъ съ ѫнчепе дела 1492 пънъ ѫн зілеле ноастре 1836.

Фієс каре дін ачесте генералніче періоаде се сꙋнтꙋмпърцъще ѫн маі мічі, де каре ѫн Історіє сѫнт зече.

(А) Ѫн ѫнтѫюл період генералнік ал Історіє'векі ѫнчепꙋте дела ѫмфіінцарѣ прімарілор статꙋрі кꙋ 2000. ані ѫ: Х: сѫнт патрꙋ періоаде маі мічі: ѫнтѫюл пънъ ла марела Кір ѫпъратꙋл Пірсіеі 560 ѫ: Д: Х: кꙋпрінде Історіа Егіптенілор, а Сінезілор, а Індіенілор а Фінічєнілор, а Іꙋдеілор, а Бабілонєнілор, Асірієнілор, а Мізілор, а Мічі асіацілор ші а Скіціілор пънъ ла а Першілор.

Маі

Маї тоате ачесте попоаръ ꙟнвінсъ де кътръ Кір кад сѹпт домніа Персіанъ.

Ал 2ле Специалнікꙋ періодъ се ꙟнчепе дела мареле Кір 560. шї се коборъ пънъ ла мареле Александрꙋ ал Мачедонїеї 336 ꙟ: Д: Х: ꙟн ачеста съ кꙋпринде Історіа Першїлор, шї а Гречїлор. Амбе ачесте статꙋрї кад сꙋб домніа Македонікъ.

Ал 3ле се'нчепе дела Александрꙋ ал Мачедонїеї 336 шї секобоаръ пънъ ла Авгꙋст ал Романїлор, адекъ дела Прѣдомніреа мачедонікъ, пънъ ла чеа Романъ. Ꙟн ачеста съ кꙋпрінде Історіа Мачедонїеї шї а статꙋрїлор ꙟмфїінцате дін рꙋінірѣ монархїеї Мачедоніче, атът ꙟн Асїа кът шї ꙟн Еѵропа. Асеміне Історіа картагенезїлор шї а Романїлор пънъ ла Авгꙋстꙋ 30 анї ꙟ: Х.

Ал 4ле се'нчепе дела Авгꙋст сеꙋ дела Романа ѹніверсалъ домніе пънъ ла ꙟнкꙋрсіа попоарълор нордіче шї сꙋрпареа Імперіеї Романе де апꙋс ла 476 дꙋпъ Хрїстос. Ꙟн ачеста съ кꙋпрінде Історїа Романїлор, а попоарълор Германе, а семїнцїїлор Асіатіче, сꙋппꙋсе де Романїе ачелор пенодꙋнавіче (де пе лѫнгъ Дꙋнъре), шї а оаре кърора статꙋрї дін Асїа.

(В) Ꙟн ал 2ле Періодъ генералнік ал Історїеї векꙋлꙋї де мїжлок кареле се ꙟнчепе дела ꙟнкꙋрсіреа Гінтелор нордїче ла 476 Д. Х. шї ꙟн темеіереа маї мꙋлтор ноѹъ статꙋрї прекꙋм ал Італіеї, Спанїеї, Англіеї, Франціеї, Германїеї, Аѵстрїеї, Боеміеї, Полонїеї, Прꙋсїеї, Денемаркъї, Сфезїеї, Росїеї, Дако Романїеї, Ѹнгаріеї, Бꙋлгаріеї, Сербїеї, Ромео-Гречїеї шї ꙟн сфършїт ал Тꙋрчїеї, пънъ ла діскоперіреа

Америчеі ку анул 1492. сѫнт Періоаде спіціаліче треі.

Іюл Дела ѫн курџірѣ Гінтелор 476 пѫнѫ ла мареле Карол ѫмпѫратул Апусулуі 800 дупѫ Хрістос.

Ал 2ле Дела мареле Карол 800 пѫнѫ ла ѫнчепірѣ Круціатеі 1096.

Ал 3ле Дела ѫн чеперѣ круціатеі 1096 пѫнѫ ла дескоперірѣ Амерічії 1492.

(C) Ѫн ал 3ле Періодъ Гінералнік ал Історіеі ноуѫ ѫн чепуте дела 1492 пѫнѫ ѫн тімпуріле ноастре сѫнт Періоде спеціаліче треі.

Іюл Дела діскоперірѣ Амерічеі 1492 пѫнѫ ла пачѣ весфалікѫ 1648.

Ал 2ле дела пачѣ весфалікѫ 1648 пѫнѫ ла револуціа Францезѫ 1789.

Ал 3ле Дела револуціа Францієі 1789 пѫнѫ ѫн зілеле ноастре.

Сфера Історїеі.

Обіектеле Історіче сѫнт, аў фапте слободе Омінещі, аў фаптуірі але натуреі, ку челе дін тѫі, каре сѫнт обіектул нострў, аре а фаче Історіа Оменіреі; ку честе де ал доіле Історіа натуралѫ.

Історіа Оменіреі се ѫнтінде асупра тутурор ѫнтѫмплѫрілор ші а фаптелор Омінещі прекум асупра релегіеі, а фаптуірілор політіче, а констітуціілор, а мѫестріелор а щіінцелор. ш. а. Де аіче урмѣзе а се фаче маі мулте суптѫмпѫрцірі деосебітоаре Історіеі універсале, прекум: де Історіа релегіеі сѣу Бесерічѣскѫ де Історіа політікѫ, а комерцулуі, а мѫестріілор, а літературеі. ш. ч.

КОНСПЕКТУЛ ІСТОРІЕЇ УНІВЕРСАЛЕ.

Прекꙋм Оаменії де асъменѣ статꙋріле нъскѫндꙋсе ші редікѫндꙋсе ꙋнꙋл дꙋпъ алтꙋл саꙋ ꙟтінс престе пърціле Пъмѫнтꙋлꙋї ші аꙋ вецꙋіт ꙋнеле маї мꙋлтъ алтеле маї пꙋцін дꙋпъ аналогꙋл моралітъцеї, кꙋлтꙋреї, ші ал пꙋтереї лор політіче дꙋпре а кърора ковѫршіре аџюнсеръ а фі марі, інтересанте ші вреднічe де ꙟсъмнат.

ꙟн Афріка.

Нотабілї стътꙋръ Егіптенії ꙟчепѫнд кꙋ 2000 ані ꙟн: Д: Х: ка девіітори дін Міꙁраімꙋ фіюл лꙋї Хам Енгонꙋл лꙋї Ноїа. Ачещіа сѫнт вреднічі де ꙟсъмнат ка ꙟнтѫїї ꙟвъцетори аї лꙋмеї, нъскъторі аї Філософіеї, аї літератꙋреї, ка ꙟнтѫїї Архітектоні ші Агрікꙋлторі аї пъмѫнтꙋлꙋї. Ії къꙁꙋръ сꙋп Перші ла 525 прін Камвіс, ꙟмпъръціінд аіче Псаменіт ші апої сꙋп маріле Аліксандрꙋ ла 333 ꙟн: д: Х.

Ал доілѣ попор ꙟн Афріка стътꙋръ Етіопенії, нотабилї пнтрꙋ Іерархіа лор, ꙟнтѫіле ідеї ші кꙋлтꙋл релігіос.

Ал треілѣ статꙋръ Картагінежії, таласократії векімеї ші Рівалії Романілор. Статꙋл лор се ꙟнтемїе прін Дідо прінцеса фінічѣнъ ꙟн вѣкꙋл ал ноъле ꙟн: д: Х: ші се стрікъ де Романі ла 146 прін Сціпіон Емеліанꙋс, фіюл лꙋї Павл Еміліе.

ꙟн Асіа,

Статꙋ 1 Асіріа ка ші Егіпетꙋл кꙋ 2000 ꙟн: д: Х: ꙟнтемїетъ прін Асꙋр фіюл лꙋї Сім, Енгонꙋл лꙋї Ноїе. акъріа Капіталіе Нінве се ꙟнтемеіе де Нінꙋ ші Семі-

рамїе

рамїє ші ла 888 сꙋп дісфрѫнатꙋл Сардапал кѫꙁѫнд, се діспѫрці ꙟн треі: ꙟн Асірїа пропріє, ꙟн Бабілоніа ші Мідіа; іарѫ ла 642 сꙋпт Хꙋн Аладан се ꙟнкорпорѫ де Набопаласар кꙋ Бабілоніа. Ачѣста ꙟмпѫрѫціінд Набоходоносор ла 600 ꙟн: д: Х: аџꙋнсѫ афі чѣ маі пꙋтернікѫ ꙟмпѫрѫціє ꙟн Асіа. Апоі сꙋп Небонедсѣꙋ Балтасар ла 555 кѫꙁꙋ сꙋб Мідіа прін Кіаксаріꙋ ші ꙟмбе ачесте сꙋб Персіа прін марілє Кір домніторюл Персіеі ші кꙋчерітторюл Асіеі. Монархїа Персіеі ꙟмпѫрѫціінд Дарїе 3ле Охꙋл кѫꙁꙋ сꙋп Мачедоніа прін марєле Александрꙋ ла 330.

Бабілоненії ші Асіріенії сꙋп нꙋме де Халдеі ші Магі сѫнт Нотабілі пентрꙋ ꙟн-тѫелє кꙋноштінце Астрономіче ші пентрꙋ пѫсторііле лор.

(Итѫ обіектеле періодꙋлꙋі жнтѫю).

Ал доілє попор нотабіл ꙟн Асіа стѫтꙋрѫ Іꙋдеіі коборѫторіі дін Авраам. Ачестіа пе ла 1500 ꙟ: Х: прін Моісі се скоасе дін склавіа Егіпетꙋлꙋі, прін Ісꙋс Наві кꙋпрінсерѫ Палестіна, ла 1095 Саꙋл стѫтꙋ жнтѫюл ꙟмпѫрат, апоі Давід ші Соломон. Сꙋп Ровоам фіюл лꙋі Соломон 975 се діꙁвінѫ ꙟмпѫрѫціа ꙟн а Іꙋдеі ші а лꙋі Ісраіл прін реболтантꙋл Іеровоам. Ла 722 домнїнд аїче Озіє ꙟмпѫрѫціа лꙋі Ісраіл кѫꙁꙋ сꙋпт Асіріа прін Салманасар. Ла 580 ꙟмпѫрѫціінд Седечіє кѫꙁꙋ рігатꙋл Іꙋдеіеі сꙋп Бабілона прін Навоходоносор. Асѫмінѣ кѫꙁꙋ Феничіа. Ші ла 70 дꙋпѫ Хрістос се стрікѫ Іерꙋсалімꙋл де Романі прін Веспасіан ші Тітꙋс.

Іꙋдеіі сѫнт нотабілі пентрꙋ реліџіа лор, чінститоаре де ꙋн Дѕеꙋ, дін карѣ се ꙟмформѫ дꙋмнеꙁеіаска ноа

стрѫ

стрѫ Евангелікѫ, ал кѫріа дар ші адевѫр се́ деді оаменілор прін Дѹмнезеѹ-омѹл Іїс Хрістос, нѫскѹт дѹпѫ трѹп дін ѫмпѫрѫтѣска семінціе а лѹї Давід ѫн зілеле ѫмпѫратѹлѹї Авгѹст ал Романілор кѹ 1836 ані маінаінте де ної, ла 5508. дела фачерѣ лѹмеї. Вреднічї сѫнт де ѫнсѫмнат Іѹдеїї пентрѹ літератѹра, скріптѹра ші скоалла профітікѫ, і пентрѹ Теокраціа лор.

Фінічені сѫнт нотабілї ка афлѫтѫрії баселор нотѫтоаре, ка ѫнтѫії навігаторї, ѫнтѫії негоціанцї ші Індѹстріоші. (Итѫ обїектеле періодѹлѹї ал 2ле)

Ѫн Европа.

Нотабілї стѫтѹрѫ ѫнтѫї Гречії ѫмформацї прін еміграцііле колоніілор Афрікане ші Асіатіче прекѹм 1. пе ла 1800 ѫн: д: Х: венірѫ аіче Пелазгії ѫн Пелапонес. 2. Ла 1700 Енах дін Фініціа ѫн Аргос. 3 ла 1550 Данаѹ дін Егіпет тот аколе. 4 Чекроп дін Егіпет ѫн Атіка. 5 Кадмѹс ѫн Тебо. 6 Лелек ѫн Лачедемоніа. 7 Тандал ші Пелоп дін Мікасіа ѫн Пелопонес, Інтерінд де аіче пе Ераклізї Ла 1332. 8 Дефкаліон ші Піра ла 1548 ѫн Тезаліа. Ла 1250 сѫ фѫкѹ ѫнотарѣ Аргонавцілор. Ла 1180 ѫнтѹрнарѣ Ераклізілор ѫн Пелапонес, рѫстѹрнарѣ Пелопізілор ші еміграціа колоніілор Іоніче, Доріче ші Еоліче ѫн Мікасіа. Ла 1190 се тѫмплѫ бѫтѫліа ѫн контра Троадеї; Ла 776 сѫ ѫмфіінцерѫ юкѹріле Олімпіче, кѹ каріле сѫ ѫнчепѹ ера гречѣскѫ нѹмітѫ Олімпіадѫ. Ла 335 кѫзѹрѫ Гречіа прін Філіп ші маріле Алісандрѹ сѹб монархіа Мачедоніеі ѫтемеетѫ де Каран Ераклїдѹл. Пе ла анѹл сѹтѫ ѫ: Х.

Ѫн

Ꙟн ачѣстъ монархіе се ꙟ некъ пе лѫнгъ Гречіа ꙟн Европа ла 331 ꙟмпъраціа Персіанъ ꙟн Асіа ші Егіптѣна ꙟн Африка; Ꙗръ ла 323 мꙋрінд маріле Аликсандрꙋ ші дісфъкѫндꙋсе ꙟн маї мꙋлте статꙋрї Асіене ші Европене, тоате се ꙟнкорпоръ пе ꙟчетꙋл кꙋ універсала монархїа Романъ дїн Італіа.

Гречії сколерії Егіптенілор, стътꙋ нотабілі пентрꙋ інстітꙋціііле ші форма лор де гꙋверн демократікъ, пентрꙋ спорівл че фъкꙋръ ꙟн тоате рамꙋріле щііңцілор ꙟн філософіе, ꙟн літератꙋръ, ші ꙟн мъестрії, ꙟн кѫт аџюнсеръ афі дꙋпъ Егіптені ꙟнвъцъторії Европеілор.

(Ꙗтъ обїектеле періодꙋлꙋї ал 3ле).

Ꙟчепꙋтꙋл Італіеї ка ші ал Гречіеї се семъльеще афі маї кꙋ 2000 ані ꙟн: д: Х. Ші аіче пе лѫнгъ Абoрігінії адекъ де бащінъ лъкꙋіторї Іміграръ Пеласгії інтеріцї дін Гречіа, Евандрꙋ ун Ераклід дін Аркадіа ꙟн Лацїꙋ ші Антенор дїн Фріџіа. Ла 1204 венї Енеас дін Троіа ші ла 753 стътꙋ Ромꙋлꙋс ꙟнтемеіторюл Імперіеї Романе. Ла 30 ꙟн: д: Х: сꙋпт Октавіан Авгꙋст аџюнсъ Рома ла кꙋлміна ѣ са ка ꙟпъръцѣсъ а тоатъ лꙋмѣ, кꙋпрінзінд сꙋб скіптрꙋл еї

(A) Ꙟн Европа 1 Італіа 2 Іспаніа, 3 Галіа, 4 Брітаніа, 5 Германїа, 6 Дачіа 7 Гречіа кꙋ тоатъ монархїа Мачедонікъ.

(B) Ꙟн Асіа пе челе маї марї ші маї ꙟнсемнате статꙋрі, П: К: Фінічіа, Палестіна, Сіріа, Бабілона, Арменіа Понтꙋл ші тоатъ Мік-асіа.

(C) Ꙟн Африка: Егіпетꙋл, Етіопіа, Картагꙋл, Нꙋмідіа ші Маврітаніа. (Ꙗтъ обїектеле періодꙋлꙋї ал 4ле.

Ла 330 дȣпъ Хрістос прін маріле Костандін се мȣтъ скаȣнȣл ꙟмпъръціеі Романе деле Рома ла Візантіа, нȣмітъ апоі Костандінополе, ші ла 395 се дізбінъ монархіа Романъ сȣб Теодосіе ꙟн ръсърітѣнъ, унде ꙟнпъръці Аркадіе ші апȣсанъ унде ꙟмпъръце Оноріе, дȣпъ каре епохъ се ізбі Бȣлъуȣрȣл Романілор чел пънъ акȣма к'ун кап авѫнд доȣъ. Сімілітȣл челор доȣъ капіталії а ꙟмпъръціеі Романілор.

Апоі ꙟн ал IVле ші ал Vле век нъвъліндъ Гінтеле Нордіче ꙟн чѣ апȣсанъ ші ръстȣрнъръ тронȣл, ꙟмфіінціндȣсе дін рȣініле еі 1 Статȣл Брітаніеі унде Імігръ Саксії ші Англії, 2 Галіа унде Імігръ Фрѫнчії, 3 Іспаніа унде Імігръ Вандалії ші Візігоції, 4 Італіа унде імігръръ Остроготції, Лонговардії ші Норманії, 5 Панонія сѣȣ Ѹнгаріа унде імігръ ꙟн а VII сътъ Славії ші ꙟн а IX сътъ Ѹнгȣрії, 6 Дачіа прінкарѣ съ стрекȣръръ маі кȣ самъ Гоції, Хȣнії ші Аварії, ꙟнміжлокȣл кърора ноі Дако-Романії прін Дȣмнезеіаска провіденціе ръмасеръм пънъ астъзі ка клірономіі ачестор біне кȣвѫнтате церї, дате ноȣъ де моштеніре де стръмошії Романі, карії ніаȣ трімес дін Італія, съ поседȣім Дачіа ла 105 ані д: Х: прін ꙟмпъратȣл Траіан, стърпіторюл Варварілор Дачі, карії лъкȣіа пе атȣнче ꙟн ачесте пъмѫнтȣрі.

Романії сѫнт нотабілі пентрȣ віртȣосȣл лор характір, патріотізмȣл, ероізмȣл, політіка, леціле ші прѣдомнірѣ універсалъ, ръмѫінд ꙟн векȣрі афі патронії

ші

сіа; іаръ пе де алтъ парте о самъ ꙟн кълкъ ші коствръ пърціле Европеі нордіче ші вестіче адікъ: Росіа, Германіа, Ꙋнгаріа ші Дачіа патріа ноастръ; алції трекжнд песте Елі-спонд сꙋб нꙋме де Тꙋрчі Огꙋзі сꙋб џюгъ църіле Романо-Оріентале дін Европа шікꙋчерінд ꙟн сфжршіт капітала еі Костандінополе рестꙋрнъ ачастъ ꙟмпъраціе ла 1453, каре езісті ла 1000 де ані дꙋпъ дізвінаре еі де че апꙋсеанъ, тжмплатъ ꙟн а 4а сꙋтъ дꙋпъ Хрістос прін Аркадіе ші Онөріе фіії марелꙋі Теодозіе.

Константінополе сав кꙋчеріт прін Сꙋлтанꙋл Моамет ал ІІле ꙟмпъраціnд Костандін ал ХІле Палеологꙋл про нꙋміт ші Драгаш сеꙋ Драгос.

NB. Ꙟн ачастъ пенінсꙋла Греко-Романъ ꙟнтраръ пелжнгъ алте семінції трекътоаре, прекꙋм ав фост Гоції ші челе пжнъ астъзі ръмжітоаре адекъ Славеніле: аше сжнт Бꙋлгарії, Сірбії, Боснечії, Далмації, асъмінѣ Албанезії, чі се пар а фі осемінціе Гало-Романъ.

Ꙟн ꙟмперіа Романъ де Апꙋс дꙋпъ Кръчіатъ врѣдніче де н'съмнат се тжмплъ жнтжю ꙟн Іспаніа пела 1250 сꙋп Алфонс Х. сꙋрпаре Каліфатꙋлꙋі Моаметан нꙋміт ал Маꙋрілор ꙟнтеміет прін Абдерраман ꙟн а опта сꙋтъ Д: Хс: Дісковеріре Амерічеі ла 1492 прін Колꙋб сꙋб Фердінант ші Ісабела. Ші дꙋпъ че Карол ал Vле ацꙋнсъ ꙟмпърат ал Романілор ла 1519 Монархіа Спаніоалъ се фъкꙋ че маі ꙟнавꙋціть, маі ꙟнтінсъ ꙟн посісііле сале ші маі пꙋтернікъ, ꙟнсъ пжнъ ла 1600 сеші ꙟнапое.

NB Дескоперіре Амерічеі фъптꙋі о маре префачере ꙟн старѣ політікъ ші фізікъ а Імперіілор Европеі. Прін еа

се

се лъцї кȣнощїнцїле Географїче дȣпъ аналогȣа ꙟтїндерїї орїзонȣлȣї лȣмеї, се реформъ статȣл комерцȣлȣї, се ръвърсъ ꙟн Еȣропа не нȣмърате авȣцїї, ꙟкѫт прецȣл лȣкрȣрїлор съ сȣї, їар амонетеї се скобора, дрепт каре аџȣнсе ансе пȣте кȣмпъра кȣ зече, лȣкрȣл че маї ꙟнаїнте съ кȣмпъра кȣ ун бан.

(Ꙗтъ обїектеле перїодȣлȣї ал 7ле)

Дȣпъ ачесте тїмпȣрї урмъ ръзбоюл релїгїос.

Епїскопȣл Ромеї дїн посесїї ꙟн посесїї капътате кȣ фелюрїте оказїї ка терїторїї але Бесерїчеї сфѫнтȣлȣї Петрȣ; шї маї вѫртос кȣ прїлежȣл детронїреї фамїлїеї Меровїнџе домнїтоаре ꙟн Франція ї ꙟнкоронареа лȣї Пїпїн Мїкȣл ꙟн локȣл лȣї Хїлдерїк ал IIIле ла 752 аџюнсе папа а фї ун домнїторю де церї. Шї їаръ пъшїнд дїн прївїлегїї ꙟн прївїлегїї шї дїн тїтлȣрї ꙟн тїтлȣрї оџȣнсеръ а се нȣмї капȣл Бесерїчеї шї ал Крещїнътъцеї, дрепт ачеаста не воїнд маї ла урмъ акȣноаще сȣверїнїтатеа домнїторюлȣї пъмїнтеск кȣ тїтлȣл де ꙟмпъратȣл Романїлор, шї ка тоцї мȣрїторїї фъкѫнд абȣзȣ дїн пȣтернїчїа са череаскъ шї пъмїнтеаскъ пентрȣ аїсе пȣне ставїлъ екчесȣлȣї се редїкъ асȣпра са опозїцїї атѫт дїн партеа челор полїтїчещї домнїторї кѫт шї ачелор бесерїчещї теолоџї. Аше стътȣръ Їоан Хȣс ꙟн Боемїа пе ла ꙟнчепȣтȣл сȣтеї а 15а, апої Мартїн Лȣтер пе ла ꙟнчепȣтȣл сȣтеї а 16а, карїї кȣ але лор ꙟмвъцътȣрї кътъ съ обоаре абсолȣтїзмȣл Папеї. Прїн доктрїна ачестор еретїчї аї Бесерїчеї апȣсȣлȣї спрїжїнїцї шї де о самъ дїн Прїнцїпїї Германїеї нȣмїцї апої Протестанцї шї Реформацї се їскъ ун

ръзбою

ръзбою ꙟтре ачещіа ші ꙟтре Католічі, карії воіа се стърпѣскъ пе контрапапіщі ші цінꙋ 30 де ані дела 1618 пънъ ла 1648. Резꙋлтꙋл ꙋнꙋі асъмінѣ ръзбою фꙋ дізбінарѣ Германіеі ші Англіеі де ла Бесеріка католікъ, обoржрѣ деспоціеі Папале, ꙟтродꙋчірѣ толеранціеі релегіілор, ші ꙟн ꙋрмаре слобозеніа кꙋџетърілор кꙋ реформа філософіеі, дін каре се нъскꙋ апоі геніꙋл векꙋлꙋі де акꙋм. Пе лжнгъ ачесте трактатꙋл ꙟмфіінцеторію сістемꙋлꙋі еквіліврієі сѣꙋ а дрептеі кꙋмпънірі ꙟтре пꙋтеріле Европеі.

(Ꙗтъ обіектеле періодꙋлꙋі ал 8ле)

Кꙋ оказіа ръзбоюлꙋі релігіос Домніторюл Франціеі фолосжндꙋсе дін інтрігіле статꙋрілор Германіеі прін пачѣ Весфалікъ а ачестꙋі ръзбою трасе нꙋ пꙋціне фолосꙋрі, ꙟн кжт пе ла 1650 сꙋп Лꙋдовік а 14 ажꙋнсе Франціа афі чѣ маі ꙟнсемнътоаре ꙟтре тоате статꙋріле Европеі, дрепкаре се іскъ ревалітатѣ ꙟтре дънса ші ꙟтре каса Аꙋстріеі, маі вжртос дꙋпъ че о ꙟмвінсъ ші ꙟн ръзбоюл сꙋкчесіеі пентрꙋ корона Спаніеі, пе ал кърїа трон се сꙋі Прінціпꙋл де фамілїа Бꙋрбонілор Філіп де Анжꙋ ꙟн кжт ꙟнчепꙋ а се амерінца еквілівріа політікъ а Европеі. Асъмінѣ просперітъці ꙟнгжмфъ пе домніторії Франціеі а пъші кꙋ ресвоаїе Офензіве ꙟн Европа, а се аместека ꙟн черте стреіне кꙋ тон діктаторік прекꙋм ші ꙟн ръзбоюл статꙋрілор ꙋніте Амерікане резволтате ꙟн контра Англіеі.

Пентрꙋ ꙟнтімпінарѣ келтꙋелелор ꙋнор асъмінѣ ꙟнтрепрінзері не ажюнгжндꙋі леџюітіле трібꙋтꙋрі се ꙟмповъръ

вістерія кȣ о кȣмпліть даторіе, ші чернѫнд асе плъті нȣмаї де кътръ старѣ чѣ де ѱос а лъкȣіторілор кȣ контрібȣції екстра ордінаре, каріле с'адаоѱѣ дін ѕі ꙟн ѕі, пріи асемінѣ греȣтъції сѫмціте де цѣръ ші пріи дісбінарѣ урматъ ꙟнтре стъріле лъкȣіторілор се аціѫцеръ ꙟн сфѫршіт револȣціа Францієї ла 1793. Ріга Лȣдовік ал 16 дȣпъ ексемплȣл Ꙗнгліеї кȣ Карол Ію се осѫнді ла моарте, рігалітатѣ се оборѫ, репȣбліка се ꙟнформъ ші дін ачѣста се нъскȣ екстра ордінарюл бърбат Наполеон, чі продȣсъ ꙟнтоатъ Ȣропа катастрофе ші префачері політіче, акърора урмърі се сѫмцеск ꙟнкъ пѫнъ астъзі; іаръ Франціа фъкȣ о епохъ історікъ рэстȣрнѫнд екбілібріа дȣпъ че Наполеон се сȣі ка ꙟмпърат пе тронȣл еі ꙟнкѫт аѱȣнсе афі маі ка Романії монархія уніберсалъ. (Вȣтъ обіектеле періодȣлȣї ал 9ле)

Кѫнд ла апȣс ѱюка Франціа Рола Ігемоніеі сȣп Лȣдовік ал 14, ла нордȣл Ȣропеі ꙟн ачестѣ тімпȣрі пе ла 1700 атѫрна кȣ ковѫршірі ꙟн кȣмпъна політікъ маі ꙟнтѫі Сфезіа сȣпт Карол а 12ле, ші апоі Росія, акъріа регенераціе се ꙟнтеміе пріи мѫнтȣітоаріле реформе організате де маріле Петрȣ, пріи кареле къпътѫнд статȣл ун характірю політік аѱюнсе астъзі чѣ маі ꙟнтінсъ ші пȣтернікъ ꙟмперіе а пъмѫнтȣлȣі. Ꙟн перікȣл Ȣкбілібріеі сѣȣ маі кіар а екзістенціеі політіче аменінцате статȣрілор Ȣропеі де прѣпȣтернічіа лȣі Наполеон, Ꙗнгліа ка о домнітоаре амъреі (прекȣм стътȣръ одіі еоаръ Фінічеції, Гречії, Картагінезії, Романії ші Венеціенії ꙟн векȣл де міжлок) авѫнд комерцȣл уніберсал сȣпт а еі домніре, се конфедеръ кȣ Ꙗȣстріа, Прȣсіа, ші

Росія,

Росіа, Імперії пꙋтерніче але контінентꙋлꙋї, атѫт ꙟн прін вірѣ ꙟнтіндереї ареале кѫт ші а нꙋмѫрꙋлꙋї лѫкꙋіторілор і а нꙋмероаселор ші біне ісерчітателор армії ші дꙋпѫ крꙋнте генералніче бѫтѫлії де ла анії 1812, 13, ші 14 рѫстꙋрнѫрѫ пре кꙋчеріторюл Наполеон де пе тронꙋл Франціеї ші ꙟн коронѫнд іарѫ пе фамїліа Бꙋрбонїлор інтерітѫ де аічѣ ꙟн епоха революціеї, мѫрџінірѫ пе Франціа ꙟн Хотарѫле еї челе векї, рестаторнічірѫ еквї-лібрїꙋл ші спре апѫрарѣ ачестїа і спріжінірѣ екзїстенціеї статꙋрілор мічї ші марї се ꙟнкеѫ сфінціта алеаціе сѣꙋ маї кіар сістемꙋл конфедератів ꙟнтре статꙋріле Єꙋропеї.

(Ꙗтѫ обіектеле перїодꙋлꙋї ал 10ле)

Ачестѣ сѫнт обіектіле че аꙋ асе трѫта маї специалнік ꙟн кꙋрсꙋл Історіеї ꙋніверсале, ꙋнде вом віде кѫ мꙋлте соціетѫці ші статꙋрї дін мічї саꙋ фѫкꙋт марї, ші алтеле дін марї саꙋ мікшꙋрат ші ꙟнсфѫршіт саꙋ німічіт.

Вом віде кѫ міжлочіле ꙟнаінтіреї ші а мѫрїмеї статꙋрїлор аꙋ фост віртꙋтѣ соціалѫ сѣꙋ патріотікѫ, повѫцꙋітѫ де дрептꙋл ші адікѫрꙋл, кѫнд лїџіле соціетѫцеї аꙋ фост діктꙋіте нꙋмаї де дрептꙋл кꙋвѫнт, кѫнд чѣ кꙋ сфінценіе пѫзіре ачестора аꙋ а сігꙋрат де о потрївѫ віаца, чінстѣ ші аверѣ фіешкѫрꙋіа четѫцан, тоцї фіінд ꙟнаінтѣ лор де асемїнѣ; Кѫнд орнаментꙋл (подоаба) четѫценїлор аꙋ фост сїмплїчітате, іарѫ нꙋ лꙋксꙋл, кѫнд ꙟмбѫцѫтꙋра лор саꙋ реземат пе чінстіре де Дꙋмнезеꙋ, іꙋбірѣ де апроапіле, кѫнд політіка статꙋлꙋї аꙋ авꙋт де прінціпіе домолірѣ патїмілор, пачніка петречіре, ꙟндꙋстрїа (хѫрнїчіа) спорюл штїінцілор ші а мѫїстрїілор

 фоло-

фолосітоаре, ꙟндъмнътоаре тр[illegible]юлꙋї; кѫнд нобілітатѣ саꙋ ръѕъмат нꙋмаї пе мерітꙋл віртꙋцеї соціале сѣꙋ патріотіче, требꙋінд четъцанꙋл а трече маї ꙟнтѫю прін темплꙋл віртꙋцеї ка съ поатъ ꙟнтра ꙟн темплꙋл онорꙋлꙋї, кѫнд ꙟнавꙋціреѣ чѣ адівъратъ нꙋ саꙋ сокотіт алта де кѫт фолосꙋл пꙋблік ші мѫнтꙋітоаріле діреџірі ꙟн бініле де комꙋн, сакріфікѫндꙋсе патріеї інтересꙋл партікꙋларю, вътъмътоарю фіінд челꙋї пꙋблік, кѫнд четъценꙋл дꙋпъ ꙟнцелѣпта сентенціе аꙋ креѕꙋт къ дін сѫнгꙋра чѣ кꙋ кредінцъ ꙟмплініре а даторіілор сале се атѫрнъ мѫнтꙋіреѣ патріеї ші къ де контра неґріжінд ꙟн парте се піерде статꙋл ꙟн тотꙋл, кѫнд, дꙋпре аксіома леџꙋіторюлꙋї Атенеїлор Ѳолон четъценії саꙋ сꙋпꙋс домніторюлꙋї ші домніторюл леџілор.

Ꙗръ каꙋѕа кѫдереї ші а челор маї пꙋтерніче статꙋрі вом віде къ аꙋ фост деморалізаціа адекъ стрікареѣ бꙋнелор моравꙋрі прін дісфрѫнаре, трꙋфіе ші лꙋксꙋ, кърора ꙋрмѣѕъ плеонексіа адекъ не сеціоаса ювіре де аверї, де каре се вѫд трꙋфашії четъцені къ ар аве требꙋінце неаџюнгѫндꙋї кꙋмпътатѣ ꙟнтрꙋ а'ндестꙋла ѕадꙋл патімілор, пентрꙋ каре се івеще ꙟн міжлокꙋл соціетъцеї недрептатѣ, че траџе дꙋпъ сіне несігꙋранціа аверей, а віецеї ші а чінстеї кончетъценілор, ръмаші ꙟн асемінѣ ꙟмпреџюръри де прадъ лъкоміеї ꙟмпілъторілор сѣꙋ а тіранілор, де баџюгꙋръ десфрѫнъреї, де жꙋнгіере амбіціеї сѣꙋ а тꙋрбъчюнілор. Дін ачестѣ ꙋрмѣѕе дісбінареѣ мъдꙋларілор соціетъцеї, ꙋрмѣѕе асе жъфꙋі ꙋнꙋл пре алтꙋл, чел маї пꙋтернік пре чел маї дівіларю, ꙟн лок а се спріжіні ші

асе

асе апэра речіпрок дупре скопосул ҫнтрунірей соціале, урмѣзэ асе душмэні ҫн лок де асе юбі ші а аҗюнџе ҫн сфѫршіт асе пріві патріоції ші патріа де душмані ҫнтре сѫне, асе фаче продаці ші стрікэторі статулуі лор, ші а кэута алтэ патріе аколо унде афлэ адэпост ші сігуранціе віецеі, чінстеі ші аверей, ші ҫн урмаре асе стѫнџе де пре фаца пэмѫнтулуі курсул екзістенціеі лор політіче, ҫгіціт ҫн Маре сѣу Окѣнул пutернікулуі кучеріторю.

ꙟНЧЕПІРѢ

Ꙟнчепꙋтꙋл Історієі кꙋ 5508 сеꙋ 4004 ꙟнаінте де Х: Ꙋрзірѣ лꙋмеі, плъсмꙋірѣ омꙋлꙋі, пъкатꙋл, ꙟформарѣ соціетъцілор.

1. Пъмѫнтꙋл лъкꙋінца генꙋлꙋі оменескꙋ маі ꙟнаінте кꙋ 7000 ані аꙋ къпътат форма сꙋпрафецеі сале де астъзі.

Пъмѫнтꙋл есте ꙋн планет чі аре о формъ ротꙋндъ нꙋмітъ сферъ, ка пре прекꙋм ші алте трꙋпꙋрі черещі, съші факъ кꙋ атѫта маі ꙋшор мішкарѣ адекъ ротірѣ са ꙟмпрецюрꙋл осіеі, ші ротоголірѣ ꙟн цюрꙋл соарелꙋі де кареле се атѫрнъ, алергѫнд ꙟн немърџініꙋл хаос ал фірмаментꙋлꙋі. Доъ треімі дін але сꙋпрафецеі сале сѫнт коперіте кꙋ апъ нꙋмітъ Океанꙋрі ші Мърі, дін кареле съ ꙟналце ꙋскатꙋл пъмѫнт чі се кіамъ контенент ші мічеле ꙋскатꙋрі нꙋміте інсꙋле, че нꙋ сѫнт алта фъръ вѫрфꙋрі де мꙋнці ꙟнълцате маі пре сꙋс де нівела мърілор.

Сꙋпра фаца пъмѫнтꙋлꙋі наꙋ авꙋт дін ꙟнчепꙋт астъ формъ къ пъмѫнтꙋл свічіт де астъзі ера одінаоаръ фꙋнд де маре.

Ꙟнтрꙋ ꙟнчепꙋт зіче сфінцітꙋл Історіграф Моісі аꙋ фъкꙋт Дѕеꙋ черюл ші пъмѫнтꙋл, каріле маі ꙟнаінте де а къпъта форма ші фаца чі аре акꙋм ера васт не ꙟн токміт ші стерп ꙋскатꙋл ші апа нꙋ ера діспърціте ꙋна де алта, нічі се афла ꙋндева плѫнтъ сеꙋ фіінце віецꙋітоаре, пъмѫнтꙋл зічі ера невъзꙋт, не ꙟнтокміт ші

ꙟн

ꙟнтꙋнерік єра де асꙋпра адѫнкꙋлꙋі, Апоі прін фѫптꙋ-іръ плъзмꙋітоареі пꙋтері алꙋі Дꙁеꙋ, каріле дꙋнъ че деспърці лꙋміна де ꙟнтꙋнерік, ашезе ꙟнтре трꙋпꙋріле черешті пентрꙋ сфера пѫмѫнтꙋлꙋі нострꙋ пе соаре, ка кꙋ раꙁіле сале сел лꙋмінезе ші съл ꙟнкълзѣскъ, і кꙋн кꙋвѫнт се ꙟмвіезе. Фаца ачестꙋі глоб мінерал, фъкꙋасе адꙋна апіле ла опарте, асе аръта ускатꙋл, а ръсърі єрбꙋріле, асе ꙟмфіінца віетъціле ші ꙟншісе ꙁіле ꙋрзі атот пꙋтернікꙋл Дꙁеꙋ лꙋмѣ, дꙋпре рѫндꙋл Історісіт ꙟн сфѫнта скріптꙋръ.

Дꙋпре челе де Дꙁеꙋ ꙟмфіінцате леџі але греꙋтъцеі сеншірарь челе патрꙋ єлементе: Пѫмѫнтꙋл сѣꙋ църѫна ка чел маі греꙋ де десꙋпт, апа ка чѣ маі ꙋшоаръ де асꙋпра пѫмѫнтꙋлꙋі, адꙋнѫндꙋсе ꙟн гаванꙋріле прѫбꙋшірілор ꙟмформате прін ізбꙋкні ѣфако-върсеторілор вꙋлканꙋрі, ші дін абꙋріръ ꙋмезелеі се ꙟмфіінцъ десꙋпра апеі аєрꙋл ші норорії кꙋ але сале єлектріче фокꙋрі нꙋміте фꙋлџере, апоі деасꙋпра аєрꙋлꙋі стъꙋ єтерꙋл сѣꙋ фокꙋл.

Ꙟмпетріта аріпъ (нъсіп) ꙋрзітъ ꙟн шірꙋрі де стѫнче, нꙋміте мꙋнці, алкътꙋеск прекꙋм оасіле трꙋпꙋлꙋі оміневск скелетꙋл пѫмѫнтꙋлꙋі, ꙟмпреџꙋрꙋл ші ꙟн досꙋл кърора стъ адꙋнатъ, ші ка опіеле ꙟнтінсъ церѫна, ꙟнкѫт фортꙋнеле мъреі нꙋ омаі пот спꙋлбера ꙟн коаче ші ꙟн коле.

Фаца пѫмѫнтꙋлꙋі свінітъ ші ꙟнтърітъ акꙋм фіінд прін Дꙁеіаска пꙋтере чѣ ꙟмвіезетоаре аꙋ пръсіліт тот фелюл де плѫнте нꙋміте вегетале, прекꙋм мꙋшкюрі, єрбꙋрі, фрꙋ-

ꙁіче

тїче, черетеіеле ші арборї. Дꙋпъ ачесте ꙟмфїїнце Дꙋмнезеꙋ
рост віецуіціле нꙋміте анімале карілі се нꙋтреск дїн плант-
те прекꙋм ші вермії, чі се търъск пре пъмжнт, патрꙋпедїле
кжмпꙋлꙋї ші але пъдꙋреї, съврътоаре аерꙋлꙋї ші пешії
мъреї, фїеш каре дꙋпре союл лор віне кꙋвжнтжндꙋле а
креще ші а се ꙟмꙋлці, аше се ꙟмформъ ꙟмперїа міне-
ралїлор, авегеталїлор і анімалелор. Дꙋпъ че ꙟмфї-
їнце тоате кжте ера де требꙋїнцъ спре траюл омꙋлꙋї,
плъзмꙋї Д.зеꙋ ші пре ом дїн църанъ дꙋпре тіпꙋл ші
асъмънарѣ са ꙟнзестржндꙋл кꙋ сꙋфлет ші мінте сѣꙋ
рацїе, прін карїле'л фъкꙋ домн престе тот пъмжнтꙋл.

Оаменеї че астъзї лъкꙋеск ръспжндїчї пе фаца пъмжнтꙋлꙋї се траг кꙋ тоцїї дїн осїнгꙋръ фамелїе.

Адам ші Ева сжнт ꙟнтжїї ноштрї стръмошї ші пърїнцї
аї оменіреї, ачештїа лъкꙋїа ꙟнтрꙋн лок ал Асїеї калд ші
прѣфрꙋмос, ꙋнде арборїї лі продꙋчѣ ꙟнтоате тімпꙋ-
ріле анꙋлꙋї поаме фрꙋмоасе ла ведере ші бꙋне ла мжнкаре,
къчї калдъ ші фрꙋптътоаре аꙋ требꙋїт се фїе лъкꙋїнца
жнтжелор оаменї, карїї нꙋ авѣ кꙋноштїнцъ, нїче де страе
нїче де фок, нїче де лъкаш адъпостїторїю де кътръ ас-
прімѣ тїмпꙋрілор. Ачест прѣ мжндрꙋ ші мънос локꙋ
се нꙋмѣ парадїсꙋ ꙟнкареле Дꙋмнезеꙋ плъсмꙋї пе ꙟнтжїї оа-
менї Адам ші Ева аше зїкндꙋї сълъшꙋїаскъ, де ꙋнде апої
пентрꙋ неаскꙋлтаре се їзгонірѣ.

Дє вїїторії лȣї Адам.

Кȣ трїста сїмцїре съ кȣвїне апрїсї кȣм шї пре чїї ꙟн-тѫї оамєнї стрїкъчюнѣ ꙟмпїлѫндȣї ї аплїкъ спре рѫȣ, шї прїн ачѣста лї сȣррȣпъ тїмпȣрїȣ ферїчїрѣ шї дȣлчѣ ꙟн паче петречїре. Каїн маї мареле фїю алȣї Адам ȣчїсе пре маї мїкȣл сеȣ фрате Авел.

Ȣчїгъторюл де фрате Каїн мȣстрат апоі де конщїїнца кȣџетȣлȣї, чел ꙟнеолдѣ ка о фȣрїе тартарїкъ, фȣџї дела каса пърїнцїлор шї ȣмблъ рътъчїнд пънъ че се ашъѕе кȣ аї сеї ꙟн пъмѫнтȣл нȣмїт Наїд, ачеста нъскȣ фїю пе Енох, дȣпре кареле се нȣмї шї ꙟнтъїа полїтїе а лъкȣ-їнцеї лор Енохїа.

Енох аȣ нъскȣт пе Гаїдад, ачеста пе Мадеилеїл, дїн карїле се нъскȣ Матȣсала, фїюл істȣїа Ламех ȣчїсъ пе Каїн ȣчїгъторюл де фрате шї нȣї ръмасе фъръдєлєџѣ не педепсїтъ. Дїн Ламех се нъскȣ ꙟнтъю Іовел афлъторюл мъїестрїеї кортȣрїлор шї ꙟнчепъторюл вїєцеї номадїче, ал доїле Їавал афлъторюл органїлор мȣѕїчещї ꙟн кордате, прекȣмȣ Псалтїрѣ шї Гїтара; ал трєїле Тȣбал афлъторюл фокȣлȣї шї а фъбрїчїеї ферȣлȣї, іаръ сора лор Ноема ар фї афлат мъестрїа ацесе вестїменте де лѫнъ.

Дȣпъ моартѣ лȣї Авел Адам нъскȣ пе Сїт. Девїїторії дїн Каїн сеȣ Хаен съ нȣмѣ Каїнїцї; іаръ девїїторїї дїн Сїт ал 5ле фїю алȣа Адам се нȣмїръ Сетїцї. Дїн Сїт саȣ нъскȣт Енос ꙟнтѫюл патрїарх, кареле аȣ ашъѕат регїлїоселе сервърї, шї рȣџї кътръ Дȣѕеȣ солонеле. Дїн Енос саȣ нъскȣт Каїнан, дїн кареле апоі Малелеїл, дїн ачеста Іаред, дїн Іаред Енох ал 7ле афлъторюл де лїтере шї де

щїїнце астрономїчеѣ дїн аїста се нъскꙋ Матꙋсала, дїн-кареле апоӣ Ламех ал IIлб шї дїн Ламех Патрїархꙋл Ноїе.

Пъшїрѣ оаменїлор кътръ афлърї.

Нечесїтатѣ фїїнд мꙋма тꙋтꙋрор афлърелор дꙋпре ана-логꙋл ѫнтѫїлор омꙋлꙋї нѣвоӣ трꙋпещї шї сꙋфлетещї пашїї нꙋмїтꙋл кътръ афларѣ мїѕлоачелор ꙟн леснїтоаре траю-лꙋї шї кътръ кꙋлтꙋра са. Прїмарїле лꙋї нечесїтъцї аꙋ фост челе трꙋпещї прекꙋм фоамѣ, апърарѣ де бътъмарѣ аерꙋ-лꙋї, сїгꙋранцїа де ръпїтоарїле фїаръ; ачесте 'л дедꙋсе кътръ агрїкꙋлтꙋръ, кътръ пъсторїе, кътръ вѫнъторїе, кътръ ꙟнармарї, кътръ ꙟмвесчїтꙋръ, шї маї пе ꙋрмъ кътръ фачерѣ лъкꙋїнцеї шї ꙟнкегарѣ траюлꙋї соцїал.

Траюл шї вїптꙋл челор дїн ꙟнчепꙋт.

Оаменїї ла ꙟнчепꙋт вїецꙋїа фъръ се лꙋкреѕе вїптꙋ. їндꙋсе (хрънїндꙋсъ) кꙋ плѫнтеле че бласта пъмѫнтꙋл фїреще дїн сїне бꙋне де мѫнкаре прекꙋм поамеѣ ербꙋрї дꙋлчї шї грѫне. Прїн траюл чел сїмплꙋ шї натꙋрал прїмарїї лъкꙋїторї аї пъмѫнтꙋлꙋї аџюнсеръ а трѣї о вїацъ ферїчїтъ шї фоарте ꙟнделꙋнгатъ де сꙋте де анї, прекꙋм фꙋ а патрїархꙋлꙋї Матꙋсала, кареле вецꙋї 996 анї.

Кꙋ кѫт се ꙟнмꙋлцїръ нꙋмърꙋл оаменелор кꙋ атѫта се адаосе шї требꙋїнцїле лор, пентрꙋ а кърора ꙟндестꙋларе їмвъце асе аџютора парте нѣвоїа шї парте ꙟнтѫмпларѣ.

АФЛАРѢ ФОКꙋЛꙋЇ

Аше фꙋлџерꙋл аꙋ пꙋтꙋт апрїнде ꙋн арбореѣ верї ма-терїа нафтꙋлꙋї шї алте асемїне аръѕътоаре саꙋ пꙋтꙋт ꙟн флъкъра прекꙋм ꙟн вꙋлканꙋрї, ловїрѣ а доꙋъ петре кремї-

ноасъ

нотъ съ аꙋ пꙋтꙋт скъпъра скѫнтеї ꙟн пꙋтрегюл ꙋнꙋї трꙋнкю,
Аꙋ фрекѫндꙋсе доаъ лемне саꙋ пꙋтꙋт апрінде аше прекꙋм
се тѫмплъ а с' апрінде осііле карѫлор ꙟнкъркате. Ніше
асъмінѣ ꙟнтѫмпларі аꙋ дедесꙋ пре оамені кътръ афларѣ
фокꙋлꙋї прѣ кꙋ фолос апої ꙟнтребꙋінцат, прекꙋм ла
коачірѣ ші фіербірѣ бꙋкателор ші спре ардірѣ сфъріілор
(жъртвілор) і дꙋпъ че дін ꙟнтѫмпларе саꙋ пꙋтꙋт афла
ꙟн пара ꙋнꙋї фок вре о бꙋкатъ де метал префъкꙋтъ ꙟн
моале сѣꙋ Фелꙋідъ ꙋн аше кас дедꙋсе пре оамені кътръ
кꙋноштінца мъїстріеї а фъꙋрърї металꙋріле, акъріа афларе
фꙋ нꙋ де мік інтерес атѫт пентрꙋ фъꙋрърітꙋл ꙋнелтелор
де лꙋкрат маї кꙋ лесніре пъмѫнтꙋл, кѫт ші пентрꙋ
дꙋратꙋл лъкꙋїнцілор і ꙟнърмаре спре апърарѣ де фѣръле
рѫпаріце.

ꙞНВЕСТІ̂ТꙊРА

Прімаріі оамені нꙋ авѣ ꙟнвестітꙋръ ꙋмблѫнд кꙋ пеіле,
маї вѫртос ꙟн кліміле калде прекꙋм пънъ астъѕї сълба-
тічії дін Афріка, Амеріка ші Аꙋстраліа. Дꙋпъ че се тра-
серъ пе ꙟнчетꙋл ꙟн кліміле челе маї рѫчі ші фрігꙋроа-
се аїче трꙋпꙋріле лор сімці а аве требꙋінцъ де акопере-
мѫнт спре феріре де вътъмарѣ аерꙋлꙋї; дечі о парте съ
ꙟндемѫнъ ла ачѣста кꙋ фрꙋнѕеле арборілор, маї вѫртос чії
чі ера невоіці асъ апъра де аршіца соарелꙋї; іаръ о пар-
те се ꙟнвъскꙋръ кꙋ піеле ші бланіле фѣрълор ꙋчісе
спре апъраре де вътъмарѣ џерꙋрілор.

ЛЪКꙊІ̂НЦА

Іі нꙋ авѣ нічі лъкꙋінцъ, дечі ꙋнії пентрꙋ асъ адъпо-
сті де плоі ші де ꙟнвіфоръліле вѫнтꙋрілор се ꙟндосі-

рѫ прін пещірі сѣѹ пінгѫѹрі, алції пентрѹ асѫ ѹмбрі де арщіца соарелѹї сѫ адѫпостірѫ пе сѹп тѹфошії арборі, пе сѹпт карії дѹрѫрѫ ші оареқаре колібі сѣѹ фрѹнꙁаре дін рамѹре аѹ дін копачеії тінері пре карії кѫдеа ѹнѹл престе алтѹл.

ꙟНЪРМАРѢ

Кѹрѫнд оаменії се вѫꙁѹ невоіці а се лѹпта кѹ фѣрѫле сѣлбатічес ла асѫмінѣ ꙟмпрецюрѫрі не фіінд de ацѹнс пѹмнѹл неꙟнѫрмат пентрѹ а інтері сѣѹ де а ѹчіде рѫпаріціле бестії сѫ ацютѫрѫ ꙟн лок де арме кѹ рамѹрії сѣѹ трѹпінеле тінерілор арборі, прекѹм ні ꙁѹгрѫвеще мітологіа пе Ерқѹле, маї ла ѹрмѫ, ле вені ꙟнмінте а ꙟнарма капѫтѹл ачелор парі сѣѹ мѫчючі к'ѹн ос орі кѹ оцѣндѹрѫ де метал аскѹціт ші дін ачѣстѣ се ꙟнформѫ армеле прекѹм Лăнчѣ, Дарда, ші ꙟн сфѫршіт сѫӂѣта, іарѫ алції се ацютѫ кѹ петре, дін кареле се ꙟн формѫ сфѫнделе сѣѹ праштііле.

ВѪНЪТОРІЇ

Дѹпѫ ꙟмформарѣ армілор, ѹчегѫнд омѹл кѹ дѫнсіле ꙟн апѫрарѣ са фѣрѫ дін ꙟнтѫмпларе аѹ де фоаме ꙟнкѹлꙁіт мѹшкѫ дін карнѣ лор, ш'о афлѫ атѫта де гѹстоасе ꙟн кѫт де ніа нѹ нѹмаї апѫрѫндѹсе чеші флѫмѫнꙁѫнд се ꙟн демнѫ але вѫна, кѹ асѫмінѣ мод сѫ іскѫ апоі вѫнатѹл, вѫнѫторії ші лѹптѫторії нѹміці ощені,

ПЪСТОРІЇ

Дѹпѫ ачѣста лѹѫнд де сѣмѫ кѫ ѹніле дін сѫлбатічіле Брѹте прекѹм оі, вачі, кѫміле ші алтіле сѫнт маї пѹцін спѫріоасе ші кѫ фоарте ѹшор се деприн да петрече ꙟмпреѹнѫ кѹ омѹл, ꙟнчепѹ але крѹца пентрѹ але м...

ка кѫндꙋї ва фї фоаме ші але пѫшꙋна 'капе ніще чікꙋрꙗ сѣꙋ блѫнде, ꙟн аше мод сѫ іві пѫсторіа ші пѫсторіі.

Ачеещіа адꙋнѫрѫ пе лѫнгѫ дѫншіі тꙋрме де асѫмінѣ фел де віетѫції, ꙟнчепꙋрѫ асе віптꙋї кꙋ лаптеле лор мꙋлгѫндꙋле, дін каре апоі фірѣска ꙟнкегаре а лаптелꙋі 'мвѫцерѫ а фаче кашꙋл сѣꙋ брѫнза ші унтꙋл.

НОМАЗІЇ.

Ші фіінд кѫ ла ꙟнчепꙋт локꙋріле де пѫшꙋне ера претꙋтіндінѣ слободе, пентрꙋ ачѣста оаменії пропіетарі унор кꙋтаре дісѫлкѫтѫчіте віте се стрѫмꙋта кꙋ пѫскꙋтꙋл лор, кѫнд ліce ꙟнпꙋціна пѫшꙋнѣ дін трꙋн лок ꙟн алтꙋл, пентрꙋ аіастѫ не статорнікѫ пітречіре се нꙋмірѫ пѫсторіі номазі, адекѫ рѫтѫчіторі, прекꙋм сѫнт пѫкꙋраріі пѫнѫ астѫзі, трекѫторі кꙋ тꙋрміле прін цара ноастрѫ ші маі алес чіі дін Асіа. Ачеще номазі ꙟн ліпса умбрелор де арбꙋрі афлѫрѫ кортꙋріле сѣꙋ шетріле.

АРТІКꙋЛТꙋРА

Пе ꙟнчетꙋл сосірѫ оаменії ꙟн локꙋріле унде стрꙋгꙋріі ші грѫіле крещѣ фіреще. Аіче се ꙟмвѫцерѫ а стоарче зама дін стрꙋгꙋріі копці ші а фаче мꙋст сѣꙋ він прекꙋм сфѫнта скріптꙋрѫ аратѫ афі фѫкꙋт патріархꙋл Ноіа. Асѫмінѣ се 'нвѫце а дісгіока грѫꙋнціле дін спік ші але мѫнка маі ѫнтѫіꙋ крꙋде, апоі але мꙋіе ꙟн апѫ ші ꙟнсфѫршіт але фіербе фѫкѫндꙋле колівѫ, дꙋпаста але фрека ꙟнтре доꙋѫ пітре сѣꙋ але піса ꙟнтрꙋн гаван, ші а фаче бꙋлгꙋр, ꙟн урмѫ урлꙋіт ші ꙟнсфѫршіт фѫінѫ, ші дін фѫінѫ чір, іарѫ маі ла урмѫ дін чір сѣꙋ пламѫдѣла фѫінеі се 'мвѫцерѫ а фаче тꙋрте, ші пѫне фрѫмѫнтатѫ і доспітѫ.

Оаѵе.

Оацеръ мінте обсервътоаре лȣкрꙋрілор натȣрії вѫзѫнд кȣм семінціле плѫнтелор кад пре пъмѫнт ші іаръші ръсар сепрічепȣ ші ꙟнсȣл але арȣнка ш'а ашепта де ла еле фрȣптȣрі ꙟн сȣтіте. Ші прекȣм прін фрекарѣ сѣȣ пісарѣ грѫȣлȣі афларъ моара ші піоа де асемінѣ рѫмѫнд к'ȣн вацȣ аскȣціт, нȣміт резꙋш, нъскочіръ аротрȣл сѣȣ плȣгȣл.

СТАТОРНІКА ЛЪКȢІНЦЪ

Дȣпъ че афлъ агрікȣлтȣра пітрекѫнд фаміліїле оамілор пе лѫнгъ локȣріле челі продȣчѣ грѫȣ ші стрȣгȣрі, пентрȣ акърора фолос нȣ се ꙟндȣра а се стръмȣта дін лок ꙟн лок, ка пъсторії, аџюнсе а ші фаче лъкȣінце статорніче дȣрѫндȣші маі ꙟнтѫі колібі, апоі касе ші а петрече ла ун лок маі мȣлте фаміліі. Ꙟн аше мод се ꙟмфіінце маі ꙟнтѫі сате мічі ші дȣпъ ачеа мъріндȣсъ се н формъ тѫргȣрі ші політії, аше се ꙟмпопоръ мъноаселе шесȣрі але Тігрȣлȣі, Еȣфратȣлȣі ші але Гангесȣлȣі ꙟн Асіа і але Нілȣлȣі ꙟн Егіпет.

ПЕСКАРІІ ШІ НАВІГАЦІА

Прекȣм чії де прін кодрі лȣптѫндȣсъ кȣ фѣреле се фъкȣръ вѫнъторі ші апоі пъсторі, іаръ чеі де прін кѫмпȣрі агріколі, асъмінѣ лъкȣіторії пе ла цермȣріле мърілор ші але апелор ꙟлвȣлзіці де фоаме се дінрінсеръ а мѫнка пеще ші се фъкȣръ пескарі, ші прекȣм кодренії лȣптѫндȣсе кȣ сълбътъчюніле афларъ арма, іаръ кѫмпенії лȣкрѫнд кѫмпȣл ші врѫнд а арȣнка семінціле лор ꙟн църъндȣрі афларъ ръзȣшȣл апоі плȣгȣл, де асъмінѣ

цермȣ-

цермꙋренії невоїцꙋ а ꙟнота сеꙋ а плꙋті кътръ локꙋріле пескоасе афаръ лꙋнтрѣ, ші апої корабіа ла карѣ і пꙋтꙋ дедꙋче ун трꙋнкю де арборе плꙋтіторю, іар ꙟнотъторюл пеще че съ гꙋвернѣꙁъ кꙋ коада пꙋтꙋ съл ꙟмвеце кꙋм со кърмꙋіаскъ

Деправаціа сеꙋ стрїкарѣ Оаменїлор ші ръꙁбоюл.

Кꙋ кът оамінії лъкꙋіръ маї ꙟн апропїере шї маї мꙋлці пе ун лок, кꙋ атъта маї ушор пентрꙋ не комодітъціле сеꙋ не аџюнсꙋріле, че ꙟнтъмпінъ, ꙟнчепꙋръ асе ꙟнкъла-ка унꙋл пе алтꙋл ші ꙟн урмаре асе черта, асе бате шї асе учіде, ꙟмбордіції аꙋ де ліпсе, аꙋ де лъкоміе, аꙋ де пісмъ ші амвіціе, каріле сꙟнт мꙋма ръꙋтъцілор.

Ꙟнсꙋшї Адам ші Ева пъкътꙋіръ, карї пентрꙋ ашї ꙟмплїнї пофта лъкомїеї кълкъ Дꙁѣіаска порꙋнкъ сеꙋ маї кіар леџѣ ꙟнфрънъреї патїмілор, сꙋпꙋїндꙋсе маї мꙋлт ꙟмволдїрії пофтелор сале, декът воії ꙁідіторюлꙋї, дрепт ачеїа прен пъкат пердꙋ сімціѣ їночінцієї сеꙋ а не віновъцїеї ісгонндꙋсе ꙟнтръ шії стрїкъчюнѣ деморалізацієї, чі єсте жігнірѣ кꙋратеї коноцїінце, не мꙋстрарѣ кꙋџетꙋлꙋї ші не стъпънірѣ де сїне, лъсъндꙋсъ а фі търъ-ꙟт де патїмї, ꙟнкът ꙟнпреꙋнъ кꙋ невіновъціа пердꙋ ші ферічірѣ. Се скоасе даръ дін ресфъцатꙋл Парадіс ші се пꙋсе пре ун пъмънт сълбатік, чі нꙋ вläста дін сїне фъръ спіні ші мъръчꙋне, ка нꙋ алмінтреле декът нꙋмаї лꙋкрънд-ꙋл Адам ꙟнтрꙋ сꙋдоарѣ феції сале сі мънънч пъне ші сі веціꙋіаскъ ꙟнтрꙋ дꙋрері ші сꙋспїнꙋрі.

Апоі

Апоі Каін фіюл ꙟнтѫюлȣі пърінте грешіт прекȣм въ-зȣрѫм се фъкȣ ꙋчігаш фрателȣі сѫȣ Авел, пісмȣіндȣі кѫ-чі ꙟлковѫршѣ кȣ віртȣтѣ. Аше ꙟн ȣрмъ о самъ де оамені маі вѫртоші аȣ сінгȣрі аȣ маі мȣлці ꙋніндȣсе ꙟнтре сіне се рѫдікъръ асȣпра алтора маі дебіларі сѣȣ маі пȣціні ші ꙟмъінгѫндȣі лі рѫпі аверѣ і лівертатѣ персоналъ шіі фъкȣръ сȣпȣші сѣȣ склаві, адікъ аі аве ꙟн алор діспосі-ціе де а пȣрȣре ші апȣте фаче кȣ дѫншії че вор воі. Итъ ꙟнчепȣтȣл шербіеі (робіеі) ші а деспоціеі асȣпріторе оменіреі.

Делȣвіȣл сѣȣ потопȣл.

Дрепт ачесте ꙟнтѫіа генераціе де оамені пентрȣ не-леџюіріле ші пентрȣ неоменіа лор ꙟн каре аџюнсесе ꙋрѫн-дȣсе де Дѕеȣ се стърпі депре фаца пъмѫнтȣлȣі прін о тоталъ ꙟнȣдаціе де апе нȣмітъ делȣвіȣ сѣȣ потоп, че ръвърсе черюл, океанȣл ші катарактеле пъмѫнтȣ-лȣі асȣпра лор. Нȣмаі ꙟмбȣнътъціта Ноіа кȣ треі фііі аі съі ші кѫте кȣ о пъреке дін тоате віетъціле пъ-мѫнтȣлȣлȣі съмѫнцȣі де ꙟнекаре, ꙟнтро корабіе нȣмі-тъ аркъ, пре карѣ о дȣръ маі ꙟнаінте де ꙟнȣдаціе дȣ-пре воінца лȣі Дѕеȣ, карела щіе пре чії віртȣоші оамені ꙟнцелепціндȣі съі мѫнтȣіаскъ дін тоате прімеждііле ші дін мічі съі факъ марі; іаръ пре чії ꙟнрътъціці дісмінтічіндȣі съі педепсѣскъ ші дін марі съіі факъ мічі. Ачѣстъ ꙟнекаре се тѫмплъ ла 2350 ꙟ: д: Х:

А доа ꙟмпопȣлаціе.

Дȣпъ скъдерѣ апеі делȣвіȣлȣі ешінд Ноіа дін корабіе карѣ сaȣ фост ꙟнфіпт пе кȣлмѣ мȣнтелȣі Арарат дін Ар-

менія

менiа ꙟн Мiкасiа каре мѹнте есте ун рама Таѹ;ѹлѹї, аiче аѹ мѹлцемiт лѹї Дзеѹ мѫнтѹiторюлѹї сеѹ шi дiн треi фiii аi лѹї сѫ ꙟмпопоръ делалдоiле фаца пъмѫнтѹлѹї.

Чiї трiї фiii аi лѹї Ноiа аѹ фост 1 Сiм дiн акъруiа девiiторi се ꙟмпопоръ Асiа нѹмiндѹсе Семiцї сеѹ Ш. мiцї. 2 Хам дiн акъруiа девiiторї се ꙟмпопоръ Афрiка, нѹмiндѹсъ Хъманеi сеѹ Ханенеi шi Амонiцї, адорѫндѹсе аiче Хам сѹп нѹме де Хамон, шi пентрѹ асе чiмiлi пъсторiка лѹї дiнастiе сентiпѹiа кѹ коарне де кербече. Iафет дiн акъруi дiвiторї се ꙟмпопоръ пърцiле нордѹлѹї де Асiа шi Европа нѹмiндѹсе Iафетiцї, iаръ Iаф. т сiадора сѹпт нѹме де Ефтае

Генѹл омiнеск ꙟн урма делѹвiѹлѹї iаръ ꙟнчепѹ асе ꙟмѹлцї шi асе кѹлтевї.

Дiн пърцiле Араратѹлѹї коборѫндѹсе оаменiї се ꙟн дрептъръ кътръ мѣзъ зi пе кѫмпiiле челе мъноасе ꙟнтре Еѹфрат шi Тiгрѹ, ꙟнделетнiчiндѹсе прекѹм шi маiнаiнте де ꙟнекаре, кѹ сечерiшѹл фрѹптѹ;iлор i кѹ пъшѹнатѹл вiтелор, шi пентрѹ асе сiгѹра де о вiiтоаре ꙟнекаре ꙟнчепѹ се шi зiдѣскъ ун тѹрн манiн шi фоарте ꙟналт нѹмiт ал лѹї Бабел адекъ ал домнѹлѹї сеѹ соарелѹї.

Револецiре девiiторiлор лѹї Ноiа.

Пъсторiчiле попоаръ нѹ пѹтѹръ ꙟнделѹнг кѹ аюнцiле асе вiптѹi ꙟнтр о мъруiнiтъ ꙟнтiндере ка ꙟнѣста. Шъсѹл нѹмiт Сiнеар дiнтре сѹс нѹмiтiле рѫѹрi ꙟнмѹлцiндѹлiсе тѹрмiле нѹї пѹтѹ ꙟнде естѹла кѹ пъшѹне. Ла 120 анї дѹпъ ꙟнекаре тотал адекъ 2200 анї ꙟн-

 Хс:

ке: ліпса ажюнсе а фі атъта де сімцітъ, ꙟнкът семінціїле лꙋї Ноіа требꙋі асе ꙟмпръщіе кꙋтънд пъшꙋне ші віптꙋл ꙟндестꙋлъторю. Ачастъ ресльціре де фамілії ші семінції спре осебіте пърці але лꙋмеі се фъкꙋ пре ꙟнчетꙋл дꙋпъ урмъторюл мод.

Ѿнтъіа еміграціе. Сꙋдасіа фꙋ ꙟнтъіа лъкꙋінцъ а оаменілор, де аіче еміграръ семінції спре ръсъріт кътръ Персіа, Тібет, Індіа ші Пері..

А доа. Алтеле еміграръ спре Сꙋд кътръ Арабіа ші песте Істмꙋл Сꙋец ꙟн Афріка, ші фіінд пърціле де жос але Егіпетꙋлꙋї бълтоасе, се сꙋіръ спре Етіопіа ꙟн Нꙋбіа ші Абісініа.

А тріа еміграціе се фъкꙋ спре Вест пе църмꙋріле Мічі Асіі, і де унде трекꙋ песте Елеспонд ꙟн Еуропа, ші анꙋме ꙟн Трачіа, Гречіа ші де аі ꙟ пънъ пе църмꙋріле Італіеі, фіінд къ Еуропа пе атꙋнче прекꙋм се препꙋне се ꙟмпреꙋна кꙋ Асіа ла фретꙋл Елеспондꙋлꙋї ка кꙋ ꙋн Істмꙋ, каріле ꙟн Епоха ꙟнекъреі нꙋміте алꙋї Дефкаліон ржꙋріта вале се рꙋпсъ де кътръ ръвърсареа мъреї Негре.

А патра Еміграціе се ꙟндрептъ спре Норд прін Асіа міжлочіе ші нордікъ, ші де аіче трекънд ръꙋріле Ра ші Танаіс адікъ Волга ші Донꙋл сосі ꙟн Еуропа нордікъ. Iар о парте дін ачеле еміграте ꙟн норд-асіа ꙟндрептъндꙋсе спре ръсъріт се препꙋне афі трекꙋт ꙟн Амеріка, че пе атꙋнче а фі фостꙋ поате ꙟмбінатъ кꙋ Асіа пе ла фретꙋл лꙋї Берінг. Іеꙋсаліле ост-індіче къпътъ пе аі саї лъкꙋіторі дін Сꙋд-асіа.

ꙊРМЪ-

Ꙋрмърі але ачестеі реслецірі.

Ачастъ реслеціре дꙋпъ фелюрімѣ клїмелор; а локꙋріторꙟ ш'а осебітелор деприндері продꙋсе ꙟндатъ фіѕіче шї моралїче карактірісірі ꙟнтре оамені. Фіѕїче прекꙋм фелюріте умбрірї де пїелеѣ форме де кѫпъцінї шї тїпосꙋрї де феціѣ каре сѫнт фъптꙋірї але клїмеї ѕонелор але вѫнтꙋлꙋї ші але модꙋлꙋї вієцꙋірєї,

Мораніче пріфачерї фъптꙋї ачѣстъ реслеціре а съмінціїлор, фъкѫндꙋле асе ꙟнкега тімпꙋріꙋ ꙟн соцієтъції, ꙟнтр'ꙋн статѣ ꙟнтр'о релігіе, сꙋпт ачелеш леџї, кꙋлꙟꙋръ шї лїмбъ.

Асемінѣ дїстінції дін лъꙋнтрꙋ ші дін афаръ, ѩръ маї алес дїскліпірѣ граюлꙋї ꙟнфїінцеръ ꙟн статꙋл полїтїк ал соцїетъцілор оменещї нації. Аше відем пѫнъ астъѕї осебїндꙋсе карактірꙋл націїлор ші карактірꙋл граюріїлор: прекꙋм граюл лъкꙋіторілорсꙋ зона фербінте карії се ростеск маї мꙋлт дїн піепт ші дінгѫт ка ал Арабілор, ал алтора дін гѫт шї пе нас прекꙋмꙋї ал кінеѕілор, ал алтора десꙋп зона стѫмпъратъ прїн лімбъ ші бꙋѕе пре кꙋмꙋї ал Елінілор ші ал Романїлор.

Аше відем осебіндꙋсе ꙟн колорꙋл пеіеї дела пелїца чѣ албъ а Европеꙋлꙋї прін маї мꙋлте умбрірі прекꙋм олевїꙋл а фацъ Ост-їндіан, галбѫн ꙟнкїсꙋл Монголѣ негро-рошꙋл сѣꙋ аръмїꙋл Амерікан шї негрꙋ нкїсꙋл пѫлїт де соаре Афрікан. Аше відем осебіндꙋсе ꙟн профіл дела фрꙋнтѣ чѣ дрѣптъ ші фаца деск̃ісъ аполонікъ кꙋ окії, насꙋл ші гꙋра сімметрїкъ а Романꙋлꙋї лъкꙋіторіꙋ ꙟн клїма чѣ стѫмпъратъ, пѫнъ ла фаца чѣ вотоасъ ші бꙋѕатъ

кȣ фрȣнтѣ пръвȣшитъ ка де моміцъ а Мавърȣлȣї, лъкȣіторіȣ ꙟнкліма чѣ стъмпъратъ, і пънъ ла фрȣнтѣ чѣ ешитъ, фаца посоморжтъ ші котȣл чел стржнс ка ал̃ ȣнȣї мопса а Ескімосȣлȣї сеȣ а Калмȣкȣлȣї, лъкȣіторю ꙟн кліма чѣ ꙟнгецатъ а нордȣлȣї.

Пъшірѣ оамїнїлор кътръ кȣлтȣра пȣтерїлор сале сȣфлетещї шї кътръ ꙟмбȣнътъцірѣ тракȣлȣї сеȣ соціал.

Омȣл ка о фїінце органікъ ші кȣвжнтътоаре авжнд сїмцірє, прічепере ші жюдекатъ, нȣ есте плъсмȣіт пентрȣ леневіре ші не мїшкатъ зъчере прекȣм ȣн не ꙟнсȣфлецит: Ел де тїмпȣріȣ се възȣ ꙟмболдит съ се місче, се лȣкрезе, се їзерчітезе пȣтеріле сале трȣпещї ші се дізвълѣскъ пре челе сȣфлетещї, съ пȣе мінтѣ са ꙟн лȣкраре спре афларї фолосітоаре, съ спорѣскъ кȣ віртȣтѣ ꙟн челе бȣне спре мȣлцемірѣ конщїінцеї сале.

Дї ші пъмжнтȣл жї продȣчѣ міжлочале, прін каре ꙟмпъка сімплїле сале нечесітъцї, ꙟнсъ дȣпъ че спецїфікъ модȣл вїецȣїреї сале, се аратъ ші ꙟн модȣл ꙟнделепнічіре сале кȣ маї мȣлт сеȣ маї пȣцїн лȣкръторю.

Мжнкъторюл де плжнте пȣцін се ꙟнделетнічѣ ші се ꙟнгріжѣ дормінд маї мȣлт ші леневіндȣсе; фїінд къ натȣра ка пре ȣн некȣвжнтъторю ꙟл оспъта фірещє, ꙗръ дȣпъ че се ꙟнчепȣ вжнатȣл ші пескȣітȣл се адаȣсъ ꙟн гріжірѣ ші ꙟнделетнічірѣ кȣ прегътірѣ челор де невое арме сеȣ ȣнелте, жнсȣші номадȣл пъсторю се нгрїжѣ де

тȣрміле сале, шї ꙟчепѫндȣсе агрікȣлтȣра се ꙟмȣлці шї союріле окȣпацієї дісфірѫндȣсе ꙟн маї мȣлте рамȣрї економіче.

Ноȣа генераціє оменѣскъ сѫ фѫкȣ аџеръ шї істѣцъ ка шї чѣ маї ꙟнаінте денекаре, ꙟнкѫт де ачелешї ꙟмпре-џюрърї де дȣшї нȣ кȣ маї пȣцінъ гіевчіе афларъ міжлоа-чіле ꙟнлеснітоаре траюлȣї віецеї шї а комодітъцелор пъшінд пе урмеле антечесорілор сеї.

Дїсвълїрѣ факȣлтъцілор сȣфлетешї

ꙟндестȣлѫнд омȣл нечестъціле сале трȣпешї, се ꙟмболдї де пȣтеріле сȣфлетешї а дїсвълі факȣлтъціле мінцеї сѣȣ але раціоналітъцеї сале спре лъціреѣ кȣно-щінцелор лȣї; а дїсвълї факȣлтъціле моралітъцеї спре ꙟмбȣнътъціреѣ інімеї шї а фаптелор; а дїсвълі факȣл-тъціле імагінацієї нȣміте але гȣстȣлȣї спре десфътареѣ сімцїрілор лȣї; де ачесте се повъцȣї кътръ черчетареѣ адївърȣлȣї, а дрептȣлȣї, а бȣнȣлȣї, а фрȣмосȣлȣї, а ꙟнлесніторюлȣї шї а фолосіторюлȣї. Прін ачесте пȣтерї сȣфлетешї се дедȣсе омȣл кътръ релігіе, кътръ леџюіре, кътръ соцїетате, кътръ гȣвернъмѫнт, кътръ негоц, кътръ ꙟмформареѣ граюлȣї, кътръ афлареѣ літе-рілор, мȣзіка, поезіа, піктȣра, архітектȣра шї алтеле.

Граїȣл.

Чѣ маї тімпȣріе ꙟмфъцошаре а рацієї сѣȣ а мінцеї оменешї аȣ фост граюл сѣȣ воѕка, къ фіінд омȣл ꙟн старе апȣте ростї тонȣрї артікȣлате наȣ пȣтȣт асе сервї ꙟнделȣнг нȣмаї кȣ гестȣріле. Дрепт ачѣста пътімі-тоаріле сімцїрї але воінцеї, дȣрерії, бȣкȣрієї шї ꙟмпресїа

неї

чеі фъчѣ обіектеле дінафаръ але ꙟмтѫелор лꙋі кꙋно-щінце, прекꙋм аꙋ фост лꙋкрꙋріле мѫнкърей врѫжда лекꙋ мініка алтꙋіа л'ꙋн болді а рості потрівіт кꙋ органісмꙋл піептꙋлꙋі сеꙋ ші алтꙋрей тонꙋрі артікꙋлате, маі ꙟнтѫі ꙋносілавіче п. к. а, о, ꙋ. і, е, ш, а. ші апоі мꙋлтосілавіе, нꙋмінд лꙋкрꙋріле пентрꙋ асе ꙟнцелеџе кꙋ ачеладе кареле авѣ тревꙋінцъ аꙋ дꙋпъ чѣ дін лъꙋнтрꙋ а са імагінаціе, прекꙋм ар фі папъ, татъ, мамъ аꙋ дꙋпъ ꙟнті-пъріреѣ чеі фъче ꙟн челе чінчі сѫмцірі обіектеле дінафаръ ші маі вѫртос ꙟн але ведерей ші аꙋзꙋлꙋі: аше ар фі нꙋмірѣ Кꙋкꙋл, Боꙋл, шꙋерꙋл, бꙋетꙋл, кодобатꙋра, чокънътоарѣ ші алтіле.

МꙋЗІКА

Сімцірѣ афектаціілор дін лъꙋтрꙋ де бꙋкꙋріе сѣꙋ де ꙟнтрістаре, ші петречірѣ де ꙋ ѫт нꙋмітъ оціозітате, прекꙋмꙋі траіꙋл пъсторілор, потрівіт кꙋ органісмꙋл піептꙋлꙋі ꙟмболді ші пре ꙟнтъіі оамені а ръсꙋна тонꙋрі ꙟмфъцꙋшітоаре а фікціілор сале; ші ачестаі ꙟн чепꙋтꙋл мꙋзічеі, фоарте тімпꙋріꙋ ꙟнтре ꙟнсꙋші номаділе попоаръ. Іатъ кꙋм се деадꙋсе омꙋл маі ꙟнтѫю кътръ афларѣ челор нечесаріеі, ш'апоі спре челе дісфътътоаре. Ꙟн ꙋрмъ обсервѫнд ел шꙋерꙋл че фъчѣ вѫнтꙋл ловінд ꙟн екстреміъціле лꙋкрꙋрілор гъꙋноасе ші дешърте се деадꙋсе кътръ афларѣ органелор мꙋзікале, прекꙋмꙋі флꙋерꙋл. Дꙋпъ афларѣ мꙋзічеі се іві ші поезіа фііка апрінсеі імагінації де фрꙋмсеціле натꙋреі, ша ꙟмъ-тімітеі сѫмцірі де кꙋноштінца адівърꙋлꙋі де мінꙋніле фіреі,

АФЛАРѢ ЛІТЕРІЛОР.

Оаменії пе ꙟнчетꙋл се ꙟмвъцаръ а зꙋгръві кꙋџетеле лор прін ꙟнтіпꙋірѣ сімілітоаре обіектелор прівіте ші спре ачаре скопос афларъ мъестріа скріптꙋреі каре се поате нꙋмі граюл ведереі.

Ії маї ꙟнтъю трєбꙋіръ дꙋпъ імітаціе а ꙟмформа трꙋпꙋріле ші фігꙋріле віецъцілор, прекаре воѣ сі ꙟмфъцоше-зе, де ексемплꙋ фігꙋра ꙋнꙋї омꙋ сѣꙋ а ꙋнеї віецъції аꙋ фъкѫндꙋле де лꙋт ші іатъ ꙟнчепꙋтꙋл скꙋлптꙋреї, аꙋ ꙟмформъ асъмінѣ фігꙋрі ꙟнтіпꙋіте де разіле соарелꙋї пе пъреції сѣꙋ пе пъмѫнт ꙟнсемнѫнд кꙋ скаріерѣ ꙋнꙋї кꙋції ꙋмбра феції ші іатъ ꙟнчепꙋтꙋл десенꙋлꙋї.

Апої маї ла ꙋрмъ се прічепꙋ а о мꙋрꙋї кꙋ вапселе де пъмѫнт ші іатъ ꙟнчепꙋтꙋл зꙋгръвіеї сѣꙋ а піктꙋреї.

Дꙋпъ ачѣста ле віні ꙟн мінте а зꙋгръві кꙋџетіле мінцеї лор ші фаптіле тѫмплате прін фігꙋрі семъꙋлітоаре фіінцелор ші ачесте съ нꙋмі Ієрогліфікъ, пентрꙋ фіш-каре кꙋвѫнт ꙟнтіпꙋіндꙋсе о ціфръ, аша кꙋм сѫнт пънъ астъзі ціфріле ачелор 12 зодії ші але планетелор, ꙟнтре бꙋіте де астрономі, сѣꙋ але хемії ꙟнтребꙋінцате де фесіні. ші прекꙋм сѫнт ціфріле аріѳметічеї, кареле поартъ ꙟн фігꙋра лор нꙋмірѣ лꙋкрꙋлꙋї, ка о лімбъ ꙋніверсалъ, іаръ нꙋ ꙟн сілабе ростірѣ фіінцеї.

Кꙋ аше мод де скрісоаре съ сервіръ оаменії ші маї кꙋ сѣмъ Егіптенії ла ꙟнчепꙋт прін мꙋлте векꙋрі ші маї кꙋ асеміне астъзі Кінезії, пънъ ла афларѣ скрісореї адекъ а літерілор чі сѫнт ціфре сѣꙋ ноте сімпле потрівіте дꙋпъ фелюрітеле тонꙋрі але органісмꙋлꙋї гꙋреї, прекꙋм а гѫтꙋлꙋї, алім-

а лімбеї, а наскулуї, а дінцілорор, а буzілор, дін акърора сімпле сонурі се компун сілабеле унуї кувънт. Прін атаре ынценіоасъ афларе се ымфіінце скрі т ра де астъзі.

ПРІМАРІЇ АСТРОНОМІ.

Бабілонеї шї Егіптенії ка ынтъії лукраторі де пъмънт пентру плана позіціе а цереї лор Їнтересіндусе а щі тімпуріле фаворітоаре семънътурілор ші маї върто с Егіптенії требуінд а щі періодул ревърсереї аніверсале а Ніилулуї, ын слімул къруіа авѣ а арунка семінцеле, дрепт ачаста обсервънд ын сенїносул лор фірмамент курсул трупурілор черещі се повъцуіръ кътръ афларѣ щінцеї астрономіче. Ыта ынчепутул Філософіеї, ал Телоціеї шї ал Ватічінацієї пъгънілор

РЕЛІГІА

Дела чел ынтѫю ом плъсмуіт се семіці нечесітатѣ суфлетѣскъ а рълегіеї адїкъ а куноаще шї а креде ын трун зідіторю, фъкаторюл лумеї, кареле а тоате путернік фіінд прекум есте плъсмуіторюл шї цїіторюл сеу ашіждереї поатефї шї мънтуіторю дін тоате невоіле шї прімеждіііле, шї къ де асъмінѣ луї Дзеу а кърuї поартъ тіпул есте даторю омул ну нумаї ын фаца лумеї, даръ шї ын аскунсул їнїмеї, се фіе бун, воїторіу, шї фъкъторю бінелуї, пъзінд оглінда куръцзніеї кuцетулуї не мънжїтъ де спуркъчюнѣ вїклешугулуї, щїінд къ гъндуріле реле наск фаптеле челе ын рѫутъціте.

Тревꙋінца де аџꙋторюл алтꙋіа, сімціре непꙋтінцеі афрічеі, а мꙋлцемиреі ші а чінстеі де дꙋсе ші пре чіі озлеа-тічі кътръ ідеіа релігіеі.

Оаменії ла ꙟнчепꙋт некꙋноскѫнд пре адївъратꙋл Дѕеꙋ фъкъторюл ші ціїторюл лꙋмеї, ꙟнтѫїа каꙋѕъ а тꙋтꙋрор фъптꙋрілор, дътъторюл де тот бінеле, педепсіторюл челор реї, мілꙋіторюл челор бꙋні, пърінтеле лꙋмінілор, ал адівърꙋлꙋї ші ал дрептъцеї се ꙟнкінъръ фъптꙋрілор ші нꙋ фъкъторюлꙋї, къ дін неџїінца, ꙟн акъріа ꙟнтꙋнерік рътъчѣ, темѫндꙋсъ де тоате пꙋтернічеле лꙋкръри ші аменінцітоаріле феномене але натꙋреї прекꙋмꙋї фꙋлџерꙋл, трѫснетꙋл, віфорꙋл, кꙋтремꙋріле, фокꙋріле, ръвърсеріле де апъ ші тоате ꙟмфъцошеріле метеоріче, дінаінтѣ кърора се кꙋтремꙋра не пꙋтенчоаса лꙋї фіінцъ, сѣꙋ мішкаці де сімціре мꙋлцемітоаре пентрꙋ фачеріле де біне, че ръвърса асꙋпра лор алте фіінце прекꙋм соареле ші лꙋна, челор дін тѫїꙋ де фрікъ ка съї крꙋце; іаръ честор де ал доіле ка ꙋнор дївінътъці фъкътоаре де біне, дін рекꙋноштінце мꙋлцеміндꙋле се ръга съ нꙋ ꙟнчетеѕе а ръвърса престе дѫншії еѵергесііле (фачеріле де біне) просфорѫндꙋле пѫрџе ка ꙋнор віецꙋіторі трꙋпешї дін тоате продꙋктꙋріле віптꙋаціеї лор. Іатъ ꙟнчепꙋтꙋл Сербіреї ідолешї ші а сфърілор (жертфілор), міністрії кърора се нꙋміръ Преоці, кредінца ꙟн асемінѣ дівінітъці ші пъѕірѣ ꙟмбъцътꙋріілор дате де Преоці ка дін партѣ ѕінілор се нꙋмї релігїе, іаръ формалетъціле, прінкаре се съвѫршѣ ꙟнкінъчюніле кътръ дѫншії ші сакріфіціїле се нꙋміръ кꙋлтꙋл релі-

гїос, апоĭ прін афларѣ фігꙋрърeĭ де ідолĭ ꙟтіпꙋіндꙋсе дівінітъціле адорате се ꙟнчепꙋ ідололатріа.

ПОЛІТЕЇСМꙊЛ

Чіĭ векĭ аꙋ дін прінціпіа къ Дꙁеꙋ есте претꙋтꙋтіндіне ꙟн зїніръ пре тоатъ натꙋра; аꙋ не кꙋноскѫнд каꙋꙁа фъп тꙋреĭ фіїнцелор сокотінд къ ꙟн фїескаре лꙋкраре есте кѫте о дівінїтате спіціалнїк фъптꙋітоаре, ꙟмфъцошїнд а лор сїмцїре де мꙋлцемїрĭ сѣꙋ де фрікъ, ажюнсе асе ꙟнкіна тꙋтꙋрор фъптꙋрілор пъмѫнтешĭ кꙋпрінсе ꙟн імперіамінералелор прекꙋм челор дїн сінꙋл мъмѫнтꙋлꙋĭ металіче сꙋп нꙋме де Плꙋтон. Челор дїн фаца пъмѫнтꙋлꙋĭ: п. к. мꙋнцілор, въілор, мърїлор ші рѫꙋрілор сꙋп нꙋме де Нептꙋн зїнꙋл мъреĭ, Ніреїде ші Наїаде зінеле апелор, Ореїде а мꙋнцілор, Напеїе а въілор, ші к'ꙋн кꙋвѫнт тотꙋлꙋĭ глоб ал пъмѫнтꙋлꙋĭ сꙋп нꙋме де Реа. Челор дїн Імперіа вегеталілор прекꙋм семънътꙋрїлор сꙋп нꙋме де Череса, коарілор сꙋп нꙋме де Дреїде, віцеĭ вінꙋлꙋĭ сꙋп нꙋме де Бакꙋс, ші алтора. Челор дїн імперіа анімалелор прекꙋм вітелор домеснїче, боꙋлꙋĭ, оеĭ, калꙋлꙋĭ, мѫцеĭ, кѫнелꙋĭ, фѣрълор сълбатїче пре кꙋм лꙋпꙋлꙋĭ, крокоделꙋлꙋĭ, хіенеĭ, шерпелꙋĭ. ш. а.

Омꙋлꙋĭ сꙋп нꙋмеле лꙋĭ Еркꙋле. Челор дін атмосферъ прекꙋм аерꙋлꙋĭ сꙋп нꙋме де Жоїа, вѫнтꙋрілор сꙋп нꙋме де Еол, фокꙋлꙋĭ сꙋп нꙋме де Веста, трꙋпꙋрїлор череші прекꙋм соарелꙋĭ сꙋпт нꙋме де Аполон, Лꙋнеĭ сꙋп нꙋме де Діана, ші тꙋтꙋрор констелаціїлор сꙋпт осебіте нꙋме.

Челор дін Імперіа раціоналітъцеĭ прекꙋм шїінцілор ші

артелор

артелор сȣп нȣме а ноъ мȣѕе, ꙟцелепчюнеі сȣп нȣме де Мінерва, Медічініі сȣп нȣме де Ескȣлап, віртȣцілор, віціілор, ашъѕемѫнтȣрілор політіче прекȣм дрептъцеі сȣп нȣме де Теміда, ръсбоюлȣі сȣп нȣме де Марс, фъ-ȣръріеі сȣп нȣме де Вȣлкан, пъсторіеі сȣп нȣме де Пан агрікȣлтȣреі сȣп нȣме до Неоптолем, ꙟмбершȣнъреі сȣп нȣме де Вінерѣ, матрімоніеі сȣп нȣме де Жȣна, негоцȣлȣі сȣп нȣме де Меркȣріе, тімпȣлȣі сȣп нȣме де Крон.

Ꙟнсъ чѣ маі адівърата ідее релегіоасъ капъта омȣл дȣпъ че кȣлтівѫндȣші пȣтеріле мінцеі, прін експеріенціе ꙟнчепȣ а кȣноаще фъптȣіріле лȣмеі, релаціа че аȣ лȣкрȣріле ꙟнтре сѫне де каȣѕъ ші ефектȣрі прін каре се ꙟнълце кȣ мінтѣ ла о маі ꙟналтъ ші прототіпъ каȣѕъ, акъріа ꙟнтінсъ фъптȣіре пȣне ꙟн лȣкраре пескріінд лециле міскъреі, ла тоате фііnцеле въѕȣте матеріале, ші къ ачесте матеріале се осебеск де ачѣ фііnце плъсмȣітоаре ші ꙟнсȣфлецітоаре тотȣлȣі, прекȣм се осебеще трȣпȣл де сȣфлет. Ачест фелю де ідеі сціенціфіче дедȣ:а пре ом кътръ о маі адівърата ідеіе релігіоасъ, а чінсті пре о сінгȣръ ꙟналтъ фіnцъ а тоате факътоаре нȣміта Зеȣс ші аnȣсе ꙟнкіна фъптȣрілор еі. О асъміле релегіе се пъстръ маі кȣ сѣмъ ꙟнтре Іȣдеі прін традоціе дела патріархіі Адам, Ноіа, Авраам ші дебіііторіі лор Ісраілтені пѫнъ ла ноі.

СОЦІЕТАТѢ

Кȣлтȣра генȣлȣї омїнеск се дїсвълї ꙟн-къ маї мȣлт прїн ꙟнфїінцарѣ соцїетъцїлор шї а статȣрїлор.

Омȣл нȣ есте плъсмȣіт се петрѣкъ сенгȣр. Непȣтїнцїле трȣпещї шї сȣфлетїщї де каре се ꙟмпресоаръ дела нащїрѣ са шї пънъ ла мортжнт, ацюторюл алтȣїа де каре авȣ пȣрȣрѣ требȣїнцъ, аȣ ла непȣтїнце аȣ ла не ацюнсȣрї, аȣ ꙟн ꙟмпрецюръръї де нъвълірѣ фѣрълор шї а оаменїлор ꙟмпреȣнъ кȣ ꙟнсȣшї стїмȣла фїреї ръспȣнзътоаре гра́юлȣї Дзеєск; къ нȣ есте біне се фіе омȣл сінгȣр шї сі фачем ацюторюлȣї Адам дȣпъ сінеѕї, тоате аӵесте невоїръ пе ꙟнтъїї оаменї асе ꙟтролока. Итъ ꙟмформарѣ соцїатъцеї; шї асе ацȣтора унїї пре алцїї сȣпт оаре каре комне кондіцїї спре сїгȣранцїа фіеє карȣеатъ ꙟнчепȣтȣл лецȣїрїлор.

Ла ꙟнчепȣт соцїетъцїле оменещї се алкътȣа нȣмаї дїн мъдȣлърїле унеї сжнгȣре фамелїє адікъ дїн пърїнте мȣмъ шї фїї. Дȣпъ ачѣста префъкжндȣсъ вълъстарїле ачелеї фамілїє ꙟн алтеле ноȣъ се ꙟмформъ пъ ꙟнчетȣл семїнцїї сѣȣтребȣрї, ꙟнкареле се кȣпрїнд тоате фамїлїле коворжтоаре дїн ачеїаш трȣпїнъ шї дїн семїнцїї сѣȣ требȣрї съ алкътȣїръ попоаръ.

ГȢВЕРНȢЛ

Ꙟн датъ че се ꙟнпърцї шї се осъбї оменїрѣ ꙟн семїцїї шї камȣнїтъцї се деді оказїє ꙟмпъръкерїлор шї ӵертелор. Нечесїтатѣ шї лъкомїа ꙟнтецї пе чел маї пȣтернїк сі се

ꙟнка-

ꙟнкаере де чел маї де біларю, ачѣстъ ꙟмпреџюраре се фъкȣ атѫт де ꙟнпілътоаре шї сімцітъ ꙟнтре мъдȣлъріле соціетъцеі ꙟн кѫт се апрінсе ꙟнтре тоцї дорїнца де аш меѕлоцї ун адъпост, де сігȣранціа віецїїа, аверії, шї а чїнстеї.

Сігȣранціа ꙟнсъ нȣ пȣтѣ сї фіе дѣкъ фіешкаре ар фі авȣт слобоѕеніе не мърџініть съ урмеѕъ поанелор шї патемїлор сале, де ачѣстъ неџесітате ꙟмболдіцї ꙟлпреȣнъ веціȣіторії се дедȣсе ашї алеџе дін міжлокȣл лор ѻперсоанъ конѫршінд пе чеіалалці кȣ вѫртȣтѣ трȣпȣлȣї шї ꙟнцълепчюнѣ мїнцеї, кареле прін уна ꙟн преџюръріле лȣптелор нȣмїте ръѕбоае съї комендȣіаскъ ꙟн контра асȣпрітарілор дїн афаръ; іаръ прін алте ꙟн тімпȣл пъчеї де џȣдекѫнд чертеле партікȣларе съ ѻпріжїнѣскъ дрептȣл фіешкърȣеі, шї се педепсаскъ пе чеї не астѫмпъраці тȣлбȣрторі де пачѣ алтȣіа, шї кȣ ачест мод се ꙟмфіінџеръ прімаріле статȣрі шї гȣвернȣрі.

ФОРМЕЛЕ ГȢВЕРНȢЛȢЇ

Ла ꙟнчепȣт пъріnтеле нȣміт патріарх цінѣ локȣл де домніторю гȣвернѫнд пе фііі фамеліеі сале прекъіле ферічіреї, дȣпре пъріnтѣска са бȣнъ воінцъ. Іатъ гȣвернȣл Патріархал шї ꙟнчепȣтȣл Монархіеі.

Дȣпъ че съ ꙟнтролоскаръ маї мȣлте семїнціі ла олалтъ аȣ дȣпъ че се ꙟмȣлці фамілііле унеї трȣпіне тоці пъріnціі фамеліілор адȣнѫндȣсе ла ун лок се ꙟмпъртъшѣ де сфатȣріле шї пȣнереле ла кале а інтресȣрїлор комȣне прівітоаре кътръ бінеле ꙟнтреџеї попорѫмі а соціетъцеі, ꙟн атаре мод се ꙟнфіінцъ форма гȣвернȣлȣї демократікȣ сѣȣ репȣблікан. Маї ꙟн ȣрмъ дѫндȣсе ачест дріт нȣ маї лаѻ самъ дін пъріnці леші, карії кобѫршѣ пре-

чїелалці кȣ віртȣтѣ талентȣріле ші авȣціа се ꙟнфіінцѣ форма де гȣверн арістократікъ сѣȣ алѣсъ;

Ꙟн сфършіт алегънд попорȣл пре ꙋнȣл дін міжлокȣл лор кареле ковършѣ пре тоці кȣ пȣтерѣ трȣпȣлȣї ші ꙟн целепчюнѣ мінцеі і кȣ віртȣтѣ, адекъ ювірѣ де дрептате ші фамірѣ де віне, інкредінце дрітȣл ші пȣтерѣ апрївїгіе дрептатѣ, адекъ сігȣранціа фїеш кърȣе ꙟн парте ші ꙟнтотȣл а ꙟнтреџїї социетъції, спріжїнінд пре чїї асȣпріці ші ꙟнфрънънд пе асȣпрїторї, ꙟндемънънд прін тоате міжлочіле ꙟнаїнтїрѣ ферічїреї статȣлȣї, ꙟн аше мод се ꙟнфіїнце форма де гȣверн монархїкъ, іаръ персоана гȣвернътоаре се нȣмі Домн, Рігъ ші Ꙟмпърат.

Дѣкъ асъмінѣ персоанъ прін са нȣмаї пȣтернічїе шар ꙟнсȣші домнірѣ престе челе лалте фамілїї але социетъцеі; домнїндȣле дȣпре плакȣл ші воїнца са, фъръ а се сȣпȣне вре ꙋнеі леџї сѣȣ ръспȣндері пентрȣ некȣвїінцеле фъкȣте, ꙟнтребȣїнціінд пре тоці чїелалці нȣміці сȣпȣшїї лȣї нȣмаї ка пре міжлоаче інтересȣрїлор ші дісмердърїлор сале, ꙋн асемїне гȣверн се нȣмеще деспотїкȣ сѣȣ тіранікȣ, іаръ персоана Деспотȣ ші Тїран.

ЛЕЏЇЛЕ

Дела ꙟмформарѣ ꙟнтѫї ші челеі маї мічї социетъції сімці омȣл а аве тревȣінцъ прекȣм де лȣмінъ ші къдȣръ пентрȣ віаца дін афаръ асемїне де леџї гъръниȣїтоаре фіінцеї сале полїтїче.

Токмеліле дін гȣръ прівітоаре кътръ аџюторіюл речїпрок

спре

спре сїгꙋранціа вїецеї, а чїнстеї шї авереї фїешкъреꙋїа мъдꙋлареꙋ ал соціетъцеї аꙋ фост чел ꙟнтѫї мотів ал ꙟнтрꙋнїреї соціале, шї чѣ ꙟнтѫіе леџюїре. Леџїле ꙟнчепътоарелор статꙋрї, карїле прївѣ кътръ ꙟнтрїїтꙋл скопос сꙋс ꙟнсъмнат шї кътръ ꙋрмътоарѣ дїн ачесте ꙟнтемеере, крещїре шї ферічїре а соціетъцеї ера верї фапте тъкꙋте, аꙋ вербале алкътꙋїрї фъкꙋте дꙋпъ ꙟмвоїрѣ комꙋнъ а пърцїлор, карїле дꙋпъ традоціе пъзѫндꙋсе се нꙋміръ ꙋзꙋ (обічею) апої дїн ꙋзꙋрї (обічеюрї) прїн легїслаторї се фъкꙋръ леџѣ скрїсъ.

Дрептꙋл че аре фїескаре омꙋ де асе ціне пре сїне, шї де ашї къстїга міжлоачїле спре аџюнџїрѣ ла скопос, каре ле есте перфекціа шї ферїчїрѣ са, лꙋмїнѫндꙋшї кꙋноштїнціле шї ꙟмбꙋнътъцїндꙋшї їнїма, потрївїт кꙋ воїнца Зїдїторюлꙋї, есте ꙟнтѫїа шї чѣ фїрѣскъ леџе.

Токмелїле прївїтоаре кътръ аџюторюл речїпрок спре сїгꙋранціа, мъдꙋларїлор соціетъцеї есте леџѣ позїтївъ, шї ꙟн кѫт дꙋпре кꙋвѫнтꙋл сфїнцїтеї скрїптꙋрї чїнстїм пе Дѕеꙋ шї юбїм пре апроапїле ка пре ꙟншїне, авѫнд де апꙋрꙋрѣ требꙋїнцъ де дѫнсꙋл шї де алꙋї бꙋнъвоїнцъ, не фъкѫндꙋї чеїа че нꙋнї плаче съ се факъ ноꙋ де алції шї прекꙋм дорїм съ ні се факъ, фачїм шї ної лор асемїнѣ, ачѣста есте леџѣ сфѫнтъ.

Фїешкаре леџюїре аре требꙋїнце де пꙋтерѣ ексекꙋтївъ, карѣ се ꙟндаторѣскъ кътръ ꙟмплінїрѣ челор рѫндꙋїте пе респектївїї четъценї не сꙋпꙋшї, фъръ каре леџїле ар фї моарте, о асемїне ексекꙋціе се фаче атѫт дїн партѣ гꙋвернꙋлꙋї, кѫт шї дїн партѣ Дѕеещеї провїденції че аꙋ педепсїт шї педепсеще пънъ шї челе ꙟнаскꙋнсе нелеџюїрї.

СТАТȢРІ СЛОБОДЕ САȢ НЕ АТѪРНАТЕ

Соціетатѣ ꙟнтеміетъ пе леџі хотърѫте, гȣвернѫндȣ-се слобод ші не атѫрнат де алтȣл, апърѫндȣш дрептъціле сале пе ускат ші пе апъ, болнікъ аші да леџюірі дȣпре кȣмȣі ва діктȣі фолосȣл сѣȣ інтересȣл ші старѣ са політікъ, фъръ ажіґні дрептъціле алтеі соціетъці ачаста се нȣмеще стат.

Прімаріле статȣрі ера фоарте мічі алкътȣіндȣсе ші нȣмаі дінтро полтіе кȣ локȣл де пін прецюр трѣбȣіторіȣ пентрȣ віптȣірѣ лъкȣіторілор, прекȣм ар фі ла ноі омашіе кȣ сатȣл еі. Маі ла урмъ дін асъміне мічі статȣрі се ꙟмфінцъръ маі марі, какȣм ар фі ла ноі ун окол сѣȣ цінȣт. Челе маі векі статȣрі се історісеск а фі фост ꙟн урма делȣвіȣлȣі Бавілоніа, нȣмітъ аше дела ꙟнтѫюл тȣрн сѣȣ темплȣ зідіт ꙟнонорȣл лȣі Бавел адекъ ал Домнȣлȣі сѣȣ соарелȣі, прекареле 'л редікасе девііторіі лȣі Ноїа кȣ скопос ас'асіґȣра ꙟн ел ла отѫмплатъ фііторе де нȣндаціе. Асемінѣ стътȣръ Асіріа, ші Еџіпетȣл.

Кȣ кѫт се ꙟмформъръ статȣріле маі марі кȣ атѫта крескȣръ мъестріііле ші щііінціле ꙟнтре лъкȣіторі дȣпре аналогȣл нечісітъцілор ші ꙟн урмъ а афлърілор.

Мізернічіле колібі, че ера лъкȣінца ꙟнтѫілор оамені се прїфъкȣ пе ꙟнчетȣл ꙟн касе де піатръ зідіте ші ꙟн палатȣрі помбоасе. Бавілонȣл ші Нініве стътȣръ челе маі векі політіі де мінȣне фрȣмоасе. Еџіптенії зідіръ челе ꙟнтѫі монȣментȣрі вѣчніче трѣітоаре.

СТАТꙊРЇ СꙊБЏꙊТАТЕ

Дела лꙋпта фѣрълор ꙟнтꙋрнъ омꙋл але сале арме шї асꙋпра челор асемїнѣ.

Аџꙋнгѫнд фелюріле попꙋлацієї кꙋ деосъбїте гꙋвернъмѫнтꙋрї авецꙋї ꙟн въчїнътате шї ꙟн кълкѫндꙋсе ꙟн інтересꙋріле шї дрептꙋрїле лор, ꙟмболдїцї де лїпсъ, лъкомїе шї амбіцїї ꙟнчепꙋ маі ꙟнтѫї асе черта партекꙋларнік унꙋл кꙋ алтꙋл, пентрꙋ ун лок фрꙋмос шї мънос, печтрꙋ о пъшꙋне грасъ, пентрꙋ віте шї алте посісїї сѣꙋ провізїї требꙋінчоасе траюлꙋї віецеї. Дін ачесте кофлїктꙋрі пріватє се іскъ бътъліїле генералнїче авѫнд де мотів аꙋ ръпірѣ пентрꙋ ꙟнавꙋцїре, аꙋ амбіціа пентрꙋ глоріе, аꙋ крꙋзімѣ печнрꙋ асе теме шї аісе ꙟнкїна маі мꙋлці ка унꙋї ковѫршіторїꙋ шї ꙟмфрікошат върбар. аше се рѫдїкъ ун стат ꙟн контра челꙋіалалт шї челе маі нꙋмероасе шї маі пꙋтернїче чете порнїндꙋсе учїдѣ шї прѫдъ пе челе маі дібїларе.

Партѣ ꙟмвінсъ се фъкꙋ склабъ ꙟмвінгъторїлор еї, сокотїндꙋсе ѫмвіншії нꙋ каніще оамені даръ ка фїінце не кꙋвѫнтътоаре, кꙋ каре мод се ꙟмфїїнцє дрітꙋл шербіеі, адекъ асе атѫрна віаца челꙋї сꙋпꙋс нꙋмаі де воїнца ꙟмвінгъторюлꙋї, шї асе осебі ꙟнсоцієтате класа нꙋмітъ асклавілор де ачелор лівері сѣꙋ слобозї, карії аꙋ дрітꙋл персоналітъцеі, чі есте сігꙋранціа віецеі, а авереі шї а чїнстеі сале, іатъ ꙟнчепꙋтꙋл ръсбоаілор, а кꙋчерірелор де четъці, шї а стрікъреі статꙋрілор.

NB Ꙟнтъїле статꙋрі ꙟнчепътоаре ръсбоаелор нꙋ авѣ алте

арме дефензіве, фъръ нꙋмаі піеі де фіаръ кꙋ кареле се ꙟмбрѫка ші фъчѣ скꙋтꙋрі, дꙋпъ ачѣста фъꙋрінд металꙋріле се ꙟнармаръ кꙋ коіфꙋрі; іаръ де офензіве авꙋ-ръ ꙟнтѫіꙋ мъчючі ші сфѫнде, апоі лаꙋнче секꙋре, ші маі ꙟн урмъ палоше, арче ші сѣџеці ꙟн кꙋкꙋре. Чіі дін-чепꙋт се бътѣ нꙋмаі педестрі, дꙋпъ ачеіа кꙋ каръ де ръсбоіꙋ кѫте пе доꙋъ році трѫгѫндꙋсе пе пъмѫнт партѣ дінапоі, ші ꙟн урмъ калърі.

ꙟМФІІНЦАРѢ КОМЕРЦꙋЛꙋІ ШІ ꙟНЪСКОЧІРѢ МОНЕТЕІ.

Дꙋпъ че се ꙟмфіінце соціетъціле ші статꙋріле, а-тꙋнчѣ се іві ꙟн міжлок ші негоцꙋл, кареле се ꙟмформъ прін нечесітатѣ, че авꙋръ дела ꙟнчепꙋт оамениі а скім-ба продꙋктꙋріле де прісос кꙋ але алтора де каре авѣ требꙋінце. Ꙋн асъмінѣ негоц нꙋмаі ꙟн скімбꙋл мър-фꙋрілор, се фаче пънъ астъзі ꙟнтре мꙋлте попоаръ але Асіеі, Афрічеі, Амерічеі ші Аꙋстраліеі.

Апоі ꙟн ліпса продꙋктꙋрілор де мѫнкаре сѣꙋ де ꙟм-вістітꙋръ ꙟнчепꙋ оаменіі дꙋпъ че се ꙟнтродꙋсе лꙋкꙋл, прін сімцірѣ юбірей де фрꙋмꙋсеце асе џюта ла скімбꙋл комерцꙋлꙋі, кꙋ металꙋрі ші маі алес кꙋ челе нобіле, пре кꙋмꙋі арџінтꙋл ші аꙋрꙋл, хотърѫнд фелюріте кѫтімі де ачестѣ прін кꙋмпъніре дꙋпъ фелюрімѣ ші ꙟнсꙋшімѣ лꙋ-крꙋрілор пе каре ар фі авꙋт сіл скімбе, ꙟн кѫт маі ла урмъ мърџінінд ꙋсе прін асъмінѣ кѫтімі металіче ші пре-цꙋл мърфꙋрілор, ꙟнчепꙋ ачѣ хотърѫтъ кѫтіме металі-къ асе стъмпа ꙟн бꙋкъці, кꙋ фігꙋра фіінцеі, прекꙋм а

ȣнȣї воȣ, каре ої ші але алтора акърора, пȣрта прецȣл; аȣ се ꙟсъмна фігȣра дігнітъцілор цереї, сѣȣ а домніторюлȣї ка а ȣнор гърънтȣіторі провътъцеї ачелеї монете атът ꙟн калітатѣ металȣлȣї, кът ші а валореї. Іатъ ꙟнчепȣтȣл ші модȣл нъскочіреї монетелор.

Аше оамінії ꙟнтрȣ тоате ꙟнчепȣръ дела челе нечесаріе ші кътънд ꙟн апплікаціе міжлоаче маї леснїчоасе, комоаде, ȣшоаре ші ꙟн сфършіт фрȣмоасе, пъшіръ дела челе де невое ші сімпле ла челе де прісос, дісмердътоаре ші лȣксȣріоасе, ꙟнкът аџȣнсъ монета ꙟн ȣрмъ а се нȣмі нервіле лȣкрȣрілор, іаръ негоцȣл віаца матеріалъ а ȣнȣї стат, де акъръіа ꙟмфлоріре се атърнъ ꙟмфлорірѣ грікȣлтȣреї ш'а ꙟндȣстріеї, ꙟнавȣцірѣ соціетъцілор ші пȣтернічіа статȣрілор, фіінд къ німіне се остенеще бȣкȣрос, дѣкъ остенеліле сале сънт некъȣтате, непрецȣіте ші ꙟн ȣрмаре не фолосітоаре, ші ачѣста се тѫмплъ соціетъцілор ȣнде нȣ ꙟмфлореще комерцȣл.

Че авем а ворбі деспре фіескаре стат.

Дінтре статȣріле че аȣ екзістіт пе сфера глобȣлȣї нострȣ авем а ворбі ꙟн Історіа Ȣніверсалъ де челе маї ꙟнсъмнате, ȣнде вом аръта ла фіескаре позіціа лȣї географікъ, орігінѣ лъкȣіторілор, персоаніле домнітоаре сѣȣ адміністрътоаре, фъптȣіріле політіче, форма гȣвернȣлȣї, інстітȣціїле сѣȣ леџїле лор, релеџіа, кȣлтȣра, щіінціле, мъістріїле, афлъріле каȣчесȣіреї ші а скъдереї сале.

ІСТОРІА ВЕКЕ ПЪНЪ ЛА 476 ДУПЪ ХРІСТОС.

Періодул ꙟнтѫю дела ꙟнформарѣ ꙟнтѫілор статурі ку 2200 ані ꙟнаінте де Хрістос пѫнъ ла Кір ал Персіеі 525: ꙟнаінте де Хрістос. Історіа Егіптенілор Бабілоненілор, Асіріенілор, Іудеілор, Фінічиенілор.

Егіпетул.

Егіпетул се адапъ де рѫул Нілъ кареле прін плоіле че кад пела Апріліе ші Маю ꙟн мунції Етеопіеі, де унде ізвореще, ꙟн тот анул вара ръварсъ ші дѫнд ꙟнапоі прін мѫлул рѫмас стеркорѫндусе пъмѫнтул се ꙟн грашъ ші се фаче фоарте продукъторю. Егіпетул пе ла 2200 ꙟ. д. Х. ꙟмпопорѫндусе се ꙟнпърці ꙟн Егіпетул де сус нуміт Тебіас, ꙟн міжлочіу нуміт Ептаноміс ші ꙟн деџос партѣ деспре норд, карѣі чѣ маі родітоаре нумітъ Делта пентру тріунгерѣска фігуръ, ачѣста се паре а фі фост дін ꙟн векіме ꙟнекатъ ші апоі атѫт прін адінс фъкутеле каналурі, кѫт ші прін мѫлул вщестуіт сарфі ꙟнфъцошат ускатул еі сунт арътата фігуръ.

Афаръ де о ꙟндестулатъ продучере де грѫу, де орез, ші де іну влъстѣзъ пъмѫнтул Егіпетулуі ун фелю де папуръ, дін каре чії векі фабріка філе нуміте папір, іаръ гречеще вівлос, пре каре ꙟн ліпса хѫртіеі скріа кърціле лор, вівліа, сѣу вівлія. Дела нумірѣ ачестеі папуре

аре

Ꙟ. Х. се нꙋмеще папір ꙟн алте лімбі хартіа де астъѕі фъкꙋтъ дін петіче.

2200. Деспре векіле ꙟнтѫмплѫрі але Егіпетꙋлꙋі пꙋціне се щіꙋ, фіінд къ попорꙋл егіптенілор віецꙋіа дін трꙋн чепꙋт кꙋ тотꙋл дескꙋмінекат де чеіа лантъ лꙋме, паре а се фі ꙟн попорат прін Місраім фіюл лꙋі Хам. Ла 2200 ані ꙟнаінте де Хрістос.

2000. Мен дін Місраім ꙟнтѫюл ꙟмпърат нꙋміт ꙟн лімба Егіптѣнъ Фарао ла 2000 ꙟнінте де Хрістос ар фі ѕідіт капіталa Мемфіс адікъ а лꙋі Мен четате ші прін каналꙋрі аꙋ фъкꙋт асе сбічі Егіпетꙋл де џос.

1900. Ла 1900 ꙟнаінте де Хрістос стътꙋ Осімандіас ꙋн брав ші ꙟнвъцат бърбат, ел ꙟн фрꙋмсецъ капіталіа Менфіс кꙋ мꙋлте монꙋментꙋрі ꙟнфъцошітоаре бравꙋрілор лꙋі остъшещі, едіфікъ ꙋн палат ꙟн каріле адꙋнъ чѣ маі преціоасъ бібліотікъ а векімеі ꙟнтітꙋлатъ дофторіа сꙋфлетѣскъ.

1750. Сꙋпт ал чінспрѣзечілѣ домніторю дела Осімандіас 1750 ꙟ: Х: попоаръле номаде дін Асіа ші анꙋмі дін Арабіа петроасъ пентрꙋ съчетеле ꙟнтѫмплате ка пъсторі къꙋтѫнд пъшꙋне емігръръ кꙋ але лор тꙋрме ꙟн мъноасꙋл шес ал Егіпетꙋлꙋі, сꙋп дꙋкꙋл Іксос Салатіс, пе кѫнд неаратъ сфѫнта скріптꙋръ ші пе Авраам веніт аколе, нꙋ міці кꙋпрісеръ Егіпетꙋл де џос кꙋ капітала Менфіс шіл домніръ апроапе ла 300 ані. Сꙋпт ачещі пъсторі ꙟмпъраці аџꙋнсе Евреꙋл Іосіф міністрꙋ кꙋрцеі Егіптене, іаръ пъріннтеле сеꙋ пъсторікꙋл патріарх Іаков сестръмꙋтъ ꙟн Егіпет кꙋ 12 фіі аі сеі ꙟн періодꙋл ꙋнеі кꙋмпліте фоа-

фоамете де 7. ані, ашѣзѫндꙋсѫ ꙟн пѫмѫнтꙋл Гесен, Ꙟ, Х.
Жидовꙋлор спре лѫкꙋінцѫ де Фараон. Ꙟн ꙋрмѫ інтерінд
се дінастіа пѫсторікѫ ші сꙋіндꙋсе пе трон векѣ фамі-
ліі егіптѣнѫ сѫ іскѫ персекꙋціі асꙋпра стреінілор ші
маі вѫртос а пѫсторілор прекꙋм ера ші Ісраілтеніі. Дечі
ꙟмпѫрѫцінд фраціі Бꙋсіріс ші Аменофіс, кареле се ꙟн-
некѫ ꙟн марѣ Рошіе алꙋнгѫнд пе Ісраїліці, емігрѫрѫ
(ешірѫ) мꙋлте колоніі дін Егіпет прікꙋм Чекроп, Да-
наꙋ ші алціі ꙟн Греціа; іарѫ Ісраіліціі ꙟн Палестіна.

Ла 1450 ꙟн: де Хрі: ꙟмпѫрѫці ꙟмвѫцатꙋл ші ероꙋл ꙟм- 1450.
пѫрат Сезострі. Ачеста ꙋнꙋл дін чеі марі кꙋчерітоꙗі аі
лꙋмеі екседꙋінд пе ꙋскатші пе апѫ кꙋчері маі ꙟнтѫю та
тꙋрілеАфрічеі апоі алеАссіеі стрѫбѫтѫнд пѫнѫ ꙟнЕвропа.

Л 670. Ꙟ. Д. Х. Фарао Псаметік пентрꙋ ка сѫ 670.
рѫстоарне пре алці ꙋнспрезече ꙟмпреꙋнѫ домнітори
аі Егіпетꙋлꙋі аꙋ адꙋс спре аџюторꙋл сѫꙋ трꙋпе де ощі
Гречещі Карі ші Іоні дін Мік асіа, кꙋ карії ꙟн вінгѫнд
пречіеланціі лі деді превеліціі де алѫкꙋі ꙟн Егіпет
аместекѫндꙋі ші ꙟн дрегѫторііле статꙋлꙋі; дескі-
сѫ тꙋтꙋрор стреінілор портꙋреле комерцꙋлꙋі, ші спре
ꙟнцелеџіре ꙟн ворбѫ кꙋ ачещі венетічі ꙟн фіінцѫ каста
драгоманілор сѣꙋ а факторілор, каре фаптѫ ꙟн ꙋрмѫ
пріи ꙟмпѫрѫкеріле ші інтреџіле іскате дін партѣ стреі-
нілор аꙋ кѫшꙋнат (прічінꙋіт,) нѣ де істов кѫдере а ꙟм-
пѫрѫціеі Егіпетꙋлꙋі,

Ачест Псаметік ꙟн преꙋнѫ кꙋ чіеланці ꙋнспрезече
домніторі, ла 650 ꙟ: Хс спре ꙟн мормѫнтарѣ морцілор
аꙋ спре адꙋнарѣ лор ші а депꙋтаціілор ніціеі ꙟн конгрес

Д. Х. ар фі зідіт апроапе де лакꙋл Меріс мінꙋнатꙋл Лаверінт сѣꙋ рѫтѫчерю, кареле ера џюмѫтате ꙟн пѫмѫнт, іарѫ џюмѫтате афарѫ кꙋ 3000 де камѫрі ꙟнгрѫдіт кꙋ зід ші спріжиніт де колоане.

Ꙟн ачест Лаверінт авѫнд асе ꙟн мормѫнта вре ꙋн Егіптѣн, спре рекомендꙋіреѣ віртꙋцеі пѫнѫ ла челе маі де пе ꙋрмѫ але омꙋлꙋі, требꙋіа дꙋпѫ леџюіреѣ ꙟмпѫратꙋлꙋі Асіхіс маі ꙟнтѫю асе жꙋдека ꙟн адꙋнареѣ пꙋблекꙋлꙋі, ла цѫрмꙋл лакꙋлꙋі Меріс де нꙋ есте кꙋіва даторю вері грешіт кꙋ чева, ші дакѫ нꙋ ісе афла пѫрѫ сѣꙋ се ꙟндрептѫцѣ ера ертат асѫ трече пісте лак кꙋ лꙋнтреѣ ꙋнꙋі ом нꙋміт Харон ші асе депꙋне ꙟн Лаверінт кꙋ лаꙋде.

584. Ла 584 ꙟнпѫрѫці ꙟнцелептꙋл ші віртꙋосꙋл Амасіс ꙟннаінтіт дінтро фамілие скѫпѫтатѫ, дꙋпѫ леџюіріле лꙋі ера даторю фіеш каре пѫмѫнтѣн ꙟн тот анꙋл ада самѫ магістратꙋлꙋі кꙋ че се гівірнесеще, ші дінар фі пꙋтꙋт арѫта ачѣста дꙋпре кꙋвіінцѫ се підепсѣ ка ꙋн вагабꙋнд ші нетребнік мѫдꙋлерю ал статꙋлꙋі.

525. Егіптꙋл ꙟн сфѫршіт стрꙋнченат прін лѫꙋнтрічіле
ꙟмпѫрекері ші інтріџі ла анꙋл 525 ꙟн: Хс: аꙋ кѫзꙋт
ка о провінціе маі ꙟнтѫю сꙋпт Камвіс ꙟмпѫратꙋл пер-
333. шілор, апоі ла 333 ꙟн: Хс: сꙋпт ꙟмпѫратꙋл Алексан-
30. дрꙋ ал Мечедонієі. ші ла 30 ані ꙟ: Хс: сꙋп Романі.

Релацііі політіче.

Де ꙟнсѫмнат есте віртꙋоаса кꙋчеріе а ꙟмпѫрацілор Егіптені, карії сꙋнт аскꙋлтареѣ леџілор ꙟмпѫрѫцінд даторі ера ꙟн тоате зілеле а мерџе ꙟн темплꙋл, а сакріфіка (жѫрві) ші а аскꙋлта кꙋ евлавіе ꙟмвѫцѫтꙋра Архіе-

реꙋлꙋі

рєꙋлꙋї; а кърꙋа кꙋвїнте ꙟн фъцоша даторїїле ꙋнꙋї ꙟм-
пърат ꙟн ꙋрмътоареле понтꙋрї: афї Євлавїос шї чїнстї-
торю де Дꙋмнезеꙋ, кредїнцос патрїеї шї сꙋпꙋшїлор сеї
дрепт жꙋдекъторю; педепсїнд пе чїї рӑї, шї ремꙋнерѫнд
пре чїї бꙋнї; ꙟн фъцошїндꙋї ка ꙋн модел кꙋ лаꙋде фап-
теле регенцїлор вїртꙋошї ꙟнцелепцї шї марїнїмошї прїн
каре фапте се ꙟнкꙋнꙋнѣзъ Домнїторїї кꙋ немꙋрїре шї
дїн протївъ дефъїма дїсмїердъчюнѣ, трꙋфїа шї пїер-
зъторѣ лꙋксꙋрїеї ꙟл ꙟндемна а се ферї ка де нїще ве-
нїнꙋрї де ꙋнелтїрїле момїторїлор, карїї шоптеск ꙟн ꙋре-
кїле ꙟмпърацїлор кꙋвїнте адїмїнїтоаре спре фолосꙋл лор
шї спре стрїкарѣ сꙋпꙋшїлор ї а статꙋлꙋї.

Де ꙟнсъмнатꙋс нꙋмеле зїнелор Егїптенї: Осїрїс (соаре-
ле). Їсїс (лꙋна). Орꙋс ал медецїнеї (дофторїеї) Кнеф ал
тїмпꙋлꙋї, дїн гꙋра кърꙋїа се вїдѣ єшїнд ꙋнїверсꙋл ка ꙋн оꙋ.
Тїфон генїꙋл рꙋтъцїлор, Анꙋбїс кълкѫнꙋл зїнꙋл комер-
цꙋлꙋї, Арпократ ал тъчереї, Канобꙋс сїмїлїтꙋл Нїлꙋлꙋї.

Зїнїї Егїптенїлор.

Де ꙟнсъмнатꙋ чїнстїрѣ че адꙋчѣ Егїптенїї добї-
тоачелор, її адора ка пе нїще зїнї маї кꙋ самъ боꙋл
негрꙋ стелат ꙟн фрꙋнте нꙋмїт Апїс, сїмїлїтꙋл зїнꙋлꙋї
Осїрїс сѣꙋ ал соарелꙋї, ї пасїрѣ нꙋмїтъ Їбїс ка ꙋн коко-
стѫрк семїлїтꙋл зїнеї Їсїс. Крокодїлꙋл чеї офѣръ ꙟн
форма ꙋнеї шопѫрле; Маца шї Кѫнїле; Ачесте анїма-
ле перїнд ле бласъмꙋ ка шї пре оаменї.

Егїпетꙋл се сокоате ватра щїїнцелор омїнещї, шї
егїптенїї ꙟнтѫїї фїлософї шї даскалї аї гречїлор шї
аї лꙋмеї, ꙟнтре дѫншїї се ївїръ прїмарїї теолоџїї фї-
лософї, леџїстї, матїматечї, архїтекцї, лїтерацї.

Ден-

Денсемнатȣс нȣміле Ꙟнзѣїнітȣлȣї Осіріс кȣлтівіторюл Егіптенілор. Лȣї Таот афлѫторюл літерілор, нȣміле марелȣї Ермес панепестімонȣл Егіптенілор, каріле ар фі етатȣт філософ, поет, теолог, астроном, мȣзік афлѫторюл лірієї, ші Бохоріс пре ꙟнцелептȣл леџюіторю.

Векії Егіптені скріа нȣнȣмаї кȣ літіре чї ші кȣ Ієрогліфіче (сакроксовірі) чі ера ніще семне сѣȣ фігȣрі де віетѫці ꙟмформате кȣ деосевіре пентрȣ фіеще каре нȣме, ші пре ачесте ле ꙟнцелеџѣ нȣмаї преȣції. Ꙟнтре прецїоаселе мѫнофѫптȣрі але Егіптенілор ера ші пѫнзѫ де Ін сȣпціре нȣмітѫ вісон.

Монȣментіле.

Мінȣнатіле Егіпетȣлȣї монȣментȣрі маї векї де 3000 де анї доведеск кȣлтȣра ші щіінца архітектоніка Егіптенїлор. Аше сѫнт Обеліскȣріле ніще патрȣмȣкіте акȣтіче колоале ꙟн форма ȣнȣї оволос сѣȣ пірон нȣмаї дінтро пѣтрѫ тѫетѫ, ꙟналте дела 50 пѫнѫ ла 180 ȣрме пре акѫрора ȣмбрѫ ȣнелтѣ Егіптеніі ка пе ȣн ороскопіȣ де соаре; іарѫ Піраміділе сѫнт ніще маніне зідірі дін петре пѫтрате ꙟн форма ȣнеї пірале сѣȣ паре де фок, налте дела 200 пѫнѫ ла 800 ȣрме сѣȣ палме домнещі. Дін ачесте сѫнт трії маї марї апроапе де Каіро, ꙟнтрѫнселе сеафлѫ кѫмѫрі ші галерії.

Ꙟн ачесте Егіптеніі ꙟмормѫнта бѫлсѫмȣіціі лор морці мȣміі нȣміте; кѫчї дȣпѫ сȣперстіціоаса лор реліџїѫ креде кѫ ꙟнкѫт нȣсар ацюнџе пȣтреџюнѣ де ȣн трȣп морт ꙟн атѫта нȣсе депѫртѣзѫ сȣфлетȣл де ел, де ачѣста спре анȣ пȣтреџі пре ювіціі лор се ꙟндемнѫрѫ аі балсамȣі, лѫндȣї маї ꙟнтѫї кȣ ȣн балсам фѫар-

те

те апоі ꙋскоціндꙋле мѫнꙋнтаіле ші кріерії ші ꙋмпле пе дін лѫꙋнтрꙋ, шіі ꙋнџѣ пе дінафарѫ кꙋн фел де ароmате рѫшіноасѫ ші превѫзіе, прін ачест міжлок се ферѣ трꙋпꙋл де пꙋтреџюне. Мꙋлте де ачесте мꙋмії се пѫстрѫрѫ ꙟнкѫ пѫнѫ астѫзі ла 3500 ані.

Пе лѫнгѫ пірамідє денсѫмнатꙋс сфінчіле ніще монстрꙋрі (мінꙋнѫції) кꙋ капꙋл де фімеіе ші кꙋ трꙋпꙋл де леꙋ, ꙟнсѫмнѫнд пе лꙋніле Іꙋліе ші Аꙋгꙋст, кѫнд ꙟнчепѣ рѫзѫрсарѣ Нілꙋлꙋі, ші пентрꙋ карѣ се ꙋнелтѣ ачесте сфінче ка ніще мѫсꙋрі але крещірії ші дікрещіреі апеі рѫзѫрсате.

Класеле четѫцене.

Егіптенії сѫнт дінтре векіле гінте каре маі тімпꙋріꙋ дішептѫндꙋсе прін афлателе лор мѫістріі, аꙋ пꙋтꙋт ꙟм фіінца оарекаре рамꙋрі де індꙋстріе ші де комерц, Ії ꙟмпѫрціре попорꙋл ꙟн касте адікѫ вресле сѣꙋ стѫрі, дін каре челе маі ꙟнсемнате ера: 1) Каста преꙋцілор, чі ера ꙟнвѫцѫторії попорꙋлꙋі, дофторії, леџістії ші консіліерії ꙟмпѫратꙋлꙋі. 2ле) Ера каста осташілор, 3ле) а Артіщілор сѣꙋ мещерілор, 4ле) а Пѫсторілор ші Пꙋгарілор, ші а 5а) а Драгоманілор. Ла дѫншії ера леџюірѣ ка нꙋмаі фіюл се поатѫ ꙟнвѫца мѫістріа пѫрінтелꙋі шіа кастеі сале; о аше гріжітѫ леџюіре нꙋ пꙋцін аꙋ мѫрџініт ші аꙋ ꙟмпедекат лѫціреа, ꙟнаінтіреа ші діпаініреа щіінцелор.

Преꙋції сінгꙋрі посесꙋіа коморіле ꙟнвѫцѫтꙋрілор, пре каре ле ціне аскꙋнсе ꙟн сімболіче іероглiфе шін пеџере містеріче, челоралалте стѫрі ера кꙋ тотꙋл опріте. ꙟншії Дофторії ера о парте дін преоції кѫрора нꙋлт ера

ертат

ертат а віндека сѣȣ а кȣръці пъ болнав фъръ нȣмаі дȣпре оаре каре церімоній прескрісе ші ȣн дофтор пентрȣ о сінгȣръ боалъ.

Ръвърсъріле Нілȣлȣі каріле се фъчѣ ꙟн тот анȣл регȣлат дȣпъ ꙟнкȣнцюрарѣ а 365 зіле ꙟнчепѫндȣсе сȣпт арътарѣ стелеі нȣміте кѫнещі а лȣній лȣі Іȣліе, аȣ адȣс пре егіптені ла афларѣ каліндарюлȣі ші а анȣлȣі соларю прекȣм ші ꙟмпърцірѣ пъмѫнтȣлȣі де лȣкрат кі дедȣсе кътръ афларѣ геометріеі.

Індїа.

Індїа се алкътȣеще дін доȣъ пенінсȣле ла сȣдȣл Асіеі, цермȣратъ де Океанȣл Індік ші рѫȣратъ де флȣвііле Індȣс ші Гангес. Лъкȣіторій Індіеі се пар а фі дін фелюріте семінцій але Асіеі, ꙟмпърціці ꙟн маі мȣлте домній. Ії се фъкȣръ кȣноскȣці прін експедіціїле: 1) Семірамідеі, 2) але лȣі Сезостріс, 3) Даріе Істасп, 4) Александрȣ кѫнд се ꙟмфъцоше Порȣс ка чел маі пȣтернікȣ ꙟнтре домній Індіеі, 5) дȣпъ ачѣста прін Селеȣкȣс Нікатор, че калкъ локȣріле ꙟнтре Індȣс ші Гангес, ші ꙟнкеіе кȣ ꙟмпъратȣл Індіеі ȣн трактат де негоцȣ. Індїеній се сокотеск ꙟнтре челе векі попоаръ але пъмѫнтȣлȣі. Ії се ꙟмпарт ка ші егіптеній ꙟн касте, дінкаре чѣ дін тѫіа есте а Брамінілор (преȣцій ші ꙟнвъцацій) 2 а Четрілор (нобілії ші осташії) 3 а Ваішілор (църаній (ші негȣціторії) ші а 4 а Шатерілор (мъестрії ші фабріканцій).

Монȣмен-

Монументуріле стътътоаре пънъ астъзі прекум сант темплуріле лор нуміте пегоаде Асеміне лімба ші кърціле лор скрісе ꙟн лімба сенкрітікъ, каре се сокоте афі ꙟн прівіре ꙟн авуцірей ші а орігіналітъцей мума лімбілор лумеі вѫдеск векіме ші култура Індіенілор.

Догматіка релігіеі лор аратъ о пре ꙟналтъ фіінцъ а тоате фъкътоаре нумітъ Парабрама ꙟмфъцошатъ прін трії ꙟнсушімі каре се кемъ Брама, путере Фъкътоаре, Вішну, путере ціітоаре, Шівен путере стрікътоаре сеу дісфіінцатоаре.

Хіна сеу Сїна.

Хінезії лъкуіторі ꙟн пърціле Асіеі ръсерітене мърцінінду-се ку океанул ръсърітулуі ші ку Індіа ꙟн челе маі мулте ау асъмънаре ку векії Егіптені, прекум ꙟн профілул феціі, ꙟн наравурі ші депріндері, ꙟн евлавіоаса пъзіре а векілор моравурі, релігіосітате лукрърей пъмѫнтулуі, ісолаціа де чії стреіні, кучеріа кътръ домніторюл, маі маріі ші бътрѫнії лор, ꙟн асъмнаре літерілор опъзечі мії ла нумър ку іерагліфіка Егіптенілор.

Пе ла 1027 ꙟн Хс. статул Фоі ун прінціп дін Кашемір, 1027.
ка ун ꙟнтемеіторю ал статулуі Хінеі, ді сълбътъчіторюл, култевіторюл, ꙟмвъцеторюл, ші леџюіторюл, Сінезілор, дреп каре апоі се адоръ де дѫншії суп нуме де зінул Будул.

Ал доіле маре ꙟмвъцеторю ал Сінезілор ау фост Кон- 550.
фоціє ꙟн а шеса суте ꙟн Хс, маі контімпуранію ку Зороастру ал Першілор, ші ку Пітагора ал Італіенілор.

Асїрїа.

Асѹр ал доилѣ фїю алѹї Сїм вїнїнд кѹ о колонїе дела Вавїлона ꙟмпїнс де вънъторюл Немрод сеашъзъ пе ръсърїтѣна парте а Тїгрѹлѹї ѹнїндѹсе кѹ маї мѹлте чете пъсторїче.

Нин. 2174. Нин дїн Асѹр зїдї четатѣ Нїнїве шї ꙟмпреѹнъ кѹ соцїа са Семїрамїс фъкѹ марї кѹчерїрї, сѹпѹинд Арменїа, Бавїлонїа, пре карѣ Семїрамїс о ꙟммжнарї кѹ зїдїрї помбоасе, Мїзїа шї Бактрїа, ръсбътѹ пънъ дїнколо де ржѹл Їндѹс, ꙟн кълкъръ Сїрїа Аравїа шї Єгїпетѹл аҗюнгжнд асе ꙟнтїнде Асїрїа дела Океѣнѹл Їндїк пънъ ла марѣ Медїтеранъ шї дела Нїл пънъ ла Танаїс.

Семерамїс. 2122. Мѹрїнд Нїнѹс ръмъсеръ Соцїа са Семїрамїс о фїмеїе пре кжнт де ꙟнзестратъ кѹхарѹрї трѹпешї, пре атжта Їстѣцъ, прїфъкѹтъ шї кѹ ацерїлѣ де мїнте, прїн каре але єї Харѹрї дїн фїїкъ де сѹфлет аѹнѹї пъсторїѹ ꙟмпърътеск аҗюнсъ ꙟмпърътѣсъ шї Монархъ а прѣ пѹтернїчеї ꙟмпърацїї Асїрїче, ръмжїнд сїнгѹръ домнїтоаре. Дѹпъ моартѣ бърбатѹлѹї єї Нїнѹс (пре кѹм се зїче де джнса оморжт дѹпъ чеї черѹ с'о ласъ ка съ ꙟмпъръцаскъ нѹмаї пе о зї. Єа ꙟнтре мѹлте алте дїресѹрї ꙟмфрѹмѹсеце шї полїтїа Бавїлона фъкжндѹо афї ѹна дїн мїнѹнїле лѹмеї, пре карѣ шо алѣсъ де резїденцїе.

Нїнїас фїюл лѹї Нїн шї ал Семїрамеї фїїнд крескѹт ꙟнтре мѹерїле мѹмеї сале аҗюнѹс афї мѹератїкѹ ла трѹп шї ла сѹфлет, петречѣ маї мѹлт ꙟнкѹет ꙟн палат, кѹфѹндат ꙟн дїсфржнърї шї ꙟнтрѹфїе, араре ꙟмфъцошїндѹсе

Бȣсе попорȣлȣї шї атȣнчѣ дȣпъ датїна мȣерїлор ꙟнъ- Д. Х.
лїт ла фацъ шї кȣ маре помпъ, гȣвернѫнд прїн аїсеї везїрї.
Дȣпре асемїнѣ модъ ȣрмъръ тоцї сȣкчесорїї съї ла трїї- Х.
ѕечї шї опт де прогенїї, апроапе прїн ѕече векȣрї, аръ-
тѫндȣсе мїшъеї, фемеецї, дїсфрънацї шї лȣксȣрїошї,
нїмїка бȣн фъкѫнд. Пе ла анȣла сȣтъ ꙟн: Хс: ꙟмпъ-
рацїїа Сарданапал ремасе де провервїе асемнїнемна кȣ ла
сеȣ нȣме чел маї дїсфрънат ом ал лȣмеї, пентрȣ але Сарда-
сале ȣрѫте мȣерещї метехне аџюнгѫнд а фї несȣферїт се непал.
револтъ командацїї армїеї шї гȣвернаторїї провїнцїеї лор 888.
шї се фъкȣръ не атѫрнацї, дȣпъ каре се дїсфъкȣ ꙟнтїн-
сȣл етат ал Асїрїеї ꙟн маї мȣлте домнїї ꙟмпїлате маї
наїнте де а са пръпȣтернїчїе, шї анȣме ꙟн трїї: ꙟн
Асїрїа сȣп Фȣл, Бабїлонїа сȣп Белес шї Мїдїа сȣп Фȣл
Арбаче. Ла асемїнѣ ꙟмпреџюраре де револтъ пȣцїнȣл 717.
ла сȣфлет пентрȣ десфрѫнърї Сарданапалъ ꙟн лок де
асе апъра кȣ арма ꙟн контра їнсȣргенцїлор, ел се
ꙟнкїсе ꙟн палат кȣ мȣерїле лȣї кȣ карїле петрекѫнд
се фъкȣсе лор асемїнѣ шї дѫндȣшї фок се арсе.

Теглат ȣрмѫндȣї бътȣ пе Факе ꙟмпъратȣл лȣї Їсраїл.

Салманасар стрїкъ ꙟмпърацїїа лȣї Їсраїл сȣп Озїе,
кѫнд ла 720 трѫж ꙟн скловїа Асїрїкъ пре Їсраїлтенї- Салма-
нї ꙟнтрї карїї се афла шї кȣвїосȣл Товїе. насар. 720.

Сȣп Санахерїм ла 713 скъѕȣ Асерїа, їаръ Асарадон Санахе-
о крескȣ сȣпȣїнд Бабїлонїа, Сїрїа, шї Їȣдеїа ꙟн ѕїле- рїм.
ле лȣї Манасї. 713.

669 Навоходоносор апої ꙟмпърацїнд се бътȣ кȣ Фра Навохо-
орте ал Мїдїеї шї прїн генералȣл сеȣ Олоферн кȣ Їȣдеї. доносор 669.

Ꙟ. Х. Ꙟн сфѫршіт ла 648. Хѹна-ла-дан ал доіле Сарданапал
Хѹнала- ꙟмвінгѫндѹсе де Навоходоносор ал Бабілоніеі
дан. ші деаліатѹл сеѹ Кіаксар ал Міꙁіеі кѫꙁѹ Асіріа сѹб
648. Бабілоніа.

Бабїлонїа.

Пѫсторії ꙟнтре Еѹфрат ші Тігрѹ сѹб дѹчірѣ лѹі
2200. Асѹр пела 2200 се статорнічірѫ пе локѹл Бабїлоніа, спре ас'асігѹра де рѫвѫрсѫріле Еѹфратѹлѹі ка ші чеі дін Егіпет де Ніл, рѫдікарѫ дѫмбѹрі ші ꙟнчепѹрѫ кѹ кѫрѫміꙁі ѹскате ла соаре а ші ꙁіді пентрѹ адѫпост ка о'тѫріе ѹн темплѹ сѣѹ тѹрн нѹміт ал лѹі Бабел адікѫ ал домнѹлѹі сѣѹ ал соарелѹі. Німрод ѹн вѫнѫторю дін арабіа кѹчерінд Бабїлонїа інтері де аіче пе Асѹр.

900. Нін ші Семіраміс аі Нінівеі сѹпѹсе Бабілонїа 1900.
888. Белес а о слобоꙁі де сѹпт Асіріа ла 888 ꙟмпѫрѫцінд Сарданапел, сѹб карѣ ꙟрѫші кѫꙁѹ ꙟмпѫрѫцінд Асара-
710. дон 710. Апоі Набопаласар капітенїа пѫсторілор халдеі веніці дела цермѹріле Понтѹлѹі прекѹм Іксос Егіпетѹл
670. асемінѣ ачѣста кѹпрінсѫ Бабілоніа ла 670 ліберѫндѹо де џѹгѹл Асіріеі ші сѹб маріле Навѹходоносор аџюнсе
605. ꙟн флоарѣ еі. Ачеста ла 605 кѹ Астіаг ал Мїꙁіеі кѹчерінд Асїріа, сѹрпѫ Ніневе, сѹпѹсѫ Сіріа бѫтѹ пре Іѹдеі сѹпт Іоакім ші сѹб Седекіе, арꙁінд Іерѹсалімѹл, тѫрѫі пре Іѹдеі каптіві ꙟн Бабілона ѹндеі цінѹ шепте ꙁечі де ані ꙟн шѫрбіе (робіе), пекѫнд се афла профіції, Даніл, Іеꙁекіе, ші Іеремія. Бѫтѹ апоі пре фінічені ꙟмбложѫнд Тірѹл; рѫсбѫтѹ пѫн ꙟн Егіпет, де ѹнде

ꙋнде се ꙟтꙋрнъ к'о мꙋлціме де пръꙁі. Дꙋпъ ачесте бравꙋрі ꙟнгъмфат Навꙋходоносор ші дедат ла дісмердърі се кꙋпрінсе де о небꙋніе ꙟнкът шепте ані петрекꙋ пе кѫмпі кꙋ некꙋвѫнтътореле. Прін каре се къшꙋнъ мꙋлтъ скъдере ꙟмпъръціеі, елꙋші рѫдікъ ꙋн ідол ꙟн кѫмпꙋл Деіра кърꙋіа не врѫнд асе ꙟкіна тріі тінері Евреі се арꙋнкъръ ꙟнтрꙋн кꙋпторю ꙟмфокат, дін каріле кꙋ мінꙋне се мѫнтꙋіръ.

Ла 560 ꙟмпъръцінд Нереглісор се ꙟнчепꙋ разбоюл 560.
кꙋ Міꙁіі сꙋп Кіаксар ал II-ле. Ꙟн ꙋрмъ ꙟмпъръці ꙟнцелꙗпта Нітокріс, дꙋпъ каре апоі десфрѫнатꙋл ші дрепт ачѣста мішълꙋл Небонед сѣꙋ Балтасар ꙟн ꙁілеле кърꙋіа къꙁꙋ Бабілоніа сꙋб Міꙁіа прін Астіаг
ші сꙋб Персіа прін мареле Кір ла 550. ꙟ. Хс. 550.

Релаціі політіче.

Шахꙋл Бабілоніеі прекꙋм ші ал Асіріеі ѫмпъръцѣ деспотік, арареа се ꙟмфъцоша ꙟнпꙋблікꙋ ш'атꙋнчѣ ꙟн помпъ стрълꙋчітъ кꙋ скопос політік пентрꙋ а спъімѫнта пре сꙋпꙋші ші пентрꙋ а ціїне попорꙋл ꙟн аджнкъ кꙋчеріе кътръ персоана са домнітоаре, даръ кꙋ тоате ачесте ел ꙟн палатꙋл сеꙋ пентрꙋ але лꙋі дісфрѫнате петречірі ера ꙗюкꙋл кꙋртеꙁенілор. Ꙟмпъръціа ера ꙟмпърціт ꙟн Сатрапіі сѣꙋ Пашалѫкꙋрі чісе гꙋверна де кътръ Сатрапі прѣ пꙋтернічі, ші дрепт ачѣста пꙋрꙋрѣ аплакаці спре революціі.

Ꙁеіі ла каре се'нкіна Асіріеніі ші Бабілоненіі ера Бел (Соаріле) Меліта (Вінерѣ) Сесах (меркꙋріе) ші Молох (марс) ші ꙁебаісмꙋл адекъ ла тот черюл ꙟнстелат.

Міꙁіа

Ф. Х.

Мїзїа.

Спре мѣзѣзі дела марѣ Каспікъ пе плаюріле мѹнтеноаселор локѹрї але Мїзієї дін востжнга Тїгрѹлѹї рътъчѣ дін векіме ѹн попор селбатік ꙟмпърціт ꙟн чінчї семінції, ші се фъкѹръ кѹноскѹцї афлжндѹсе сѹпт атър-
888. нарѣ Асірієї де сѹпт карѣ се слобозїръ ла 888 прін Ар-
720. баче, апої ꙟмпъръцінд Салманасар къзѹръ ла 720 іарьші сѹпт Асіріа, де сѹп карѣ се скъпъ ꙟмпъръцінд Санехеріб. Патріотѹл Деочіс, дѹпъ о анархїе де шесе
703. анї алегжндѹсе ꙟмпърат ла 703 ꙟн Хс аітросі статѹл Мїзілор де рѣре ші де пеірѣ декаре се апропіесъ.

657. Фраорте ла 657 сѹпѹсе Персіа се ꙟнтінсе пънъ ла ржѹл Халіс ꙟн Мік-асіа ші неастжмпържндѹсе се ѹнісе де Навоходоносор ал Асірієї асѹпра кърія се оцїсе.
635. Кїаксарю ѹрмъторюл лѹї Фраорте спре а ізбжнді моартѣ пърінтелѹї сеѹ діскїсе рьзбою асѹпра Асірїенілор. ꙟмфрянсе оцїріле лор, ші ꙟмсокъ Нінівє, ꙟнсе нъвълінд Скітїї сгжндържцї ꙟн Мїзїа фѹ невоіт а ꙟнтѹрна арміле асѹпра ачестора, кѹ карії прін 28 анї лѹптжндѹсе де обіє пѹтѣ ꙟн сфжршіт аї ꙟмвінџе, дѹпъ каре ꙟноїнд бътъліа асѹпра Асірієї о сѹпѹсъ.

Сѹпт Астїаг бѹнікѹл лѹї Кір деді ꙟнапої Мїзіа ші
555 сѹпт Кїаксар ал IIлє ла 555 рьмасе прін клірономіє лѹї Кір ал Перієї.

Релації політїче.

Форма гѹвернѹлѹї ші аічє ера діспотікъ, Домнїторюл се ꙟнтітѹла ка ші ал Асірієї ші ал Бавілонієї, ꙟмпъратѹл ꙟмпъраціілор, каре тітлѹ лаѹ клірономіcіт ші Першії.

Ії

ші се ꙟкіна ла соаре, ла лꙋнъ ші ла фок. Неавѫнд темплꙋрі сакріфіка (жъртвѣ) зеіілор пе ꙟнълцетꙋрі, прекꙋм фъчѣ одініоаръ ꙟн цара ноастръ Татарії ꙋрмашії Мізілор, пентрꙋ каре се афлъ атѫте мовіле пе аіче. Ера кътъніоші, іскꙋсіці кълъреці ші гіначі сецетъторі ка ші Скітії.

ЄВРЕЇЇ.

Стрѫмошꙋл еврейлор Авраам пе ла 2000 ꙟ: Хс венінд дꙋпре алꙋі Дзеꙋ кемаре де песте Еꙋфрат дін Місопотаміа се ашезе ка ꙋн прінціпꙋ пъсторю съꙋ патріархꙋ пе рѫꙋріле Іорданꙋлꙋі ꙟн цара Хананеілор, нꙋмітъ апоі Палестіна депе нꙋмеле Філістенілор лъкꙋіторі пе аіче. Ла 1900 ані ꙟ: Хс ꙟн епоха ꙋнеі фоамете де шепте ані Іаков нꙋміт ші Ісраіл фіюл лꙋі Ісаак енгонꙋл лꙋі Авраам се стрѫмꙋтъ кꙋ тоатъ фаміліа ші каснічії сеі ꙟн Егіпет, ꙋнде фіюл сеꙋ Іосіф аџюнсесе ка регент, чел ꙟнтѫю дрегъторю ал Егіпетꙋлꙋі. Аіче пітрекѫнд девіїторії лꙋі Іаков нꙋміці Ісраілтені се ꙟмꙋлціръ ꙟнатѫта ꙟнкѫт се фъкꙋръ ꙋн попор нꙋмерос, дечі ші пентрꙋ къ съ темѣ доміторії Егіпетꙋлꙋі де вре о ребеліе дін партѣ лор, ші пентрꙋ къ дін епоха нъвълірей пъсторілор Араві сꙋп Іксос, се ꙋрѣ кꙋ осебіре де Егіптені класа пъсторілор прекꙋм ера ші Евреії, пентрꙋ асемінѣ мотівꙋрі кꙋ скопос де аі ꙟмпꙋціна ші аі стърпі ꙟнчепꙋ съі трътезе ка пре ніще склаві фоарте кꙋкрꙋзіме сꙋпꙋіндꙋі ла фелюрі де греле лꙋкрърі пꙋбліче. Ꙟнсфѫршіт ꙟндꙋрѫндꙋсе Дзеꙋ де Ісраілтені рѫдікъ дінтре дѫншії пе Моісі, пре кареле афлъ фата лꙋі Фараон кѫнд се скълда депꙋс ꙟнтрꙋн сікріꙋ ші арꙋнкат пе Ніл, фіінд къ дꙋпре поронка лꙋі Фараон тоці прꙋнчії

2000 Ешірѣ

1900

ꙟ. Х. Еврещі партѣ бърбътѣскъ требуіа съсе учідъ ꙟндатъ че
се нъщѣ. Моісі ун бърбат ку дарул луі Дзеу ші ку ꙟм
въцетуръ крескут ꙟн каса луі Фараон ші ꙟмвъцат ꙟмпре-
унъ ку прінціпії ка ун ꙟнфіет де фата ꙟмпъратулуі, прін
ажюторюл Дзееск сооасе пе Ісраілтені де суп шербіа
Егіптѣнъ, ші трекѫндуі песте марѣ Рошіе секатъ ку мі-
ноне, ꙟнкарѣ се ꙟнекъ Фараон Аменофес ку тоатъ арміа
са алунгѫнд пре Ісраілтені апъраці де Дзеу, ші дусе іаръ
1500 ꙟн пъмѫнтул Ханаан ла 1500 ꙟн д: Хс.
Ісраілтенії єшінд дін цѣра Егіпетулуі ші кѫртінд пънъ
ші асупра манеі къзуте дін черю дорінд кърнуріле де
порку ші уструроюл ку кареле се'ндопасе ꙟн шербіа Егіпе-
тулуі дупре поронка луі Дзеу ші рътъчі Моісі прін ді-
шертул Аравіеі 40 ані, пънъ кѫнд мурінд бътрѫнії
фіії склъвіеі нъскуці суп цюгул Егіптѣн, ръмасеръ
тінерії фіії слобозеніеі нъскуці ꙟн дешертул прівіџіреі,
ꙟнастъ діастімъ съ деді Ісраілтенілор дела Дзеу прін
Моісі пе мунтеле Сінаюлуі леџіле скрісе пе доуъ табле де
пѣтръ, асемінѣ каноаніле реліџіеі ші констітуціа гувер-
нъмѫнтулуі лор. Арон фратіле луі Моісі с'алѣсъ де Ар-
хіереу супкаре ста тоатъ тагма преоцѣскъ, чісе тръџѣ
дін семінціа луі Леві нуміндусе пентру ачѣста Левіці.
1450 Ла 1450 Ісус Наві урмъторюл луі Моісі дедусе пе
Ісраілтені ꙟн цѣра Хананеілор трікѫндуі Іорданул унде
ꙟнтрѫнд ꙟмвінсе ші стърпі пе мулте дін попоарѫле пъ
гѫне лъкуітоаре ꙟн ачѣ царъ, прекум єра Моавіції, А-
моніції, Мадіаніції, Ідумеії, Амаліміції, Філістенії ші
Хананіції, ꙟмпърці пъмѫнтул ꙟн 12 цінутурі дупре
нумъ -

нȣмъръл челор 12 фiї аї лȣї Iаков анȣме: Рȣвiм, Сiмеон, ꙟ. Х.
Левiї, Iȣда, Iсахар, Завȣлон, Дан, Невталiм, Гад, Ашер,
Венiамiн, Iосiф, дiн кареле се нъскȣ Ефраiм шi Манасi.

Статорнiчiндȣсе Iсраiлтенiї ꙟн цара Ханаан прiн 410 анi се гȣвернаръ декътръ џюдекъторї сȣб нȣме де Софецї пре кȣм аȣ фост Аод, Гедеон, Iефтае, Самсон шi алцiї ꙟ декътръ архiереї пре кȣм аȣ фост, Елi шi Самȣiл. — 410 Џȣдекъторiї.

ꙟнсфършiт ла 1067 ꙟ. Х: черънд Iсраiлтенiї лi се веде декътръ Дȣмнезеȣ мiҗлочiнд Архiереȣл Самȣiл ȣн рiгъ домнiторiȣ, кареле чел дiн тъiȣ аȣ фост Саȣл дiн семiнцiа лȣї Венiамiн, ачеста неаскȣлтънд де повъцȣiрiле Дȣмнезеещї дате лȣї прiн архiереȣл Самȣiл се сфършi кȣ ненорочiре къзiндȣї де пе трон дiнастiа. — 1067 ꙟмпърацiї.

Ла 1050 ȣрмъторюл лȣї Саȣл фȣ Давiд алес дȣпъ мiнiрѣ челȣї пре ꙟналт де Архiереȣл Самȣiл дiн семiнцiа Iȣдеї, ачеста кȣ вiртȣтѣ, ꙟнцелепчюнѣ шi ероiсмȣл сеȣ лъцi марџiнiле Iмперiеї Iсраiлтене прiн кȣчерiрiле фъкȣте дела Сȣецȣ спре Норд пънъ ла мȣнцiї Лiванȣлȣї шi дела марѣ Медiтеранъ спре Ост пънъ ла Еȣфрат, зiдi четъцȣiа Сiонȣл ꙟн Iерȣсалiм де ȣнде iнтерi пе Евȣсеї статорнечiндȣшї ꙟнтрънсȣл резiденцiа пȣтернiчеi сале ꙟмпъръцiї, адȣкънд дiн Гаад шi секрiȣл легiї. Ел компȣсе ꙟн о прѣ фрȣмоасе поезiе ꙟнсȣфлатъ лȣї де Дȣмнезеȣ Псалмiї ка нiще Оде сеȣ iмнȣрї алкътȣiте ла фелюрї де ꙟнсемнътоаре ꙟнтъмпларї але вiецеї шi але домнiреї сале, пентрȣ каре се ꙟнтiтȣлѣзъ пънъ астъзї Псалмiстȣл. — 1050

Лȣї ȣрмъ ꙟн трон ла 1014 ꙟ: Хс Соломон фiюл сеȣ кареле 'л ковършi кȣ ꙟмвъцетȣра шi ꙟнцелепчюнѣ, ачеста ꙟнаiнтi кȣлтȣра ꙟнтре Iсраiлтенi фъкȣ се ꙟм- — 1014

ꙟфло-

Ф. Х. флорѣскъ щїинцеле шї мъїстрїїле, деаї ꙟнпꙋлс комерцꙋ
лꙋї кꙋ але кърꙋїа фолосꙋрї ꙟн'авꙋцї пре сꙋпꙋшїї сеї,
ръдікъ статꙋл Імперіеї Ісраілтене ла градꙋл чел маї ꙟн-
флоріт. Ѥл зіді ші мінꙋнатꙋл темплꙋ ал Ієрꙋсалімꙋлꙋї
пентрꙋ каре се ꙟнтітꙋлъ еклісіатꙋл, съвѫршіндꙋсе пъ-
нъ ꙟн зіліле лꙋї церемоніїле релїгіоасе ꙟн кортꙋл мър
тꙋрієї. Соломон прекꙋм ші Давід алкътꙋі мꙋлте сін-
граме профітїчещї, кареле се пъстрѣѕъ ꙟн Біблїе.
Ѫнсъ глоріа, лꙋксꙋл ші десфрѫнъріле ꙟмбътѫндꙋл нꙋ
ремасе пънъ ꙟнсфѫршїт прекꙋм ера ла ꙟнчепꙋт бꙋн ші
Дісбіна ꙟнцелепт алꙋнекѫндꙋсе кътръ ідоллатріе ші тіранїе.
ръ лꙋї Лꙋї Соломон ꙋрмъ фіюл сеꙋ Робоам сѣꙋ Рехабеам ла
Ісраіл. 975 кꙋ тотꙋл діпарте де бꙋніле ꙟнсꙋшірї але пърі те-
975 лꙋї. Пентрꙋ а лꙋї брꙋтъцїї ші непрічепере ꙟн агꙋверна
некъꙋтѫнд дрептꙋл шї ꙟмпілѫнд попорꙋл кꙋ дабіле гре-
ле, дꙋпъ че нꙋ воі сі аскꙋлте черїрѣ фъкꙋтъ ка съї маї
ꙋшꙋреѕе, зече семінцїї се револтъръ сꙋп къпїтенїа
ребелꙋлꙋї Ієровоам шї ꙟмфіїнцеръ о осебітъ домніе ꙟн-
тітꙋлатъ алꙋї Ісраіл, акъріа капіталъ стътꙋ маї ѫнтѫю
Сїхемꙋл шї опої Самаріа, рѫмѫінд сꙋп домнїа лꙋї Робоам
нꙋмаї доꙋъ семінцїї алꙋї Веніамін ші алꙋї Іꙋда, дін карѣ
се трѫџѣ ел, ші де ла каре се ꙟнтітꙋлъ ші ꙟмпъ-
ръціа ші попорꙋл Іꙋдеї, авѫнд капіталіа Ієрꙋсалімꙋл.
Ієровоам креѕінд къ търеа тронꙋлꙋї сеꙋ се раѕемъ пе ꙟм
пърекеріле Фіїлор лꙋї Ісраіл ші канꙋ прін мерџерѣ спре
ꙟнкінаре ꙟн темплꙋ съсе ꙋнѣскъ, спре аї дісбіна ші
ꙟн реліџіе ѫнтродꙋсе ꙟн ꙟмпъръціа лꙋї Ісраіл ідолатріа.
Ѫмѫндоꙋъ ачестѣ дꙋпъ тречіре де тімп се сꙋбџю-
гъръ, алꙋї Ісраіл домнінд Осіе де кътръ ꙟмпъръцїа
726 Асірїеї прін Салманасар ла 726 стрѫмꙋтѫндꙋсе чѣ маї
маре партеа Ісраїлтенілор ꙟн Асірїа ші Мїдїа, іаръ ꙟн
локꙋл

локꙋл лор се колонізеръ џінте стреіне дін акърора а- Ꙟ. Х.
местік кꙋ Ісраілтенії се плъмъдіръ Самарітенії ꙋн
попор Евреіескꙋ бастардꙋ.

Ꙟмпъръціа Іꙋдеїи каре веџꙋї кꙋ о сꙋтъ ані маї мꙋлт
декжт алꙋї Ісраіл се сꙋбџюгъ де Навоходоносор ал Ба-
вілонієї сꙋп Седекіе ла 600 ꙟн. Хс. тържнд пе Іꙋдеї 600.
ꙟн склъвіа Бавілонієї. Ісраілтенії Шербіці де Асіріені
нꙋ се маї ꙟнтꙋрнъ ꙟн патріе; Іаръ Іꙋдеілор дꙋпъ че
се кꙋчері ꙟмпъръціа Бавілонієї де Кір ал Персієї ла 530 530.
ꙟн. Хс. лі се хъръзі слобозеніа джндꙋлісе воіе а се
ꙟнтꙋрна ꙟн Іꙋдеіа ші а зіді темплꙋл Ієрꙋсалімꙋлꙋї арс
ші пръдат де Навоходоносор.

Ачещі Іꙋдеї карії се осебе кжтва дечії векі атжт кꙋ
ідеіле кжт ші кꙋ лімба къзꙋ ла 330 ꙟн. Хс. сꙋп дом- 330.
ніре Македонієї прін мареле Александрꙋ, пънъ кжнд
се атжрнасъ де Персіа ші апої сꙋп Романі ла 70 ані 70.
дꙋпъ Хс. прін ꙟмпъраціі Романі Тітꙋс ші Веспасіан.

Релаціїї Політіче.

Ісраілтенії сжнт вреднічі де ꙟнсъмнат къ ꙟнтре тоа-
те націіле тімпꙋрілор ачелора ідоллатре нꙋмаї ії се ꙟн-
кінаръ ꙋнꙋіа сінгꙋр Дѕеꙋ фъкъторюл ші ціїторюл а
тоате ші нꙋлі ера ертат а ші фаче врео ꙟнтіпꙋіре дін
ачеле че сжнт ꙟн черю сꙋс аꙋ пре пъмжнт жос. Ії ал-
кътꙋіа ꙟнтре джнші доъспрезече репꙋбліче конфедера-
те дꙋпре нꙋмърꙋл челор доъспрезече семінціїї сеꙋ тре-
бꙋрі ꙟнкжте се ꙟмпърце ії. Форма гꙋвернꙋлꙋї лор ера
теократікъ, кꙋчі неміжлочіт дела Дѕеꙋ лі се деді леџіле
ші прін граюл Дѕеескꙋ се окжрмꙋіа. Тігма ꙟнвъцъцілор

ꙟ. Х. Ера ла Еврей профіцій, акърора школъ се ꙟтемеіе де архіереꙋл Самꙋіл ꙋнде се ꙟвъца тінерімѣ леџіле, Історіа, поезіа, мꙋзіка ші філософіа теологікъ. Лімба Евреілор есте сорꙋ кꙋ чѣ Халдеіаскъ, Сірікъ ші Арабікъ.

Фїнїчїа.

Ꙟтеріцій де Ісраїлтені Кананіцій трекѫнд дін Палестіна песте мꙋнціі Лібанꙋлꙋі с'адопостіръ ꙟн Фінїчіа пе цермꙋріле Медїтеранеі ꙟформѫнд пе ꙟчетꙋл маі мꙋлте репꙋблікане статꙋрі конфедерате, гꙋвернѫндꙋсе фііще каре де аі сеі домні констітꙋціонелі.

Дінтре къпітенійле Політїі маі ꙟсъмнате статꙋръ: Тірꙋл, Сідонꙋл, Арадꙋл, Сарета ші Тріполі дінтре
Сідонꙋл ачесте ꙟфлорі маі ѫнтѫю Сідонꙋл ꙋндї ꙟпъръці
1500. Агенор ла 1500 фіїі къръіа аꙋ фост Фінік дꙋпре каріле се нꙋмі ші цѣра фінїчіа, ла доіле фію Чілїк кареле арфі дескълекат ꙟн Чілїчіа Мік-асіеі. Асемінѣ Кадмꙋс че аꙋ дескълекае ꙟн Боіоціа ші сора лор Европа дꙋпре карѣ се нꙋмі контінентꙋл Европеі, ръпітъ де прінціпꙋл Крітꙋлꙋі Жоіа.

Фалїс фꙋ конфедерат кꙋ Гречії ꙟн ръзбоюл Троіан.
351. Теніс кареле ла 351 конфідерат кꙋ Нектенаб егіптѣнꙋл се ребелі асꙋпра Першілор, Артаксерохꙋл прін про-
Тірꙋл. досіе ші крꙋнте бътъліе ꙟвінгѫндꙋл сꙋрпꙋпъ Сідонꙋл.
1050. Маі тѫрзіꙋ се рѫдікъ Тірꙋл ꙋндї ꙟпъръцінд ла 1050 Ірім се конфедеръ кꙋ Давід.

895. Ла 895 ꙟпъръці Пігмаліон ꙋн аван ші прѣ юбіторꙋ де арџінт, пентрꙋ каре ꙋчісе пе Сіхеꙋ кꙋмнатꙋл сеꙋ кꙋ скопос съі апꙋче авꙋціїле, сора са Дідо сѣꙋ Еліса се

възꙋ

кѫзꙋ невоїтѫ а прїбіцї к'о колоніе ꙟн Афрїка, ꙋнде ꙟн- Ꙟ. Х.
темеїе четатѣ Картагꙋл.
Ла 572 ꙟмпѫрѫцінд Етбаал. Навоходоносор ал Бабіло- 372.
нїеї, дꙋпѫ че стрїкѫ Їерꙋсалімꙋл, прін 13 анї ꙟнкєло-
кѫнд Тірꙋл ꙟл прїфѫкꙋ ꙟн ченꙋшѫ, каріле маї апої се
зїдї де нꙋ пе ꙟмвечіната їнсꙋлѫ де Тірꙋл векю. Ꙟн-
сфѫршіт ла 332 кѫзꙋ сꙋп маріле Алıксандрꙋ атѫт Ті- 332.
рꙋл кареле дꙋпѫ о аседіе де шепте лꙋнї кꙋчерїндꙋсе фꙋ
дѫрѫпѫнат шї лѫкꙋіторїї трекꙋцї прін аскꙋцітꙋл спадеї;
кѫт шї тоатѫ Фінічіа, шї дꙋпѫ че се єдіфікѫ Алексан-
дріа апꙋсе кꙋ тотꙋл негоцꙋл Фінічіеї.

Релацїї полїтїче.

Фінічєнїї єра їдолатрї ꙟнкінѫндꙋсе натꙋреї, єлементелор, соарелꙋї шї стелїлор. Алор маї ꙟнсемнате зеїмї єра: 1) Баал-самен адікѫ домнꙋл чєрюлꙋї сѣꙋ ал Хаꙋсꙋлꙋї, аї кѫрꙋїе профїцї песте 400 се оспѫта дін маса Їезабелеї Регіна лꙋї Їсраїл. 2) Крон адікѫ тімпꙋл, 3) Еркꙋле чѣмаї веке алор зеїме, 4) Адон сѣꙋ Тамꙋц Аполон, 5) Астарте вінерѣ, 6) Патечїї сѣꙋ Пенацїї їдолі чїї пꙋрта фінічєнїї пе корѫбїїле лор.

Фінічіа о цѣрѫ ꙟнгꙋстѫ шї стѣрпѫ, нічї де агрїкꙋлтꙋрѫ фіінд ꙟнсꙋшітѫ, нічє де пѫшꙋнѣ вітелор дедꙋсе пе лѫкꙋіторїї єї маї ꙟнтѫї ла пѫскꙋіт, апої спре ꙟнлеснірѣ ачестеї ла афларѣ лꙋнтреї, шї ꙟн ꙋрмѫ а корѫбіеї, дꙋпѫ ачеіа ла кꙋрсѫріт шї апої ла чел маї ꙟмфлоріт негоцꙋ.

Фінічѣнꙋн пентрꙋ стерпічюнѣ пѫмѫнтꙋлꙋї сеꙋ аџюнсе індꙋстріос шї іскꙋсіт афлѫторю де мѫїстрїї фоло-

аре

ꙗре, акѣ окѣръ істецеме негꙋціторѣскъ спекꙋланцъ, де ші пъмѫнтꙋл Фінічіеі єра чѣ маі маре стерп прін єла. борація лъкꙋіторілор аџюнсе пе ꙟнчетꙋл де съмъна пърѣ къї о грѫдінъ.

Фініченії прін але лор ꙟнотърі комерціале къпътаръ кꙋноштінце географічес діскълекаръ колонії пе інсꙋліле Медітеранеі ꙟн Еспаніа, пе цермꙋріле Мічі-асіеі, а Понтꙋлꙋї, Італіеі ші Афрічеі кꙋ каре оказіе ръспънді кꙋлтꙋра, індꙋстріа, ші кꙋноаштерѣ лірітерілор ꙟнтре сълбатечіле гінте спре ферічірѣ омініреі; о ашѣ націе інтересеще а фі кꙋноскꙋтъ ꙟн Історіе кꙋ ковѫршіре маі мꙋлт декѫт о монархіе тіранъ ші ꙟмпілътоаре лꙋмеі. Даꙋнъ къ Історіа Фінічіеі єсте атѫта де ліпсъ, ꙟн цюмътате нар фі фост пердірѣ Історіеі Асіріенілор, а Першілор, Бабілоненілор, ші алтор варваре ші деспотіче нації, ал кърора гꙋверн наꙋ фост алтъ декѫт о кꙋрте а ꙋнꙋї асꙋпрітор діспотісм, ꙋн театрꙋ де інтріџе, де крꙋнте бътъліі, де сꙋбџюгърі де націі, де пръзі ші де ꙋчідері.

Негоцꙋл Фініченілор вѫнзѫнд манофаптꙋіріле ші кꙋмпърѫнд продꙋкъторі, се ꙟнтіндѣ ші пе ꙋскат кꙋ караванеле пѫнъ пін Арменіа, Бабілоніа, Персіа, Арабіа ші Індіа.

Ії трекꙋръ ші песте колоніле лꙋї Еркꙋле, нꙋміте астъзі Гібралтар, ꙋнде се кредѣ а фі марџенѣ лꙋмеі ші нотаръ пънъ ла Брітаніа. ꙋнді афларъ косіторюл іаръ ла цермꙋріле мъреі Германе кірїмбарюл. Ії афларъ інсꙋліле Канаре нꙋміте феріч іте, пе ꙋнде се фабꙋла а фі кѫмпії Елісеі. Ꙟн зілеле ꙟмпъратꙋлꙋї Егіптꙗн Нехон

ꙟн

ꙟнкꙋнцюрарѣ Афріка ꙟнотѫндꙋо дела сінꙋл мѫреі Роші ꙟмпрецюрі пѫнѫ ла рѫварсѫріле Нілꙋлꙋі ꙟн Медітерана. Сꙋп Соломон марінерії Фінічені кꙋ Флота Ісраілтѣнѫ ꙟнотѫрѫ портꙋріле мѫреі Рошії, але мѫреі Персіене ші Індіене.

Фінічені ка ꙟнотѫторі авѣ ідее орігінале де астрономіе. Аі лор філософі аꙋ фост Москꙋ, каріле аꙋ веціꙋіт маі наінте де бѫтѫліа Троадеі, Санхоніатон дін Беріт чел маі векю Історік дꙋпѫ Моісі, контімпꙋраніꙋ кꙋ Ісꙋс Наві, ачеста спꙋне векіле патріеі сале ꙟнтѫмплѫрі мергѫнд ꙟндѫрѫпт пѫнѫ ла плѫсмꙋірѣ лꙋмеі.

Фінічені се сокот ꙟнтре чеі ꙟнтѫі афлѫторі аіváселор плꙋтітоаре, ші ка прімарії негоціанці, афлѫторі аі літерілор ші нꙋмерілор не апѫрат требꙋітоаре челор чі се ꙟнделетніческꙋ кꙋ комерцꙋл. Іі афлѫрѫ стекла нꙋмітѫ ші вітрꙋ, асемінѣ пꙋрпꙋра адекѫ вѫпсѣоа роші.

А доілѣ періодꙋ дела Кірꙋс пѫнѫ ла Александрꙋ кꙋпрінзенд 230 ані.

Тоате статꙋріле челе маі ꙟнсемнѫтоаре але лꙋмеі векі се сꙋпꙋсе де кѫтрѫ монархії Персіеі.

Персіа дела каре кѫпѫтѫ ачѣстѫ монархіе нꙋміле сеꙋ стѫтꙋ о провінціе а ꙟмпѫрѫціеі Мідіче сітꙋатѫ пе цермꙋріле мѫреі Персіене ла рѫварсарѣ Тігрꙋлꙋі ші а Еꙋфратꙋлꙋі. Кірꙋ фіюл лꙋі Камвісес гꙋвернаторꙋл Мідіеі ꙟн ачѣстѫ провінціе авѫнд вꙋнік де пе мꙋмѫ са Мандане пе Астіаг ріга Мідіеі, Кѫпѫтѫ ꙟн копілѫріа

Д. Х. ріа са о бунъ крещіре ꙟн інститутул публік ꙟмпреунъ
ку фіі тутурор кончетъцѣнілор, унде дісвълі талентуріле
сале трупещі ші суфлетещі. Ера де ун характір віртуос,
ку бърбъціе, дрептате ші ꙟнцелепціуне. Ачеста тѫнър
550. пъшінд ꙟн гувернул пърінтелуі сеу ла 550 ꙟ. д. Х.
лъці марџініле Персіеі декларъндуо не атърнатъ де
Мідіа пе каре о супусъ.

Субіюгъ Бабілоніа, унде ꙟмпъръцѣ Набопаласар, хъ-
ръзінд Іудеілор афлъторі ꙟн склъвіа Бабілонікъ ліберта-
тате асе ꙟнтурна ꙟн патріа лор Палестіна ші а зіді
стрікатул темплу Іеросолімітѣн, супусъ Мік-асіа
прінзінд ші пре Крісус ріга Лідіеі, чел маі ꙟнавуціт
ші маі путернік ꙟнтре домніторіі Міні-асіеі, се ꙟнтін-
се ку але сале кучерірі спре Ост пънъ ла Індіа, спре вест
пънъ ла Егіпет ші марѣ Медітеранъ ші спре норд пъ-
нъ ла марѣ Каспікъ, унді се бъту ку Томіріс рѣгіна
Сцітілор.

529. Урмъторюл луі Кірус стъту фіюл съу Камбіс де ун
характір пре круд ші тіранік, ел кучері Егіпетул омо-
рѫнд ші пе домніторюл аколе Псаменіт адъпѫндул ку
сінџе де боу.

Луі Камбіс урмъ ꙟнтрон Даріе Істат, кареле дупъ
стѫнџіреа фамеліеі луі кірус унелтітъ де крудул Камбіс,
съ алѣсъ дінтре шепте магнаці аі Персіеі, фіінд чел маі
490. віртуос бърбат ла 490, ачеста лъці домніа Персіеі пънъ
ꙟн Еуропа стръбътѫнд ку арміа са ші ꙟн патріа ноа-
стръ, унде фъку ун под песте Дунъре апроапе де Бръ-
іла, ку скопос де а бате пе Сціті лъкуіторі пе атунче

ꙟн

пънъ пін цэріле ноастре кꙋ кꙋвѫнт ші педепсі пентрꙋ ꙟн Д. Х.
кꙋрсіа че фъкꙋсе ꙟн Мідіа к'о сꙋтъ де ані, маі наінте,
дарꙁісе ръꙋ німері! кънд се ꙟмвінсе де кътръ дѫншії
ші се ꙟнтꙋрнъ ꙟн патріа са кꙋ мꙋлтъ стрікъчюне.

Ꙟн зілеле ачестꙋіа се сокоате а фі вецꙋіт філософꙋл 552.
Зороастрꙋ, кареле пе прінціпіа фіінцеі плъсмꙋітоаре нꙋмітъ Оресмꙋсд ші ачелеі дісфъкътоаре нꙋмітъ Аріман реформъ реліѓіа Персіанъ ші ꙟнтемеіе каста ꙟнвъцаціілор Персіеі нꙋміці Маѓі.

Пентрꙋ къ сімплічітатѣ Першілор атѫт ꙟн але мъреі кѫт ші але портꙋлꙋі ꙟмпреꙋнъ кꙋ юбірѣ де остененѣлъ, віртꙋтѣ патріотікъ ші юбірѣ де дрептате, прін каріле се ꙟнаінтіръ нꙋміціі а аюнџе дін сꙋпꙋші съ фіе націе ꙟнвінгътоаре ші домітоаре, дꙋпъ чесе ꙟн авꙋціръ тімпꙋріꙋ се кꙋфꙋндъ ꙟн дісфрѫнарѣ, лꙋксꙋл ші тіраніа ꙟмпрꙋмꙋтате дела дісмердатіле ѓінте, кꙋм ера Вавілоненії ші Асіріенії, пре каріі ꙟмвінсесъ, де асеменѣ ꙟнгорі політіче смердꙋіці пе де о парте се деморалезеръ; іаръ де алта прін ръсбоаіле дінафаръ ші дін лъꙋнтрꙋ къшꙋнате дін ꙟмпіларіле деспотісмꙋлꙋі се дъръмъ пꙋтернікꙋл стат дін зі ꙟн зі, пѫнъ че ꙟн сфѫршіт къꙁꙋ ꙟн ачелеші кътꙋші але скълвіеі, кꙋ кареле ферекасе пре алціі.

Ѓігантіка пꙋтере а монархіеі Персіенещі съ ꙟнвінџе де кътръ не асемъната мікъ пꙋтере а Гречіілор ші а Мачедоніілор віртꙋоші.

ГРЕЧІІ

Гречіі, дєпе каріі поартъ нꙋмеле ꙟнкъ пѫнъ астъзі

Д. Х. ȣн мік стат дін але Еȣропеі, ера дін ꙟчепȣт ніще
оамені селбатічі ші кȣ тотȣл нерозі віптȣіндȣсе ка до-
Діскъле бітоачіле кȣ ръдъчіні, ербȣрі ші гіндъ, лъкȣінд прін ар-
кътȣрі. борі ші прін гъȣріі ꙟнъскѫндȣсе кȣ пеі де фѣръ; пѫнъ
1550. кѫнд де пела 1550 пѫнъ 1300 ꙟ. Хс. дісбъркъ коло-
ніі але кȣлтевітелор націі дін Африка ші Асіа, прекȣм
дін Фінічіа, Пеласгіі, Енах ꙟн Пелопонес, чі атȣнче се
кема Апіа, Асеміне Кадмȣс ꙟнтемеіторюл Тебеі ꙟн Боіа-
ціа, Чекроп ꙟнтемеіторюл Атенеі ꙟн Атіка, Данаȣ ꙟнте-
меіторюл Аргосȣлȣі ꙟн Пелопонес ꙟмбіі дін Егіпет, Пелоп
дін Фрігіа Мік асіеі, крале інтері пе Еракліді де бііторіі
лȣі Данаȣ дін пінінсȣла Апіс дѫндȣі ал сеȣ нȣме Пело-
понес адекъ інсȣла лȣі Пелопс. Асеміне вені ꙟн Теса-
ліа Девкаліон дін Мік-асіа ші Церес дін Італіа.

Ачесте колоніі адȣсе кȣ сіне мещешȣгȣрі, літератȣръ,
щіінце, релігіе, агрікȣлтȣръ ші мъестріа навігаціеі: аше
Данаȣ ші Чекроп ȣнȣл ꙟн Пелопонес, іар алтȣл ꙟн
Атіка адȣсе дін Егіпет релігіа, леціле матрімоніеі ші
пле траюлȣі соціал, ꙟнтемеіе політіка ші навігаціа; Церес
дін Італіа агрікȣлтȣра, Кадмȣс дін Фінічіа скрісоаре ші
металȣргіа. Бакȣс плѫнтаціа віцеі.

Прін кȣлтȣра ачестор колонізаціі сълбатічіі Гречі
ешінд де пін мȣнці ші кодрі ла шъсȣрі се ȣніръ ꙟн
соціетъці, зідіръ лъкȣінцъ ші ꙟмформаръ поліціі,
прін каре де одатъ ꙟмпопорѫндȣсе Гречіа че пѫнъ
акȣм сълбатікъ се лȣмінъ ші се ꙟнкȣноскȣ нȣміле еі
ꙟнфіінцѫндȣсе ꙟн еа статȣрі ꙟмфлорітоаре маі апоі

ꙟн-

ꙟн щїінце шї цївїлїзаціа ꙟнкът се ръспъндітъръ лꙋмініле Д. Х.
ꙟмвъцъторілор де аіче ші прін алте пърці але Еѵропеі.

Ачестъ кꙋлтꙋръ дедꙋсе пе Гречї ла ꙟнцелесꙋл требꙋінцеї а ꙋні політік ꙟнтре сіне мічіле статꙋрї але Гречіеі, дрепт каре се ꙟнформъ конгресꙋл національ нꙋміт амфікціонікꙋ де ла Амфікціон домніторꙋл Атенеі. ꙟн зіліле кърꙋе съ ꙟнфіінцъ, ꙋнде адꙋнъндꙋсе депꙋтаціі Гречілор се сфътꙋіа пентрꙋ інтересꙋріле комꙋне. Кꙋ асеміне скопос ал ꙋніреі се ꙟнтродꙋсе пе а локꙋре џокꙋрї національ періодіче ла кареле адꙋнъндꙋсе Гречії дін тоате пърціле авѣ прілежꙋрї а се кꙋноаще ꙟнтре сіне ꙋнꙋл кꙋ алтꙋл, а ꙟмпъртъші ꙋнії алтора щїінцеле, а ꙟнкеѣ легътꙋрї комерціале. Дін ачесте џокꙋрї челе олімпіче ажꙋнсе а фі маї регꙋлате ші маї помпоасе декът тоате. Еле се фъчѣ ꙟн Пелопонес лънгъ політіа Олімпіа ꙟн провінціа Еліс ꙟн чінстѣ зїнꙋлꙋї Жоіа олімпіе, пре ачесте ле ꙟнтродꙋсе Ероꙋл Еркꙋле спре меморіа Џокꙋріле олімпіче
ꙟнвінцереї сале пꙋртате асꙋпра тіранꙋлꙋї Авгіе.
Ла 776 ꙟн Хс се статорнічі а се фаче ла фіеще каре 776.
патрꙋ ані. Кънд нꙋ ера Гречї, мꙋеріле ші дефъїмаціі нꙋ пꙋтѣ съ се ꙟнфъцошезе ла ачесте.

Дела ꙟнчепꙋтꙋл џокꙋрілор олімпіче калкꙋла Гречії кꙋрсꙋл анілор сѣꙋ ера лор політікъ нꙋмінд Олімпіадъ періодꙋл де патрꙋ ані кънд се фъчѣ џокꙋл.

Пе лънгъ ачесте олімпіче маї ера: Џокꙋріле немеїче кареле се фъчѣ ꙟн Арголіда. Џокꙋріле Істміче пе Істмꙋл корінтѣн ꙟнтемеете де Сісіфꙋс ал Корінтꙋлꙋї ꙟн чінстѣ зінꙋлꙋї Нептꙋн. Џокꙋріле Пітіче де пе къмпꙋріле Крісаіче нꙋ департе де Делфі, ꙟн кꙋлтꙋл

Д. Х. зінулуї Аполон, кареле аіче арфі сжцетат пе Дракон-нул Пітон.

1250. Челе маї векі генералніче ꙟнтрепрендерї але Гречілор сжнт навігація авентуріоасъ а унуї нумър де нобілї тінерї аї Гречіеї нуміцї Аргонавцї, карії се ꙟмбъркаръ сунт къпітеніа прінціпулуї Тесаліан Іасон дела цермуріле Тезаліеї ꙟнтр'о корабіе нумітъ Аргос, прекум се зіче дупе нумеле мещерулуї фінічан Арго чел чі арфі лукратоѧ скопосул кълъторіеї ачестора ау фост съсе ꙟнкуноаскъ ку фелюріте нації шї церї Асіатіче де пе цермуріле Медітеранеї шї а Понтулуї (мъреї Негре) съ адуне авуції шї куноштінце політіче, ії стръбътуръ пънъ ла Колхіда де унде ръпї велерул сеу пелѣ де аур адекъ авуції, дела домніторюл аіче Аец...

1184. Адоуа генералнікъ ꙟнтрепріндере авекілор Гречї ау фост ла 1194 ꙟн Х: ръсбоюл сун команда луї Агамемнон домніторюл Аргосулуї ꙟнконтра Троадеї дін Мікасіа, унде ꙟмпъраціѣ Пріам. акъруіа фіу Александру Паріс венінд ла Спарта ку ун сепе ръпї пе Єлена соціа луї Менелау домніторолуї аколе Фрате ку Агамемнон.

Ръсбоюл ачеста ау цінут 10 анї, шї сау ꙟнкеїет прін мултъ връсаре де сжнџе шї омор ку чѣ де істов сурпаре а Троеї; іаръ кувжнтул оштіреї ау фост съсе педѣпсѣскъ кріміндул ꙟнкълкатеї де кътръ Паріс леџе а оспіталітъцеї шї рупта сфінцітъ легътуръ а късъторіеї, карѣ єсте темеюл уніреї соціале а статурілор шї а моралітъцеї.

къпітенї ле статурї але Гречіеї

Гречії се афла діспърціцї ꙟн маї мулте статурї мічі діntре каре ле маї алесе ау фост Лаконіа ку капіталіа Спарта, Атіка ку капіталіа Атена шї Боіоціа ку капіталіа Теба.

домніторії спартеі де ꙟсемнат сжнт Лелев 1516. ꙟн- ꙟ. Х.
темеіторюл, ші Лікург ꙟцелептул Легюіторю пе ла 900 ані 1516.
ꙟн. Хс. Ла доіле стату Атена ꙟтре аі кжріа домніторі 900.
де ꙟсемнатус Чікроп ꙟтемеіторюл 1556. ші Кодрос,
кареле пентру а ꙟвінџе четжценії сеі ꙟн рзсбоюл че
авѣ ку Еракліӡії девііторії луі Еркуле сау фжкут
пре сіне сфаржж арункжндусе ꙟн міӡлокул душманілор
ла 1068. фіінд кж дупжростул оракулуі: акжріа партѣ
домніторюл вре фі уніс ачеіа авѣ сі ꙟмбінгж.

Дупж ачѣстж тжмпларе се пріфжку форма гувернулуі Атенілор дін монархікж ꙟн арістократікж ꙟкредінцін-
дусе адміністраціа ла зече сенаторі нуміці Архонтес. ꙟн
ачест період се івірж де ꙟсемнат вреднічі: легюіторії
Дракон кжмплітул пе ла 600 ші Солон віртуосул пе ла 600.
562 ꙟ. Хс. Прін алекжруіа ꙟцелепте легюірі ушуржн- 562.
дусе ꙟмпілжріле попорулуі се пріфжку арістократіа ꙟн
демократіе.

Спартанії се фжкурж ꙟсемнаці прін аспрімѣ легюірі-
лор, а крещ реі ꙟмбжртошате ші а характірулуі лор
ресвоіторю і ꙟн урмаре прін путерніча ꙟн бжталііле
континентале. Атінеі се фжкурж нотабілі прін цівіліӡа-
ціа ші ꙟнвжцжтура і спорюл ꙟн щіінце, прін ꙟнфлорірѣ
мжестріїлор фрумоасе ші а літературеі і прін путер-
нічіа ꙟн бжталіа навалж сѣу пе маре.

Ку ачещі Гречі се ꙟнкжерарж Першії ла бжталіе маі
жнтжю ꙟмпжратул Даріе ла 490 ші апоі фіюл сеу Ксерсе 490.
ла 480. пентру революціа аціцатж де нуміцеі ꙟн Мік-асіа 480.
ші бжтаіа че дедусе луі Даріе.

Дечі

Дечі ѥкспедꙋі Ксерсе асꙋпра лор к' ꙋн маре нꙋмър де оасте прекꙋм се зіче ла доъ міліоане пе ꙋскат ші ла тріі мії де коръбії пе маре, лъкꙋіторії слобозі-лор statꙋрі але Гречіеі де ші авѣ кꙋ неасъмънаре мꙋлт маі пꙋціні оамені де кът Ксеркс, ꙟнсъ кꙋ пꙋтеріле моралічеші чілі ꙟнсꙋфла лібертатѣ лор політікъ ковър-шінд пе ꙟнпілата кꙋџетаре де склъвіа ші пе трꙋфаша тіраніе а деспотісмꙋлꙋі Персіан, орбіт де амъџірі, сꙋпт кареле зъчѣ сꙋфлетеле сꙋбџюгателор попоаръ Асіатіче, ші кареле дрепт ачѣста се лꙋпта нꙋмаі де фрікъ ка ніще аꙋтомаці, фъръ кꙋраж ꙟн протіва ꙋнор ꙟнсꙋфлеціці де юбіре де патріе прекꙋм ера Гречіі; аче-шіа ꙟн пꙋтерѣ ероісмꙋлꙋі ші а ꙟнцелепчюнеі лꙋмінате-лор мінці ꙟн пріпъ сфъръмъ ка пе о фантомікъ мъніъ пре-гара Персіанъ ші пе ꙋскат прекꙋм маі ꙟнтѫі сꙋп Даріе ла локꙋл нꙋміт Маратон прін Мілціадес, кънд зече мії де Гречі ꙟнвінсе ꙋна сꙋтъ зече мії Перші, апоі сꙋп Ксерсе ла стрꙋнга Термопілілор Леонідас домніто-рюл Спартанілор нꙋмаі кꙋ тріі сꙋте ръспінсе доъ міліо-ане, Павсаніа лънгъ Платеа гросꙋл арміеі, ші пе ма-ре ла локꙋл нꙋміт Саламіна Адміралꙋл Атенеі Темі-стоклес апоі Цімон лънгъ Мікале ші Еврімедон ла цермꙋріле Мік-асіеі ръмъшіца флотеі ші а арміеі, ꙟн кът мареле ꙟмпърат прекꙋм се нꙋмѣ ал Першілор Ксер-ксес, кареле маі ꙟнаінте претендꙋіа а се кꙋтремꙋра е-лементіле де пꙋтерѣ лꙋі, де абіе скъпъ кꙋ фꙋга ꙟнтр'о-лꙋнтре ꙟнтꙋрнъндꙋсе кꙋ маре пріпъ ла Асіа де ꙋнде

469. венісе ші ꙋрмашꙋл сеꙋ Артаксеркс требꙋі съ ꙟскълѣскъ пачѣ діктꙋітъ де Гречі ла 469.

Гречії аџюнсеръ прін кꙋлтівіреѣ щіінцелор а се фаче дꙋпъ Егіптенї даскалії лор, ꙟвъцъторі челоралалці Европеї. Де ꙟсемнат сѫнт нꙋмеле не мꙋріторілор авторі прекꙋм а поетꙋлꙋї Омір ꙟтітꙋлат пърінтеле поезїеї, кареле аꙋ скріс бътъліа Троеї ꙟн о сінграмъ ꙟтітꙋлатъ Іліада де пе нꙋмеле кастелꙋлꙋї дін Троіа че се кема Іліꙋл ші Одісіа кꙋпрінзътоаре де авентꙋріле лꙋї Ꙋліс сеꙋ Одісеꙋ іскꙋсітꙋл домніторю ал Ітакъї. Асеміне нꙋмїле драматічілор: Теспіс, Есхіл, Софоклес, Еврипід. а Лірічілор: Анакреон, Піндар, Сапфо, Нꙋміле Історічілор: Иродот, Тꙋкідіт ші Ксенофонт, а Філософілор Сократ, Платон ші Арістотел; Архітекцілор ші сковіторілор Праксітел, Фідіас; Лісіп, а Зꙋгравілор: Апелес Зевксісе, Протоген ш. а. а Ріторілор Ісократ, Лісіас Демостен, Есхінд, ш. а. ꙟ. Х.

А ТРЇЕЛЕ ПЕРЇОД ДЕЛА АЛЕѮАНДРꙋ ПѢНЪ ЛА АВГꙋСТ КꙋПРІНЗЇНД 300. АНЇ.

Мареле Александрꙋ ал Мачедонїеї сꙋпꙋне статꙋрїле Гречещї ші сꙋпꙋгъ монархїа персїанъ кꙋ челе маї норочїте резꙋлтатꙋрї.

Мачедонїа се афла спре нор дела Гречїа пе цермꙋріле Мъреї Егеіче діспърцїндꙋсе де Тесаліа прін мꙋнтеле Олімбꙋ. Кꙋ капіталіа Едеса сеꙋ Еге ꙟтемеітъ прін Ераклідꙋл Каран веніт кꙋ о колоніе дінѣ ла 813 ꙟ. Х: 813.
Мічеле статꙋрі гречещі репꙋбліка не рівалізіндꙋсе пꙋрꙋре се афлъ не ꙋніте ші дрепт ачеста едесе лꙋптꙋ-

Ꙟ. Х. дꙋсе ꙟнтре сіне. Дꙋпъ че сфършіръ ръсбоюл кꙋ дꙋшма-
нії дінафаръ Першії, пе де о парте амбіціа доріндъ афі
каре декаре маї маре, ші пе де алтъ парте плеонексіа во-
інд фіескаре а апꙋка маї мꙋлте ші а сꙋпꙋне пре конче-
тъценії чії маї дебіларі, кꙋчі кꙋ ашѣ фел де патімі се
смердꙋісе дела Перші, карії лъсасъ ка о пестъ моралікъ
абꙋзїїле ші лꙋксꙋл ꙟн Греціа, аџюнсъ маї ла ꙋрмъ а се
ꙟнкъіера ꙋнеле кꙋ алтеле прекꙋм маї ꙟнтжю Спарта кꙋ
Атена ші асе деміка ꙟнтрꙋн ръсбою де 28 анї нꙋміт
431. Пелопонісіак дела 431 пънъ ла 403. Ꙟн ачѣстъ епохъ
ꙟн фрꙋнтѣ Атінеілор се афларъ ꙟнцелепцꙋл ші полі-
тікосꙋл Перікле, Форміон, Клеон, Алчівіад, Хабріас,
Конон; іаръ ꙟнфрꙋнтѣ спартанелор віртꙋосꙋл Архідам,
Брасіда, Лісандрꙋ, Агесілас.

Ачест ръсбою четъціенеск вестеџінд флоарѣ ші істо-
вінд пꙋтеріле Гречілор се ꙟнкеіе кꙋ стрікарѣ Атенеї
аї къріа четъцені се ꙟнвінсе де Пелопонісії пе маре, ла
цермꙋріле Херсонесꙋлꙋї Трачіеї апроапе де локꙋл нꙋміт
Еговпотамос адекъ ржꙋл капреї ла 403 прін крꙋдꙋл
403. адмірал ал спартанілор Лісандрꙋ.

Дꙋпъ че Спарта стрікъ пе Атена ші се фъкꙋ домнітоаре
престе тоатъ Греціа, прін але еї варваре ꙟмпїлърї ші
контрібꙋції трасъ ꙋра статꙋрілор Грецещї, дрепт ачѣста
се аціце ал доіле ръсбою четъценеск ꙟнтре дънса ші
ꙟнтре Теба кꙋ карѣ съ конфедеръръ Атіненії, Корінтенії
ші Аргівенії. Тебанії командꙋіці де бравії ші віртошії
командаці Пелопіда ші Епамінонда ꙟнвінсеръ пе Спар-
371. танії маї ꙟнтжю ла 371 лжнгъ Левтра політіоаръ ꙟн-

Боіоціа

Боіоціа ші лѫнгъ Мантінія капіталіа Аркадіеі ꙟн Пелопонес ȣнді се ȣчісъ ші Епамінонда, ръсбоюлȣ се ꙟнкеіе кȣ стрȣнчінарѣ ші мърџінірѣ ꙟнвіншілор Спартанії ла 362.

Атрііле ръсбою четъціенеск, кареле трасъ дȣпъ сіне чѣде Істов къдере а Грічіеі, статȣ ръсбоюл кȣ Фочіенії нȣміт сфѫнт, пентрȣ къ нȣміції деморалізаці фіінд акȣм ка тоці Гречії фъръ аі пȣте ꙟнфрѫна нічі мъкар сентіментȣл релігіос нȣ се сфіі а ꙟнсȣші теріторіїле ꙟнкінате темплȣлȣі Аполонік дін Делфі ші а пръда авȣціїле ръварсате делȣме ꙟн корбанȣл ачестȣіе, кȣ акърȣіа Оракȣл се кърмȣіа політіка статȣрілор деатȣнче. Конгресȣл національ ал Амфікціонілор ка чел ꙟнсърчінат кȣ прівігерѣ сігȣранцієі ачестȣі темплȣ ꙟндаторінд пе Фочіені а рестітȣі ръпіта авере, іаръ нȣміції неврѫнд, се орѫндȣіръ Тебанії де екзекȣторі де кретȣіреі Амфікціонілор, ꙟнсъ ші ачестіа нȣ пȣтȣ чева діреџе пентрȣ къ Фочіенії ꙟмпъртъшінд дін аверіле ръпіте пе Спартані ші пе Атенеі і трасъ ꙟн партіда лор аџютъторі.

Тебанії ді ші ꙟнцелеџѣ кȣ лȣкрȣл поате фі бътъмъторю пентрȣ тоатъ Гречіа, ѫнсъ орбіці де патіма ꙟнȣніре кȣ сокотінца Амфікціонілор кемъръ спре аџȣторю ꙟнконтра сакрілеџілор Фочіені ші пе Філіп ріга Мачедонієі, нȣмітȣл кареле демȣлт тімп пѫндѣ ȣн асеміне прілеж съ'аместека ꙟн інтересȣріле Гречієі, ка дȣпъ паріміе ꙟн апа тȣлбȣре съ пескȣіаскъ, ꙟнтръ ꙟн Гречіа кȣ пȣтернікъ арміе ші педепсі маі ꙟнтѫі пе Фочіені.

Апоі воінд Гречії аі ꙟнкіде ꙟн тарѣ маі мȣлт ꙟн

Ꙟ. Х. цѣрꙁлѣ шѝ аместікꙋл ꙟнтребіле лор Філіп дꙋпѫ че ꙟн-
трѫ кꙋ сфорца кѫтꙋ маѝ ла ꙋрмѫ пе ꙟнтрꙋніτеле пꙋтерѝ Те-
338. банє шѝ Атеніенє лѫнгѫ Херонеіа політіа Боіоціеі, ла 338.
Дꙋпѫ каре се прокламѫ де фрікѫ ꙟнконгресꙋл депꙋтаціілор
Гречіеі комендант ал лор ꙟн контра Першілор шѝ прєꙁе-
дент ал сфатꙋлꙋі Амфікаціонілор нꙋміндꙋсе шѝ про-
тектор дрептѫціілор фіескѫрꙋіа статꙋ Греческꙋ шѝ спре
сігꙋранціа лѫсѫ ꙋн гарнізон ꙟнчетѫцꙋіа Тебеі.
336. Ла 336 ꙋчігѫндꙋсѫ Філіп ла нꙋнта фііцеі сале Клеопатра
декѫтрѫ ꙋн тѫнѫр Павсаніа кꙋ кꙋвѫнт кѫ нꙋіар фі фѫкꙋт
сатісфакціе, атінс фіінд де Атал фрателе соціеі лꙋі
Філіп Клеопатра, се сꙋі пе тронꙋл Македоніеі Александрꙋ
фіꙋл сеꙋ шѝ ал Олімпіадеі ꙟн врѫстѫ де 20 ані.

Александрꙋл кареле дꙋпре кꙋмꙋ'л характерізеще ꙟм-
вѫцѫторюл сеꙋ філософꙋл Арістотел Стагірітꙋл, єра аџер
ꙟнкітірі шѝ ꙟн сфатꙋрі, пꙋтернік шѝ юте ꙟн кѫмпꙋл
бѫтѫліі, генерос шѝ галантон ꙟн біне фачері, ковѫрщѣ
пе пѫрінтеле сеꙋ ꙟнтрꙋ тоате, дечі дꙋпѫ че лініщі
маі ѫнтѫю інтрігіїле дін лѫꙋнтрꙋл статꙋлꙋі, кѫтꙋ пре ꙟн-
вечінателе гінте стрѫі тѫінд пѫнѫ ла Дꙋнѫрѣ шѝ ꙟн па-
тріа ноастрѫ, єкспедꙋі апоі шѝ асꙋпра Гречілор че ісе
ребоатасе, сокотіндꙋл ка пе ꙋн копіл врꙋдатік, шѝ ꙟн-
кѫлкѫндꙋі кꙋ пꙋтере стрікѫ Теба дін каре се інтерісе
гарнізонꙋл лѫсат пентрꙋ сігꙋранціе де пѫрінтеле сеꙋ,
крꙋціінд нꙋмаі каса шѝ фамілія поетꙋлꙋі Піндар шѝ а
лꙋі Епамінонда, чі оспецісе пре татѫл сеꙋ Філіп афлѫн-
дꙋсѫ ꙟн копілѫріе овсід (аманет) аіче шесе міі Тебані,
ꙋчісе шѝ треізечі міі вѫндꙋрѫ склаві. Де асемінѣ
крꙋ-

крꙋзїѧ е лаꙋї Алеѯандрꙋ спъїмантатъ Гречїа їсе сꙋпꙋ-
се афаръ де спартанї шї кꙋкосмандꙋї артꙋрїле че дъ-
дꙋсе татамїсъꙋ, ла нꙋмї де Генерал комендат ал Гречїеї
ꙟн контра Першїлор.

Ꙟн аше калїтате лъсѫнд пе Антїпатрꙋ гꙋвернатор
ꙟн Мачедонаї кꙋ трейзечї мїї педестрїме шї зъче мїї
кълърїме трекꙋ ꙟн Асїа ла 334 декларѫнд ръсбою 334.
Першїлор песте карїї домнѣ Дарїе Зле Кодоманꙋл. А-
честа ꙟнтїмпїнъ пе Алеѯандрꙋ кꙋ мꙋлт маї нꙋмероасъ
шї маї стрълꙋчїтъ армїе Персїанъ ѫнтѫю ла рѫꙋл Гра-
нїкꙋ, ал 2ле ла рѫꙋл Їсꙋс ꙟн Мїк-асїа шї 3ле лѫнгъ
сатꙋл Гавгамэла ꙟн цїнꙋтꙋл Вавїлонїеї. Алеѯандрꙋ
ꙟнсъ кꙋ аї съї бравї Мачедоненї дї шї мꙋлт маї пꙋцїнї
ла нꙋмър де кѫт Першїї даръ бїне дїсцїплїнацї шї ꙟн
бърбъцїї прїн мꙋлтеле остенеле ꙟнвїнсъръ ла тꙋстреї-
ле генералнїчеле бътълїї сꙋпꙋїнд лорꙋшї Монархїа
Персїеї чѣ маре шї пꙋтернїкъ, де каре съ кꙋтремꙋра о
дїнїоаръ лꙋмѣ. Дарїе Кодоманꙋл дї шї маї ꙟнвꙋнъ-
тъцїт дїкѫт алцї антїчесорї, требꙋї съ сꙋфере педѣпса
ръспълътїреї пъкателор ачелора. Ба съ ꙋчїсъ де кътръ
ꙟнсꙋшї оаменеї съї; їаръ Персїа, карѣ прїн рѫꙋрї де
сѫнџе съ ꙟнтемїе, прїн сѫнџюрї се цїнꙋ, мїстꙋїнд сꙋ-
доарѣ а мꙋлтор пачнїче попоаръ, прїн рѫꙋрї сѫнџероасъ
къзꙋ ꙟнсфѫршїт де пе сцена театрꙋлꙋї ꙟнповоратъ де
блъстъмꙋл лꙋмеї шї обосѫтъ де нелецюїреле сале, шї
векѣ єї капїталїе Персеполїс се арсъ.

Алеѯандрꙋ ꙟн дїастїмъ де 10 анї пе лѫнгъ ꙟн-
трѣгъ кꙋчерїрѣ монархїеї Персїене кꙋ тоате статꙋрїле
Асїетїче сꙋпꙋсъ шї Егїптꙋл ꙟнтемеїнд аїчѣ комерцї-

ꙟ. Х. оаса политїе нꙋмитъ де пе сѫне Александрїа ꙟн локꙋл сꙋрпатеї де дѫнсꙋл политїа меркантилъ а Финичїеї Тирꙋл, сꙋпꙋсъ ші Индїа стръбътѫнд пънъ ла рѫꙋл Идаспꙋ ꙋнде ꙟнвинсъ пе пꙋтерникꙋл домниторю Порю, пре карїле ꙟнтребѫндꙋл кꙋм съл трътеѕе ел кꙋ маренимїе ръспꙋнсе ꙟмпърътеще. Де аичѣ съ ꙟнтоарнъ ꙟн Вавилонїа ꙋнде се примі ка ꙋн ѕїн, кꙋ сакрифичїї ка мъртꙋриситꙋл де оракꙋл лꙋї Жоїа Амонїе дін Египет къ есте фїюл ѕїꙋлꙋї Жоїа. Сокотинца лꙋї Александрꙋ ера съ факъ пе ачѣстъ политїе капитала ꙟмперїеї сале ші атоатъ лꙋмѣ. Аиче ꙟнсъ дѫндꙋсъ ла дїсфрѫнърї ші ла оспъцꙋрї ꙟмбꙋїбътоаре ші ꙟнвершꙋнътоаре, ꙟн але кърора метехне ꙟнчепꙋ асе тъвъли ꙟндатъ, кꙋм аџюнсе ла вѫрфа пꙋтерничїеї ші а мърїреї ꙟмбътат де гроѕоріле лингꙋшиторилор, ꙟнкѫт кꙋџѫнд се префъкꙋ дін ꙟнфрѫнат ші сїмплꙋ Македонѣнꙋ ꙟнтр'ꙋн крꙋд ші дисмердат Асїатикꙋ, аиче даръ бѫнд ла ꙋн оспъцꙋ прекꙋм се ѕиче кꙋ кꙋпа лꙋї Еркꙋле ꙟмпреꙋнъ кꙋ алцї патрꙋѕечї ші ꙋнꙋл де бецїкї ка ші ел съ ꙟнтречѣ кꙋ дѫнсꙋл ꙟмбътѫндꙋсе
324. пердꙋ вїаца ꙟнфлоарѣ вѫрстеї сале фїїнд нꙋмаї де 32 анї ла 324 ꙟнаинте де Хс.

Дꙋпъ ѕисꙋл Сф: Скриптꙋрї, тоатъ фапта аре аса дрѣптъ рестоарчере. Ачест ерой, пре карїле кꙋ пꙋцин маї ꙟнаинте нꙋл ꙟнкъпѣ лꙋмѣ, де абѣ ꙟнкисе окїї ші тоате планꙋриле исе нимичиръ, фамилїа са къѕꙋ сꙋп домнирѣ а кѫцїва генералї амбицїошї, гата а ꙟнгицї пръѕиле пꙋтерничїеї мортꙋлꙋї монархꙋ, а кърꙋе тристъ Икоанъ нꙋ ꙟнфъцошѣ алта декѫт ꙋн тъчюне стинс ꙟміжло-

кȣл ȣнеі кȣмпліте пѫнжолірі къшȣнатъ де дѫнсȣл, акȣма нȣі тревȣіа маі маре ꙟмпъръціе, фъръ дȣпъ кȣвѫнтȣл Браміннлор Їндіеі, каріі ꙟнтѫмпінѫндȣл ші бътȣ кȣ пічорȣл ꙟн пъмѫнтȣ шіі зісе: къ орі кѫт де амбіціос ші пȣтенік ар фі ȣн омȣ ꙟн віацъ дȣпъ моарте нȣі ва тревȣі маі мȣлтъ царъ декѫтъ ва кȣпрінде мъсȣра статȣлȣі сеȣ. Д. Х.

Мареле статȣрі кȣчеріте де Александрȣ дȣпъ моартѣ лȣі ле ꙟнпърціръ ꙟнтре сіне Гінераліі ші міністріі лȣі.

Александрȣ нȣ лъсъ дȣпъ сіне вреȣн кліроном сеȣ ерѣд ꙟмпъръціеі. Фрателе сеȣ Філіп Арідеȣ ера ȣн ом дебіларю атѫт ꙟн пȣтеріле трȣпешті кѫт ші ꙟн челе сȣфлетешті, фіюл сеȣ Александрȣ іл нъскȣ соціа са Роксана дȣпъ моартеі. Дін ачесте фіворітоаре пентрȣ дѫншіі ꙟмпрецюръри Міністріі ші Гінераліі фолосіндȣсе ші ꙟмпърціръ провінціїле монархіеі Александрікіне ꙟнфіінціндȣсе патрȣ Рігатȣрі маі ꙟнсемнътоаре.

Рігатȣл Егіпетȣлȣі сȣп Птоломеі, каріле ексісті пънъ ла 36 ꙟн Хс, кѫнд ꙟмпъръцінд Клеопатра къзȣ сȣпт Романі прін Октавіан. Егіпетȣл 36.

Рігатȣл Сіріеі сȣп Селеȣкȣс, каріле екзісті пънъ ла 64 ꙟн Хс. кѫнд прін маріле Помпею се пріфъкȣ ꙟн провінціе Романъ ꙟмпъръцінд аічѣ Антіох ал 12ле. Сіріа 64.

Рігатȣл Трачіеі сȣп Лісімах че екзісті пънъ ла 43 ꙟн Хс кѫнд прін тестаментȣл Рігъі Сасалес се фъкȣ провінціе Романъ. Трачіа 43.

Д. Х. Рігатꙋл Мачедонїеі сꙋп Антіпатрꙋ і Касандрꙋ, апоі
Мачедонїа сꙋп фамілїа лꙋі Дімітріе Поліорчетес фїюл пꙋтерніклꙋі
168. Антіґон доміторюл Мік-асіеі, каре ексісті пънъ ла 166 кънд ънпърецїнд Персе ꙋфїюл лꙋі Філіп ал 3ле се прїфъкꙋ ънпровінціе Романъ прін Консꙋлїі Паꙋлꙋс Еміліꙋс ші апоі Метелꙋс ла 150.

Ъстъ прілежꙋл ші епоха ън каре ъмпреꙋнъ кꙋ домнііле Гречілор се ънтроѧꙋс літератꙋра лімбеі Гречещі ън Асіа ші Афріка ънфіінцъндꙋсе Академії ші Бівліотіче Елінещі атът ън Чіренѣ ші Александріа політії Афрікане, кът ші ън Антїохіа капіталіа Сірїеі дін Асіа маре.

Пре тоате ачесте ші алте статꙋрі але Еꙋропеі Асіеі ші Афрічеі ле сꙋпꙋсъ Романії прѣпꙋтернічеі лор домнії ꙋніверсале.

РОМЪ МОНАРХІЕ.

Періодꙋл челор шепте рігі дела 754-510. прін 244. ані.

Ромꙋлꙋс 854 Політїа Рома, де пе каре Романії къпътъ нꙋмеле, се ънтемііе пе ржꙋл Тібрꙋ ла 754 ън. д. Х. де Ромꙋлꙋс фїюл Весталіеі Реа Сілвіа, енгонꙋл ꙋнꙋі мік домн ал Італіеі Нꙋмітїор, ън політїа Алба лꙋнгъ, кареле се рестꙋрнъ де пе трон де фрателе сеꙋ Амꙋліе. Іі се тръџеа дін прінціпꙋл Троіан Енеас. Ромꙋлꙋс деді челе ънтъі леџꙋірі, ън формъ статꙋл ънпърцїнд попорꙋл ън Плебії (четъцені де ржнд) ші Патрічиі (нобілі), ънфіінцъ тагма Сенато-

ВРѢД-

ріЛор дін карії се алеџѣ џудекъторії ші тагма Кавале-рілор, карії алкътуіа гарда домніторюлуі Роман.

Вредніче де ѫнсъмнат ѫн зілеле ѫмпъраціеі луі Ромулус се съвърші ѹртоаргле.

Ѫн ал 4ле ану дела зідірѣ Ромеі пентру къ попоа-рълe вечіне ну воіа асе ѫн кускрі ку Романії, ачещіа фъкѫнд офісте ші џокурі ѫнчінсте луі Нептун, се а-дунъръ омулціме де спектаторі, ѫн міжлокул џокурі-лор дупъ семнул дат де Ромулус ку рѫдікарѣ поалеі вестемѫнтулуі, Романії ръпіръ фііічеле прівіторілор.

Пентру ачѣста Сабінїенії декларъ ръзбою Романілор ла ал 6 ану дела зідірѣ Ромеі. Ѫнапропієре де четате ѫнтѫлнінд пе о тѫнъръ дін челе ръпіте нумітъ Тарпеіа, о адіміні съле ѫндъмѫнезе ноаптѣ ѫнтрарѣ ѫнфортецъ ші спре рекомпензіе дупъ черірѣ еі съ і дѣ фіес карі-ле чеіа че пурта ла браце ѫнцелегѫнд брѫцелеле аурие, дечі ѫнтродукѫндуі Тарпеіа, Сабінении ѫн лок де бръ-целе арункъ асупръі скутуріле дін браце ш' о учісъ, Тарпіа се ѫнморьмѫнтъ пе коліна че се нумі дупъ ачаста Тарпіанъ, де пе карѣ ѫн урмъ се прічіпіта про-дінторії ші кріміналіщіі осѫндіці ла моартъ.

Ла 9 ані д. з. р. се ѫмфіінцъ леџѣ матрімоніеі сѫу а ѫнсоціреі, дупре ростул ачестеі леџюірі соціа авѣ де домн пе бърбатул сеу, куі ера сѫпусъ ка склавъ, ші ера опріт аве він сокотітъ фіінд беціа ка о соацъ де а-дултіріе. Бърбатул путѣ се репудіезъ (лепеде) пе муерѣ са, къріа дін контра нуісе ѫнгъдуіѣ діворціа (діспърціре) фъръ ѫнвоірѣ бърбатулуі. Путерѣ пъріи

телуі

Ѧ. Х. телꙋї асꙋпра фїюлꙋї ера не мърџїнїтъ, ал пътѣ педепсї дꙋпре плакꙋ ꙟл пꙋтѣ вїнде шї ꙋчїде орї ꙟн че връстъ шї дїгнїтате.

Нꙋма Помпїлїе 716-675.

Лꙋї Ромꙋлꙋс ꙋрмъръ алцї шесе рїџї: Нꙋма Помпїлїе адекъ помвосꙋл дътъторюл леџїлор, ꙟнтемеїторюл рїлїгїеї ꙟнтре Романї шї ꙟмфїїнцеторюл а фелюрї де тагме преоцещїꙋ керїї айчѣ се нꙋмѣ Сачердоцїꙋ ꙟнтре ачещїа маї марї ера Понтїфїчїї.

Тꙋлїꙋс Остїлїꙋс пънъ ла 640.

Тꙋлїꙋс Отїлїꙋс адекъ ощїторюл ꙟнсемнат прїн але сале вїкторїїꙋ аша сокотїнцъ ера къ Рома нꙋмаї прїн арме се ва пꙋтѣ цїне. Ел се ꙟнкъеръ де мїтрополїа Ромеї Алба. Ръсбоюл се кꙋрмъ прїн дꙋелꙋл а трїї тїнерї нꙋмїцї Орацїї алешї дїн партѣ Ромънїлорꙋ шї трїї нꙋмїцї Кꙋрїацї алешї дїн партѣ Албанїлор, карїї се ꙟнвїнсе де аї Романїлорꙋ ꙟн ꙋрмъ се бътꙋ кꙋ Веїїꙋ Фїденїї кꙋ семїнцїїле Сабїне шї Латїне кꙋ карїї ꙋнїндꙋсе шї Алба се сꙋррꙋпъ де Романї.

Анкꙋс Марцїꙋс пънъ ла 617.

Анкꙋс Марцїꙋс непотꙋл лꙋї Нꙋма шї ачеста невоїт ꙟнчепꙋ ръсбоаеле кꙋ Сабїнїїꙋ Веїї шї Волщїї шї ꙟнвїнгънд ꙟнтїнсе конфенїїле Ромеї пънъ ла гꙋра Тїберюлꙋї ꙟнтемеїнд айче портꙋл Остїа.

Таркїнїе Прїскꙋл пънъ ла 578.

Таркїнїе Прїскꙋл адекъ ꙟнтъюл, акърꙋїа пърїнте Демарат ера венїт дїн Корїнт ꙟн полїтїа Таркїнїа. Ачеста ꙟнфрꙋмꙋсеце Рома кꙋ мꙋлте едїфїчїї пꙋблїче кꙋм шї кꙋ църкꙋл чел маре ꙟн каре ꙟн тродꙋсе џокꙋрї нацїонале дꙋпръ мода челор Гречещї; зїдї спре кꙋръценїа Ромеї клоачѣ съꙋ лагꙋмꙋрї пентрꙋ аса скꙋрџе спꙋркъчꙋнїле полїтїеї ꙟн Тїбер шї ꙟн ръзбоюл че авꙋ кꙋ Сабїнїї кꙋчерї четатѣ Колацїа.

Тꙋліꙋс прономіт Сервіꙋс адекъ Шербан пентрꙋ къ Ꙟ. Х.
дін шерб аꙋꙟнсе ла ачастъ вреднічіе, ел каріле се соко- Сервіꙋс
теще чел маі політіт ꙟнтре тоці шептеі ріџі, кꙋтъ прін пънъ ла
бꙋнеле леџꙋірі ші організації а стръбꙋні спіца фамі- 534.
ліеі сале, чѣ ꙟнџосітъ ші акъпътъ фаворꙋл попорꙋлꙋі. Скъпътатꙋл черъцан требꙋіа де асемінѣ кꙋ чел авꙋт се поарте греꙋтъціле статꙋлꙋі, тънгꙋіріле пентрꙋ атаре не потрівітъ аналогіе, ера мꙋлте ші марі. Сервіꙋс ка съ аꙋꙁте старѣ чѣ ꙟмпілатъ ꙟмпърці попорꙋл ꙟн шесе класе ші апоі діспърці трібꙋтꙋл дꙋпъ аналогіа аверілор, ꙟнкът чел че авѣ маі мꙋлт контрібꙋіа маі мꙋлт, леџꙋі асе фаче доꙋъ адꙋнърі генералніче ꙋна дꙋпре кꙋріі сеꙋ котꙋнꙋрі, ꙟнкаре адꙋнаре класа де џос а плебеілор авѣ прѣ пондераціа, ші алта дꙋпре центꙋріі сеꙋ сꙋтімі ꙟн карѣ авѣ ковършіре класа де сꙋс а нобіліілор нꙋміці патрічії, каре адꙋнърі авѣ асемънаре кꙋ адꙋнъріле камерілор де сꙋс ші де џос але статꙋрілор констітꙋціонеле де астъзі, ші фіінд къ Ріга авѣ дрітꙋл а хотърꙟ ꙟн че фелꙋ де адꙋнаре требꙋіа асе трата осебітеле інтересꙋрі але статꙋлꙋі, ел пꙋтѣ ꙋшор с'адꙋкъ ꙟнтрꙋ ꙟмплініре скопосꙋріле сале, къ деі се темѣ де чіі авꙋціі конвока адꙋнарѣ кꙋріілор; іар деі се темѣ де чіі скъпътаці конвока адꙋнарѣ центꙋріілор. Аса політікъ фъптꙋі камаі мꙋлте політії а Лаціꙋлꙋі сі се ꙋнѣскъ де бꙋнъ вое кꙋ Рома.

Тарквініе ал 2ле нꙋміт Сꙋпербꙋл адекъ Трꙋфашꙋл се Сꙋпербꙋл
сꙋі пе трон прін ꙋчідірѣ сокрꙋлꙋі сеꙋ Сервіꙋс. Ел пънъ ла
статꙋ кꙋтезъторю ші тіранік, кꙋтънд а ціне попорꙋл 510.

Ф. Х. сѹпѹс прін міжлокѹл фрічеі вътѫнд пе Волщі, кѹчері ѫнавѹціта політіе Свеса Помеціа ѫнвінсе пре Сабіні, ші кѹ амъціре кѹчері Габіа, ѹнде сѫ префъкѹ фіюл сеѹ къ чере адъпост фѹціінд де ѹрціа пърінтелѹі. Тіраніїле, не леџюіреле лѹі ші але фіюлѹі, кареле ѫнтре алтіле нечінсті ші певіртоаса Романъ Лѹкреціа соціа лѹі Колатін, пентрѹ

Інтерірѣ Тарквінілор 510. каре нѹміта се цѹнгіа сінгѹръ, фаптѹі асе револта попорѹл Роман асѹпраі ші ал рестѹрна де пе трон, пріфъкѫнд гѹвернѹл монархік ѫн арістократік ла 510 ѫ. д. Хс.

Рома Арїстократїе.

Пѹтерѣ рігалъ съ ѫнкредінцъ ла доі бърбаці ѫнтітѹлаці Консѹлі адекъ сфетнічі ѫнтре карії чії дін таі аѹ фост Брѹтѹс ші Колатнѹс інтеріторії лѹі Тарквеніе. Конснлії нѹ пѹтѣ пѹрта ачѣстъ вреднічіе маі мѹлт де кѫт ѹн ан. Дечі фіінд къ пѹтерѣ домнітоаре аџѹнсъ ръ акѹм нѹмаі ѫн мѫна челор маі ѫн авѹціі ші маі пѹтернічі арістокраці, ачещіа трасе ѫнпартѣ лор тоате фолосѹріле, лъсѫнд греѹтъціле асѹпра класеі де џос а плебеі лор, аше прекѹм ера ѫнаінте де Сербіѹс, пентрѹ каре револтѫндѹсе попорѹл се трасеръ дін Рома афаръ пе Мѹнтеле Авентін, кѹ кѹвѫнт къ дѣкъ нѹсе ѫмпъртъшеск де фолосѹрі нічі се маі контрібѹаскъ ла греѹтъціле статѹлѹі. Вреднікъ де ѫнсъмнат ѫн асеминѣ ѫнпреџѹраре есте соліа Патрічюлѹі Мененіе Агріпа: ачеста асемънѫнд пе попор кѹ мъдѹларіле ші пе гѹверн кѹ стомахѹл трѹпѹлѹі, кареле де ші пріміще ѫн сіне віп-

тѹл

пѹл фѫкѹт прін остенеліле челор алалте мѫдѹларі, дарѫ нѹмаі ка сѫл містѹіаскѫ ші апоі сѫл ѫмпѫрцѣскѫ ѩрѫші лор, ѫмпѫкѫ пе Плебеі асе ѹні кѹ Патрічіі, карії се веꙁѹрѫ невоіці але хѫрѫꙁі мѹлте дрітѹрі лецѹінд, ка ші нѹміцій сѫ алѣгѫ дінтре ії персоане ѫн вѫскѹте кѹ вредніціа магістраторікѫ сѹп тітлѹ де Трібѹнії попорѹлѹі, карії ѫн адѹнѫріле сфатѹлѹі се спріжінѣскѫ дрептѫціле класеі де цос, ші кѹ асемінѣ мод се пріфѫкѹ гѹвернѹл Арістократік ал Романілор ѫн репѹблікан саѹ демократік ла 494. Ѫ. Х. Трібѹнатѹл 494.

Де ѫнсѫмнатѹі ѫн епоха арістократіеі бѫтѫліїле кѹ інтеріціі Тарквініі, карії ѫндѹплекѫ пе ѫнвечінаціі домніторі ка пентрѹ ѹн інтерес комѹн асе оші асѹпра Романілор ші аі аꙁѫца ѫнтрон кѹ форца, ка нѹ кѹмва сасе ѫндемне ші алціі а детроні пе аі лор домніторі. Ѫнатаре фелѹ де рѫꙁкою історіа ні ѫнфѫцошѣꙁѫ де моделѹрі але патріотісмѹлѹі, ероісмѹл ѹнор тінері Романі ні мѫнтѹі патріа, прекѹм Орацiе Коклес, кареле фѹгѫнд Романії алѹнгаці де дѹшмані сінгѹр стѫтѹ ѫн капѫтѹл подѹлѹі трекѫторю песте Тібер ші се лѹптѫ кѹ арміа лѹі Порсена домніторюл Клѹсіеі, пѫнѫ че се стрікѫ дін дѫрѫптѹл лѹі подѹл ші апоі арѹнкѫндѹсе ѫн Тібер трекѹ ѫннот. Ѫн ѹрма ачестѹіа Мѹціе Сцевола кѹтеꙁѫ а стрѫбате пѫнѫ ѫн кастрѹл Клѹсіілор, ѹнде ѫн лок де а ѹчіде пе Порсена, ѹчісе пе канцларюл сеѹ, дѹпѫ каре осѫндіндѹсе асе арде ꙁісе Мѹціе: Романії пентрѹ патріе се ѹфѫреск де бѹнѫ вое пре сіне ші ѫнтінꙁѫнд дрѣпта са о рѫꙁѫмѫ кѹ не пѫсаре пе арꙁѫторюл фок, сѹферінд кѹ

Д. Х. лініще де їсе арсе. Спзїмжнтат Порсена ші тоції чії дін прецюрȣл лȣї де ȣн асемінѣ патріотісмȣ плін де кȣчеріе ші сфіалз, ꙟмбіе пе Романі де фзкȣ паче спре акзріа сігȣранціе лȣж обсїзї (аманеції) дінтре тінерії Романі, ꙟнтре карії се афлз ші о тжнзрз нȣмітз Клеліа, нȣміта амзціна гвардіа пзӡітоаре, скзпз пе тоції тінерії сеї компатріоції, кȣ карії арȣнкжндȣсе ꙟн Тібер тре кȣ ꙟн нот ші се ꙟнтȣрнз ла Рома, ꙟнсз Романі кредінцоші трактатȣлȣї ші трімісерз іарзш лȣї Порсена, каріле мінȣнжндȣсе де віртȣтѣ лор слобозірз пе обсїзї ші ꙟноі пачѣ кȣ Романії.

Політіка Романілор дінтрȣ ꙟнчепȣт.

Ꙟнтемпȣіріле варваре але націілор, нефіінд алтз віртȣте щіінцз сѣȣ кȣлтȣрз прецȣітз афарз де ресбою, каріле ꙟндзмзнѣӡз пе ꙟнвінгзторі асе фолосі ка прздзторії де бȣнȣріле стреіне але челор ꙟнвінші, де ачѣста ресбоюл аџюнсе ші ла Романі сз фіе сінгȣра ші чѣ де кзпітеніе професеї, пентрȣ кз чії марі, коменданції ші консȣлії нȣмаї пріін бревȣріле севжршіте ꙟн кжмпȣл бзтзліеї се чінстѣ ші се фачѣ нобілі ерідіторії, ꙟмвреднічіндȣсе де тріȣмфȣ, іарз чії мічї ші скзпзтації се ꙟнавȣцѣ дін прздзчюнѣ ꙟнвіншїлор, сінгȣрȣл скопос ал ресбоаілор векімеї. Ші аноі фіінд кз Романії пріін але лор не контеніте ресбоае ші ꙟнтіндерї ш'агонісїсе мȣлціме де дȣшмані, пентрȣ ачѣста вржнд не вржнд требȣіа сісе афле дѣпȣрȣрѣ кȣ арміле ꙟн мжнз ші пріін не контеніта ексеречіе асе фаче вржнд ші не вржнд бравї, невоіції фіінд сі ꙟмвінгз кз алмінтреле ера дз періт.

Магістратура Романілор. Ѧ. Х.

Магістратура Романілор се алкътуіа дін доі Консолі сеу дінтрун Діктатор, іст дін урмъ се рындуіа нумаі ѫн ѫмпрежурърі екстраордінаре. Пе лынгъ консолі ера ші Сенаторіі адекъ бътрыніі попорулуі. Дечем-

Ла 451 ѫн Хс. спре асе мърџіні арбітрарітатѣ юріс- віратул 451
дікціеі Џюдекъторілор, каріі ѫн ліпса леџілор позітіве 449.
џюдека дупре плак ші сокотінце, дін каре урма нъпъщіне недрептъцірі, ѫн урмарѣ черірей попорулуі алегындусе тріі бърбаці се трімісе ла Атена съ ѫмпрумуте леџюіріле луі Солон ші ла Кріт пентру леџюіріле луі Мінос; де пе унде ѫнтурнындусе трімішії ла Рома се ѫмфіінце о комісіе де зече бърбаці нуміці Дечемвірі, кърора лі се ѫнкредінце пе ун ан де зіле ші кырма гувернулуі, дісфіінціндусе консулатул ші трібунатул, ка ѫн ачѣстъ діастімъ кулегынд дін леџіле ѫмпрумутате ші дін челе локале дате де Ромулус ші Нума съ алкътуіаскъ ун кодік де леџі, пре ачесте ле купрінсе ѫн доуъспрезече табле ѫнціінате апоі ѫн пıаца публікъ спре щіінца ші ревізіа тутурор четъценілор, Дечемвірії пре кыт се аръта ѫн анул дін тыю юбіторю де дрептате ші фъкъторю де віне не інтересаці, ку атыта ѫн анул ал доілѣ плеонекці десфрынаці ші асупрітори, ѫнкыт унул дін ії Апіус Клаудіус кутезінд а бътъма пе о Вергуръ Романъ нумітъ Віргінія, пърінтіле еі Віргініус пентру ка съ о ферѣскъ ѫн кързценіе о жунгіе ынсул. Древ'каре порніндусе попорул ку урџіе асупра Дечемвірілор ші депусеръ; Іаръ Апіус Клаудіус се учісе.

Ла

Д. Х. Ла 443 ꙟн. Хс. се ꙟфіїнцѣ Ценꙃꙋратꙋл кꙋ каре
Ценꙃꙋратꙋл 443. дірегъторіе се ꙟмбрѫкъ маї ꙟнтѫю Камілꙋс. Фꙋнкціа Цінꙃорꙋлꙋї ера а ꙟнрегістра пе четъцені а регꙋла дабіліле дꙋпре аналогꙋл аверілор, а ꙟндрепта пъртъріле ші моравꙋріле четъценілор, а педепсі пе Сенаторі ші Кавалієрі, а стрѫмꙋта пе плебеї дела ꙋн тріоꙋ ла алтꙋл.

Дꙋпъ ачѣста се ꙟформъръ прѣторії кърора се ꙟнкредінцѣ рамꙋл Цюдекъторєск, Едилії, кърора се ꙟнкредінцѣ прівігерѣ асꙋпра зідірілор пꙋблічє, ші Квесторії кърора се ꙟнкредінцѣ дрегъторіа адꙋнърeї венітꙋрілор Статꙋлꙋї. Ꙟн тоате провінціле сꙋпꙋсе де Романі се рѫндꙋі аꙋ Проконсꙋл аꙋ ꙋн Прѣтор Цюдекъторю ші ꙋн Квестор стрѫнгъторю трібꙋтꙋлꙋї.

Ꙟнтіндерѣ Романілор.

Бравії Романі маї ꙟнтѫю комендꙋіці де Ріці дꙋпъ ачѣста де Консꙋлі ші ꙟн ꙟмпрецюръ перікꙋлоасъ де Дікаторі, каре вредніче се пꙋтѣ пꙋрта нꙋмаї пе шесе лꙋні фіїнд ꙟнсꙋшітъ кꙋ о деплінъ ꙟнпꙋтернічіре ші пꙋтере чѣр рігаль прекꙋм отъті ꙟнтѫюл діктатор Ларчіꙋс, апої Ероїї Камілꙋс, Чінчінатꙋс ші алції, кꙋ асемінѣ ера ї комендаці Романії дꙋпъ че сꙋпꙋсе ꙋна дꙋпъ алта тоате домнііле контінентꙋлꙋї Італієї адекъ цѣра Латінілор а Етрꙋрілор, а Галілор кꙋчеріторії ші арꙃеторії Ромеї, ла
389. 389 цѣра Самніцілор, а Тарантінілор кꙋ карії се конфідеръ ші Пірꙋс ріга Епірꙋлꙋї, кемат ꙟн аџюторю асꙋпра Романілор 282. Се ꙟнтінсъ дꙋпъ ачѣста ша асꙋпра цѣрілор
282.

ꙟн-

ꙟнвечінатъ кѹ Італіа прекѹм маі ꙟнтѫю асѹпра Січіліеі Ꙟ. Х.
ѹнде се ꙟнкъїръ ла бътъліе кѹ Картагінеѕії посесѹіторі
пе атѹнчѣ ꙟн ачеле локѹрі.

Картагѹл.

Політіа Гартагѹлѹі се ꙟнтемеіе пе нордічіле цермѹрі
але Афрічеі де прінцеса Фінічѣнъ Дідо венітъ кѹ о ко-
лоніе дін Тір ла 900 ані ꙟн Хс фѹгінд де несъціоаса 900.
лъкоміе а фрателѹі сеѹ Пігмаліон, каріле ѹчісе пе бър-
батѹл еі пентрѹ аі пръда авеpіле. Аіче нѹміта кѹмпъръ
ѹн локѹ кѹ кондіціе кѫт ар кѹпрінде о пеле де боѹ пе
каре апоі тъіндѹо ꙟн сѹвіцъ сѹпцірі кѹпрінсъ кѹ еа о
парте де лок чеі аџѹнсъ пентрѹ зідірѣ четъцеі нѹмітъ
де ла пелѣ боѹлѹі Бѹрсъ. Ачещі колоніщі прін іскѹсі-
та навігаціе ші спекѹлаціа комерцѹлѹі німік ръмѫінд
маі џос декѫт мітрополітеніі лор Фінічеміі, се фъкѹръ
атѫт де ꙟнавѹціці ші пѹтернічі, ꙟнкѫт се ꙟнтінсе кѹ
посесііле нѹнѹмаі ꙟн Африка даръ ші ꙟн Еѵропа ші
маі алес ꙟн Спаніа ѹнде статорнічіръ колоніі. Асеміне
прін інсѹліле Спаніеі ш'але Італіеі прекѹм ші ꙟн Січі-
ліа ѹнде спре непорочірѣ лор дѫнд Романії престе дѫн-
шії се ꙟнкъіеръ ла бътъліе ші се ꙟнчепѹ де ле 264
ꙟнсемнателе ꙟн Історіе треі ръсбоаіе нѹміте Пѹнiче,
фіінд къ Картагінеѕії се кема ші пѹні адікъ Фінічені.
Ꙟнтре Комендаціі каріі аѹ пѹртат ръсбоаіле ачесте вред-
нічі де ꙟнсъмнатѹс дін партѣ Романілор ꙟн ꙟнтѫюл
Пѹнікѹ, че ціне 23 ані аѹ статѹт Дѹіліѹс, каріле дѹпъ

м оде-

Ꙟ. Х, моделȢл скелетȢлȢї Ȣнеї катарџе Афрікане арȢнкатъ ла цермȢріле Італієї ꙟн 60 де зіле дȢръ о флотъ Романъ де 100 васе, кȢ каре ꙟмвінсе пе Картагінезї. Ла доіле стътȢ РегȢлȢс, каріле транспȢртъ арміа Романъ ꙟн Афріка ші дȢпъ мȢлте ꙟмвінџерї къзінд ꙟн мѫна Картагінезілор, ѫл трімесе ла Рома съ ꙟндȢплѣче СенатȢл де а ꙟнкіе паче кȢ дѫншії, кȢ џюръмѫнт къ не дірегѫнд ачестеа сісе ꙟнтоарне ꙗръш ꙟн каптівітатѣ са. НȢмітȢл ѫнсъ ка патріот сфътȢі пе Романї се нȢ ꙟнкеіе паче ші де алтъ парте ка ом кȢ характірю се ꙟнтȢрнъ дȢпъ џюръмѫнт ла Картаго, Ȣнде сȢп крȢде тортȢрї мȢрї. Картагінезії съ възȢ невоіці а фаче паче дȢпъ плакȢл Романілор
247. прін карѣ съ сфѫрші ꙟнтъюл пȢнікȢ ла 247 ꙟн. Хс.

ДȢпъ ꙟнтѫюл пȢнікȢ сȢпȢсъ Романії Іліріа кȢ капіталіа Скодра ші ДірахїȢл, Ȣндї ꙟмпърацѣ Регїна ТеȢта; апої сȢпȢсе Галіа Чісалпінъ ꙟн Ȣрма вікторіеї
225. дї лѫнгъ КлȢзії ла 225 ꙟн Хс.
218. Ꙟнал доіле пȢнікȢ, че се ꙟнчепȢ ла 218 ꙟн. Хс. шіцінȢ 16 анї се аратъ ероȢ дін партѣ Картагінезілор Анібал фіюл лȢї Амілкар фостȢл коменданд ꙟн ꙟнтѫюл пȢнікȢ. Анібал стътȢ Ȣнȣл дін чії маї марї Генералї аї векімеї. Ачеста дȢпъ че сȢпȢсе Іспаніа ші сȢрпъ політїа СагȢнтȢл конфедератъ Романілор, стръбътȢ ꙟн Італіа кȢ арміа са Афріканъ лȢптѫндȢсе нȢнȢмаї кȢ оаменії даръ кȢ ші елементеле. Къчї кȢ Афріканії съї депрінші ꙟн кліма че фербінтеа патріеї лор петрекȢ ꙗрна черю-налції мȢнці аї алпілор коперіці кȢ троене пȢрȢреанїче ші дȢпъ маї мȢлте вікторії бѫтѫндȢсе кȢ консȢлȢл Варон ші кȢ ДіктаторȢл

маріле

маріле Фавїȣс пронȣміт Кȣнктатор пентрȣ стратігїміле X.
прін каріле ꙟнгъїма пе Анібал, стръбътȣ ка ȣн фȣлџер
пънъ ла порціле Ромеї, адȣсе репȣблїка ꙟн ꙟмпре-
џюръріле челе маї перікȣлоасе, ꙟнкѫт ꙟн бътъліа де
лѫнгъ Кане ла 216 мȣрінд консȣлȣл Емілїȣс Пав- 216.
лȣс зісе алергаці де спȣнеці Романілор сѫші апере зі-
дюріле. Нȣпȣціне врѣвȣрї дірѣсъ ꙟн фолосȣл Романї-
лор Генералȣл Марчелȣс, каріле трасе пе Ханібал ꙟн
Січілїа ȣндї кȣчерінд Сіракȣса, се ȣчісе ші Фаїмасȣл
математік ші механік Архімідес. Ꙟнсе декѫт тоці сȣс
ꙟнсемнаціі Генералї аї Романілор маї нотабіл стѫтȣ тѫ-
нърȣл Ероȣ де 20 ані Сціпіон пронȣміт апоі Афріканȣл,
каріле стрѫмȣтѫнд ръзбоюл ꙟн Афріка невої пе Анібал а
пъръсі Італїа ші а алерга ꙟн аџюторюл патріеї сале, дечї
ꙟн бътъліа де лѫнгъ Політіа Афріканъ Зѣма ꙟмвін-
гѫнд пе Картогїнезї фъкȣ капѫт ръзбоюлȣї ал 2ле
Пȣнік мъргініндȣї нȣмаї ꙟн Афріка, ꙟнпȣціиѫндȣле
флота ші ꙟндаторіндȣї а нȣмера о контрібȣціе де зече
мії таланці (чінчї мілїоане галбіні) 204. Ꙟнасемінѣ 204.
дісастріче ꙟлпреџюръри тѫнгȣіндȣсе Картогінезїї Анїбал
к'ȣн рѫс вацокȣрітор лі зісе: плѫнџіці акȣма ка мȣерї-
ле дѣкъ наці џіȣт авъ вате ка върбаціі.

Ꙟнсфѫршіт ла 146 Романії непȣтѫнд сȣфері фїінца 146.
Картагȣлȣї ꙟнволдіці де ꙟнсȣші віртȣосȣл філософ Ка-
тон, каріле ꙟн адȣнарѣ сенатȣлȣї адесе рості къ Кар-
тагȣл требȣе сȣрпат декларъ ал 3ле ръзбою ȣнде
експедȣї маї ла ȣрмъ тѫнърȣл Сціпіон Еміліанȣс ші
кȣ де істов німічіреа статȣлȣї лор ші ардірѣ мъре

Ф.. Х. цеі політіе Картагул се ꙟкеіеръ ръзбоаіле пуніче.

Дупъ че Романії субцюгъ пе ачещї ꙟмфрікошацї аї
лор душмані супусе уна дупъ алта пе тоате путерні-
чіле націе але лумеї де атунче, дінтре ачесте маї де
ꙟнсемнатус Гречії ші Македоненії, карії пурурѣ не
уніцї ші ꙟн черте афлъндусе дупъ че слъбіръ се зъ-
зуръ невоіцї а кема пе Романї ꙟн аџюторію опартідъ ꙟн
контра челіеланте, де каре ꙟмпрецюръри фолосіндусе
146. Романії ушор ле фу пънъ ла 146 ꙟн Хс асубцюга уна
дупъ алта пе тоате мічіле статурї але Гречіеї ші пе Ма-
чедоніа.

Чѣнтъе експедіціе а Романілор кемацї де Етоліенї
180. ші Атінеї дупъ ал 2ле пунік ау фост асупра луї Філіп
ал IIIле фіюл луї Антігону ріга Македонїеї, кареле
дъдусе аџюторію луї Анібал афлъндусе ꙟн Італіа.
Вікторіа Романїлор де лънгъ Кїнос кефале ꙟн Тесаліа
невоі пе Філіп асе супуне кондіціілор пъчеї пропусе луї де
ꙟмвінгъторї афаче цесіе тутурор цеpілор че авѣ афаръ де
Македоніа, а респунде о контрібуціе де зече таланцї су
чінчї суте мії галбінї, пе лънгъ ачесте съ ші деіе обсід
пре фіюл сеу Дімітріе, каріле кресkъндусе ꙟн Рома
съсе фак дін Македонѣн Роман, асемінѣ съ куноаскъ
лібертатѣ Гречіеї адікъ атърнарѣ еї де Романї, карії ку
букуріе вінѣ ꙟн аџюторію а челор чії кема пентру ка мън-
туіндуї де деспоціа алтора съї фаъ лоруші супуші.

Етоліенії апоі немулцеміцї ку патронатул Романілор,
карії ꙟнчепусе акум сісе аместіче ꙟн треблле Гречілор,
се рідікъ асупра лор кемънд ꙟн аџюторію ші пе маріле
Антіох.

Антіох ал IIIле ріга Сіріеі, даръ прекꙋм Бтоліенії де Ф. Ж.
семіне ші бліатꙋл лор бътꙋт ла Термопіле ші лѫнгъ
Магнісіа ꙟн Мік-асіа тревꙋіръ асе сꙋпꙋне прѣпꙋтер-
нічіеї Романе ші асе віде невоіт съ ꙟмплінѣскъ тоате
кодіціїле пропꙋсе де Романі адікъ алъса де сꙋп домніа
са мꙋлте цері, аръспꙋнде о контребꙋціе де 15 мії та-
ланці (шъпте мііоане чінчі сꙋте галбіні) ші а да ка ші
Філіп ал Мачедоніеї пе маі маріле сеꙋ фіꙋ Дімітріе
обсід ла Рома.

Ꙟмбіле рігатꙋрі ал Мачідонії ші ал Сіріеі пъръ къ
се ꙟнтрек ді акъде сꙋп домніа Романілор. Ла 172
се скꙋлъ ріга Мачедонієї Персеꙋ ші Мачедоніа сꙋб-
цꙋгатъ де Паꙋл Еміліе се пріфъкꙋ ꙟн провінціе Романъ.
Ла 168 деціꙋдекаръ Романії чѣрта ꙟнтре ꙋрмашії лꙋі
Антіох чел маре пентрꙋ сꙋкчесіа тронꙋлꙋі, къчі афлѫн-
дꙋсе маі маріле фрате Дімітріе обсід ꙟн Рома се ꙟнтроні
маі мікꙋл Антіох ал 5ле Еꙋпатор, каріле невръжнік фі-
інд прімі епітропіа Ромеі. Кꙋ асеміне прѣтекст ремасе
ꙟнсфѫршіт де пліпъ домнітоаре престе Сіріа ка ші пре-
сте Мачедоніа. Ла 146 отѫрнндꙋсе чѣрта пентрꙋ тронꙋл
Егіпетꙋлꙋі ꙟнтре фраціі Птоломеꙋ Філомітору ші Фі-
скон ꙋрмашії лꙋі Птоломеꙋ Епіфанес ші кемѫндꙋсе Ро-
манії арбітрі (цꙋдекъторі), ші'нсꙋшіръ дрептꙋл епітро-
піеї ші апоі депліна домніре.

Ла 146 ꙟн анꙋл ꙟн каріле се ꙟнкіе ал треілѣ пꙋнік 146.
кꙋ сꙋрꙋпарѣ Картагꙋлꙋі, се пріфъкꙋкꙋ ардерѣ Корінтꙋ-
лꙋі ші Грѣціа ꙟн провінціе Романъ, сꙋп нꙋме де Ахаііа
прін консꙋлії Метелꙋс ші Мꙋміꙋс, къ Гречії дꙋпъ че ке-

Ꙟ. Х. мъ маі ꙟнтѫі пе Романі ꙟч аџȣторю асȣпра деспоціеі Мачедоніче мѫнтȣіндȣсе де ȣн стѫпѫн ѫші кѫпѫтѫръ пе алтȣл нȣмаі пȣціи сȣпърѫторю, дрепт ачѣста спре асе скȣтȣра ші де џȣгȣл ачестора се рѫдікъ репȣбліка Ахаікъ кȣ капіталіа Сіціонȣл, карѣ акȣм ꙟнтре статȣ-ріле Гречіеі моштеніcе віртȣціле ші вредничіа Спартеі, А-тінеі ші а Тевеі, къзȣте ші овосіте де ꙟмпілъріле фе люріціілор тірані ші інтреџе ші сȣп команда ероілор патрі-оці Аратос, Філопімен, апоі Дімокріт ші Крітолаȣ провокъ пе тоат челелалте статȣрі асе лȣпта ꙟнконтра Романілор пентрȣ лівертатѣ комȣнеі патріеі. Ꙟнсе тоате фъръ тѫр зіе ші зѫдарніче къ фортȣна пъръсінд ꙟн ачесте тімпȣрі пре тоці домніторії лȣмеі ꙟмбръцошесе пе Рома, дрепт ка ре се сфѫрші ръсбоюл кȣ ардірѣ Корінтȣлȣі ка ші а Кар-тагȣлȣі кȣ пръдарѣ лȣі трімііціндȣсе ла Рома о мȣлціме де аверi Ікоане ші статȣе арістȣрџіме але мѫістріеі Гре-чілор артіші, кȣ каре ꙟмпреȣнъ ші о мȣлціме де Гречі каптіві, ціаръ Гречіа се префъкȣ ꙟн провінціе Романъ 146 ꙟн Хс сȣп нȣме де Ахаіа, пентрȣ къ Ахеіі стъ-тȣръ ніі маі де пе ȣрмъ апърѫторі аі Гречіеі. Ші ла 83 ꙟ. Хс. ȣніндȣсе Атінеіі кȣ Мітрідат VII домніто-рюл Понтȣлȣі ꙟн контра Романілор се кȣчері де кѫтръ Сілла Атена кȣ Асалт кѫнд о маре парте се арсе ші се жефȣі ȣн ꙟнсъмнат нȣмър де четъцені се ȣчісе ші се вѫндȣ склаві. Кȣ пердерѣ лівертъцеі періі ші џеніȣл істеціміеі Гречілор, че ꙟмфлорі сȣп слобозеніа гȣвер-нȣлȣі де маі наінте.

Бътъїїле кꙋ Їспанїа. ꙟ. Х.

Ꙟн ꙋрма вікіторіїлор пꙋртате асꙋпра Картагꙋлꙋї, Македонїеї, Гречїеї, Сїрїеі, шї Еӂіптелꙋї, се ꙟнчепꙋ сїнџеросꙋл рѫзбою кꙋ Їспаніа.

Продꙋктꙋріле шї прецїоаселе мініере трасе одінеоарѫ пре Родїені ла нордꙋл Їспанїеї, пре Фінїчені ла сꙋд шї апоі пре Картаџені асе фаче домні престе ачѣстѫ Амерікѫ а векімеі. Ачестеші авꙋції адімінї ꙟн ꙋрмѫ шї пе Романі, каріі ꙟнтрѫнд кꙋ пꙋтере се дескісѫ ꙋн рѫзбою 200.
че цінꙋ 67 ані дела 200 пѫнѫ ла 133 кѫнд рѫмасѫ 133.
Спаніа провінціе Романѫ. Де ꙟнсѫмнатꙋс ꙟнтре кѫпітеніїле Їспанілор Віріат ꙟн Лꙋзїтаніа шї Нꙋманціа.

Тꙋрбꙋрѫрї Чївїле.

Дела ꙟнфїїнцарѣ републічеї Романе се ꙟнчепꙋрѫ чертеле ꙟнтре класа Плебеїлор кꙋ Арїстрократції шї кꙋ контенірѫ пѫнѫ че сѫ сꙋрпѫ републїка, пꙋрꙋрѣ ꙋнії кѫꙋтѫнд а ꙟмпїла шї алції асе апѫра, аоре аџюнгѫнд аковѫршї Арїстрокрації, аорѣ дімократції ꙟн фрꙋнтѣ кѫрора ста бѫрбаці де талент шї кꙋ віртꙋтѣ, аша ла 508 Валерїꙋс нꙋміт Пꙋблікола пентрꙋ кѫ ера пѫртінїторю попорꙋлꙋї дедї леџюірї фаворїтоаре демократїеї, прін каріле ꙟн кредїнцѫнд пꙋтерѣ сꙋверанѫ вотаціеі попорꙋлꙋї растꙋрнѫ прѣпондеранціа Арїстрократцілор.

Апоі Марціꙋс Корїоланꙋс ꙋн пѫртінїторю ал арїстокраціеї ꙋнїндꙋсе кꙋ Волщїї дꙋшманії Романілор стрѫбѫтꙋ кꙋ арма н'мѫнѫ пѫнѫ ла порціле Ромеі шї ар фі сꙋрпат

репꙋб-

ꙟ. Х. репȣблика ꙟкка лакрімеле мȣмеі салє Ветȣріа нȣ л'арфі стъмпіт дела асеминѣ пропосіт.

Аше консȣлȣл Касіȣс пентрȣ аплъчѣ попорȣлȣі пропȣсе лецѣ нȣмітъ Аграріе ка съ се ꙟмпартъ пъмѫнтȣл де асеминѣ ꙟнтре Патрічіі ші Плебеі.

Кȣ асеминѣ проєкт съ іві ꙟн ȣрмъ трібȣнȣл попорȣлȣі Тіберіȣс Семпроніȣс Гракхȣс каріде лецюі съ наібъ четъцанȣл Роман пъмѫнт маі мȣлт де 500 цȣгȣрі сѣȣ фълчі ші прісосȣл съ сємпартъ ла чіі съпатъці, ꙟнсъ прекȣм Касіȣс съ арȣнкъ депе стѫнка Капітолієі Тарпеіа де асеминѣ Гракхȣс се ȣчісе де Партіда Арі-
133. стократікъ ла 133 ꙟ. Х.

Ръсбоюл Нȣмідік.

119. Ла 119 ꙟнчепȣ Романіі ръзбоюл Нȣмідік нȣміт ашѣ де пе Нȣмідіа о цѣръ ꙟн Норд Афріка дела Картаго спре апȣс пе църмȣріле Медітеранеі, ȣндеі астъзі Алцірȣл. Каȣза ачестȣі ръзбою аȣ дато Їȣгȣрта, каріле сервінд ꙟн оастѣ Романілор дін Їспаніа лі ꙟнвъцасе моравȣріле ші тактіка, ел фіінд непот ꙟмпъратȣлȣі Нȣмідієі Мічепса дȣпъ тестаментȣл ȣнкюлȣі сеȣ авѣ а ꙟмпърці Нȣмідіа кȣ фіії ачестȣіа Їемпсал ші Адербал, даръ нȣмітȣл врѫнд а ꙟмпъраці сінгȣр ȣчісъ ка алт Псаметік пе коррегенції; іаръ прекомендації Романі Опіміе ші Калпȣрніе кемаці ꙟн аџюторю де Адербал ші корȣпсе кȣ монетъ, асеминѣ мергѫнд ꙟн Рома корȣпсе ші пе Сенатȣ, каріле аџюнсесе акȣм ꙟн деморалізаціа де авінде фъръ сфіалъ сѣȣ рȣшіне прекȣм дрептȣл пріват ал кон-

нітъ-

четъцѣнꙋлꙋї де асеминѣ ши чел пꙋблик ал патриеї, пъ- Д. Х.
нъ че виртꙋоасꙋл Роман Метел ощиндꙋсе асꙋпръї ꙋл ꙟм-
фрѫнсе ꙟн катꙋї фꙋ лꙋї Їꙋгꙋрта де аскъпаре ꙟн Маꙋри-
тания, черѫнд аџꙋторю дела сокрꙋл сеꙋ Бохꙋс аиче дом
ниторю, дꙋпъ ачѣста гръши ꙟнсинд ръсбоюл се рѫндꙋї
асꙋпръї консꙋлꙋл Мариꙋс кариле ꙟмвингѫнд ши прин-
зинд пе Їꙋгꙋрта мꙋри ла Рома ꙟн принсоарѣ, ꙟара Нꙋмидиа
се прифъкꙋ ꙟн провинциа Романъ.

Ръсбоюл кꙋ Чимврии дела 113 пънъ ла 101 113. 101.

Ꙟн ꙋрма ръзбоюлꙋї Нꙋмидик аꙋ Романиї асе бате кꙋ Чимвриї ши Теꙋтониї попоаръ Германиче. кариї дин пърциле нордꙋлꙋї ꙟнкꙋрѫнд ꙟн провинцїиле Романилор се ловиръ ла Рона ꙟн Галиа, ꙟн Елвециа ши ꙟн Карантаниа ши ꙟмвинсе пе консꙋлꙋл Манлие, тоатъ сперанциа Ромеї ꙟн асеминѣ амеинцерї се реземъ ꙟн бравꙋл, кꙋмплитꙋл ши неродꙋл Мариꙋс, ачеста експедꙋинд бътꙋръ ла 102 пе Теꙋтониї лѫнгъ Аквесексте ши ла 101 пе Чимврї лѫнгъ Верчеле.

Резбоаеле Чивиле ши а Конфедерацїилор де ла 91 пънъ ла 79. 91. 79.

Конфедератиле кꙋ Рома статꙋри Италиче пентрꙋ къ нꙋ се ꙟн вредничѣ де ачелѣши дритꙋри ши фолосꙋри де кареле ши четъцениї Ромеї, кѫнд нꙋмициї контребꙋиа маї кꙋ асꙋпръ ла тоате греꙋтъциле статꙋлꙋї, ла 91 ꙋниндꙋсе ѩї дела сꙋдꙋл Италиеї се дисбинъръ де Рома алегѫндꙋши ꙋн Сенат дої Консꙋлї ши доъспрезече преторї. Крꙋнте аꙋ

фост

Ꙟ. Х. фост бътъліїле Романілор ꙟн контра Романілор, ꙟн
офѫрціт де авіе Сіла пѹтѹ але фаче капѫт дѹпъ че ла
88. 88 лісъ прівіліґіеръ дрітѹл чівіл ал Романілор.

Діреціріле лѹї Сіла кѹ домоліре ресбоюлѹї конфедераці-
лор ші агонісі нѹ пѹцінъ репѹтаціе, каре ꙟнаналог апрінсъ
рівалітате лѹї Маріѹс ші дін ачеста ісвѫкні сінџероасе-
ле ръскоале четъценещі. Маріѹс ѹн Плебею ѹрмъторю а-
лѹї Гракхѹс се ръдікъ прін бравѹріле ресколѹї нѹмідік;
іаръ Сіла сеѹ Сѹла ера ѹн скъпътат патрічіѹ, ачеста
оржндѹіт командат ꙟн ресбоюл Понтік асѹпра лѹї
88. Мітрідат ал VII ла 88, Маріѹс ꙟн не фіінца лѹї пріго-
ні ші жефѹі пре тоці чії чі ера де партіда лѹї, пентрѹ ка
ре кѹ ѹрціе репезіндѹсе Сѹла дела Понт екзілі шіѹчі-
се пе контраріі партідеі сале, ашъзінд консѹлі пе
Октавіе кѹ каріле прін ѹнелтірі се ръндѹі ꙟмпреѹнъ
ші Ціна партізанѹл лѹї Маріѹс. Ла 87 бътѫндѹсе
Сѹла ꙟн Греціа кѹ армія Понтѹлѹї, Ціна ші кѹ Маріѹс
ѹніці депѹсеръ дін дрегъторі пе ѹрмашії лѹї Сіла пе
мѹлці ші ѹчігѫндѹї. Сѹла ꙟнтѹрнѫндѹсе ꙟн Італіа
ꙟмвінсъ пе Маріѹс ш'ѫмпѹтере съ' декларъ діктатор пе
ѹн тімпѹ не хотърѫт. Акѹм афлъ Сіла доріtѹл прілеж
а сътѹра де сінџеле четеценеск тіраніка са крѹзіме,
пісте о сѹтъ мії четъцъні ѹчісъ кѹ кѹвѫнт къ ар фі
пъртініт лѹї Маріѹс, тоці ꙟнавѹціції съ проскрісъ пен-
трѹ алісе жъфѹі аверѣ, ѹчігашѹл ші клевітіторюл ацѹн-
съ а аве меріт ші а їсе рекопенза не леціюіріле ка ніще
віртѹці, авѹціа ѹнѹї четъцѣн се сокоте не леціюіре ші-
віртѹте ѹн крімен, попорѹл афла ꙟн асемінѣ сінџероа

се

сѫ счіне плъчері кѫꙋтѫнд каре де каре прін нелеџюірі Ꙟ. Х.
факꙋте аꙋ асе ꙟнавꙋці сеꙋ аші ресбꙋна, Сіла реформъ
дімократіа ꙟн арістократіе пе трібꙋні ші мърџіні анꙋмаї
пꙋте пропꙋне леџї сеꙋ арестꙋрна декретꙋріле сенатꙋ-
лꙋї ші ла зече мії склаві партізані аї лꙋї прівілеџіе
дрептꙋл чівіл. Ла 80 декларѫндꙋсе ал доіле Понтік 80.
декретꙋї командат пе Галіен. Ла 79 Сіла де бꙋнъ воіе 79.
депꙋсъ діктаторіа.

Ръзбоюл Кꙋрсаріїлор, а Гладіаторіїлор ші ал Шіле Понтікꙋ дела 75 пънъ ла 67 Ꙟ. Х. 75. 67.

Ꙟн ꙋрма тꙋрбꙋръріїлор лꙋї Маріꙋс ші Сіла бътꙋ Рома-
ніі Кꙋрсаріі де пе Медітерана, каріі съ алкътꙋіа дін
Ісаꙋріені ші Чілічіені ші дін ръмъшіца флотеї лꙋї Мітрі-
дат ал Понтꙋлꙋї, пꙋтерѣ ачестор піраці се'нтінсе песте
тоате църмꙋріле Медітеранеї, пънъ ші'н Італіа ꙟн кѫт
нꙋ пꙋтѣ чінева съ іасъ де рꙋл лор, ла 69 деабіе пꙋтꙋ
съї стърпѣскъ Помпею.

Ꙟн ачесте тімпꙋрі ла 73 Ꙟ. Х. Прізоніеріі цінꙋці 73.
ꙟн Капꙋа спре асе бате, пентрꙋ гꙋстꙋл Романілор ꙟн
цѣркꙋрі ка Гладіаторі, спъргѫнд ꙟнкісоріле сꙋп дꙋкꙋл
лор Спартак ꙋн Трачіан де націе ші сеꙋнінд ꙋсе кꙋ ії ꙋн
маре нꙋмър де Галї ші де склаві алкътꙋіръ арміе
де 90 мії оаменї, каріі деміkъръ патрꙋ експедіціі
Романе, пънъ че Красꙋс лі сфъръмъ о парте, ші Помпею
венінд дін Спаніа сдрꙋмікъ пе чеіалалтъ.

Ꙟ. Х. Ѡлтрїлѣ ръзбою Понтїк съ ѧнчепꙋ ла 66 кърꙋїа
63. Помпею лѫнгъ Нїкополе ї'факꙋ капът 63.

63. 62. Конжꙋраціїа Кателїнеї дела 63 пънъ ла 62

Дꙋпъ че Романїї прїн кꙋчерїрѣ атътор марї шї ѧнавꙋціте церї адꙋнѫнд аверї де одатъ ѧмбъце шї моравꙋрїле ї депрїндерїле реле ачелор ѧмвїнсе нації адекъ лꙋксꙋл шї дїсфрѫнарѣ пъръсїнд сїмплїчїтатѣ вїртꙋцеї лор стрътмошещї, ѧн кѫт ацюнсе асе фаче фїїї інтересꙋлꙋї ѧн лок де фїїї патрїеї шї апротїма фолосꙋрїле партїкꙋларе шї персонале маї мꙋлт декѫт бїнеле пꙋблїк, а кꙋноаще де патрїот пе ачела карїле лꙋ'мбїе кꙋмаї мꙋлтъ мїтъ шї а зїче къ ꙋнде мїї бїне, аколо мїї патрїа; атꙋнчѣ се ївї ѧн мїжлокꙋл форꙋлꙋї репꙋблїчеї бърбаці тїранїчї, юбїторї де дїспотїсм карїї трацѣ дꙋпъ сїне ка пе нїще добїтоаче глоателе Романе кꙋмпърате шї ле фъчѣ се рѫдїче орбїці де інтерес арме асꙋпра капꙋлꙋї лор шї асе ꙋчїде ꙋнеї пре алції, аше статꙋръ ла 100 анї ѧн. Хс. Марїꙋс шї Сїла карїї кꙋ форца армїлор че комендꙋїа'кълкѫнд леџїле репꙋблїчеї ѧнсꙋшїръ лор пꙋтерѣ не мърџїнїтъ дїсдерѫнд шї ꙋчїгѫнд о мꙋлціме дїн кончетъценї дꙋпъ плъчере.

Дꙋпъ ачѣста се ївї монстросꙋл Сергїе Кателїна, ꙋн нобїл дїсфрѫнат карїле келтꙋїндꙋшї аверѣ ѧн десмердърї кѫзꙋ апої ѧн грѣ даторїе шї фїїнд къ тотдеаꙋна прекꙋм ꙋн рѫꙋ де асемїнѣ о нелецюїре траце дꙋпъ сїне пе алта Катїлїна спре асе ацюта ѧн асемїне небое кѫꙋта

сѫ капіте вре о діреґѫторіе ші токмаї консȣлатȣл, ла каре Ꙟ. Х.
ісе опȣнѣ ораторȣл Чічеро, щіінд ȣла кѫтȣї де дісфрѫ-
нат. Плінȣл де ȣрџіе Кателіна адȣнѫндȣші партізані
се конџюрѫ ка сѫ ȣчідѫ пе Чічеро ші пре чії маї ꙟн-
семнаці дінтре сенаторі ші апоі сѫ жефȣіаскѫ вісте-
ріа пȣблікѫ ші сѫ ꙟнсȣшѣскѫ лор ꙟналтіле діреґѫ-
торії дȣпре пілда лȣї Маріȣс ші Сілла, дарѫ вѫзіндȣсе
комплотȣл мȣлці дін конџюраторі се прінсѫ ші се омо-
рѫ; Кателіна кȣ о парте фȣџі ꙟн Етрȣріе ȣнде ла 62 62.
казȣ ꙟнтро пісматікѫ лȣптѫ бѫтѫндȣсе кȣ проконсȣ-
лȣл Антоніе.

Ꙟнтѫюл Тріȣмвірат дела 60 пѫнѫ ла 50 Ꙟ. Х. 60. 50.

Ꙟн ȣрма кѫдереї лȣї Кателіна ла 60 ані се ꙟнтреле-
гарѫ треі бѫрбаці консȣларі ші коменданці аї армієї
анȣме: Помбею, Красȣс, ші Цезар сȣпт тітлȣ де
тріȣмвірі адікѫ треі бѫрбаці, кȣскопос се ꙟмвінгѫ пар-
тізеле ші сѫ ꙟмпѫрцѣскѫ ꙟнтре сіне цѣріле Імперієї
Романе, каресе ші фѫкȣ лȣѫнд Памбею Італїа кȣ Греціа;
Красȣс церіле Асієї ші Цезар Галіа ші Спаніа.

Памбею єра ȣн бѫрбат фрȣмос, Інџеніос, плѫкȣт ші
кȣлтівіт, кȣ талентȣрі ораторіче, політіче ші мілітаре
ꙟн ал 23леа ан ал вѫрстеї ꙟн єкспедіціа асȣпра кȣрсарі-
лор кѫпѫтѫ тітлȣ де ꙟмпѫрат адекѫ ґенерал, єл фіінд
де партіда лȣї Маріȣс ꙟн рѫсбоаіле цівіле се ꙟнтітȣ-
лѫ мареле, пентрȣ бравȣріле лȣї декѫтрѫ ꙟнсȣл Маріȣс
Юліе Чесар кȣсѫнџінȣ кȣ Маріȣс ші Чіна статȣ ȣн

Ф. Х. бърбат кꙋ талентꙋрї марї, ꙟвъцат, аџер шї кітіт, єлок-
вент шї брав, ꙟнтоате ꙟпрещюръріле пре кѫт се аръта
кꙋ кꙋражꙋ, пе атѫта кꙋ ꙟнцелепчꙋне шї пресенца жꙋ-
декъцеї, єл ка ꙋн алт Алківіад ал Атенеїлор се възꙋ
шї чел маї дісфрѫнат шї чел маї ꙟфрѫнат, талентꙋл
мілітъреск шї лꙋ'мфъцоше ꙟн ръсбоаїле пꙋртате асꙋпра
Галілор, ꙟн каре єпохъ ꙟнтінсъ домнірѣ Ромеї престе
Галїа, престе Брїтанія шї Германія, нꙋмаї пꙋцїн стръ-
лꙋчі кꙋ аса полемікъ шї політікъ ꙟн ръсбоаїле четъцїене
че авꙋ кꙋ рівалꙋл сеꙋ Помбею пѫнъ че аџꙋнсе ла дікта-
торіа пꙋрꙋреанікъ.

Красꙋс єра ꙋн ом ліпсіт де тоате асеміне харꙋрї фъръ
къ кꙋ негоцꙋл склавілор шї алте спекꙋлацїї адꙋнасе
монетъ де каре шї Помбею* шї Цесар авѣꙋ требꙋінцъ
шї прїн аса галантомїе къпътасъ їнімїле попорꙋлꙋї.

Ꙟнсфѫршіт плеонексїа аціцїнд шї ꙟнтре дѫншїї
їнтрїгъ се ꙟнкъїръръ ла бътъліе Чесар кꙋ Помбею, кареле
ꙟнвінгѫндꙋсе лѫнгъ Фарсала ꙟн Гречїа ръмасе Цезар
сꙋп тітлꙋ де діктатор сінгꙋр домніторю, ѫнсъ престе
пꙋцін се ꙋчісе ꙟн палатꙋл Капітолїеї пентрꙋ скопосꙋл
тїранїеї сале де кътръ тінерїї Романї пъртініторї репꙋ-
блічеї аї кърора къпітенїе фꙋ Брꙋтꙋс шї Касїꙋс.

Ал 2ле трїꙋмварат 43-34. Дꙋпъ моартѣ ачестора се ꙟфїїнце ал доїле трїꙋм-
варат алкътꙋїт дїн Антонїе фаворіторюл лꙋї Цезар, дїн
Октавїан непотꙋл лꙋї Цезар шї дїан Лепідꙋс. Партіда
репꙋбліканъ кꙋ къпітенїїле еї се ꙟмвїнсе лѫнгъ Філіпі
ꙟн Гречїа, ꙟн кѫт аколе се стѫнсе репꙋбліканїсмꙋл де
ꙋндеші лꙋъ шї ꙟнчепірѣ са шї дꙋпъ че се ꙋчісе Лепі-

дꙋс

Дꙋс ꙟн бъталіа чѣ аꙋ ꙟн Сіріа кꙋ Парціі се прѣфъкꙋ трі- ꙟ. Х.
ꙋмвіратꙋл ꙟн дꙋмвірат, лꙋѫнд Октавіан цѣріле Еꙋропеі,
іаръ Антоніе але Асіеі ші але Афрічеі, ꙟнсъ престе пꙋ-
ціи ші ачещіа ꙟнвръбіндꙋсе ші декларѫндꙋші ръсбою,
Октавіан ꙟнвінсе пе Антоніе ла цермꙋріле Гречіеі лѫнгъ
локꙋл нꙋміт Акціꙋм, къчі Антоніе фіінд адіменіт сеꙋ маі
віар фермекат де кътре Регіна Егіпетꙋлꙋі Клеопатра кꙋ
каре се ꙟнгꙋлꙋісе пъръсі кѫмпꙋл бътъліеі фꙋцінд ꙟн
Егіпет ꙋнде се ꙋчісе, ка сі нꙋ кадъ віꙋ ꙟн мѫна вінгъто-
рюлꙋі, акꙋм ръмасе Октавіан сѫнгꙋр ꙟмпърціторю престе
тоатъ Імперіа Романъ ла 30 ані ꙟ. Х. прѣфъкѫнд пе 30.
репꙋбліка Романъ ꙟн монархіе; ел се проклъмъ де попор
домніторю, сꙋб тітлꙋ де Авгꙋст адікъ Сфінціт, ꙟнсе
нꙋмітꙋл пентрꙋ модераціе се ꙟнтітꙋлъ нꙋмаі ꙟмпера-
тор адікъ Генерал командант де арміе. Де ла ачещі
доі домніторі лꙋъ асе ꙟнтітꙋла домніторіі лꙋмеі кꙋ
нꙋме де Імператорі ші де Цезарі прекꙋм се зіче ал Аꙋ-
стріеі Каізер ші ал Росіеі Цар.

Релації Політіче.

Крескѫнд пꙋтерѣ політікъ а Романілор, крескꙋ ꙟн
аналог ші граюл кꙋ літіратꙋра еі, мъестріїле ші щіінцеле
аіюнсе ла град ꙟналтъ ꙟн кѫт лімба лор літератъ нꙋмі-
тъ Латінъ, се факꙋ лімба ꙟнвъцацілор, лімба попоаръ-
лор домніте, къ прін еа се гꙋверна ші лісе да леціюірі,
де атꙋнчѣ класічіі Романі аꙋторі, пре кꙋм поеціі, Ора-
ціе, Віргіліе, Овідіе ші алціі, Ораторіі: Ціцеро, Хортен-
сіꙋс Сенека, Квінтіліан ші алціі, Історічіі: прекꙋм Са-
лꙋстіе, Лівіꙋс, Іꙋстін, Кꙋрціꙋс, Корнеліе Непос, сѫнт

пънъ

пънъ астъзі авторіі ексемпларі пріи скоаліле тȣтȣрор кȣлтівітелор статȣрі але Еȣропеі прекȣм ші леџіле лор аȣ фост, ші сꙟнт леџіле трібȣналȣрілор ші а статȣрілор Еȣропеі, ші ізворȣл дін каре саȣ ꙟмфіінцат честе маі нооъ кодіче де леџі, к'ȣн кȣвꙟнт Романіі прекȣм аȣ стътȣт домні а тоатъ лȣмѣ, де асемінѣ ші ꙟвъцъторі ꙟн кꙟт тоате статȣріле кȣлтівіте де астъзі але Еȣропеі, дела дꙟншіі аȣ літеріле, літератȣра ші граюл, ȣніле ꙟнтотȣл іар алтеле ꙟн парте, ші сꙟнт кȣ адевърат кліенте, ресъріте ка ніще влъстърі дін ꙟнтінселе ръдъчіні, але прѣ ꙟмвекітеі гігантіче трȣпіні Романе.

Прївїрѣ карактїрȣлȣї асȣпра Романїлор ла ꙟчепȣтȣл лор шї ꙟн ȣрма Вїкторїїлор пȣртате асȣпра статȣрїлор лȣмеї.

Романіі дінтрȣ ꙟнчепȣт се карактірісѣ ꙟнчеле дінафаръ прін сімплічітате ші фрȣгалітате, атꙟт ꙟн але портȣлȣі кꙟт ші ꙟн але мꙟнкъреі, ꙟн челе дін лъȣнтрȣ прін бърбъціе, кȣтезаре, статорнічіе ші сȣферінцъ ꙟн ꙟнтреприндеріле лор, прін ювірѣ де дрептате, ювірѣ де оамені ші оспіталітатѣ, ювіре де патріе, де лібертате, де глоріе, мȣлцъмірѣ кȣ пȣціне не інтересеца, фолосȣл де комȣн сокотіндȣл ка ал сеȣ ші пе але сале ка пе але патріеі пентрȣ ал кърїа біне ші пъзірѣ леџілор ніче пе сіне се крȣцѣ, лȣксȣл ші десфрꙟнъріле се сокотѣ ла дꙟншіі прекȣм ші ла Спартані, пъкате политічещі де моарте, іі се ꙟмпъртъшѣ тот одатъ де віртȣціле Спартанілор ші але Атінеілор, фіінд ювіторі де

ѫмвъцетȢръ ші ꙟмфрѫнаці, асеминѣ карактерістиче вір- ꙟ. Х.
тȢці не ꙟмфъцошацъ Ораціï лȢптѫндȢсе кȢ кȢріаціï Сабіненілор, Коклес ші Сцевола, ЇȢніȢс БрȢтȢс каріле сінгȢр џȢдекъ ші осѫндí ла моарте пре ꙟнсȢл саȢ фіȢ афлѫндȢл ꙟнтре комплотістиï партізанï аï інтерітȢлȢï рігъ Тарквініе. Колатін абдікъ бȢкȢрос консȢлатȢл пентрȢ аші ерџе прѣпȢсȢл попорȢлȢï, ка Ȣнȣл чі
Ера дін Фамілїа інтерітȢлȢï рігъ. Валеріе ПȢблікола 508.
дъръмъ помбосȢл сеȢ палат ꙟндатъ че ꙟнцелѣсъ къ Ера де сканділъ попорȢлȢï прівіт ка Ȣн лъкаш де тіраніе.

ꙟн тімпȢл лепсеï де арме ші монетъ чï авѣ Рома, 477.
фамілїа Фабіїлор 300 ла нȢмър кȢ алор келтȢеле зідінд търіï ꙟн протіва ꙟнкȢрсіеï Волшілор кȢ але лор ꙟнармате браце ка алцï тріï сȢте Спартанï апъръръ патріа, пънъ ла пікътȢра де сінџе ачелȢï маï де пе Ȣрмъ.

Кѫнд ла 362 ꙟ. Х. се черта Рома атѫт де епідімїа 362.
оморѫтоареі песте кѫт ші де фȢріїле натȢреï прекȢм де кȢмпліте ревъръсърі де апъ ші кȢтремȢре діспікътоаре пъмѫнтȢлȢï. МарціȢс КȢрціȢс пентрȢ а ꙟмпъка Ȣрџіа зіеїлор дȢпре респȢнсȢл оракȢлȢï се адȢсе де бȢнъ вое сфаръ ші дȢпъ че съ ꙟнармъ ꙟнкълекѫнд се апропіе де рѫпа хъітȢіреï фъкȢте ші ꙟн вокѫнд ꙟндȢрарѣ черюлȢï престе патріе се прічіпітъ ꙟн афȢнд.

Ла 340 д: з: Р. Латініï аџȢнгѫнд ꙟн мінȢнтȢл де 340.
апȢрта о кȢрмътоаре ꙟн вінџере асȢпра Романілор комендантȢл ДеціȢс МȢс, дȢпъ ꙟнплінірѣ реліџіоаселор

лор

ꙟ. Х. лор даторїй ка алт Кодрꙋс се арꙋнкъ ꙟн мїжлокꙋл інїмїчілор де се ꙋчісъ потрївіт кꙋ респꙋнсꙋл оракꙋлꙋї де акърꙋїа моарте ꙟмфокъндꙋсе армїа Романъ ꙟнвінсе пе кꙋмплїцїй дꙋшмані.

340. Ла 340 Комендатꙋл Манлїꙋс ꙟнтітꙋлат Торкватꙋл пентрꙋ къ ꙟн бътъліа чі авꙋ Романїй кꙋ Галїй тънър фіінд ка ꙋн алт Давід пре Голїат, ꙋчісе ꙟндꙋел пре ꙋн ꙋрїеш Гал, ші стърпїсе де апꙋтере армїеа Романъ ші дїспоіндꙋл жї лꙋъ алїсі да аꙋріе нꙋмітъ Торче, ачест Манлїꙋс комендꙋінд армїа ꙟн контра Тꙋскꙋланілор пентрꙋ къ фїюл сеꙋ ꙟн нефіїцеї се бътꙋ ла дꙋел кꙋ Мецїꙋс кънітеніа Тꙋскꙋланілор ші ꙟмвінсе пе інїмічї, жл осъндї ла моарте а доꙋа зі ка пре ꙋн бътъмъторю дїсцїплїнеї мїлітаре, ші нꙋ ꙟн гъдꙋї пре ꙋнꙋї осташꙋ Роман асе бате фъръ ꙟмвоіреꙗ комендантꙋ лꙋї.

150. Ла150 ꙟ Х. Тънърꙋл Сціпіон дꙋпъ че кꙋчері ꙟнтреꙗгъ Спаніа ꙟн дїастїмъ де чінчї анї гꙋвернъндꙋо ка ꙋн проконсꙋл ꙟнмірь тоатъ спанїа прін віртꙋцїле сале, адꙋкъндꙋісъ о прїнцесъ каптївъ кꙋ фрꙋмꙋсецъ ковършітоаре, Сціпїон нꙋ ꙟн гъдꙋї ніче мъкар с'о вадъ, пентрꙋ каре логоднікꙋл еї ꙋн прінціп Челтїверіан жї пресентъ о маре сꙋмъ де авꙋції, ънсе Сціпїон о хъръзі ꙟнпреꙋнъ кꙋ прїнцеса логоднікꙋлꙋї еї.

286. Ла 286 Кънд Тарантїнії кемасе ꙟн аџꙋторю пе Піррїга Іпірꙋлꙋї, ачеста ꙋнелтї ꙟн задар аверї съ корꙋмпъ пе Фабрічїꙋс комендатꙋл ші солꙋл Романілор, дорінд ал ꙟндꙋплека ла воінцъле сале къчї де ші нꙋмітꙋл ера сърак де монетъ, ънсъ плін де

авꙋціа

авȣціа віртȣцеі четъцене, кȣ афронт врѫнѫ дарȣріле Ꙟ. Х. просфорате. Пірȣс се ꙟнчеркъ съ іспітѣскъ ші бърбаціа ȣфлетȣлȣі, дечі ꙟн міжлокȣл тратаціілор слобозі де о датъ пе ȣн Елефант кȣ скопос съл спаріе, каріле арȣнкъ асȣпра лȣі Фабрічіȣс рѫтȣл кȣ'нкȣмпліт рȣщетъ ꙟносъ нȣмітȣл кȣ астѫмпъратъ мінъ ръспȣнсе лȣі Пірȣс: прекѫт мъ іріть аȣрȣл тъȣ ері, пре атѫта мъ ꙟн спъімѫнтъ ші добітокȣл тъȣ астъзі. Де ачесте ші алте віртȣці але бърбатȣлȣі Роман мінȣнѫндȣсе Пірȣс зісе, іатъ Фабрічіȣс, каріле нȣ съ абате нічі одініоаръ дела даторііле сале прекȣм ші соареле дін аса кълъторіе.

Пȣбліȣс Рȣтіліȣс Рȣфȣс афлѫндȣсе консȣл ȣнȣл дін чії маі бȣні аі лȣі амічі претендȣіа съі ꙟнплінѣскъ ȣн че недрепт ші Рȣфȣс неврѫнд амікȣл сеȣ жі зісъ: чемі требȣе даръ амічіціа та дакъмі есте нефолосітоаре, Рȣфȣс жі ръспȣнсе: ші че требȣінцъ ам еȣ де а та дѣкъ пентрȣ а о пъстра воію требȣі съ фъптȣеск недрептъціри. Рȣфȣс ексіліт прін інтрігіле інімічілор се трасе ꙟн Асіа ȣнде мѫнгѫіндȣл оаре чіне къ ръзбоюл четъценеск жл ва рекема ꙟн кȣрѫнд, ръспȣнсъ: Сѫнт бȣкȣрос ка маі біне патріа съсе рȣшінезъ де ексілȣл меȣ декѫт де ꙟн тȣрнарѣ.

Нȣ есте де ȣітат віртȣосȣл Катон пре каріле нічі крȣ- 150.
зіміле лȣі Сіла, ка пе Сократ чії 30 де тінері аі Аті-
неілор, нȣ л'аȣ пȣтȣт спъімѫнта анȣ воровіа девъръл, пе
деопарте апърѫнд пре четъценії осѫндіці кȣ недрептȣл;
іаръ пе деалта дефъімѫнд ші провозінд пе тірані атѫт

Ф. Х. пе фіеросȣл Сіла кѫт ші пе Чезар, кареле мѫніет асȣпрѫї порончї сѫл дȣкѫ ла ꙟнкісоаре, дечї тот попорȣл ȣрмѫндȣї ȣнȣл дін сінаторї воі асе ші ꙟнпѫртѫші де каптівітатѣ лȣї Катон. Атȣнчѣ Цезар зісе: дореск маї афі кȣ дѫнсȣл ꙟн ꙟнкісоаре декѫт кȣ тіне ꙟн сенат. Ачестȣї Катон декретȣіндȣї сенатȣл онорȣрї ші рекомпензїї пентрȣ але сале євергесії фѫкȣте патріеї нȣмітȣл ле арȣнкѫрѫ кȣ кȣвѫнт кѫ нȣ прін ачесте, чі прін віртȣцї воію амѫ осѫбі ꙟнтре кончетѫценії меї.

Стрікарѣ Характїрюлȣї Романїлор ші плекарѣ статȣлȣї спре кѫдерї.

Прогресȣріле Романілор прін бірȣінце ꙟнчепȣрѫ пе ꙟнчетȣл афѫптȣі асȣпра карактїрȣлȣї лор кȣ ꙟн рѫȣріа вѫтѫмѫтоаре. Тоате дабіліле се єртасе четѫценілор Романї фіінд кѫ вістеріа статȣлȣї єра плінѫ де монета цѫрілор ꙟнвінсе. Прін кȣмінікаціа че авȣрѫ ꙟнвінгѫторірї кȣ ꙟнвіншії Асіацї ші Єȣропеї Гречї се деприисерѫ ꙟн молѫтѫціле ші дісфрѫнѫріле ачелора. Єнергіа сѫргȣінчошілор Романї се кȣпрінсе де леневїре, авѫнд міжлоче атрѫї фѫрѫ де остенѣлѫ, агрікȣлтȣра, се пѫрѫсі ꙟн ненгріжере лѫсіндȣсе нȣмаї склавілор, кѫ Романії саȣ фост депрінс асе сербі кȣ мѫінї стреіне, четѫцѣнȣл нȣ кѫȣта алтѫ фѫрѫ нȣмаї дірегѫторії пентрȣ асе гівернісі ші ачѣста се пȣтѣ кѫпѫта фоарте ȣшор фіінд кѫ нȣ єра де ліпсѫ алта фѫрѫ асе трімітe ка ȣн юдекѫторю ꙟн провінціїле сȣпȣсе. Ярѫ чії маї

ꙟн-

ꙟсемнаці бърбаці кꙋ о маї мꙋлтъ інфлꙋінцъ ꙟн інтре-
сꙋріле політіче нꙋ авѣ трѣбꙋінцъ нічі де ачѣста, фіінд
къ ліпсе трімітѣ ꙟнавꙋціте дарꙋрі де претꙋтіндінѣ дін
провінції. Кꙋ асемінѣ сістімъ де бꙋнъ сѣмъ ера фоар-
те грѣꙋ лꙋкрꙋ афі чінева аліат сѣꙋ сꙋпꙋс ал Романілор,
фіінд къ чії дін тъї се ꙟмпіла, ші чещї де ал доілѣ
севідѣ діспоеції де авꙋтꙋрі. Пе лѫнгъ ачесте Гречії ꙟн-
кърькаці де тоате реліле деморалізації Асіатіче ші аꙋнеї
нації ка а лор пеатꙋнчѣ къзътоаре, адꙋнсе ꙟн Рома ка
склаві афі ꙟмвъцъторі ші кресктъторі тінерілор Романі,
ꙟн асемінѣ калітате шіꙋ аші рестоарче кꙋ делікатеца че
о зꙋгръвіще Омір ꙟн карактірꙋл лꙋї Ꙋліс, тꙋрнѫнд ꙟн
сꙋфлетіле сімпле ші віртꙋасе але Романілор кꙋ ꙋрџіе
венінꙋл ідеілор вътъмътоаре прін гꙋстꙋл літератꙋрей
ші а поезіеї Гречещї, ꙟнвъзіндꙋї траюл десмердат,
реплѫнтѫнд ꙟн інїміле лор плъчеріле де модъ, адімінін-
дꙋї асе ꙟнкіна маї мꙋлт ла моравꙋріле стреіне де
кѫт ла віртꙋціле ші бꙋнеле деприндері стръмошещї,
сокотіндꙋле де ꙟнꙋюсіте, лі ꙟнкꙋноскꙋ лꙋксꙋл, дісфрѫ-
нъріле ші лъкоміа пре каре ле ꙟмвъцасе ії аꙋ дела ал-
ції аꙋ ле нъскочісе дела сіне, ꙟн сфѫршіт ꙟї фъкꙋ
дін фіїї патріеї, фіїї інтересꙋлꙋї ші аі некредінцеї ꙟнкѫт
віртꙋосꙋл Катон цензорꙋл сінгꙋр прекꙋм алт Іліе ꙟн
Ісраіл, кꙋтезъ ка трібꙋн а пропꙋне попорꙋлꙋї ші сена-
тꙋлꙋї: къ спре феріре де стрікаре моралꙋлꙋї ші апатрі-
отізмꙋлꙋї ші спре мѫнтꙋіре Ромеї есте де неапъ-
ратъ невоі съсе ексілезе тоці Гречії ꙟмвъ-
цъторі, ка стрікъторі тінерімеї Романе.

Д. Х. Даръ тотȣші ꙟнѕедар къ рълеле деприндері акȣм се пресѣрасе ꙟн інімїле четъценілор, ші дісрѫдікѫндȣсе нȣмаі лȣкрарѣ нȣ ші каȣѕа'ръȣл рѫмасе пе локȣ, стрікѫчȣнѣ моралъ ꙟнкангренісе інімеле Романілор.

Пънъ ла чѣ маі де џос класъ а попорȣлȣі се ꙟнтінсесе стрікъчюнѣ: осташȣл одініоаръ деприінс кȣ стръпацȣл ші ꙟмбѫртошат, ꙟн експедіціїле сале пін църіле орієнтȣлȣі ѳеосиеці ші тот'одатъ се ꙟмвъцѣ волȣптъці де кътръ сȣбџюгіціі лъкȣіторіі нъравіці кȣ сȣмеціє ші дісфрѫнарѣ ꙟнтȣрмѫндȣсе акасъ доріші аіче де асеміне съ віецȣіаскъ, даръ пентрȣ пȣціна са авȣціе ꙟі фȣ кȣ непȣтінцъ, кȣ тоате ачесте прѣдомніт де патімъ се вѫѕȣ невоіт пентрȣ а ꙟндестȣла пофтіле сале съ ꙟнстръінезъ ші ачѣстъ пȣцінъ авере вѫнѕѫндȣо богаціілор лȣі ꙟмпрȣмȣтъторі ші аша сѣракȣл се фъкȣ ші маі сѣрак. Тѫрѫції апоі де нечесітъці фіінд къ алȣкра се дїсвъцасе нȣ прецетаръ асе фаче ȣнелте амбіціошілор, ꙟнсѫмбріндȣсе сѣȣ маі кѣр вѫнѕїндȣсе Егоістічілор скопосȣрі кіар ші ꙟмпротіва патріеі нȣмаі съ капіте монетъ, кȣ асемінѣ модȣ се ївіръ ꙟнміжлок бърбаці черѫнд кȣ арма ꙟн мѫнъ ȣніі гіверніселе ші ресфъцȣрі, алціі фрѫȣл гȣвернȣлȣі ші корона; іаръ попорȣл ꙟмпъркет ꙟн партіѕі.

Гречіі ші Асіаціі фȣ кȣ адівърат сȣбџюгаці де Романі ꙟнсъ тот деодатъ рестоарсеръ ꙟмвінгъторілор кȣ деестȣлъ мъсȣръ върсѫнд венїнȣл релелор моравȣрі ꙟнсȣфлетеле лор, ші лібертатѣ Ремеі молепсітъ требȣі токма ꙟн міжлокȣл стрълȣчітелор сале вікторіі деморалізаціа ші анархіа съїсъпе мормѫнтȣл къдереі.

Ал патрȣле періѡд дела Авгȣст пѫнѫ ла Клодовік адекѫ пѫнѫ ла ꙟнкȣрџерѣ Гінтелор нордіче, сȣрпарѣ ꙟмперіеі Романе де апȣс ші ꙟнфіінцарѣ статȣрілор ноѫ де астѫꙃі кȣпрінꙃінд 500 ані.

Крешїнѫтатѣ

Сȣпт домнірѣ лȣі Авгȣст саȣ нѫскȣт мѫнтȣіторюл ностру Іс, Хс. ꙟнтемеіторюл релігіеі крешїнешї. Ла 5508 дȣпѫ калкȣлȣл Бесерічії рѫсѫрітȣлȣі сѣȣ ла 4000 дела ȣрꙃірѣ лȣмеі дȣпре апȣсені.

Челе маї мȣлче попоарѫ ера ꙟн епоха ачѣста ꙟнкінѫтоаре де ідолі адекѫ ідоллатріи нȣмаї Іȣдеії адора пе ȣнȣл сінгȣр Дꙃеȣ. Ла 754 дела ȣрꙃірѣ Ромеі се нѫскȣ мѫнтȣіторюл ностру Іс. Хс. дін семїнціа лȣі Давід ꙟн четате Вефлеем дін прѣ кȣрта са маікѫ вергȣра Маріа, кѫнд мерсесе кȣ логоднікȣл еі Іосіф дȣпре поронка лȣі Авгȣст датѫ прін тоатѫ ꙟмперіа Романѫ кафіес чіне сісе конскріе ла трібȣналȣл респектів четѫчѣн ші сȣпȣс ал Романілор. Не пріхѫніта ші ꙟмбȣнѫтѫціта віацѫ а Мѫнтȣіторȣлȣі Іс. кȣпрінде ꙟн сіне десевѫршіта віртȣте ші мінȣнателе біне фечері, че рѫбѫрсѫ песте оменірѣ тікѫлошітѫ, віндікѫнд пре чії непȣтінчоші пѫтімітори трȣпеще ші сȣфлетеще, сфінціта лȣі ꙟмвѫцѫтȣрѫ се ꙟнтемеіе пе чел маі адевѫрат ші маі кȣрат морал ачінсті пре Дꙃеȣ кȣ сȣфлетȣл ші кȣ адевѫрȣл, іарѫ нȣ кȣ фѫцѫрнічіе ші модȣрі сȣперстіціоасе, а юбі пре апроапе ле адікѫ пре тот омȣл дін лȣме ка ꙟнсȣші пре сіне ші

аї

аї фаче ашa прекȣм аї дорі се факъ ші ел цїеѫ ші къ чеїа че нȣції плаче нȣ фаче алтȣе. Де ачесте Дѕеіещї аде бърȣрї пѫрѫоліндȣсе фъріseії Їȣдеіїї ші преоції Мосаїчещї, карії прін але лор сȣперстіції ші фъцърнічїї адімени попорȣл кȣ ꙟмвъцътȣрї абътȣте дела адевър, кȣ кареле нȣсе потрівѣ ꙟмбȣнътъціреле фапте ші мѫнтȣітоарѣ ꙟмвъцътȣръ а лȣї Їс. Хс. ші дрепт ачѣста ȣрѫндȣл ші піѕмȣіндȣл се рѫдікъ асȣпраї шіл ꙟнкȣлпъ кȣ пѫръ мінчїноасъ ꙟнаінте лȣі Пілат Понтѣнȣл прокосȣлȣл Роман ꙟн Палестіна ꙟнкѫт фъптȣї ла 33ле ан ал віецеї пъмінтещї дїсе осѫндї ла моарте шї се спѫнѕȣръ пре крȣче, каре педѣпсъ ера ла Романї чѣ маї дефъїматъ, прекȣмȣї ла ної спѫнѕȣрътоаре.

Мѫнтȣіторюл Їс. ꙟмвіінд атріа ѕі дін мормѫнт ші ꙟнълціндȣсе ла черю дъсъ дȣпре сіне пе чїї 12 Апостолї сколерї аї лȣї, прекарії тръінд ꙟнкъ ꙟн віаца пъмѫнтѣскъ аȣ фост адȣнат шії ꙟмвъцасе адевърата кȣноштінцъ де Дѕеȣ, адевъратȣл морал шї ꙟн ȣрмаре адевърата крединцъ сѣȣ религіе. Ачестї сколерї аї Мѫнтȣіторюлȣї дȣпъ ꙟнълцарѣ са ла черюрї ꙟнсȣфлѫндȣсе де Дȣхȣл сфѫнт се ръспѫндї ꙟн тоате пърціле лȣмеї ші предікъ Евангелїа адікъ моралȣл лȣї Їс. Хс. ꙟн тоате лімбїле пъмѫнтȣлȣї, ꙟнкѫт дȣпре псалмістȣл ꙟн тот пъмѫнтȣл аȣ ешїт фаіма лор ші ла марџініле лȣмеї аȣ аџюнс граюріле лор, адȣкѫнд пре гінте ла крединца крештінѣскъ ші ꙟн фіінціnд еклесії адікъ комȣнітъції ȣрмътоаре моралічїлор прінципії але Евангелієї лȣї Хс. ачещї попорені зідіръ Бесерічї дȣпре кȣвѫнтȣл Мѫнтȣіторюлȣї ꙟнтемеіете пе

пѣтра

пѣтра кредінцеі̆ пре каре тоатъ пꙋтерѣ лꙋмѣскъ а ідоллатріеі̆ ръдікѫндꙋсе асꙋпраі̆ нꙋ о пꙋтꙋръ клінті, ѫн кѫт се роші ка кꙋ опорфіръ кꙋ сѫнџіле мартірілор крещіні̆ върсат пентрꙋ мъртꙋрісірѣ Еваггеліеі̆. Прігонірілe ші тортꙋріле че се фъчѣ крещінілор дін партѣ ідоллатрілор домніторі̆ ѫнсꙋші прін орѫндꙋірѣ ѫмпърацілор Романі̆, нꙋ нꙋмаі̆ къ нꙋ ѫмпꙋцінъ нꙋмърꙋл четелор даръ маі̆ вѫртос л'ꙋ ммꙋлці, къ ашѣ есте пꙋтерѣ адевърꙋлꙋі̆ ѫн кꙋноскꙋт ші мъртꙋрісіт прекꙋм адівері ѫнсꙋші сентенціа ѫнцелептꙋлꙋі̆ Іꙋдеꙋ дін ачеле тімпꙋрі нꙋміт Гамалеіл, кареле ѫн Сінедріа Сенатꙋ ꙋ Евреілор афлѫндꙋсе кѫнд се сфътꙋіа кꙋм съ стърпѣскъ ѫмвъцътꙋра крещінътъцеі̆, лі зісе, лъсаціі̆ пре ачещіа, къ декъ ѫмвъцътꙋра лор нꙋ се ва фі ѫнтімеінд пре адевър, дрептате ші віртꙋте сінгꙋръ де сіне ка о фандасмъ се ва стѫнџе; іаръ де се ва фі ѫнтемеінд пре атаре мѫнтꙋітоаре прінціпіі̆ ѫнзедар въ віці опꙋне, къчі̆ кꙋ кѫт веці̆ кꙋта а ѫнтꙋнека лꙋміна ачелор адевърꙋрі̆, кꙋ атѫта маі̆ мꙋлт ла веці̆ стрълꙋчі, веці̆ арꙋнка пе авоастре ѫмпротівірі ка ніщі̆ матеріі̆ ардетоаре ѫн фок, веці̆ рефрѫнџе разіле соарелꙋі̆ ка маі̆ мꙋлт съ лꙋмінезе.

Ꙋнії̆ дін сколеріі̆ ші апостоліі̆ мѫнтꙋіторꙋлꙋі̆ скрісеръ віаца ші ѫмвъцътꙋра лꙋі̆ ші ачестіе се нꙋмеск Евангеліщі̆ де каріі̆ сѫнт патрꙋ: Іоан, Лꙋка, Маркꙋ ші Матфеꙋ, дін ачесте патрꙋ кърці̆ се алкътꙋеще Евангеліа адекъ ѫмвъцетꙋра біне вестітоаре, кътръ ачесте маі̆ адъогѫндꙋсе ші фаптеле апостолілор скрісе де Евангелістꙋл Лꙋка ші Епістоліїле лꙋі̆ Павел, ші Сінодалеле

тріме-

тріметері але лȣй Іоан, Іаков, ші Петрȣ скрісе кътре Фелюріте комȣнітъцй крещіне прекȣм кътръ Романй, кътръ Корінтені дін Гречіъ, кътръ Галатені ші Солонені дін Мік-асіа, кътръ Еврей кътръ Тітȣс ші Тімотей сколерії лор тоате ачесте ла ȣн лок кȣ челе 4. Евангелії алкътȣіск ноȣл тестамент.

ꙟнцелесȣл кърцілор тестаментȣлȣй ноȣ се есплікъ ꙟн ȣрмъ де мȣлцй ꙟнвъцъторй ай Бісерічій крещіне, ȣнії дін ачещіе абътъндȣсе дела адевъратȣл ꙟнцелес сеȣ алції аместекънд прінціпііле Іȣдаісмȣлȣй сеȣ але паганісмȣлȣй кȣ але крещінісмȣлȣй прін асеміне депъртате дела адевър нъскочіте ꙟнвъцетȣрі се фъкȣ дісбінърі ꙟн Бісеріка лȣй Хс: ші се ꙟмфііинце о мȣлціме де ересȣрй ші секте прекȣм се въд пънъ астъзі, прін каре се вътъмъ чѣ ꙟнтъіа прінціпіе а ꙟнвъцетȣрей Мꙟнтȣіторюлȣй кътръ апостолії сей зікꙟндȣлі: къ атȣнче вецй фі адевърації мей ȣрмъторй, кꙟнд вецй пъзі ꙟнвъцетȣріле меле ші чѣ ꙟнтъіа есте се авецй драгосте ꙟнтре вой, пре карѣ о ꙟнтъреще ꙟн ȣрмъ ші апостолȣл зікꙟнд: крединца фъръ де драгосте есте моартъ.

Сїноаделе Екȣменїче сеȣ атоатъ лȣмѣ.

Пентрȣ ꙟндрептарѣ ръткірей ȣнор асфел де ересȣрі саȣ фъкȣт шепте сіноаде екȣменіче (атоатъ лȣме) ꙟнтъюл ꙟн політіа Мік-асіей Нічеа ла 325 сȣп мареле Констандін Патріархінд Сілвестрȣ ꙟн Рома ші Александрȣ ꙟн Константінополе, ла кареле саȣ адȣнат 318 Пърінцй асȣпра лȣй Аріе протоіереȣл Бісерічей дін

Але-

Александріа, кареле фъчѣ пре фіюл лȣї Дȣмнезеȣ фъптȣръ еаръ нȣ деофіінцъ кȣ татъл. Ал 2ле саȣ фъкȣт ꙟн Константінополе ла 380 сȣп мареле Теодосіе ꙟн фіінца а 150 пърінцї Патріархід Нектаріе ꙟнпротіва лȣї Македоніе Патріархȣл Константінополеї, каріле зічѣ пе С: Дȣх афі зідіре, еар нȣ зідіторю.

Ал 3ле саȣ фъкȣт ꙟн четатѣ Мічї-асіеї Ефесȣл ла 431 ꙟмпъраціпа Теодосіе чел тънър Енгонȣл челȣї маре, ла кареле саȣ адȣнат 200 пърінцї сȣппрезеденціа лȣї Кіріл Патріархȣл Александріеї асȣпра лȣї Несторіе Патріархȣл Константінополеї, каріле зічѣ пре Хс асе фі нъскȣт сімплȣ ом нȣ ші Дȣмнезеȣ декѫт дȣпъ ачѣста саȣ ꙟн Дȣмнезеіте. Ал 4ле саȣ фъкȣт ꙟн Халкідона Мік-асіеї ла 451 сȣпт ꙟмпъратȣл Марчіан, ла кареле саȣ адȣнат 630 Пърінцї сȣпт презеденціа Папеї Леон, Патріерхінд ꙟн Константінополе Анатоліе, еар ꙟн Іерȣсалім Ювеналіе асȣпра лȣї Діоскор Патріархȣл Константінополеї ші а клірічілор Евтіхіе ші Север, карії зічѣ къ Мѫнтȣіторюл наȣ фост кȣ трȣпȣл де о фіре омінѣскъ, даръ черѣскъ.

Ал 5ле саȣ фъкȣт ꙟн Константінополе ла 553 ꙟн зілеле марелȣї Юстініан ла кареле саȣ адȣнат 160 Пърінцї сȣп презеденціа лȣї Евтіхіе Патріархȣл Константінополіеї асȣпра ꙟнвъцатȣлȣї преот Оріген і асȣпра лȣї Евагріе ші Дідім, карії догматісѣ къ сȣфлетеле сѫнт фъкȣте маї ꙟнаінте де трȣп, къ се сȣпȣн метемпсхосеї стръмȣтѫндȣсе дін трȣп ꙟнтрȣп, къ нȣ кȣ ачелеші трȣпȣрї вом ꙟнвіе, къ тортȣріле еадȣлȣї нȣ вор

фі

фі єтерне ші кѫдѹпѫ тречере де векѹрї пѫкѫтошії ші дємонії се вор фаче бѹні.

Ал 6ле саѹ фѫкѹт ꙟн Константінополе ла 680 ꙟмпѫрѫціндѹ Константін Погонатѹл, ла кареле саѹ адѹнат 170 Пѫрінцї сѹпт презеденціа лѹї Георгіе Патріархѹл Констанополеї, асѹпра лѹї Онорїе Папа Ромеї, Макаріе ал Антиохіеї, Кірілѫ ал Александріеї, Павел, ші Петрѹ фостїї Патріархї аї Константінополеї, карії догматісѣ о вое ꙟн Хрістос, прівіт ші ка ом ші ка Дѹмнезеѹ.

Ал 7ле саѹ фѫкѹт ꙟн Нічеа ла 787 ꙟн зїлеле Ꙟнпѫратѹлѹї Константін ал 7ле ші а маїчеї сале Їрінеї, ла каре аѹ фост адѹнацї 360 Пѫрінцї сѹпт прѣзїденціа репрезентанцілор Папеї Адріан, алѹї Тєрасіе патріархѹл Константїнополеї ші Плаціан ал Александрїеї, асѹпра Їкономахілор, карії дефѫїма ꙟнкінарѣ Їкоанелор.

Реоа гѹвернаре а Ѫмпъраціилор кѫшѹнъ пе Ѧ. Х, Ѫнчепѹл че де ист ов кѫдере а статѹлѹи Роман.

Пънъ ла 68 ани дѹпъ Хс ѹрмъторіи лѹи Авгѹст фѹ ніи маи мѹлці тірани ші десфрѫнаці аше аѹ фост Тиверіѹс, фіастрѹл лѹи Авгѹст де пе адоѹа соціе Ѫнръѹтъціта Лівіе, Ѫн ѹрмъ Каіѹс Калігѹла Ѱнгонѹл лѹи Дрѹсѹс фратіле лѹи Тіверіѹс, апои Клаѹдіѹс ѹнкюл лѹи Калігѹла, ші Домеціѹс Нерон фіастрѹл лѹи Клаѹдіѹс де пе Агріпіна адоѹа соціе, ачеста стътѹ кѹ коврѫшіре Ѫнръѹтъціт декѫт чіеланці ші чел маи кѹмпліт тіран, каріле тѹрбат де патіміле десфрѫнъріилор, а лъкоміеи ші а крѹзімеи Ѫнкаре се деприндесе, мъкар къ авѹ де Ѫмвъцеторю пе Ѫнцелептѹл філософ Сенека, наѹ крѹцат ніче пе Ѫншиі сеи пъринці нічепе Ѫмвъцеторюл. Ѫн зіліле ачестѹіа сѹферіръ крещініи челе маи авапе пригоніри ші маи кѹмпліте тотѹріи, аюнгѫнд дѹпъ орѫндѹіре лѹи Нерон ѹнші кѹ катран ші легаці де вії ла пари асе лѹміна кѹ дѫншиі ка кѹ ніще факии політіа Ромеи, къріа маи ла ѹрмъ дедѫндѹи тіранѹл фок кѹ кѹвѫнт съші Ѫнтіпѹіаскъ ардіре Троіеи, Ѫн кѹлпъ пръші пе крещині.

Ѹна дін каѹзеле пригоніреи крещінілор аѹ фост ші ревелтеле Іѹдеілор асѹпра Романілор домніілор, каре фъпть ацице персекѹціа ші асѹпра крещілор, фіінд къ ла Ѫнчепѹт крещінітате се сокоте де Романи ка о сектъ а Іѹдаісмѹлѹи ші къ Іѹдеіи кѹ крещініи ар фі тот ѹна. Дѹпъ че сестінсъ семінціа лѹи Чесар ші Авгѹстѹ кѹ моар-

тѣ луй Нерон ла 68 д. Хс. ѫнтрꙋн анꙋ де зіле се ꙋчісерѫ трей ѫмпѫраці алеші де армїе Галба, Отон ші Вітеліꙋс. Апой дела 70 пѫнѫ ла 270 ꙋрмѫрѫ ѫнтронꙋл Романі май мꙋлці ѫмпѫр ці віртꙋошї, аша аꙋ фост Веспасіан ші фіюл сеꙋ Тітꙋс кꙋчерїторюл Їерꙋсалїмꙋлꙋй ші стрікѫторюл револꙋціонарюлꙋй статал Їꙋдеїлор. Ѫнзілеле ачестꙋй ла 79 ісбꙋкнінд везꙋвꙋл кꙋ кѫмпліре ѫнпекѫ ѫнлава са політііле Помпеліа ші еркꙋланꙋм, кареле апой се дісморманѫ ла 1738. Дꙋпѫсемі а стат ѫн ꙋрмѫ Доміціан, Нерва ші Траіан.

Аіче де ѫнсѫмнат авем експедіціїле ѫмпѫратꙋлꙋй Траіан асꙋпра Дачілор, кꙋчерірѣ Дачієй, пріфачірѣ ѫн провінціе Романѫ ші ѫмпопорарѣ ей кꙋ колоній Романе

Дїскѫлїкарѣ ноастрѫ а Романїлор дїн Їталїа ѫн Дачїа.

Ла 105: дꙋпѫ Хс. Траіан ѫмпѫратꙋл Романілор венінд кꙋ о маре армїе ші трекѫнд ѫн Дачіа песте ꙋн под дꙋрат пе Дꙋнѫрѣ ѫнпѫрціле Краовеі бѫтꙋ пе Дечебал домнꙋл Дачїлор, ꙋ лѫкꙋіторї пе атꙋнчѣ ѫн церіле ноастре, пре карій стѫрпіндꙋй адꙋсе дін Рома ші дін тоатѫ Італїа о маре колоніе Романѫ де бѫрбаці ші мꙋері кꙋ копій, фамелій де тоатѫ старѣ, прекꙋм нобіліі, мѫестрі, плꙋгарї негꙋцеторї ші ашезѫрѫ ѫн цара Дачелор нꙋмімітѫ апой Дако-Ромїаніа. Хотарѫле Дачієї се кꙋпрінд ѫнтре ржꙋл Ністрꙋ, маре Негрѫ нꙋмітѫ ші Понтꙋл, Дꙋнарѣ, Тіса, і мꙋнції Карпаці ші карѣ астѫзі се лѫкꙋеще де Ромѫні ѫмпѫрціндꙋсе ѫн ꙋрмѫтоареле провінції: 1 Ѫн Молдова кꙋ Басарабіа ші Боковіна, 2 Ѫн цара Ромѫнѣскѫ кꙋ Краіова, 3 Ѫн Трасілванїа кꙋ Банатꙋл, Орѫзіа ші Маламꙋрешꙋл.

Ѫн

Ꙟн ачѣста Дачіе ꙟнтемеіерѫ колоніĭ шĭ органезерѫ ȣн гȣвернȣ Романіĭ, зідірѫ четѫцĭ, ȣмплȣрѫ претȣтін-деие кȣ гарнізоане де легеоане, ꙟнтре каре четѫцĭ фȣ шĭ Ешіĭ нȣміцĭ пе атȣнче Мȣніціпіȣм Есіорȣм, кѫчĭ Есіĭ сар фĭ нȣміт легеонȣл, че пѫзѣ ші лѫкȣіа ꙟн четатѣ а-чѣста нȣмітѫ астѫзĭ Ешіĭ. Дін ачесте колоніĭ Ромѫ-нещĭ трѫгѫндȣне ноĭ лѫкȣіторіĭ де астѫзĭ аĭ ачестеĭ церĭ не нȣмімȣ Ромѫнĭ, фіінд стрѫнепоцĭ аĭ Романілор, ші лімба сѣȣ граюл нострȣ націонал сѣмѫнѫ кȣ ворба челор векĭ Романĭ, акѫріа мȣмѫ есте лімба Латі-нѣскѫ, іарѫ сȣрорĭ ші сѫнт Італіенѣска, Францеза, Іспаніола ші Портȣгеза.

Пентрȣ кѫ Романіĭ домнінд престе селбатечіле гінте але Еȣропеĭ, ліаȣ ꙟмвѫцатȣ лімба, скрісоарѣ, летератȣ-ра, леціле ші щіінцеле Романе, префѫкѫндȣĭ дін сва-ватічĭ ꙟн оаменĭ кȣлтевіцĭ ші політіціцĭ, пентрȣ ачѣста маĭ тоате націіле Еȣропеĭ нероманe аȣ літеріле, стілȣл ші о мȣлціме де кȣвінте романе прекȣм сѫнт Англіĭ сѣȣ Енглежііĭ, Германіĭ сѣȣ Немціĭ, Оландезііĭ, Сфе-зііĭ Полоніĭ сѣȣ Лешіĭ, кȣм ші алте націĭ Славене.

Ші ноĭ Ромѫніĭ амȣ ꙟнтребȣіт пѫнѫ ла ȣн тімпȣ ꙟн-преȣнѫ кȣ лімба Романѣскѫ, ші літеріле латіне прекȣм се паре пѫнѫ ла анȣл 1400 дȣпѫ Хс, іарѫ де атȣнчеа лепѫдѫнд літеріле ші лімба романѣскѫ саȣ фост лȣат ꙟн локȣл ачестора лімба ші літеріле Словено-сѫрбещĭ, а-тѫтȣ ꙟн челе бесерічещĭ; кѫтȣ ші ꙟн челе політічещĭ, прекȣм се вѫд скрісе хрісоавеле челе векĭ, ціїндȣсе а-чѣста пѫнѫ ла 1644, ꙟн зіліле Домнȣлȣĭ Василіе,

къреле дескізінд о скоалъ маре ꙟн мѫнъстірѣ сфінці-лор Треїерархі̆ дін Ꙗші̆ ꙟн лімба латінѣскъ ші ромѫ-нѣскъ аȣ ꙟнтродȣс ꙗръ ꙟн требȣірѣ інтерітеі̆ лімбі ро-мѫнеші̆, скріінд-о ѫнсъ кȣ летеріле славено-сербеші̆, нȣ прекȣм дін ꙟнчепȣт кȣ челе романе сѣȣ латіне але стръмошілор. Кȣ тоате ачесте Ромѫнії лъкȣіторі̆ ꙟн алте пърці̆ але Дачіеі̆, прекȣм ꙟн Трансілваніа ші ꙟн Ȣнгаріа ꙗръші̆ аȣ ꙟнчепȣт а скріе лімба Ромѫнѣскъ кȣ літеріле Романе.

Хронологіа Історіеі̆ Дакоромане се поате ꙟмпърці̆ ꙟн опт періоаде

Іюл Дела дескълекарѣ Колоніілор Романе адȣсе де ꙟмпъратȣл Траіан ла 105 д. Х. пѫнъ ла Аȣреліан 274 кѫнд дȣпъ тречірѣ де 169 ані̆ се стръмȣтъ ȣн нȣ-мър де Ромѫні̆ песте Дȣнъре ꙟн Місіа, ȣнде астъзі̆ Бȣлгаріа ші Сербіа кътръ карії се маі̆ адаосе ноȣъ ко-лоніі ші се ꙟмфіінцъ Дачіа Аȣреліанъ спре осебірѣ істеі̆ Траіене дін астѫнга Дȣнъреі.

ІІле Дела Аȣреліан 274 пѫнъ ла нъвълірѣ Гоцілор ꙟн Дачіа ꙟн пінші̆ фіінд де Хȣні̆ дела марѣ Меотіда ші дела Дон, карії̆ трекȣръ апої̆ де аіче дȣпъ ꙟмвоірѣ ꙟмпъратȣлȣі̆ Валенс ꙟн Трачіа ла 376, ꙟнкаре діастімъ се кȣпрінде ȣн період де 102, ші кȣ чії де сȣс 169 фак 271 ані, прін карії̆ аȣ лъкȣіт не сȣпъраці̆, саȣ ꙟн темїет ші саȣ ꙟн мȣлціт мереȣ Романії ꙟн Дачіа Тра-іанъ.

ІІІ Дела стрекȣрарѣ Гоцілор 376 а Хȣнілор а Аве-рілор пѫнъ ла а Бȣлгарілор 500 кѫнд саȣ ші стѫмпіт

чѣ

нѣ маї де парте тречерѣ а гінтелор нордіче прін Дачіа. Ꙟн ачѣстъ діастімъ се кȣпрінде ȣн період де 124 ані.

IV Дела ꙟн четарѣ емігрaціеї гінтелор нордіче прін Дачіа 500 д. х. Пънъ ла нъвълірѣ Рȣшілор сȣп Сфетослов фіюл лȣїІгор, кемат де ꙟмпъратȣл Константінополеї Нікіфор Фока ла 963 асȣпра Бȣлгарілор, кȣ каре оказіе се ꙟнкъеръръ Рȣшії ла бътъліе кȣ Романії ръсърітені, стръбътȣръ кȣ празіле пънъ ла Адріанополе ші де аіче їнтеріції де ꙟмпъратȣл Іоан Чіміщіе се ꙟнкісе ꙟн Сілістра де ȣнде кȣ фоаме ші кȣ фок скоціндȣї ꙟї невоі кȣ маре стрікъчюне асе ꙟнтȣрна ла Кіев. Ꙟн ачѣстъ діастімъ дела 500 пънъ ла 963 се кȣпрінде ȣн період де 463 ані ꙟн карії Ромжнії аȣ петрекȣт кȣ паче ꙟн Дачіа, къчї Ȣнгȣрії ꙟн черкжндȣсе ꙟн сȣта аопта съ ꙟнтре ꙟн церіле ноасте аȣ фост бътȣції кȣмпліт, де Дакоромжнї ші нъвоіції а ꙟнкȣнцюра пін Галіціа, касъ ꙟнтре ꙟн Паноніа адекъ пъмжнтȣл ꙟнтре Тіса ші Дȣнъре.

V Дела нъвълірѣ Рȣшілор 963 пънъ ла ꙟмфіінцарѣ рігатȣлȣї Ромжнілор ꙟн Місіа, ла мȣнтеле Емȣс ші Мачедоніа прін фраціі Петрȣ ші Асан ла 1187 ꙟн зілеле ꙟмпъратȣлȣї Ісакіе Ангел, асеміне прін ȣрмъторіі лор Хрісȣл ші маї мікȣл фрате Іоан Алексіе 1206 ші пънъ ла ꙟнкȣрсіа Монголілор, (тътарілор) ꙟн Еȣропа апȣсанъ ші ꙟн церелe ноастре 1237.

VI Дела трацерѣ Монголілор песте Ніпрȣ ші скоборжрѣ Ромжнілор ла шесȣрі де пін селбошії мȣнції аї Карпацілор прін але кърора десімі пъдȣрѣ саȣ адъпостіт ла

Фелюріте нъвълірі але гінтелор варваре пін локȣріле Дачіеі, ші дела ꙟтȣрнаре прінціпілор Ромѫні дін Трансілваніа Негрȣл ꙟн цѣра ромѫнѣскъ ші Драгошȣ ꙟн Молдова дȣпъ моарте пърінтелȣі лор Богдан, фіȣл лȣі Іоан Алексіе ріга Романілор дін Міса ші Емȣс, де ȣнде трекȣсе ꙟн Трансілваніа інтеріт де Енрік фрателе ȣчісȣлȣі де дѫн шіі Балдȣін ꙟмпъратȣл Константінополеі, адекъ дела 1274 пѫнъ ла мареле Стефан 1456 ші пѫнъ ла ꙟкінаре цереі сȣп Тȣрчіела 1503 де кътръ Богдан фіюл лȣі Стефан.

VII Дела 1503 пѫнъ ла неміжлочітъ алецере домнілор де кътръ поарта Отоманъ ші ꙟн ȣрмъ рѫндȣіре а домні Гречі, ші нȣмаі мȣлт Ромѫні адекъ де дȣпъ Епоха домнілор Кантіміреші 1740.

VIII Дела 1740 пѫнъ ꙟн зілеле ноастре.

Деспре фелюріте нȣміре пърцілор Дачіеі ші а Ромѫнілор, лъкȣіторі ꙟн Еа ші де нȣміре Молдавіеі.

Ноі Ромѫніі, лъкȣіторіі ꙟн Дачіа пентрȣ каре ні нȣ мескȣ ші Дакоромѫні, дȣпъ ꙟмпърціре Дачіеі ꙟн маі мȣлте прінціпатȣрі, аціюнсърѫм ані кіема фелюрітȣ, дȣпре нȣмеле провінціеі Дачіене.

1 Молдовені дȣпре нȣмеле цереі ꙟн каре лъкȣімȣ, нȣмітъ Молдава, прекȣм се паре, дела нȣмеле четъцеі Дачіене Молдава, ȣнде ера скаȣнȣл гȣвернȣлȣі, кѫнд аȣ ꙟнтрат Романіі.

Н. Б. Нȣмеле (дава) съ паре афі Дачікȣ, ар ꙟнсъмна (четате) Гречеще (поліс) къ прекȣм маі вѫртос Гре

чіі

ціі алкътꙋеск нꙋміріле політіілор ла сфършітꙋ кꙋ (πολις), рꙋшії кꙋ (город) ꙋнгꙋрї кꙋ (varos), немції кꙋ (burg) д'ексемплꙋ: Константенополіс, Андріанополіс, Петрꙋ-поліс, Овідіополіс ш. а. Асемїне Дачії ꙟн форма нꙋмеле політіілор, кꙋ (dava) д' ексемплꙋ: Сінгідава, ші Ꙋтідава, Ера політії пе Мꙋрішꙋ ꙟн Трасілванія, Петродава пе Бістріцъ, ꙋндії астъзї Пѣтра; Цꙋ ідава пе Сіретꙋ; ꙋндеї астъзї търгꙋл Серетꙋл ші апа Серетꙋл, нꙋмітъ маї наінте Арар. Ера шї четатѣ Молдава пе апа Молдава аше нꙋмітъ депе капіталїе. Асемїне Нетіндава поате ꙋндеї астъзї Снетінꙋл, Царгідава пе Рєꙋт. ш. а.

2 Аше се нꙋмескꙋ астъзї Басаровіенї Молдивеніі дін Басаравіа, нꙋмїтъ депе нꙋмеле Бесїлор, векії лъкꙋїторї; сѣꙋ дела (bassa-ripa). Бꙋковіеніі, дін Бꙋковіна адекъ Фъџіна, нꙋмїтъ аше де Полонї пентрꙋ фъџетꙋл чел мꙋлт, кареле се афлъ ꙟн пъдꙋріле де аколо, дꙋпъ че лесте цінꙋтꙋрї саꙋ деспърціт де Молдова: але Бꙋковінеі ла анꙋл 1770 ꙟнтрѫнд сꙋп домнія Аꙋстріеї; іар але Басарабіеї ла анꙋл 1811. Алції се нꙋмеск Арделенї, дела Ардѣл, адекъ царъ Сілвоасе сѣꙋ Пъдꙋроасе нꙋмітъ ꙋнгꙋреще Erdely, дꙋпъ векюл еї нꙋме Трансілванія дат де Романї. Алції се нꙋмескꙋ Мꙋнтенї, карії лъкꙋескꙋ ꙟн цара Мꙋнтенѣскъ, аша нꙋмітъ де ної Молдовеніі, пентрꙋ мꙋнції че о ꙟнкꙋнџюръ деспре мѣзъ ноапте; алції Бънъценї, Оръзені ші Маломꙋрешенї; ꙟнсъ нꙋмеле ностру генералнік ші чел адеврат националь есте Ромѫнꙋ, аше ні нꙋмімꙋ кꙋтоції

лъкꙋ-

лъкꙋіторіі осебітелор пърці але Дачіеі, пре каре кꙋчерінддꙋо дела Дачі кꙋпꙋтере стръмошіі Романі ні аꙋ дато спре лъкꙋінцъ.

Пе монете векі але Молдовеі саꙋ гъсітꙋ скріс: Бредіа де Молдова.

Деспре Марка цереі чеі Боꙋрꙋл.

Дела ънчепꙋт оаменіі пентрꙋ а пꙋте ъзді кꙋџетіле лорꙑ аꙋ авꙋт требꙋінцъ де семне прекꙋмꙋі ънсаші ворба, схімеле че фачемꙋ кꙋ мъініле ші капꙋл, літеріле кꙋ каріле скріемꙋ, зꙋгръвіре, ші ън сфършіт фігꙋріле че се нꙋмескꙋ ші марче сеꙋ стеме, акъріа щіінцъ сістематікъ се нꙋмеще Ералдікъ.

Пріи ачеста щіінцъ се поате кꙋноаще фамілія сеꙋ домніа ꙋнеі църі.

Аше пріи бꙋлтꙋрꙋл к'ꙋн капꙋ дін векіме, ън епоха пе кънд саꙋ нъскꙋт Домнꙋл ностру Іс: Хс: се кꙋноще ъмпъръціа Романілор; Дꙋпъ ачаста ън апатра сꙋтъ дꙋпъ Хс, мꙋтънддꙋсе скаꙋнꙋл ъмпъръціеі дела Рома ла Костантінополе ші аџюнгънд а аве ъмперіа Романъ доꙋъ капіталіе, спре асе кꙋноаще ачеста дін маркъ, се маі адаосъ ꙋн капꙋ бꙋлтꙋрꙋлꙋі стемеі ші се нъскочі бꙋлтꙋрꙋл кꙋ доъ капете, пре каре'л аꙋ астъзі ъмперіа Россіеі ші а Аꙋстріеі, ка ніще фііче а ъмперіеі Романе. Аше пріи бꙋлтꙋрꙋл кꙋ Кръче'н гꙋръ, се кꙋноаще Домніа църеі Ромънещі; іаръ пріи капꙋл де таꙋрꙋ съ кꙋноаще Домніа Молдавеі.

Вꙋлтꙋрꙋл, ка ꙟмпъръціторюл ꙟнтре челе ꙟн аер сбꙋрътоаре; Ера сіміаїтꙋл аерꙋлꙋї шї апътрꙋнзътоареї ла ведере дін челе ꙟналте зъніле, ꙟнкінате де чії векї сꙋп нꙋмеле ші фігꙋра ꙋнꙋї омꙋ, нꙋміт Жоїа, пре кареле Кредѣ афі зінꙋл челор чі се лꙋкрѣзъ ꙟн аер метеорологіче, кꙋмꙋї сенінꙋл, плоаіа, гріндіна ші фꙋлџерꙋл, пентрꙋ каріле сърбѣзъ Романії пънъ астъзї ноъ жої дꙋпъ Пашї, ка съ нꙋ лісе батъ царініле де гріндінъ. Асеміне боꙋл ка чел маї пꙋтернікꙋ ші ꙟмпъръціторю ꙟнтре вітеле домесніче, кꙋ кареле оаменії ꙟші лꙋкрѣзъ царініле шї тоате требіле касеї, Ера ла чії векї ꙟн але ікономіеї сімілітꙋл 1 ал агрікꙋлтꙋреї шї ал ꙟндестꙋлъреї; ꙟнкътꙋ Романії вржнд а аръта о колоніе сѣꙋ о късъторіе ꙟнсъмна ла ꙋн карꙋ ꙟнџюгат ꙋн боꙋ дін партѣ кꙟмпꙋлꙋї, ші о вакъ дін партѣ касеї. Асеміне трії капете де боꙋ асꙋпра ідолꙋлꙋї зінеї Еӂіптене, нꙋмітъ Ісіс, ꙟнсъмна треї тімпꙋрї але анꙋлꙋї ꙟнсꙋшіте агрікꙋлтꙋреї. 2 Ера сімілітꙋл соарелꙋї, акърꙋїа разъ ꙟмвіазъ ші крескꙋ челе съмънате ꙟн царініле арате де боꙋ, пентрꙋ ачѣста Еӂіптенії, чії маї векї агрікꙋлторі, се ꙟнкіна соарелꙋї адорат сꙋп фігꙋра боꙋлꙋї негрꙋ нꙋмітꙋ Апіс; Персії, ла ꙟнтѫіа лꙋнъ а прімъвереї, жꙋнгінд соарелꙋї ꙋн боꙋ, се кꙋръцѣ кꙋ сінӂеле лꙋї, прекꙋм пънъ астъзї Індіенії кꙋ ꙋдꙋл ші баліга ачестꙋї добіток. Фігꙋра ачестꙋїа астрономії Еӂіптѣнꙋлꙋї о пꙋсъ ꙟн ꙋна дін констелацііле зодіакꙋлꙋї, ꙟнтре коарнеле кърꙋїа, прекꙋм пе боꙋрꙋл марчеї Молдовене 1 се-нсѣмнъ о стѣ кꙋ шасе разъ. Кꙋ боꙋрꙋл ачеста се-нсемна маї ꙟнтѫю

лȣна лȣї Мартіе; іаръ астъзї алȣї Апріліе, кѫнд ачестȣ анімал ѫнцюгѫндȣсе аръ пъмѫнтȣл. Ачестаї ȣнȣл дін фѣръле містеріче ѫмпреȣнъ кȣ левȣл, вȣлтȣрȣл ші омȣл.

Ѫн фігȣра ачестȣіа фабȣла чії векі: къ оар фі префъкȣтȣ зінȣ лор Жоіа, ші єшінд ла църмȣріле Фінічіеї, ар фі ръпіт пе Европа фііка домніторюлȣї Фінічіеї Агенорȣ ші ар фі трекȣто ѫн пърціле континентȣлȣї нострȣ, нȣмітȣ дупе джнса Европа. Дечї се прѣпȣне къ фіюл ачестора ар фі фост Italȣс, че се ѫнцелеџе віцел, кареле ашезіндȣсе ѫн векѣ ноастръ патріе, съ нȣмі дупе джнсȣл Італіа адекъ Віцеліа, ші ѫн ȣрмаре се поате сокоті вȣлка о стемъ а Італіеї ші а тоатеї Европе. Сȣп фігȣра ȣнеї жȣнічe с'адора ѫн Егіпет зіна Ісіс, сімілитȣл лȣмеї ші а тоатеї натȣре, ѫн ачѣстъ віцъ аратъ фавȣла асе фі пріфъкȣт де зіцї мȣлте алте персоане але векімеї.

Ел єсте ші сімілитȣл пȣтерніціеї, ал статорнічіеї ші ал пъшіреї сігȣре, каріле сȣнт атрібȣтȣріле ѫнцелепочюнеї.

Де чії векі се фігȣра зіні океанȣлȣї, аї мърілор ші аї рȣѫȣрілор кȣ капȣл де бовȣ ѫнсемнѫнд мȣџетȣл ші пȣтерѣ ȣнделор мърї ші лȣчіȣл єї, чеа асеміне окілор де бовȣ. Ѫн стемеле челор векі ȣн бовȣ кȣ інскріпціе: тързіȣ даръ сігȣр, сімілѣ ѫнцелепчюнѣ ші коаптацѣ декатъ. Пентрȣ асе арата ѫнсȣшіріле ȣнȣї прінціпȣ, прін каріле требȣе съ домнѣскъ, се фігȣра бовȣл ѫнцюгатȣ авѫнд інскріпціа: Кȣ мъестріе ші віртȣте. Дрептачаста, домніторілор ші бърбацілор челор марї ѫн осевірѣ ші аратарѣ віртȣцеї лор, лісе прівілиџіе аші декора

(ꙟподобі) кꙋнꙋніле сѣꙋ коіфꙋріле лор, иа кꙋ ꙋн че-
ленгю кꙋ коарне, де ꙋнде пе ꙟнчетꙋл ꙟнмꙋлцїндꙋсе
нꙋмерꙋл коарнелор пе кꙋнꙋнъ, се ꙟмформъ корона, че
есте о корнатъ кꙋнꙋнъ. Ѻпрѣ асе аръта глоріа челор
марі бърбацї лісе ꙟнтїпꙋескꙋ доѫ коарне ꙟн капꙋ, пре-
кꙋмꙋ векілор зїнї лꙋї Бакꙋс ші Дїанеї; Іаръ зінꙋлꙋї
Жоіа пронꙋмітꙋ Амоніеꙋ доѫ коарне де бербечеꙋ пен-
трꙋ каре ші мареле Александрꙋ ꙟмпъратꙋл Мачедонієї
ка фіюл лꙋї Жоїа Амоніа, пꙋрта ꙋн корн де аꙋр. А-
вѫнд асе ꙟнсемнъ Абꙋнданціа сѣꙋ ꙟндестꙋларѣ се фі-
гꙋрѣзъ ꙋн корн плін де бꙋнꙋрі нꙋмітꙋ Корнꙋкопіа. Кꙋ
коарне ка семнꙋл ꙟналтеї ноблесе се ꙟммѫндрѣ порці-
ле Патріціілор сѣꙋ а боерілор Романї аї Константінополеї.

Метафорікꙋ се зіче а ꙟнълца корнꙋл Бесерічеї, кор-
нꙋл крединцеї, корнꙋл мърірeї, сѣꙋ а сфърѫма корнꙋл.
Профітꙋл Данїіл прін шепте коарне ꙟнцелеџе шепте мо-
нархїї пꙋтерніче. Дꙋпре коарнеле боꙋлꙋї се'мформъ ші чѣ
ꙟнтѫе ліръ. Боꙋрꙋл ачестꙋіа се афла пе нъіле (коръ-
біїле) ші зідюріле Романілор ꙟнсемнѫнд остенѣла ші
пъчюїнца.

Боꙋл фігꙋратꙋ пꙋртѫнд пе коарнеле сале бете сѣꙋ
кꙋнꙋнъ ꙟнсъмна сакріфічіе (жъртфъ); Іаръ фігꙋратꙋ
кꙋ корнеле ꙟн пꙋнгѫнд, ꙟнсемна ероіка бътъліе, акъ-
ріа боꙋр ера ꙟнсемнат пе стѣгꙋріле челор маі вреꙋ
легеоане а Романілор, че саꙋ бътꙋт кꙋ Дачії ші аꙋ ре
мас кꙋ колоніїле Романе ашезате аїче, спре але апъра де
ꙟнкꙋрсіа алтор гінте варваре. Дечі пе боꙋрꙋл ачестꙋї
анімал сѫнцітꙋ де чії векі ші сокотіт де сімболꙋл пꙋ-

терніціеі, ал ꙟцелепчюнеі, ал агріколтȣреі ші ал ꙟдестȣлзреі, Молдоромжніі, (прекȣмȣ ші фраціі ностри Мȣнтено-ромжніі вȣлтȣрȣл) аȣ клірономіт дела Романі ка о маркз а цереі прекȣм сі адеверѣще ші дін четатѣ зідітз ꙟн пзмжнтȣл нострȣ де кзтрз ꙟмпзратȣл Траіан нȣмітз капȣл Боȣлȣі.

ПЕРІОДȢЛ АНАРХІЕІ МІЛІТАРЕ.

Ȣрмзторіі ꙟмпзраці дȣпз Нерон фȣрз алеші маі мȣлт де арміе ші де прѣторіані, о тагмз де осташі ꙟфіінцатз де Авгȣст ꙟн нȣмзр де зече міі ка о гвардіе персоанеі ꙟмпзрзтещі. Ꙟнкз дін епоха лȣі Маріȣс ші Сілла і а тріȣмвіратȣлȣі авжндȣсе коменданціі ші ꙟн ȣрмз ꙟмпзраціі дедаці ꙟнмжнȣле осташілор, ка міі не домнѣ акȣм престе попор тіранік нȣмаі ꙟн пȣтерѣ армелор, ацюнсе преторіаніі ші ꙟн ȣрмаре тоатз арміа ла атжта пȣтере ꙟн кжт скотѣ ші пȣнѣ пре ꙟмпзраці.

Фіінд кз претоаріеніі ші арміа каріі акȣм алецѣ пре ꙟмпзраці лі да аскȣлтаре нȣмаі ꙟн атжта, ꙟн кжт ліса хзрзѕѣ ші лор дін партѣ ꙟмпзраціілор дарȣрі нȣміте донатіве ші мертікȣрі дін венітȣріле статȣлȣі ацюнсе лȣкрȣл ла ачеіа де апȣте ꙟмпзраці нȣмаі чел че да маі мȣлт, дрепт ачѣста періодȣл дела 68 пжнз ла 300 ꙟн зіліле М. Константін се нȣмеще періодȣл анархіеі мілітаре пентрȣ кз ꙟн ачѣстз діастімз ȣрмарз челе маі ꙟн собоаніче префачері ꙟн персоаніле ꙟмпзрціторее, ꙟнкжт

ꙋнїй прокламацї де ꙟператорї домнѫ кꙋ лꙋнїле сеп- Д. Х.
тѫмѫнїле шї ꙁїлїле шї се алеџѫ де одатѫ кѫте трїй патрꙋ шї маї мꙋлцї ꙟн осебїте провїнцїї де кѫтрѫ осебїте легеоане. Мꙋлцї дїн ачещї ощенещї ꙟператорї прекꙋм Комодꙋс, Каракала, Елїогабал тꙋрба нꙋмаї ꙟн десфрѫнѫрї ꙟнкрꙋꙁїме шї ꙟпрѫщїерѣ сꙋмелор вїстерїеї.

Ꙟнаучѣстѫ епохѫ де ꙟнсѫмнат сѫнт вїртꙋошїї ꙟмпѫрацї прекꙋм Адрїанꙋ фостꙋл ꙟн ꙋрма лꙋї Трaїан де
ла 117-138 ачеста прїн ꙋнспрезече анї кѫлѫторї маї 117.
мꙋлт пе џос пїн провїнцїїле Їмперїеї пентрꙋ а кꙋноаще 138.
маї де апроапе нечїстѫцїле сꙋпꙋшїлор.

Антонїнꙋс Пїꙋс адекѫ кꙋвїосꙋл ꙋн алдоїле Нꙋма пентрꙋ 138.
алꙋї ꙟнцелепчюне шї вїртꙋте нꙋмїт фїлософꙋл дела 138 161.
пѫнѫ ла 161. Александрꙋ Север адекѫ аспрꙋл дела 222 222.
пѫнѫ ла 226. ачеста прївїт ꙟнперссанѫ ера ꙋн вїртꙋос, 226.
ꙟнцелепт шї прокопсїт бѫрбат, ꙟн челе полїтїче дрепџюдїкѫторї, ꙟн челе мелїтѫрещї дїсцїплїнарю, остенїндꙋсе шї вїптꙋїндꙋсе ꙟнтокмаї кꙋ осташїї ордїнарї, ꙟнсфѫршїт фꙋ ꙋчїска мꙋлцї алцї ꙟмпѫрацї де несꙋпꙋшїї ребелї осташї сꙋмаї кѫр енїчерї аї тїмпꙋрїлор дзатꙋнчѣ

Клаꙋдїꙋс Романꙋл дїн Далмацїа дела 268 пѫнѫ ла
270 кареле аꙋ бѫтꙋт пре Гоцї шї саꙋ пронꙋмїт Готїкꙋ. 268.

Аꙋрелїан Романꙋл дїн Панонїа де ла 270 пѫнѫ ла 275.
275 ꙋн маре Генерал, бѫтꙋ ꙟн Асїа пе Фаїмоаса Регїнѫ Ꙁелобїа, шї се ꙟнтїнсесе престе Сїрїа, Егїпет шї Асїа антерїоарѫ, сꙋрпѫ капїталїа еї Палмїра, акѫрїа мѫреце ꙁїдїрї шї рꙋїне сѫнт амїрате пѫнѫ астѫꙁї, бѫтꙋ пре варварїї нѫвѫлїторї асꙋпра колонїїлор Романе дїн Дачїа патрїа ноастрѫ

Д. Х. прекȣм ера Гоції, Вандалії ші Алеманії. Ачеста стрѫмȣ-
тѫнд ȣн нȣмѫр дін Романії Дачієї компатріоції сеї ші
маї адѫогѫнд колонії ꙟмфіїнце адоȣа Дачіѫ песте
Дȣнѫре ȣнде есте акȣм Болгаріа ші Сервіа нȣміндȣсе
пе атȣнчі Місіа; іарѫ дȣпѫ ачѣста Дачіа Аȣреліанѫ дȣпре
лѫкȣіторії Ромѫні адȣші де песте Дȣнѫре, карії се нȣ-
меск пѫнѫ астѫзі Дачієні. Нȣмеле ачестȣї ꙟмпѫрат мѫн
тȣіторюл Ромѫнілордін Дачіа се пѫстрѣзѫ ꙟн кѫнтікȣл
колінделор сȣп нȣмедін Орел сѣȣ Аȣрел домнȣл.

284. Де ꙟнсѫмнатȣї Діокліціан дела 284 пѫнѫ ла 305 кареле
305. прін але сале талентȣрі ші віртȣції аȣ пȣс ставілѫ рѫілор
анархієї ші пентрȣ асе пȣте маї деапроапе гȣверна провін-
ціїле ꙟнтінсеї ꙟмперії шаȣ маї лȣат ȣн конрегент пе
Максіміан ші ѫнвіі кѫте ȣн цезар ші ꙟнтремпѫрцірѫ
церіле лȣѫнд Діокліціан сȣп тітлȣ де Авгȣст Оріен-
тȣл ші дѫнд цезарȣлȣї сеȣ Галеріе Трачіа ші Дачіїле,
Максіміан сȣп тітлȣ де Авгȣст Італіа, Афріка ші інсȣ-
леле, дѫнд цезарȣлȣї сеȣ Константін Хлорȣс нѫскȣт
Дакороман Спаніа, Галліа ші Брітаніа.

306. Ла 306 Констандін нȣміт мареле фіȣл лȣї Хлорȣс ка
цезар ал Брітаніеі, декларѫндȣсе маї апої Авгȣст ꙟмвін-
се пе тоції чіеланції конрегенції ші контрѫмпѫраці прекȣм
пе Магненціе, Деченціе ші Дезідеріе, ші Лічініе аџюнсе
323. 323 афі сінгȣр домніторю песте тоатѫ ꙟмперіа Романѫ,
акѫрȣіа аȣторітате стрѫлȣмі прін але сале глоріоасе ꙟм-
вінџері продȣктȣрі але талентȣрілор мілітаре. Ел ꙟнтре
алте рѫзбоае пȣртѫ кȣ бірȣінцѫ ші рѫзбоюл асȣпра Гоці-
лор, карії, ꙟнкѫлкасѫ Дачіа патріа ноастрѫ фѫкѫнд ші

Кон-

Констандїн ꙋн под песте Дꙋнѫре прекꙋм Траїн. Д. Х.

Єпоха ꙟмпѫрцїреї лꙋї Кконстандїн се фаче ꙟнсемнатѫ ꙟнтѫю прин ꙟмвїнџїрѣ тꙋтꙋрор конрегенцїлор шї ꙋнїрѣ дїсвїнателор церї Романе ꙟнтро сїнгꙋрѫ алꙋї монархїе; ал доїле прїн ꙟмпѫрцїрѣ фѫкꙋтѫ ꙟмперїеї Романе ꙟн патрꙋ префектꙋрї адїкѫ: а Трачїеї сѣꙋ орїентꙋлꙋї, а Їлїрїеї кꙋ капїталїа маї ꙟн ꙋрмѫ Ахрїда, сꙋп каре стѫтꙋрѫ шї Дачїїле; ꙟн прѣфектꙋра Їталїеї шї а Галїеї; ꙗрѫ префектꙋрїле се сꙋпт ꙟмпѫрцїрѫ ꙟн маї мꙋлте дїецезꙋрї, ал трїїле прїн трїꙋмфарѣ крещїнїсмꙋлꙋї, кареле аџꙋнсе асе фаче релїгїе домнїтоаре дꙋпѫ че се крещїнѫ мареле Константїн; ал патрꙋле ла 330, прїн стрѫмꙋтарѣ резїденцїеї 330.
ꙟмпѫрѫтещї дїн Їталїа ла Бїзантїа нꙋмїтѫ апої Константїнополе депе нꙋмеле М: Констандїн, кареле мꙋрї ла 337 шї ꙟн зїлеле кѫрꙋїа се фѫкꙋ чел ꙟнтѫю сїнод ла Нїчеа ꙟн Асїа ꙟн протїва Єресїархꙋлꙋї Арїе.

Мареле Константїн ла 337 ꙟмпѫрцї монархїа ла 337.
трїї фїї аї сеї дѫнд лꙋї Константїн прѣфактꙋра Галїеї лꙋї Констанс прѣфектꙋра Їталїеї шї а Їлїрїеї ꙟмпреꙋнѫ кꙋ Дачїа ꙋндї ш'авꙋ чїнчї анї резїденцїа са, прекꙋм адеверещe шї монета нꙋмїтѫ ꙟнпѫмѫнтꙋл ностру констанцꙋ; ꙗрѫ лꙋї Констанцїꙋс дедї прѣфектꙋра Орїентꙋлꙋї.

Дꙋпѫ ачещїа ла 361 Їꙋлїан параватꙋл вѫрꙋл лор депе 361.
Їꙋлїе констанс фрателе М: Константїн ꙗрѫшї а ꙋнї сꙋп ꙋнїка са домнїе тоате провїнцїїле. Лꙋї ꙋрмѫ Дакоро- 363.
манїї дїн Панонїа Їовїан, ла 363 шї ла 364 фрацїї Ва- 364.
лентїнїан ла Апꙋс шї Валенс ла рѫсѫрїт, кареле се ꙋчїсе дe кѫтрѫ Гоцї ꙟмвїнс ꙟн бѫтѫлїа де лѫнгѫ А-

дрїано-

Ꙟ. Х. Адріанополе ла 378. Дупъ ачещіа ла 375 урмъ фіїї луй
Валентініан Граціан ла апус ші фрателе сеу Валентініан
375. ла ръсъріт, кареле възѫнд рѫул ꙟнкурсіїї Гоцілор ші
378. Аланілор нумі де корегент пе Теодосіе ла 378 дѫндуї
префектура Оріентулуї ші а Іллірікулуї ку ꙟмзіле Дачії.

Вреднік де ꙟнсемнат статул мареле Теодосіе нъскут ꙟн Спаніа, ачест бърбат ꙟнзестрат ку талентурі, полїтік ші враз міліталр ка ші мареле Констандін ꙟвінгѫнд пре тоці інсургенціїї ꙟмперієї ачунсе а уні сунт уна ші сінгура са домніе, пре тоате церіле статулуї Роман, дикѫте се ꙟмпърцісе дупъ моартѣ марелуї Константін, діорганізінд прін ноуъ лецюірі ші реформе адміністраціа статурілор. Ла 394
394. мурінд ꙟмпъраці ші Ела статѣл Роман ла дої фіїї аї съї дѫнд оріентул челуї де 18 ані: Аркадіе сунт епітропіа Галулуї Руфін, іаръ апусул челуї де 11 ані Онорїе сунт епітропіа Дако-Романулуї Стілік.

Ꙟмперіа Романо-оріенталъ ремасе дупъ ачѣста пурурѣ діспърцітъ де чѣ апусанъ, ку тоате ачесте вѣкуї ꙟнкъ ла 1000 ані, іаръ апусана прін нъвълірѣ Гінтелор варваре де ла норд ші аместекарѣ трупелор стреіне ꙟн
475. арміа Романъ ла 475 ꙟмпъръцінд Момілус нумит Ромулус Августулус, фіюл проконсулуї Панонієї Орест, се десфііинце прін Одоачер къпітеніа Херулілор, чесе афла командант ꙟн міліціа Романъ, ачеста дупъ че депусе пе Момілус се ꙟнтітула де Рігъ ал Італієї, кѫнд ла ръсъріт ꙟмпърацѣ Леон ші Зенон Ісаурікул.

Ꙟн-

ꙞН КȢРЦІРѢ ГІАТЕЛОР.

Ліпса віптȣалі адесе орі тѫмплатъ ꙟнтре націіле селбатіче, каріле нȣ щіȣ алȣкра пъмѫнтȣл, ші пентрȣ ачѣста ꙟмболдіте де фоаме се ꙟнкалкъ ȣніле пе алтіле ръпіндȣші провізііле, нъзоі прекȣм ꙟн челе маі ꙟмвѣкіте тімпȣрі, де асеміне ші ꙟн ѣчесте маі ноȣъ а Імігра чете де асемінѣ варваре гінте маі вѫртос дела нордȣл Еȣропеі ші ал Асіеі, ȣнде аспрімѣ клімеі фаче пъмѫнтȣл ѫнкъ маі стерп, ші а нъвълі ꙟн церіле челе маі кȣлтівіте меріԁіонале але імперіеі Романе кѫȣтѫнд мѫнкаре, аша відем пе Галі пїн а патра сȣтъ ꙟн: Хс: вфъкѫнд ꙟнкȣрсіі ꙟн пенінсȣла Італіеі ші апоі ꙟн а тріа сȣтъ ꙟн: Хс: ꙟн пенінсȣла Гречіеі. Де асемінѣ ꙟн сȣта а ȣна ꙟн: Х: ні се ꙟнфъцошазъ Тевтоніі ші Чімврііі.

Апоі іаръш ꙟнчепѫнд де пе ла џюмътатѣ сȣтеі а патра дȣпъ Хс: кѫнд нȣ аісе маі пȣтȣ пѫне ставілъ, кѫчі армеле Ромілор авȣ афаче ꙟн челе дін лъȣнтрȣ ші асе бате ії ꙟнтре дѫншії, кѫнд прін дісмердъріле лакаре се дъдȣсъ мішълíндȣсе с' асемъна кътръ крȣѕії варварі нъвълітори ка ніще фемеіецї, аџюнсе а ръстȣрна тронȣл ꙟмперіеі Романе де апȣс ші а ꙟнфіінца дін трȣпȣл еі маі мȣлте статȣрі, акърора географікъ фацъ ші політікъ фіінцъ екѕістеще пѫнъ астъѕі. Кѫіле ꙟнкȣрџерей ачестора ав фост доȣъ: ȣна пела цермȣріле мъреі Нордіче ші Германіче пѫнъ ла Рін, іаръ алтȣл пела цермȣріле мъреі Негре пѫнъ ла Дȣнъре, ші апоі пе валѣ Дȣнъреі ꙟн сȣс стрекȣрѫндȣсе прін церіле ноастре

ꙟ Х. ка пінтро поартъ. Ачѣста съ нȣмеще Імігрäціа чѣ маре а попоарълор. Арътателе гінте аȣ фост де треі семінції: Германіче ші Славіче де ла нордȣл Еȣропеі шї Хȣніче сеȣ Моголіче дела нордȣл Асіеі.

Семінції Германіче. Пе ла 400 ані ꙟ. Хс. Гінта Германъ лъкȣіа сълбатікȣ прін дісіміле кодрілор, де каре се акоперѣ фаца Германіеі ꙟпърцїцї ꙟн семінції, вре о кътева лъзї дін але істора нъвълїнд кътръ марцініле ꙟмперіеі Романе вестіче ші нордіче фȣ ръспінсе маі ꙟнтѣю сȣп консȣлатȣл лȣі Маріȣс, апоі Цезар ла 57 ꙟ. Х. ꙟмвінгънд пе Галі, Германі ші Брітані ꙟнтінсе домніа Романъ ꙟн Галіа, песте Рін шї Дȣнъре пънъ ꙟн Брітаніа. ꙟн сфършіт пентрȣ асе пȣте опȣне пȣтерніціеі Романе се легъ ꙟнтре сіне маі мȣлте тріȣȣрі шї ꙟнкълкъ кȣ пȣтерѣ възвърѣскъ ꙟмперіа. ꙟнтре челе маі вредніче де ꙟнсемнат аȣ фост Гоції, че се ꙟмпарцѣ ꙟн Остроґоці шї Візігоці, аїщіа ашъзїндȣсе пе лънгъ церіле ноастре кътръ марѣ
375. Нѣгръ де аіче пе ла 375 д. Х. ꙟмпінші де Хȣні трекȣръ Дȣнъре шї ꙟнкълкъ ꙟмперіа Бізандінъ, Італіа, Франціа пънъ че се пропі ꙟн Іспаніа ȣнде ꙟнтемеіаȣ ȣн стат.
407, Аланії шї Вандалії карії ла 407 ресвътȣръ пънъ ꙟн Спаніа де аіче ꙟмпінші де Гоці се трансппȣртъръ ꙟн Африка ȣнде ꙟнтемеіе о ꙟмпъръціе, карѣ пела 534 лісе сфъръмъ де кътръ Белізаріе Генералȣл ꙟмпъратȣлȣі Іȣстініан. Асеміне Свевії, Херȣлії, шї Рȣції, карії
476- сȣп комендатȣл лор Одоакрȣ ла 476 рънстȣрнъ тро-
414. нȣл ꙟмперіеі Романе де апȣс. Бȣргȣндії ла 414 се

аше-

ашъзеръ ън сѹд-остіка Галіе, ънтемеінд статѹл Бѹр- Д. Х.
гѹндіеі. Лонговардії ла 568 се ашъзеръ ън Італіа нор- 568.
дікъ нѹмітъ пънъ астъзі Лонговардіа.

Асеміне Фрънчії, карії ла 482 сѹп дѹкѹл лор Кло- 482.
довіс кѹпрінзінд Галіа ънфіінце ъмперіа Фрънческъ.
Англосаксеії, карії ла 509 д. Х. кемаці де Брітані 509.
векії лъкѹіторі ай Англіеі спре аџюторю ън контра Пікці-
лор ші Скоціілор ънтръ сѹп дѹчії лор Енгіст ші Хорза
ші кѹпрінсе цѣра Брітанілор ъмпърціндѹо ън шепте
домнії, кареле ла 825 къзѹръ сѹп сінгѹръ домніа лѹї
Егберт Ріга Весексѹлѹї.

Де ънсъмнатѹс семінціїле Германе ръмъітоаре пе лок
прекѹм Алеманії ънтре Рѫѹл Маін ші Некар, Баварії
ънтре ръпіле Остіче але рѫѹлѹї Лех ші ънтре Дѹнъ-
ре. Тѹрінції, Фрізії, Саксії ші Гепізії, карії се ко-
борѫръ ші ън Дачіа ші ла 567 се німічіръ де кътръ 567.
Лонговарзі.

Семінції Славіче.

Ънтре ачесте семінції де ънсъмнатѹс Вензії сѣѹ
Венеції, Славії ші Анції акърора лъкѹінцъ ар фі фост ла
цермѹріле мъреі негре ші кѹ каре сар фі бътѹт Романії.
Лъкѹінца Вензілор аѹ фост ъмпърціле нордіче але Еѹ-
ропеі, акърора семінціе сѫнт Лехії, Вілції, Сорбії ші
Оботріції. Славії кълкѫнд ън ѹрма Хѹнілор ші Аварі-
лор стръбътѹ пънъ ън Паноніа адікъ Ѹнгаріа пела ън-
чепѹтѹл сѹтеі а шаптѣ д. Х. пеаколе авѹасе бате кѹ Ро- 615.
мѫнії, Бѹлгарії ші Аварії ші де аїче ън сѹта а 7а ънтѹр-
нѫндѹсе опарте ън дъръпт кътръ норд ънфіінце ста-
тѹріле Полоніеі, Боеміеі, Борѹсіеі ші а Росіеі.

Д. Х. Семінції Асіатіче

Хꙋнії о Гінтъ веке Монголікъ кꙋ 200 ані ꙟн. Хс. лъкꙋінд ла нордовестꙋл Сінеі пе апіле Іртіч ші Амꙋр ꙟн Калмꙋчіа ші Монголіа де астъзі пентрꙋ сꙋпъръріле че фъчѣ вечінілор інтеріці дін локꙋл лор аџюнсе ла
376. Дон, ші Ністрꙋ, аіче ла 376 се лові кꙋ Аланії ші Гоції, пре карії ꙟмвінсеръ ꙟнкълкѫнд локꙋріле ꙟмвін-шілор адікъ Дачііле сꙋп маріле лор Хан Атіла, акъръіа Генерала квартіръ се зіче афі фост ла Токаі, де аіча
450. ла 450 д. Х. кꙋ 700 мії ошіторі се ръвърсе ꙟн ꙟм-періа Романо-оріенталъ пре карѣ Атала ꙟнтітꙋлат бічюл лꙋі Дзеꙋ о педепсі кꙋ фок ші кꙋ сабіе. Де аіче се ръвърсе ꙟн ꙟмперіа Романо-апꙋсанъ ші фъкꙋ де асеміне, ла каре ꙟнпрецюръри фꙋгѫнд лъкꙋіторії політіе Аквілеіа сꙋрпатъ, ꙟнтемеіеръ політіа Венеціа ꙟн лакꙋ-ніле мърей Адріатіче, стръбътꙋ пѫнъ ла Рома ꙋнде се ꙟнтѫмпінъръ де Папа Леон, іаръ ла 462 пе кѫмпії Каталонічі командꙋітъ арміа романъ де бравꙋл Генерал Аеціе Дако-Ромѫнꙋл се ꙟмвінсе ші тръгѫндꙋсе ꙟн Панонія
454. ла 454 мꙋрі Атіла, ꙟн ꙋрма кърꙋе се стінсе ꙟмперіа Хꙋнікъ ка ꙋн Феномен Метеорік.

568. Аварії веніці дела Кавказ пѫнъ ꙟн Дачіа ла 568. кꙋпрінсе Ꙋнгаріа дешертатъ де Лонговарзі, се ꙟнтінсе дела Волга ші дела маре Каспікъ пѫнъ ла рѫꙋл Енц,
796. кꙋ тоате ачесте пѫнъ ла 796 ꙟн зіліле марелꙋі Карол се стѫнсе ші ꙟмпъръціа лор.

552. Бꙋлгарії веніці дела Волга ла 552 сꙋп домніа Аварілор трекѫнд прін Дачіа Траянъ се ашезе песте Дꙋнъре ꙟн Дачіа Аꙋреліанъ ші аіче дꙋпъ мꙋлте ръзбоаіе кꙋ Візан-тінії ꙟн сфѫршіт се сꙋпꙋсеръ Ромѫнілор ші Османілор.

Ла

Ла чінчіле період дела кълерѣ ꙟперіеі Романе де апȣс ші ꙟфііінцарѣ статȣлȣі Галофранческ прін Клȣдовік пънъ ла Карол кȣпрінѕінд 300 ані.

Статȣріле ꙟфііінцате дȣпъ къдерѣ ꙟперіеі Романе деапȣс.

Дінтре ꙟфііінцатіле ноȣъ статȣрі сѫнт 1 челе Славіче ꙟчепѫнд дела нордȣл Европеі пънъ ла Бȣгȣ, 2 де аічѣ пънъ ла Тіса ші Дȣнъре Дакороманіче; 3 дела Тіса пънъ ꙟн Дȣнъре ші мȣнціі Карпаці деспре Боснія Могіаріче; 4 дела Дȣнърѣ Дачіеі пънъ песте мȣнтіле Емȣс Романо-вȣлгаріче, 5 де аколе пънъ ла марѣ Нѣгръ, марѣ албъ ші Адріатікъ Романо-візандініче, 6 Дȣпъ ачесте статȣл Італіеі, 7 статȣріле Германіче дела Рін ші обѫршііле Дȣнъреі пънъ ла цермȣріле мъреі нȣмітъ Германъ, 8 Дела Рін ші пънъ ла Піріней се ꙟфііінце статȣл Франкогалікȣ, 9 дела Піріней пънъ ла Фретȣл Еркȣлеѹ нȣміт апоі Гібралтаріȣ статȣл Іспаніеі; 10 ꙟн Брітанія статȣл Англілор ꙟнтре тоате ачесте чел маі пȣтерънік се іві ал Франчілор.

Ла 486 Клодовіс де фамілія Меровінгъ, ȣн пренціп ал Франчілор, дȣпъ че інтері пе Сіагріȣс проконсȣл Ромеі апȣкъ дела Романі ръмъшіца посесіілор чі маі авѣ ꙟн Галія ші се ꙟнтінсе дела Пірінеі пънъ песте Рін. Ла 500 Клодовіс се крещінъ прін Сф: Регіміȣс ꙟн ȣрма вікторіеі пȣртатъ асȣпра Алеманілор дȣпъ фъгъдȣінца датъ Дȣмнезеȣлȣі крещінілор. Ꙟнтемеіерѣ монархіеі Франчещі пȣсъ

Галіа Клȣдовіс. 486. 500.

Д. Х. пусъ ставілъ челеі маі департе ꙟнкурцері а гінтелор
Германіче.

511, Дупъ моартѣ луі Клодовіс се ꙟмпърці статул
Францііеі ꙟн ал Аустріеі адікъ де ръсъріт, дела каре'ш
аре архідукатул Аустріеі нуміре са, ші ꙟн ал Неустріеі
адікъ де апус, ꙟнкареле се купрінде пънъ астъзі мо-
нархіа Францезъ.

Дївіїторії луі Клодовіс ꙟмпърцінд ꙟнтре сіне статул
Галофранческу аџюнсе асе ꙟмплетічі ꙟнтре сіне ꙟн-
531. мулте черте ші сънџероасе бътъліі, пънъ че ла 531 Кло
довіс 2ле аџюнсе а уні пре тоате домнііле Францеші супт
уна ші сінгура са монархіеъ ꙟнсъ дісмердата петреңере
а Рігілор дін фамілія Меровінгъ фъку асе пъръсі ку ні
ꙟнгріжере требіле статулуі лъсъндуле ꙟнмънуле мініс-
трїілор, ачѣстъ ꙟмпреџюраре деді прілеж асе ръдіка ꙟн-
тъюл міністру ал курцеі Францііеі суп нуме де Маіор До-
мус, апукънд тоатъ путерѣ рігалъ ꙟн мъна са пънъ че
маі ла урмъ апукъ ші корона. Дінтре ачесті Доммаіорі
678. вреднічі де ꙟнсъмнат ау стътут Піпін Брістал, апоі фіюл
715. сеу Карол Мартел, ꙟнкът Піпін Мікул фіюл луі Карол
752. ла 752 ꙟнтро адунаре а попорулуі ла Соасон прін конфъп
туірѣ Папеі Захаріа, се прокламъ де домніторю ал Фран-
ціеі, ші трандавул рігъ Хілдерік 3ле депуіндусе фу ꙟн-
кіс ꙟнтро мънъстіре.Ноул домніторю ал Францііеі
Піпін мікул апукънд провінціа Равенеі дела Лонгобарзі,
спре семнул мулцеміреі сале кътръ Папа о хързі ка о
пропрієтате Бесерічеі Романе ші гата ꙟнчепутул стату
луі Еклісіастіку.

ꙟн

Дин ачѣстъ епохъ атът фрѫчїї кът шї алте попоаръ Еуропїене шї Асїатїче кѫзꙋ ѫнчертъ кꙋ Арабїї. Д. Х.

Арабїї ꙋн попор асїатік лъкꙋїнд пе цермꙋрїле сꙋдї-че се фъкꙋръ кꙋноскꙋцї Історїеї прїн Мохамед ѫнтеме-їторюл ꙋнеї новъ релїгїї, кꙋмпꙋсе дїн ѫнвъцетꙋрїле Хрї-стїанїсмꙋлꙋї, а Іꙋдаїсмꙋлꙋї шї а Зеваїсмꙋлꙋї адекъ ѫн-кїнъреї де фок шї де стеле, векѣ релїгїе а Арабїлор. Моамед ѫнчепѫнд а предїка догмеле релїгїеї ѫн Мека локꙋл нащереї сале ѫнтїмпїнъ атѫца контрарїї, ѫн кѫт ла 622 Д. Х. тревꙋї се фꙋгъ ѫн алтъ полїтїе а Арабїеї нꙋмїтъ Медїна. Ачѣстъ фꙋгъ се нꙋмеще де Арабї Еџїра декѫнд нꙋмъръ Моаметанїї анїї ерєї лор полїтїче, ашѣ прекꙋм ної крещїнїї нꙋмърѫм Хронологїа ноастръ де ла нащерѣ Домнꙋлꙋї Хс. нꙋмїтъ ера крещїнѣскъ. Фꙋгарюл Моамед предїкѫнд ѫн Медїна доктрїна са афлъ атѫца ꙋрмъторї сѣꙋ асеклаї ѫн кѫт престе пꙋцїн ш'алкътꙋї о армїе, кꙋ каре ѫнтꙋрнѫндꙋсе ла Мека о кꙋчерї кꙋ пꙋтере шї аша кꙋ кꙋвѫнтꙋл шї кꙋ арма ѫн дїастїмъ де 10 анї ѫнтоарсъ ла а са кредїнцъ шї сꙋпт а са домнїе пре тоатъ Арабїа. Арабїї шї Моаметанїсмꙋл

Релїгїа лꙋї Моамед се нꙋмеще Іслам, кредїнчосꙋл Ісламꙋлꙋї се кѣмъ Мослемїн сѣꙋ Мослїм, дїн каре се фъкꙋ кꙋвѫнтꙋл Мꙋселман. Картѣ кꙋпрїнзетоаре ѫнвъцетꙋрїлор Ісламꙋлꙋї се зїче Коран, ѫнвъцеторюл Коранꙋлꙋї Імам, ѫнвъцетꙋра Моралꙋлꙋї Дїн.

Ла 632 дꙋпъ моарте лꙋї Моамед ꙋрмъторїї лꙋї ѫнтї- 632-
тꙋлацї Калїфї шї анꙋме сокрꙋл сѣꙋ Абꙋбекрꙋ кꙋ арма 634.

нмѫ-

Ꙟ. Х, ꙟнмѫнъ дꙋпре плїда ꙟмвъцътꙋрюлꙋї предікѫнд Ісламꙋл се ꙟнтінсе кꙋ кꙋчерїрї дін Аравіа ꙟн Асіа ꙋнде сꙋпꙋінд попоаръле ръсърітене лї нꙋміръ Сараценї.

634- Дела 634-644 ал доіле Каліф Омар кꙋчері Сірія ші
544. Егіпетꙋл де ꙗос ꙋнді ꙟн Александріа арсе прецїоаса Бібліотікъ Александрѣнъ сꙋб кꙋвѫнт къ: тот че есте бꙋн се кꙋпрїнде ꙟн каран, тоате даръ челеланте ка нꙋ'бꙋне требꙋе съсе німічѣскъ.

655- Дела 655-660 ꙋрмъ Алі ꙗінеріле лꙋї Моамет, сꙋпт
660. ачѣста се дісбінъ ꙟн ꙟмбъцетꙋріле лор Моаметенії ꙟмпърцїндꙋсе ꙟн Аліцї а секціі лꙋї Алі ші ꙟн Сꙋніцї а секції лꙋї Моавіа сѣꙋ Омаїс. Дїнастіа Фатімізілор дін Мꙋамет къзꙋ ші се сꙋї пе трон Омаізії. Резіденціа Каліфілор се стръмꙋтъ дін Медїна ꙟн Дамаскꙋс прін Каліфꙋл Моавіа. Ꙟмперіа Каліфілор се ꙟнтінсе маї престе тоатъ Асіа шї ла 684 Абдол-малек бꙋтꙋ арміа
684. ꙟмпъратꙋлꙋї Константінополеї Іꙋстініан ал II.

705- Дела 705-717 Ал-валід ковѫршї ꙟн кꙋчерїріле сале
714. пре тоцї антечесорії сеї, ачѣста се ꙟнтінсе пѫнъ ші ꙟн Еꙋропа дїскълекѫнд ꙟн Спаніа. Ꙋрмашії лꙋї Омаізї департе де толентꙋріле ачестꙋіа ла 750 къзꙋръ де пе трон, пе кареле се арꙋнкъ Абꙋл-абас пърінтеле ꙟкцелептеі фамїліе а Абасізілор. Абдерраман ꙋн прінціп Омаід фꙋгінд ꙟн Спаніа їнтеріт де Абасізї ꙟнтемеіе аічѣ Каліфатꙋл ла 755.

757- Дела 757-774 Алмансꙋр стръмꙋтъ резіденцїа ꙟн
774. Багдат ꙟмбръцоше шїїнцеле ші мъестрїіле. Арꙋн-Алрашід стътꙋ ꙋн маре протектор ал кꙋлтꙋреї, авꙋ ші ре-

лації

лаціѣ де амічиціе кꙋ мареле Карол. Ꙟн Маꙋрітаніа кꙋ- Д. Х. 709.
черітѫ прін Абдала 709 се ꙟмфіінце ꙟн зілеле лꙋі ал
треіле Каліфат.

Кордова аџꙋнсе резіденціа каліфꙋлꙋі ꙟн Спаніа, де аіче ꙟнтінзіндꙋсе Арабії кꙋпріесе інсꙋлеле Італіеі ші трекѫнд Пірінеії се ревѫрсѫ ꙟн Франціа кꙋн маре нꙋмѫр прекꙋм се зіче де 500 мії, ꙟнсѫ Карол Мартел ꙟнтімпінѫндꙋі ла 732. пе шесꙋл ꙟнтре Тꙋр ші Поа- 732.
тіе лі деді о кꙋрмѫтоаре ꙟмвінџере ші респінгѫндꙋі ꙟндѫрѫпт песте Пірінеі а сігꙋрѫ пе пꙋрꙋре Европа деспре ꙟнкꙋрсііле лор ші де лѫціре Моаметанісмꙋлꙋі.

КꙋЛТꙋРА АРАБІКѪ

Арабії де ші ла ꙟнчепꙋт ка не ꙟмѫцаці се арѫтарѫ дꙋшмані аі щіінцелор ші мѫестріілор, ꙟн ꙋрмѫ ꙟнсѫ дꙋпѫ че се ꙟнкꙋноскꙋ кꙋ геніꙋл лор ꙟнтрѫнд ꙟн сфінціteле де позіте але Скоалелор Егіпетꙋлꙋі ші Асіеі ꙟмбрѫцошерѫ ꙟмвѫцетꙋра, кꙋлтівірѫ щіінцеле ші мѫестрііле ꙟнатѫта, ꙟнкѫт статꙋрѫ маі ла ꙋрмѫ даскалі ші ꙟмвѫцеторі ꙟншꙋші Европеілор кꙋ пріележꙋл ꙟмфіінцереі каліфатꙋлꙋі ꙟн Іспаніа, ꙋнде але лор скоале се фреквента ші де крещініі спорірѫ ꙟн поезіе, кꙋноштінціле геогрфіче ші Історіче прін Абꙋлфеда, Едрісі, Абꙋ- Абдала. Ꙟн філософіе прін Ал-фараві, Авічена ш. а. м. Ꙟн математікѫ прін Бен Мꙋза, Бен Корра а кѫрора продꙋкт сѫнт ціфріле арітметіче нꙋміте пѫнѫ астѫзі арабіче, ші Алгебра че поартѫ нꙋмеле арабік. Фѫкꙋрѫ спорꙋрі ꙟн щіінца Астрономіеі ꙟ'а Медіціней ꙟн а Хіміеі прін Ахарꙋм, Іахіа, Авічена, Аверое ш. а. м.

а. Х. Ал шеселе періодъ де ла М: Карол пънъ ла крȣчіатъ кȣпрінзінд 300 ані.

Монархіа Фрънчілор, че ръспінсе кȣ атъта фе-
річіре пе Арабі дін Франціа мърџініндȣі ꙟнтре Пірінеі
аџюнсе дін зіліле марелȣі Карол а фі чѣ маі ꙟнсъмна-
тъ пȣтере ꙟн континентȣл ностру. Карол, фіюл лȣі Пі-
пін мікȣл прокламатȣл де домніторȣ ал Францієі, пентрȣ
але сале талентȣрі, вреднічії ші віртȣці мерітъ ꙟн Істо-
ріе асе ꙟнтітȣла Мареле. Ꙟн трȣпȣл лȣі чел сънътос
ші фрȣмос лъкȣіа дȣпре провъртіе ȣн маі сънътос ші
маі фрȣмос сȣфлет, ел авȣ ꙟнсоціторіе де ꙟнвъцъторю
пі ꙟнцелептȣл бърбат Алквін, тот кȣрсȣл домніреі сале
оптъть ȣн шір де норочіте дірецірі конфъптȣітоаре кȣл-
тȣреі ші феричіреі сȣпȣшілор пре ꙟнтінсȣлȣі сеȣ стат.

Карол ла 774 кȣчері домніа Лонгобардікъ дін Італіа.
774. Ла 778 бътȣ пе Сарацені ꙟн Спаніа ꙟнсъмнъндȣле де
783. конфініе ръȣл Ебрȣ, ла 788 інтрері пе ребелантȣл Дȣкъ
Тасіло дін Баваріа ші ꙟнкорпоръ ачѣстъ царъ кȣ Франціа.
785. Ла 772 ꙟноі експедіціїле ꙟнконтра Саксілор, пе аі
799. кърора дȣчі Вітекінд ші Албіон ла 785 сȣпȣіндȣі лі ші
крещінъ. Ла 799 бътȣ пе Авері дін Дачіа ꙟн тінзінд
марџініле ꙟмперіеі пънъ ла Тіса, ȣнде Рȣманії трімісе
лȣі депȣтаціе. Сȣпȣсе Славічіле попоаръ Вілції, Сорбії,
800. Боемії бечіні ші кофедераці кȣ Саксії лъцінд марџініле
Францієі кътръ нор пънъ ла Одер. Дȣпъ атъте фері-
чіте ръзбоае ла 800 д. Хс марєле Карол се прокламъ

ꙟн

ꙟн Рома де ꙟмпърат ал Романілор ші кꙋ церемоніе се мірꙋї ші се ꙟнкоронъ де кътрѣ Папа Леон ал, сербътоарѣ нащереї Домнꙋлꙋї. Акꙋм ꙟмперіа лꙋї Карол ꙟмпъратꙋл Романілор кꙋпрінде тоатъ Германіа де астъзї кꙋ Нідерланда, Ꙋнгаріа кꙋ тоате статꙋріле Аꙋстріеі, Швеціа кꙋ чѣ маї маре парте а Італіеі, Франца ші Спаніа пънъ ла Ебрꙋ. Бꙋніле ші ꙟнцълепціле легюірі атът ꙟн прівірѣ адміністраціеі кът ші ꙟн прівірѣ індꙋстріеі ші а кꙋлтꙋреі попоарълор, спре каре скопос дін орѫндꙋірѣ марелꙋї Карол се ꙟнмꙋлцї ші се ꙟмбꙋнътъцї скоалеле пре ла тоате бісерічіле ші мънъстіріле, довѣдеск пънъ астъзї мърімѣ ачестꙋї домніторю.

Ꙟтінса монархіе а марелꙋї Карол се дꙋмікъ дꙋпъ моарте лꙋї ꙟн маї мꙋлте статꙋрі, кънї фіюл лꙋї Карол, Лодовік Кꙋвіосꙋл ꙋн бꙋн, дрепт ші ꙟмвъцат бърбат, ꙟнсъ не ꙟнсꙋшіт пентрꙋ а гꙋверна о ꙟмперіе атъта де лъціт тімпꙋріꙋ ꙟмпърці ꙟнтре чеї треї фії аі сеї статꙋріле ші прін ачѣста се іскъ чѣрте ші ръзбоае ꙟнтре дѫншії, ꙟн кареле маї ла ꙋрмъ се ꙟнкꙋркъ ші пърінтеле лор ші ла 840 мꙋрінд, фіїї дꙋпъ о крꙋнтъ 840
бътъліе де ꙟмпърцѣлъ ꙋрматъ апроапе де Фонтане ла 843 ꙟнкіеръ о паче ꙟн Вердꙋн ꙟмпърцінд статꙋл марелꙋї Карол ꙟн ꙋрмъторюл мод.

Лотар фрателе маї маре къпътъ тітлꙋ де ꙟмпърат кꙋ Італіа ші Франціа міжлочіе адікъ церіле ꙟнтре Рона, Саона, Мас, Скалда ші Рінꙋл пе каре домніе о нꙋмі Лотарінгіа дꙋпе нꙋміле сеꙋ

Лꙋдовік ал доіле фрате нꙋміт Германік кѫпѫтѫ церіле ӂпре рѫсѫріт дела Рін кꙋ політііле Маінці, Вром, Спаіер адекѫ Германіа пропріе нꙋмітѫ атꙋнче Франціа аѵстріанѫ.

Карол Калвꙋл ал треіле фрате кѫпѫтѫ Франціа де апꙋс нꙋмітѫ Неꙋстріа.

Ꙋрмѫторіі лꙋі Карол фіінд чѣ маі маре парте девіларі трꙋпеще ші сꙋфлетеще афлѫрѫ магнаціі ӂмперіеі бꙋне окаӡіі асе креще ші асе ӂмпꙋтернїчі аџюнгѫнд Фамілія домнітоаре а Каролінӡілор прекꙋм ера а Меровінџілор нꙋмаі кꙋ нꙋміле ӂмпѫрацітогі, тоате стѫнд ӂн мѫна адміністраторілор ӂмперіеі, гꙋвернаторі ші команданці, пѫнѫ че се рѫстꙋрнѫ депе трон ші Каролінӡіі дꙋпре кꙋм нꙋміціі рѫстꙋрнасе пе Меровінџі.

ФРАНКО ГАЛІА.

Де ла 843-981 Франціа се свꙋчꙋмѫ де ӂмпѫрекері ші ӂмпілѫрі ӂнкѫт стѫтꙋ пе тронꙋл еі девіторіі лꙋі Карол ӂн чѣ маі маре парте де моралізаці ші мішеі прекꙋм се вѫдеск дін пронꙋміріле алтелор, потрівіте кꙋ метехніле фісіче ші моралічѣ, де ексемплꙋ: Калвꙋл (Плешꙋвꙋл) Пѫнтікосꙋл, Бѫлбѫітꙋл, Хѫбѫтꙋл ші Деніщꙋл, віаца лілꙋ фост не лꙋкрѫтоаре, іарѫ моартѣ не фірѣскѫ. Треі дін іі се ӂнвенінѫрѫ ꙋнꙋл некꙋнінд ӂші сфѫрѫмѫ капꙋл, доі се ꙋчісе ла вѫнат, ꙋнꙋл мꙋрі ӂнкѫтꙋше, іарѫ де алтꙋл нꙋ се щіе кꙋм аꙋ фѫкꙋт капѫт віецеі сале.

843. Єн Карол Калвꙋл дела 843-877 маі тѫнѫрꙋл фію
877. а лꙋі Лꙋдовік Піꙋл, гꙋвернаторіі Галіеі фолосін-

дꙋсе

дȣсе дін слъбъчюніле домнȣлȣї лор дȣпъ че се прѣ ꙟмпȣтерніічі арȣнкъ сȣпȣнірѣ шї револтѫндȣсе сфъшȣї статȣл фъкѫндȣсе неатѫрнаці, прекȣм Дȣчії де Аквітаніа, Гасконіа, Бȣргȣндіа, Франціа шї алції асемінѣ ꙟнкѫт Лȣдовік Блѫбѫітȣл фіюл калвȣлȣї де ла
877 - 879 рѫмасъ нȣмаї кȣ Франціа. 877.
879.

Ꙟнкъ маї мȣлт скъзȣ пȣтерѣ домніторюлȣї Галїеї дȣпъ че мȣрі Лȣдовік Блѫбѫітȣл шї се ꙟмпърці статȣл ꙟнтре доі фіїї сеї Карлеман шї Лȣдовік, іар о атріа парте Бȣргȣндіа се деді Контелȣї Босон кȣмнатȣлȣї сеȣ. Ꙟмбії рїції тінері мȣрїнд ꙟнпріпъ Карол Пѫнтікосȣл домніторю ꙟн Германіа сѣȣ Франціа де Аȣстріа аціюнсе а ȣні сȣпт аса домніе маї пе ꙟнтрѣгъ монархїа Каролідъ, ꙟнсъ фъръ асе ꙟнгріжі де сігȣранціа шї апърарѣ церілор сале ꙟнкълкате шї востȣрате де Нормані шї де алте гінте ла 888 депȣін- 888.
дȣсе де кътръ магнаці се ꙟнкъеръръ ꙟн чѣртъ пентрȣ корона Гало Францієі, Одо контеле де Паріс шї Рȣдолф, пре карел кѫпътѫндȣо ꙟнтѫю, чел де ал доілеа ꙟнтемеіе ȣн стат ноȣ ꙟн Бȣргȣндіа де сȣс нȣмітъ шї Трансюрана аціюнгѫнд ꙟмбіле Бȣргȣндії статȣрі дісвінате де Франціа.

Домніа Францієї пентрȣ інтрїціле пеціторілор еї 898.
Магнаці се деді ꙟнсфѫршіт іаръ Каролізілор ꙟн персоана лȣї Карол Хъбътȣл фіюл лȣї Лȣдовік Пѫнтікосȣл, атѫрнат ꙟнсъ де комішії Парісȣлȣї, прекȣм одінеоаръ Маровінції де Доммаюрії Піпін шї Карол Мартел.

Д. Х. Ла 936 Карол кꙋмпъръ паче дела Нормані прін чесіꙗ
936. Неꙋстріеі нꙋмітъ астъзі Нормандіа, дѫндꙋо лꙋі Рꙋдолф дꙋкꙋл лор, кареле се ші ботезъ.

937. Лꙋдовік Трансмарінꙋл, нꙋміт аша пентрꙋ къ венісе дін Британіа дꙋпъ моартѣ пърінтелꙋі сеꙋ Лꙋдовік Хъ-бътꙋл де абіе къпътъ комітатꙋл де Раон, къ чеіа маі мꙋлте провінції ав апꙋкасъ де кътръ гꙋвернаторі, ꙋрмъторі дꙋпре пілдеꙗ челор маі денаінте.

987. Ла 987 кꙋ Лꙋдовік Ленішꙋл фіꙋ лꙋі Лотар ші Єнгонꙋл Трансмарінꙋлꙋі се рестꙋрнъ Каролізії, карії доміръ прін 236 ші се сꙋі пе трон Дꙋкꙋл Францієі Ꙋго Капетꙋ ꙋн алт Карол Мартелꙋ цꙋкѫнд о ролъ нꙋмаі пꙋцін пꙋтерніка ші стрълꙋчітъ пентрꙋ а ші къпъта тронꙋл.

987.–1096. Францїа сꙋпт Капетїнції да 987-1096.

Ꙋго Капет афлъ авторітатѣ рігалъ кꙋ тотꙋл ꙟнкълкатъ де кътръ нобіліі ші гꙋвернаторіі ꙟмперіеі, ші тоатъ пꙋтерѣ ꙟн мѫнꙋле дꙋкꙋлꙋі де Бꙋргꙋндіа, де Франціа, де Гасконіа, де Аквітаніа, і а Контелор де Фландріа де Нормандіа, ші де Толоза, пе лѫнгъ ачесте ꙟнтре вассаліеі мічі ші марі домнѣ ꙋн дріт де ꙟпрѣпꙋтерніві с Jus Jortioris пентрꙋ каре біетꙋл попор не пꙋтѫндꙋсе скꙋті де ріції ремъсъсе де жак ꙟмпілърей ꙟнгѫнфъцілор Арістокраці. Дорінца лꙋі Ꙋго цінті дѣадрептꙋл ка съ рестаꙋрезе къзꙋта пꙋтере а доміторіюлꙋі, пентрꙋ каре ав не контеніт дѣсе лꙋпта кꙋ магнації статꙋлꙋі,

Ꙟтре 997 - 1031 Роберт фіюл лꙋй Ꙋго контенꙋ лꙋп- Д. Х.
тіле кꙋ феріціре ꙟн контра револьтанціілор ші маі кꙋ мꙋл-
тъ іскꙋтіре фіюл лꙋй Роберт Енрік Ію де ла 1087 - 1090 1087. 1090.
дꙋпъ че скъпъ де ꙟмбꙋлзіріле Норманілор, карій ꙟм-
къркандꙋсе дін Нормандіа се транспортъръ о парте ла
цермꙋріле Італіеі, іаръ о парте кꙋ дꙋка лор Џіаом ꙟн
Британіа.
Сꙋп Філіп Іію 1060 фіюл лꙋй Енрік са ꙟнчепꙋ крꙋціата, 1060.
ла каре се ꙟнтрепрінсе маі кꙋ сама Нобілій ші Кава-
лерій Францієі, кꙋ асемінє експедіціє а Магнаціілор се
деді маі мꙋлт прілеж рігъй а статорнічі ꙟнкꙋлкаташ
аꙋторітате.

Історіа Імперієї Германо-Фрѫнчещй сꙋп Кѫролізі де ла 843-911. 843. 911.

Ꙟн ачест періӑ кѫнд ла 843 Германіа къзꙋ ка о ере- 843.
діє ꙟн партѣ лꙋй Лꙋдовік Германікꙋл, енгонꙋл М.
Карол се лъкꙋіа де трій осебіте попоаръ, де Гер-
мані, карій акꙋм ꙟнчепꙋсе асе кꙋлтіві, де Саксі карій ꙟн
бръцошінд крещінътатѣ сꙋп М. Карол фъкꙋ ші ій чел
ꙟнтѫю пас кътръ цівілізаціє, ші де Славі о гінтъ ꙟн-
къ пъгѫнъ ші кꙋ тотꙋл ніроадъ.

Лꙋдовік Германікꙋл пентрꙋ аші пꙋте апъра цара орѫндꙋй
маркіоні сѣꙋ комендаці пъзіторі марџінілор, кърора
лімбоі аші фаче бꙋргꙋрі сѣꙋ кастелꙋрі спре асе апъра
де нъвъліторій варварі, пекꙋм ера Норманій, Славій ші
Ꙋнгꙋрій, ꙟнсъши асемінѣ бꙋргꙋрі стътꙋръ апой ші лъкашꙋл
Тꙋрністілор.

Д. Х. Ла 883 Карол Гросул сау Пантікосул фіюл луї Гер-
883. манік клірономи статуріле Непоцілор сеї Карлеман ші Лу-
довік ші къпътънд Італіа ку тітлу де ымпърат, іаръ пе Франціа ку тітлу де рігъ, адунсе ареуні статуріле імперієї М. Карол стръбунікулуї сеу, ынсе ліпсіт де буніле ынсуширі але ачелуе ші невреднік де апуте гуверна ун стат атъта де ынтінс, каріле се ынкълка ымпъртъ нордулуї де Норманї, ла судул Італієї де Аравї ші ын лъунтру се бънтуіа де рълеле анархієї, къшунате дін слъбъчюнеле персоанеї ымпъръціторюлуї, пентру асе путе пуне ставілъ рълуї, магнації Імперієї адунації
687. ын Тібур ла 887 ыл депъсе ші ынтронї пе Арнулф Дукул карантанієї фіюл луї Карлеман.

Ынцелепчуне ші бърбъція ачестуіа деді омаї фаворітоаре фацъ Імперієї, Норманії фуръ бътуції, ынсе пентру а ымвінџе пе Моравї Арнулф ку некітіре кемъ ын аџюторю пе Унгурї, карії ку ачестъ експедіціе къпътаръ оказіе де акуноаще локуріле ымперієї Фрънко-германіче пентру але путе ын урмъ маї біне пръда.

889. Де ла 889 рьмъінд не вьрснікул фіюл луї Арнулф
Лудовік пронумит Прункул ла 911 се стънсъ ку ел лініа
911. Каролідъ домнітоаре ын Германіа.

Германіа супт ымпъраці Саксонічі дела 911-1024 ынчепънд ку Кодрат Ію.

911.
1024.

Дупъ моартъ Каролідулуї Лудовік Прункул магнаціі Германієї трекънд ку вдерь фамілія каролідъ дін Фран

мѣі алѣсѣръ доміторю дін тржншії пе Дѹкѹл де Фран- Д. Х.
коніа Кондрат Ію, рѫмѫнд де аічѣ ѫнаінте дрітѹл а- 911.
ші алеџе магнації Германеі дінтре ії ѫмпѫрат ѫнті- 918.
тѹлат ал Романілор ші ка алегѫторії асе нѹмі Електорі

Лѹї Кондрат дѹпре ѫнса лѹї воінцѫ ѹрмѫ пен- 918.
трѹ бѹнеле ѫнсѹшірі дѹшманѹл сеѹ Енрік Ію дѹ- 939.
кѹл де Саксоніа, пронѹміт Пѫсѫрарісѹл пентрѹ кѫл афлѫ депѹтації короней ѫмпѫрѫтеші вѫнѫнд пѫсері. Ачестѹі ѫнцелепт ші необосіт бѫрбат есте Германіа датоаре а мѹлцемі ѫнаінтірѣ ші мѫрірѣ са. Ел де ла 918-936 ѫмпѫрѫцінд се ѫнделетнічі а лініші тѫлбѹрѫріле ші а ѫнлѫтѹра не орѫндѹелеле дін лѫѹнтрѹ Германіеі, вегінд пе револтації прекѹм пе Дѹчії Свабіеі ші аі Баваріеі, карії дѹпре парадігмеле челор дін Франціа ші Італіа воіа асе фаче неатѫрнації. Дѹпѫ че статорнічі бѹна орѫндѹіалѫ ші лінешѣ ѫн челе дін лѫѹнтрѹ аіептѫ пѹтеріле сале ѫн контра ошіторілор дінафарѫ адекѫ а Норманілор, Вензілор ші Ѹнгѹрілор, деші ѫнкѫерѫ маі ѫнтѫю пе Вензі ка пре чії маі де апроапе, ші ѫн маі мѹлте рѫндѹрі бѫтѫндѹі, ѫмфіінцѫ спре сігѹранціа марџенілор маркіонатѹл Бранденбѹргѹл, дѹпѫ ачѣста ѫмбінгѫнд пе Нормані ѫн фіінце ноѹл мархіонат Слесвігѹл, асемінѣ пентрѹ асе пѹне ставілѫ Сорбілор се ѫмфіінцѫ Мархіонатѹл Масан бѫтѹ ѫн ѹрмѫ ші пе Ѹнгѹрі лѫнгѫ Мерзебѹрг ѹчігѫнд 80 демії. Енрік ѹнікѹ ѫмперіаса ші Лотарінгіа.

Дела 936-974 ѹрмѫ лѹі Енрік бреднікѹл сеѹ фію 936. 974.
Отон І-ю плін де пѹтере, де мінте ші де ѫнцелепчюне пѫшінд ѫнтрѹ тоате пе ѹрміле пѫрінтелѹі.

Ꙟмперіа Германіеї крескꙋ ꙟнкъ маї мꙋлт дꙋпъ че О-
тон Ію ла 962 къпътъ рігатꙋл Італіеї ші тітлꙋ де ꙟм-
пърат ал Романілор, де кѫнд ръмасъ ачѣстъ дігнітате
ꙋнітъ кꙋ корона Германіеї, ꙟнтре каре ші ꙟнтре Італіа се
нодъ о стрѫнсъ легътꙋръ, лꙋкрꙋл че де ші къꙋтъ пе Гер-
мані мꙋлте сакріфіціі, кꙋ тоате ачесте ковѫршеск фо-
лосꙋріле кꙋлтꙋреї пе кареле Германіа къпътъ дін Італіа
ші дела Грекоромані кꙋ карії се аліе Отон. Ꙟн а-
семінѣ ꙟмпрецꙋрърі гꙋстꙋл мъестріілор ші ал щіінцелор,
кареле дꙋпъ моартѣ Марелꙋї Карол се ꙟнапоіесе кꙋ тотꙋл
іаръ се діщептъ. Ші дꙋпъ че ла 968 се діскісе
мініеріле де арџінт дін мꙋнції Харцꙋї кꙋрсꙋл негоцꙋлꙋї
се ꙟнаріпъ.

1002. Кꙋ Енрік 2ле чел маї де пе ꙋрмъ дін фамілiа Саксо-
нікъ ꙟсе стѫнсе ачѣстъ дінастіе; Ел ꙟмпъръцінд пѫнъ
1024. ла 1024 се ꙟнгріжі нꙋ пꙋцін пентрꙋ крещерѣ статꙋ-
лꙋї, се лꙋптъ кꙋ Італіеніі, Бізандінії ші Полоніі.

Германіа сꙋпт ꙟмпъраціїї Фрѫнчі дела 1024-1096.

1024.

Франконіа деде Германіеї ꙋн ꙟмпърат кꙋ Кодрат Ію ші
алтꙋлꙋ кꙋ Кодрат 2ле але дін ачеіаш фамілiе. Ачеста дорінд
1039. а шасігꙋра корона ꙟмпъръцѣскъ деде кꙋ а таре скопос
маї мꙋлте дꙋкатꙋрі ла прінціпії фамілiеі сале Ел і сꙋ-
пꙋсе Бꙋргꙋндіа Трансꙋранъ

1039. Ла 1039 ꙋрмъ лꙋї Кодрат фіюл сеꙋ Енрік IIIле каріле
1056. нꙋкꙋмаї пꙋцінъ енергіе ꙟнтінсе пꙋтерѣ рігалъ пꙋінд ші
еке-

скоцїнд Дꙋчїй. Дꙋпре плак; къ̀тꙋ пе Боемї, ꙟтронї пе
Петрꙋ інтерїтꙋл рїгъ ал Ꙋнгꙋрїлор, фъкꙋ асе сїмцї де
кътръ тоцї атът де кътръ чеї полїтїчещї, кът шї де кътръ
чеї бїсерїчещї, пънъ шї де кътръ Папа џꙋгꙋл пꙋтернї-
чїеї сале, кꙋ тоцїї се парапонѣ ꙟн аскꙋнс де ѡрбїтрарїтъ-
цїле ꙟмпъратꙋлꙋї, пре тоате ꙟнсъ ле мїстꙋїа кꙋ ръбда-
рѣ, ꙟнпъжиндїнд оказїа фаворїтоаре, карѣ се шї ївї кꙋ 1036.
ꙟнтронїрѣ не връснекꙋлꙋї копїл Енрїк ал 4ле фїюл лꙋї 1106.
Енрїк 3ле ла 1056.

Ꙟмпърътѣса Агнес мꙋма копїлꙋлꙋї Енрїк, карѣ пꙋрта регенцїа кꙋ атъта ꙟнцелепчꙋне, кът шї ѣр дънїчїе, аꙋ воїт а ꙟнформа дїн фїюл сеꙋ ꙋн ꙟмпърат съ поатъ апъра статꙋл кꙋ бравꙋръ прекꙋм шї пърїнтеле лꙋ шї съл гꙋвернезъ кꙋ ꙟнцелепчꙋне прекꙋм мꙋмаса. Васалїї ꙟнсъ шї магнацїї шї 'нтїпꙋїръ ꙋн план кꙋ тотꙋл контрарїꙋ де ла мꙋмеї. Ачещїа къꙋтъ асефолосї кꙋ врꙋтъцїа тънꙋрꙋлꙋї Прїнцїп, пентрꙋ алъцї пꙋтерїле лор шї а ꙟнџосї вреднїчїа ꙟмпърътѣскъ, карѣ аџꙋнсъсе пентрꙋ дъшїї атъта де ꙟнфрїкошатъ. Її л'авътꙋ ꙟн аскꙋнс дела прїнцїпїїле скопосꙋлꙋї ꙟмпърътесеї мършъвїндꙋї моравꙋрїле прїн дїсфрънате депрїндерї, прїн асемине дїстръмате едꙋкацїе крескꙋ ꙟн сꙋфлетꙋл лꙋї Енрїк 4ле о местекътꙋръ де ꙟндърътнїчїе шї не кїтѣлъ, де ꙟнфрънаре шї десфрънаре, де пꙋцїнъмїе (мїчїме де сꙋфлет) шї върбъцїї, характерїстїкъ чесе ꙟмфъцоше ꙟнтоате пасꙋрїле гꙋвернърей сале. Асемїне ꙟнпрецюрърї фаворїръ скопосꙋл магнацїлор

Д. Х. полїтїчї шї єклісїастїчї прекȣм шї скопосȣл капȣлȣї бесе-
рїческ, кареле воїа а сȣпȣнешїв пе капȣл доміторюлȣї
лȣмеск, лȣкрȣ че се ꙟмплїнї прїн конфаптȣірѣ Папеї
Грїгорїе ал 7ле ла 1061. д. Хс.

ЇТАЛЇА

Їталїа ꙟн ачест перїод се ꙟмпарцѣ ꙟн Ломбардїкъ, Папїкъ, Венецїанъ шї Вїзандїнъ.

ЇТАЛЇА ФРАНЦЕЗЪ

843. Прїн трактатȣл де Вердȣн ла 843 Їталїа Ломбардїкъ
рѫмасе сȣб Лотар 1ю ꙟнкоронатȣл ꙟмпърат ал Ро-
манїлор ꙟнсъ пентрȣ дебїлїтатѣ Каролїзїлор аџȣнсе
шї аїче провїнцїїле де рѫпїре гȣбернаторїлор карїї
фъкѫндȣсе неатѫрнацї се ꙟнфїїнцеръ шї ꙟн лъȣнтрȣл
Їталїеї прекȣм ꙟн Францїа шї Германїа маї мȣлте
прїнцїпатȣрї, прїн каре тот одатъ дїсбїнѫндȣсе статȣл
аџюнсе а фї царъ шї де прадъ кȣчерїторїлор дїнафаръ.

888. Ла 888 депȣїндȣсе Каролїдȣл Карол Пѫнтїкосȣл фїюл
лȣї Лȣдовїк Бѫлбѫїтȣл, єнгонȣл лȣї Карол Калвȣл, Дȣчїї
Гвїдо де Сполето шї Беренгар де Фрїаȣл ꙟнчепȣръ а се лȣп-
893. та пентрȣ корона Їталїеї. Дечї ла 893 ꙟмбїле партїзї осоcї-
те прокламъ де рїгъ ал Їталїеї пе Арнȣлф 1ю Рїга Герма-
898. нїеї. Мȣрїнд Арнȣлф ла 898 царъ се рєнноїръ лȣптеле
961. пентрȣ трон шї пѫнъ ла 961 прїн 50 анї рємасъ Їталїа
де жаф Ȣнгȣрїлор кемацї ꙟн аџюторю кѫнд де партїда
961. сполетїкъ, кѫнд де чѣ фрїолїкъ, пѫнъ че ла 961 Отон фї-
юл лȣї єнрїкȣ 1ю Пасарарїцȣл, Дȣкȣл де Саксонїа, сȣїндȣ

се

се пе тронȣл Германіеі кȣпрінсе Італіа шїнсȣшї тітлȣ Д. Х.
де ꙟмператорѣ ꙟнкоронꙟндȣсе прекȣм шї Карол ꙟн
Рома. Ȣрмѫторії сеї ꙟнсѫ нентрȣ а ціне ачест тітлȣ
че оарекȣм ера ліпіт де персоана домніторюлȣї престе
Італіа, тревȣірѫ мȣлте фаталіче експедіції а фаче престе
Алпї ꙟн Італіа.

Італіа Констандїнополїтѣнѫ.

Ꙟн ачесте тімпȣрї дꙟндȣсе Папеї де кѫтрѫ домні-
торії Францїеї шї о парте дін ексархат, рѫмасе сȣп дом
ніа Візандінілор Апȣлеіа, Калабріа шї Сіцілія, дін ка
ре ла 827 кȣпрінсе Аравіа Сіцілія шї чѣ маї маре парте а 827.
Калабріеї шї ꙟнкѫ лȣптꙟндȣсе Везандінії кȣ Аравії,
ла 974 оборꙟрѫ Норманії шї дȣпѫ о лȣптѫ де 150 974.
анї пѫнѫ ла 1022 ацюнсе а статорнічі нȣміції дȣка- 1022.
тȣрї кȣпрінзїнд локȣрї ꙟнтре Капȣа шї Неаполе.

Де аіче ꙟнтінсерѫ кȣчерїріле лор шї ла 1039 поседȣі 1039.
Норманȣл Цілом сȣп тітлȣ де Коміс Апȣлеіа; ла
1060 Роберт фрателе лȣї кȣпрінсе Калабріа; маї 1060.
тꙟнѫрȣл лор фрате Роцер ла 1061 кȣчері Сіцілія шї апої 1061.
кȣ дрітȣл ередітѫцеї кȣпрінсе тоате чеелалте посісії
Нормандіче дȣпѫ моартѣ фрацілор лȣї.

Франкостатȣл Венецїеї.

Лѫкȣіторії Аквілеєї, сȣрпатѫ де Атіла, адѫпостін- Дела
дȣсе ꙟн лакȣніле аріноаселор Інсȣле але Вінецїеї де 452.
астѫзї дін каре чѣ маї ꙟнсѫмнатѫ фȣ Ріалто, пѫнѫ ла
697 се ꙟнтемеіе пе ꙟнчетȣл файмоаса полїтіе Інсȣланѫ 697.

шї

Д.Х. ші четъцінії сеї алѣсъ де дукъ нъміт Доце пе Павлуче Анафесто.

810. Ла 810 ръсъри формала статул Венецієї ші ънълцін дусе дін фундул ноіанулуї ъшї лъцї престе мъріле Медітеранеї негоцул фаворіт де позіціа са, прін каре ші а-
871. дунъ суме де авуції, ънкът ла 871 мікул стат, ал Венецієї фу ън старе а бате Арабії пе маре, ші ку асемінѣ дірецірі рекомендуіндушї авторітатѣ ацюнсе а лісе пецї аміціціе де кътръ Візандієнї прекум ші де ъншії Арабї, курънд супусе домнієї лорош парте а Далмацієї. Апої Експедіціїле круціацілор пе маре ъндъмънацї де Венецієнї ку
1147. 200 вънтреле, фолосі пе нула стат нъ ку мічї профітурі ън рамул Комерцулуї, ънкът ацюнсе а се репрезента лумеї ка ун стат прѣдомніторю ал мъріллор.

Історія Британієї супт Англосаксї де ла 828-1002.

Дела 728.
828. Де абіе се статорнічісе лініщѣ ън Брітаніа де амѣзі прін ънтрунірѣ челор шепте домнії супт о монархіе ші домніторюл Егберт де Есекс кучета ла діорганізація ші ънфірірарѣ статулуї сеу, кънд ла 832 дісбаркъръ ду-
832. шманії ної Данііварії, умбла дупъ прадъчюнї ші карії дупъ ачѣста се ъндъртінаръ а нъвълі ка тътарії ън тот анул. Ку ачещї Інімічї аву асе лупта неконтеніт дінастіа Саксікъ, че домні дела 728, де абіе путънд асе літросі де ії прін ун трібут анвал.

870. Ла 870 супт Алфред чел маре ацюнсе тоатъ Брітаніа ън перікол де акъде ка о провінціе Данікъ. Опт анї

цінъ

цінꙋ кꙋмплітꙋл ръсбою пънъ че ла 878 Алфред прін Д: Х.
бърбъціе ші ꙟнцелопчюне ꙟмвінгънд алꙋнгъ пре Данї 878.
кътръ цермꙋріле Франціеї, дꙋпъ ачѣста кꙋтъ прін
тоате пъчінчоасіле міжлоаче а ꙟмбіона бостꙋратꙋл сеꙋ
стат. Ел ꙟнормъндꙋї асе зідї ꙟнченꙋшетеле політії
ші саті, деді леџꙋірї ꙟмбꙋнъціітоаре, ꙟмфіінце скоа-
ле спре кꙋлтевірѣ попорꙋлꙋї ші ꙟмбіонъ агрікꙋлтꙋра,
ꙟнсе мънтꙋітоаріле ꙟнтокмірї нꙋ пꙋтꙋръ аве дорітꙋл
спорю, фіінд къ сꙋпт ꙋрмъторії лꙋї Алфред ꙟнкълкъ-
ръ Данії де ноꙋ пъмънтꙋл Брітаніеї, кꙋ пꙋтере маї кꙋм-
плітъ де кꙋм ꙟнаінтеа ꙟнкът Етелред 2ле 979 кꙋмпъръ 979.
пачѣ ші апої кемъ ꙟн аџюторю пе Нормані, чі дескъле-
касе ꙟн Нормандіа дін Франціа. Акꙋм аџюнсе асе лꙋп-
та Нормані ꙟн контра Норманілор ꙟмвінџірѣ ънсе ръ-
масе амбігъ, пънъ че ꙟн сфършіт Саксії ꙟнтрꙋ діспі-
ратъ тꙋрбъчюне оморъ пе тоці Данії дін Брітаніа де
амѣзї ла 1002 д: Хс. 1002.

Домніторї дін семінціа Данікъ дела 1002 -- 1066.

Пентрꙋ а віндека моартѣ компатріоцілор сеї дісбъръ- 1002.
къ Данікꙋл ріга Свен ла цермꙋріле Брітаніеї, ші кꙋ-
прінсъ ачѣстъ ꙟмперіе. Брітано-саксії џемѣ сꙋп чел маї
ꙟмпілъторю џꙋг, пре кареле кꙋтезатіле Інсꙋрекції ꙟл
маї ꙟнгреꙋнъ. Кандꙋ чел маре 1017 кꙋџетъ а ꙟмпъка пе 1017.
ꙟмбеле д'осебіте попоаръ Данї ші Саксі, ші аї ꙋнії
прін легътꙋра ачелꙋеш дріт. Ꙟнчепꙋтꙋл се пъръ фа-
ворітою, кът веџꙋі. Кандꙋ; даръ дꙋпъ моартѣї се ні-
мічі де кътръ ꙋрмашї тоате бꙋнеле проіектꙋрі.

А. К. Домніторі дін семінціа Норманъ де ла 1066 -- 1096.

1066 Дȣпъ моартѣ лȣї Едȣард ла 1066 ꙟтре маї мȣлці пеціторї аї тронȣлȣї Брітанієї, се ꙟвреднічі аї къпъ-та корона Цілом дȣкȣл де Нормандіа. Кȣ ачест ноȣ рігъ се ꙟтродȣсе ꙟн Брітаніа моравȣрї Норманіче ші сістемȣл феодал. Саксії кȣ скімбарѣ дінастієї домнітоаре, че єра део семінціє кȣ чѣ де маї наінте, кȣ се ꙟвреднічі де врео соартъ маї ферічітъ рѫмѫінд сȣпт ачелеш ꙟмпілерї. Нȣмаї сінгȣрї Норманії пȣтѣ се ꙟнтре ꙟн дірегъторііле пȣбліче; ꙟнчепȣтȣл крȣчіатеї
1100 сȣпт Енрік І.ȣ- 1100 адȣсе о єпохъмаї блѫндъ пентрȣ сȣферірііле Саксонілор.

Аȣторітатѣ ші пȣтерѣ ꙟмпъръціторілор ꙟн Франціа, Германіа ші Італіа франкодомнї-торї се ꙟмбȣлзї ꙟн ачест період прін ꙟнкȣрсііле Ȣнгȣрїлор, Норманїлор ші а Славїлор.

Нъвълірѣ гінтелор ꙟн осебіте рѫндȣрї, кареле апȣкъръ локȣрї ꙟнцеріле романе цінȣ ла патрȣсȣте анї сокотїндȣсе депела 350 д. Хс. пънъ дȣпъ а опта сȣтъ. ꙟн ꙟнтѫіа ꙟнкȣрсіе кȣ ꙟнфііинцарѣ статȣлȣї Галофрѫнческ ꙟн сȣта ачінчѣ сепȣсе ставілъ челеї маї де парте нъвълірї ꙟн церелє інферіоаре; ꙟн а доѫа ꙟнкȣрсіе, карѣ се ꙟнчепȣ кȣ сфѫршітȣл сȣтеї а шеса ші цінȣ пънъ'нтраопта аȣ фост Норманії, Славії ші Могіарії, карії сȣпȣсеръ локȣрї ꙟн провінцііле антеріоаре.

нор-

Норманії. Д. Х.

Норманії адекъ норд-оамені се кема декътръ попоаръле Европеї де апус тоате семінціїле дела Нордул Европеї. Ꙟн съ маї кіар требуе а се ꙟнцелеце лъкуіторії Данемаркъї, а Норвергеї ші а Сфезіеї. Ачещіа зедержщі дін зіълеле М. Каролъ къ пънъ пела ꙟншії се ꙟнтінсесе путере а істуї домніторю ал Романілор, пънъ ла ꙟнчепутул крудіатеї се въд ꙟн Історіе ку але лор варче плутінд ꙟн цос цермуріле, дісъркънд іче коле ші пръдънд. Нуміціі пела 900 Д. Х. се статорнічіръ прін осебіте церї але 900.
ꙟмперіеї Франко-Романе, прекум ꙟн Франціа-Неустріеъ суп дукул лор Ролф, де пе каріі се нумеще ачеа цінут пънъ астъзї Нормандіа. Пе ла 1002 ані ші 1066 1002.
Норманії суп кучеріторюл лор прінціпу Гілом се транс- 1066.
пуртаръ ꙟн Англіа, ун нумър дін тръншії діскълікъръ ꙟн Суд Італіа ші алте чете суп капітеніа луї Рурік ꙟн Росіа, пе унде ꙟмфііцеръ осебіте статурі.

Ꙟн Данемарка, Свезіа ші Норвегіа, пропріа патріе а Норманілор, ꙟмфіінцеръ де асемінѣ рігатурі. Анска ун монах дін мънъстіреа Весфаліеъ Корвіа ла 826 ꙟнтродусе 826.
крещінътатеа ꙟн статуріле Норманe.

Моџіарії сѣу Унгурії.

Унгурії коборъндусе дін Монголіа ꙟн Европа ла 894 суп дукул лор Арпад ші Золтан с'ашъзеръ ꙟнцара че поартъ пънъ астъзі нумеле Унгаріа, супуінд попоаръле Романе ші Славіче лъкуітоаре ꙟн Панонїа, де аіче фъкънд ꙟн курсії нъвъліръ ꙟн статуріле Романо-апусане ꙟн

Д. Х. Германіа ші ꙟн Італіа, ѹнде пе ла 961 се кемѫрѫ дѹ-
пѫ моартѣлѹї Карол Гросѹл сеѹ Пѫнтікосѹл, де кѫтрѫ
партізіле дѹчілор де Сполето ші Фріол, кѹ каре оказіе
ꙟн кѹносꙟндѹлісе локѹріле фѫкѹрѫ нѹ пѹціне ꙟн кѫлкѫ
рі ꙟн ꙟмперіа Франко-романѫ пѫнѫ ꙟн зіліле лѹї Енрік
934. лю Пѫсѫрарюл ші Отон лю, карії ла 934 ші 935 лꙟнгѫ Аѹгс
935. бѹрг ші Мерзебѹрг лі деді окѹрмѫтоаре бѫтаіе, ѹнде рѫмасе
пе кꙟмпѹл бѫтѫліеї 800 міі Ѹнгѹрі ѹчішї сѹп Ріга лор Геіса.

Дѹпѫ ачѣстѫ лекціе ꙟстꙟмпѫрꙟндѹсе ші статорнічіндѹсе се деді ла лѹкрарѣ пѫмꙟнтѹлѹї, спре акѫрора доместічіре нѹ пѹцін конфѫптѹї ші крещінѫтатѣ, маї ꙟнтѫю прѣдекатѫ ꙟнтре дꙟншії кѹ оказіа експедіціїлор ꙟн Італіа. Стефан нѹміт сфꙟнтѹл фіюл лѹї Геіса прін емісарії Па
997. пеї прімінд ла 997 формал крещінѫтатѣ, Франко-романѹл ꙟмперат Отон 3ле декларѫ пе доніторюл Ѹнгаріеї деріѣ ередітарю.

СЛАВІЇ

Рѹшії

Ꙟн партѣ нордостікѫ а Еѹропеї се лѫцірѫ Славенії дін карії се траг Рѹшії, Полонієї, Боемії, Сѫрбії ші Ілїрії. Пела сфꙟршітѹл сѹтеї а опта д. Х. ѹн нѹмѫр де Славї ꙟн пінші де Ромꙟні ші Ѹнгѹрі се ꙟнтѹрнѫ дін Панонїа пе ѹнде се ꙟнтінсесе кѫлкꙟнд ꙟн ѹрма Аварілор ші ꙟнтемеїрѫ ꙟн Росіа політіїле Новогородѹл, ші маї апоі Кіевѹл, ꙟнсѫ ꙟмбѹлзіції дін доѹѫ пѫрції де кѫтрѫ Норманії нѹміції аіче Варегі адекѫ вꙟнѫторі ші де кѫтрѫ Хацарі, Рѹшії се
872. арѹнкѫрѫ ꙟн брацїле Норманілор. Дечї ла 872 трії Фраціі

кѫпі-

кăпетенііі де Варегі анꙋме Рꙋрік, Сінеꙋс ші Трꙋвар ꙟн- Д. Х.
трăнд кꙋ але лор чете ꙟн Росіа ꙟн фіінце трії домнії аше
зăндꙋсе Рꙋрік ꙟн Новогрод, Сінеꙋс лăнгă лакꙋл Але ші
Трꙋвер ла Ісборска, нꙋ тăрзіꙋ мꙋрінд чіі доі фраці, Рꙋрік
ꙟмпреꙋнă церіле лор кꙋ а са. Ла 879 ꙟнчепăнд пе маре Нꙋ- 879.
гră ші пе ꙋскат рăсбоале кꙋ Візандінії ꙟн зілеле лꙋі
Міхаіл ал 3ле ші алꙋі Васіле Мачедонꙋл патріархꙋл
Фотіе се фăкꙋрă коноскꙋці Історіеі сꙋп нꙋме де Ѻчіті.
Пріꙟ ачесте експедіції кăпăтă Рꙋшії крещінăтате, літеріле
ші ꙟнчепꙋтꙋл кꙋлтꙋреі. Ла 981 се крещінă М. Владімір 981.
фіюл лꙋі Сфетослав енгонꙋл Олгăі ші а лꙋі Ігор фіюл лꙋі Рꙋ-
рік, каріле стрăмꙋтасе резіденціа дін Новогрод ꙟн Кіев. Ста-
тꙋл Росіеі се ꙟнтінсе дела Ніпрꙋ пăнă ла лакꙋл де Ладога.

Владімір се сіргꙋі а ꙟнтемеіе цівілізаціа ші
кꙋлтꙋра ꙟнтре Рꙋші, ꙟмфіінце скоале, зіді політії,
ꙟнкегă ꙋн комерц кꙋ вечінателе попоарă ші кꙋ Ро-
манії де рăсăріт. Дꙋпă моартеа лꙋі ла 1028. се ꙟм- 1028.
пăрці ꙟнтінсꙋл стат ал Росіеі ꙟнтре фіїі мортꙋлꙋі, ка-
ре фаптă трасе дꙋпă сіне тоате релеле дісбінăрілор ші
ꙟн сфăршіт резбоае ꙟнтре фраці, стрікăчюнеа статꙋ-
лꙋі ші ꙟнапоіере бꙋнелор ꙟнтокмірі.

Прꙋшії

Ꙟн статꙋріле Прꙋсіеі се ꙟмфіінце де асеміне дом-
нії де попоарă Славене, карії се нꙋмеа Леті ші апоі ла 997. 997.
Борꙋші гꙋвернаці де о кăпітеніе релігіоасă че се кема
Кріве. Ачесті ідолатрі пріꙟ експедіції крꙋчіате а кавале-
рілор Теꙋтоні ꙋнеатіте де домніторії Полоніеі ꙟнтре ка-
рії ꙋрмă пентрꙋ ачеаста ꙟнделꙋнгате резбоае кꙋ мꙋлте

Д. Х. съпцюр де ак іе сепȣтȣ адȣче ла крещінътате.

Полонїа.

Ȣн ꙟнсъмнат стат Славенеск сȣп де дȣчере лȣї Лїх се ꙟмфїінце ꙟн Полоніа Нȣмітъ аше фїінд къ ачесті Славенї
840. се кема Полонї адекъ кѫмпенї. Ла 840 чел ꙟнтѫю дȣкъ стътȣ віртȣосȣл Піаст кареле ȣні сȣк домніа са тоате ці-
нȣтȣріле Пполонеї шї Сілїзїа. Фамілїа лȣї домнї пънъ ла 1370-ларъ ꙟн Сїлезїа пънъ ла 1675. Депе Пїаст се
1370.
1675. ꙟнтітȣла ȣрмъторії домніторї Піасті.
860. Ла 860 дȣкȣл Мецїслав 1ю прімї релїгїа крещнѣскъ. Ла
1025. 1025 дȣкȣа Болеслав 1ю ш'атрївȣї тітлȣ де рагъ.

Боемїа.

Ꙟн Боемїа се ꙟмфїінце алт стат словінеск дін семінціа Сорвікъ шї Чехїкъ, нȣмеле Боем ар венї дела Боіарї
724. векіїлъ кȣіторї. Ла 724 Боемїа се фъкȣ ȣн дȣкат сȣп дȣ-
8006. кȣл Прецемїслї. Ла 806 тревȣї асе сȣпȣне М. Карол.
894. Ла 894 дȣкȣл Борӗвоѹ сі ботезї.

Статȣл Еклезїастїк шї Їерархїа.

Бесерїка романо католїкъ кȣ къпътарѣ цереї статȣлȣї Еклїзїастїк де астъзї шї кȣ ачѣ-ста прїн ꙟнаїнтїрѣ Папеї ла ранг де домнї-торю лȣмеск шї бесерїческ, ка ȣн кап възȣт ал бесерїчеї шї ал крещїнътъцеї, ацюнсе маї апої а шї ръзбърса ꙟнрѫȣрїрѣ престе тоцї домнїторїї крещїнї.

Сȣп скіптрȣл домніторю ал Ромънілор нъскъндȣсе мънȣті-торюл Хс: шї ка ȣн четъцѣн ал Ромеї трȣінд асе ко-

конек-

конекріе, тот ꙟн ачѣстъ ꙋніверсалъ четате а Романілор Д. Х. се ꙟнтемеіе ші чѣ маі капітенікъ Іерархіе ꙟнчепꙋтъ дела Корінфеії Апостолі Петрꙋ ші Павел, каріі мъртꙋрісінд ші ꙟн Рома пе Хс: аколе аꙋ пріиміт ші мартіріа, ꙋнꙋіа тъіндꙋісе копꙋл, іаръ алтꙋл Петрꙋл ꙟнкрꙋчіндꙋсе ꙟн зілеле лꙋі Нерон ла 54 ані д Хс. Кꙋ сѫнџіле 54. ачестора върсат пінтрꙋ Еꙋангеліе се рꙋші порфіра Бісерічеі Романе, кꙋкарѣ апоі ꙟнорнѫндꙋсе мареле монарх ал Романілор Констандін се ꙟнълце Хрістіанісмꙋл пе тронꙋл Ромеі ші де аіче прін пꙋтернікꙋл Скіптрꙋ пꙋртътоꙗю де крꙋче ꙟмпъръці престе тоатъ лꙋмѣ.

Папатꙋл.

Дінтре ꙟмфіінцатіле чінчі тронꙋрі патріершещі прекꙋм ал Іерꙋсалімꙋлꙋі ꙋнде аꙋ пътіміт, саꙋ ꙟмормѫнтат ші аꙋ ꙟнвіет мѫнтꙋіторюл Іс Хс; ал Антіохіеі капіталіа ꙟмпъръцііеі Асіатіче ꙟмфіінцатъ дꙋпъ моартѣ марелꙋі Александрꙋ; ал Александріеі капіталіа Егіпетꙋлꙋі ші атоатеі Афрічеі, ал Константінолеі капіталіа Імперіеі Романе, скаꙋнꙋл патріархꙋлꙋі Ромеі стътꙋ челмаі пꙋтернік ші маі ꙟнсемнат.

Ѫнчепѫнд дела ѫнтѫюл Епіскоп Сф: Клімент, ꙋрмъторюл Корифеілор Апостолі, кареле де ꙋрмашії лꙋі Нерон се ексілаі ꙟн пърціле ноастре ла 76, пе ꙋнде мъртꙋрісінд пе Хс мꙋрі ꙟн Херсоана, антічесоріі Папеі наꙋ фост алта дін трꙋнтѫю де кѫт проестоші сѣꙋ Епіскопі крещінілор ꙟн політіа Ромеі, іаръ дꙋпъче съкрещінъ ꙟмпъратꙋл Романілор ші съ фѫкꙋ фіюл Бесерічеі, дꙋпъ че Папа прін каірічіі сеі мъртꙋрісінд крещінътатѣ адꙋсе ла крединцъ пре

тоте

тоате їдоллатрачїле гїнте але апȣсȣлȣї шї нордȣлȣї прекȣм пре Їталїени, Галї, Їспанїолї, Германї, Брїтанї, Нормані, Сармацї, Славї, Ѹнгȣрї шї парте пе Афрїканї шї дȣпъ че ї се хързъзї церїле че алкътȣеск астъзї статȣл еклїсїастїк, шї прїн ачѣста сен'авȣцї, дȣпъ че стръмȣтѫндȣсе тронȣл ла Бїзандїа ръмасе ка о къпїтенїе ѫн векѣ капїталїе а Їмперїеї кȣ тїтлȣ Архїереїлор Романї pontifex maximus пре каре лȣн'сȣшїсе шї ѫмпъраціїї, аџюнсе асе сокотї чел маї ѫнтѣю ѫнтре тоцї епїскопїї Бїсерїчеї крешїне шї ѹнде чїеланцї се ѫнтїтȣла пърїнцї, ел се ѫнтїтȣлъ папъ адекъ бȣнїк, пѫнъ маї ла ѹрмъ аџюнсе асе сокотї де кап възꙋт ал Бїсерїчеї шї локоцїїторю сѣȣ епїтроп а лȣї Хс пре пъмѫнт:

Мерїтїле шї ѫнаїнтїрѣ клерȣлȣї.

Ꙟн челе дїн лъȣнтрȣ ѫнсȣшїрї але мїнїстрїлор фїеськъріа релїгїе стъ ка нȣмїцїї сокотїцї де ѫмвъцеторї шї пърїнцї сȣфлетешї сї агонїсѣскъ прїн вїртȣте стїма шї Бблавїа кредїнчюшїлор, Кȣ ковѫршїре преоцїї крешїнътъцеї прїн кȣръценїа моравȣрїлор, прїн енергїка ѫнделетнїчїре ла тоате челе фолосїтоаре оменїреї, прїн дїспрецȣїрѣ бȣнȣрїлор лȣмешї шї а аверїлор ѫмпърцїндȣле челор месерї, ка ѫмвъцеторї аї попоарълор рътъчїте, пърїнцї крешїнателор гїнте, едȣкаторї прїнцїпїлор, консїлїерї домїнторїлор, аї лор солїторї кътръ Дѕеȣ шї кътръ сȣпȣшї, прекȣм шї аї сȣпȣшїлор кътръ домнїторї. Ка ачїа карїї пре чїї че се нащѣ ботеза кȣръцїндȣї, пре чїї чї се крещѣ ѫмвъца, лȣмїнѫндȣї, пре чїї че се късъ-

торѣ

торѣ кꙋнꙋна ꙟпреꙋнѫндꙋї, пре чії че авѣ съ ꙟпъ-рѫцаскъ ꙟкорона сфінцїндꙋї, пре чії чі мꙋрѣ ꙟнмормѫнтаꙗ пре чії бꙋні бінекꙋвѫнта, іаръ пре чії рѫї блестема,

Прін асемінѣ ꙟмбꙋнътъціте ꙟнсꙋшірі ші мѫнтꙋітоаре сервіції трасе асꙋпра лор Євлавіа попорꙋлꙋї крещін, декареле се ꙟнтітꙋларъ пъріпції, апоі пентрꙋ але лор віртꙋції ші щіінце фїінд ії чії маї ꙟмвъцаці ші маї лꙋмінаці ла минтеꙗ нꙋ нꙋмаї чії де рѫнд, даръ ші ꙟнсꙋші домніторії ꙟнчепꙋръ ас'адресꙋї кътръ нꙋміцїї пъріпції черѫнд повъцꙋірі прекꙋм ꙟн челе релігіоасе ші сꙋфлетещі де асемінѣ ші ꙟн мꙋлте чърте лꙋмещі алеџѣ а лор пъріптѣскъ џюдекатъ ші кꙋ Євлавіоасе сїмцїрі прімѣ хотъръръ ші пꙋнерѣ ла кале, ка де ла чії ꙟнсꙋфлеціці де Дзеꙋ міністрі пре пъмѫнт аї челꙋї прѣꙟналт.

Атаре меріте ꙟнвреднічї пре чії бісерічещі а діспонꙋї ші треві політічещі. Аша аџюнсе кіар чѣ пе трон сꙋїрѣ ꙋнꙋї крещїн домніторю асе атѫрна де релігіоаса ꙋнџере ші каноніка ꙟнкоронаре а Папії, дꙋпре пілда сф: скрїптꙋрі, чї не ꙟмфъцошѣзъ пе ꙟмпъръціторії ꙟн Ісраіл сфінціці маї ѫнтѫю прін ꙋнџерѣ Архіереꙋлꙋї; дрепт ачѣста аџюнсе домніторії ꙟнкоронаці асе сꙋпꙋне шіа аскꙋлта де понтіфікꙋл Ромеї, дін мѫна кърꙋїа къпъта корона; іаръ попорꙋл акꙋноаще де леџюітꙋл сеꙋ домніторю пре чел ꙋнс ші ꙟнкоронат де капꙋл бісерічеї лꙋї Хс: ші а арꙋнка дін протівъ де пе скаꙋн не дѫндꙋї аскꙋлтаре асꙋпра кърꙋе съ ръвърса блъстъмꙋл къпітеніеі бїсерічещі.

Прін

Д: Х. Прін Єміграція гінтелор къпътъ Папа ші клірȣл нȣ пȣцінъ авторітате фіінд къ ꙟнсȣші варваріле чете ꙟмвінгътоаре атѫт германіче кѫт ші асіатіче се кȣчерѣ дінаінтѣ релігіеі ші аміністрілор єі, ꙟн кѫт єпіскопіі єра дін партѣ попоарѫлор де ії пъсторіте солїторї ші міжлочіторї кътръ ноії домнїторї, прекȣм ші дін партѣ ачестора кътръ попор деале фї сȣпȣшї ші кредінчоші.

Ѧсемінѣ сервіції фъкȣ Папа Ромеї попорȣлȣї ꙟнаінтѣ лȣї Атіла, а Острогоцілор а ꙟмпъраціїлор безандіні, а Лонгобарзілор ші а Фрѫнчілор. Прін асемінѣ меріте ші ꙟмпреџюръри тагма бісерічѣскъ се ꙟнвредніні асе еманчіпа де сȣп џюдецȣріле політічещї превелегінд-се асе сȣпȣне нȣмаї Їȣрїсдікціеї къпітеніілор Еклісіастіче къпътъ дрітȣл а шеде ші а аве вотȣл лор ꙟн тоате гінералнічіле адȣнърї але статȣрілор.

Дȣпъ че се мȣтъ ꙟмпъратȣл Роман ла Константїнополе ші се іскъ рівалітатѣ ꙟнтре Папа ші ꙟнтре Єпіскопȣл Константїнополеї пентрȣ прімъціе, Єпіскопȣл Ромеї ꙟмбръцошѣ кȣртѣ Франціеї, ꙟнкѫт Пепін Доммаюрȣл палатȣлȣї прін конфъптȣірѣ Папеї се ꙟнълце пе тронȣл пȣтернікȣлȣї рігат де Галіа, іаръ пе Карол фіюл ачестȣіа ла 800 Д: Х ꙟнкоронъ де ꙟмпърат ал Романілор, прін каре дірепцїрї агонісї пъмѫнтȣл статȣлȣї сеȣ Еклісїастікȣ. Апої атѫт Карол чел маре прін конфъптȣірѣ Єпіскопілор Ромеї цінȣ ꙟн фрѫȣ пе Дȣчії ші Комішії сеї, кѫт ші ȣрмъторії лȣі вері ла алеџірѣ ꙟмпъраціілор, вері ꙟн інтересȣріле фаміліаре і чертїле сȣкчесіілор ш. а. се адресȣі кътръ Їȣрісдікціа Папеі, ꙟн каре ꙟнпреџюръри

кȣ

кȣ атъта маĭ вѫртос се ꙟнълце аȣторітатѣ луĭ, пънъ че ла ȣрмъ о сінгȣръ дікретȣіре а ачестȣĭ прелатъ пентрȣ а ацюта крещінътъцеĭ ꙟмпілатъ де Сарецені ꙟн пърціле Палестінеі, ꙟндаторі асе ꙟнърма сȣп тітлȣ де крȣчіатъ тоатъ крещінътатѣ домнітоаре ꙟн Еȣропа.

Ла кȣлмѣ пȣтерніічіеĭ сале ацюнсе Папатȣл дȣпъ че
се сȣі пе трон Папа Грігоріе 7ле ла 1061, кареле дȣ- 1061
пре ростірѣ ȣнуĭ Історік ера статорнік ка ȣн ероȣ, політік ка ȣн міністрȣ ші сѫргȣінчос ка ȣн пърінте Бісеріческ, ковѫршінд кȣ мȣлтȣл пе контімпȣранȣл сеȣ ꙟмпъратȣл Романо-германік Енрік ал 4ле, енгонȣл луĭ Кодрат ал 2ле дȣкȣл де Франконіа.

Енрік ал 4ле кареле пентрȣ вікленітъ крещере че ісе дъдȣсе, де ші ꙟн прівірѣ пȣтерілор сале трȣпещі ера врав, ꙟнсъ ꙟн прівірѣ моралȣлуĭ десфрѫнатъ трȣфаш ші нестаторнік, ацюнсе афі ȣрѫт де магнацій Імперіеĭ, пъръсіт де кредінца ші аскȣлтарѣ сȣпȣшілор ші ꙟн сфѫршет продосіт де ѫшіі фіі, ел воінд прекȣм ші антічесорій сеĭ апȣне ші а орѫндуĭ пе Папі ші пе Епіскопі ꙟн діецезȣрі ші а ціне дрітȣл ꙟнвестітȣреĭ, дѫндȣлі Палїȣл, Інелȣл ші Бастонȣл, Папа Грігоріе каріле трасе ꙟн партѣ са попорȣл, пре тоцĭ еклісіастічііĭ, ші о маре парте а ноблесеĭ се опȣсе прѣтенціеĭ ꙟмпъратȣлуĭ, черѫнд ка атѫт алецірѣ ші ꙟнсталаціа Папеĭ кѫт ші а епіскопілор сісе атѫрне нȣмаĭ де скаȣнȣл Апостолеск ал Ромеĭ ші де прелацій Бісерічеĭ,

Дін ачѣстъ прѣтенціе іскѫндȣсе інтрігъ ꙟнтре дѫнсȣл ші ꙟнтре ꙟмпъраціторюл Енрік се дісвінъ новле-

са ꙟн доꙋъ партізі, ꙟн Гвелфікъ, карѣ ціне кꙋ Папа, ші ꙟн Цівелінікъ карѣ ціне кꙋ ꙟмпъратꙋл. Ꙟн сфършіт ковършi тꙋнетꙋл греꙋлꙋі пъсторѣск ал Іерархꙋлꙋі, каріле афꙋрісінд пе Енрік ꙟл діклъръ ліпсіт де корона ꙟмпърътѣскъ, дрепт каре се възꙋ нꙋмітꙋл пъръсіт ші ръсвоіт декътръ сꙋпꙋшії сеі. Де ачесте кꙋтремꙋрꙟндꙋсе ꙟмпъратꙋл пентрꙋ асе кꙋръці де блестем, требꙋі атрече песте Алпії ші асе кобора пе жос ші дісквлцꙋ ꙟн Італіа ꙟн въскꙋт ꙟн страе де пенітенціе ші аіче нітрекꙋ трії зіле ла поарта Папеі че се афла ꙟн політіа Каноса, пънъ чекъ-
1077 пътъ ертаре ші іаръш ꙟнтронірѣ ла 1077. Дін ачѣстъ епохъ маі нꙋ ръмасе вре о домніе ꙟн Европа карѣ се нꙋ кꙋноаскъ ші се нꙋ сімтъ пꙋтерніча Папеі. Кꙋ аше мод къпътъ Грігоріе прін статорнічіе ачеіа чеꙇ пердꙋ Енрік прін пꙋцінъміе ші некітіре.

Апоі дꙋпъ че Енрік ꙟнтеціт де о сѣмъ дін магнаці, нꙋ се ціне де џюрꙋінціле дате Папеі, ачеста нꙋмі де ꙟм
1080 пърат пе Рꙋдолф дꙋкꙋл Сфабіеі, кареле ла 1080 къзꙋ бътꙟндꙋсе ꙟн контра лꙋі Енрік, дꙋпъ каре Фрідерік де Хохенстаꙋфен къпътъ дꙋкатꙋл Сфабіеі. Фостꙋл Ꙟмпърат
1801 ла 1081 кꙋ пꙋтере рꙟдікъ ꙋн Контра-Папъ пе Клімент Зле, дар ꙟнзадар, къ ꙋрмъторії лꙋі Грігоріе Віктор, Ꙋрбан ші Паскал, неврꙟнд а маі лъса дін мꙟнъ къпътата пꙋтере, кꙋ атꙟта маі вꙟртос фаворітъ прін ꙟнчепірѣ крꙋчіатеі, депꙋсе пе Енрік, ші ꙟнкоронъ пе фііі сеі Кодрат ші Енрік, карії арꙋнкъ ꙟн ꙟнкісоаре пе пъріntеле, ꙋнде ла 7 авгꙋст 1106 ꙟнкеіе зіліле віецеі сале, іаръ реліквііле лꙋі ка але ꙋнꙋі афꙋрісіт зъкꙋ не ꙟмормꙟнтате ꙟнтрꙋн скріꙋ де піатръ чінчі ані.

Тагма Монахїкъ сѣȣ челїбатȣл. Д. Х.

Монах ꙟсъмнѣꙃъ о персоанъ солїтаръ депъртатъ де лȣме, ка ꙟн сінгȣрътате съ ꙟ Олтъ фъръ тȣлбȣраре асе ꙟнделетнічі ꙟн кȣџетърі евлавіоасе. Ачѣстъ тагмъ де кȣвіошї кръщінї се іві ꙟн сȣта а 3а ші а 4а маї кȣ самъ прін дешертȣріле Палестінеї ше але Егіпетȣлȣї сȣпт нȣме де Аскїте, адікъ невоіторї ꙟн фапте бȣне. Де ачестїа адȣнжиндȣсе маї мȣлцї ла ȣн лок сȣп повъцȣїрѣ ȣнȣї маї віртȣос ші маї ꙟмвъцат ꙟнтітȣлат Абате (Бътрѫн) сѣȣ Їгȣмен ші Прїорї Архімандріт, о асемїнѣ ꙟмпреȣнъ лъкȣінцъ де монашї се нȣміръ де пе ꙟѫншїї монастіре. Атаре тагме кълȣгърещї се ꙟмфїінцеръ ші ꙟн ꙟммперіа Бісерічеї апȣсане, алор ꙟндаторірї ера а предіка ші а лъцї Крещінътатѣ ші сȣпремъціа Папеї, ачестї монашї алкътȣі прін монъстіріле лор скоале, адȣнъ біблїотіче аџȣнгѫнд але лор кȣвіоасе лъкȣінце, маї вѫртос ꙟн ꙟмпрецюръріле перїкȣлоасе але нъвълірєї вѫрварілор, асілȣл мȣселор ші консерватоаре ачелор маї мȣлцї класічї аȣторї, че ніаȣ ръмас пѫнъ астъꙃї. Ꙟн але лор скоале се ꙟмформъръ ꙟнтѫїї къртȣрарї аї векȣлȣї де міꙃлок, офїчіацїї ші конꙃілиерї прінціпілор домніторї.

Дін ачещї Кȣвіошї монахї стътȣръ ꙟн періодȣл ачеста вреднічї де ꙟнсъмнат ка місіонарї сѣȣ апостолї мъртȣрїсіторї Хрістіанїсмȣлȣї ꙟнпартѣ де апȣс ла анȣл 374, Сф: Амвросіе епіскопȣл Медіоланȣлȣї; ла 585, Сф: Авгȣстін нъскȣт ꙟнБрітаніа епіскопȣлКантонбрїеї, ла 780. 374. 585.
Сф: Боніфачїе епіскопȣл Могȣнцїеї. Ȣр ꙟн пърцїле ръ- 780.

Д. Х. скрітȣлꙋі ші анȣме ꙟн Дачіа Епіскопȣл Дачіеі Аȣрелі-
370. ане Ȣлфіла ла 370, кареле предікѫнд Хрістіанісмȣл ші ꙟтре Гоці ꙟнформѫ літеріле нȣміте Готіче ші традȣсе Бібліа ꙟн лімба лор. Дȣпѫ ачеста деңсѫмнатȣс Місіонарії С. С. Методіе ші Кіріл тріміші пела ꙟнчепȣтȣл
900. сȣтеі а ноа, предікаторі Крешінѫтѫцеі ꙟнтре Славеніі карії прекȣм ші Ȣлфіла ꙟмформѫ літеріле Славене нȣміте Кіріліане ші традȣсе С: скріптȣрѫ ꙟн лімба Славінѣскѫ пентрȣ ꙟнцелецерѣ челор кемаці ла кредінцѫ.

Хрїстїанїсмȣл ꙟтродȣс ꙟн Дачїа.

Хрістїанісмȣл се креде асе фі предікат прін пѫрціле ноастре маі ꙟнтѫю де Сф: Апостол Андрею, апоі де Клімент Папа Ромеі сколерюл ші діадохȣл С: Апостол
75. Петрȣ, кареле се ексілі ла 75 де Домеціан ꙟн пѫрціле Дачіеі ші мȣрі ꙟн Херсоана. Іарѫ маі кȣ дінадінсȣл се ꙟнтродȣсе Крешінѫтатѣ ꙟн Дачіа прін дескѫлікарѣ колоніілор дін зілеле ꙟмпѫратȣлꙋі Траіанѣ кѫнд ꙟмвѫцѫ-
105. тȣра Еванґеліеі се лѫцісе ꙟнтре Романі, ꙟнкѫт Історіа не аратѫ легеоане ꙟнтреџі де Крешіні ші кѫ ꙟн рѫсбоюл кȣ Маркоманії ꙟнкȣнџюратѫ арміа де дȣсмані ші перітоаре акȣм де сете, прін рȣгѫчюнеле легеоаней Мелітіне мѫртȣрісітоаре лꙋі Хс, черюл се ꙟноурѫ ші ревѫрсе плоае ꙟндестȣлѫтоаре престе Романі; іарѫ престе дȣсмані фȣлџере детȣнѫтоаре де каре варварії ꙟнспѫімѫнтаці апȣкарѫ фȣга, пентрȣ ачѣста се нȣмі легеонȣл ачела фȣлџерѫторю.

Папії Ромеі ꙟнчепѫнд де ла Сф: Еварест 108 ші
117. Александрȣ 117 Д. Х. нȣ прецетарѫ прін місіонарії

сеї

сеї а ѫнтърі бісеріка луї Хс ѫнтемеїетъ ѫн Дачіа. Д. Х.
Мареле Константін кѹ експедіціїле асѹпра Гоцілор ла
316 організъ Ієрархіа бісерічеї Дако-Романе, де ѹнде 316.
апої се афлъ ші єпіскопї ла ѫнтѫюл Сінод екѹменік
дін Нічеіа, Нѹмаї пѹцін се ѫнтемеіе ші се лъці мереѹ
крещінътатѣ прін резідѹірѣ луї Констанс фіюл М: Кон-
стантін ѫн Дачіа ла 330 ѫмформѫндѹсе маї мѹлте 330.
скаѹне єпіскопещї.

Апої кѹ ѫмфіінцарѣ ѫмперіеї Ромѫнілор дін Місіа ші
Мачедоніа 1185 д: Хс ѫн зілеле ѫмпър: Ісакіе Ангел 1185.
Папа Інокентіе тріміцінд пе Кардіналѹл Леон се ѫнко-
ронезе де Рігъ пе Іоан Ію домнѹл Ромѫнілор, Хъръзї па-
ліѹл ші тітлѹ де Патріарх Мітрополітѹлуї Ромѫнілор
дін Тѫрновѹ. ші дѹпъ че Ріга Ромѫнілор Іоан Асан ці-
неріле луї Андреѹ ал Ѹнгаріеї, мъріть пре фііка са Еле-
на дѹпъ фіюл ѫмпъратѹлуї Константінополеї Іоан III се
ѫнтърі тітлѹ де Патріарх Мітрополітѹлуї де Тѫрновѹ,
капіталіа Рігатѹлуї.

Апої ла 1391 ѫмпъратѹл Константінополіеї Маноіл 1391.
Палеологѹл ціне ріле луї Рѹдолф ѫмпъратѹл Романілор,
трекѫнд пін Молдова ѫн зіліле домнѹлуї Александрѹ чел
бѹн, ѫн ѫнтѹрнарѣ са де ла Віена, пентрѹ бѹна оспеціре
че і се фъкѹ, хъръзі домнѹлуї Александрѹ тітлѹ де
Деспот ші Інсігнііле рігале, * Тот атѹнчѣ се тріміс

(*) Дѹпъ каре трімісе Александрѹ депѹтаці ла Констан-тінополе, де прімі ші леціле ѫмпъръщещї, акърора маноскріпт се пъстръ пѫнъ ѫн зілеле домнѹлуї Васіліе 1644. Дѹпре мода палатѹлуї Бізантін ѫнформъ Александрѹ ші персоаналѹл кѹрцеї кѹ тоате боерііле че екзістеск пѫнъ астъзї.

Д. Х. епіскопꙋлꙋї де Молдова Мітръ ші Сакос, кѫчї пѫнъ ла ачѣ епохъ Літꙋргѣ кꙋ Фелон ші фъръ Мітръ ші ісе Хъръзі тітлꙋ де Мітрополіт неатѫрнат прекꙋм ера ал Ахрідеї ші ал Кіпрꙋлꙋї. Кѫ де ла ꙟмпъръціреа че фъкꙋ мареле Константін ꙟмперіеї Романе ла 312 кѫзінд Дачіа сꙋп прѣфектꙋра Іліріеї, акъріа капіталіе дін зілеле лꙋї Іꙋстініан ла 527 се фъкꙋ Ахріда, кѫзꙋсе ші Іерархіа Дачіілор сꙋпт ачѣ Мі-
1436. трополіе.

Ꙟн ачесте тімпꙋрї ла 1436 ꙟн зілеле Папеї Еꙋгеніе ꙟмпъръцінд ла ръсъріт Іоан палеологꙋл, іаръ ла апꙋс Алберт ал II се фъкꙋ сінодꙋл де Флоренца пентрꙋ ꙋнірѣ бесерічілор ръсърітꙋлꙋї ші апꙋсꙋлꙋї дісбінате ꙟн къ дін зілеле патріархꙋлꙋ Фотіе ші а Папеї Неколае, ꙟмпъръцінд Міхаіл ал IIIле 852. Ла ачест сінод се афлъ ші Даміан Мітрополітꙋл Молдавеї, кареле цінѣ локꙋл ал шептеле ꙟн преꙋнъ кꙋ прѣ ꙟвъцатꙋл ромѫн Теолог Грігоріе Цамблек, кемат ꙟнадінс де Патріархꙋл ші ꙟмпъратꙋл Константінополеї, ꙟнсъ фіінд къ Мітрополітꙋл Молдавеї ꙟнпреꙋнъ кꙋ алціі мꙋлці се ꙋні кꙋ бесеріка апꙋсꙋлꙋї, мꙋрі ꙟн Рома, дечї ꙟн ꙋрма сінодꙋлꙋї се орѫндꙋї Мітрополіт цереї Теоктіст, прекꙋм се зіче рекомендꙋіт домнꙋлꙋї Александрꙋ де Маркꙋл Архіереꙋл Ефесꙋлꙋї, кареле дінтре тоці аї ръсърітꙋлꙋї нꙋ воі съсе ꙋнѣскъ,

Ачест Теоктіст фіінд Бꙋлгарю де націе, пентрꙋ анꙋ ꙟнтра ꙟвъцътꙋріле бесерічеї Романо-католіче ꙟнтре Ромѫнї прін ꙋнімеа лімбеї ші а літерілор Латіне ꙟнтре-

 Д. Х.

бȣінцате пе атȣнчѣ де ної, фѫптȣі кѫтрѫ домнȣл Александрȣ чел бȣн асе лепѫда лїтеріле ші лїмба ромѫнѣскѫ атѫт де прін бесерічі, кѫт ші де пін трібȣнале ші сѫсе ꙟнтродȣкѫ чѣ Славено-Сѫрбѣскѫ, карѣ аȣ цінȣт пѫнѫ ла 1644 ꙟн зілеле домнȣлȣі Васіліе, кѫнд се ꙟмфіінцѫ де ачест ферічіт Гемназіа Васіліанѫ ꙟн Мѫнѫстірѣ сфінцілор треі Іерархі, ȣнде ꙟнчепȣ асе ꙟмвѫца лїмба Латінѫ ші Романѫ (*)

Дел'астѫ епохѫ ꙟнчепȣрѫ Іерархіі Молдовеі асе ꙟнгріжі касѫ ꙟнтродȣкѫ прін бесерічі гѫрѫші лїмба націонеалѫ, прекȣм ші домніі ꙟн рамȣл політіческ.

Аша Мітрополітȣл Варлаам контімпȣраніȣ кȣ домнȣл Васіліе ла 1643 аȣ традȣс ꙟн лїмба ромѫнѣскѫ ші аȣ 1643.
стампат ꙟн тіпографіа ꙟнфіінцатѫ де ачесташ домн тот ꙟн Мѫнѫстірѣ Сф. Тріерархі, о карте кȣпрінзетоаре де каноанеле Сфінцілор апостолі ші алта де кȣвінте ла Евангеліїле дȣмїнічілор ші асербѫторілор де престе ан. Ꙟн ачесте тімпȣрі статȣ прѣ ꙟмвѫцатȣл Мітрополіт маі ꙟнтѫю ал Молдавіеі ші апоі ал Кіевȣлȣі прінціпȣл Іерімія мовіла ꙟнтемеіторіȣ скоалелор ші ал семінаріеі Кіевȣлȣі, кареле аȣ скріс ꙟн лїмба латінѫ чѣ ꙟнтѫе мѫртȣрісіре а крединцеі ортодоксе ꙟнпротіва Лȣтеранісмȣлȣі, чі аȣ фост ꙟнчепȣт асе лѫці.

Спре черчетарѣ нȣмітеі кѫрці догматіче саȣ фѫкȣт Сінод локалнік ꙟн М. С С. Тріерархі, ла каре саȣ

афла

(*) Ачѣстѫ Гемназіе се ꙟнзестрѫ де Ктіторюл Домн кȣ треі мошії ші кȣ фередеȣл сѣȣ баіа дін Іаші.

Д. Х афлат мꙋлцї Архїерей шї Патрїархї, кѫнд апробѫн-
дꙋсе поменїта карте саꙋ традꙋс шї ѫн лїмба Гречас-
кѫ ї ѫн алте лїмбї Еꙋропїене, дїн ꙋнде маї кꙋ
самѫ есте кꙋноскꙋтѫ Еꙋропеїлор мѫртꙋрїсїрѣ ортодоксѫ.

Кꙋ прїлежꙋл сїнодꙋлꙋї арѫтат саꙋ сфїнцїт де кѫтрѫ Архїереїї адꙋнацї ѫн бїсерїка сф. трїерархї шї С. Мїр шї спре адꙋчерѣ амїнте дꙋпре ѫнорѫндꙋїрѣ Домнꙋлꙋї ктїтор саꙋ ꙋмплꙋт о мастрапѫ де аꙋр ка де доѫ окѫ шї саꙋ сїгїлат кꙋ печете нѣгрѫ де асе пѫстра ѫнвїїто-
рїме (*) Ѫн ꙋрма Мїтрополїтꙋлꙋї Варлаам вреднїчї де
1674, ѫнсемнат стѫтꙋ ѫн зїлеле Д. Дꙋка ла 1674 прѣѫм-
вѫцатꙋл Мїтрополїт Досїтей, кареле аꙋ традꙋс мꙋлте кѫрцї бесерїчешї ѫн лїмба ромѫнѣскѫ, аꙋ алкѫтꙋїт шї псалтїрѣ ѫнверсꙋрї шї аꙋ ѫмфїїнцат чѣ ѫнтѫю тїпографїе мїтрополїтѣнѫ, ѫмпрꙋмꙋтѫндꙋсе кꙋ лїтере дїн тїпографїа патрїархꙋлꙋї де москва Іоакїм.

1837, Прѫ челчї аꙋ фѫптꙋїт маї мꙋлт пентрꙋ ѫмбꙋнѫтѫцїрѣ бесерїчей, шї а клїрꙋлꙋї Молдовей ї пентрꙋ кꙋлтꙋра лїмбей шї лꙋмїнарѣ нацїей Ромѫнешї есте чел де акꙋм Архїпѫсторꙋл Мїтроп: Венїамїн Костакї кареле аꙋ ѫмфїїнцат шї пе чѣ ѫнтѫїа сїмїнарїе спре крешїрѣ шї ѫмвѫцетꙋра клерꙋлꙋї Молдавей шї ка епїтроп ал ѫмвѫцѫтꙋрїлор пꙋблїче аꙋ ѫнтемеїїт скоалеле нацїонале ѫн кареле ѫнтѫїа датѫ ѫнчепꙋ а се парадосї шїїнцеле ѫн лїмба Ромѫнѣскѫ.

(*) Ачест вас ѫнформа ꙋнꙋї ꙋлчор кꙋ доѫ тоарте, кꙋ арабескꙋрї сковїте саꙋ вѫзꙋт шї декѫтрѫ скрїїторꙋл ѫн алтарꙋл бесерїчей.

Ла шеселе періодъ дела кручіатъ чеse ꙟи чепе ку анул 1096 ші се коборъ пънъ ла дескоперірѣ Амерічеї прін Колумбус купрінзінд 400 ані. Д. Х. 1096.

Пентру ꙟнаінтірѣ путереї Папале ну пуцін фъптуї ші кручіата адекъ Експе- спедіціа попоарълор Европіене ла Палестіна ку скопос съ скоатъ де суп деспотісмул Моаметанілор Іерусалімул ші пе крещінії аколе ꙟмпілаці.

Дела ꙟнчепутул крещінътъцеї евлавіа ꙟндемна пе фіес каре крединцос а візіта Іерусалімул, ка аколе ꙟн локул унде мънтуіторюл сау нъскут, ау вецуіт ші ау муріт пентру мънтуірѣ ноастръ съ адукъ зелоаселе ругъчюні; дрепт ачѣста ꙟнтоці аніі маі въртос дупъ че сф: Елена ла 325 дісмормънтъ кручѣ мънтуіторюлуі ші зіді бесеріка, перегріна ла Палестіна суфлете кувіоасе дін тоате пърціле крещіні, не супърате пънъ ꙟн сута а опта кънд се купрінсе Палестіна де Аравіі Моаметані супт ал 2ле Каліф Омар 637 апукъндусе дела Бізантіні ꙟн зілеле луї Еракліе.

Перегрінатул (ацілъкул) 325. 637.

Аравії.

Пънъ кънд моралівії ші толеранції Араві стътуръ домні песте ачѣстъ цѣръ маї въртос ꙟн зілеле ꙟмбъцацілор Каліфі Арун-ал-рашід 786 ш'а урмъторюлуї Ал-мамул 833. суп карії ацюнсъ Каліфатул ла вълфа мъріреї ші а стрълучіреї сале, прекум ші щіінцеле ꙟнфло- 786. 833.

Д. Х. аре Перігрініі нꙋсъ сꙋпъра ꙟнтрꙋ ꙟмплінірѣ кꙋвіоасе-
лор сале девоції, іаръ дꙋпъ че Каліфꙋл Мотасем
838- дела 838 - 841 пентрꙋ а ꙟмвінџе пе гꙋвернаторіі дін
841. Асіа ші Афріка че ісе револтасе алкътꙋї гвардіа са дін
склавіі Тꙋрчі, (о семінціе тътарікъ де кътръ нордꙋл
Асіеі че се ꙟнтіндѣ дела мꙋнтеле Алтаї пънъ ла Персіа
ші Кіна,) депъртънд пе націоналістіі сеі, ші ꙟнкредін-
цінд стреінілор арміле скꙋтітоаре ші сігꙋранціа патріеі
прін асеминѣ фаптъ некітітъ, прекꙋм фъкꙋсе ші Романіі,
935. арꙋнкъ формал темеліа ъдереі Каліфатꙋлꙋї. Деч ла 935
Раіам комендантꙋл (візіріꙋл) арміеі алкътꙋіте дін Тꙋрчі,
ꙟнтітꙋлъндꙋсе Емір Ал-омра, адікъ маї мареле прінціп,
ка алці прѣторіані ръпі пꙋтерѣ політікъ дін мъна Ка-
ліфꙋлꙋї Ал-раді ръмъінд нꙋмітꙋл нꙋмаї кꙋ прівілеџѣ
челор релігіоасе сꙋп тітлꙋ де Імам; Атꙋнчѣ ꙟн датъ
тꙋлбꙋрърі дін лъꙋнтрꙋ, дісбінърі де провінції, ресбоае
сфър- нетъціене стрꙋнчінъ ші рестꙋрнъ Каліфатꙋл, ꙟнкът
шітꙋл маї ла ꙋрмъ Авдала Каім ал 19 Каліф дін Авасіџі де-
Каліфа- пꙋіндꙋсе кꙋ тотꙋл, ацюнсе ачершіторі пе ꙋліціле Багда-
тꙋлꙋї 1057. тꙋлꙋї ші дінаінтѣ темплꙋлꙋї кꙋ ꙋрмътоареле кꙋвінте:
„Адꙋчецівъ амінте де Каліфꙋл вострꙋ, кареле акꙋм в
стъ ꙟн наінте ка ꙋн чершіторю.“
ꙟн асеминѣ ꙟмпрецюрърі Тогрꙋл Енгон ба лꙋї Селчюк къ-
пітеніа семінціеі Тꙋрчешті пре кареле кемасе ꙟн аџꙋторю
Авдала Каієм, ла 1057 се сꙋї пе тронꙋл Каліфатꙋлꙋї кꙋ
тітлꙋ де Емір ал Омра. Гꙋвернаторії провінціілор се фъ-
кꙋръ не атърнаці прекꙋм аї Персіеї, Сіріеї, Егіпетꙋлꙋї ші
аї Афрічеї нордовестіче, ачештіа ꙟнтінзъндꙋші домніа ші

ка

престе Палестіна ка варварії кꙋ тотꙋл департе стѫнд де Д. Х.
кꙋлтꙋра Аравілор ꙟнчепꙋръ а тръта пе крещіній перігріна-
торі ꙟн Ієрꙋсалім кꙋ атѫта неоменіе ші кръзіме ꙟнкѫт
се стѫрні челе маі дꙋіоасе тѫнгꙋірі ші дін асеміне ламе-
таціі се апрінсъ тотала доріnцъ а крещінілор ка съ
літросѣскъ пъмѫнтꙋл ші четатѣ сфѫнтъ де мѫніле не
кредінчошілор.

Ꙋнелтіторюл Крꙋчіатеі

Ꙋн монах Францезꙋ небъгат ꙟнсѣмъ кꙋ нꙋмеле Петрꙋ
де Аміанс ла 1093. візітінд Ієрꙋсалімꙋл ші прівінд сꙋ- 1093.
феріріле крещінілор се ꙟнтоарнъ ла Рома кꙋ скрісорі
дела Патріархꙋл деаічі кътръ Папа, ꙟнфъцешітоа-
ре стърей тікълоасе а крещінътъцей, ꙟн ꙋрмарѣ аче-
стора пе део парте ꙟмвоі Папа кꙋвіосꙋлꙋі монах а предіка
прін Італіе ші Франціа кредінчошілор репрѣсентѫндꙋ-
лі старѣ мізерабілъ а Палестіней; іаръ пе де алтъ пар-
те прін ціркꙋларіле сале конвокъ ꙟнтр'о адꙋнаре гінерал-
нікъ ла Піачеnца атѫт партѣ бісерічѣскъ, кѫт ші по-
літічѣскъ ꙟндемнѫндꙋі а се ꙟнарма ші а нꙋ ꙟнгъдꙋі
маі мꙋлт съ пътімѣскъ крещінії ꙟн сфѫнта четате. Адоа
адꙋнаре се фъкꙋ ла Клермонт ꙟн Франціа ла 1095 ꙋнде 1095.
апрінзінд ворова Папеі зілосꙋл кредінцеі ꙟн іниме-
ле аскꙋлтъторілор сꙋте ші міі стрігъ: Воіа лꙋі Дзеꙋ!
Воіа лꙋі Дзеꙋ! ші ꙟнармѫндꙋсе черꙋ спре семн крꙋчѣ,
фіескареле аніnѫндꙋші ꙟнтре спате о крꙋче цесꙋтъ де
лѫнъ роше, дрепт ачеїа се нꙋміръ оцеnії крꙋчері сѣꙋ
крꙋчіщері, іаръ арміа крꙋчіатъ.

Д. Х. Шесе Експедіції крȣчіате сау фъкут.

Ꙟн зілеле Папеі Ꙋрбан II ꙟмпъръцінд ꙟн Германіа, Франціа ші Англіа Енрічії, ꙟн Ꙋнгаріа Коломан, ꙟн
1 Полоніа Владеслаȣ ші ꙟн Росіа Сфѣтополкȣ II ле
1096. Се факȣ чѣ ꙟнтѣіа експедіціе (*) алкътȣітъ 90, мії бърбаці сȣпт команда Францезȣлȣі Годофред де Бȣілон, Дȣкȣл Лотарінгіеі де цос. кареле експедȣі ла 1096 ші трекънд прін Італіа Ꙋнгаріа ші Дачіа патріа ноастръ, се транспортъ ꙟн Асіа пела катастенȣл
1099. Константінополеі ші ла 1099 кȣчері Іерȣсалімȣл прокламъндȣсе дȣка Годофред Рігъ де Ерȣсалім, сȣпт акърȣі сȣзерінітате се ꙟмфіінцеръ маі мȣлте прінціпатȣрі, прекȣм чел де Едеса, Антіохіа. Тріполі ш. а. ꙟнсъ ла 1142 ꙟмпъръцінд ꙟн Іерȣсалім Балдȣін 3ле нъвъліръ Моаметанії кȣ ковършітоаре Пȣтері ꙟн кът съ възȣръ невоіці крещінії Іерȣсалімȣлȣі ачере ноȣ аџюторю дела
2 домніторії Европеі.

1147. Дечі ла 1147 се факȣ адоа крȣчіатъ ꙟнфрȣнтѣ каріа ста ꙟмпъратȣл Кодрат 3ле ші Лȣдовік 7 ле Ріга Франціеі, ꙟнсъ фъръ апȣте нева діреџі, Дȣпъ че пердȣ маі тоатъ арміа ꙟн Асіа стърпітъ де Моаметані, де пестъ ші де фоаме се ꙟнтȣрнъ ꙟмбеії сȣверані пела касіле лор, іаръ Селчȣкȣл Саладін Сȣлтанȣл Егіпетȣ-
1187. лȣі кȣчері Іерȣсалемȣл ла 1187 сȣп ріга Балдȣін 5ле.

А тріїа

(*) Лъсънд а маі бъга ꙟн сѣмъ експедіціа монахȣлȣі Петрȣ кȣ 200 мії крещіні карії аȣ періт пе дрȣм, авънд де комендат пе скъпътатȣл нобіл Францезȣ Валтер проѕміт кавалієрюл де німікаре.

Атреіа крȣчіатъ експедȣї ла 1188. ꙟн фрȣнтѣ къріа Д. Х.
ста треї пȣтерничї домніторї аї Еѵропеї: ꙟмпъратȣл 3. 1188
Фредерік 1ю, Ріга Францієї Філіп Авгȣст, ал Англієї Рі-
кард ꙟнтітȣлат Леоініммȣл, ꙟнсъ фъръ апȣте кȣчерї Іе-
рȣсалімȣл, се ꙟнтȣрнъ пе акасъ. Апатра крȣчіатъ се 4
фъкȣ ла 1204. нȣмаї докатръ Конції ші Кавалієрії 1304.
Францезї.

Ачінчѣ ла 1225. ꙟнфрȣнтѣ къріа ста ꙟмпъратȣл 5 1225.
Фредеік 2ле ші Ріга де Ѹнгаріа Андреас.

Ашаса експедіціе сефъкȣ ла 1249. ꙟнфрȣнтѣ къ- 6 1249.
ріа ста Ріга Францієї Лȣдовік 9ле ꙟнтітȣлат сфѫнтȣл,
ꙟнсъ тоате фъръ де резȣлтат, ремѫінд ꙟн сфѫршіт
Іерȣсалемȣл ꙟн мѫна Тȣрчілор ші сȣте де мії крещіне
кȣ міліоане де сȣме ꙟнзадар пердȣте.

Кȣ тоате ачесте дȣпъ преверіе къ орї че фел де-
рав нȣ се поате ажȣ аве ші вреȣн біне, крȣчіата стъ-
тȣ пентрȣ Еѵропеї де мȣлте фолосȣрї.

Ꙟн але еї ꙟмпрецȣрърї се ꙟмфіїнцеръ шї ордїнїле сеȣ тагмеле Кавалерїлор, де ȣнде шаȣ лȣат ꙟнчепȣт кавалерїїле.

Ордінȣл Іоаніцілор

Пентрȣ мȣлцімѣ болнавілор крещінї че се афла ꙟн-
арміа крȣчіатъ о мънъстіре зідітъ де негȣціторії Іта-
лієнї ꙟнонорȣлсфѫнтȣлȣї Іоан Ботізеторюл сеȣ а сф.
Іоан Елеїмонȣл, Патріархȣл Алексадрієї, се пріфъкȣ
ꙟнтрȣн спітал ꙟнкрідїнціедȣсе пȣртарѣ де грїжъ ші
кȣра челор болнавї Кавалієрілор, карії сенȣміръ де Ор-
дінȣл

Д. Х. Дінѹл сф. Іоан ші ън ѹрмаре Іоаніцї, ръмъшіца ачестора
1187. стръмѹтъндѹсе деаіче ла 1187. діскълікъръ маї
1730. ънтъю ън Родос, деаіче інтеріці де Соліман ла 1522. дескъледкъ ън Вітербо Італїеї ші ла 1730. се ашъзеръ ън Малта, декънд се нѹмеще Ордінѹл малтезѹ.

II. Ал доіле Ордін фѹ ал Темпларілор, чесе ъмфіінце де Хѹго Паіен ънтро касъ апроапе де темплѹл лѹї
1309. Соломон, ачест Ордін пре ънавѹціндѹсе ла 1309. се стърпі кѹ крѹзіме декътръ ріга Франції Філіп ал IV.

III Алтреіле Ордін Германік сеѹ Тевтонік се ъмформъ апроапе де Акра ънтрѹн спітал ъмфіінцат де негѹціторії де Брем ші Лѹбекѹ, ші ачеста інтеріт де аколе де кътръ Сарачені і се дедї дін партѣ Контелѹї де Хохенлохен спре лъкѹінцъ Політіа Мергентаім астъзї ън Рігатѹл Вітембергѹлѹї. Де ла 1210 пънъ ла 1239 авѹ де магістрѹл пе бравѹл ші політікѹл Герман Салца.
1229. Ла 1229 кавалерії нѹмітѹлѹї Ордін парте трімішї де Ъмпъратѹл Фрідері ал II ші Папа Грігоріе ал 9 ле, парте кемацї де кътръ Дѹчії де Полонїа дін Фамілїа Піастікъ аџюторю ънконтра Борѹшілор пъгъні спре аї
1279. сѹпѹне ші аї крещіна, дѹпъ о лѹптъ де 50 ані ъмвінгъндѹї кѹ ъмвоірѣ Ъмпъратѹлѹї ші а Паппеї кѹпрінсеръ цѣра Борѹшілор ші ъмфіінцеръ маї мѹлте політіі ші фортецеѣ пе кареле ъмпопоръ кѹ Колонізації де Германї, резідѹінд магістрѹл Ордінѹлѹї ън Маріенбѹргѹ, нѹмітъ аше пентрѹ къ патроана ачестѹї Ордін ера Сънтъ-Мъріа. Ачещї Магістрї стътѹ ка Прінціпї атърнацї де сѹзеренітатѣ домнїторюлѹї Полонїеї.

Ꙋрмѫрі фолосітоаре але Крꙋчіатеі сѫнт.

1. Лѫціреѣ кꙋноштінцелор Геогрꙋфіче. 2 Ѫнтіндереѣ комер-цꙋлꙋі, фѫптꙋінд фоарте мꙋлт спре ѫнаінтіреѣ політіілор Італіче, Венеціа ші Генꙋа, кареле кꙋ васіле лор транспꙋртѫрѫ ѫн Асіа маре нꙋмѫр де Крꙋчіаці ші тот одатѫ кꙋ ачест прілеж дꙋсе ші адꙋсе о мꙋлціме де мѫрфꙋрі ші де сꙋме. 3 Кꙋ прілежꙋл еі се адꙋсе мꙋлте фолосітоаре плѫнте ѫн Европа, прекꙋм кафеоа ші трестіа сѣꙋкана де захар, шофранꙋл, пергамотіле ш. а. 4 агрікꙋлтꙋра, ші Індꙋстріа прін ноꙋѫ експерієнції фѫкꙋ ѫнсѫмнѫтоаре прогресꙋрі. 5 Штіінцеле ші мѫестріїле прекꙋм Піктꙋра, АрХітектꙋра ші Поезіа, прівіте мінꙋнателе рѫмѫшіце але антіквітѫцілор Егіптене, Асіатіне ші Гречешті, фѫкꙋ ѫнтре ѫмѫцації апꙋсені нꙋ мікѫ ѫмпресіе кꙋлтівіндꙋлі ценіа ші ѫмфіінцінд дін ії скꙋлпторі, зꙋграві, Архітекці ші Поеці класічі прекꙋм поезіа крꙋчіатѫ алꙋі Тасо ѫнтітꙋлатѫ Іерꙋсалімꙋл лівер ші алте Романтіче поеме ѫмфѫцошетоаре ероісмꙋлꙋі ші авентꙋріалор, кѫрора се сꙋпꙋсе кавалерії крештіні, ѫнсꙋфлецітѫ фантасіа, де міракꙋлоаселе Фавꙋле а Оріентѫлілор ѫнфлорітоарі ѫн імагінаціїе, але кѫрора ростірі кꙋ плѫчере аскꙋлата Крꙋчіації. 6 Ѫн перікꙋлоаселе ѫмпрецюрѫрі але експедіціеі крꙋчіате аџюнгѫнд чел маре ші пꙋтернік а аве тревꙋінцѫ ші невое де чел мік ші де сꙋпꙋл сеꙋ ші фолосіндꙋсе де аџюторюл ꙋнор асеміне ісе домолі ѫнгѫмфата кꙋџетаре деспотікѫ ші тіранѫ, лꙋѫрѫ ꙋнаер маі омінос, се фѫкꙋ маі апропіет ші маі попꙋларю.

Прін

7 Прін дісвъліта Індѹстріе а мъіестріілор ші а негоцѹлѹї се ꙟнавѹціръ старѣ четъценілор ші а църанілор. 8 Мѹлт нѹмър де нобілї перінд ꙟн бътъліе теріторііле лор се ꙟмпърцї пела мънъстірї ші ꙟнтре сетенї. Мѹлцї дін ачестіа ꙟнтѹрнѫндѹсе скъпътацї ꙟн патріа лор аіче афларъ ꙟнавѹціцї пе лъкѹіторії ші сълѹшії лор. Месерѹл кабалер се въѕѹ невоіт а се ꙟмпрѹмѹта кѹ дінарї дела оамінї де старѣ де цос ші алї рѫмѫне даторѹ, кѹ асеміне окаѕії мѹлцї шербї, кѹм се афла церанії пе атѹнче, се ръскѹмпъръ ші старѣ лъкѹіторілор се ꙟнаінтіръ. Ятъ ꙟнчепѹтѹл еманціпаціеї склавілор. 9 Прін ꙟнавѹціре крескѫнд респектѹл четъценілор і ꙟнѹрмаре дрітѹріле лор, се мърі політііле, старѣ негѹціторілор къпътъ маї мѹлтъ ковѫршіре ꙟн прівіре кътръ ощіторюл ꙟнсъ пѹцін сіргѹінчосѹл ꙟн спекѹлаціе нобіл. Асеміне ꙟмпрецюраръ обсервѫнд прінціпії домніторї ꙟн дрептъ о маї маре лѹаре амінте асѹпра четъценілор ші ꙟнцълѣсъ требѹінца де а ꙟмбѹнътъцї старѣ лор. 10 Къ пътѫнд стъріле де цос слобоѕеніе, ші сігѹранціа дрітѹрілор сале чівіле се ꙟмфіінцъ прін ачѣста о маї адевъратъ легътѹръ політікъ ꙟнтре тоате стъріле фъкѫндѹсе бініле ші ръѹ, дрептѹл ші недрептѹл де асеміне ꙟнтре тоцї. Моравѹріле ші кѹцетъріле ꙟнтре стъріле де сѹс ші де цос прівіндѹсе кѹ алцї окї дрітѹл оменіреї се маї евгенісіръ ші зоріле ѹнеї маї бѹне епохе пентрѹ соціетатѣ оменѣскъ се ꙟнчепѹръ.

Ꙟнтре челе вътъмътоаре адѹсе дін Асіа се сокот маї кѹ самъ морбінюніле де піеле прекѹмѹї корюл, върсатѹл, рѫіа, печінцінѣ.

Прібі-

Прївїрѣ стѫрєї полїтїче а статурїлор Франко-Германе ꙟн перїодул дела М: Карол пѫнѫ дупѫ Кручїатѫ Ѧ X.

Турністїї сеѹ Луптачїї

Ювірѣ де вѫтурѫ шї ювірѣ де вжнат фѫкѣ пе Франкогерманї асе афла де апурурѣ ку армале амжнѫ, шї дрептачѣста ꙟндѫмѫнатїчї шїгравнїчї асе рѫзбої, лукру чїї дедусе ла практіка дуелулуї, дін каре се іскѫ турнѫріа сеѹ лупта де бунѫ вое ку арміле, імітжнд Гладіаторілор Романї. Ꙟчїпутул Турністїлор се фѫку 843 844.
ꙟн Вердун, унде дупѫ ꙟнкеїерѣ пѫчеї, енгонїї М: Карол пентру ресфѫцул лор шї ꙟнделепнічірѣ Кавалїерілор ꙟнорѫндуїрѫ ачесте џокурї. Кавалїерїї турністї фїїнд ꙟн зеоацї се лупта кѫлѫрї сеѹ пе џос кжте доі дупѫ модул дуелулуї сеѹ шї чете ꙟн контра четелор, ꙟнтжю ку арме оабле прекум сжнт бастоанеле шї мѫчучїле, апої ку арме аскуціте, де кжнд ацунсе афі ун џок сжнџерос, деспре кареле ун Мусулман зісе: кѫ пентру шагѫ є пре мулт шї пентру ꙟнадінс пре пуцін. Дрептачїа ла 1559 ꙟн урмарѣ декретурілор ꙟмпѫрѫтешї шї сінодале се оборж.

Кавалїерїї.

Дела Романї рѫмасе ꙟмфїінцатѫ тагма кавалїерілор нуміцї Equites, каре се пѫстрѫ шї ꙟнтре гінтїле Фрѫнкогалїчі і Германїче кучерїтоаре Імперїеї Романе. Дечї Тинерїї нобілї аї феударїлор, адікѫ ачелор кѫрора пентру бравурї лї се хѫрѫзѣ пѫмжнтурї де кѫтрѫ

домнїторї, съвършѣ сервіціа лор мілїтърѣскъ пȣрȣре кълърї, пентрȣ ачѣста се нȣміръ кавалїерї, деȣнде аȣ рѫмас пѫнъ астъзї ла ноï кȣвѫнтȣл кълȣшерї. Ачѣста нобілъ тагмъ се ꙟмфіінце ꙟнвекȣл де міжлок ꙟнтѫю ꙟн Франціа, де аіче се лъцї шї ꙟн челелалте церї. Ꙟнтре даторїнціле ȣнȣї кавалїерю сѣȣ нобіл ера: Не пріхъніта віацъ; аскȣтї шї а протеџї невіновъціа; шї пре чїї асȣпріцї, дін кавалїерї се ꙟмфіінце тȣрністїї.

Ноблеца.

Пе лѫнгъ ꙟналта ноблецъ де Дȣчї шї де Комішї, (кърора дѫндȣлісе домінїї нȣміте Федȣрї се ꙟнтітȣла шї Васалї, авѫнд даторінце апȣрта арме шї а апъра патріа комȣнъ) се ꙟмфіінце шї адоȣа класъ де нобілї маї кȣ сѣмъ ꙟн а10 сȣтъ, кȣ епоха ꙟмфіінцерей кавалїерілор, акърора поесії шї рангȣрї ера маї мічї декѫт але челор дін тѫї стѫнд ꙟн Паралелъ прекȣм Еквіцїї Романїлор кȣ Патрічїї.

Дȣчїї шї Комісїї статȣръ ла ꙟнчепȣт нȣмаї ка міністрї аї палатȣлȣї шї гȣвернаторю аї провінціїлор, апої дȣпъ че се декіларъ ꙟмпъръціторїї Франко-Романї шї дȣпъ че маї алес сȣпт Енрік ал 4ле кȣ оказіа чертей папісте се ꙟмпърікеръ стъріле лъкȣіторілор, ꙟн кѫт домніторюл нȣмаї ера ꙟн старе аціне фрѫȣл дісціплїней ꙟнкълкѫндȣсе аȣторітатѣ, се іві ꙟн міжлок анархіа арістократікъ шї чел маї таре ера шї маї маре. Мȣлцї нобілї спре сігȣранціе шї скъпаре зідіръ лъкȣінце ꙟнтъріте деасȣпра мȣнцїлор шї а стѫнчїлор ꙟналте.

асе-

Асеміне фортеце аџюнсе апоі афі ѫнкꙋібътоаре де лотрі Д. Х.
прівілегіаці, дін каре єшінд пръда пе кълъторі, жъкꙋіа
четъці, ші маі пе тоатъ ѕіоа севжршѣ ноꙋъ нелеџюірі
ші рꙋмѫнѣ непедепсіте. Ла тоате доъ сѣꙋ треі міле
се ѫмфъцоша мічі ръсбоае ші хърцірі дꙋеліче нꙋмі-
те федꙋрі.

Тоатъ Германіа пътімі кꙋмплїт де крꙋѕімѣ ачестор
чете ѫн кѫт гꙋвернꙋл пентрꙋ акꙋмпъта ръꙋл фꙋ невоіт
съ ѫнтродꙋкъ лецѣ нꙋмітъ паче де вінъ, прін декре-
тꙋл ѫмпъратꙋлꙋі Кодрат 2леа ші єпістола пасторалъ а
Папеі, ѫнпꙋтерѣ кърора дела апꙋсꙋл соарелꙋі де Міеркꙋрі
пънъ ла ѫнтѫіа оаръ дꙋпъ ръсърірѣ лꙋі де лꙋні, ші дела
аџюнꙋл нащереі пънъ ла а опта ѕі дꙋпъ єпіфаніа Дом-
нꙋлꙋі, ші дела дꙋмїніка флорїлор пънъ дꙋпъ рꙋсаліі,
нічі ꙋнꙋі крещін єра єртат асе хърці кꙋ алтꙋл; кꙋ
тоате ачесте нірозії Кавалієрі нꙋ бъга ѫн самъ нічі
деа честе.

Анѕа сѣꙋ конфедераціа негꙋціторілор. Дела 1239.

Прін асеменѣ лотрії аџюнгѫнд дрꙋмꙋріле ші кꙋмꙋні-
каціа лъкꙋіторілор не сігꙋре, фіінд къ нобіліі кꙋ але лор
тꙋрнꙋрі ѫмпънасе тоате трекътоареле, віецꙋінд нꙋмаі
дін жакꙋріле ръѕбоюлꙋі ші але пръдъчюнілор, кѫнд
ѫнаінтѣ аскꙋцітꙋлꙋі спадеі сокотітъ де дрепт ші де прі
вілегії прін каре чел пꙋтернік ѫмплінѣ гꙋстꙋл воінцелор
сале нꙋ пꙋтѣ лецѣ с'асігꙋреѕе віеца, чінстѣ ші аверѣ
четъценілор, ніче жꙋдекъторюл єра ѫн старе а апъра пре
чел асꙋпріт, індꙋстріа мъіестрііле ші комерцꙋл аџюнсе
апроапе де рꙋінірі. Ѫнатаре ѫмпрецюръри се възꙋръ

Д. Х. невоіцї індꙋстріошії ші негоціанції парте асе ꙟтрꙋні
прін політії пентрꙋ сігꙋранціе ші асе ꙟгръді кꙋ зідꙋрї
ꙟналте; іаръ парте асе ꙟформа ꙟн корпорації. Аша
фъкꙋ Аꙋсбꙋргꙋл, Нꙋренбергꙋл, Франкфортꙋл, Колоніа
ш. а. апої спре сігꙋранціа комꙋнікаціілор дела о чета-
те ла алта ꙟкегъ ꙟтре сіне четъценії челор маї ꙟн-
съмнате політії але Єѵропеї нордіче ші вестіче о конфе
дераціе кꙋ скопос аші апъра мърфꙋріле, кꙋ брацꙋл ꙟнар-
мат декътръ пръдъторї аціне лініщѣ дін лъꙋнтрꙋ ші
дінафаръ, а ꙟнаінті комерцꙋл ші аконфъптꙋі спре кꙋлтꙋ
ра попоарѫлор пъръсіте ꙟн сълбътъчіе ші ꙟн реліле а-
1250. нархіеї. Аша ла 1250 сꙋпт ꙟпъратꙋл Кодрат ал 4ле
се ꙟфіінце Конфедераціа Ренанъ ꙟтре політііле ачес-
тꙋї Олат, асъмінѣ се фъкꙋ ꙟтре Лꙋбек ші Хамбꙋрг,
ачѣстъ конфедераціе се нꙋмі Ханѕъ: Ꙟн легътꙋра еї се
ꙋнї песте 80: де політії ꙟн кѫт ї се ꙟтінсе пꙋтерѣ
дела Рін пънъ ла Двіна ші дела Стокхолм пънъ ла Ні-
дерланда, ачесте конфедерате політії аѫꙋнсе пънъ ꙟна-
16 сꙋтъ домнітоаре маї престе тот комерцꙋл пърцілор
Єѵропеї де Норд-ост ші песте о парте а Вестꙋлꙋї пеꙋскат
ші пе апъ, пентрꙋ карѣ цінѣ оасте ꙟн апърарѣ негоцꙋлꙋї
атѫт пела стаціііле дрꙋмꙋрілор марі кѫт ші піла цѣрмꙋ
ріле рѫꙋрілор і а мърілор контігентꙋлꙋї конфедераціеї.
Ꙟнармателе лор чете съ ръѕбоіръ кꙋ феріціре нꙋ нꙋмаї
Ꙟнпротіва нобіліілор шіа кавалерілор пръдъторї, даръ ші
ꙟн протіва прінціпілор пꙋтерніці.

Марка

Д. Х.

Марчеле

Марка Вȣлтȣрȣлȣї к'ȣнкап

Вȣлтȣрȣл к'ȣн кап сімілітȣл прѣпȣтернічіеі лȣї Жоіа, Патронȣл Капітоліеі аџȣнсе а фі стема легеоанелор ші а імперіеї Романе. Дȣпъ че се діспърці монархіа ꙟн доаъ. ꙟн де ръсеріт ші апȣс, стръмȣтѫндȣсе тронȣл ла Константінополе ші апої іаръ се'мѣінъ амѫндоъ імперііле, сȣпт ȣніка домніа а ꙟмпърацілор Константінополітані, 850. спре сімболȣл ꙟмпреȣнърії а доъ капіталії се маї адаосе ȣн кап вȣлтȣрȣлȣї Роман ші се ꙟмфііньце іст кȣ доъ капете. кȣ доъ капете. Дела ꙟмперіа Романъ де ръсъріт лȣ'клірономі прін ꙟнкȣскірірі ші імперіторії Фрѫнко Германі дела апȣс ꙟнкѫт ȣндї ꙟн ȣрма марелȣї Карол се відѣ пе Марка доміторілор апȣсені Вȣлтȣрȣл кȣн кап, прекȣм де пе ла 1036 ꙟн зілеле лȣї Кодрат II пе сігілȣл ꙟмпърацілор 1036. Фрѫнчї, ла 1309 се вѣзȣ Вȣлтȣрȣл кȣ доъ капете, 1309. пе стѣгȣріле ші ла 1314 пе монета лȣї Лȣдовік Баварȣл 1314. ші ꙟмпъратȣлȣї Енрік 7ле деȣнде аџȣнсе астъзї ка о маркъ а імперіеї де Аȣстріа. Дȣпъ че Іоан III маріле Дȣка а Московеі ла 1467 се ꙟнсоці кȣ прінцеса Софіа фіїка ꙟмпъратȣлȣї Константінополеї Іоан Палеологȣл къпътъ марка пе Вȣлтȣрȣл кȣ доъ капете ші імперіа Росіеї

Ералдіка

Пела а 11 сȣтъ ꙟнчепȣ ꙟналта нобілеъ а ꙟнтребȣінца стеме ꙟфъцошітоаре фамеліеї лор, іаръ нобленса деџос пела сфѫршітȣ сȣтеї а 12а. Щіінца сістіматікъ а марчелор се нȣмеще Ералдікъ, атрібȣтȣріле ȣнеї марче сѫнт 1ю скȣтȣл, кареле поате фі ан рътȣнд овал, аȣ ꙟнформа ȣнеї ініmі, аȣ квадрат ... капътȣл деџос ꙟн

Формат

•Д X. формат дін доуъ кркурі, ал 2летреуе асе ꙟнсемна въпсѣоа фамiлiеi нумiтъ кѫмпул скутулуi, карѣ поате фi алб съу аргiнтiу; галбену съу аурiу, негру съу де фер, рошул съу аръмiу, верде, албастру шi ал. ф. алзле пе ачел кѫмп се ꙟнсемнѣзъ сiмболул потрiвiт дупре оаре каре ꙟнсушiрi съу фъптурi трупещi шi суфлетещi ку легѫндусе ау дiн iмперiа мiнералiлор пре кум iарфi ун ръу, ун мунте, ау дiн анiмалiлор прекум ун вултур, ун боу, ун шерпе; ау дiн фiгурърiле моралiче прекум ун генiу, о кручe, о спадъ, о стѣ, ун соаре, ш. а. тоате ачесте атѫт въпсѣоа кѫт шi сiмболул пот фi сiмпле, ау компусе дупъ атрiбутурiле шi ꙟнкускрiрѣ фамiлiiлор

Ꙉкоалiле 800. Ꙉкоалiле ꙟн перiодул ачеста ера тот ꙟн старѣ ду-прекум ле органiзѣсъ пiн мънъстiрi М: Карол, чеi фъкусе пе ꙟнса луi курте о скоалъ моделъ де култiвiре, ꙟн карѣ се афла соцiетатѣ челор маi ꙟнвъцацi бърбацi аi тiмпулуi. Еле се ꙟмпърцѣ. 1) ꙟн Трiвiале нумiте аша пентру къ ꙟн еле се ꙟнвъца трii обiекте: четiрѣ шi скрiсоарѣ ку традучiрѣ дiн авторiи Латiнi, 2) Кѫнтърiле Бiсеречещi шi Музiка 3) Арiтметiка шi Геометрiа.

ꙟн Патрiвiале пентру къ ꙟн еле се ꙟнвъца патру обiекте. 1) Граматiка, 2) Рiторiка ку версiфiкацiа, 3) Дiалектiка шi 4 Астрономiа.

Трубадурii. 900. Ероiка епохъ а Кавалiерiлор се ꙟнсуфлецѣ де генiа поетiкъ, кѫнтiчiле брабурiлор ꙟмфокъ пу рурѣ пе жънii кавалiерi ла ꙟнтрепрiндерi авентурioасе шi тот одатъ ꙟмблѫнзiа моравурiле челор сълбатъчiцi. Поецiи шi музiчii перiодулуi ачестуiа нумiцi Трубадурi, адекъ

поеціĭ афлъторіĭ, каріĭ сѫнт продꙋктꙋл скоалелор М. Д. Х.
Карол,,пін а 9а сꙋтъ кѫнта версꙋріле акомпаніте де о ліръ сѣꙋ де арфъ. Кꙋ асеміне поеѕіĭ кѫнтате івіндꙋсе маĭ ѫнтѫю Ꙉенїнчер ꙟн цінꙋтꙋл Францієĭ сꙋдіче нꙋміт Провінціа лі се деді нꙋміле де провінцале. Вреднік де ꙟнсемнат ꙟнтре трꙋбадꙋрі стътꙋръ Џілом ал IX Контіле де Поатꙋ ші Дꙋкꙋл де Аквітанїа нъскꙋт ла
1071 ші морт ла 1126. 1071.

ІСТОРІА СПІЦІАЛЪ А СТАТꙋРІЛОР ДЕ ЛА КРꙋЧІАТЪ ПЪНЪ ЛА ДЕСКОПЕРІРѢ АМЕРІЧЕЇ.

Ноꙋъ ꙟнкꙋрсіĭ Асїатїче.

Прекꙋм Еꙋропеіĭ екпедꙋіръ кꙋ арміа крꙋчіатъ ꙟн Асїа де асемїне гінтеле норд-асіатїче се порніръ кꙋ арма 'мѫнъ аші къꙋта норокꙋл, ꙟнтре ачесте де ꙟнсъматꙋсе

Ꙟн пърціле Асієĭ нордїче семінціїле сціті́че прекꙋм Тꙋрчіĭ, Тꙋркоманіĭ, Кꙋрѕіĭ ші ꙟн ꙋрмъ Монголіĭ, нꙋміціĭ порнїндꙋсе кътръ пърціле сꙋдіче ші вістїче але Асієĭ, къшꙋнъръ ꙟн статꙋріле аїче домнітоаре ачеле фъптꙋірі каре кꙋ 700 аніĭ маĭ ꙟнаінте, Гінтеле Германіĭ дела нордꙋл Еꙋропеĭ, нъвълітоаре ꙟн статꙋріле Романе, ші аїче се рьстꙋрнъ каліфатꙋл прекꙋм ꙟн Еꙋропа ꙟмпъръціїа Романъ де апꙋс, ші дін рꙋінірѣ каліфатꙋлꙋĭ се ꙟмфіїнце ноꙋъ статꙋрі кареле кꙋрѫнд се ꙟнгіціръ де кътръ Тꙋрчі.

Монголіĭ рѫдікѫндꙋсе сн ꙟнтінсе маĭ престе тоатъ Асїа ꙟнтемеїнд патрꙋ генералнічі Ханатꙋрі, прекаре лі сꙋпꙋсе кꙋчерітороюл Тімꙋр. Дꙋпъ ачѣста тꙋрчіĭ Осма-

нїмї апꙋкъ Вѣстасїа, Тꙋркоманїї Месопотамї, Арменїа шї Персїа, Сꙋлтанїї Мамелꙋчї Єгїпетꙋл шї Палестїна, Монголїї де Камчѣтка, Норд-асїа шї Фїнїї нордꙋл Єв-ропеї.

Счїтїї.

Чїї векї, маї въртос Гречїї прекꙋм нꙋмѣ върварїї пре тоцї карїї нꙋ авѣ кꙋноштїнца лїтерїлор шї кꙋлтꙋра Єгїптенѣскъ, Гречѣскъ сѣꙋ Романъ де асеменѣ сꙋб нꙋме де Счїтї ꙟцелеџѣ пе тоате попоарѫле че лъкꙋїа номадїк ла нордꙋл Асїеї шї ал Єѵропеї.

Хотарѫле Сцїтїеї сѫнт дꙋпре Єродот ꙟн партѣ Асїеї Марѣ Нѣгръ шї Каспїка кꙋ коамїлї мꙋнцїлор Таꙋрꙋл, Ꙋралꙋл, Алтаюл, їаръ ꙟн партѣ Єѵропеї мꙋнтеле Емꙋл шї ꙟнсъ Трачїа кꙋпрїнзїнд рѫꙋрїле Волга, Донꙋл, Нїпрꙋл, Нїстрꙋл шї Дꙋнърѣ. Сцїтїї ꙋн попор прекѫт де нꙋмерос пре ѫтѫта шї бътъліос, сѫнт стръмошїї тꙋтꙋрор гїнтелор Єѵропеї шї Асїеї де мѣзъноапте прекꙋм а Германїлор, а Славенїлор, Хꙋнїлор, Монголїлор, Тꙋрчїлор шї Тътарѫлор.

Ачещї Счїтї пентрꙋ а лор нестаторнїкъ лъкꙋїнцъ ка пъсторї шї пентрꙋ нелꙋкрарѣ пъмѫнтꙋлꙋї аџꙋнгѫнд ла лїпсъ де пъшꙋне шї де провїзїе се вѫзꙋръ невоїцї афаче пꙋрꙋре ꙟнкꙋрсїї ꙟн церїле челе маї ꙟндестꙋлате мерїдїонале шї ꙟ. Хс. шї дꙋпъ Хс, атѫт ꙟн Єѵропа, кѫт шї ꙟн Асїа прекꙋм ꙟн Вавїлонїа сꙋб нꙋме де Халдеї, ꙟн Персїа кꙋ 70 анї маї ꙟнаїнте де Кїр, асеменє ꙟн Їндїа пънъ шї ꙟн Єгїпет.

Ачїа пре карїї Їсторїчїї Грекоромані нꙋмеск Счїтї ноі Ромѫнїї ꙟї кемъм Тътарї, нꙋме карїле шїа дедїръ сїнгꙋрї.

Дїнтре

Дінтре семінціїле векї Счітіче маї ꙟсемнате стътѹ- Д. Х.
ръ ꙟн Понтѹ пе ла Кавказ мѹеріле ꙟнърмате прѣ ръ- Амазоаніле,
своїтоаре, нѹміте ꙟн лімба лор Оіарпаде адікъ дѹшмане; іаръ де Гречї Амазоане фіінд фъръ ціца дреаптъ, пре каре дін прѹнчіе ш'оардѣ ка съ поатъ ꙟн тінде аркѹл. Амазоаніле арфі ꙟнкълкат Атена сѹп регіна лор Іполіта пентрѹ а мѫнтѹї пе сора еї репітъ де Тізеѹ, ꙟнкълкъръ Тезаліа пентрѹ а ресбѹна моартѣ домнітоареї лор Пантесіа ѹчісе де Ахіа ꙟн ръсбоюл кѹ Троенії.

Масагеції ла остѹл Каспічеї. Регіна лор Томіріс се Масаге-
зіче афі ѹчіс пре маріле Кір, чісе ошїсе асѹпраї шії ції
оморѫ фіюл, дрепт каре пѹінд капѹл ачестѹї ꙟмпърат ꙟнтр' ѹн фоале кѹ сѫнџе і зісе: сатѹрѫте тіране де Х
ачеста де каріле пѹрѹрѣ аї ꙟнсетат.

Хімерії сеѹ Іперворії ла нордѹл Понтѹлѹї, карії ꙟм Хімерії
пінші де Савромаці ꙟнкълкъръ Місіа сѹп Кіасар, ші прін 28 ані о авѹ трібѹтаръ.

Савромації кѹ акърора нѹме пела 150 ꙟ. Хс се кема Савро-
тоате гінтеле Европеї де мѣзънoапте ші ръсъріт, лъ- мації
кѹіа маї кѹ сѣмъ пе Дон ші Ніпрѹ ꙟнтінзіедѹсе пре кѹм Щіції пънъ пе ла Дѹнъре.

Дін Савромаці се іскъръ Сърмації, нѹме генерал Сарма-
дін векю ал націеї Славене, карії лъкѹіа маї кѹ сѣмъ ції
ꙟн пърціле Белоросіеї ші але Полоніеї.

Геції д'осемінціе кѹ Масагеції; ші Дачії о семінціе
кѹ Трачії, векії лъкѹіторї аї Дачіеї аша нѹмітъ де пе Геції
дѫншії патріа ноастръ де астъзі. Дачії

Де ꙟнсъмнатѹї къ мѹлці дін прінціпії Счіті кълъ-

Д. Х. торіръ пентрꙋ ꙟнвъцътꙋръ прін Егіпет, Асіа ші Гречіа прекꙋм ла 777 ꙟ. Хс. Абаріс, ла 600 Токсаріс, ла 590 Анахарісіс фрателе ꙟмпъратꙋлꙋї Дачіеї Саꙋліе; ачеста къльторінд пін пърціле оріентꙋлꙋї венї ші ꙟн Атена, аіче ꙋн Грег мжндрíндꙋсе кꙋ нобілітатѣ націеї сале ꙟнчепꙋ кꙋ ꙟнгжнфаре а афронта пе Анахарсіс пентрꙋ ꙟосімѣ патріеї, ꙟнцелептꙋл Счіт Ші зісе Міемї есте де фъімаре патріа, іаръ тꙋ патріеї тале.

Щіінцеле ші ꙟнцелепчꙋнѣ л'пꙋсе ꙟн нꙋмърꙋл челор шепте ꙟнцелепцї аї Гречілор, карії сжнт Талес дін Мілетꙋл Іоаніеї, Біон дін Пріенѣ Мікасеєї, Пітак дін Мітіліне, Клеовꙋл дін Ліда Родосꙋлꙋї, Хілон дін Лачедемона, Солон дін Атена.

ꙟнцелепції бърбацї Счіці ꙟнтꙋрнжндꙋсе ꙟн цѣра лор ші воінд а ꙟнтродꙋче кꙋлтꙋра сꙋферіръ мꙋлте рѫле де кътръ варварії компатріоцї, карії се ꙟмпротівѣ кꙋ фꙋріе Чівілізаціеї каніше съльбътъчіꙋні ꙟмблжнзірілор.

Трачії Трачії о семінціе кꙋ Дачії ші Мачедоненії лъкꙋіа дела Мꙋнтеле Емꙋ пжнъ ла марѣ пропонтідъ, ші Тезаліа. Капітала Трачіеї стътꙋ Бізандіа.

Іліріеї Іліріі лъкꙋіа спре Апꙋс дела Мачедоніа пе цермꙋріле мъреї Адріатіче, ꙟнтінзіндꙋсе пжнъ ла цермꙋріле остіче але Італіеї, ачешіа стътꙋръ Гівачї навігаторї.

Монголії.

Сълбътъчꙋнѣ, крꙋзімѣ ші стрікъчꙋнѣ ачестор варварї ковжрші пе а тꙋрор челор маінаінте де джншії. Монголї дінчепꙋт ка о семінціе веке Асіатікъ петречѣ пінтре мꙋнцїї Алтаї сꙋп маї мꙋлте къпітенії нꙋміцї Хані,

дін·

аскȣлтъторі ꙟнсъ де о маі ꙟналтъ къпітеніе нȣмітъ Д. Х.
мареле Хан. Ȣн асеміне Дȣкъ кȣ нȣміле Бъȣлаі ла 1186 1186.
сȣпȣсе домніеі сале 40 міі де фаміліі Монголі, фіюл
сеȣ Темȣчін ла 1220 ꙟнтітȣлат Чінгіс Хан адікъ Ханȣл
тȣтȣрор Ханілор, къшȣнъторюл ȣнеі марі ꙟнвълвірі по-
літіче, ꙟнтінсе домніа са престе тоці Монголіі ші Та-
таріі. Кȣпрінсе ла 1240 партѣ нордікъ а Хінеі че алкъ-
тȣіа пе атȣнче о Імперіе маре кȣчерінд капіталіа Іекінг,
бътȣ кȣ 709 міі Монголі пе Мохамед сȣлтанȣл де
Коварезмȣ че ісе опȣсе кȣ 400 міі тȣрчі пе шъсȣл рꙟ-
ȣлȣі Ексартес, дȣпъ каре кȣчеріндȣі Імперіа ȣчісе дȣ-
пре Історічіі Арабі песте патрȣ міліоане лъкȣіторі, ꙟн-
тінзіндȣші деспоціа де ла Каспіка пънъ ла Індіа ші
де ла Кіна пънъ ла Ніпрȣ.

Ȣрмъторіі лȣі Чінгіс Хан ла 1240 ꙟмпърціръ маріле 1240.
стат Мȣнголік ꙟн чінчі пърці стꙟнд ꙟнсъ Ханіі фіес
къріа домніі сȣпт аскȣлтарѣ ȣнȣі сінгȣр Маре Хан пре
кȣм стътȣ Октаі фіюл лȣі Чінгіс. Кȣчерірілѣ Моголілор
пропъшіръ ші дȣпъ ачѣста, нȣмероаселе чете Татаріче
експедȣіръ спре а кȣчері лȣмѣ сȣпкоманда фіілор лȣі
Октаі ші ꙟн Еȣропа авꙟнд де къпітеніе пе Батіе се ꙟн-
тінсе дела нордъ пънъ ла Одер ші марѣ Адріатікъ,
сȣбцюгꙟнд Росіа ꙟнкълкꙟнд ші востȣрꙟнд Полоніа,
Дачіа, Болгаріа, Сервіа, Босніа, Ȣнгаріа ші Германіа.
Ꙟнтречірѣ пін Молдова престе мȣнції Карпаці локȣл
ȣнде се ȣчісе Ханȣл Гȣлаі ремасе асе нȣмі пънъ астъзі
Хангȣл. Ремъшіца ачестор Монголі стътȣръ Татаріі пъ-
нъ ꙟн зілеле ноастре. Ꙟн Асіа фратіле лȣі Батіе Шеі-

Д. Х. ваній кȣ цері Сівіріа кȣ капіталіа Толбоскȣл, Кȣблаї Хіна
ла 1279 рестȣрнѫнд де пе трон пе фамілїа домнїтоаре,
Хȣлагȣ фратїле лор апȣкѫ де ла Арабї тоате церіле че
1258. се маї афла ѫнкѫ сȣпт алор стѫпѫніре. Ла 1258 кȣче-
ріnд Багдатȣл перірѫ ші чел маї де пе ȣрмѫ Каліф Мо-
стаасем, рѫмѫінд скѫпацїї девіїторї аї фамілієї Каліфі-
лор а веці сȣб Сȣлтанії Еґіпетȣлȣї Мамелȣчї, ȣнде нȣ
пȣтȣрѫ Мȣнголії се стрѫбатѫ, (*) Персіа, Індіа, Сіріа,
Мікасіа кѫзȣрѫ сȣпцюгȣл крȣнцілор кȣчеріторї, карії пȣр-
та ѫн дреапта спата ші ѫн стѫнга фокȣл пѫршолітȣрю,
1294. ѫнкѫт деспоціа лȣї аџюнсе пе ла 1294 дела маре Япо-
нікѫ пѫнѫ ла Полонїа ша дела Алтаї пѫнѫ ла Ост-Індїа.

Ѫнсѫ тот одатѫ прін ѫмпѫрціре церілор кȣчеріте ѫнтре девіїторіі лȣї Октаї ді біѫндȣсе слѫбірѫ аџюнгѫнд ѫмфіінцателе патрȣ Ханатȣрї не атѫрнате кȣ неконтеніре асе лȣпта ѫнтре сіне, де ачесте фолосіндȣсе Кінезії, аї інтерірѫ дін цѫріле лор ші поате атȣнче ѫн прінѫ сар фі німічіт Імперїа Мȣнголїкѫ дакѫ ȣн Монгол дерѫнд Тімȣр нȣміт апоі Тімȣр Хан девіїторю прекȣм се паре дін фамілиа лȣї Чінгіс Хан, ла
1370. 1370 апȣкѫнд фрѫȣл гȣвернȣлȣї нарфі рестітȣіт Імперіа
націеї сале. Ел ші 'нтінсе домніа престе тоці Монголії сеȣ Татарії, се рѫвѫрсе апоі ѫн пѫрціле Европеї, сȣпȣінд церіле пѫнѫ ла Москва, іарѫ ѫн Асіа пѫнѫ ла Гангесȣл

Індієї

(*) Аіче Каліфії пȣртарѫ нȣмаї тітлȣ пѫнѫ кѫнд ла анȣл 1517 стѫнгѫндȣлісе фамілиа лор кȣ Каліфȣл Мотавекел, Сȣлтанȣл Константінополеї Селім Ію лȣо ші тітлȣ де Емір ші Каліф. Дȣпѫ ачѣстѣ фіескаре семінціе Арівікѫ ш'алѣсѫ кѫте ȣн Емір сеȣ Шеріф.

Ꙟдіеї ші гътіндꙋсе а фаче експедіціе ꙟн Хіна ꙟл ръпі 1402.
моартѣ ла 1402, лъсінд марџініле Ꙟмперіеї сале ꙟн Асіа Індꙋл ші ꙟн Еꙋропа Ніпрꙋл. Ел се ꙟнгріжі нꙋ пꙋцін а ꙟнтродꙋче бꙋне рѫндꙋеле, леџꙋірі ші кꙋлтꙋръ ꙟнтре варварії Мꙋнголї.

Мꙋрінд Тімꙋр ꙗръ се ꙟмпърцї Ꙟмперіа дін каре ꙋрмѫнд ꙟмпърекері ші черте пѫнъ ла 1500 къꙁꙋ църіле еї ꙋна дꙋпъ алта сꙋб домніа Торкоманілор, ръмъінд нꙋмаї ꙟн Індіа ꙋн стат Монголік, доміторюл кърꙋїа се ꙟнтітꙋлѣꙁъ пѫнъ астъꙁї маре Монгол.

ТꙊРЧІЇ

Маї ꙟнделꙋнг аꙋ цінꙋт де кѫт монархїа мꙋнголїкъ статꙋл османїск сеꙋ ал Тꙋрчїолр.

Ачѣста съмінціе тътърѣскъ пела 550 ꙟн: Хс; петре 550.
кѫнд пе плаюріле Алтаюлꙋї лꙋкра мініерале де фер ка склаві пꙋтернічії семінціі Шеꙋ-шанг сеꙋ Геꙋ-генер. Аіче інтецїці де ꙋн Бертецена ꙟші фабрікаръ арме, се револтаръ ші бътѫнд пе доміторії лор се ревърсеръ ꙟн партѣ ръсърітꙋлꙋї Асіеї спре Кіна ші а апꙋсꙋлꙋї ꙟн їмперіа Беꙁантїнъ. Домнїа ачестора прін ꙟмпърекеріле
дін лъꙋнтрꙋ ші оштіріле дінафаръ ла 750 се сфъръмъ. 750.
Дꙋпъ че Аравії стрікаръ ꙟмпъръціа Персіеї се ꙟнтінсъ спре норд пѫнъ ла Оксꙋс ші Ꙗксартес дінчѣ дѫнд де Тꙋрчї ші сꙋпꙋіндꙋї і адꙋсе ла Моаметанісмꙋ, апоі прекꙋм въꙁꙋръм Каліфꙋл Мотасем ꙟші ꙟнъръмъ алкътꙋіндꙋші дін ії гвардїа ші кꙋ ачѣста ꙗръші ꙟмбіінд шерпеле а-

мꙋрціт

Д. Х. мȣрціт ръстȣрнъ Каліфатȣл ла каре 'мпреѹрàре маі ꙟн-
869. таі Егіпетȣл се фъкȣ неатърнат ла 869 прін Тȣркȣл
Ахмед фіюл лȣі Тȣлȣн гѫндȣіт гȣвернатор де каліфȣл
999. Мотасем; ꙟн Асіа ла 999 се фъкȣ не атърнат Махмȣд
фіюл ȣнȣі склав кареле аџюнсесе афі гȣвернатор ꙟн Газ-
на. Махмȣт стътȣ чел маі ковѫршіторю ꙟнтре революціонарі, ел фъкѫндȣсе доминіторю ꙟн Хоросан сȣп нȣме де Сȣлтан, се ꙟнтінсе кȣ але сале кȣчерірі дела марѣ Каспікъ пънъ ла гȣра Індосȣлȣі ші дела Іаксартес пънъ ла Тігрȣ ȣчігѫнд, прѫдѫнд ші арзѫнд. Ꙟнсъ престе пȣцін нъвълінд номадічіле оерде але Тȣркоманілор ꙟн вінсе пе Сȣлтанȣл Масȣд ȣрмъторюл лȣі Махмȣд ла
1038. 1038 шії апȣкъ провінціїле нордіче.

Тȣркоманії ші Селчюкізії.

Ꙟмвінгъторюл лȣі Масȣд стътȣ Тогрȣл Беі енгонȣл лȣі Селчюк, нъвъліторю дін Тȣркоманіа, деаічѣ нȣмітȣл кемат де каліфȣл Абдала Каіем ꙟнконтра ребелілор Каліфатȣлȣі, аџюнсе асе сȣі пе тронȣл Каліфатȣлȣі дін Багдат сȣп нȣме де Емір ал Омра.

Тоці Тȣрчії лȣі Тогрȣл ꙟмбръцішеръ Ісламȣл, спаіміле Тȣркоманілор се ꙟнтінсе пънъ ла Константінополе. Алп Аслан (ініемосȣл леȣ) непотȣл ші ȣрмъторюл лȣі Тогрȣл бътȣ ші прінсе пе ꙟмпъратȣл Константіно-
1063. леі Роман III Діогенес ла 1063.

Малек-шах фіюл ші ȣрмъторюл лȣі Аслан аџюнсе чел маі фаімос ꙟнтре Селчюкі атѫт ꙟн прівірѣ мінцеі. кѫт

ші

шї а бравꙋрілор ї а кꙋчерірілор сале. Еа сꙋпꙋсъ Бꙋ- Д. Х.
харіа, Тꙋркестанꙋл, Басгардꙋл, Сіріа шї Мік-асіа, сꙋп дянсꙋл аџюнсе імперіа Селчюкъ ла кꙋлмѣ пꙋтернічіеі.

Дꙋпъ моартеї прін мꙋлте сінџюрі ꙟмпърцінդꙋсе статꙋл ꙟнтре фііі шї фрацїї мортꙋлꙋї деdіръ ꙟнапоі ꙟмпърѫцїа Селчюкъ, ꙟмфіінцінդꙋсе Сꙋлтанатꙋріле де Іконіа ꙟн Мікасіа, Сꙋлтанатꙋл де Керма ꙟн Сꙋдо Персіа,
чел де Алепо ꙟн Асіріа шї Дамаскꙋ ꙟн Сіріа ла 1103. 1103.

Нꙋъспрезечї ані ꙟн деꙋрма морцеї лꙋї Малек Шах ш'а ꙟмпърціреї статꙋлꙋї се сфъръмъ імперіа Селчюкъ де Мохамед ресолтатꙋл гꙋвернатор де Ховаресмꙋ, ръмаінд Селчюкії домнїторї нꙋмаї ꙟн Сꙋлтанатꙋл де Іконіа ꙟнтемеіат де Сꙋлеіман Газі, спріжініт шї мъріт апоі прін інтрічеле пеціторілор тронꙋлꙋї Константінополітѣн Некіфор Бріенїꙋс шї Некіфор Ботаніатес, пре кареле аџю-
тандꙋл Сꙋлеіман ла 1078 къпътъ спре рекомпензїї 1078.
Мікасіа. Ѫнсъ шї дінастіа Ховаресмъ дін Асіріа ла
1219 шї анчѣ Селчюкъ дін Мікасіа ла 1187 се рестꙋр- 1187.
наръ де кътръ Монголї.

Імперіа Тꙋрчїлор Османї.

Сꙋп Шахꙋл Малек кꙋм възꙋръм аџюнсе Імперіа Тꙋрчѣскъ ла о ꙟнсемнатъ пꙋтере шї ꙟнтїндіре. Ѫнсъ дꙋпъ чемаї наінте де анꙋл 1153 ꙟмпърцінդꙋсе ꙟнтре девіїторії лꙋї се ꙟмфіінце дін еа маї мꙋлте статꙋрї шї прін ачѣста се девілъ се ꙟнкълкъръ де Монголї шї се стрікаръ. Ѫн асеміне ꙟмпрецюраръ съмінціа Тꙋрчѣскъ Огꙋзъ ръспінсе дін Тꙋркоманіа се адъпостї ꙟн партѣ Норд-остікъ а Мік-Асіеі, пелокꙋл сфъръма-

цїлор

Д. Х. цілор Селчȣкі. Дінастъ семінціе се рꙟдікъ опȣтере, каре прін 200 ані. аȣ Домніт кȣ ꙟнтіндіре дела Стіріа пънъ ла Тігрȣ ші дела Ніпрȣ пънъ ла Ніл.

1300. Отман сеȣ Осман дȣкȣл ачестор оарде ла 1300. ані се ꙟнтітȣларъ Сȣлтан ші Імперіа са се нȣмі Османікъ сеȣ Отоманікъ. Сȣпт ȣрмъторюл сеȣ

1326. Орхан ла 1326 і съ лъці деспоціа кътръ вест ші політіа Мік-асіеі Брȣса аџȣнсе резіденціа лȣі. Орхан пентрȣ аџȣторюл че деді лȣі Іоан VI Кантакȣзінȣл ꙟнтрȣ ал сȣі пе тронȣл Консатитінополеі кънъть де соціе пе Теодора фііка ꙟмпъратȣлȣі, пентрȣ ачеаста Сȣлеіман Фіюл лȣі Оркан фъкȣ претенціе асȣпра Імперіеі ші кȣасемінe дріт трекȣ Елеспонтȣл ші кȣпрінсе

1355. Галіполі ла 1355.

1360. ла 1360 Мȣрад 1ле Газі пъші маі департе. Ачеста есте ꙟнтемеіторюл Янічерілор адікъ Тінерії ощені пакътȣіці дін мȣлці крещіні проселіці. Ел афаръ де о мікъ парте а Трачіеі сȣп џȣгъ тоате церіле дела Дȣнъре пънъ ла маре Адріатіка, кȣчері Адріанополе ші ла

1389. Косова ꙟн Сербіа Бътъндȣсе фȣ ȣчіс 1389.

Баіазет Ілдерім (фȣлџерȣл) ȣрмъ ꙟнтрон. Ачеста ꙟнтінсе посісіле сале ꙟнаінте атът ꙟн парте Асіеі, кът ші а Еȣропеі, трекȣ Дȣнъреа, ꙟнкълкъ патріа ноастръ сȣп мареле Стефан. Крещінії се кȣтремȣръ де фȣлџеріле армелор сале, тоатъ Еȣропа се ꙟнармъ ка ꙟнтро крȣчіатъ асȣпръі сȣп капітеніа лȣі Сігісмонд ал Ȣнгаріеі: Полоні, Боемі. Ȣнгȣрі, Ромъні, Германі, Італіені, францезі ші Англі ꙟнтрȣніці се ловіръ лън-

гъ

гъ Нікополе, ꙟнсъ престе тоцї ръмасе Баезет ꙟвінгъ- Д. Х.
торю. Ела ар фі кꙋчеріт шї Константініополе, дѣкъ ꙟн семінѣ перікꙋлоасе ꙟмпрецюрърї ꙟмпъратꙋл Їоан V Палеологꙋл шї чіеланцї Еꙋропеї нар фі кемат ꙟн аџюторю асꙋпра лꙋї Баезет пе Тімꙋр Ханꙋл Монголілор Чѣгатаї шї лѫнгъ Ангіра Галаціїеї ловіндꙋсе опт сꙋте мії Монголї кꙋ патрꙋ сꙋте мії Тꙋрче ꙟнвінсе, ꙟнкѫт Баіазет казꙋ прінс шї ꙟн а лор скъвіе ла 1402 мꙋрі пꙋс 1402.
ꙟнтро кꙋскъ де фер. Дꙋпъ дѫнсꙋл імперіа османікъ ꙟмпърекіндꙋсе деді ꙟнапої дін каре ꙟмрецюрърї фаворітъ маї віецꙋї Біzантіна.

Сꙋп Мохамед 1ю 1413 іаръш съ рѫдікъ казꙋта ім- 1413
періе Тꙋрчѣскъ, Мохамед ꙟнкъ трекꙋ Дꙋнърѣ ꙟн церіле Ромѫнещії, стръбътꙋ кꙋ експедіціїле сале пънъ ла Венеціа, шї ꙟн Германіа пънъ ла Баварія. Мꙋрад 2ле 1422 ка шї чел 1ю кꙋпрінсе тоате цереле ꙟмперієї везандіне пънъ ла Констандінополе пре карѣ апої пꙋтернікꙋл Мохамед 2ле фіюл лꙋї Мꙋрад окꙋперї ла 1455 1455.
фъкѫндꙋо реzеденціа імперієї сале османіче.

Ꙟн ачѣстъ епохъ алꙋї Мꙋрад IIле вредінїї де ꙟнсемнат сѫнт прінціпꙋл Їпірꙋлꙋї Георгіе Кастріотꙋл нꙋміт де Тꙋрчї Їскандербеї адікъ прінціпꙋл Александрꙋ, шї Ромѫнꙋл Їоан корвінꙋс де Хꙋніад прінціпꙋл Трансілванієї. Нꙋміції ка ніще ерої аї бесерічеа лꙋї Хс. апъръ крещінътатѣ де югꙋл прѣ пꙋтернічієї лꙋї Мꙋрад пънъ че маї ла ꙋрмъ ꙟн ръзбоюл Вдеклърат де тѫнърꙋл Владеслав ал Полонієї шї ал Ꙋнгарієї дꙋпъ ꙟндемнꙋл Папеї Еꙋганіе IVле пꙋртѫнд генерала командъ

Д. Х. Іоан Корвінȣс ка регент ал Ȣнгаріеі сѫ вѫзȣ Мȣрад недоіт
а ꙟнкіе о армістіціе де зече ані ꙟн паче де Сігедін ꙟн
1440. тѫрітѫ кȣ џюрѫмѫнт ла 1440. ꙟнсе тѫнѫрȣл Владі
славȣ ꙟндемнат де Папа прін легатȣл сеȣ Кардіналȣл
Юліан Чесаріні кѫлкѫ трактатȣл ші ꙟноі рѫсбоюл ꙟн
контра лȣі Мȣрат трас акȣм ла о мѫнѫстіре Мѫхометанѫ,
кареле легѫнд трактатȣл де стѣгȣрі ші комѫнд ȣрџіа лȣі
1444. Дзеȣ асȣпра деџюрѫторілȣі ла 1444 ноем: 10 сфѫрѫмѫ
арміа Крешінѫ; іарѫ Владіслав кѫзȣ ȣчіс апроапе де Варна,
акѫрȣіа капȣл пȣс ꙟнтрȣн вас кȣ міере ші мѫна тѫетѫ
спре педѣпсѫ кѫ наȣ респектȣіт трактатȣріле іскѫліте,
се трімісе ꙟн Полоніа, аічеа пері ші кардіналȣл Юліан.

Імперіа Бізантікѫ.

Імперіа Романілор де рѫсѫріт нȣмітѫ ші Бізантінѫ дȣ
395. пѫ ꙟмпѫрціреа фѫкȣтѫ де ꙟмпѫратȣл Теодосіе ла 395
кȣпрінде 1і ꙟн Еȣропа Гречіа, Іліріа, Далмаціа, Маче-
доніа, Трачіа, Місіа, Дачіа ші Панонія. 2ле ꙟн Асіа
Мік-асіа, Арменіа ші тоате церіле ꙟнтре Еȣфрат ші
Медітерана. 3ле ꙟн Афріка Егіпетȣл, кѫтрѫ каре сȣп
Іȣстініан се маі адаȣсѫ ші челеланте Нордіче про-
венції але Асіеі кȣ Італіе. Де ші атѫта де ꙟнсѫмнѫ-
торію ера кȣпрінсȣл еі ші дрепт ачѣста кȣ атѫта маі
пȣтернікѫ ар фі пȣтȣт фі, кȣ тоате ачесте пентрȣ
аса реа організаціе кȣ маре греȣ се пȣтȣ ціна 1000 ані
ꙟн ȣрма дісбінѫреі.

521. Сȣпт Іȣстініан 1ле ла 521 595 пѫрѣ кѫ ꙟнчепе сѫ
595. се рѫдіче; ꙟнсѫ ачеіа ера нȣмаі пѫлѫлаіа ȣнеі лȣміні че
врѣ сі се стѫнгѫ. Тронȣл Константінополеі сѫ вѫзȣ-

трȣл

некоїт адесе а кꙋмпъра пачѣ дела огінтъ де сꙋп скіп трꙋл сеꙋ ші а фаче цесіе алтіа церіле чеі кꙋпрінсесе.

Каꙋѕеле ачестор мішъліі аꙋ фост Пе лѫнгъ неконтенітеле ресбоае дін афаръ ꙟнконтра гінтелор ва; варе кꙋ тꙋрбъчꙋне нъвъліtoаре, і чертеле дін лъꙋнтрꙋ ꙟн протіва некꙋрмателор кабале мꙋерещі а кꙋрцеі ші а діспꙋтелор реліціоасе, ꙋрмате дін чѣ де къпітеніе каꙋѕъ не вредініціа домніторілор мішеі ші несігꙋранціа фіінцеі челор бꙋні, пентрꙋ къ форма гꙋвернꙋлꙋі аџꙋнгѫнд афі ші аіче деспотікъ міліtаръ, арміа, ꙋнѣлтъ інтересꙋлꙋі, фоарте адесе пꙋнѣ ші скотѣ пе ꙟмпърацї, непꙋтінца апоі ші не щіінца кърора нꙋ араре лъсъ Гꙋвернꙋл статꙋлꙋі ꙟн мѫніле Феміілор ші а фаменілор кꙋрцеі, къ дꙋпре ꙟнцелѣпта сентенціе ꙟнтрꙋн гꙋверн деспотік чіі маі бластъмаці аꙋ тречере ші пꙋтере маі мꙋлтъ декѫт чел маі віртꙋос, прекареле кꙋџетꙋл нꙋл ласъ асе мѫршеві прекꙋм чел деморамѕат.

Діщіплина міліtаръ се дістръмъ прін аместекарѣ варварілор чете ка мерченарі (нъїміці) ꙟнтре легеоанеле арміеі Біѕандіне, Агрікꙋлтꙋра ші ꙟндꙋстріа се ꙟнапоіеръ прін ꙟнпіларіларіле сꙋпꙋшілор, пе де о парте жефꙋіці четъченіі де ꙟнкълкъторі, іаръ пе деалта де не кꙋмпътатіле контірбꙋціі але гꙋвернꙋлꙋі, ꙟнкѫт пропіетатѣ аџꙋнсе не сігꙋръ; комерцꙋл даръ се трасе пе ꙟнчетꙋл ла Італіа, ꙟн Венеціа, Генꙋа ші ла Малта, провінціїле се востꙋръръ і се діспоръръ ші статꙋл ꙟн сфѫршіт се дъръпънъ.

Маїстріїле і щіінцеле де ші авꙋръ кꙋлтівіторі кіар ші дінтре ꙟмпърацї, ꙟнсъ ле ліпсіръ џеніа ші фокꙋл

•X •Ʒ пъшінд атът де адорміт ꙟн енкікліііле лор, ꙟн кът вѣкȣріле епохеі де абіе ꙟмфъцошазъ оаре каре Історічі. Де ші біcеріка Гречѣскъ кȣ чѣ Латінъ стътȣръ ꙟн ачѣстъ діастімъ ȣніте тотȣш домнѣ ꙟнтре еле не ꙟмбоіре. Дін тоате рамȣріле щіінцелор профітȣіръ ꙟн ачест період ал імперіеі Романо-Оріентале леџіле пріn ꙟмпъратȣл Іȣстініан 1ю.

Ачѣстъ ꙟмперіе пънъ ла 565. ꙟн зілеле лȣі Іȣсті-
565. ніан тот се маі лȣптъ кȣ ощііі съі; іаръ де аколе деді-
ръ тот ꙟнапоі ꙟнкъіржиндȣсе де дънса житію Першіі, апоі Арабіі ꙟмбінгъторіі Першілор, дȣпъ ачѣста Тȣрчіі стрікъторіі Арабілор, де акърора арме се рестȣрнъ тронȣл Роман-оріентал.

ꙟмпъ- Дела 395 пънъ ла 408 ꙟмпъръці Аркадіе нȣмаі кȣ
рації нȣмеле ші Інџеніоаса лȣі соціе Евдоксіа кȣ фапта, ста-
395. тȣл се бънтȣіа дінафаръ де Хȣні, ші дін лъȣнтрȣ де
408. ръȣтъціле амбіціоасеі ші абанеі Евдоксіі, каріа опȣнъндȣсе ꙟмбȣнътъцітȣл архіпъсторію сф: Іоан Хрісостом съ фȣкȣ сфара ка алт Іліе не леџюітеі Ісабѣлеі.

408. Ла 408 мȣрінд Аркадіе ръмасъ копілȣл сеȣ Теодо-
сіе сȣпт епітропіа аџерȣлȣі Міністрȣ Антеміе; ꙟнсъ ла
414. 414 фȣ невоїт афаче лок маі мареі сале сȣрорі Пȣлхеріеі, кȣ каре оказіе апȣкъ корона формал мȣеріле ші фамініі. Ла 430 лȣъ іаръш Теодосіе гȣвернъмънтȣл
430. ꙟнсȣржндȣсе кȣ Атанаіда фііка філософȣлȣі Атеніа Леонціе, іаръ Пȣлхіріа се кълȣгърі.

440. ꙟнсъ ла 440 мȣрінд Теодосіе, Пȣлхеріа пъръсі схі-
ма пентрȣ а ꙟмпъръці ші се мъріта дȣпъ Трако-Ромънȣл Марчіан, прокламат апоі де ꙟмпърат.

Дела 457-474 ꙟмпъръці Леон 1ю асъміне Тракоро- Д. Х.
ман Сербꙋл ꙋнꙋї пꙋтернік варвар Гот нꙋміт Аспар. Ел 457.
фꙋ чел ꙟнтъю ꙟмпърат крещін, кареле дꙋпре парадігма 474.
ꙟмпъраціло Ісраілтені се мірꙋі кꙋ помъзъ де Патріархꙋл
Констандінополеї Анастасіе. Ачеста стътꙋ ꙋн бърбат
Енергік, се остені фоарте мꙋлт пентрꙋ мѫнтꙋірѣ імпе-
рієї Романе де апꙋс ꙟнкълкатъ де кътръ варварії Остро-
гоції. Планꙋріле лꙋї ꙟнсъ челе маї фрꙋмоасе се зъдър-
нічіръ, де не вреднікꙋл ші не кредінчосꙋл Комендант
Базіліскꙋ, кареле ꙟн єкіспедіціа асꙋпра Вандалілор
дін Афріка перде о флотъ де 1100 вѫнтреле, о арміе
де о сꙋтъ мії ш'о вістеріе де 130 мії літре аꙋр.

Ла 473 ꙋрмъ ꙟнтрон Леон 2ле енгонꙋл лꙋї Леон 1ї 473.
де пе фіікъ ші фію лꙋї Зенон Ісаꙋріе, кареле ꙟмпъръці
дꙋпъ моартѣ лꙋї Леон ал 2ле пънъ ла 491. 491.

Ла 518 се ꙟнкоронъ віртꙋосꙋл Міністрꙋ Анастасіе 5.8.
Дакоромакꙋл дін Місіа, протегꙋіт де префектꙋл Прето-
рієї Іꙋстін, кареле лꙋѫнд пе Анастасіе де ла Порчї л'ꙋнъл-
цъ пънъ пе тронꙋл ꙟмпъръцієї. Ꙟмбꙋнътъцітꙋл бътрѫн
ла ꙟнкоронарѣ са фꙋ ꙋрат де кътръ попор: ка сї ꙟмпъ-
ръцѣскъ, ашѣ дꙋпрекꙋм ꙗꙋ фост віаца, ꙟнсъ маї ꙋшорꙋї
фꙋ а веціꙋї фъръ пріхана декѫт а ꙟмпъръці ꙟнтрꙋн
стат дестръмат, ел се фъкꙋ сфаръ фанатісмꙋлꙋї єре-
тічілор Єꙋтіхіані, чі прететꙋндіа се фака ꙋн адаос ла
кѫнтарѣ трісагіꙋлꙋї, ші а тꙋрбъчюнеї Гладіаторілор чі
се ꙟмпърцѣ ꙟн ꙟмбръкꙋції ꙟн верде де партіда анар-
хістілор, ші ꙟн чії кꙋ албастрꙋ де партіда кꙋрцеї, ка-
рії ꙟн зілеле ачестꙋї ꙟмпърат ꙟнчепꙋръ ꙟн цѣрк лꙋпте

Д. Х. Аȣсмжніцȣ̆ Ꙟнтре Джншії.]

518. Де ла 518-527 Ꙟмпъраці Місіоромжнȣл Їȣстін Ꙋї
527. кареле венінд ла Константінополе Ꙟн зілеле лȣї Леон Ꙋї ка Хаїдȣкȣ ціреzї, пентрȣ мърімѣ ші пȣтерѣ трȣпȣлȣї се прімі Ꙟнтре Гвардістіі Ꙟмпъратȣлȣї ші аџюнгжнд ла рангȣ де капітан с'алѣсъ Ꙟнсфжршіт де кътръ комеразії сеї Ꙟмпърат. Їȣстін де ші Ера нерод ка ȣн солдат, Їгнорант ка ȣн църан нещіінд мъкар а іскълї, пентрȣ Евлавіа ші віртȣтѣ са Ера юбіт де клер ші де попор. Нȣмітȣл кȣноскжнд не аџюнсȣріле шіȣ ашї алеџе оамені пе лжнгъ сіне Ꙟнкредінцінд гȣвернȣл Кѵесторȣлȣї Проклȣ, ȣн бърбат кȣ віртȣте ші щіінце і непотȣлȣї сеȣ Їȣстініан.

527. Ла 527 мȣрінд лъсъ Ꙟн трон пе адоптатȣл Їȣстініан, домніа ачеста се карактірізеще прін о аместекътȣръ де фапте глоріоасе ші віціоасе. Ꙋл прін бравії командирі Белізаріе ші алої фамжнȣл Нарсіс, асігȣръ статȣл де Ꙟнкȣрсііле гінтелор варваре, кȣчері Ꙟмпъраціа Вандалілор Ꙟн Африка, а Острогоцілор Ꙟн Їталіа, пре каре сȣпȣіндȣо Їмперієї Ромаnе о гȣвернъ прін Адміністраторї Ꙟнтітȣлаці Ексархї, Ꙟнтърі четъціле де пе марџініле Їмперієї атжт Ꙟн Европа кжт ші Ꙟн Асіа і Африка.

Ꙋл пентрȣ ада омаї бȣнъ організаціе статȣлȣї прін Ꙟнвъцатȣл сеȣ секретарю леџїстȣл Тріваніан фъкȣ асе алкътȣї ȣн кодік де леџї кȣноскȣт ші Ꙟнтребȣінцат пънъ астъзї сȣпт нȣме де трȣпȣл леџілор лȣї Їȣстініан Ꙟнтродȣкжндȣл Ꙟн локȣл кодікȣлȣї Теодосіан. Ꙟнаїст кодік се кȣпрінд леџюіріле Ꙟмпъ-

ръцілор Романі дела Андріан. Ал 2. Се алкътꙋі пан- Д: Х:
дектіле сеꙋ дігестіле кꙋпрінзътоаре де прінціпііле ші аксіоміле Іꙋрідіче але векілор леџісті. 3. се компꙋсе Інстітꙋціііле прескꙋртътоаре сꙋс ꙟнсъмнателор Іꙋрідіче кърці; 4. се алкътꙋіръ кодікꙋл новелілор кꙋпрінзеторю декретꙋрілор леџꙋітоаре а лꙋі Іꙋстініан ші алтор ꙟмпъраці.

Іꙋстініан ꙟн формꙋсеце капіталіа кꙋ мꙋлте зідірі ꙟнтре каре де ꙟнсъмнатꙋі Бесеріка нꙋмітъ Сф: Софіа, фортіфікъ ръпіле Дꙋнърі ші деді патріеі сале Дачіеі мꙋлте прівілегіі ашезѫнд резіденціа префектꙋреі Дачіене ꙟн Ахріда. Ꙟн зіліле лꙋі адꙋсе кълꙋгъріі сѫмѫнца вермілор де мътасе дін Кіна, аскꙋнсе ꙟн гъꙋноасіле лор бастоане. Іꙋстініан Домніт де соціа са Теодора аџꙋнсъ дін актріцъ ші мꙋере пꙋблікъ афі ꙟмпърътѣсъ, фꙋ адімініт прекꙋм ла мꙋлте алте некꙋвіінце де асеміне ші ла десфііцарѣ скоалълор Єлінещі дін Атена, каріле се пъстрасе дін зілеле репꙋблічеі Гречещі.

Дінтре ръсбоаеле че авꙋ Іꙋстініан фꙋ чел кꙋ Першіі маігреꙋ. Дела ръсбоюл ꙟн кареле се ꙋчісе Іꙋліан, ші пачѣ ꙟнкіетъ ꙟн ꙋрмъ де Іовіан Персіі петрекꙋръ ꙟн паче кꙋ Безандеnії, іаръ акꙋм сꙋіндꙋсе пе трон кꙋмплітꙋл Короес ꙟнкълкъ песте трактатꙋрі церіле Безандініче. Дечі нꙋмаі стратігіміле ші бравꙋріле ероꙋлꙋі Белізаріе лꙋневоі а ꙟнкіеі о паче де 50 ані. Ла 529 нꙋ пꙋцін ꙟн- 529.
спъімѫнтъ пе Константінополітані ꙟн кꙋрџерѣ варварілор Бꙋлгарі веніці де ла Волга, каріі сꙋпт Ханꙋл лор Цаберган стръбътꙋръ пѫнъ ла мꙋрії капіталіеі. Ꙟнсъ

Д. Х. бѫтрѫнȣл Ероȣ Белізаріе мѫнтȣі Імперіа ші де ачестіа.

565. Де ла 565-578 ȣрмѫ віртȣосȣл Іȣстін 2ле непот де
578. сорѫ лȣі Іȣстініан, ачеста пердȣ Панонія сȣпт Аварі
ші Італія де сȣс сȣп Лонгобарзі.

578. Дела 578 пѫнѫ ла582 ȣрмѫ ꙟн трон адоптатȣл
582. де Іȣстін Тіберіе ȣн блѫнд ші дрепт Ом, ꙟн зілі-
ле ачестȣіа нѫвѫліръ Тȣрчії лȣі Геȣгенер ꙟнтѫеш-
датѫ ꙟн Імперіа Безантінѫ.

602. Пѫнѫ ла 602 ȣрмѫ Маȣріціе, ȣн Бѫрбат кȣ віртȣці дрепт
ші дісціплінарю. ꙟн зіліле лȣі Аварії сȣб Варварȣл лор
Хан Баіан кареле с'сѫмѫна кȣ Атіла фѫкȣ ꙟнкȣ ресії ꙟн-
статȣріле Візантіне пенеДȣнавіче ші кȣчеріръ Сегедінȣл
ші Сірміȣл, амeнінцеръ ші Капіталіа, ꙟнтінсе крȣзіміле
деспоціеї лор пѫнѫ ла Одер, Адріатіка ші Маре Негрѫ,
пентрȣ каре Маȣріціȣс сѫ вѫзȣ невоіт атріміте гросȣл
Офіцірілор сале ла Дȣнѫре. Аіче дȣпѫ маі мȣлте бѫтѫлії
не сȣпȣшії солдаці дѫнд де греȣ дȣпѫ рѣȣа лор де-
прінДере револтѫндȣсе ла 602 нȣмі де ꙟмпѫрат пе чентȣ-
ріȣл Фока ȣн Ом де німіка, плін де детоате блѫстѫмѫ-
ціїле, ачеста ꙟнтрѫнд кȣ арміа ꙟн Констатінопеле кȣ
крȣзіме ȣчісе пре тоатѫ фаміліа ші маі ла ȣрмѫ пе
ꙟмбȣнѫтѫціітȣл пѫрінте ꙟмпѫратȣл Маȣріціȣс, каріле
ла моарте черѫнд џȣдената лȣі Дзеȣ, вені престе пȣ-
ціне Ераклие Ексархȣл Афрічеі ші депȣсе пе фока ȣрѫт
пентрȣ але лȣі крȣзімі де тот попорȣл і продосіт
де ꙟншії каснічі, ꙟнкѫт ꙟші деде сȣфлетȣл сȣп челе
маі десфѫімѫтоаре бѫџокȣрі ші скінџюрі.

641. Пѫнѫ ла 641 ȣрмѫ Ераклие, ачеста дȣпѫ че се лȣп-

тъ кꙋ Аварії ꙟн Еѵропа ші кꙋ Персії ꙟн Асіа, карії Д. Х.
сꙋп претекстꙋ къ воеск а ꙋрші моартѣ лꙋі Маꙋріціꙋс фъ-
къторіюл де віне ал касеі лꙋі Косрое декларъ ръсбою,
кѫнд дꙋпъ чеꙋ се пꙋтꙋ мѫнтꙋі Еракліе кꙋ рꙋгъминці-
ле ші тріꙋбꙋтꙋл де 1000 таланці де аꙋр ші атѫцѣ де
арџінт, кꙋ 1000 весмінте де мътасе, атѫцѣ каі ші атѫ-
тѣ вергꙋре, дещептѫндꙋсе апоі кѣр ка ꙋн Еркꙋлес ꙟн-
ѕесꙋлъ преварварі ка алт Камілꙋс кꙋ аскꙋціта спадеі
доведінд къ Ромаіні нꙋ кꙋ аꙋр даръ кꙋ ферꙋл кꙋм-
пъръ пачѣ. Ꙟнсъ де авіе се мѫнтꙋі де Перші, кѫнд
деді песте Аравії Моаметані, карії ꙟн пꙋтерѣ фанаті-
смꙋлꙋі лор нъвꙋстінд дін Аравіа, кꙋ брацꙋл ꙟнармат
кꙋчерірь Персіа, Сіріа ші Егіпетꙋл де ла Візантіні.

Де ла 642-668 ꙟмпъръцінд Енгонꙋл лꙋі Еракліе 642-686.
Констанс, кꙋпрінсеръ Аравії Кіпрꙋл, Радꙋл, о маре пар-
те де Афріка ші ꙟнсꙋла Сіціліеі. Пѫнъ ла 685 ꙟм- 685.
пъръцінд Констандін ал 4ле Погонатꙋл се мѫнтꙋі резі-
денціа Константінополеі де амерінцарѣ Аравілор прін
фокꙋл нꙋміт Греческ кꙋ кареле се арсе флота. Ачест фок
се адꙋсе де архітектꙋл Калінік дін політіа Балбек сѣꙋ
Іліополе ꙟн Сіріа фꙋџіт ꙟн ꙟмперіа Романъ де сꙋп
домніа Каліфілор, нꙋмітꙋл фок флꙋід че саꙋ ꙟнтребꙋін-
цат де ла 678-1291 фелюріт аплікат пентрꙋ а апрінде,
ші кареле ардѣ пѫнъ ші ꙟн апъ съ ꙟнкърка ꙟн оаре
каре фел де глістіре ші ка дін сінеце се ꙟмпрошка а-
сꙋпра четілор ощінещі, сѣꙋ асꙋпра катарцелор ꙟнкър-
кѫндꙋсе кꙋ дѫнсꙋл лꙋнтре нꙋміте бꙋрлоте, кареле ꙟм-
пінсе ꙟнтре васеле флотеі ле апрінде.

Д. Х. ※ Рецета ачестȣї фок се адȣсе кȣ спіцерііле Арабілор ꙟн Спаніа ші де аіче капътѫндȣо Єȣропеії ꙟн а 13а сȣтъ се афла скрісе латінеще ꙟн бібліотіка Монахȣлȣї (Мінхен) капітала Баварієї, дȣпре ачѣстъ рѫцетъ повъцȣіт монахȣл Бартоломеȣ нъскȣт ꙟн а 15а сȣтъ нъскочі пȣлберѣ арзътоаре.

694. Пънъ ла 694 ꙟмпърѫці Іȣстініан 2ле ачеста ші пентрȣ къ фȣ бътȣт де Арабї ші пентрȣ крȣзіміле сале фȣ детронітъ іаръ тъе насȣл порѣкліт апої Рінотмітȣл ші се ексілі ꙟн Херсонес. Пънъ ла 698 ꙟмпърѫці Леонціе Прѣфектȣл Гречієї, ꙟнсъ ші ачеста пердȣ тронȣл ші насȣл прін Тіберіе Ансімаріȣ, ші ла 703 ешінд дін прінсоаре Іȣстініан 2леа кȣ аџȣторȣл Ромѫнілор і а Бȣлгарілор стръбътȣ ꙟн Констандінополе ші ȣчісе пе Тіберіе, даръ ла 711 се ȣчісъ ші ꙟнсȣл де Філіп Барданеа кареле ла 713 пентрȣ але лȣї трȣфії гъбȣіт ꙟнтро ноапте іаръ скоасъ окії.

715. Лȣї Бардане ȣрмъ Анастасіе ал 2ле кареле ла 715 пъръсінд тронȣл мѣрсъ ла мънъстіре, асемінеа фъкȣ алесȣл де армїе Теодосіе 3ле.

716. Де ла 716—741 ꙟмпърѫції Леон 3ле Ісаȣрікȣл про-
741. нȣміт Іконамахȣл, пентрȣ къ ла 727 прін декретȣл сеȣ арȣнкъ тоате Ікоаніле де прін Бісерічі, сȣп кȣвѫнт къ Євреії ші Махометанії нȣмѣ пентрȣ ачѣста пе Крещіні ідололатрі. Ачѣстъ фаптъ аціце черте кȣмплїте ші ръсбоае четъцієнещі, върсърі де сінџе ші стрȣнчінаре
741. статȣлȣї. Де ла 741—775 ꙟмпърѫці кȣ асемінѣ
775. опініе Констандін ал 3ле Копронімȣл фіюл лȣї Ісаȣрік

ачс-

ачеста прін окончіліє (сінод) ꙟн Констандінополе фъ- Д. Х.
кѹ асе анатімісі формал ꙟнкінарѣ Ікоанілор. Ѹнасемінѣ акттрасе ѹра Єпіскопѹлѹі Ромі асѹпра скаѹнѹлѹі Констандінополеі, дѹпъ каре съ'нчепѹ ші інтріга ꙟнтре Папа ші Патріархѹл Констандінополеі, ші чѣрта пентрѹ пріматѹл скаѹнѹлѹі, а тітлѹлѹі Ікѹменік ші акѹзаціа асѹпра Бісерічеі Романе дін партѣ челеі Констандінополітане пентрѹ ересѹл де пѹрчедірѣ Сф: Дѹх.
Ꙟн ачесте ꙟнпрецюръри дісбінжндѹсе Папа Ромеі де кътръ тронѹл Констандінополеі се ѹні кѹ кѹртѣ Франціеі ꙟн персоана Маіорѹлѹі домеі Карол Мартел.

Дела 775-781. ꙟмпъръці фіюл лѹі Копронім Леон 775.
5ле асъміне де ересѹл ікономахік ꙟнсъ ѹн кѹмінте ші 781.
Єнергік бърбат, кареле прін бѹнеле сале ꙟнтокмірі ꙟмпопоръ мѹлте четъці ꙟн Трачіа, бътѹ пе Бѹлгарі ші Місіоромжні, інтері пе Араві дін Арменіа ші парте дін Сіріа, ачеста мѹрінд тімпѹрій ръмасе ꙟмпърътѣса Іріна
ла 781 ꙟмпъръцінд кѹ фіюл єі Констандін 6ле Пор- 781.
фіногенітѹл, кареле песте пѹцін пердѹ віаца прін фъптѹірѣ мѹмеі сале Іріна, чі ръмасе апоі ꙟнсодомнітоаре, еа пентрѹ асе рекомендѹі клірослѹі ші а траџе бѹнъ воінца попорѹлѹі ꙟнтродѹсе прін бісерічі іаръш
Іконокінарѣ. Іріна воінд асе мъріта ла 802 дѹпъ ла- 802.
ріле Карол ꙟмпъратѹл апѹсѹлѹі, кѹ скопос амаі ꙟмпрєѹна ръсърітѹл кѹ апѹсѹл Романілор, се ексілі ꙟн Лесбос де Магнаціі Констандінополеі, карій нѹ сѹферѣ съсе вадъ ніче сѹп Рома, ніче сѹб Фржнчі.

Дѹпъ депѹнерѣ Іріней ꙟмвъзѹвіріле се ꙟмѹлці ꙟн

не-

Д. Х.
811. ненорочіта Імперіе. Пънъ ла 811 ꙟмпъраці Некіфор, сѹіт пе трон дѹпъ депѹнерѣ Іріней. Ачеста кѹноскѹ пе Кірол де ꙟмпъратѹл апѹсѹлѹі ші маізѣ а Італіеі апѹ кате дела Безандені. Арѹн ал рашінд ꙟл фъкѹ тріѣѹтѹарю, ошіндѹсе асѹпра Місіо-Ромжнілор ші а Бѹлгарі-
811. лор казѹ пріінс ші се ѹчісе ла 811 де Крѹмѹс доміторюл ачестора, кареле ші фъкѹ дін цестѹі о кѹпъ.

Лѹі ѹрмъ фіюл сеѹ Ставрічіе кареле престе пѹцін се трімісе ла мънъстере апѹкъндѹсе Скіптрѹл де Міхаіл
813- 1ї Ачета бътѹ пе Романо-Бѹлгарі. Дела 813-820 ꙟм-
820. пъраці Леон 5ле, кареле ка ѹн лѹптъторю де Іконе се
829. оморъ ꙟнтро ребеліе; Пънъ ла 829 ꙟмпъраці Міхаіл
830- 2ле Бълбъітѹл, де ла ачеста апѹкъ Арабії Крітѹл ші
842. Сіцілія. Дела 830—842 ꙟмпъраці Теофіл фіюл лѹі Міхаіл. Ачеста ꙟмвінсе пе Арабі ші ꙟнаінті негоцѹл статѹлѹі сеѹ.

842- Де ла 842—867 ꙟмпъраці деспотік Міхаіл 3ле
867. фіюл лѹі Теофіл. Ачеста фъкѹ капът лѹптеі Іконелор, ꙟсъ сѹб дънсѹл се ꙟнчепѹ дісбінарѣ ведератъ ꙟнтре Папа Ромеі ѹнде пъсторѣ понтіфікѹл Николае ші ꙟнтре ПатріаХѹл Констандінополеі Фотіе. Ачеста статѹ ꙟнтре чії маі ꙟмвъцаці бъбаці аі епохеі салеі ел съ афлъ маі ꙟнтъі ꙟн дірегъторіа міліаръ ка ѹн прѣтор ал Гвардіеі, апоі ка ѹн міністрѹ секретар де стат алѹі Міхаіл ші деаіче прін міжлочірѣ Цезарюлѹі Бардас ѹнкюл лѹі Міхаіл ѹнелтіндѹсе депѹнірѣ Патріархѹлѹі Ігнатіе нѹмаі ꙟн 6 зіле дін Лаік се фъкѹ Патріарх. Ачаре неканонікъ Хіротонірѣ дѹпъ рекламація Патріар-

хѹлѹі

хꙋлꙋї Ігнатїє дісапробатъ дїн партѣ Папеї ка о нелє- Д. Х.
џюїтъ, пе лѫнгъ ачѣста ꙟдесірѣ місіонарілор трімішї
дела ꙟмбеле скаꙋне а прѣдіка крещїнътатѣ ꙟнтре Сла-
вено-Бꙋлгарї, карії ꙟнчепꙋсе асе крещіна, аціце дꙋшмъ-
ніа ведератъ ꙟнтре амѫндоꙋъ тронꙋріле Бісерічещї.

Дела 867-886- се сꙋї оноꙋъ дінастіе пе тронꙋл 867-
Констандінополітан кꙋ Мачедоромѫнꙋл Васіліе ꙋн ал 886.
доіле Іꙋстініан, ел ера ꙋн віртꙋос бърбат ал статꙋлꙋї
ші ꙋн Іꙋкꙋсіт комендант. Ачеста бътꙋ пе Арабї ші пе
Бꙋлгарї, ꙟмбꙋнътъці фінанцеле статꙋлꙋї, рестаторнічї
дісціпліна мілітаръ, фъкꙋ асе ꙟнтокмї адꙋнарѣ де тоа-
те леџіле ꙟмпъръщещї кꙋноскꙋте ꙟн кърціле пънъ ас-
тъзї сꙋп нꙋме де Васілікале.

Пънъ ла 911 ꙟмпъръцї фіюл лꙋї Васіліе Леон 6 ле 911.
кареле пентрꙋ аса ꙟмвъцътꙋръ съ пронꙋміръ філосо-
фꙋл, ꙟнсъ авꙋнꙋмаї щіінце ідеале нꙋ ші ꙟнсꙋшіріле
де апꙋте фї ꙋн вреднік домніторю. Пънъ ла 912- 912,
ꙟнпъръцї тіранік Александрꙋ фратіле лꙋї. Пънъ ла
959 ꙟнпъръці Констандін 6ле Порфірогенітꙋл, ꙋн Лі- 959.
терат прє кꙋм ші пърінтеле сеꙋ Леон ші каріле
пентрꙋ ал кꙋлтівї мꙋзіле ꙟн лініще лъъ де корегент пе
фіꙋл сеꙋ Роман, ші ла 959- мꙋрї венінат ръмѫінд
Роман ꙋн алт Нерон пънъ ла -963- кѫнд мꙋрї адъ- 963.
пат де соціа са Теофаніа. Ачѣста пънъ ла -969- 969.
ꙟмпъраці ꙟмпреꙋнъ кꙋ кампідꙋкꙋл Некіфор Фока, ші
дꙋпъ ꙋчідерѣ лꙋї Фокас пънъ ла 976 кꙋ Іоан Цїміще. 976,

Ачеста ꙋн барбат кꙋмїнте ші брав Генерал ꙟмвінсе пе
Арабї трекѫндꙋї пънъ песте Еꙋфрат бътꙋ пе Рꙋшї ке-

маці

Д. Х. маці де Фокас ꙟн контра Бȣлгарілор, лініщі статȣл де
ꙟнкȣрсііле дін афаръ ші фъкъндȣ мȣлте фолосітоаре
Мȣрі ші ел ꙟнсфършіт венінат.

976. Дȣпъ ачеста ла 976 апȣкъ тронȣл фіюл лȣі Роман Ва-
сіліе 2ле ꙟнтітȣлат Бȣлгарактонȣл фінд къ ел бътȣ кȣ
кȣмпліре пе Бȣлгарі фъкъндȣші трібȣтарі, ліпі ші пе
Ромъній Дачіеі Аȣреліене кътръ ꙟмпъръціа Бізандінъ,
лъсънд ꙟн Тестамент къ дѣкъ се вор рідіка вре одатъ
ші Ромъній асȣпра ꙟмпъръціеі съ лі факъ ші лор прекȣм
Бȣлгарілор. Дȣпъ Васіліе ꙟмпъръці фрателе сеȣ Кон-
стандін 8ле. Ачеста пентрȣ а сігȣра пачѣ дін партѣ
Рȣшілор Кіевȣлȣі мъріть пе сора са Анна Дȣпъ М. Вла-
дімір, кареле пріми Крещінътатѣ шо лъці ꙟнтре Рȣші.
Константін лъсъ доȣъ фііче пе Зоі ші Теодора ꙟнтъіа
ꙟмпреȣнъ кȣ соцȣл еі Роман 2ле ꙟмпъръці пънъ ла
1028, кънд ꙟмбенінъндȣші бърбатȣл ꙟмпъръці кȣ ал
доіле соц Міхаіл 4ле протовістіарюл, апоі кȣ Міхаіл 5ле,
де ачеста дісцератъ нелецȣіта Зоі ȣнелтіі асе орбі Мі-
хаіл ші іаръш ацȣнсе а ꙟмпъръці кȣ Констандін 9ле;
Апоі ла 1055 мȣрінд се сȣі пе трон сора са Теодара ꙟм-
1095 пъръцінд ꙟмпреȣнъ кȣ 4 Фамені, кȣ дънса се стінсе
Фамілія Мачідо-Романъ а лȣі Васіліе Македонѣнȣл.

Ла 1056 се сȣі пе трон Міхаіл 6ле стратіотікȣл, ші
1057. ла 1057 се депȣсе де Ісак Комнінȣл дін фамиліе Італі-
анъ. Ачеста ꙟн лок де Араві, акърора пȣтере се деві-
ласъ ꙟн а 10а сȣтъ, авȣ асе лȣпта кȣ ꙟмпресȣреторіі а
честора Тȣрчіі, карії сȣпт кȣмплітȣл лор Сȣлтан Алп-
Аслан ꙟнкълкасе провінціїле Бізандініче дін Асіа.

Ла

ла 1059 кълꙋгърінд͠ꙋсе ꙋрмъ ꙟн трондевіларюл Констан- Д. Х.
дін Іле Дꙋка пънъ ла 1067. Дꙋпъ моартѣ лꙋї рѫмасъ 1059
соціа са Евдокіа пънъ ла 1071 мърітѫндꙋсе кꙋ Роман 1067
Діогенес кареле къзꙋ прінс ꙟн скъвіа Селчюкізілор; дꙋ-
пъ ачѣстꙋ трімъцінд͠ꙋсе ші Евдокіа ла о мънъстіре, сꙋ
ꙟнтроні фіастрꙋл сеꙋ девіларюл Міхаіл 7ле, кареле
се депꙋсе де Нікіфор ал тріїлѣ Ботоніатес ꙟн зілеле
кърꙋїа кꙋпрінсеръ Селчюкії полтіа Пічеіа.

Дела 1081, 1118. ꙟмпъръці Алексіе Комнінꙋл енго- 1081
нꙋл лꙋї Ісаак. Ачест бърбат ар фі пꙋтꙋт ре наше къзетоарѣ 1118.
імперієї Бізандінъ де нꙋ ар фі ꙟмпедекат пелѫнгъ ал-
те тꙋлбꙋръті дін лъꙋнтрꙋ ші експедіціїле Крꙋчіатеї. Ел
се бътꙋ кꙋ Тꙋрчії, карії нъвълѣ дела ръсъріте кꙋ Нор-
манії ла апꙋс ꙟн Італіа ші Іліріа кꙋ Романо-Бꙋлгарії ла
норд ші кꙋпатрізіле тꙋрбанте ꙟн лъꙋнтрꙋ. Ꙟн асъмінѣ
тꙋмꙋлтоасе ꙟмпрюръррі се афла імперіа Бізантінъ кѫнд
ла 1096 се ꙟнчепꙋ ръзбоюл крꙋчіатеї, Алексіе щіꙋ а-
се фолосі ші дін ачѣста ꙟн кѫт ꙟнтінсе марџініле імпе
ріеї. Ел ера ꙋн прінціп брав ші енергік, ꙟнсъ дешерт
фанатік ші непаролісt, дечі пентрꙋ але лꙋї віклені трасꙋ
ꙋра Латінілор. Ꙟн ачѣста епохъ статꙋл імперієї Ро-
манъ де ръсъріт се ꙟнтіндѣ дела Дꙋнърѣ сеꙋ маї кі-
ар дела емꙋ пънъ ꙋнде се ꙟмпресꙋра де Ромѫно Бꙋл-
гарі, ші дела Пелопонес, пънъ ла Меандер ші Інсꙋліле
Родос кꙋ Крітꙋл, пе ꙋнде се ꙟмпресꙋрасе дін партѣ ръ-
сърітꙋлꙋї де кътръ Тꙋрчї.

Лꙋї Алексіе ꙋрмъръ Фіюл сеꙋ Іоан Комненꙋ кареле рес-
пінсе пе Тꙋрчї, кꙋчері Арменіа, се бътꙋ кꙋ Паченаціі а-

ше

Д. Х. ше нꙋмíндꙋсе Ромѫнiĭ лѫкꙋiторiĭ пе ла Нiстрꙋ шi Бꙋг.
1143. Дела 1143-1180 лꙋĭ Іоан ꙋрмѫ фiюл сеꙋ Маноiл, кѫнд
1180. се фѫкꙋ адоꙋа крꙋчiатѫ. Апоĭ Алексiе 2ле фiюл лꙋĭ
Маноiл Комнен шi Андронiк, чi се ꙋчiсе пентрꙋ тiранiiле лꙋĭ декѫтрѫ попор, кꙋкареле се кꙋрмѫ дiнастiа Комнiнiлор.

1185, Ла 1185 се сꙋĭ о ноꙋѫ дiнастiе кꙋ Ісакiе Ангел, Ел кѫꙋтѫ адомолi п порꙋл прiн блѫнда са домнiре, Ера ѫнсѫ де ꙋн Карактiрю дебiл шi дедат ла десфрѫнѫрi, кꙋ ѫмпѫратꙋл Фредерiк 1ĭ пентрꙋ не конфѫптꙋiре ѫн лꙋкрꙋл Експедiцiеĭ крꙋчiате кѫꙁꙋ ѫнчѣртѫ, дꙋпѫ каре
1195. Фрателе сеꙋ Ангел ѫлдетронѫ скоцiндꙋĭ шi окiĭ ла 1195. Ѫн асемiнѣ ѫмпрецюрѫрi Алексiе фiюл лꙋĭ Ісаак се адѫпостi ла сорѫса Ірiна социiа лꙋĭ Енрiк 6ле ѫмпѫратꙋл Романо-Германiкiк; дечĭ афлѫндꙋсе атꙋнчѣ армiа крꙋчiатѫ ѫнтрꙋнiтѫ ла Венецiа прiн фѫптꙋiрѣ ѫмпѫратꙋлꙋĭ Кꙋмнатꙋлꙋĭ сеꙋ експедꙋiрѫ асꙋпра Константiнополеĭ, сꙋп команда лꙋĭ Дандоло Доџеле Венецiеĭ шi а лꙋĭ Бонiфацiе де Монтеферат а лꙋĭ Балдꙋiн контеле де Фландрiа. Ла 1203 кꙋчерiндꙋо ѫнтронiрѫ пе орбꙋл Ісаак Ан-
1203. гел, нꙋ тѫрꙁiꙋ ѫнсѫ протовiстiарюл Алексiе Дꙋка пронꙋмiт Мꙋрсꙋфлꙋ прiн органꙋл попорꙋлꙋĭ, че ꙋрѣ пе Ангелiĭ фѫптꙋĭ асе ĭнтерĭ амѫндоĭ Алексiĭ пѫрiнтеле шi фiюл. Латiнiĭ аседꙋеск деал доiлѣ Констадiнополе, арꙋнкѫ пе ꙋрѫꙋпаторꙋл Дꙋка дантрꙋн тꙋрн ꙋнде се аскꙋнсесе.

1204. Імперiа Гречѣскѫ ла 1204 фꙋ ѫмпѫрцiтѫ де кѫтрѫ Апꙋсенiĭ ашѫꙁѫндꙋсе пе тронꙋл ѫмпѫрѫтеск Францꙋꙁꙋл Балдꙋiн дiĭ 2ле контеле де Фландрiа, лѫнгѫ Вiне-

цiенiĭ

цїєнії цермꙋріле Адріатічеї шї ал Егеїеї кꙋ Пелопонесꙋл Д. Х.
шї Крітꙋл, Маркіонꙋл де Монтіферат Мачедонїа кꙋ
о парте а Гречіеї.

Ѫмпъръцїторїї Латїнї.

Ѫн ачесте ѫмпрецюрърї се ѫмфїінце доꙋъ ѫмпъръцїї Крещїне ꙋна де ръсъріт ѫн Асіа ѫн каре о ръдікъ Теодор Ласкаріс соцꙋл ꙋнеї фїіче а лꙋї Алексїе Злеꙋ че се прокламъ де ѫмпърат ѫн Нічеіа, де ла кареле о апꙋкъ маї апоі Міхаіл Палеологꙋл, тот аіче се нфїінцє ѫн Трапезонда де кътръ Алексїе Комнен ꙋн прінціпат, чї се цінꙋ пънъ ла 1472 кѫнд Сꙋлтанꙋл Махомед II ле кꙋче- 1472.
рінд Константінополе ꙋчісе пе Сꙋверанꙋл Давід Комнен.

Адоꙋа ѫмпъръціе Крещїнеаскъ ръмасе ѫн Еꙋропа оріенталъ кꙋ резіденціа Констандінополеї сꙋпт домніторї Латїнї, дїнтре карїї ѫнтѫю аꙋ фост Балдꙋїн Ію. Ачеста ла 1204 прїнзїндꙋсе де Ромѫнї шї анꙋме де Ріга Іоан пронꙋміт Алексїе, ѫмпъръціторю ѫн Місіа се ꙋчісе.

Ѫн ꙋрма лꙋї Балдꙋїн ѫмпъръці Енрік фрателе сеꙋ, апоі Петрꙋ Кꙋртенеꙋ кꙋмнатꙋл лꙋї Балдꙋїн, шї аїста прїнзѫндꙋсе де Теодор прінціпꙋл Іпірꙋлꙋї се ꙋчісе, ръмѫінд домнітоаре ѫнцелеапта са фемеїе
Іоланда пънъ ла 1221. Сꙋпт Роберт декіларꙋл фїю ал 1221.
лꙋї Петрꙋ се редікъ ѫмбіле статꙋрї Гречещї де Нічеіа
шї де Тесалонікꙋ шї ла 1261 Іꙋліе 25 ѫмпъратꙋл 1461.
Міхаїл Палеологꙋл кꙋпрінсе Констандінополе, іаръ фамілїа Балдꙋїнілор фꙋџї ла апꙋс.

Д. Х. Ꙟнсъ ꙟндатъ ла 1362 Сѹлтанії Отоманілор домні-
1362. торі ꙟн Мікасіа фолосіндѹсе де тѹлбѹръріле тікъло-
шітеі кѹрці Констандінополітане ꙟнкълкъръ ші църіле
еі дін Европа сѹп Мѹрад 1ю ꙟн зілеле лѹі Іоан ал 6ле
1360. Палеологѹл дела 1360-1389. Ꙟн ѹрма вікторіеі Сѹлтанѹ-
лѹі Баізет 1ю лѫнгъ Нікополе 1396 пріи каре се ꙟмвінсе
ꙟнтрѹнітіле пѹтері але Европеі, ші дѹпъ че Мѹрат
1440. 2ле ꙟмвінсе лѫнгъ Варна ла 1440 ші ѹчісе пе Владі-
слав ал Полоніеі аџюнсе Сѹлтанѹл Тѹрчілор мареле дом-
ніторю ал Асіеі ші ал Европеі сѹп тітлѹ де grand Senior,
іаръ ексістенціа Імперіеі Романорієнтале дін зі ꙟн зі аме-
нінцатъ. Де асеміне ꙟмпреџюръри ꙟмвълзіці ꙟмпъраціі
Константінополеі нѹ лі маі ремасе алтъ сперанцъ де мѫн-
тѹіре, де кѫт а алерга ла аџюторюл доміторілор апѹсені
ші спре ачѣста не прівінд алт мізлочіторю фъръ пе Папа,
кътръ дѫнсѹл ш'адресѹі але лор ферьінте рѹгъмінці ші
пентрѹ ал ꙟндѹплека ꙟі цѹрѹіръ ꙟмплініре дорінцеі
сале а ѹні Бесеріка ресърітѣнъ кѹ чѣ апѹсана. Кѹ а-
семіне соліі се адресѹі ꙟмпъратѹл Андронікѹ ал III
кътръ Папа Бенедікт XII ла 1339, Іоан Кантакѹзін ла
1348 кътръ Клімент VI! Іоан VI Палеологѹл ла 1355
кътръ Ѹрбан V. іаръ Маноіл фіюл лѹі Андронік ал IV
дѹпре пілда пъріптелѹі ші а бѹнікѹлѹі сеѹ кълъторі ла
1425 ꙟнсѹл ла Рома ші ла Віана, касъ роаџе де аџю-
торю ꙟн персоанъ пе Папа ші пре ꙟмпъратѹл де ѹнде
ꙟнтѹрнѫндѹсе трекѹ пін патріа ноастръ ꙟн зілеле дом:
Александрѹ чел бѹн. Ꙟн сфѫршіт Іоан ал VII Палео-
логѹл кѹ Патріархѹл Константінополеі ші кѹ тоці Ар-

хіепі-

хіепіскопії єпархїілор ресерітулуї ші чії маї ꙟмвъцаці Д. Х.
Иліріці мерсеръ ꙟн Італіа унде ꙟн сінодул адунат ла Фе-
рара ші апоі ла Флоренца дупъ мулте діспуте ісклъіръ ак-
тул де уніре Бесерічеі ресерітулуі ку а Апусулуі ла 1439,
даръ прекум нусе ціну уніре декътръ ресерітені, де а-
семіне нусе трімісе нічі аџюторюл дін парте апусені-
лор спре мънтуіре імперіеі ꙟнкунџуратъ де Турчі,
карії суп Султанул Мохамет 2ле ла 6 апріліе 1453 се 1453.
ꙟмфъцошеръ ку 250 мії пе ускат ші 300 Катарџе пе маре
дінаінте Констандінополеі. ꙟмпъратул Константін ал
XI. ругънд пре тоці ші не къпътънд де нікъюре аџю-
торю хотъръ съ моаръ луптъндусе пентру Патріе ші
Кредінцъ ка ун адевърат Роман ші ку арма ꙟн мънъ пе
сфъръмателе зідюрі але четъцеі къзу уніс, дупъ
каре Констандінополе се кучері ла 29 маі 1453. Къ- 1453.
дере Констандінополеі арункъ спаїмъ ꙟн тоате націїле
Крещіне. Папа Піус 2ле ꙟмбітъ пе домніторії Европеі
ка съ мънтуіаскъ къзута Їмперіе Крещінъ, релїгіа ші
цівїлїзаціа, ꙟнсъ інтересуріле політїче ꙟнгеце інімїле лор
ші кучеріторюл Мохамед ал IIле ку урмашії съї ꙟн ту-
стреле контенентуріле Европеї Асіа ші Афріка ръмасеръ
пънъ астъзї, ꙟмпъраці ал Турчілор ꙟн локул фостїлор
Романї прін патру суте анї.

Д. Х. ꙟМПЕРІЯ РОМАНО-ГЕРМАНІКЪ.

Де ла Кръчіатъ пънъ ла діскоперіреа Амерічеі ꙟмпъраціі Ромено-Германічі се алѣсъ дін осебіте дінастії, прекꙋм дін Фрѫнчѣскъ, Саксікъ, Свабікъ дін Брꙋнсвігꙋ, Нісаꙋ, Лꙋксенбꙋрг, Палаціꙋ ші кꙋ ачѣстъ нестаторнікъ сꙋкчесіе нꙋ пꙋцін пътімі статꙋл де расбоаіле пентрꙋ трон ші де релеле Інтерегнꙋрілор, дін асемінѣ тꙋлбꙋрърі фолосіндꙋсе прінціпії Германі се фъкꙋръ кꙋ тотꙋл не атѫрнаці де ꙟмпъратꙋл.

Дꙋпъ че Отон 1ю ла 961 ꙋні рігатꙋл Італіеі ші ла 962 корона ꙟмпъратѣскъ а Ромеі кꙋ а Франко-германіеі дꙋпре дрітꙋріле марелꙋі Кароль тоці ꙋрмашії ꙟмпъраці аі Германілор пентрꙋ асе нꙋмі ші аі Романілор требꙋіа а къпъта ꙟнтъріреа Папеі ші а мерџе ла Рома съсе ꙟнкоронезе прекꙋм Карол ші Отон, а сърꙋта пічорꙋл Папеі ші аі ціне скара съ ꙟнкаліче.

Ꙟнтре фаміліїле ꙟнълцате ꙟн періодꙋл ачеста пе трон де ꙟнсъмнатꙋі каса Хабсбꙋргікъ, че ꙟмпъръцеще пънъ астъзі, ші ꙟнтре статꙋріле ажꙋнсе ла неатѫрнаре де ꙟнсъмнатꙋі дꙋкатꙋл Аꙋстріеі, кареле ковѫрші пе тоате челелалте.

Сꙋпт Енрік 4ле ла 1100 Кодрат де Байтелбах се фъкꙋ чел ꙟнтѫі конте де Вꙋртемберг стрѫмошꙋл фамілієі де астъзі домнітоаре ꙟн рігатꙋл Вꙋртембергꙋлꙋі.

Ꙟн ꙋрма лꙋі Енрік ал 4ле кареле прекꙋм възꙋръм авꙋ
1106. асе лꙋпта кꙋ Папії пънъ ла моартѣ са. Дела 1106 пънъ
ла 1125 ꙟмпъръці фіюл сеꙋ Енрік 5ле, чі съвѫрші
расбоюл кꙋ Папії прін конкордатꙋл фъкꙋт ла Ворм ꙟн

кареле

кареле акꙋноскꙋ Папеї шї Архїепїскопїлор дрїтꙋл а- Д: Х:
леџїреї прелацїлор шї а Єпїскопїлор.

Ꙋнгарїа шї Полонїа се сꙋпꙋсе сꙋзеренїтацїї Їмперїеї Романо-Германїче. Єнрїк мꙋрїнд фъръ кліроном кꙋ дѫнсꙋл се стѫнсе фамїлїа Франконїкъ.

Дїнар фї ѫнмїжлочїт пе де о парте ꙋра асꙋпра дїнастїеї Франконїче шї воїнца Магнацїїлор аcѣ фолосї дїн ѫмпрецюръреї спре а ѫнсꙋшї дрїтꙋл а пꙋте ѫн вїїторїме алеџе слобод де ѫмпърат пе чїне вор вої, дꙋпъ моартеа лꙋї Єнрїк V ар фї требꙋїт сїсе алѣгъ ꙋнꙋл дїн амбїї фїї а сꙋрореї лꙋї пе Фрїдерїк шї Кодрат де Хохенстаꙋфен, дїн карїї ꙋнꙋл посїсꙋїа Свабїа ка пе ꙋн прїнцїпат пърїнцеск; Їаръ алтꙋл Франконїа дъпꙋїтъ лꙋї де мошꙋл сеꙋ. Ѫнсе Магнацїї алѣсъ пе Лотар II дꙋкꙋл де Саксонїа.

Дела 1125-1137 Лотар пентрꙋ ашї фаче партїдъ мърїтъ пе фїїка саїдꙋпъ Єнрїк Фꙋдꙋлꙋл дꙋкꙋл де Бабарїа шї кліроломꙋл церїлор Гвелфїче дїн Їталїа, шї тот одатъ воїа лꙋа де ла Хохестаꙋфен церїле дъпꙋїте лор де Єнрїк. Асемїне пасꙋрї прїгонїтоаре аџїце сїнџеросꙋл ръсбою кꙋ фамїлїа Хохенстаꙋфен, каре кꙋ ебрацїе ш'апъра дрїтꙋрїле шї посесїїле, дїн каре се ѫмфїїнце доꙋъ партїзї ꙋна Гвелфїкъ чї цїнеа кꙋ Лотар шї алта Џїбелїнїкъ, алкътꙋїтъ де о маре парте а прїнцїпїлор Германї рївалї аї лꙋї Лотар, карїї цїнеа кꙋ Хохенстаꙋфен нꙋмїт шї Џїбелїнї де пе ꙋн кастел ал фамїлїеї лор.

Мꙋрїнд Лотар ла 1137 кѫнд се ѫнтꙋрна дїн ръсбоаїле 1137.
пꙋртате ѫн Їталїа Магнацїї темѫндꙋсе де препꙋтернї-

чїа

Д. Х. чіа дінастіеі лѹі алѣсъ (ла 1137) пе Кодрат 3ле дѹкѹл
1137. де Ост Франціа кѹ кареле се сѹі фамілїа Хохенстаѹфъ
пе тронѹл Імперіеі. Кѹржнд се ѫнчепѹ рѫзбоюл дін пар-
тѣ фамілїеі ѫмпъръцітоаре ѫн контра касеі Гвелфіне
пре карѣ ѫмвінгѫндѹо ѫмпъраці статѹл лѹі Енрік Фѹ-
дѹлѹл дѹкѹл де Баваріа къпітеніа Гвелфілор, дѫндѹсе
Саксоніа лѹі Алверт Ѹрсѹл, Маркіонѹл де Бранденбѹрг,
ші Баваріа лѹі Леополд 3ле Електорѹл Аѹстріеі. Неноро-
рочїтъ аѹ фост експедїціа крѹчіатъ чі фъкѹ Кодрат.
1152. Ла 1152 мѹрінд Кодрат 3ле салѣсъ де нотавїліі а-
1198. дѹнаці ѫн Франкофорт Фердерік 1ї Барбърошъ не-
потѹл лѹі Кодрат. Ачеста чі ѫмпъръці пѫнъ ла 1198
стътѹ брав ші ѫнцелепт ѫн кът меріtъ а с'алътѹ-
ра кѹ мареле Карол. Пентрѹ а къпъта ѫн партѣ са пе
Енрїк Леѹл фіѹл лѹі Енрік Фѹдѹлѹл ші редеді Баваріа,
рѫмѫінд Аѹстріа сінгѹръ ѫнълцатъ ла ранг де дѹкат
не атѫрнат кѹ дрітѹрі де сѹверенітатеа дрепт каре ѫнсоці
Енрїк пе ѫмпъратѹл ѫн кълъторіа меріерві ла Рома пен-
трѹ афі ѫнкоронат. Ѫнсъ престе пѹцін таръ дѹшмънїндѹ-
се кѹ ѫмпъратѹл се ѫмвінсе Леѹл ші статѹріле лѹі се
ремпърціръ, дѫндѹсе Баваріа пропріе Контелѹі Палаціеі
Ото де Вітелбах, Весфаліа архіепїскопѹлѹі де Колоніа,
Померанїа, Мераніа ші Стіріа се фъкѹръ дѹкатѹрі осе-
біте, Мекленбѹргѹл прінціпат, іаръ лѹі Енрік Леѹл съ
лъсе теріторііле алодіале де Брѹнсвіг. Фередік мѹрі
1190. ѫн експедіціа крѹчіатъ скълдѫндѹсе ла 1190 ѫн рѫѹл
Селеф ал Сіріеі.

Ла

Ла 1157 Се ꙟфіїнце чѣ ꙟнтѫіа місъ сѣꙋ меркаторіе (ꙗр Д. Х.
марок) де Ліпсіа ші се дескісе мініеріле мꙋнцілор Ерціні.

Дела 1190 - 1197 кꙋ Енрік 6ле фіюл лꙋї Фрідерік Iї 1190.
сенълце фамілiа Хохенстаꙋфъ ла чел маї ꙟналт град ал 1157.
пꙋтерніічіеї ші прін късъторіе кꙋ кліронома Сіціліеї, фії-
ка лꙋї Ꙋїлом 2ле, аџꙋнсъ а ꙟмпъраці кꙋ ачіеші енергіе а-
тѫт ꙟн Германіа кѫт ші ꙟн Італіа ші ді нꙋ лар фі
пріпіт моартѣ прекꙋм се паре венінат де соціа са, карѣ
нꙋ пꙋтѣ сꙋфері тіраніїле фъкꙋте де Енрік компатрі-
оцілор Італіені, ар фі ꙟнсꙋшіт коборѫторілор сеї вред-
нічіе ꙟмперіалъ пе моштеніре.

Дꙋпъ моартѣ лꙋї Енрік VI ла 1197 ръмѫінд фіюл 1197.
сеꙋ Фрідерік нꙋмаї де патрꙋ ані се сокотіръ де контрарі
атарѣ ꙟмпрецюръри де бꙋне прележꙋрі, касі рестоарне де
пе трон дінастіа ХохенстаꙋФен, дечі осамъ дін прін-
ціпі алѣсъ пе Філіп дꙋкꙋл де Сфабіа фрателе лꙋї Ен-
ріке, алції пе Отон IV дꙋкꙋл де Брꙋнсвіг фіюл лꙋї Ен-
рік Леꙋл, ꙟмбіле партізі лꙋптѫндꙋсе бостꙋрзръ Германіа,
пънъ че ла 1208 Філіп се ꙋчісе де кътръ Отон
де Вітелбах пентрꙋ ꙋн атак чії фъкꙋсе; ꙗръ Отон IV
къзꙋ ꙟн чѣртъ кꙋ Папа, кареле ꙟн асемінѣ вълмъша-
гꙋрі арꙋнкасе кꙋ тотꙋл дрітꙋл сꙋверінітъцеї секꙋларе
чі маї авѣ ꙟмпъратꙋл ꙟн статꙋл еклісіастік, сꙋпꙋінд
шіе магістратꙋл ші сенатꙋл Ромеї, ꙟнкорпоръ кꙋте-
рітопііле сале Анкона, Сполето ші опарте дін церіле
прінцесеї Матілде, легъ кꙋ Лонгобарзії о конфедераціе.
Пе ніще асемінѣ ꙟнтіндері невръжнд аіле ꙟмбꙋнътъці
Отон Папа ꙟнкъ нꙋ врꙋ ал ꙟнтърі де ꙟмпърат.

Дрепт

Д. Х. Дрепт ачѣста сълѣсъ де ла 1218-1250 Фрідерік ал
1218. 2ле фіюл луї Енрік 6ле ун бърбат ꙟнтре чії маї ꙟнсъмнаці
1250. стътъторі пе тронул Романо-Германік, мърінімос брав, ші політік. Ел пусе ставілъ ку путере тутурор револуціілор ші пентру аџюторюл къпътат ла ꙟнтрепріндерѣ че фъку бранд а мърџені ꙟнтіндерѣ путернічіеї папале требуї а хъръзі прінціпілор конфъптуіторі ла 1220 челор еклісіастічі, ші ла 1232 челор секуларі, прін декретул лібертъцеї, тоате дрітуріле суверінітъцеї, де карі ліпсісе Енрік IV. Пентру асемінѣ пасурі кумі Папа де Контра'мпърат пе Маркіонул Турінџіеї Енрік де Распо, апої пе контеле Џілом де Оланда.

1250. 1254. Ла 1250 мурінд Фрідерік урмъ фіюл сеу Кодрат 4ле пънъ ла 1254, кареле пентру а къпъта тронул ꙟн Германїа ші Їталіа требуї маї ꙟнтѫо сісе лупте ку партізіле, ꙟнчепутул ꙟмпърацїеї сале се ꙟнсемнъ прін лъудате ꙟнтре пріндері ла ал къроръ доріту резултат ну аџунсе, фіінд къ Кодрат куржнд се тріку дін віацъ бенінат ла 1254.

1254. 1260. Ку Корадін фіюл луї Кодрат се суї чел'маї депе урмъ Хохенстауфен пе тронул Германїеї, тънърул, ачеста експедуінд ꙟн Їталіа спре мжнтуірѣ цеерілор сале ередітаре Неаполе ші Сіцілія, чі се купрінсесе де прінцїпул Францез Карол де Анжу, ла 1269 съ ꙟмбінсе ші къзінд прізонієрю се учісе ꙟн Неаполе. Ку дънсул се стінсе Фамілїа Хохентсауфен.

Іете-

Інтерегнꙋл. Д. Х.

Дꙋпѫ стѫнџерѣ Фамілієі Хохенстаꙋфен пентрꙋ не ꙟмвоірѣ Електорілор домніторі прінцеріле Германіеі кꙋ алеџірѣ ꙋнꙋі ꙟмпѫрѫціторю дінтре дѫншії ацюнсе тꙋлбꙋрѫріле ші анархіа ла чел маі ꙟналт градꙋ прівіндꙋсе ꙟнтре ії ꙟнкоронатꙋл ꙟмпѫрат ка о бацюкꙋрѫ, дреп каре нічі унꙋл воі а маі прімі корона, ꙟнкѫт сѫ вѫѕꙋрѫ
Електорії вѫѕінд ге онетѫ аіст тітлꙋ ла стріні, ші 1257
декѫтрѫ о сѣмѫ се алѣсѫ Рікард де Корнваліс фратіле лꙋі Енрік Ріга де Англіа, іарѫ де кѫтрѫ алції Алфонс 10 де Кастіліа. Рікард вінѣ фоарте рар ꙟн Германіа, іар Алфонс нічі одатѫ. Ꙟмперіа се апропіе де німічіре, дін каре нꙋмаі ꙋн сꙋфлет пꙋтернік пꙋтѣ сіо мѫнтꙋіаскѫ ші спре норочіре дꙋпѫ о анархіе де 23 ані
ла 1273 се алѣсѫ бѫрбатꙋл єі мѫнтꙋіторю Рꙋ- 1273
долф де Хабсбꙋрг, ꙋнꙋл дін домнішорії Елвеціеі дін Кантонꙋл де астѫзі Берн,

Ачеста ꙟнфрѫнѫ тоате рѫліле де каре се бѫнтꙋіа Імперіа Романѫ, дѫрмѫ тꙋрнꙋріле прѫдѫторілор, стрікѫ дрітꙋл ѫнс'оболнічіеі челор маі пꙋтерничі. Ла 1282 ꙟмфіінце гінералніка адꙋнаре Сфатікѫ ꙟн каре ꙟнкентрѫ пꙋтеріле десбінате але осебітелор пѫрці спре а конфѫптꙋі ла консервація комꙋнеі патріе. Ꙟмвінгѫнд пе Отакар пꙋтернікꙋл ші семецꙋл Рігѫ ал Боеміеі сꙋпꙋсе касеі сале Аꙋстріа, Стіріа, Карантаніа чі єра ꙟнкрпорате кꙋ Боеміа ші ла 1291 мꙋрі юбіт ші респектꙋіт де тоці.

Дꙋпѫ Рꙋдолф дела 1291-1298 ꙟмпѫрѫці Адолф де На- 1291
саꙋ ꙋн ом іарѫші кꙋ вреднічії, кареле фѫптꙋі фоарте мꙋлт 1298

Д, Х: пентрꙋ організація бꙋнелор ꙟтокмірї а сігꙋранціеї ші а дрептъцеї, жꙋшї прѣзедꙋінд ла юдекъці, кꙋ тоате ачесте ꙟнкъї ліпсѣ пꙋтерѣ ꙟндісціпліні ꙟмбꙋнътъцірїле тінсꙋіт.

Пънъ ла 1308 ꙟпъраці Алберт 1ю фіюл лꙋї Рꙋдолф
1298 1308 де Абсбꙋрг, де ꙋн характір тіранік ші аван, маї мꙋлте планꙋрї де акꙋчері церї ісе седзрнічіръ, ꙟтре алтеле воінд а сꙋрпа осебітеле домниї але Швеціеї префъкѫндꙋле ꙟтрꙋн прінціпат ші к сꙋпꙋс ашезе прін еле гꙋвернаторї, карії ꙟмпіла ші прігонѣ пре тоцї чїї чі се опꙋнѣ планꙋрілор ꙟмпресꙋръторе.

Гꙋбернаторії Ландеберг ші Геслер се карактізеръ ка адевъраці вексаторї аї попорꙋлꙋї; ꙟнасемінѣ ꙟпрецꙋрърї ꙋніндꙋсе трії бърбаці Вернер де Стауфахер дін кантонꙋл Свіцера, Валтер Фрінцінꙋл дін Ꙋрі, Арнолд де Мелхтал дін Ꙋнтервалд ꙟтрꙋні кантонꙋріле лор ꙟтро комфедераціе кꙋ скопос ашї апъра лібертатѣ. Гꙋбернаторюл Геслер пері де мѫна лꙋї Тел, цінеріле лꙋї Валтер, інсꙋрекція се лъціръ, адміністраторії лꙋї Алберт се інтеріръ ші Швеція се декларъръ ліберъ. Ꙟфіінцата конфедерація демократікъ дін трії кантоане ацюнсе пе ꙋнчетꙋл а с'алкътꙋі дін 13 ші апої дін 18. Патріотісмꙋл, ероісмꙋл ші о натꙋралъ сінчерітате характірізескꙋ попорꙋл ачестꙋї мꙋнтенос пъмѫнт, карії пентре вѫїле ꙟнфлорітоаре вецꙋеск лініщіт ші лібер, ꙟнгрѫдіці де ꙟналциї мꙋнцї аї Алпілор.

Пънъ ла 1313 ꙟпъраці алесꙋл де прінціпії Гер-
1308 1313 манї Енрік 7ле поꙋтернікꙋл Конте де Лꙋксембꙋрг. Ачеста къпътъ фіюлꙋї сꙋ Іоан рігатꙋл Боеміеї. Ел се ꙟнарма дар ꙟндешерт ка сі факъ капът чертелор Гвелфіче ші Гібелініче дін Італія.

Мꙋрінд Енрік доꙋѫ касе дінастїне се ꙟдеса ла ко- Д. Х.
рона ꙟмперіалѫ, Аꙋстріа ꙟн фрꙋнте кѫріа ста Фрідѣ-
рік ші Баваріа ꙟн фрꙋнте кѫріа ста Лꙋдовік амѫндоі
бѫрбацї кꙋ вреднічіе. Ла 1314 се алѣсѫ Фрідерік
де кѫтрѫ о партідѫ ші кꙋ о зі ꙟн ꙋрмѫ Лꙋдовік де
кѫтрѫ алта, опт ані аꙋ цінꙋт ресбоюл ꙟнтре амѫндоі
ꙟмпѫрацїї, пѫнѫ че ла 1322 кѫзꙋ Фрідерік ꙟнмѫна
лꙋї Лꙋдовік кареле трѫтѫ пре чел ꙟвінс кꙋ оменіе ші
пентрꙋ асе'мпѫка ꙟмпѫрці кꙋ дѫнсꙋл дрітꙋріле короа-
неі, че ла 1330 мꙋрі Фрідерік

Лꙋдовік се'мплетічі ꙟнтро омꙋлціме де інтріџе ші
черте кꙋ Папа, юрісдекціеі кѫрꙋіа се опꙋне, Ел кꙋ пꙋте-
ре адꙋсе корона Імперіалѫ дін Італіа ꙟн Германіа, лецꙋї
каде маіорітатѣ вотацїеі Електорілор сісе атѫрне але-
џірѣ ꙟнпѫраціилор ші ла 1323 дѫнꙋї марчїонатꙋл де
Бранденбꙋрг фїюлꙋї сѫꙋ Лꙋдꙋвік дꙋпѫ стѫнџірѣ діна
стїеі асканїне аколо домнітоаре, ѫнсѫ маї ла ꙋрмѫ прінці-
пії Германіеі ꙟнтеціцї алѣсѫ деконтра'мпѫрат пе Карол
де Лꙋксембꙋрг Ріга Боеміеі ла 1349. 1349

Пѫнѫ ла 1378 ꙟмпѫрѫцї Карол 4ле, ачеста прекат 1378
Се ꙟнгріжі кꙋ ꙟмбꙋнѫтѫцірѣ статꙋлꙋї сеꙋ де мощe-
ніре Боеміа, ꙟн капіталіа кѫріа резїдꙋіа, пре атѫта ші
де Германіа, ел пентрꙋ а'фері ꙟн вїіторю ꙟмперіа де
релеле елекціеі че ꙋрма кꙋ алеџірѣ ꙟмпѫратꙋлꙋї, лецюї
кꙋм ші де кѫтрѫ чіне сісе факѫ алеџірѣ ꙟмпѫраціилор
Романо-Германї. Докꙋментꙋл кꙋпрінзѫторю лецюіреі
ачестіа пентрꙋ кѫ авѣ сігілꙋл легат де мембранѫ ꙟнтро
капсѫ де аꙋр се нꙋмі аꙋріа бꙋлѫ адекѫ Хрісовꙋл.

Прін аіст Хрісов се'лецюї дрітꙋл а алеџе пе ꙟм-
пѫратꙋл нꙋмаї ла шепте прінціпі аї Германіеі ꙟн-

Д.-к. Х. тітулаці електорі: архіепіскопулуі де Могунціа (Маінц) де Трівері (тріері) ші де Колоніє, асемінє ла патру маі путерничі прінціпі секуларі пуртъторі де челе патру ынтъе дірегъторії ла ынкоронаре ымпъратулуі прекум прінціпулуі де Боеміа, де Палаціу де Саксоніа, де Бранденбург, кърора лі се атрібуі предікатул де стрълучіре са. Ын Франкфорт дела Маін требуіа афі локул алеџереі, ын Аквісгран локул ынкоронъреі ші ын Нюремберг прімаре сесіе а адунъреі генералнiче пресідуітъ де алесул ымпърат. Ын нумітул хрісов пентру а курма ынрыуріре Папеі ын трѣба ынтронъреі де реул кърuіа се ші фъку лецѣ ну се зісе чева. Муріндъ ымпъратул пънъ ла алеџіре се леџюі а пурта регенца ымператоріеі електорул де Саксоніа ші чел де Палаціу. Карол пентру аші фаче ун веніт ші 'нсуші дрітул ка прін але сале декретурі ымпърътіші съ поатъ фаче боерії дупре плакъредікънд ла дігнітате чева сокоті атът персоана кът ші цѣра, дупъ каре ла 1349 прінціпатуріле Мекленбург Люксембург, Бар, Юлік ші Берг се рыдікъръ ла Ранг де Дукатурі. Ла 1378 Тіролул къзу супт Аустріа."

Ынсъ ші ын урма леџуірілор нумітулуі Хрісову нумаі пуціне не орындуеле ші черте урмъръ ку алеџіре персоанеі ымпъръціtoаре. Ымпъратул ынсъмна пуціне прінціпії ші нобілії вецуіа деспотіку ші ын лупте неконтеніте, претутіндене чел маі путернік ымпілънд ші пръдънд німіне ера сігур пе сіне ші пре але сале.

1378. 1400. Дела 1378-1400. домні алесул де ымпъ а: Венцеслау фіюл луі Карол ал IV. Доі ца тѣуро цінтѣ а статорнічі

торнічі лініщѣ ші сігꙋранціа пꙋблікъ; Дрепт ачѣста Корпорацііле Свабіеі організеръ Федераціа Свабікъ, асемінѣ фъкꙋръ аі Рінꙋлꙋі, ꙟншіі кавалієріі се ꙋніръ ꙟн социєтъці прекꙋм аі Леꙋлꙋі, аі Корнꙋлꙋі, аі лꙋі Џілом, Георгіє ш. а. даръ тотꙋші ꙟнзъдар къ кіар ачесте федерате социєтъці аџꙋнсе маі перекꙋлоасе афі декѫт сінгꙋратічіле персоане але кавалієрілор лотрі.

Венцеслаꙋ къꙋта се ꙟнтіндъ пꙋтерѣ са ꙟмператоріалъ, ші фіінд къ пентрꙋ але лꙋі продігалітъці єра не авꙋтвоі прін жъфꙋірѣ Ноблесеі ші а Клерꙋлꙋі асе аџꙋта ꙟн рамꙋл фінанцелор, прін асемінѣ апꙋкътꙋрі трасе асꙋпръші ꙋра ші ла 1393 се депꙋсе де кътръ Нотабілії Боемеі; Ꙗръ ла 1400 де аі Германіеі. 1400.

Роберт де Палаціꙋ се прокламъ де ꙟмпърат ші пентрꙋ асе ꙟмаредічі де тітлꙋл ші корона Романъ, єкспедꙋі ꙟн Італіа, къ дела конфедераціа че ꙟнкегасе Бенедікт ал 12 ꙟнтре прінціпії Італіеі, ꙟн фрꙋнтѣ кърора ста партіда џібелінъ кꙋ скопос аші апъра неатѫрнарѣ де кътръ алешії ꙟмпъраці аі Германіеі, ачестіа єра невоіці аші дїскїде дрꙋмꙋл ꙟн єа пентрꙋ ꙟнкоронаре нꙋмаі кꙋ арма. Роберт ꙟн асемінѣ єкспедіції фꙋ не норочіт ꙟмвінгѫндꙋсе ꙟн бътъліа де лѫнгъ Гварда. Ꙟн локꙋі се алѣсъ де кътре осебітеле партізі трії Венцеслаꙋ фіюл лꙋі Карол Сігісмꙋнд ал Ꙋнгаріеі ші Іодокꙋс ал Моравіеі ꙋнкюл лꙋі Венцеслаꙋ, карії алкътꙋіа трії Ꙟмпъраці, ꙟнсъ ші трії Папі. Чії доі ресігнѫнд ръмасіръ ла 1410 Сінгісмꙋнд сінгꙋр. 1410.

Гѫлчевіле ші ꙟмпърекеріле че ꙋрма кꙋ алеџірѣ 1438

ꙟм-

ꙟмпърꙋцїлор де асемѣнѣ се фъчѣ шї ꙟн статꙋл Їерар-
хїеї кꙋ алецїѣ папїлор адесе унелтїте де кътръ
ꙟншїї ꙟмпъраці бѫнтꙋїції де тронꙋл апостолїкꙋ ал
Ромеї, шї прекꙋм де о парте прїнціпїї асемѣнѣ де ал-
та Кардїналїї алецѣ, кѫте доъ шї маї мꙋлці Папї.
Сїгїсмꙋнд воїнд алїнїшї шї дескїнзърїле Бїсерїчеї о-
рѫндꙋї асе фаче ун сїнод ꙟн Констанца, кареле се ꙟнче-
пꙋ ла 1414. Аїче се депꙋсе трїї контра-папї шї се
ꙟнтърї Їоан XXIII. Еретїкꙋл Їоан Хꙋс Теологꙋл дїн
Прага цюдекѫндꙋсе де Сїнод се арсе, атаре фаптъ
де крꙋзїме продꙋсе сїцеросꙋл ръсбоїꙋ ал Хꙋсїцїлор
урмъторїї ꙟмвъцетꙋрїлор лꙋї Хꙋс сꙋб Дꙋкꙋл лор Цїска.
Четеле фанатїче ръспїнсъ оштїле лꙋї Сїгїсмꙋнд дїн
Боемїа, шї фꙋлцерѫнд ꙟн Германїа пе унде аџюнсеръ
о бостꙋръ. Нꙋмаї пъчꙋїтоарїле декретꙋрї але Сїнодꙋлꙋї
де Басїлеа шї ꙟмпърекерїле Хꙋсїцїлор фъкꙋръ капът ръ-
сбоꙋлꙋї. Сїгїсмꙋнд ꙟн атаре ꙟнпрецюрърї невоїт де лїпса
монетеї вѫндꙋ Контелꙋї Фрїдерїк де Нꙋремберг Маркїона
тꙋл Електорїал де Бранденбꙋрг ꙟн патрꙋ мїлїоане галбїнї.
Дꙋпъ моартѣ лꙋї Сїгїсмꙋнд царъ се сꙋї каса Аꙋстрїеї пе
тронꙋл ꙟмперїал кꙋ Алберт II ла 1438, акꙋм аџюнгѫнд
Корона пе капꙋл прїнцїпїлор пꙋтернїчї се ꙟнчепꙋ о маї
фаворїтоаре епохъ пентрꙋ Германїа, анархїа шї ꙟмпъре
керїле се ꙟнфрѫнъръ, дрїтꙋл маї пꙋтернїчїеї се стѫмпї
прїн ꙟнтокмїте лецꙋїрї шї трїбꙋналꙋрї, цѣра се ꙟмпър-
цї ꙟн маї мꙋлте цїркꙋрї сꙋбт-ордїнате, пꙋтерѣ націо-
налъ се ꙟнтърї прїн оштїрї бїне органїзате командꙋїте
де генералї бравї, Сїноадїле де алтъ парте ꙟнтокмїръ

стꙋлꙋл

стаѹлѹл бісерічеі, пріи каре аѫѹнсе Імперіа Романо- Д. Х.
Германѫ а фі респектѹітѫ де кѫтрѫ чії дін лѫѹнтрѹ ші
дінафарѫ, іар ꙟмпѫратѹл асе'пріві ка чел ꙟнтѫїѹ прінціп
ал крещінѫтѫцеі. Магнаціі ші сѹп домніторіі дѹпре ек-
семплѹл кѹрцеі ꙟмпѫрѫтещі се ꙟнтречѣ ꙟн бѹнеле ре-
форме, чівілізаціа, ꙟндѹстріа ші щіінцеле се ꙟнаінтарѫ
пріи ꙟмформарѣ соціетѫцілор Меркантіле де Рін ші
Свабіа, пріи ꙟнтемеіерѣ Інстітѹтѹрілор де ꙟвѫцѫтѹрѫ,
ꙟнтре каре де ꙟнсѫмнатѹ Ѹніверсітатѣ Прагѫі ꙟм-
фіінцатѫ ла 1348, чѣ де Хаідемберг ші Колоніа ла
1388, чѣ де Ліпсіа ла 1409, чѣ де Басілеіа ла 1460,
чѣ де Могѹнціа ла 1477.

Дела 1438 - 1440 ꙟмпѫрѫці Алберт. Ачеста нѹ 1438 1440.
пѹцін ар фі ісбѹтіт ꙟн оборѫрѣ ꙟмпілѫрілор ші спорюл
Індѹстріеі дінѹ л'ар фі рѫпіт тімпѹріѹ моартѣ. Лѹі ѹр-
мѫ пѫнѫ ла 1493 Фрідерік III Дѹкѹл де Аѹстріа. Ꙟн
зілеле ачестѹіа кѫзѹ ꙟмперіа Візантінѫ сѹп Тѹрчі
ла 1453. Фрідерікѹ атрібѹі касеі сале Аѹстріене тітлѹ
де Архідѹкат, еар фѹ нѣкорочіт ꙟн ресбоаеле че аѹ авѹт
кѹ Ріга-Ѹнгаріеі Матеас Корвінѹс.

Італіа.

Ла 476 ꙟнсѹші домніа престе Італіа Одоакрѹ кѫпі- 476.
теніа четелор варваре Германо-Хѹніче, кареле ꙟн ѹрма
морцеі лѹі Атіла, ꙟн акѫрѹіа арміе сервісе, фѹ пріміт кѹ
аі сеі ка мерченарі ꙟн арміа Романѫ, ел черѹ дела Ромѹ-
лѹс Аѹгѹстѹлѹс ка дѹпре пілда Фрацілор лѹі варварі
Трансалпіні се лісе дае ꙟн посесіе о атріа парте дін

пѫ-

пъмѫнтꙋріле Італіеі, ѫнсъ некъпътѫнд кꙋ пꙋтеръ армелор че лісе ѫнкредінцасе, рестꙋрнъръ тронꙋл мізерабілор аічѣ домніторі кꙋ нꙋме де ѫмпъраціі Романілор, де каріі прін 20 ані дела Онорїе се петрекꙋсе врео зече,

Острогоцій скъпаці аші ждеръ де сꙋп югꙋл Хꙋнілор авꙋ д къ ітеніе пе Теодомір ка ші Одоакрꙋ се сꙋпꙋсе ѫмпъраціілор Бізандіні, кꙋ кондіціе а фі ѫнгъдꙋіці ѫн церіле пенедꙋнъвіче ші алісе да сімбріе 300 Літре аꙋр пе ан, дрепт каре нꙋ нꙋмаі се нꙋ факъ вре о пръдъчꙋне ѫн статꙋріле Романе, даръ кꙋ але лор арме се апере комфініїле Імперіеі деспре ѫнкꙋрціръ алтор Гінте варваре, чі ар фі пꙋтꙋт нъвълі дела Понт. Ші пентрꙋ кредінца пъзіреі трактатꙋлꙋі ѫнкеіат кꙋ ѫмпъратꙋл Марціан ла 450 се трімісе Теодорік фіюл лꙋі Теодомір ка ꙋн обсїд ла кꙋртѣ Констандінополеі. Тѫнъръл Теодорік кресkѫнд аіче ка алт Філіп ѫн Теба ші ѫнзестрѫндꙋсе кꙋ щїінце дꙋпъ че ѫн ꙋрма морціі тътѫнесеꙋ ла 475 фꙋ прокламат де къпітеніе Гоціїлор нꙋ се мꙋлцемі а ремѫне ѫн стіпꙋлаціїле трактатꙋлꙋі іскъліт де пъріннтіле лꙋі ші фъкꙋ претенціе алісе ѫнгъдꙋі посісії ѫн Місіа, Дачіа ші Паноніа ші алісе маі мъріі саларюл. Кꙋртѣ Константінополітѣнъ, ꙋнде ѫнпъръцѣ Зенон, възѫнд че пъціce Апꙋсꙋл, ка сі скапе де вечінътатѣ лор ѫнвоі ла 489 се експедꙋіаскъ ѫн Італіа де а бате пе ꙋзꙋрпаторꙋл Одоакрꙋ ші дꙋпъ крꙋнте бътъліі ѫмвінгѫндꙋл ла 493 ѫмфіінцеръ домніа Острого тікъ ші Італіа фъръ а маі къпъта лівертатѣ пердꙋтъ, пентрꙋ а еі не вреднічіе скімбъ нꙋмаі югꙋл ші деспоціа.

Цюмътаті де век трікȣсе ѫнчепѫнд дела 476 кȣ Д. Х.
Одоакрȣ ръстȣрнъторюл тронȣлȣї Роман де апȣс пѫнъ ла 527 ѫн зїліле лȣї Їȣстініан де кѫнд Італіа џемѣ 627
сȣп џюгȣл варварілор Острогоцї гѫрѫ'нпартѣ Сȣдіка се ѫнкъолка де Вандалї нъвълїторї дін Африка. Папїї Ромеї ѫнчепѫнд дела Сф: Іларіе ка пъсторї аї Бісерічеї лȣї Хс: шї пърінцї аї крещінілор Італіеї нȣ прежетъръ асе адресȣї кътръ рѫмасȣл ѫмпърат ал Романілор дін Константінополе черѫнд аџюторюл асе скъпа векѣ патріе де џюгȣл пъгѫнілор шї а варварїлор. Мізернічїїле дін лъȣнтрȣ де каре се бѫнтȣіа шї оріенталії нȣї ѫндъмнъ а фаче пасȣл пѫнъ ѫн зїліле марелȣї Їȣстініан. Ачеста дȣпъ че бътȣ прін ерȣл Белізаріе пе Першї ѫн Асіа, шї пе Вандалї ѫн Африка, дȣпъ рȣгъмінтѣ Папеї Феликс IV трїмісе ѫмвінгътоарѣ са арміе
шї ѫн Італіа ла 530, шї прекȣм Стїлік пе Вісігоцї ѫн 530
зїліле лȣї Оноріе де асемінѣ Бравȣл Белізаріе шї ȣрмъторюл сеȣ Нарчіс бътѫнд пе Острогоцї Домніцї де Тотїла шї Алігер сȣпȣсе Імперіеї Романе де ръсъріт Італіа, пре карѣ о адміністръ ѫмпъратȣл прїнгȣвернаторї нȣміцї ексархї резідȣїторї ѫн Равена.

Ла 568 фіінд Ексарх Лонгїн ȣрмъторюл лȣї Нарчіс 368
ѫнкȣрсеръ Лонговарзїї сȣп дȣкȣл Албоїн шї окȣпаръ Італїа нордікъ кȣ Равена капїталіа ексархатȣлȣї, де аіче се ръвърсеръ маї престе тоатъ цѣра, кȣртѣ Константінополітѣнъ фіінд акȣм непȣтінчоасъ Папа Стефан ал 3леа с'адресȣї кътръ Піпін домнїторюл Францїеї, черѫнд аџюторю спре мѫнтȣірѣ еї, Пепін експедȣінд ръ-

Д. Х. тȣрнъ тронȣл Лонгобарӡілор, ȣнді домнѣ Аістȣлфȣ ла 754 ші апȣкѫнд Равена капіталіа ексархітȣлȣі о хъръӡі Папеі ка о зестре а сф: пентрȣ, ѫмфіінцѫнд статȣл еклісіастік, дȣпъ каре ацюнсе асе 'мпърці Італіа, ла Норд ѫн Францезъ, ла міжлок ѫн Папікъ ші ла Сȣд ѫн Біӡантінікъ.

Дін епоха крȣчіатеі пънъ ла а 13а сȣтъ се кȣрмъ кȣ тотȣл ѫн рѫȣріре ші претенціа ѫмпърацілор Романі асȣпра Італіеі де сȣс, прекȣм дȣпъ ачѣста ші ѫнрѫȣріре Спаніеі і а Францієі че ѫнтрасъ ѫн пърціле сȣдіче, къ прекȣм дескордіа аціцатъ ѫнтре Цібелині ші Гвелфі кȣрмъ інфлȣенца ѫмпъратȣлȣі Герман ла нордȣл еі; де асемінѣ прін інтріга пȣсе ѫнтре дінастіа де Арагоніа ші ѫнтре чѣ де Анжȣ тот прін ȣнелтіріле Папеі, кареле ѫмбіе пре ȣнȣл песте домніре челȣіалалт се інтеріръ дін партѣ де ціос амѫндоъ партізіле, дȣпъ каре се ѫмформъ дін тоатъ Італіа 10 статȣрі неатѫрнате ші анȣме, Міланȣл, Мантȣа, Модена, МонтеФерато, Піемонте, Генȣа, Тоскана, Бенеціа, статȣл еклісіастік, Неаполе кȣ Сіціліа.

Міланȣл 1318 Статȣл Міланȣлȣі ла 1318 кѫпѫтъ домні дін фаміліа Вісконте.

Мантȣа Мантȣа дін Фаміліа Гонцага.

Модена 1452 Модена ші Реціа дін фаміліа Есте ла 1120 ші апоі дін Барсȣ. Ꙗръ ла 1452 се наінтъ ла Дȣкат.

Монтеферато МонтеФерато кѫпѫтъ пе девііторії дін прінцеса Беӡандінікъ Иоланта Палеологіна.

Паімон

Піемонтȣл шї Савоіа каріле се цінѣ маї наінте де Бȣргȣндіа къпътъръ пе Бертолд Контіле де Маȣріна. Ла 1016 се декларъ неатѫрнатъ. Ꙗмадеȣс III ла 1111 се фъкȣ конте де Імперїе шї Ꙗмадеȣс VIII ла 1416 Дȣкъ де Савоіа. Д. Х. Піемонтȣл 1016 1416

Генȣа ꙟн Епоха Крȣчіатеї Ера ȣн франкостат, прїн ꙟнтінса новігації шї комерцȣ ꙟнаȣдȣіндȣсе се'наінті шї аџюнсе ла 1290 Флота са домнітоаре песте Медітерана шї песте інтересантеле портȣрї але мареї Негре. Ла 1389 къпътъ Генȣа доџї домніторї пе віацъ, пȣтерніціа Геновеї се ковѫршї де кътръ а Венеціеї шї а Порцеї Отомане де каре ꙟмпедекатъ ꙟн негоц деде ꙟннапої ꙟнкѫт се въѕȣ невоітъ асе сȣпȣне Францієї. Генȣа

ꙟн Тоскана аФлѫндȣсе Квелфіі ка Маркіонї шї апої ка Дȣчї къȣта асе фаче не атѫрнацї, кѫнд Фрідерік 1ї прїн віндере отрекȣ ла каса Хохенстаȣфен, мȣлцї магнацї се ꙟндесеръ ла а Еї Домніе, пѫнъ че ꙟн сфѫршіт аџюнс' асе'мпърцї ꙟнтре Џебелінї, карії резідȣїа ꙟн Піѕа шї ꙟнтре Гвелфї чі резедȣіа ꙟн Флоренца. Тоскана

Ла 1400 Флоренца се дестенгȣї ꙟнтре тоате челеланте статȣрї але Тосканеї, пре кȣм Ера Сіена, Лȣка, Парма, Піаченца, авѫнд де Домніторю дела 4000 пе фамеліа Медіче, ꙟнтре карії де ꙟсъмнатȣс Космȣс Медіче мареле кȣлтівіторю ал щіінцелор шї ал мъестрїілор. Ла 1278 се стѫмпъ ꙟн Флоренца чел ꙟнтѫї леȣ де аȣр нȣміт фіорін. Ла 1551 імітѫнд стъмпъ шї прінціпіі Германіеї асемїне леї де арџінт нȣміндȣї Гȣлден сѣȣ Ꙗȣреї де Рін. Флоренца 1400 1278

Д. X. Венеції Венеціа прекꙋм вѫꙁꙋрѫм семфіінце ꙟн лагꙋнеле Адріатічеї дін фꙋгѫторії політіеї Аквілеа сꙋрпатѫ де Атіла. Арміа крꙋчіатѫ каре аꙋ требꙋінцѫ де флота венеціенілор деді фаворітоаре окаꙁії алісе ꙟнаінте статꙋл прін ꙟнтіндерѣ комерцꙋлꙋї ші посесіілор атѫт пе цермꙋріле ші інсꙋліле медітеранеї апꙋкѫнд дела Константінолітанї Кіпрꙋл, Крітꙋл, Мореіа, дела Ꙋнгꙋрї Далмаціа кѫт ші пе але Мѫреї негре кꙋпрінꙁінд Крѫмꙋл, дела ачесте посесії се ꙟнкаіерѫрѫ ла бѫтѫліе кꙋ рівалііле статꙋрї комерціале Генꙋа ші Піꙁа, ресбоаеле кѫрора цінꙋ-
1250 рѫ 130 ані ꙟнчепѫндꙋсе дела 1250 пѫнѫ ла 1396.

Пꙋтерѣ арістокраціілор ковѫрші пе адоміторюлꙋї Доџе
1472 ші пе апопорꙋлꙋї. Ла 1472 се ꙟмфіінцерѫ нобілії ꙟн мѫна кѫрора ста фрѫіле гꙋвернꙋлꙋї. Ші дꙋпѫ кѫдерѣ Генꙋвеї се ꙟнтінсерѫ атѫт ла нордꙋл Італіеї ꙟн Лонгобардіа, кѫт ші ла сꙋд ꙟн Січіліа депе ꙋнде се ꙟнкаірѫ ла бѫтѫліе кꙋ Франціа ші Спаніа. Ії дескоперірѫ ші дрꙋмꙋл ꙟнцюрꙋл Афрічеї, кѫтрѫ капꙋл Бꙋнеї Спенцѫ, ші кꙋ ачѣста дескісе калѣ кѫтрѫ Остіндії, дарѫ кіар ачесте інтересате дескоперірї пентрꙋ негоцꙋл ꙋневерсал скімбѫнд дрꙋмꙋл ші кꙋрсꙋл комерцꙋлꙋї ꙟнфлоасꙋл аатор статꙋрї прекꙋм ачелор цермꙋріте декѫм статꙋрѫ спре ꙟнпоірѣ афлѫторілор.

Статꙋл Еклісіатік.

Прін ресбоюл крꙋчіатеї нꙋпꙋцін крескꙋ пꙋтерѣ Папеї, ꙟнсѫ еа фꙋ респектꙋітѫ маї мꙋлт пе дінафарѫ декѫт ꙟнлѫꙋнтрꙋл, ꙋнде нобілеса ісе опꙋнѣ

де апърърѣ. Апої чертіле кꙋ Франціа сꙋп Філіп 4ле Д. Х.
Бегꙋст, дін каре ꙋрмъ стръмꙋтарѣ резедінцієї дела
Рома ла Авігніон пітрекънд аіче дела 1306-1378, 1306
мікшꙋръ кът ва пꙋтерѣ Теокраціїї, карѣ се девілъці
ші маї мꙋлт дꙋпъ че амбіціа ші інтересꙋл ѫмпъръке
пе пъріцїїї Бесерічеї ка ші пе прінціпіїї секꙋларї, ѫн-
кът ѫндесіндꙋсе маї мꙋлці дꙋпъмодꙋл лꙋї Сімон ла
тронꙋл Корифеїлор се възꙋ алегъндꙋсе кѫте доі ші
трії папі де о датъ, карії ѫмбрънчіндꙋсе дела трепте-
ле алтарюлꙋї аціꙋнсе а аве требꙋінцъ де аціꙋторюл дом-
ніторілор лꙋмещї пентрꙋ аї ѫмпіла ші сꙋпт асемінѣ
ѫмпрецюръри асакріфіка дрітꙋріле Теокрацієї інтере-
сꙋлꙋї ші патімілор.

Ла 1448 Папа Нікꙋлаю 5ле ꙋн бърбат пре кът де 1448
бꙋн ла сꙋфлет пре атѫта ші політік, сꙋіндꙋсе пе трон
ѫнкеіе кꙋ маї мꙋлте статꙋрї конкордатꙋрі статорнічі-
тоаре де паче прекꙋм кꙋ Германіа ѫн Ашафенбꙋрг ла
1448, прін сінодделе че фъкꙋ, ѫнтре каре де ѫн-
семнатꙋї чел де Флоренца пентрꙋ ꙋніре бісерічеї ръ-
сърітꙋлꙋї кꙋ а апꙋсꙋлꙋї, ꙋнде саꙋ афлат ші Мітропо-
літꙋл Молдавієї, се сіргꙋі а ѫнтърі догма бісерічії
Романе ш'асігꙋра тоіагꙋл пъсторієї сале. Ѫн ачещї ані ла
1458 статꙋръ ші Півс 2ле ꙋн пре ѫмвъцат бърбат, 1458
фостꙋл ка алт Фотіе маї ѫнаінте міністрꙋ ѫмпърате-
ск сꙋпт нꙋме де Енеас Сілвіꙋс. Ѫн епоха діскоперірі-
реї деконтенентꙋл Амерічеї се афла Алексанрꙋл VI.

Не-

Д. Х.
1098

Неаполе.

Неаполе ші Січіліа ꙟмбінате къзꙋ, ла 1098 сꙋп Домніа Норманілор, ла 1130 Рогер 2ле шінсꙋші тітлꙋ
1189 де рігъ. Ла 1189 прекꙋм бъзꙋръм къзꙋ, прін късъторіе сꙋп Фамілія ꙟмпърѫціто аре Хохенстауфъ, Фреде-
1216 рік 2ле ла 1216 ꙟнтемие Ꙋніверсітатѣ де Неаполе ші
1254 Фъптꙋї мꙋлт пентрꙋ ꙟнаінтірѣ статꙋлꙋї. Ла 1254 дꙋпъ моартѣ лꙋї Кодрат ал VI прекꙋм се паре ꙟнвенінат де натꙋралꙋл сеꙋ фрате Манфред се сꙋї ачеста пе тронꙋл Неаполіеї ші ал Січіліеї ші пентрꙋ аші ꙟнтърі Домніа се ꙟнкꙋмнъці кꙋ Пентрꙋ де Арагоніа, дꙋпъ каріле мъріть пе сорꙋса Констанціа. Ієрархꙋл Ромеї кареле Фіреще нꙋ сꙋферѣ асе ꙟнтінде пін Італіа фъмілія Домніторілор ꙟмпъраці ꙟн Германіа, кꙋ атъта маї вѫртос не лецюітꙋл Манфред пре кареле ші Блъстъмасе, сокотінд тоате статꙋріле Крещіне Беніфічії але тронꙋлꙋї апостолік ꙟмпрꙋмꙋтате фіілор бісерісеї сале Клемент IV кемъ ла тронꙋл Неаполіеї пе Контіле де Провінціе Карол д'Анжꙋ, фрате кꙋ Лꙋдовік 9ле сфѫнтꙋл, Ріга франціеї, кꙋ ꙟндаторіре а ръспꙋнде пе тот анꙋл ꙟн камара апостолѣскъ ꙋн трібꙋт кꙋ нꙋме де філотім. Дечі ꙟнтрѫнд Карол кꙋ мѫнъ ꙟнармать ꙟн атакꙋл че авꙋ кꙋ Манфред лѫнгъ Беневенто, каріле нꙋ врѣ се щіе де афꙋрісеніа Папеї, къзꙋ ꙋчіс афꙋрісітꙋл, ші ꙟмвінгъторюл се сꙋі не
1269 тронꙋл Нормано-хохенстауфікꙋ ла 1269. Престе пꙋцін се іві тѫнърꙋл Корадін, фіюл лꙋї Кодрат 4ле претіндꙋіт кꙋ арма дрептъціле фаміліеї сале Хохенстауфъ а-

сꙋпра

сꙋпра Неаполеї, дарꙫ'нкꙫтꙫлїа де лѫнгꙫ Талїа Коцо Д. Х.
ꙟмпїнгѫндꙋсе кꙫꙋ прїнс шї се ꙋчїсе де мѫна крꙋдꙋлꙋї
Карол. Ꙟнсе фїїнд кꙫ нїчї о нелцюїре нꙋ рꙫмѫне пꙫнꙫ
ꙟнсфѫршїт непедепсїтꙫ, Сїцїлїенїї аџюнгѫнд ꙟн ка-
пꙫтꙋл рꙫбдꙫреї пентрꙋ оропсїрїле сꙋферїте де ла Фран
цезїї тїранꙋлꙋї Карол ꙟн сѣра лꙋнеї Пацїелор ла 1282 1282
сꙋп дедꙋчере Медїкꙋлꙋї Прочїда, ꙋчїсе пе тоцї Фран-
цезїї, атаре омор се нꙋмї ꙟн Їсторїе весперꙋл Сїцїлїан.
Петрꙋ де Арагонїа лꙫсатꙋл де кꙫтрꙫ Корадїн мꙋрїнд
клїроном шї ꙋрмїторю дрїтꙋрїлор касеї Хохенстаꙋфꙫ
кареле фꙋ шї ꙋнелтїторюл революцїеї весперꙋлꙋї се прок-
лꙫмꙫ де Рїгꙫ ал Сїцїлїеї шї кꙋ асемїне прїлеж ꙟнтрꙫ
домнїторїї Спанїеї прекꙋм шї аї Францїеї кꙋ посесїї
ꙟн Їталїа.

Ꙟн Неаполе се цїнꙋ Фамїлїа Анжꙋ пꙫнꙫ ла 1382 пе
кѫнд дꙋпꙫ че се сꙋї пе тронꙋл Ꙋнгарїеї Роберт стрꙫ-
непотꙋл лꙋї Карол де Анжꙋ фїюл сеꙋ Андреас ꙟнсо-
цїт кꙋ варѫса Ана аџюнсе а домнї ꙟн Неаполе, сꙋпт
асемїне релацїе армїа Ꙋнгарїеї се прелꙋмблꙫ прїн ста-
тꙋл Неаполетан бꙫтѫндꙋсе пентрꙋ дїнастїа Анжꙋ ꙟн
контра челеї де Арагонїа домнїтоаре кꙋ рївалїтате, ꙟн
сфѫршїт Арагонїанꙋл Алфонс 5ле ла 1420 ꙟн корпꙋ- 1420
рꙫ кꙋ Сїцїлїа шї Неаполе.

Їспанїа.

Маї ꙟнтѫї Фїнїченїї дꙋпꙫ ачеста Картагїнезїї, апої
Романїї кꙋпрїнсерꙫ ꙋнїї дꙋп'алцїї Їспанїа пꙫнꙫ ла ꙟн-
кꙫлкаре Гїнтелор Германе де ла норд, атꙋнче се ꙟн-

кꙫлкꙫ

кълкъ де Алані, Сфеві ші Вандалі прекарії ꙟнтеріна Візіґоції ꙟмфіінцеръ аіче ꙋн рігатꙋ.

Візіго-ції. Дꙋпъ моартѣ марелꙋі Теодосії, акъруіа фрікъі цінꙋръ ꙟн фрѫꙋ, ла 395 порнінд сꙋп капітеніа лꙋі Аларік дела ріпіле Дꙋнъреі ші анꙋме дін Місіа ꙋнделі ꙟмвоісе адескалека Валенсъ се ръвърсеръ ꙟнтоатъ пенінсꙋла Емꙋлꙋі. Трачіа, Мачедоніа, Гречіа ші Іліріа се фъкꙋ де прадъ дісперацілор ші крꙋзілор варварі. Ла 398 Стілік бравꙋл ші ꙟнцелептꙋл міністрꙋ ал лꙋі Оноріе алергъ кꙋ легеоанеле апꙋсꙋлꙋі спре мѫнтꙋірѣ ресърітꙋлꙋі. Гоції інтеріці дін Гречіа ꙟнкꙋрсеръ ꙟн Італіа. Рома се аменіца де ꙟнкрꙋнтателе лор армеі Стілік бътѫндꙋсе лѫнгъ Полен ла 403 Март 29 статꙋ адоа оаръ ꙟмвінгъторю ші мѫнтꙋіторю Італіеі, таръ Оноріе каріле пітречѣ аскꙋнс пін четъціле ꙟмперіеі ші ꙟн сфѫршіт ꙟнкꙋнџꙋрат де Гоці ꙟн Асті, де ꙋндел мѫнтꙋі Стілік, авꙋдріт ачере съ ісе факъ ꙋн стрълꙋчіт тріꙋмф кꙋ інскріпціе: Getarum Natiorum in omne aevum domtam. „Пентрꙋ вечніка стърпіре а націеі Гоцілор. Даръ нꙋ ꙟнтѫрзіꙋ дꙋпъ че порніт де пісмъ ші ꙟмвоꙋдіт де клівізіторі, върсе ла пієдесталꙋл тріꙋмфꙋлꙋі сѫнџеле невіноватꙋлꙋі Стілік, Дзеꙋ нꙋ ꙟнгъдꙋі армѫне непедепсітъ ші ачастъ фъръ де леџе, Аларік, кареле петречѣ пінтре мꙋнції Алпілор кꙋм се ꙟнщінце де оморѫрѣ ꙟмвінгъторꙋлꙋі сеꙋ а къруіа фрікъ аціпѣ ꙟн фрѫꙋ, нъвълі дін ноꙋ ꙟн Італіа, стръбътꙋ ла 410 не ꙟмпедікат пѫнъ ꙟн Рома домнітоарѣ лꙋмеі ші дꙋпъ че прін шесе зіле прадъ авꙋціїле а-

дꙋнате

адѹнате дін Вістеріїле лѹмеї ші арсе мъреціле палатѹрі Д. Х.
декорате кѹ арістѹргімеле четъцілор сѹрпате де еа, о
паръсі маї ѫн старѣ ѫн карѣ се възѹ о дініоаръ Кар-
тагѹл ші Карінтѹл кѹчеріте де Генераліі Романі.
Італіа тоатъ сѹфері кѹ маї мѹлт сѣѹ маї пѹцін пъ-
ціріле капіталіеі, ѫн сфѫршіт мѹрінд Аларік, Оноріе
пентрѹ а домолі пе ѫмвінгъторіі сеї ѫнвоі ѫнсоціре
сѹрореі сале Плачідеіа кѹ Атаѹлф фрателе лѹї Аларік,
дечі прін органѹл фемеіеі крѹцінд-се домніторюл апѹ-
сѹлѹї се ѫндѹплікъ маї ла ѹрмъ ші варварѹл сі експе-
дѹіаскъ ка Генерал ал Романілор асѹпра Бѹргѹнзілор нъ-
въліторі ѫн Галіа ші а Сфевілор, Аланілор і Вандалілор
нъвъліторі ѫн Спаніа. Ліче дѹпъ крѹнте лѹпте кѹчері
Барцелона ші ла 415 къзѹ Асасінат. Лѹї ѹрмъ Валіа 415
алесѹл дінтре къпітеніііле арміеі, ѫн ачесте тімпѹрі
кѹпрінзінд Гоції ші провінціа Галікъ Аквітаніа, ѫнте-
меіе ла 419 чел ѫнтѫю стат Готік алкътѹіт дін Сѹдо- 419
галіа ші Нордо-спаніа акъріа капіталіа стътѣ Толоса.
Ачест рігат ексісті де ла 419 пънъ ла 711 прін 219
ані ѫн каре діестімъ авѹ 29 де рігі, дін ачестіе дѹпъ
Атаѹлф ѫнтемеіторюл, маї вреднічі де ѫнсемнат стътѹ-
ръ Бравѹл ші прѹдентѹл Валіа, каріле се ръзбоі кѹ но-
рочіре ѫн протіва Аланілор, Сфевілор ші Вандалілор.
Екселентѹл Еѹрік чі кѹчері маї тоатъ Спаніа. Ла 652
Інімосѹл ѫнтрепрінзеторю Валба кареле се лѹптъ норо-
чіт кѹ Аравіі ѫн Норд Афріка. Ла 711 Вітіза.

Дѹпъ моартѣ ачестѹіа ѫн а 8а сѹтъ ла 712 Аравіі 712
нѹміції Сарачіні ші Маѹрі пентрѹ къ веніръ дін Маѹ-

Д. Х. рітаніа ꙟнкълкъръ Спаніа сȣпт'дȣкȣл Абдерат"адȣші
де кътръ ȣн конте спаніол нȣміт Юліан, пентрȣ афрон-
тȣл чії фъкȣсе Візіготȣл рігъ Родорік, ші пері ꙟн
бътъліа кȣ Арабії лѫнгъ Ксерес.

Ꙟн пȣціне лȣні трії патріmі де Іспаніа фȣ сȣбџюгате
де кътръ Маȣрі, карії ш'алѣсъ де капіталъ політіа Кор-
дȣва, ръмѫінд Спаніолілор нȣмаї мȣнції Астȣріеі, ꙟн
карії се'ндосісе осѣмъ де магнаці сȣп дедȣчерѣ прін-
ціпȣлȣї Пелагіа ші Петрȣ де Кантаврia.

Кодрії ші чепішȣріле стѫнчілор мȣнтелȣї Аȣсена
ші Пена ера фортеца лор, іаръ сатȣл Геіон резіденціа.

Де аіче фъкѫнд ексқȣрсії асȣпра Маȣрілор, дȣ-
756 пъ мȣлте сінџероасе бътълії Дон Фроіла ла 756
913 кȣчері Овіедо ші дȣпъ 150 ані ла 913 Ордоно Іле
се ꙟнтінсе ші ꙟнтемеіе рігатȣл де Леон. Ꙟн ачесте
тімпȣрі се рекȣчері де прінціпії Крешіні Галіціа ші
шесȣріле Ебрȣлȣї де сȣс, каріле ꙟнтъріте кȣ маї мȣлте
кастелȣрі се нȣмі Кастіліа, ꙟмфіінцѫндȣсе комітатȣл де
Бȣргос, ші дȣпъ че бътȣ Карол Мартел пе Арабі късȣ
Спаніа остікъ прекȣм Навара, Арагоніа, Каталоніа,
Кастіліа ноаъ сȣп Фрѫнчі, пре каре маріле Карол ле
гȣвернъ прін аї сеї Коміші.

Ꙟн епоха къдереї Каролізілор неатѫрнѫндȣсе гȣ-
вернъторії Спанієї се ꙟмфіінцеръ ші аіче маї мȣлте рі-
гатȣрі, чі нȣ арарe се бъзȣръ ꙟнкъерате ȣна кȣ алта.
1000 Ла 1000 ані домні ꙟн Кастіліа ріга Санко Зле чел
маре, ел нȣ дрітȣл соціеї сале Нȣніа се ꙟнтінсе ші
престе Кастіліа, ачеста мȣрінд ꙟмпърці статȣл ꙟнтре

нії трії а сеї фії, дѫнд лȣї а Горгіе Навара, лȣї Гонцелас Д. Х.
Сопрарва, лȣї Фернанд Кастіліа, кареле кȣ дрітȣл социєї сале Санка се ꙟнтінсе ші престе Леон. Алфонс
VI де Фіюл лȣї Фернанд ла 1015 кȣчері дела Араві Толедо векѣ капіталіе. Ꙟнтре кавалієрії ощіторї ла аседіа нȣмітеї четъцї се афлъ ші Енрік де Бȣргȣн іа віцъ дїн Фамиліа лȣї Ȣго Капет. Алфонс ла 1095 ѫї деді гȣвернъмѫнтȣл церей дінтре Дȣро ші Таїо, Енрік прін кȣчерірї апȣкѫнд локȣрї дела Араві ѫші мъри цѣра ші дела нȣмелі політієї Портȣл о нȣмі Портȣгаліа. Маї кȣ фері-чїре се ръсбоі фїюл сеȣ Алфонс I ла 1128, кареле кȣчері бенецітȣл пъмѫнт Алентію, ші ла 1139 се прокемъ де арміа са рігъ, ꙟнтокміріле фъкȣте де Алфонс ꙟнтърі нȣл стат ал Портȣгалїеї. Портȣ-галіа 1095 1139

Ꙟн Епоха крȣчїатеї Іспанїа се ꙟмпърцѣ ꙟн крещінѣскъ ші Моаметанъ.

Спанїа крещїнъ кȣпрінде статȣріле: Портȣгаліа, Леон, Кастїліа, Навара ші Арагоніа, каріле ȣніндȣсе де кътръ Алфонс 8 ле Енгонȣл лȣї Алфонс VI Домнїторю ꙟн Кастіліа ацюнсе атѫта де пȣтернїк ꙟн кѫт ла 1157
1157 ші інсȣшї тїтлȣ де ꙟмпєратор ал Спаніеї. Лъȣнтрічіле ꙟмпърекерї а Моаметанілор де аічє, карії дȣпъ рестȣрнарѣ дінастїеї Омаїаде сȣпт Хешам IV ле 1038
1038 діскїнъръ Каліфатȣл ꙟн маї мȣлте прїнціпатȣрї прекȣм де Кордова, Севіла, Сарагоса, Алгарбіа, Гранада, Валенціа, Мȣрціа ш. а. Ацюнсе асе ꙟнкъіера ȣнеле кȣ алтеле ші асе дебїла. Домнїторії крещїні фолосіндȣсе дін асеміне казȣрї ле апȣкъ церіле ȣна

 дȣпъ

Д. Х. дѹпъ алта маĭ вжртос ꙟн ѹрма бътъліеĭ де лжнгъ
Толоза дела Сіера Морена, ꙟнкаре Алфонс IX ꙟм-
бінгжнд пе Мохамед пѹтернікѹл домніторіѹ ал Марокѹ-
лѹĭ, веніт ꙟнацюторюл Моаметанілор Спаніолі, сфърѫмъ
пе пѹрѹрѣ тронѹл Ісламѹлѹĭ ꙟнълцат аіче. Пънъ ла
1250 1250 пердѹръ Арабіĭ прін Фердінанд III тоате че-
леланте посесіĭ, рѫмжінд нѹмаĭ кѹ рігатѹл Гранада
1252 шї ачеста сѹп сѹзеренітатѣ Кастіліеĭ. Ла 1252
Алфонс Х фіюл лѹĭ Ферденант се алѣсе де Імпера-
1282 тор ал Романілор. Ла 1282 Петрѹ IV фіюл лѹĭ
Ꙗкоб I Ріга де Арагоніа кѹпрінсе інсѹла Сардіаніа, Сі-
цілія шї маĭ апоĭ Неаполе. ꙟн Навара кѹ Гарсіас IVле
ла 1135 се сѹї о ноѹъ дінастіе пе трон. Кѹ Іоана
фіїка лѹĭ Тіболт I се деді Навара зестре лѹĭ Філіп
IVле Ріга Франціеĭ. Спаніа акѹм ꙟмфлорѣ прін індѹ-
стріе, навігаціе шї комерцѹ.

ꙟмформателе рігатѹрі Спаніоале де Леон, Кастіліа,
Навара, Арагоніа шї Каталаніа прін ꙟнкѹскрірі шї зе-
стрѹрі адесе ацюнсе авені сѹпт о коронъ шї прін ꙟм-
1469 пърцірі ꙟнтре коборжторі іар асе дісбіна, пънъ ла 1469
кжнд се късъторі Фердінанд ал 5ле ріга де Арагоніа
кѹ Ісабела Регіна де Кастіліа, сора лѹĭ Енрік IV ачінчѣ
спіцъ дела Алфонс XI ꙟмбінгъторюл Маѹрілор ла
1340 лжнгъ Саладо. Фердінант фіюл тіранѹлѹĭ
Іоан ал IIле Фратіле лѹĭ Алфонс Vле адоптатѹл де
Іоана II регіна де Неаполе дѹпъ че ѹні сѹпт скіп-
трѹл сеѹ пе ꙟмбіле рігатѹрі кѹ ꙟнтрѹнітіле пѹтері екс-
спедѹі асѹпра ѹнікѹлѹĭ рігат Арабік че маĭ ръмъсесі ꙟн

спедѹі

Гренада, дечі прін ꙋн ръсбоꙋ де ꙋнспрезече ані ла Д. Х.
1481 кꙋчерінꙋсе се сꙋрꙋпъ ші дін ачѣстъ парте пꙋ- 1481.
терніка одініоаръ домніе Сарачініка дꙋпъ чі ексісті
781 ані дела ꙟмфіінцарѣ еї кꙋ анꙋл 711. Ꙟмбіншії
Моаметанї сфорцаці а пріімі креціінътатѣ сѣꙋ а єші
се възꙋ невоінці а трече ꙟн Афріка. Фердінанд пентрꙋ
Інтерірѣ Моаметанелор ші ꙟнтродꙋчірѣ інквізіціеі,
къпътъ тітлꙋ де Католік, кꙋ каре мод ꙟмꙋлцінꙋші
пꙋтеріле ацꙋнсе а ꙟнтрꙋні сꙋпт ал сеꙋ скіптрꙋ пре тоате
рїгатꙋріле Іспаніеї, ꙟнпреꙋнъ кꙋ Рꙋсілонꙋл Франціеї,
кꙋ Січіліа ші Неаполе Італіеї ші асе нꙋмі пърінтеле
монархіеї спаніоле; апої дела діскоперірѣ Амерічеї ла
1492 прін аса аꙋспіціа сѣꙋ маї кіар а Ісабелеї, се ръ- 1492
върсе ꙟн Спаніа ноіанꙋрі де авꙋціі, ші се дескісе пентрꙋ
комерцꙋл ші старѣ Палітікъ а Еꙋропеї оноꙋъ епохъ.

Моаметанії Арабі нꙋ пꙋцін фъптꙋі ла кꙋлтꙋра ші ꙟмфлорірѣ Спаніеї. Ії адꙋсе кꙋ сіне дін Асіа ої кꙋ лъ-нъ маї фінъ дін каре се траг пънъ астъзі соіꙋл меріноаселор сѣꙋ цігъілор, пресіліте де аіче ꙟн тоатъ Еꙋропа; асемінѣ адꙋсе каї нобілі де Асіа ші Афріка, пардосіръ ꙋліціле, ꙟнтродꙋсеръ лꙋмінаціа лор, ꙟнаінті агрікꙋлтꙋра, ꙟнтемеіе манꙋфъптꙋрі дꙋпре моделꙋл челор орієнтале, съпъ каналꙋрі пентрꙋ ꙟндъмжнарѣ комерцꙋлꙋі, кꙋлтівіръ мъїстріїле ші щіінцеле, ꙟмфіінцеръ ꙋніверсітъці ꙟмфлорітоаре ꙟн Саламанка, Кордова ші Толедо. Медіціна фъкꙋ аіче спорꙋрі прін каре се ꙟмфіінце апотіче, дрепт ачеіа афлъм ꙟн Хіміе ші фармачіе, мꙋлте кꙋвінте арабіче. Дела джншії авем ціфріле арітме-

Д. Д. тічеї ш. а. ꙟтре ії се афлаꙋ ші Їꙋдеї ꙟвъцаці пре-
кꙋм Мозес, Пей, Маінон ші Абен Есдрас к' ꙋн кꙋвꙟт кꙋлтꙋра лор ꙟнрꙟꙋрі асꙋпра кꙋлтꙋреї Европіене ші пꙋтем нꙋмі рестаꙋраторії щіінцелор ꙟн тімпꙋріле варваре але векꙋлꙋї де міжлокꙋ. Моамеданії дін Спаніа сꙟнт ꙟнтꙟії нъскочіторі а кавалеріеї ші а Романцілор. Бърсатꙋл ші вінарсꙋл сꙋ ракіꙋл сꙟнт доꙋъ рѣле лъціте де кътръ Араві. Спаніа дꙋпъ ꙟнтрꙋніреа са ꙟнтро Монархіе, аꙋюнсе а фі ꙋна дін челе маї ꙟнсъмнътоаре статꙋрї але Европеї.

Портꙋгаліа

Портꙋгаліа, каре маінаінте се нꙋмѣ де Романї Лꙋ-
1092 зітаніа ла 1092 се фъкꙋ ꙋн Маркіонат сꙋ комітат сꙋп домніторії Крещіні аї рігатꙋлꙋї Кастіліеї, десꙋюгꙟндꙋсе дела домніторюл Моаметан дін Гренада, ші
1147 дꙋпъ че ла 1147 Афлонс Ію де Бꙋргꙋндіа контеле де Портꙋгаліа кꙋчері дела Араві Лісабона ꙟн ꙋрма вікторіоасеї бътъліїі де пе шесꙋл Алемтею, прін ꙟнкоронаре ачестꙋї Ероꙋ аꙋюнсе неатꙟрнатъ рꙟдікꙟндꙋсе ла ранг де Рігат сꙋп нꙋме де Портꙋгаліа дꙋпъ нꙋмеле комітатꙋлꙋї Порто-кале.

1292 Ла 1292 Нобілꙋл, дрептꙋл ші ꙟнцелептꙋл рігъ Діонісіе стрънепотꙋл лꙋї Алфонс ꙟнаінті агрікꙋлтꙋра, комерцꙋл, ші навігаціа, ꙟнтемеіе ꙟн Лісабона ꙋніверсітате ші кавалеріа де ордінꙋл лꙋї Хс.

Ла

Ла 1383 кꙋ Фердінант стрънепотꙋл лꙋї Діонісіе Д. Х:
се стінсе спіца бърбътѣскъ Бꙋргꙋндікъ. Дꙋпъ о 1383
крꙋнтъ бътъліе ꙟнтре ꙟмбії пеціторї аі тронꙋлꙋї Іоан
де Кастіліа цінеріле лꙋї Фердінант ші ꙟнтре Іоан на
тꙋралꙋл фію ал лꙋї Петрꙋ I пъріntіле лꙋї Фердінанд
ла 1385 се ꙟнкоронъ кꙋ іст де пе ꙋрмъ лініа Бꙋгꙋн- 1385
дікъ спꙋріе ші домні кꙋ ферічіре 50 анї.

Дїн зіліле лꙋї Іоан I. 1383 ꙟнчепꙋръ Портꙋгезії а 1383
ꙟнота ꙟн окіанꙋл Атлантік цермꙋріле Афрічеї пентрꙋ
діскоперірї де церї сꙋп дедꙋчерѣ прінціпꙋлꙋї Енрік
ꙟнтітꙋлат Навігаторꙋл ал тріілѣ фію ал лꙋї Іоан.

Ла 1418 дескоперіръ Портосанто, ла 20 Мадеіра,
ла 30 Азоріле ші Промонторіа Баіадор ꙟн Афріка, ла
44 Інсꙋліле Капверде. Ла 1481 сꙋпт Іоан 2ле по-
сісꙋіръ Гвінеа, Лоанго ші Конго ꙟн Афріка. Сꙋпт Ал
Фонс 5ле се ꙟнчепꙋ комерцꙋл кꙋ Негрії. Ла 86 Наві
гаторюл Віац'ацюнсе ла Промонторіа Афріканъ нꙋмітъ
Капо Торментозо адекъ Фортꙋнос ші апої Капꙋл бꙋнеї
сперанцъ, ꙟнцелегѫндꙋсе афларѣ дрꙋмꙋлꙋї доріт къ
тръ Остіндії, каре се реалізеръ ꙟн зіліле марелꙋї Ема-
ноіл ла 1495, кѫнд посесꙋіръ Калкꙋта, Гоа, Молꙋчіле
ꙟн Індіа ші Бразіліа ꙟн Амеріка.

Д. Х.

ФРАНЦІА

РІЏІЙ ДІН ФАМІЛІА КАПЕТІНЏІЛОР.

Ла ꙟнчепіреа Крꙋчіатеі ріџіеі Францієі се сѫргꙋіа аші ꙟнаінті пꙋтереа ші а ꙟмбꙋнѫтѫці статꙋл ꙟн челе дін лѫꙋнтрꙋ.

Де ла ꙟнвазіа Гінтелор Фрѫнчещі ші ꙟмпѫрціреа
пѫмѫнтꙋлꙋі, лѫкꙋіторії кѫзꙋці сꙋп спада кꙋчеріторілор
ремасерѫ 'н склѫвіа посесорілор. Домніторії пентрꙋ
аі ꙟнсꙋфлеці ꙗꙋ еманчіпат дін шербів ші ꙟмфіін-
церѫ ла 1100 Д. Х. класа комꙋнілор сеꙋ а церане-
1100 лор слобозі. Ачеастѫ еманчіпаціе се фѫкꙋ фаворітоаре
мꙋлт пропошіреі ꙟн агрікꙋлтꙋрѫ, кѫ фіешіне лꙋкреазѫ
маі кꙋ сіргꙋінцѫ пентрꙋ дѫнсꙋл де кѫт пентрꙋ стреінꙋ,
прекꙋм фѫчеа декꙋражітꙋл церан афлѫндꙋсе шербꙋ про-
пріетарюлꙋі фѫрѫ афі сігꙋр пе огорꙋл сеꙋ. Каꙋза
еманчіпацієі аꙋ фост сокопосꙋл сꙋс арѫтатꙋлꙋі інтерес
ші політіка домніторюлꙋі врѫнд атраџе ꙟн партеші по-
порꙋл ші а маі діспꙋтернічі пе не сꙋпꙋшії новілі, ꙗрѫ
парте ші нівоіа ка сѫ нꙋ лісе дешерте терріторііле де
лѫкꙋіторі, карії пентрꙋ аші кѫпѫта лібертатеа кꙋ кѫр-
дꙋл се ꙟнрола сꙋп стеагꙋріле крꙋчіатеі.

Ꙋнспрезече Капітенції домнірѫ престе Франціа.

Пѫнѫ ла 1108 домні Філіп 1ꙋ фіюл лꙋі Енрік 1ꙋ. ꙟн зілеле лꙋі се'нчепꙋ крꙋчіата. ꙟнкаре дꙋкѫндꙋсе чії

нат

маĭ пȣтерничĭ васалĭ авȣ прілеж а скъпа де ȣн ꙟнсъм- Д. Х.
нат нȣмър де інтрігаторĭ шĭ а се пȣте маĭ кȣ енергіе лȣпта ꙟнпротіва Папеĭ нȣ ка Енрікĭ 4ле дін Германіа.

Пънъ ла 1137 домні Лȣдовік 6ле Фіюл лȣĭ Філіп, 1137
ȣн адевърат Фаȣтор ал попорȣлȣĭ, ел еманчіпъ формал пе лъкȣіторĭ дін шербіа пропріеторілор, жнсȣл спре пілдъ слобозінд пре шербіĭ каселĭ сале пентрȣ каре лібералісмȣ нȣ пȣціне лȣпте авȣ кȣ магнаціĭ, прекȣм кȣ Контеле де Монте форте спріжініт де Англіа.

Пънъ ла 1180 домні бȣнȣл ла сȣфлет Лȣдовік 7а 1180
фіюл лȣĭ, ал 6лея ȣна дін грешеліле дебілітъцеĭ сале аȣ фост шĭ діворціа де соціа са Елеонора, късȣтъ ꙟн прѣпȣсȣл некредінцеĭ, пънъ кжнд Лȣдовік саȣ фост ꙟнстреінат кȣ Крȣчіата, дȣпъ каре нȣміта ꙟнсоціндȣсе кȣ Енрік 2ле ріга Англіеĭ, ачеста претендȣĭ шĭ зестрѣ кȣвенітъ соціеĭ сале дін статȣл Францезȣ провінціїле Гвіена шĭ Поатȣ. Дін атаре каȣзъ се іскъ мȣлте ресбоае ꙟнтре Англіа шĭ Франціа.

Пънъ ла 1223 домні фіюл лȣĭ Лȣдовік 7ле Філіп 1223
2ле Авгȣст характірізат прін але сале віртȣцĭ ȣн кȣ адіварат маре доміторю. Ел, прѣвъзінд требȣінца, амеліоръ арміа шĭ мъестріа полемікъ, апоĭ фолосіндȣсе де тȣлбȣръріле ꙟн каре ꙟмбълȣіа пе Англіе партізіле прінціпілор Рікард Лео-інімȣл, шĭ Іоан чел фър де цѣръ, фііĭ лȣĭ Енрік 2ле, бътжндȣсе пентрȣ коронъ, кȣчері тоатъ Нормандіа, Маіна, Анжȣ, Тȣрен шĭ Поатȣ. ꙟнкорпъръ кȣ кȣ корона са Авверна, Артоа, Пікардіа шĭ о парте де Бері, лжнгъ Бȣвін ꙟмвінсе пе Рікард Леонімȣл челчĭ ꙟнтрȣнінд кȣ пȣтеріле Англіеĭ пе

 Фландрĭ

Фландрї шї Германї се ощїсе асȣпра Францїеї шї кȣ
Д. Х. кореле Лодовїк се дȣсмънїсе ꙟн експедїцїа Крȣчїатъ.

1205 ꙟн зїлеле ачестѡїа ла 1205 се ꙟмформъ ꙟн Францїа корпосȣл паїрїлор сеȣ а патрїчїїлор дїн шесе магнацї секȣларї шї шесе кїсерїчещї.

1223 1229 Дела 1223-1229 ꙟмпъръцї Лȣдовїк 8ле фїюл лȣї Аѵгȣстȣ шї ачеста пȣртъ кȣ норочїре ръсбоюл ꙟнпротїва Англїлор. Ел бътȣ шїпе Албїнгезї дїн Лангедок, ꙟн контра кърора ка а ȣнор еретїчї се ꙟмфїїнце де Папа Їнокентїе ал 3ле Їнквїзїцїа.

1270 Пънъ ла 1270 домнї Лȣдовїк 9ле сфънтȣл, фїюл лȣї ал 8ле. Ел статȣ ȣнȣл дїн домнїторїї чї мерїтъ кȣ адевърат асенȣмї пърїнцїї попорȣлȣї, чѣ маї маре а са ꙟнгрїжїре ера Юстїцїа кътънд а фаче дрептате дȣпъ адевър шї ꙟндȣраре фїескърȣїа четъцѣн, шї спре а мънгъе прочїї асȣпрїцї де препȣтернїчїа Арїстокрацїїлор, ꙟнсȣл жȣдека пре сȣпȣшї шъзїнд сȣпт ȣн стежарȣ. Прїн ꙟмфїїнцарѣ ꙟналтȣлȣї консїлїȣ де кȣрте ла каре требȣїа ас' апелȣї тоате чѣртеле васалїлор статорнїчї лїнїщѣ дїн лъȣнтрȣ шї сїгȣрацїа персоналъ. Ел оръндȣї де се традȣсе кодїкȣл Їȣстїнїан ꙟн лїмба францезъ. Пентрȣ а крȣца върсарѣ сїнџелȣї ꙟнкїе паче кȣ Англїа лъсїнд дїн претенцїїле сале. Ненорочїт ꙟн експедїцїа Крȣчїатъ къзȣ прїнс ꙟн мънȣле Сȣлтанїлор де Егїпет, дела карїї прїн сȣме марї де абїе се пȣтȣ ранцїона (рескȣмпъра) ла 1248, апої ꙟнадоѡа експедїцїа аседїїнд Тȣнесȣл мȣрї ла 1270.

1285 Дела 1270-1285 ꙟмпъръцї Фїлїп 3ле фїюл лȣї Лȣдовїк 9ле ш'ачесте маї адаосе цѣрїле Францїеї.

1314 Дела 1285 пънъ ла 1314 ꙟмпъръцї Фїлїп 4ле Фрȣмосȣл фїюл лȣї Фїлїпȣ 3ле шї енгонȣл лȣї Лȣ

довїк

довік сѫнтȣл Ачеста статȣ ȣн бѫрбат плін де пȣтере ші де політікѫ. Ел ꙟнсȣрѫндȣсе кȣ регіна Іоана ші Контеса де Шампані кѫпѫтѫ де зѫстре Навара, адѫогѫнд коронеі мȣлте теріторії прекȣм Бȣргȣндȣл, Ангȣлемȣл, Лȣсініанȣл ші алтеле. Ел пѫші кȣ ꙟнсѫмнѫтоаре реформе прівітоаре кѫтрѫ ꙟмбȣнѫтѫціреа стѫреі лѫкȣіторілор Францієі, спре каре скопос конвокѫ ꙟнтро генералнікѫ адȣнаре челе треі стѫрі але Клерȣлȣі а Ноблесеі ші а попорȣлȣі прін акѫрȣіа вотаціе дѫрѫмѫ ковѫршіреа Олігархілор. Філіп неꙟмплїнінд воінца лȣі Папа Боніфаціȣс ал 8леа каріле череа трібȣтȣрі ші де ла клірічії Францієі, кѫзȣ ꙟнчеарта кȣ Іерархȣл Ромеі, чі претіндȣїа ка статȣріле монархілор Крещіні сѫсе сокоатѫ ка феȣдȣрі дате лор дела тронȣл чел сфѫнт, дрепт'ачаста хѫрѫзі Папа рігатȣл Францієі лȣі Алберт де Аȣстріа; Філіп ꙟнсѫ маі бѫрбат декѫт Енрік 4ле, спріжіні кȣ вѫртȣте тронȣл сеȣ чел сгѫлціїт ші прін варбаціе фѫкȣ статȣл екліѕіастік атѫрнат де пȣтернікȣл скіптрȣ ал Францієі дела кареле ші лȣасѫ о дінеоарѫ фіінца, ꙟнкѫт пе ȣрмѫторюл лȣі Боніфачіе Клімент V ꙟл стрѫмȣтѫ дін Рома ꙟн провінціа Францеѕѫ Авігнон. Ла чеарта чі авȣ ꙟнпротіва Папеі пентрȣ а ковѫрші вотȣріле камереі нобілїлор, чі се алкѫтȣі ꙟн о маре парте дін чії бесерічещі каріі фавореа претенціїле Понтіфікȣлȣі, конвокѫ ꙟнтѫіа оарѫ ші депȣтації стѫреі атріїа алкѫтȣітѫ дін четѫценії комȣні ші дін трімішії ȣніверсітѫцілор. Філіп ꙟн ꙟнцелеџере кȣ Папа Клімент V кареле пѫтімеа асȣпра ордінȣлȣі темпларілор ꙟл стѫрпі

Д. Х. кꙋ крꙋзїме ꙟнкѫт ꙟтрозї се пѫржолї де вїї ла фокꙋл їнквїзїцїеї 59 декавалїерїї, апѫрѫторї одїнеоарѫ крещїнѫтѫцеї.

314 Дела 1314-1316 домнї фїюл лꙋї Фїлїп Лꙋдовїк X
316 кареле аꙋ афѫче кꙋ чертїле їскате ꙟтре васалї шї ꙟтре попор, чїта сокотїндꙋсе тꙋшїнацї ꙟн прѣрогатївеле лор; іарѫ їщїа карїї кѫпѫтасе акꙋм авот ꙟн адꙋнарѣ генералнїкѫ не ꙟн дестꙋлацї кꙋ дрїтꙋрїле кѫщїгате воїа а пѫшї маї департе.

1322 Дела 1316-1322 домнї фрателе лꙋї Лꙋдовїк I Фїлїп 5ле кареле ꙟн пꙋтерѣ легеї салїче, їнтерї пе Їоана фїїка фрѫцїнесеꙋ, еа се ꙟгрїжї пентрꙋ ꙟнаїнтїрѣ мѫїстрїїлор шї а щїїнцелор.

Зїче де ꙟнсѫмнатꙋ легѣ Салїкѫ ꙟтродесе де семїнцїа Фрѫнчїлор Салї, чї ꙟнкѫлкѫрѫ Галїа маї наїнте де Клодовїс ꙟтѫюл Рїгѫ, прїн карѣ се опрѣ пѫрцеї фемеещї асе ꙟмпѫртѫшї демощенїрѣ пѫмѫнтꙋрїлор пѫрїнтещї, протїмїндꙋсе партѣ бѫрбѫтѣскѫ. Де ꙋнде апої се аплїкѫ шї ла дрептꙋл сꙋчекчесїеї ꙟн тронꙋл Францїеї.

1328 Дела 1322-1328 ꙟмпѫрѫцї Карол 4ле фрателе лꙋї Фїлїп V кꙋ каре се стѫнсе лїнїа дрѣптѫ а Капетїнцїлор.

Їоана фїїка лꙋї Лꙋдовїк 10 дꙋпѫ моартѣ стрѫмошꙋлꙋї сеꙋ Карол кѫпѫтѫ рїгатꙋл де Навара ка ередїтате де пе мꙋмѫса ꙟнсоцїндꙋсе кꙋ Фїлїп контїле де Евро

Рїгї дїн фамїлїа Валезїкѫ.

Дꙋпѫ моартѣ лꙋї Фїлїп V ꙋрмѫ дїн лѫтꙋралнїка лїнїе капетїнгѫ Фїлїп VI де Валїс сеꙋ Валоїс фїюл лꙋї Карол фрателе лꙋї Фїлїп фрꙋмосꙋл, Прокламат шї ꙟн коранат де нотабїлї. Францїа аꙋ 13 Рїгї дїн дїнастїа

Вале-

валезъ. Їѹ нѹ нѹмаї лініщі тълбѹръріле дін лъѹнтрѹл Д. Х.
даръ ӑнтінсе пѹтерѣ тронѹлѹї ші ӑн челе дінафаръ.

Дела 1328 - 1350 Домні Філіп 6ле, чі авѹ асе 1350
лѹпта пентрѹ тронѹл сеѹ кѹ претендентѹл Едѹард III
Ріга Англіеї, кареле ка фііѹл Ісавелеї сора лѹї Карол 4ле
ші Фііка лѹї Філіп 4ле Формосѹл сокотѣ а авѣ маї
де апроапе дріт ла тронѹл Франціеї декът філіп VI, чі
ремъне кѹ о лініе маї ӑнапоі декът Ісавела, ресбоюл
ачеста пентрѹ сѹкчесіе ӑнтре Англіа ші франціа ціпѹ
песте о сѹтъ ані.

Бътъліїле кѹ Англіа се пѹртъ ӑн чѣ маї марі парте
кѹ не норочіре ші Франціа ӑмвінсъ аџюнсе де жак ӑн-
кълкъторілор еї. Ӑн зілеле ачестѹе се адаосе короней
Франціеї ші провінціа Делфініѹл сеѹ Дофіне мѹрінд
фъръ кліроном чел маї де пе ѹрмъ Конте Хѹмболд:
кареле прін Тестаментѹл сеѹ хъръзі цара прінціпѹлѹї
Короней. Де атѹнче мощеніторюл Франціеї се ӑнті-
тѹлѣзъ Дофін.

Дела 1350-1364 ӑмпъръці Фіюл лѹї Філіп ал VI Іоан 1364
1ї чел бѹн, кареле ӑн не кѹрмателе ресбоае чі авѹ кѹ
Англії къзѹ прізоніер ла 1360 ӑн бътъліа де лъngъ
Маупертѹіс. Ӑн пачѣ де Бретані тревѹі а да ӑн дъ-
ръпт Англіеї церіле че лѹасе Філіп ал II. Нѹ спре мікъ
даѹнъ інтереселѹї Франціеї стътѹ ші актѹл лѹї Іоан ка-
реле дісвінънд Бѹргѹндіа одеді ка пе ѹн стат ередіта-
рю фіюлѹї сеѹ Філіп, кѹ ачеста се ӑнчепѹ нова ді-
наітіе Бѹргѹндікъ.

Ӑн атаре ӑмпрецюръри се ӑн кълкъ де алтъ парте

Фрам-

Д. Х. Франціа ші де кътръ Карол I Ріга де Навара фіюл Іоанії, аціцеторюл револціілор, кареле џюка пе атѫнчѣ рола прекȣм ꙟн тімпȣріле маї ноȣъ Орлеанії, Дофінȣл Карол-Ȣле фіюл лȣї Іоан ꙟвъце о маре лекціе де політікъ де інтріџіле партізілор ꙟнтре Навара ші Англіа дін каре фолосіндȣсе шіȣ се лініщѣскъ віфорърілє патріеі сале. Єл даръ кȣ Карол де Навара се ꙟмпакъ, кȣ Англіа ꙟнкіє паче ші пре татъл сеȣ рескȣмпъръ дреп трії мілioане галбіні, прекаріі Іоан не пȣтѫндȣї ръспȣнде ка алт Регȣлȣс се дȣсе де бȣнъ вое ꙟн каптівітатѣ Англіканъ, ȣнді мȣрі дȣпъ ȣн ан ла 1364.

1380 Дела 1364-1380 ꙟмпъръці Карол 5ле але кърȣіа талентȣрі, політікъ ші щіінце агонісі прѣдікатȣл де ꙟнцелепт, парола еа ера.. „Къ чѣ маї маре бȣкȣріе аре се фаче біне алтора..“ Єл дȣпъ чї алінъ чіртеле дін лъȣнтрȣ хързїнд четъценілор дрітȣріле доріте, дешептъ ꙟнтре Францезі ȣн ероїсм ші о ноȣъ пȣтере моралъ. Армія Францезъ ꙟн фрȣнтѣ кърїа ста маршалȣл Гвесклін бътѫнд пе Англезі рекȣчері тоате церіле Францієі апȣкате дела пърінтеле сеȣ, асемінѣ ръспінсе песте Перінеі пе Наварезі.

1423 Дела 1380-1423 Домні Карол 6ле фіюл лȣї ал 5ле ръмас копіл ꙟн връстъ де 11 ані. Ꙟн зілеле ачестȣе, фіінд стрȣнчїнат ла мінте ші ла моравȣрі, се ꙟмпресȣръ Франціа де ноȣъ неферічірі, стрїкарѣ моралȣлȣї се лъці претȣтїндїне, дрітȣл прѣпȣтернічіеі арїстокрацілор тȣрба аїче маї рѫȣ декѫт ꙟн Германіа, церанії се лȣпта кȣ нобіліі пропієтарі, солдації прада, нікъюрѣ орѫн-

дȣіалъ

Дꙋіалъ, нічецꙋдекатъ, міністрії рігъї інтрігъ, регенції Д. X.
не връснікꙋлꙋї рігъ прінціпії де Анжꙋ, де Бꙋргꙋнд ші де Орлеан се бътѣ дела кърма гꙋвернꙋлꙋї. Атаре ꙟпрецꙋ-ръръї ръскꙋмпърънд Енрік 5ле Ріга Англіеї кемат ші деспартізї ꙟнтръ кꙋ мънъ ꙟнърматъ. Ꙟн ꙋрма вікторі-ілор пꙋртате їседеді ꙟнтрꙋ ꙟн соціꙋі пе Катеріна фїїка лꙋї Карол ші дѣкъ нꙋ ларфі ръпїт моартѣ ꙟнпрїпъ дꙋ-пре трактатꙋл де Троіес 1420 арфі сꙋпꙋс скіптрꙋлꙋї сеꙋ тоатъ Франціа шї ар фі рестꙋрнат дїнастіа Ва-лезїкъ.

Дела 1423-1461 домні Дофінꙋл Карол 7ле фіюл лꙋї ал 6ле. Ачеста сꙋіндꙋсе пе трон афлъ нꙋмаї омїкъ 1461
парте де царъ ръмасе ередітъцеї лꙋї ші кънд ел се ꙟнкоронъ ꙟн Поатꙋ, тот одатъ ші прꙋнкꙋл Енрік 6ле ріга Англіеї се ꙟнкоронъ ꙟн Паріс де домніторю ал Франціеї, ꙟнсъ престе пꙋцін ꙟнтꙋрнъндꙋсе ꙟмпрецꙋ-ръріле кꙋ фавор ꙟн партѣ лꙋї Карол жї къщігъ царъ ꙟнтрѣга Франціѣ чѣ де пъпітеніе а лꙋї мънтꙋітоаре статꙋ о фатъ де Орлеанс нꙋмїтъ Їоана д'Аркꙋ. Ачѣс-та се їві ꙟнаїнтѣ лꙋї Карол ка ꙟнспїратъ ші трімї-съ де чел прѣ пꙋтернїк, спре мънтꙋірѣ паріеі, сꙋ-перстїціа веакꙋлꙋї де атꙋнче ꙋмплꙋ декꙋраж четеле лꙋї Карол, ші ꙋрмънд кꙋ кредінцъ стѣгꙋлꙋї Їоанеї, пе кареле ера зꙋгръвїт мънтꙋіторюл дісаседіе четатѣ Орле-ан ꙟнкꙋнџюратъ де Англі, прекаріі бътꙋ, ші ꙟнтꙋрнън-дꙋї ла фꙋгъ ївбінсе лънгъ Папаї, дꙋсе пе Карол ꙟн Реім ші аіче лꙋн'короnъ, Англезії пънъ ла 1415 пер-дꙋръ тоате посісіїле дін Франціа.

Їоана

Д. Х. Іоана ѧн ȣрмъ се прінсе де Бȣргȣнзі ші тръдѫндȣ-
се Енглілор ла 1431 ка о фермекътоаре фȣ арсе де віе
ѧн Рȣен фъръ а се ѧнгріжі Карол де а еі скъпаре.
Ѧчастаі фȣ рекомпензіа мѫнтȣітоарелор еі дірігірі пен-
трȣ скъпарѣ Франціеі.

1483 Дела 1461-1483 домнї Лȣдовік XIле, ел се сȣі пе
трон дȣпъ че пърінтелі сеȣ Карол 7ле темѫндȣсе а нȣ
фі венінат де фіюл чел деморалізат се ферї де мѫн-
каре пънъ че мȣрі маї мȣлт де фоаме. Лȣдовік се ка-
рактірізеще ѧнтрȣ тоате деплін ȣн тіран, ел прін ȣнел
тірї ші міжлоаче деспотіче кътъ аші ѧнтінде пȣтер-
нічіа касеї сале рігале. Пентрȣ ачаста авȣ а се лȣпта кȣ
ліга бінелȣї де комȣн, ѧн фрȣнтѣ къріа ста фрателе
сеȣ Карол ѧнпреȣнъ кȣ алці прінціпї ші васалї аї Фран-
ціеї, пе апъръторіі дрептъцілор націеї ѫнсъ ѧнвінгѫн-
дȣї парте кȣ арме, парте кȣ амъцірї ѧї ȣчісе ші алелор
церї сȣпȣсе короней сале. Аша сȣпȣсъ Нормандіа,
Анжȣ, Провінціа ші Бȣргȣндіа, ел шінсȣші атрібȣтȣл
де Маестате ѧнтітȣлѫндȣсе маї ѧнаінте ріціі: Клімен-
ціа воастръ.

1483
1498 Дела 1483-1498 ȣрмъ Карол 8ле фіюл лȣї Лȣдовік XI.
Ѧчеста фъкѫнд претенціе асȣпра Неаполеї се ѧнчепȣ
ръсбоаіле Італіене. Кȣ дѫнсȣл се стѫнсе ші лініа Ва
лезікъ дрѣптъ.

Бріта-

Брїтаніа

Ачѣстъ Їнсѹлъ чі се нѹмѣ дін вѣкї Албіон пе кжнд се лѹкѹіа де Брїтанї, Пікцї ші Скоцї семінціїї Челтіче, ачърора гѹвернъмжнт, реліціе поате ші граюл ера ѹнѹл кѹ ал Галїлор, съ фъкѹ кѹноскѹтъ Їсторїеї дѹпъ че се сѹпѹсе прекѹм везѹръм маї жнтжї де Романї ші анѹме де легеоанеле лѹї Чесар, кърѹіа ѹрмъ жн кѹчерірї Авгѹст, Клаѹдіѹс, Нерон ші Домецїан, пънъ че сѹп Діоклецїан ацюнсе астаторнічї жн еа резїденціа са Чесарѹл Констандїн Хлорѹс, пърінтіле марелѹї Констнидін, ръмжінд сѹпт домніреа Романілор песте 400 анї. Кѹ аша оказїе лімба, літератѹра, леціле ші чівілїзаціа Романъ се жнтродѹсе ші се жнтемеіе аіче прекѹм ші н Галіа жнкжт ѹрміле Романїсмѹлѹї се кѹноскѹ ші жнтре Англї пънъ астъзї, ачърора нѹ нѹмаї літеріле, даръ ші кѹвінтеле сжнт маї пеціюмътате Романе.

Дѹпъ че жн епока жнкѹрцерії Гїнтелор Рома фѹ невоітъ а шї траце легеоанеле сале ші дін ачѣстъ провінціе прекѹм ші дін Галіа пентрѹ а шї апъра зїдюріле, ръмасеръ Брїтанїї де прадъ селбатічілор Пікцї ші Каледонї сѣѹ Скоцї лъкѹіторї ла нордѹл Брїтанієї. Ші дѹпъ че рекемжнд сѹккѹрсѹл Романілор нѹл къпътаръ, жмбіе жн аціюторіѹ пе Англї ші Саксї семінціїї Германіче, карїї прекѹм везѹръм (ф: 89) бътжнд пе Їнімічї, сѹп цюгаръ апої ші пе амічі. Брїтанї, жнкжт се везѹръ іщїа невоіцї а шї пъръсі цѣра даръ ѹла пъръторілор ші а се адъпостї пърте пінтре мѹнціїї Корвалієї ѹнде вецѹіръ неатжрнацї пънъ'нтра зечѣ сѹтъ; Иаръ парте ла цермѹріле Галієї

Д. Х. вестіче ꙟн провінціа Арморікъ нꙋмітъ апоі Брітаніа.

Англосаксії, карії сꙋпꙋсе фокꙋлꙋї ші спадеї четъціле ші превіецїї лъкꙋіторі, ꙟмпърціндꙋші цара, ꙟнтемієръ шепте домнії, нꙋміте Ептархії, дꙋпре нꙋмърꙋл къ-
827 пітеніїлор, пе каре ла 827 Егберт Ріга де Весекс ле ꙟн трꙋні сꙋпт ꙋніка са домніе.

Ноъ фамілії, аꙋ домніт ꙟн Англіа.

Англосаксонікъ ꙟнчепѫнд кꙋ Егберт пънъ ꙟнвекꙋл 9ле, Данікъ ꙟнчепꙋтъ кꙋ Свен пънъ ла ал 11ле, Нормандікъ кꙋ Гілом 1ї къꙁꙋтъ тот ꙟн ал 11ле, Плантагенікъ сеꙋ Ангевінъ кꙋ Енрік 2ле ꙟн ал 12ле, Ланкастрікъ кꙋ Енрік 4ле пън ꙟн ал 14, Юрчікъ кꙋ Едꙋард 4ле пън ꙟн ал 15ле, Тꙋдорікъ кꙋ Енрік 7ле стінсъ ꙟн ал 15ле, Стꙋартікъ кꙋ Іакоб 1ї пън ꙟн ал 17ле, Брꙋнсвігъ кꙋ Георгіе 1ї пънъ астъꙁі.

Ла ꙟнчепꙋтꙋл Крꙋчіатеї домнѣ ꙟн Англіа фамілїа Нормандікъ ꙟнчепꙋтъ кꙋ Гілом 1ї кꙋчеріторюл ла 1066; ел фъкꙋ о реформъ ꙟн лімбъ, ꙟн леџї ші ꙟн посесії ꙟнтродꙋкѫнд сістіма февдалъ.

1100 1135 Дела 1100-1135 домні Енрік 1ї фіюл лꙋї Ціломꙋ ачеста репінд дрітꙋл маї марелꙋї сеꙋ фрате Роберт кареле мꙋрі ꙟн ꙟнкісоарѣ ꙋꙁꙋрпаторꙋлꙋї, пентрꙋ а ꙟмпъка попорꙋл репшіторю требꙋї а модофіка сістіма февдалъ, шербітоаре лъкꙋіторілор, алкътꙋінд леџѣ слобоꙁеніеї нꙋмітъ Харта лібертъцеї, прін каре с'асігꙋръ пропрієтатѣ ші лібертатѣ персоналъ а четъценілор, ші ел авꙋ асе черта кꙋ Папа пентрꙋ дрітꙋл ꙟнвестітꙋреї.

Енрік ка ꙋчігъторюл де фрате Каін нꙋсе бꙋкꙋръ де не

леџюірѣ

цїїрѣ са пънъ ꙟнсфѫршїт, къ дѹпъ че възѹ моартѣ ѹнї- Д. Х.
кѹлѹї сеѹ фїѹ ꙟн мїжлоскѹл неферїчїрїлор дїнлъѹнтрѹ ші
дїнафаръ, де кареле се ꙟжнтѹїа ꙟнкеїе кѹ сѹспїнѹрї зїле
ле віецеї сале. ꙟн ѹрмъ ші ꙟмпъръціа ісе лѹъ декътръ
алтѹл, къ де ші потрївїт кѹ тестаментѹл сеѹ требѹїа сїї
ѹрмезе ꙟн трон фїїкъса Матїлда соціа лѹї Годофред
Плантегенет Контеле де Анжѹ, жнсъ Стефан де Блоа фїюл
Аделаїдеї фїїка лѹї Цїлом 1 ла 1135 іапѹкъ тронѹл. 1135
18 ані цїнѹръ бътълїїле сѹкчесїеї, ꙟн сфѫршїт обосїте
партїзїле сеꙟмпъчюїръ, кадѹпъ моартѣ лѹї Стефан се
ꙟмпъръцѣскъ Енрїк Плантагенет фїюл Матїлдеї, каре се
шїꙟмплїні ла 1154. Дїн ачѣстъ дїнастїе авѹ Англіа 24 1154
де Рїцї, карїї домнїръ маї пънъла дїскоперїрѣ Амерїчеї.
Енрїк II. 1154 - 1189 посесѹїа о атрїа парте де Франца, 1154
ші ка о моштенїре пърїнтѣскъ прекѹм: Анжѹ, Тѹрен, Маін, 1189
Нормандїа ші Брїтанїа ші ка о моштенїре а соціеї сале
Елеонора, дїспърцїта регїнъ а Францїеї де Лѹдовїк 7ле
прекѹм ера Гвїена, Поатѹ, Аѹверн, ꙟнкжт ацюнсе афї
чел маї ꙟнфрїкошат вечїн ші Васал ал Фрацїеї.

Ел жнкъ маї крескѹ пѹтерїле Англїеї дѹпъ че Ла 1167 1167
Дермонд рїга де Леїстер ꙟнтерїт дїн Ірландїа де Оконор
домнїторюл де Конаѹг фѹцї ꙟн Англїа черѫнд ацюторюл
лѹї Енрїк, кареле експедѹїнд кѹ асемїнѣ прїлежѹ сѹпѹсе
домнїеї сале Ірландїа. ші ачеста авѹ лѹпте кѹ Папа
ꙟн каре лѹмплетїчї Тома Бекет Архїепїскопѹл де Кон-
тербѹрї прїмасѹл Англїе опѹнѫндѹсе констїтѹцїеї алкъ-
тѹїте де парламент ꙟн Кларїндон ла 1164, прїн карѣ 1164
се мъргїнѣ дрїтѹрїле прѣрогатївеї челор Бїсерїчещї.

Д. Х. Томас пентрꙋ асеминѣ ꙟпротивирї фꙋ ꙋчис ла трептеле
1170 алтарюлꙋї Бисеричей пентрꙋ каре ла 1170 се канонизѫ аде-
кѫ сфинцї ка ꙋн мартир декѫтрѫ Папа Александрꙋ ал 3ле,
іар Енрик кѫзꙋ ꙟн бластемꙋл ши афꙋрисаниа Бесеричей
ꙋрӂисит де попор ши ꙟн перикол а пїерде корона, ꙟнкѫт
пентрꙋ асе скѫпа де асеминѣ примеждие се вѫзꙋ невоит
нꙋ нꙋмаї а ꙟмплини тоате черириле Папеї, дар а мерӂе пе
џос ла мормѫнтꙋл ꙋчисꙋлꙋї Епископ ши кꙋ лакрѫмї аче-
ре дела нꙋꙋл мартир ертѫчюне, сꙋферинд тоате канони-
сириле трꙋнешї орѫндꙋите лꙋї де Клер.

Ꙟн асеминѣ ꙟмпреџюрѫрї се'нчепꙋ ꙟнделꙋнгателе
батѫлиї кꙋ Франциа, карѣ дорѣ се пꙋе мѫна пе посе-
сииле лꙋї Енрик че авѣ н'контингентꙋл еї, 120 тракта-
тꙋрї се стрикѫ ꙟн ачесте рѫзбоае де моштенире.

1189
1199 Дела 1189 пѫнѫ 1199 Домни Рикард 1ю Леоинимꙋл
фиюл лꙋї Енрик 2ле кареле кꙋ Филип Аꙋгꙋст кꙋмнатꙋл
сеꙋ рига Франциеї ꙟнтрепринсе а трїа крꙋчиатѫ, ꙟн карѣ
нꙋмитꙋл џꙋкѫрола де ерꙋ, ел ꙟнтꙋрнѫндꙋсе дела Па-
лестина кѫзꙋ ꙟн принсоарѣ дꙋкꙋлꙋї де Аꙋстриа Лео-
полд пентрꙋ атакꙋл чеї фѫкꙋсе ꙟн Палестина, де аколе
трѫдѫндꙋсе ꙟмпѫратꙋлꙋї Енрик 5ле нꙋсѫ пꙋтꙋ скѫпа
фѫрѫ прин ѵредимтѫ ꙟнсѫмнатѫ.

1217 Пѫнѫ ла 1217 ꙟмпѫрѫци Іоан чел фѫрѫ царѫ, де ꙋн
карактир крꙋд ши тираникꙋ ꙟнкѫт жигни ши конститꙋциа
цѫреї ши леӂѣ сꙋкчесиї ел се сꙋї ꙟн трон кѫлкѫнд пе
кадаврꙋл ꙋчисꙋлꙋї де дѫнсꙋл непот Артꙋр фию лꙋї Ри-
кард, леӂюитꙋл ередитарю. Ꙟнсѫ лакомꙋл маї мꙋлт пер-
де ши асꙋприторюл кꙋ леӂе дин недрептѫциреле сале маї

мꙋлте

мꙋлте вꙁтꙁмꙁї декѫт фолосꙋрї. Мꙋма лꙋї Артꙋр Кон- Д. Х.
стандїна адресꙋї пꙁра ꙋчїдерeї фїюлꙋї ла Філїп Аꙋгꙋст
ка кꙁтрꙁ Домнꙋл феꙋдорїлор, чї авѣ Їоан ꙟн Францїа,
ачеста ꙟнпреꙋнꙁ кꙋ клїросꙋл ꙟл декларꙁ лїпсїт де тоа-
те пꙁмѫнтꙋрїле феꙋдале. Їоан ꙟн лок ашї апꙁра кꙋ
арма дрептꙁцїле, се адресꙋї кꙁтрꙁ Папа ꙟн кїнжндꙋї
церїле, пентрꙋ афї аџютат. Філїп небрѫнд се аскꙋла-
те нїче декретꙋрїле Пантїфїкꙋлꙋї, нацїа Англїканꙁ,
л'ꙋрџїсї шї се редїкꙁ асꙋпрꙁї, ла каре фаптꙋї маї
мꙋлт клїросꙋл. Їоан ка сꙁ ꙟмпаче ноблеса шї пꙋблїкꙋл
револтат, трїбꙋї але да Харта де слобоѕенїе нꙋмїтꙁ,
Magna Charta пе каре Англезїї о прївеск ка пе Пала-
дїꙋл лїбертꙁцеї. Прїн ачѣстꙁ констїтꙋцїе ꙟнтꙁрї Їоан
нꙋнꙋмаї дрептꙁцїле дате де Енрїк I шї ꙋѕꙋрпате а
дѫнсꙋл дарꙁ маї адаосꙁ кꙁ фꙁрꙁ ꙟнвоїрѣ репресїнта-
цїлор попорꙋлꙋї нїчї ꙋн фел де трїбꙋт сꙁ се пꙋнꙁ пе
цѣрꙁ, нїче негоцꙋл сꙁ се маї поатꙁ мꙁрџїнї прїн вꙁмї
арбїтрарїе. Ашїждїре се гꙁрꙁнтꙋї лїбертатѣ полїтїїлор
шї а тѫргꙋрїлор. Ꙟнсꙁ кꙋ а са не статорнїчїе воїнд
Їоан а стрїка престе пꙋцїн Констїтꙋцїа датꙁ се револтꙁ
нацїа де ал доїле шї інтерїндꙋл мꙋрї фꙋгарꙋ прїн Скоцїа
ла 1214 пентрꙋ каре се нꙋмї Рїга чел фꙁрꙁ де цѣрꙁ.

Дела 1217 пꙁнꙁ ла 1272 ꙟмпꙁрцї Енрїк 3ле кареле 1217
не фїїнд маї бꙋн декѫт татꙋл сеꙋ, воїа стрїка Харта, 1272
ѫнсе попорꙋл апꙋкасе акꙋм фрѫеле, дечї револтѫндꙋїсе
нотабїлїї, шї фꙁкѫндꙋл прїѕонїерю ꙟнпреꙋнꙁ кꙋ фрателе
сеꙋ Рїкардꙋ ꙟмпꙁратꙋл Романїлор, 'л арꙋнкꙁ ла ꙟнкї-
соаре, ꙟн каре ꙟмпреџюраре прїн кꙋнтеле Лейчестер,
кꙋмнатꙋл Рїгꙁї се ꙟмфїїнце парламентꙋл ꙟн Оксфорт
кꙋ камера де сꙋс.

Д. Х. Дела 1272-1307 Ꙟмпъраці Едȣард I фіюл лȣї Енрік
1272 дȣпъ че се ꙟнтȣрнъ дела чѣ маї депе ȣрмъ експедіці-
1307 крȣчіатъ, сѫп дѫнсȣл крескȣ пȣтерѣ Англіеї, еа пене-
трȣ але лȣї бȣне ꙟнтокмірї дін лъȣнтрȣ прекȣм органіціа
камерей де џос а Комȣнілор, карѣ сѫнт еа лъ аса фіінцъ,
кȣ скопос авъзънца пе Арістокраціе алкътȣірѣлеџілор ці-
віле ꙟнтре каре есте ші ачеіа къ нічї ȣн тріеȣт съ се
пȣе пе цѣръ фъръ вотаціа парламентȣлȣї, ꙟнфіїнцарѣ
џюдецȣлȣї паченілор сеȣ а џȣраціілор, пентрȣ асемінѣ
ꙟмбȣнътъцірї сенвреднічі де тітлȣ Їȣстініан ал Ан-
гліеї. Провінціа Валіс ȣнде домнѣ рефȣџіції Брі-
танї се кȣчері, ші ꙟн ȣрмаре прінціпȣл короней се ꙟн
тітȣлъ прінціпȣл де Валес, прекȣм ал Франціеї де Дел
фініс. Ресбоюл четъцінеск ꙟнтре компетенції тронȣлȣї
Скоціеї Їоан Баліол ші Роберт Брȣче Франції рігаї Џі-
лом Левла кемъ пе Едȣард ꙟмпъкъторю Сфезеі ші џю-
декъторю претенціїлор, ачеста дѫнд ꙟн кап ȣнїа,
престе челалтат Їоан Баліол аџȣтат де дѫнсȣл се фъкȣ
сȣверан ші ꙟн сфѫршіт доміторю Скоціеї.

1307 Дела 1307-1377 Домні Едȣард II, прін бȣнеле лȣї
1377 органісації, се стръл ȣчі ꙟнкъ маї мȣлт Англіа еа ꙟн-
армоніт кȣпопорȣл сеȣ мѫнтȣї статȣл де ꙟмповъръторюл
тріеȣт анȣал каріїа о сȣпȣсесе мішелȣл Їоан а да Папеї
ка ȣнȣї Домн феȣдал. Нȣ пȣцінȣші стрълȣчі Маїеста-
тѣ са Едȣард прін норочітеле ръсбоае пȣртате асȣпра
Франціеї претендȣінд тронȣл, ла каре конфъптȣї мȣлт
віртȣосȣл ші Еройкȣл сеȣ фію Едȣард, нȣміт депе
ꙟмвестітȣра са чѣ нѣгръ прінціпȣл Негрȣ. Аіст новіа

ерой,

Єроꙋ, кареле мꙋрі маї ꙟнаінте де пърїнтіле, стътꙋ ꙟн .Д. Х.
вінгъторюꙋ ꙟн бътъліа де лѫнгъ Поатієр ла 1356. 1336

Ꙟн каре прінꙁінд шї пе Ріга Франціеї Їоан тратъ пе ꙟмвінсꙋл кꙋ мꙋлтъ омініе, оспътѫндꙋл ꙟн кортꙋл сеꙋ кꙋ атѫта делікатецъ, ꙟнкѫт шї ꙟнсꙋл фъкѫнд сервіціє стътꙋ дін апоїа скаꙋнꙋї, пе каріле шідѣ прізонієрюл Рігъ шї ла ꙟнтратꙋл ꙟн Лодон ї прѣсентъ ꙋн кал де парадъ, ꙟнкѫт се пъреꙋ ꙟмвінсꙋл къ
арфі ꙟмвінгъторюл. Едꙋард IIле Ла 1376 ꙟмфіінце 1376
ордінꙋл нꙋміт ал Бръчінарюлꙋї Албастрꙋ.

Дела 1377 пънъ ла 1399 ꙟмпъраці Ріхард 2ле чі 1377
пердꙋ маї мꙋлте посесії ꙟн Франціа, кꙋ карѣ бътѫн- 1399
дꙋсе фꙋ не норочіт, Єл воінд а арꙋнка о ноꙋъ капітаціє де 12 Феніції, пе карії авѣ аї плъті фієскаре лъкꙋіторюꙋ трекꙋт де 15 анї, се револтъръ церанії інтеціці де предікаторюл Їоан Бꙋл, карілѣ ворбѣ де лібертате шї єгалітате шї сꙋп дедꙋчерѣ фаꙋрꙋлꙋї Ватлер ꙋчісе омꙋлціме де кавалері шї фъкꙋръ марї пръдъчюні. Пентрꙋ асеміне шї алте не кітїте шї тїраніче апꙋкътꙋрї, редікѫндꙋсе адоꙋа револꙋціє ꙟн фрꙋнтѣ кърїа ста Дꙋкꙋл Їоан де Ланкастер, се депꙋсе Їоан де кътръ Парламент, шї къꙁінд прізонієрюꙋ ꙟн мѫна Дꙋкъї фꙋ ꙋчіс, ꙟнтронінд ꙋсе Енрік IVле Болінгброг Дꙋкꙋл де Ланкастрꙋ ла 1399 пліне де тꙋлбꙋрърі фꙋръ шї ꙁілеле ꙟмпъръціреї ачестꙋіа.

Пънъ ла 1421 домні Енрік Vле фіюл лꙋї ал 4ле а- 1421
честа ка жꙋне стътꙋ ꙋнꙋл дін чеї маї спренцарі аї Англіеї, іаръ ка Рігъ се аратъ ꙟнтре чії маї марі бърбаці, Єл фꙋ норочіт ꙟн расбоаіле кꙋ Франціа.

Дела

Д. Х. Дела 1421-1461 домні Енрік 6ле ръмас де пърінте-
1421 ле сеȣ прȣнк де 9 лȣні, ꙟнкоронат дін фашъ Рігъ де
1461 Англіа ші де Франціа. Дін каȣѕа релеї ші імпърекетеї
регенції а небрѫснікȣлȣї пердȣръ Англіа тоате посесііле
дін Франціа пънъ ла Калаіс. Ꙟн Англіа се стърні ре-
сбоюл де 30 ані нȣміт ал Роѕі ꙟнтре Фаміліа домні-
тоаре че се трѫџѣ дін ал доілє фіȣ ал лȣї Едȣард ал III
Дȣка Охан акъръїе маркъ се'нсъмна ко розъ роші, ші
інтре Фаміліа Іорк компецітоаре тронȣлȣї чі се трѫџѣ
дін Ана фіка лȣї Едмȣнд ал доілѣ фіїо ал лȣї Едȣард
Іїо, акъръіа маркъ се'нсъмна ко розъ албъ. Асеміне
кȣмплѣрілор аістȣї ръсбою четъціенеск, маї нȣ съ афлъ
ꙟн аналіле алтор попоаръ. Не пілдȣітъ ан фост тȣрбъ-
чюнѣ комбътъторілор, крѫнчіноасе оморѫрі, стърпі-
тоаре ȣчідері ші асасінації ꙟн тоате зілеле, опъѕечі ді
прінціпі саȣ оморѫт нȣмаї дін фаміліа рігалъ, Флоарѣ
націеї ші сȣте де мії четъцені саȣ фъкȣт сфаръ; стрі-
къчюнѣ ші бостȣрарѣ цереї есте не спȣсъ.

Дȣпъ о ꙟнделȣнгатъ сінцероасе ошіре, ꙟн каре Мар-
гарета соціа лȣї Енрік 6ле ла ꙟмпрііȣръріле къдереї
бърбатȣлȣї ші а фіюлȣї прізонієрі ꙟн мѫна лȣї Рікард
Дȣкȣл де Іорк аратъ кȣраж бърбатеск лȣптѫндȣсе пен-
трȣ мѫнтȣірѣ лор кȣ арма'нмѫнъ, ла 1461 Едȣард
4ле дін фаміліа Іорк апȣкъ тронȣл Англіеї, жнсъ престе
пȣцін мъдȣлъріле ꙟмбелор фаміліеі ȣрішітоаре ȣна алтіа
1485 ȣчігѫндȣсе ла 1485 Енрік ал 7ле де Валес дін Фа-
міла Тȣдор, іаръ де пе мȣмъса Маргарета де фаміліа
Ланкастрікъ ꙟмбінгѫнд пе чел маї де пе ȣрмъ рігъ ал
фамі-

Фамілієі Їорк крꙋдꙋл Рікард 3ле ла 1487 се сꙋї пе Д. Х.
трон ꙟнсоцїіндꙋсе кꙋ Єлісавета фіїка лꙋї Єдоард
4ле дін фамілія Їорк, кꙋ каре мод ꙋнї ꙟн персоана
са дрітꙋл ꙟмбелор партізії ꙟнсоцїінд Роза рошіе
кꙋ чѣ албъ ꙟн лініа фемеіаскъ ші ашѣ кꙋ прꙋзіе ші
пасꙋрї хотъръ̂тоаре статорнічі домнірѣ са.

Дела ачѣстъ епохъ Англіа лініщітъ ꙟн челе дін лъ-
ꙋнтрꙋ, астрꙋкъ темеліа пꙋтернічіеї ші а ꙟнтіндерії
комерцꙋлꙋї ꙟн челе дінафаръ.

Скоціа

Скоціа нꙋмітъ дін векіме Каледонїа, се лъкꙋіа де
Скоцї ші Пікцї, дꙋпъ посіціа лор не авѫнд алт конті-
нент фъръ пе ал Англіеї аіче ші'ндрептъръ ꙟнкꙋрсііле
дін векіме ші маї наінте де венірѣ Романілор, ꙟн зілеле
лор ші дꙋпъ ачѣсат ꙟн кѫт Брітанії прекꙋм възꙋръм фꙋръ
невоіці акема пе Англосаксі. Дꙋпъ че Англії се ꙟнте-
меіеръ пѫнъ ла 825 сꙋпт Єгберт ші'нчепꙋ а фаче експе- 825
діції ꙟнпротіва нъвъліторілор Скоцї пентрꙋ аші ре-
стоарче даꙋнїле пъціте, атꙋнчѣ се възꙋръ тоате семін-
ціїле Скотіче невоіте асе ꙟнтрꙋні спре а лор апъраре
сꙋпт о сінгꙋръ домніе а лꙋї Кенет 2ле, Пікції ші
Скоції с'амалгамъръ ꙟнтрꙋна ла 838. Дінастіа лꙋї Кенет 838
домні 450 анї пѫнъ ла 1289 кѫнд стінгѫндꙋїсе кобо- 1289
рѫторії, дꙋпъ ꙋн сінцерос ръсбою ꙟнтре Роберт Брꙋче
ші Їоан Баліол, девіїторї дін фратїле Рігъї Цілом
Леꙋл кемъ де ꙟмпъкъторю пе Єдꙋард I ал Англіеї,
ачеста ꙟнтронінд пе фаворітꙋл сеꙋ Баріол ші'нсꙋші

Д. Х. дрітꙋл де протектор ші Скоціа дін аше ꙟпрецюраре пердꙋ неатърнарѣ са.

1306 Ла 1306 се сꙋі пе трон бравꙋл Роберт Брꙋче, єл бътꙋ пе Єдꙋард 2ле. ꙟпресꙋрърторюл Скоцієі.

1370 Дела 1329-1370 домні Давід брꙋче дꙋпъ акърꙋіа моарте кꙋ алесꙋл де націє Роберт 2ле непотꙋл лꙋі Давід се сꙋі пе тронꙋл Скоцієі реꙋ фꙋртꙋната Фамиліє Стꙋартъ, дін карѣ домні опт персоане: доі Роберції, чінчі Іакові ші о Маріє, дін ачестіа мꙋріръ нꙋмаі треі кꙋ моарте натꙋралъ ші доі дін ії де боерѣ. Ꙋнꙋл ремасе некъгат ꙟн сѣмъ, алтꙋл се діскъпъцінъ ал трііле се 'нвенінъ, ші ал патрꙋле се дісцеръ, дівіїторії лор се стінсе пін стреінътате.

Ірландїа

Ірландіа чі се нꙋмѣ дін векіме Іберніа, лъкꙋітъ де Іберї, ла ꙟнчепꙋт се ꙟмпърцѣ ꙟн чінчі прінціпатꙋрі.

487 Ла 478 прін Скоці се ꙟнтродꙋсе ꙟн Ірланда Крещінътатѣ, че се ꙟмбръцоше де Іберї кꙋ ашѣ зілос ꙟнкът де аіче се трімісе прін алте церї місіонарї пентрꙋ а предіка Хрістіанісмꙋл, дрепт каре се нꙋміръ Інсꙋла Сфънтъ. Ꙟн Ірландіа конфъптꙋінд хрїстіанісмꙋл ка претꙋтінденѣ спре кꙋлтꙋра крединчошілор сеі се ꙟмфіінце тімпꙋріꙋ прін мънъстірї скоале че се візіта де Англезї ші Францезї. Норманії ꙟнкълкънд ші востꙋрънд Ірландіа о арꙋнкъ ші пе дънса ꙟн съльбътъчіє, респінсе пе прінціпї ꙟнтре мꙋнції дін лъꙋнтрꙋл церії.

1163 Ла 1168 кемаці де інтерітꙋл прінціп Леістер Англезії аџюторꙋ ꙟн контра антагонїстꙋлꙋї сеꙋ Оконел де Канаот, Енрік II ла 1172 сꙋпꙋсе Англієі ші пре ачѣстъ Інсꙋлъ.

Статꙋріле Нордіче

А. Х.

Нордіка марџіне а Еѵропеї се лъкꙋіа дін векіме де кътръ семінціїле Германіче ші Фініче. Германічіле посесꙋіа партѣ вестікъ, Холстаінꙋл, Слесвігꙋл, Ютландіа ї сꙋліле Остіче, пенінсꙋла Сфеѕікъ пънъ ла Ліфландіа, іаръ Фінічіле партѣ Остікъ Філандіа ші о парте дін Росіа. Ії се нꙋмѣ де кътръ Романі Скандінаві, вецꙋіа ꙟмпърціці ꙟн оарде, де але лор семінції арфі Фост Чімврії ші Теꙋтанії. Ꙟн а 500 дꙋпъ Хс се 500
івіръ ꙋрме де піратеріїле Норманілор. Пе ла 830 аџюнсе 830
афі маї сімцітоаре ші маї ꙟнтінсе але лор ескꙋрсії. Ла 836 діскоперіръ Ісландіа. Ла 992 се ръспъндіръ 992
прін статꙋріле Еѵропеї ші стръбътѫнд Окіанꙋл Атлантікꙋ, діскоперіръ Кароліна ꙟн Амеріка пе каре онꙋмі цѣра вінꙋлꙋї (Veinland).

Прін лъціре Крещінісмꙋлꙋї ꙟн 9а сꙋтъ къпътъ Історіа кꙋноштінце де ачесте локꙋрі Нордіче, каріле пе тꙋнче ста сꙋп домніторі нꙋміці Вікінгер, ші ка преапꙋтіндіне чії маї пꙋтернічі прінціпі міскаці де плеонексіе, сꙋпꙋіндꙋші пре чії маї дебіларі се івіръ ші ꙟнтреї пре домніторії ꙟн кѫт се ꙟмпърці маї ла ꙋрмъ ꙟн треї статꙋрі, Данімарка, Норвергіа ші Сфеѕіа.

Данемарка.

Ꙟнтре ачесте нордіче статꙋрі аџюнсе пела ꙟнчепꙋт ал Данімаркъї афі чел маї пꙋтернік. Ла 650 Домніторюл 650

Д. Х. Іар віватмі ꙋні сꙋнт аса сінгꙋрѫ домніе мічіле статꙋрі але Даніеі, кꙋчерінд ші Сфеціа, ꙟнсѫ дꙋпѫ моартеі ꙗрѫ се дꙋмікѫ монархіа ꙟмпѫрціндꙋсе церіле дꙋпре датіна єпохеі ачеліа ꙟнтре фііі мортꙋлꙋі. Ла 812 Ꙋнінг Ріга
812 Ꙋтландіеі се бѫтꙋ кꙋ маріле Карол ші рꙋꙋл Ꙋдер се ꙟнсемнѫ де Конфініе ꙟнтре Данемарка ші ꙟмперіа Рома-
863 нѫ. Ла 863 Гарм ріга де Лейтра ꙗрѫ сꙋпꙋсе ꙋнічеі сале домніі статꙋріле Даніче. Ꙟн контра ꙟнкꙋрсіілор лꙋі ꙟмфіінце ꙟмпѫратꙋл Єнрік Іꙋ Маркіонатꙋл Слесвігꙋлꙋі.
972 Ла 972 Аролд 2ле се крещіинѫ, дарѫ сꙋкчесорꙋл сеꙋ
985 фіꙋ Свенон Ла 986 се ꙟнтꙋрнѫ ꙗрѫ кѫтрѫ пѫгѫнѫтате. Ачеста кꙋчері Англіа ші о парте а Норвегіеі.

1100 Ла 1000 ані Канꙋт саꙋ Кнꙋт чел маре ꙟнтродꙋсе ка Владімір ал Росіеі крещінѫтатѣ кꙋ тоате бꙋнꙋріле еі фѫкѫндꙋо религіе а статꙋлꙋі, ꙟнтемеіе агрікꙋлтꙋра, доместічі пе варварії Нормані, фѫкꙋ се ꙟнчетезе лотрііле ші кꙋрсеріле, ел статꙋ дісѫвѫтѫчіторюл ші фꙋндато-
1040 рꙋл кꙋлтꙋреі ꙟнтре Дані. Пѫнѫ ла 1040 пердꙋрѫ Данімарка тоате посесііле дін Англіа ші Норвегіа.

1147 Ла 1147 се сꙋі пе трон Свен Магнꙋс Еспрітсон, а-кѫрꙋі семінціе домні 400 ані песте Данемарка.

1158 Ла 1158 Домні Валдемар Іꙋ каріле прін але сале кꙋчерірі ꙟнтінзіндꙋсе фѫкꙋ пꙋтерѣ Данімаркꙋлꙋі ꙟн фрікошатѫ нордꙋлꙋі, ꙟнсѫ Валдемар 2ле фіюл ꙟн-тѫюлꙋі каріле се'нтінсесе пѫнѫ ла Ліфландіа кѫзінд ꙟнпрінсоарѣ контелꙋі Єнрік де Сверін пердꙋ посесііле, ші прін ꙟмпѫрцірѣ рѫмаселор цері ꙟнтре фііі сеі чеі трії кꙋ атѫта маі вѫртос ісе дебілѫ статꙋл ші кѫрѫ-

чії

чі дінафаръ шікатръ чії дін лъȣнтрȣ, іскѫндȣсе черте Д. Х.
ꙟнтре прінціпії кондомнітори.

Ла 1340 се сȣі пе трон пȣтернікȣл Валдемар 3ле ка- 1340
реле дъдȣ імперієї сале ȣн ноȣ органісмȣ ші търіе, лїнї-
щі тȣрбърїле чі вѫнтȣіа Данемарка апроапе де ȣн векȣ,
кȣ дѫнсȣл се стінсе фамілїа естрінсонікъ ла 1375.

Ла 1378 се сȣі пе трон фіїка лȣї Валдемар Марга-
рета, чѣ ꙟнтѫїа фімеїе домнітоаре ꙟн пърціле Скандї-
навієї, еа пентрȣ але сале талентȣрї ші вреднічії къ-
пътъ нȣміле де Семїрамїс а нордȣлȣї. Не ꙟмпъкѫн-
дȣсе стъріле кȣ Алберт, просфоръръ Маргаретеї ші Ко-
рона Сфезеї, дȣпъ каре дѫнд а ꙟнцелеџе Маргарета
попоарълор еї сȣпȣсе къ ꙟмпърціреа статȣрілор есте
каȣзъ де ꙟмпърекерї, славіреа ші къдереа лор, адȣнъ
репрезентанції тȣстрелїлор церї ꙟн Калмар ші прін
конвенціа нȣмітъ Ȣнїа калмарнікъ, се ꙟнкіе ла 1397
ȣн трактат ка трȣстеле нордічіле статȣрї, адекъ Сфе-
зїа, Норвегіа ші Данемарка сї фіе пе пȣрȣреа ȣніте ші
сȣпт о коронъ. Дї ар фі ȣрмат домніторї пȣтернічї
ар фі пȣтȣт ціне пе капȣл лор пре ачесте трії короане
ші кȣ брацȣл пȣтернік легътȣра ȣнітелор статȣрї, ѫн-
съ лїпсїнд бърбації черщȣці ла 1436 се ші ꙟнчепȣ
револȣціііле ꙟн Сфезіа, каре шалѣсъ пе аї сеї регенції.

Ла 1436 Хрістоф 3ле нȣміт Баварȣл домні ꙟнкъ 1436
песте кȣтереле рігатȣріле, даръ дȣпъ моартеї ла 1448
се ꙟнчепȣ ръсбоаеле сȣкчесієї, кареле нȣ се кȣрмъ пъ-
нъ ла дісфіінцареа Ȣнієї калмаречe, кѫнд се дісбінаръ
ꙟнтрȣнітеле статȣрї.

Д. Х.

Норвегїа.

875 Норвегіа нȣмітъ де Романі Нерігон ла 875 авȣ
де сінгȣр доміторю пе Аролд Арфагер, чі сȣпȣсе осебітеле семінції деспоціеї сале, дін каре Епохъ се'нчепȣ маї кȣ адевінсȣл Історіа ачестȣї стат, є сентінсе кȣ кȣчерірі песте Інсȣліле Шетлендіче, Оркадіче, Ебрідіче, песте Інсȣла Ман, Ісландіа ші Гренландіа.

1000 Ла 1000 ані сȣп Ріга Олаф 1ї Трівезон се ꙟнтро-
дȣсе ꙟн Норвегіа крещінісмȣл дȣпъ каре ꙟн кȣрѫнд кȣчерітъ къзȣ сȣп Шфезіа.

1023 Ла 1023 Олаф 2ле сфѫнтȣл дещюгъ пе Норвегіа де
1028 сȣп Шфезіа, даръ ла 1028 къзȣ сȣп Даніа, Магнȣс 1ї рідікъ іаръ тронȣл Норвегіеї, сȣпȣінд ші Данемарка, пънъ ла стѫнџїрѣ лініеї Арфагеріче. Пентрȣ къ се ꙟмпърці статȣл ꙟнтре фіїї доміторілор се тѫмплъръ ші аічѣ мȣлте рѣсбоае четъценещі, іаръ де кѫнд прін Ȣніа конвенціеї калмаріче се ꙟнкорпоръ кȣ Данїмарка ремасъ Ȣнітъ кȣ дѫнса пънъ ла 1814, пръкȣм дела 1261 рѣмасе ші Ісландіа Ȣнітъ кȣ Норвегіа.

Швезїа.

Швезіа дін ꙟнчепȣт се ꙟмпърцѣ ꙟн маї мȣлте семінції авѫнд фіеш каре прінціпіїлор нȣміці Філкіс Конȣнгар сѣȣ Дратар, ꙟмпърекеріле ачестор прінціпі пȣіндȣї
750 маї де а пȣрȣрѣ ꙟн чѣртъ ла 750 деділъ бȣн прілеж лȣї Івар-Віватмі а кȣчері Швезіа. ꙟнкорпораціа нȣ цінȣ ꙟнделȣнг, Олаф Шкотконȣнг адікъ сȣпер ріга де Ȣпсала сȣпȣсе доміеї сале пе тоате семінціїле Швезіче.

Бл

Ла 994 Олаѵс се нꙋмі ріга Свєдіеі ꙟтродꙋкꙟнд Д. Х.
ші релігіа крещінѣскъ. Ла 1060 се стінсе дінастіа 994
лꙋі кꙋ Ѕамꙋнд съінд꙼се петрон Фамиліа Стенкіл, карѣ 1060
домні нꙋмаі пънъ ла 1134, еі ꙋрмъ фамеліа Сверкер 1134
апоі ла 1250 се ꙟтроні фаміліа Фолкꙋнгер кꙋ Валдемар 1ю, каріле лъці марџініле Свеѕіеі пънъ ꙟн Фінландіа. 1250

Ла 1319 се ꙟнчепꙋ чертіле пентрꙋ сꙋкчесіе ꙟнтре 1319
регенціі Трꙋстелелор статꙋрі нордіче пънъ че ла 1397
1397 се ꙋніръ сꙋп Маргарета. Апоі Свеѕіа не мꙋлцемінд꙼се кꙋ ꙋніа, Магнаціі каріа ꙟн ꙟмпрецꙋръріле префъчереі домніторілор асꙋпра прілежꙋрі аші капъта дрітꙋріле прѣрегостіве, ла 1448 ш'алѣсъ де Рігъ пе регентꙋл Карол Кнꙋтсон, лꙋі ꙋрмъ ла 1448
1470 ꙟн оаре каре атърнаре де Данімарка Стен Стꙋрі 1470
фіюл сороре сале, ачеста прін але сале бꙋне органіѕації фъкꙋ мꙋлт біне патріеі.

Полоніа.

Чертіле ꙋрмате ꙟнтре мъдꙋларіле фамілієле домніторілор претендатоаре тронꙋлꙋі, ꙟмпърціріле статꙋлꙋі ꙟн тре прінціпі, ръсбоаіле кꙋ ꙟмпъраціі Германо-Романі ші апоі ꙟнкꙋрсіа Монголілор сꙟнт реліле де кареле се бънтꙋі статꙋл Полоніеі ꙟн ачест період.

Ла 1025 мꙋрінд Болеславꙋ 1і пронꙋміт Хробрі адекъ 1025
бравꙋл, крескъторюл Полоніеі кареле се'нтітꙋлъ Рігъ, сꙋпт ꙋрмъторюл Фіюл сеꙋ Міечіслав, Полоніа се ꙟнапоіе ші тітлꙋл де рігъ ісъ пріфъкꙋ ꙟаръ 'ндꙋкъ. Дꙋпъ че се'мвінсе Міечіслав де ꙟмпъратꙋіл Отон 2ле Братіслав

Дꙋкꙋл

Д. Х. Дꙋкꙋл де Боемія ла 1035 ꙟнтинсе домніа са͂ ші престе
1035 Полоніа. Касімір фіюл лꙋї Міечеслаꙋ аџютат де ꙋнкюл сеꙋ де пе мꙋмѫ ꙟмпѫратꙋл Енрік 3ле се сꙋї пе тронꙋл Полонієї ка Дꙋкѫ ші Болеслав 2ле фіюл сеꙋ ꙟї ꙋрмѫ кꙋ тітлꙋ де рігѫ атрібꙋіт лꙋї де Папа Грігоріе 7ле пентрꙋ пасꙋріле че фѫкꙋ ꙟн протіва ꙟмпѫратꙋлꙋї Енрік IV кꙋ кареле Папа се афлѫ ꙟн чѣртѫ.

1102 Ла 1102 сесꙋї пе тронꙋл Полонієї Болеслав 3ле Гꙋрѫ стрѫмбѫ фіꙋл лꙋї Владіслав фрате кꙋ Болеслав 2ле. Ꙟн зілеле ачестꙋїа се паре асе фі колонісат ꙟн Полоніа Германі Нідерландісі. Болеслав 3ле ꙟнтродꙋсе Кре-
1138 штінѫтате ꙟн Померанія. Ла 1138 ꙟмпѫрці Болеслаꙋ статꙋл ꙟнтре патрꙋ фії аї сеї дѫнд лꙋї Болеслаꙋ Масовіа, лꙋї Владіславꙋ Сілесіа кꙋ Краковіа, лꙋї Міечіславꙋ чіеланте парте а марї Полоніе ші лꙋї Енрік Лꙋблінꙋл кꙋ Сандомірꙋл, де л'астѫ'мпѫрціре рѫмасе Сілісіа пе пꙋрꙋрѣ діспѫрцітѫ де Полоніа. Тꙋлбꙋрѫріле ші прѫсіле Монголілор цінꙋ дела 1240 пѫнѫ 1320.
1240 кѫнд Владіславꙋ Локіетік ꙟмпреꙋнѫ міка ші марѣ Полоніе ꙟнсꙋшіндꙋші тітлꙋ де рігѫ.

1335 Ла 1335 статꙋ мареле Касімір 3ле фіꙋл лꙋї Локіетік, кареле пентрꙋ але сале талентꙋрї, віртꙋці, ші вреднічії се'нтітꙋлѫ маріле. Статꙋл Полонієї кѫпѫтѫ о ноꙋѫ органісаціе кꙋ ꙟнсѫмнѫтоаре ꙟмбꙋнѫтѫцірї ші леџюірї фолосітоаре, атѫт ꙟн прівірѣ стѫреї лѫкꙋіторілор негꙋцеторї ші агрікꙋлторї, кѫрора дꙋпѫ єксемплꙋл єманчіпаціілор дін Германіа аї се хѫрѫсірѫ прівілегіа а сігꙋрѫтоаре дрептѫцілор персонале ші а статꙋ-

лꙋї

лꙋї лор полїтiкъ мърџїнiндꙋсе прѣрогатiвiле асꙋпрi- Д. Х.
тоаре але Новiлiлор, пентрꙋ каре се'нтiтꙋлъ Касiмiр
церанꙋл рiгъ. Ꙟн ꙋрма ачестора iндꙋстрiа шi комерцꙋл
крескꙋръ, полїтiї шi фортецꙋрї се'нтемiеръ, мъiстрiїле
шї шiїнцiле се кꙋлтевiръ, спре а кърора наїнтiре ла
1343 се ꙟмфiїнце Ꙋнїверсiтатѣ Краковiеї. Кꙋ кавалi-
ерiї Германї се фъкꙋ пачe. Їꙋдеiї фꙋ прiмiцї ꙟн По-
лонiа алꙋнгацї де пе аюре шi аiче прiн о адоꙋа естi-
ръ къпътаръ сорцꙋл фаворiторꙋ ꙟн кѫт де ла ачѣстъ
епохъ с'ашезаръ аколе мꙋлцiме. Ꙗтъ ꙟнчепꙋтꙋл Їꙋ-
деiлор де цѣра лешѣскъ, де ꙋнде прекꙋм зiче ꙋн Їсто-
рiкꙋ се ꙟнтiнсе аколо шi ꙟн пъмѫнтꙋл нострꙋ ка о лепръ
сѣꙋ ка о лiпiтоаре сꙋгътоаре де сѫнџеле Крешiнiлор.
Ла 1370 мꙋрiнд Казiмiр се стiнсе лiнiа бърбътѣскъ 1370
коборѫтоаре дiн Пiаст. Акꙋм ꙟнтѫїадатъ Магнацiї По-
лонiеї фъкꙋръ пасꙋл а шї алеџе домнiторї дiнтре прiн-
цiпiї стреiнї кꙋ Лꙋдовiк чел маре Рiга Ꙋнгарiеї, фiюл
лꙋї Карол Роберт д'Анжꙋ шi непот де соръ алꙋї Касiмiр.
Ба ꙋнi Полонiа кꙋ Ꙋнгарiа шi пентрꙋ а о пꙋте домнi
де аiче ка пе о лътꙋралнiкъ цѣръ ꙟмбоїї ноблесеї мꙋлте
прерогатiве, ꙟнкѫт аџюнсе Полонiа о арiстократiе
шi ꙋн рiгат електiвꙋ, лꙋкрꙋ че маї апоi трасе дꙋпъ
сiне къдерѣї.

Шi Лꙋдовiк мꙋрi фъръ а лъса каїроном парте бърбътѣ-
скъ, фiiка лꙋї Марiа се'мъритъ ла 1383 дꙋпъ марiле Џi- 1383
гiсмꙋнд дꙋка де Лꙋксенбꙋрг, шi ачеста пентрꙋ а пꙋте цi-
не ꙟнтрꙋлокатъ Корона Полонiеї кꙋ а Ꙋнгарiеї ꙟмпреꙋнъ
кꙋ чѣ дiнтѫї Росiа Рошiе. Полонiї ꙋрѫнд пе Џiгiсмꙋнд
фiiнд Герман ш'алѣсъ де регiнъ пе Ꙗдвiга сора Марiеї

Д. Х. 1383 ш' о ꙟнсоці 1383 кꙋ пріинціпꙋл де Літфаніа Іагело сꙋп
кондіціе ꙟнтаю а ꙟнтрі магнаціилор дрітꙋл а алеџіреі ші
чел репрезентатівꙋ ал цереі ꙟнкът гꙋвернꙋл Полоніеі
кăпъта о формъ републіканъ; ал доіле се'ндаторі а ꙟн-
тродꙋче Крещінътатѣ де рітꙋл Католік ꙟн Літфа. Іа-
гелон ботезїндꙋсе се нꙋмі Владіславꙋ 2ле кꙋ каре о-
казіе се сꙋі пе тронꙋл Полоніеі фаміліа Іагелоанъ,
Іаръ Літфаніа аџюнсе атърнатъ де Полоніа, ел рекꙋчері
дела Ꙋнгаріа Росіа Рошіе, ꙟнчеркъріле лꙋі а сꙋпꙋне Мол-
дова се зедърнічі пріи бравꙋріле Домнꙋлꙋи Алексан-
дрꙋ чел бꙋн.

1434 Фіюл сеꙋ Владіславꙋ 3ле ꙟі ꙋрмъ ꙟнтрон ла 1434,
ачеста дꙋпъ моартѣ рігъі ші ꙟмпъратꙋлꙋі Алверт 3ле
ла 1443 с'алѣсъ ші рігъ де Ꙋнгаріа. Ел ар фі кълъ-
кат пе ꙋрміле пъріителꙋі сеꙋ, дѣкъ нꙋ сар фі ꙋчіс
1444 лънгъ Варна ꙟн бътъліа кꙋ Тꙋрчії ла 1444.

Лꙋі ꙋрмъ Фрателе сеꙋ Касімір 4ле къръіа се сꙋпꙋсе Прꙋсіа де рълꙋл ꙟмпілъреі кавалеріілор, ръмъінд Прꙋсіа де ръсъріт ка ꙋн феꙋд Магістрꙋлꙋі ачестꙋі Ордін атърнат де Ріга Полоніеі, новогродꙋл, Северіа ші Смоленска ла 1478 се кꙋпрінсе де царюл Іван Васіліевічі. Репрезінтації цереі алкътꙋіці дін Нобілі ші Епіскопі ш'інтінсеръ пꙋтерѣ пънъ л'атъта ꙟнкът Ріга нꙋмаі пꙋтѣ фаче нііміка фъръ апробаціа лор, старѣ цераніілор аџюнсе склавъ

Мꙋрінд Казімір а къръіа фію маі маре Владіславꙋ
с'алесесе де рігъ ал Ꙋнгаріеі ші Боеміеі, Нобілії алѣсъ
1492 ла 1492 пе ал доіле фію Іоан І Алверт.

Боемїа

Д. Х.

Боемїа пѫнѫ ꙟн зїлеле лȣй Октавїан се лѫкȣїа де семїнцїа Боїарїлор, карїй се ꙟмпїнсерѫ ꙟн пѫрцїле Баварїей де кѫтрѫ нѫвѫлїторїй Маркоманй. Дȣпѫ стрї-
карѣ Маркоманїлор ꙟмвїнші де Лонгобарзй ла 526 Бо- 526
емїа се сȣпȣсе домнїей Тȣрїнџїей, дȣпѫ рестȣрнарѣ ачестȣй стат, чї ера ка ȣн пропрїнакȣ ꙟнпротїва Сла-
вїлор, ла 534 ꙟнкȣрсерѫ аїче Сорбїй шї Чехїй семїн- 534
цїй Славїне. Пе ла 727 сенфїїнце ꙟн Боемїа ȣн дȣкат 727
Славїнеск сȣп дȣкȣл Пречемїслї, ла 806 требȣй асе 806
сȣпȣне марелȣй Карол, кареле фѫкȣрѫ пе Боемїа трїбȣтарѫ пе ан кѫте кȣ 50 марче (лїтре) де арџїнт сѣȣ 400 талерй шї 120 бой. Ꙟн епоха кѫдереї Каролїзїлор дȣпре пїлда алтора се фѫкȣ шї Боемїа неатѫрнатѫ афлѫндȣсе аоаре сȣпт ȣнȣл шї аоаре сȣп маї мȣлцї
прїнцїпй домнїторй. Ла 894 дȣкȣл Боревой ботезїн- 894
дȣсе, ꙟнчепȣ асе лѫцї Крещїнѫтатѣ ꙟн Боемїа. Ла
950 ꙟн зїлеле лȣй Отон 1ї кѫзȣ царѫ сȣб маестатѣ 950
ꙟмпѫрацелор Романогерманй. Ла 967 Дȣкȣл Болеслав 967
IIле ꙟмфїїнце ꙟн Прага чел ꙟнтѫю епїскопат. Крещїнѫтатѣ шї комȣнїкацїа кȣ статȣл ꙟмпѫратȣлȣй Романїлор лѫцї кȣлтȣра шїчївїлїзацїа ꙟнтре Боемй. Ла
1086 Дȣка Владїславȣ сентїтȣлѫ де Рїгѫ, каре тїтлȣ 1086
се скїмбѫ домнїторїлор Боемй кȣ чел де дȣкѫ пѫнѫ
ла 1198 ꙟн зїлеле лȣй Отокар 1ї, кѫнд пентрȣ ȣнї- 1198
рѣ са кȣ Џебелїнїкȣл ꙟмпѫрат Фїлїп де Сфабїа, їсѫ атрїбȣй прїн дїпломѫ ачест тїтлȣ шї рѫмасе ꙟн вїїто-

рїме

Д. Х. ріме єредітарію. Ла 1230 стътȣ Венцел I фіюл лȣї Ото-
1230 кар I, каріле кȣ врабȣръ бътѫндȣсе лѫнгъ Глацї ре-
спінсъ дела марџініле Боемієї, оарділе Мȣнголілор, де
ȣнде апої се ндрептъръ спре Ȣнгарїа.

Отокар IIле фіюл лȣї Венцел ꙟн соцїндȣсе кȣ чѣ де 47 анї Маргарета въдȣва ꙟмпъратȣлȣї Романілор Енрік 7ле, дȣпъ че се стѫнсе лїнїа въргътѣскъ Бамбергїкъ кȣ Фредерік фрателе Маргаретеї, трасе кътръ корона Боемеї дȣкатȣл Аȣстрїеї ші Стірїа. Ꙟн ȣрмъ деспърцїндȣсе де Маргарета пентрȣ не фачірѣ де фії, Ꙟмпъратȣл Рікард де Корнвалліс ꙟї ꙟнтърі Феȣдаціа Аȣстрїеї. Іар апої алегѫндȣсе де ꙟмпърат Рȣдолф де Абсбȣргȣ, Отокар невръѫнд аї нȣноаще сȣверенітатѣ
1278 Феȣдацїеї пентрȣ Аȣстрїа, ꙟнъталїа чї авȣ ла 1278
лѫнгъ Маркфелд се ȣчісе перзїндȣші феȣдȣл.

Лȣ Отокар ȣрмъ пънъ ла 1305 фіюл сеȣ Венцел II. Віртȣціле лȣї ꙟл рекомендȣї афі алес ші рігъ ал Полонієї; іаръ фіюл лȣї фȣ алес рігъ де кътръ Ȣнгȣрї, дар ꙟнкȣрѫнд требȣї афаче локȣ рекомендȣітȣлȣї де Папа Карол д'Анжȣ.

Кȣ Венцел 3ле фіюл лȣї ал IIле се стѫнсе лїнїа Вендобоемікъ домнітоаре, сȣїндȣсе пе трон фіюл ꙟмпъратȣлȣї Алберт 1ї Рȣдолфȣ де Аȣстрїа, кареле се ꙟн соці кȣ мащіга лȣї Венцел 3ле. Мȣрінд Рȣдолф ла 1307 кѫнд ꙟнкъ нȣ ꙟмплінісе ȣн ан Боемії ш'алѣсъ де Рігъ пе Енрік дȣкȣл де Карантанїа, бърбатȣл Анеї Фіїка лȣї Венцел 2ле, апої не мȣлцеміндȣсе ш'алѣсъ ла 1311 пе Іоан де Лȣксембȣрг фіюл ꙟмпъратȣлȣї Енрік 7ле ꙟнсо-

цїндȣл

ҙіндꙋл кꙋ Єлісавета фіїка чѣ маї тжнъръ а лꙋї Вен- Д. Х.
цел IIле. Іоан капътъ Боемія ші маї мꙋлте прінціпатꙋрі
Ѕілеѕіче кꙋ Лаꙋсіцꙋл де сꙋс. Ка аліат ал лꙋї Філіп
Ріга де Франціа къзꙋ ꙟн бъталіа де лжнгъ Кресі
ла 1346. 1346

Лꙋї ꙋрмъ фіюл сеꙋ Карол 4ле алес ші ꙟмпърат ал
Романілор, ачеста ꙟнкорпоръ кꙋ Боіамія тоатъ Сілеѕія
Лаꙋсіцꙋл ші Моркіонатꙋл Бранденбꙋрг, сꙋп Венчеслаꙋ
фіюл лꙋї Карол ла 1419 се ꙟнчепꙋ ꙟн Боемія чертеле 1419
кꙋ Хꙋсіції ꙟн ꙋрма ордереї лꙋї Іоан Хꙋс, редікаці сꙋп
команда лꙋї Ніколаꙋс Хꙋсінецꙋ ші Іоан Чіска. Ꙟн а-
семінѣ ꙟмбълꙋірі мꙋрінд Венцел ꙋрмъ фрателе сеꙋ Сі-
гісмꙋнд, пре каріле Боемії ꙟнтеціці де Хꙋсіці не врѫнд
ал кꙋноаще де рігъ, требꙋї а пꙋрта ꙋн ръсбою де 20
ані, ꙟнкжт ла 1417 се възꙋ невоїт а вінде Бранденбꙋр- 1417
гꙋл лꙋї Фредерік Цолерт, авжнд невое де монетъ, ші
нꙋмаї дꙋпъ че се ꙟмпъреке ръ фанатічії пꙋтꙋ Сігісмꙋнд
аї бате ші ꙟн сфжршіт асе пꙋте ꙟмпъка кꙋ джншії ла
1436, ꙟнгъдꙋінд Магнаціілор Боемії пентрꙋ ал фаворі 1436
прерогатіве марі. Кꙋ Сігісмꙋінд ла 1437 се стінсе
лінія Лꙋксембꙋргікъ.

Лꙋї ꙋрмъ џенеріле сеꙋ Алберт ал Аꙋстріеі, кареле авꙋ
асе бате пентрꙋ ачѣстъ коронъ кꙋ Казімір ал Полоніеі,
ші апої мꙋрінд ла 1439 лъсъ пе Прꙋнкꙋл Ладіслаꙋ нъс 1439
кꙋт дꙋпъ моартѣ пърінтелꙋї ла 1440. Ачестꙋї прꙋнк 1440
се ржндꙋі регент пжнъ ла вжрста леџюїтъ Георгіе Подіе-
брат, ꙋн врав ші ꙟнцелепт барбат. Каріле дꙋпъ моар-
тѣ лꙋї Ладіслаꙋ ла 1457 пентрꙋ а са мжнтꙋітоаре а д

міні-

Д. Х. мініістраціїе с'алѣсъ де Боемї рігъ. Ачеста лініщі тꙋл-
бꙋръріле дін лъꙋнтрꙋ прін бланда, дрѣпта ші толеран-
та са гꙋвернаре, арътъндꙋсе пъріите кътръ тоці сꙋпꙋ-
шії сеї, орі де че ерес ар фі фост. Папа Пїꙋс IIле ші
Паꙋлꙋс IIле ꙟндаторіндꙋл а пересекꙋції пе антікатолічії
Кꙋсіції пръ Подіебрад невръинд ꙟл блъстъмъ, ші ръндꙋі
асе скꙋла асꙋпрї о армїе крꙋчіатъ касъ пе депеѣскъ ка
пре ꙋн Еретік. Ꙟнсъ ꙟмпъратꙋл Фредерік 3ле пре ка-
ріле Подіебрад ꙟл мънтꙋі де аседїа Віенезілор ре-
волтаці нꙋвоі афъптꙋі ꙟнпротіва Евергетꙋлꙋї сеꙋ ші
ал оменірей. Афаръ де цініріле лꙋї Подіебрад Ріга Ꙋн-
гарієї Матіас Карвінꙋс ші Казімір ал Полонієї. Вір-
тꙋосꙋл Подеїбрад пентрꙋ асе ꙟмпъка ші кꙋ ачещіа а
нꙋмі сꙋкчесор шїе пе Владеслаꙋ фіюл лꙋї Казімір ші
1471 мꙋрї ла 1471.

Владеслаꙋ IIле дꙋпъ конвенціа че фъкꙋсе кꙋ Матіас
Корвінꙋс претендаторꙋл короней де Боемїа, мꙋрінд іст де
1490 пе ꙋрмъ капътъ ші корона Ꙋнгарієї ла 1490, ꙟнсъ кꙋ
кондїції фоарте мърџінітоаре пꙋтерей рігале. Лꙋї ꙋрмъ
1516 ꙟнамъндꙋсъ рігатꙋріле фіюл сеꙋ Лꙋдовікꙋ ла 1516.

І ПРꙋСІА

Фраціїї де спадъ.

Оаре карії негꙋціторї дін Бремен арꙋнкаці де фортꙋнъ
ла ачесте цермꙋрї ꙋнде ꙟнкꙋноскъндꙋсе кꙋ съльва-
1158 тічії лъкꙋіторї ꙟнтемїеръ політїа Векссікꙋл 1158, а-

дꙋсе

дꙋсе прѣдекаторі крещінътъцеі, ꙟфіінцъръ ꙋн Епіс- Д. Х.
копат ші Епіскопꙋл Алберт ла 1201 ꙟформъ ордінꙋл 1201
Фрацелор де спадъ пентрꙋ апърарѣ посесіілор ші ꙟтъ-
рірѣ крещінътъцеі. Ачещіа кꙋчерірꙋ Лівоніа, Есланда,
Кꙋрланда, Семігаліа, де аіче ші дін Полоніа ꙟчепꙋ асе
ꙟтінде кꙋвжнтꙋл евангелієі ші ꙟн Прꙋсіа, ꙋнде дꙋпъче
ніче предіка кꙋвжнтꙋлꙋі, ніче брацꙋл ꙟнърмат ал вечі-
нілор крещіні домніторі нꙋ пꙋтꙋ ꙟдꙋплека пе Славеніі
Ідолатрі лъкꙋіторі ꙟн Прꙋсіа ка съ ꙟмбръцошезъ кре-
щінътатѣ, ба ꙟнкъ нꙋміціі прін ꙟнкꙋрселе лор бостꙋ-
ръръ Масовіа, ші бътꙋ пре ощіторіі ꙟн контра лор
Фраці де спадъ дін Лівоніа, Дꙋкꙋл Корад де Масовіа
кемъ ꙟн аџюторіꙋ, пе кавалієріі Ордінꙋлꙋі Тевтонік дін
Венеціа, лі хъръзі цінꙋтꙋл Кꙋлмꙋлꙋі шіі акꙋноскꙋ де
домніторі престе тоатъ цѣра че вор апꙋка дела пъгжніі
Прꙋсіені. Магістрꙋ кареле ꙟтръ кꙋ трꙋпіле кавалієрі-
лор ꙟн Прꙋсіа аꙋ фост Герман Балкꙋ. Маі мꙋлт де
кжт оџюмътате де век аꙋ цінꙋт лꙋптеле ощіторілор
монахі бътжндꙋсе пентрꙋ домнірѣ лор ші а Евангелієі,
ꙟнкаре діастімъ кꙋпрінсеръ цѣра ші ꙟнтоарсеръ пе
Славеніі Прꙋші ла крединцъ. Дꙋпъ ачѣста дескълекъ
аіче о мꙋлціме де колоніщі Германі, прін каріі реліџіа
крещінѣскъ се лъці, цѣра се ꙟмпоперъ ші се кꙋлтіві
ші мꙋлте політії се ꙟнтемеіеръ, прекꙋм Кенігсбергꙋл
де Отокар Ріга Боемієі, Елбінгꙋл де Контеле де Маісен.

Ла 1237 Се ꙋні ордінꙋл Фрацілор де спадъ кꙋ а 1237
Кавалієрілор Германі, прін каре ꙟмпꙋтернічіндꙋсе се 1309
лъці мърџініле Прꙋсієі. Ла 1309 Марієнбꙋргꙋл аше

кꙋміт

Д. Х. нȣміт де пе Сантамъріа Патрона Кавалерілор се фъкȣ резеденціа Магістрȣлȣї ачестȣї ордін, кареле організінд о формъ де гȣверн репрезентатівъ ꙟтродȣсе кȣлтȣра ші ꙟн Прȣсіа, комерцȣл се ꙟнаінті, ші ꙟнфлорітоаріле політії меркантіле Данціг, Елбінг ші Торн ꙟтръ ꙟн конфедераціа Ханзеї.

Полонії ера чії маї перікȣлоші дȣшмані аї кавалієрілор доміторі ꙟн Прȣсіа. Ла 1410 прінціпȣл Магістрȣ Їȣнгінг се ꙟн къіеръ кȣ Полоніа ла бътъліе ші ꙟнтро сінцероасъ лȣптъ лѫнгъ Таніберг се ȣчісе, дȣпъ каре Полонії къпътъ кѫтева посесії ꙟн статȣл кавалієрілор. Прін деморалізаціа ꙟн каре къзȣ ачест ордін адȣсе статȣл ла дъръпънаре. Магістрȣл Плаȣ воі а рестаторнічі бȣна рѫндȣіалъ ші дісціпліна, ꙟнсъ нȣ пȣтȣ, пентрȣ ачѣста нотабілії цереі ꙟнкеъ конфедераціе
1450 ꙟн контра кавалієрілор. Ла 1450 апрінзіндȣсе о революціе ꙟн протіва лор се сфѫрші ресбоюл кȣ ачѣста: къ Прȣсіа вестікъ се ꙟнкорпоръ кȣ Полоніа сȣп Казімір ал 4ле ші чѣ остікъ ръмасе Ордінȣлȣї, ка ȣн феȣд атѫрнат де Полоніа.

Росїа

Росїа се алкътȣеа ла ꙟнчепȣтȣл Крȣчіатеї дін маре ші міка, апої се мърі прін алба ші ноȣа ші дȣпъ ꙟнтеріре Монголїлор съ лъці мȣлт кътръ ръсъріт ꙟн Асіа.

Владімір 1ю кареле пентрȣ але сале вреднічії се ꙟн тітȣлъ маріле прін крещінаре са, ꙟнтродȣсе

ꙟн

ꙟн Росіа Крещінісмꙋл ші ꙟнтѫіа разъ а лꙋмінърей Д. Х.
моралїче; Ѩръ прин ꙟнсоціръ кꙋ прінцеса Ана сора
ꙟмпъраціілор Романї де ръсъріт Васіліе 2ле ші Кон-
стантін 8ле і а ꙟмпърътесеї апꙋсꙋлꙋї Теофаніа соціа
лꙋї Отон 3ле нобіла фаміліа са ші ꙟнаінтї тронꙋл
Росіеї, акъріа конфініі прін сꙋпꙋнірѣ осебітелор прінце-
патꙋрі се лъці дела Ніпрꙋл пънъ ла лакꙋл де Ладога.
Владімір кꙋ дрептꙋл се ꙟнтітꙋлѣзъ Петрꙋл векꙋлꙋї
10ле. Дꙋпъ мода епохеї де атꙋнчѣ ꙟмпърціндꙋші цѣра
ꙟнтре чеї доіспрезече фііи карії дꙋпре леџіле федаціеї
ера сꙋпꙋші марелꙋї Дꙋкъ ресідент ꙟн Кіевꙋ, прекꙋм ші
Васалії апꙋсꙋлꙋї ера сꙋпꙋші ꙟмпъратꙋлꙋї Романогерман,
асемінѣ дꙋмікаре а монархіеї Росіеї ка ші пе аюрѣ про-
дꙋсе нꙋ пꙋціне реле де ꙟмпърекері ші бътъліі четъціене.
Маріле прінціп де Кіев нꙋ пꙋтꙋ ціне сꙋпрімъціа са. ꙟн
тре жиншії фііі лꙋї Владімир съ іскъ чѣртъ, Сфетополкꙋ
ꙋчісе пре треї фраці аі сеїи ші маї ла ꙋрмъ се інтері
ꙟнсꙋл де кътръ маї тѫнърꙋл фрате Юріе Ярослав. ꙟн
ачесте тꙋлбꙋрърі де анархіе кѫтева поліціі се ꙟнармъ-
ръ пентрꙋ апърарѣ сігꙋранціеі лор аменінцате прекꙋм
маї жнтѫю Новгородꙋл каріле маї ла ꙋрмъ се комфеде-
ръръ ші кꙋ Анса Франкостатꙋрілор комерціале дін
Германіа. Ярослав се ꙟнгріжі де а ꙟнтродꙋче бꙋна
орѫндꙋіалъ ші дісціпліна, ел пентрꙋ сігꙋранціа сꙋпꙋ-
шілор деді кѫтева бꙋне леџꙋірі кꙋноскꙋте пънъ астъзї
сꙋп нꙋміле де дрітꙋрі Росіене (Рꙋское правда) орѫн-
дꙋї асе традꙋче кърці дін лімба Гречѣскъ ꙟн чѣ Сла-
вонъ ші ꙟн Новгород се ꙟмфіінце о скоалъ. Кꙋ ꙟм-

Д. Х. 1056 1116 пꙟратꙋл Константінополеі Констандін IIле пꙋртꙟ ресбою
ꙟнсе не норочіт. Ꙟн ачесте тімпꙋрі дела 1056-1116
вецꙋі Фаімосꙋл Історіограф ал Росіеі монахꙋл (Нестор
дін мꙟнꙟстірѣ Кіевꙋлꙋі.

Дꙋпꙟ моартѣ лꙋі Ярослав, ла 1054 се сꙋі пе тронꙋл марелꙋі Дꙋкꙟ фіюл сеꙋ Ізеслав. Ресбоюл дінтре прінціпії фамілієі домнітоаре ꙟнтре карії маї ꙟмпꙟрціcꙟ шї Ярослав церіле ка апанажꙋрі, невоі пе Ізеслав бꙟтꙋт де Свѣтослав прінціпꙋл Черніговꙋлꙋі а фꙋџі дін скаꙋнꙋл сеꙋ шї а чере аџюторꙋ де ла Болеслав 2ле ал Полоніеі, ла ꙟмпꙟратꙋл Енрік 4ле шї маї ла ꙋрмꙟ ла Папа Грігоріе 7ле каріле ꙟнтітꙋлꙟндꙋсе Епіскопꙋл Росіеі ꙟндаторі пе Болеслав аї ꙟнтꙋрна аверіле рꙟпіте.
1148 Пе ла 1148 Георгіе Долгорꙋкої ꙟмфіінце ꙟн Росіа албꙟ (Белоросіа) ꙋн маре дꙋкат кꙋ кіпітала Владімір шї астрꙋкꙟ темеліїле Москвеї, чї аџюнсе ꙟн ꙋрмꙟ резіденцеа Імперіеі. Патрꙋспрезече маре Дꙋчї дешііторі аї лꙋі Ярослав ꙋрмꙟрꙟ ꙋнꙋл дꙋпꙟ алтꙋл, рꙟсбоаіле ꙟнтре прінціпії Росіеі ера некꙋрмате.

1224 Ꙟн зіліле марелꙋі Дꙋка Юріе 2ле ла 1224 ꙟнкꙋрсерꙟ дін Асіа ꙟн пꙟрціле Росіеі Ордіїле Монголії сꙋп команда лꙋі Баті непотꙋл лꙋі Октаї фіюл марелꙋі Хан Чінгіс.
1238 Ачеѕіа бꙟтꙟнд пре ꙟмпꙟрекеції прінціпі пꙟнꙟ ла 1238 кꙋчерірꙟ цѣра ꙟнтрѣгꙟ а Росіеі фꙟкꙟндꙋо лорꙋші трібꙋтꙋарꙟ, ꙟн кꙟт аџюнсе де жакꙋ фокꙋлꙋі, спадеі шї пꙟдꙟчꙋнеі варварілор Асіацї. Деспоціа Монголікꙟ цінꙋ 224. пꙟнꙟ кꙟнд Капіталііле Росіеі шї тоате політііле ера бꙟнтꙋіте де пꙟргарій Тꙟтарілор, стрꙟнгаторії.

гъторії капітацієї (харачюлуї). Маріле дукъ ка Васал Д. Х.
майнаінте де а се суі пе трон требуіа а мерџе ън оарда
марелуї Хан, че резідуіа ла Капчак пе Волга ън пъ-
мънтул Половціілор. Мічі кударе де суме, прошер-
кут ла пічоаріле Калмукулуї прімъ конфірмаціа дом- 1256
нієї, ънсъ ку аменінцарѣ віецеї ън кът унії дін прін- 1317
ціпі ън лок де ферман суферѣ мартіріул ън куртѣ
пъгънулуї. Аше пътімі ла 1256 Міхаіл прінціпул
де Черніговул ші ла 1317 Міхаіл прінціпул де Твер.

Дін партѣ вестікъ се ънкълкъ Росіа ън ачесте тім-
пурі де кътръ Свезі, Лівонезі ші Ордінул Фраціілор де
арме, пре карії ънвінсе ънзестратул ку фрумусецъ,
віртуте ші ънцелепчюне прінціпул Новгродулуї А-
лександру 1ї лънгъ Нева ла 1245, пентру каре 1245
вікторії се пронумі Невікул ші апоі ън чінстѣ луї се
ънфіінце ордінул луї Александру Невскіе.

Ла 1317 Георгіе а луї Даніїл прінціпул де Москва 1317
фіюл луї Александру Невскої пентру а рестурна де пе
тронул марелуї дукъ пе ункюл сеу Міхаіл оморжтул апої
де М: Хан се ънсоці ку Кончака сора Ханулуї Усбек,
ку каре мод ънтърінду се де кътръ Ханул маре Дукъ
стрълмутъ резіденціа са ла Москва дін Владімір,
унде домнісе ункюл сеу, ашезінду се аіче кумнатул
сеу Ханул Монголілор.

Ънпъркерѣ іскатъ ънтре Мунголі, ші чѣ де доуъ орі ънкурсіе а ноулуї маре кучерітор Тімур, кареле воіа а субџуга ші пе Татарії дін Росіа, стрънчінъ пу-

Д. Х терніч; ачестор ва(в'ріи, ші ꙟндъмънъ пе прінціпії Рꙋші а лі пꙋте арꙋнка џюгꙋл.

Ꙟмфіінцеторюл ꙋнеі асемінѣ марі ꙟнтрепрінде̑рі
1462 стътꙋ ла 1462 Іван Зле Васіліевч, ꙋн бърбат ꙟнзестрат кꙋ стрълꙋчіте талентꙋрі, аџер, кꙋтезеторю, актів, не обосіт, ачеста прін домнірѣ са де 43 ані нꙋ нꙋмаі ꙋні сꙋп скіптрꙋл марелꙋі сеꙋ Дꙋкат маі мꙋлте мічі прінціпатꙋрі, прекꙋм ші репꙋбліка Новогродꙋлꙋі, ꙗдаръ бътѫнд ші оарділе Капчѣкзі мѫнтꙋі патріа са де трібꙋтꙋл ва(връіло.

1451 Ла 1451 кꙋ ферічіре інтері дін Росіа пре Монголі.
1485 Ла 1485 кꙋчері Казанꙋл, амінінцъ Сіберіа, дꙋпъ каре се'нтітꙋлъ кꙋ дрептꙋл маріле прінціп сеꙋ дꙋкъ ал тꙋтꙋрор Росіілор адекъ ал Росіеі Марі, Мічі, Рошії ші Албе. Ел пътрꙋнс деpeліле ші кꙋрг дін ꙟмпърціре ꙟнтрецімеі статꙋлꙋі, ꙟнтро генералнікъ адꙋнаре аꙋдекларат пе Росіа не діспърцітъ. Мꙋрінд'ꙋі соціа Маріа, прінцеса де Твер, дꙋпъ ꙟндемнꙋл Папеі, каріле дорѣ се ꙟнъмеже пе Росіа асꙋпра Тꙋрчілор сꙋрпъторі імперіеі де ръсеріт, ші ка съ ꙟмпреꙋнеже бесеріка ръсърітꙋлꙋі кꙋ чѣ апꙋсанъ, лꙋъ ꙟн адоꙋа ꙟнсоціре пе пренцеса Софіа, фіїка ꙟмпъратꙋлꙋі Константінополіеі Тома, трꙋітоаре ꙟн Рома дела кꙋдерѣ ꙟмпърацієі де ръсъріт, кꙋ каре прілеж ш'інсꙋші Іоан стема імперіеі Романе вꙋлтꙋрꙋл кꙋ доꙋъ капете ші тітлꙋ де ꙟмпърат, пре каріле шіл атрібꙋісе ші Владемір Мономахꙋл кꙋі се трімісе де ꙟмпъратꙋл Алексіе Комненꙋл Регаліа адікъ корона, ꙋн гердан де аꙋр ші омантіе але ꙋнкюлꙋі сеꙋ Константін Мономахꙋл.

ҁꙋл. Баї се ꙟнкꙋскрі кꙋ Стефан IV чел маре домнꙋл Молдовеї, авжнд де соціе фїюлꙋї сеꙋ Іоан пре Елена фїїка лꙋї Стефан; Вредніцїа 'л пꙋсе ꙟн релаціе кꙋ ꙟмпъратꙋл Фрідерік III, Баїезит Ііле, шї кꙋ пꙋтернічїї рігі ал Полонїеї Казїмір, ал Ꙋнгарїеї Карвінꙋс шї ал Боемїеї Подїеврат. Д. Х.

ꙊНГАРІА

Авжнд а ворові деспре Ꙋнгꙋрї лъкꙋїторї астъзї ꙟн Панонїа шї Трансїлванїа сѣꙋ Дачїа Алпенсъ ам сокотїт а ворові маї ꙟнтжю де чїне се лъкꙋїа ачѣстъ цѣръ маї наїнте де венїрѣ Ꙋнгꙋрїлор, фаптъ чї се атїнџе шї де Їсторїа ноастръ а Дако-Ромжнїлор.

Панонїа шї Дачїа карїле сжнт цері вечіне шї контінгенте сжнт пререїꙋрате де Дꙋнъре шї Панонїа пе марџініле нордіче і остіче іаръ Дачїа пе марџініле вестіче шї сꙋдиче пе ꙋнде прін кꙋрсꙋл Дꙋнъреї де ла норд спре сꙋд се діспарт ꙋна де алта.

Конфініїле Панонїеї ла нордвест сжнт ꙟнчепжнд дела Дꙋнъре дінколо де Вїена, де сꙋпт ꙋнгюл формат ꙟнтреградꙋл 33 шї 54 ал лꙋнџімеї, і ꙟнтре 48 шї 49 ал лъцімеї, се діспърцеще ла вест де Норікꙋ шї Істріа, прін о лініе ꙟнтінꙋітъ дела ꙟнсъмнатꙋл ꙋнгю спре сꙋд пънъ ꙟн Адріатіка, де ꙋнде апої се лімінѣзъ алътꙋрѣ кꙋ Їлірїа, прін лініа трасъ кътръ ост ꙟнтре градꙋл лъцімеї 45

шї

ші 46 пѫнъ ла ревърсарѣ Савеі ꙟн Дȣнъре лѫнгъ марџінѣ Дачіеі сȣпт Ȣнгюл 38 ші 39 ал лȣнџімеі ші 44 ші 45 ал лъцімеі. Ла норд прін кȣрсȣл Дȣнъреі спре ресеріт се мърџенеще кȣ Германія ші Сармаціа, ꙟнтінѕіндȣсе пѫнъ сȣпт Ȣнгюл ꙟнтре 37 ші 38 ал лȣнџімеі, ші 47 і 48 ал лъцімеі, де ȣнде котіџеще Дȣнърѣ ꙟн џос спре сȣд діспърцінд ла ръсъріт Панонія де Дачія. Ачѣста се'нчепе де аіче ꙟнтінѕіндȣші марџініле ꙟн партѣ нордȣлȣі спре ресеріт алътȣрѣ кȣ Сармаціа, лъкȣітъ астъѕі де нації Славіче пе лінія лȣнџімеі ꙟнтінȣітъ сȣп градȣл лъцімеі 48 ші 49 пѫнъ ꙟндрептȣл градȣлȣі 48 ші 49 ал лȣнџімеі, сȣп каріле се ревѣрсъ Ністрȣ ꙟн марѣ Нѣгръ. Іаръ 'н партѣ сȣдікъ се мърџінеще де алȣвіїле Мъреі Негре ші де кȣрсȣлȣл Дȣнъреі чі се ревѣрсъ аіче, сȣп градȣл 45 сȣп кареле ші По ꙟн Адріатіка. Панонія се пре рѫȣрѣѕъ ꙟнчепѫнд де кътръ сȣдȣл еі, де Сава, Драва ші Врабо, ръвѫрсѫндȣсе спре ост ꙟн Дȣнърѣ. Дачія се преріȣрѣѕе де Тіса, Алȣта сѣȣ Олтȣл, де Сірет, Прȣт чі се ревѣрсъ кȣргѫнд спре сȣд ꙟн Дȣнъре ші де Ністрȣ че се ревѣрсъ ꙟн марѣ Нѣгръ, ꙟн Тіса се ревѣрсъ кȣргѫнд спре Вест дін партѣ трансілваніеі Марісȣл сѣȣ Мȣрішȣл ші Крішȣл.

Дȣпъ мъртȣрісірѣ ꙟншілор історічі Ȣнгȣрі, че аȣ веџȣіт ꙟн сȣта а доȣаспрѣѕече, ачесте цері пе кѫнд аȣ веніт Ȣнгȣрії се лъкȣіа де Ромѫні ші ꙟн парте де Славені, Ромѫнії тръіа прекȣм ші пѫнъ астъѕі пе локȣл дін Ністрȣ сѣȣ Бȣг ші пѫн ꙟн Тіса і Дȣнърѣ адікъ ꙟн Дачія ȣнде се колонізеръ де Траіан. Локȣл ꙟнтре Тіса ші Дȣ-

нѫрꙗ се лѫкꙋіа де Славені, іарѫ партꙗ чеіелантѫ а Панонієі песте Дꙋнѫре се лѫкꙋіа де пѫсторії Романілор, ашезаці. Ꙟтрѫнса дꙋпѫ німічірꙗ лꙋі Атіла, каре ле авꙋ а са резіденціа тот ꙟн Панонія. (*)

Історіа кꙋм аꙋ фост аџюнс Славіі а посесꙋі локꙋл ꙟнтре Тіса ші Дꙋнѫре есте ꙋрмѫтоарꙗ.

Шесе нації сѫнт ачеле каре аꙋ кѫлкат ꙟн хотарѫле Панонієі ші а Дачієі лѫкꙋіте де Ромѫні, ꙟнтѫю Гоції, апоі Хꙋнії, Бꙋлгарії, Аварії, Славії, ші ꙟн ꙋрмѫ Ꙋнгꙋріі. Дін ачесте Славії ші Гоції се нꙋмѫрѫ ꙟнтре гінтеле европіене; іарѫ челелалте сѫнт Асіатіче. Де ꙟнсѫмнат есте кѫ нічі ꙋна дін ачесте нꙋ шаꙋ дескѫлікат резіденціа ꙟн кентрꙋл Дачієі, каре есте Молдова, цара Ромѫнꙗскѫ ші Трансілваніа, ꙟче вері аꙋ фост нꙋмаі трекѫторі прекꙋм Гоції ші Бꙋлгарії дꙋкѫндꙋсе престе Дꙋнѫрꙗ, вері аꙋ ꙟнкꙋнџюрат прін Галіціа ші аꙋ дескѫлекат пе кѫт ва тімп ꙟн Панонія ші пе пѫмѫнтꙋл ꙟнтре Тіса ші Дꙋнѫрꙗ. Аічꙗ аꙋ резідꙋіт Атіла Ханꙋл Ꙋнгꙋрілор, дꙋпѫ ачꙗста Аварії, апоі Славії ші ꙟн сфѫршіт Ꙋнгꙋрії

пѫнѫ

(*) Панонія, нꙋмеле кѫріа сар детраџе дела Пан Зінꙋл тꙋрмелор, ꙟнсѫмнꙗзе пѫмѫнтꙋл пѫсторієі, нꙋміре чі ні дѫ се ꙟнцелеџем кѫ дінтрꙋ ꙟнчепꙋт кѫмпііле еі челе марі ꙟмформате де шесꙋріле Дꙋнѫреі сꙗꙋ ші де локꙋріле мꙋнтоасе ка пѫнѫ астѫзі сꙋп нꙋме де пѫсте аꙋ фост дін векіме прекꙋм ла ноі Бꙋџꙗкꙋл локꙋрі де пѫшꙋне, дрепт каре ꙟн тімпꙋріле венірєі Ꙋнгꙋрілор, се нꙋмꙗ Паѡнніа де кѫтрѫ Романі пѫшꙋне.

пънъ Астъзі ші де пе аколе се ꙟтінде къ але лор ескꙋр-сії ші прѫдъчюні ꙟнлъꙋнтрꙋл Дачіеі.

Каꙋза пентрꙋ каре варварії нъвълітори н'аꙋ пꙋс пічор статорнік ꙟн Дачіа кентралъ нꙋмітъ де Бізантіні Ѧ-телкꙋса, аꙋ фост парте скꙋтіреа армелор тронꙋлꙋі Роман, акъруіа колоніа ші провінціе ера Дачіа, парте ероісмꙋл ꙟншілор Дакоромѫні, парте політіка лор щіінд амъгꙋлі ші асе арѫта сꙋпꙋші ꙟн кълкъторілор, парте аꙋ сцютат ші ꙟмпрецюръріле, оґінтъ ръспінгѫнд пе алтъ, ші Ромѫнії ка съ скапе де ꙋнії съ пріфъкъ къ прімеск къ бꙋкꙋріе пе чівланці, ремѫінд Дачіа де апꙋрꙋре лъкꙋітъ де Романі ші нꙋмеле лор ꙟн тоате векꙋріле де ла ді-скълекаре поменіте де Історічії гінтелор вечіне къ Дачіа прекꙋм де чії Романі, Бізантіні, Рꙋші, Полоні, Ꙋн-гꙋрі сꙋп фелꙋріте нꙋмірі прекꙋм де Бізантіні, Дакі ші Місі дꙋпре нꙋміле цєрілор де ної лъкꙋіте, де ачії Пачіначі, Кꙋмані, Бꙋлгарі ші ꙟнсфѫршіт де кътръ Словені Балахі, Влахі сеꙋ Волосі ші Волохі, іаръ де кътръ Ꙋнгꙋрі, Олахі.

Векеа лъкꙋінцъ а Славенілор ꙟнсемнаці ꙟн Історіе ші къ нꙋміре де Сармаці, ера ꙟнтре Вістꙋла, Бꙋг, Ніпрꙋ пънъ ла Дон, карії се ꙟмпърце прекꙋм саꙋ зіс ꙟн Вензі сеꙋ Венеці лъкꙋіторі спре норд пе ла гꙋра Вістꙋлꙋі, ꙟн Анці лъкꙋіторі спре сꙋд кътръ Маре Негръ пънъ ꙟн Дон, ші ꙟн Славі лъкꙋіторі ꙟнтре ачещіа де ла Ністрꙋ пънъ ла Ніпрꙋ, дꙋпъ че се коборѫ ръ Гоції сꙋпт Ерманарік дін пърціле Скандінавіеі ші

Аварі

але Германіеі Нордіче, дела гꙋра Вістꙋлеі ла гꙋра Д. Х.
Ніпрꙋлꙋї, ꙟмбꙋлзіте семінціїле Славіче де Хꙋні
Аварі ші Бꙋлгарі се вѫзꙋрѫ стрѫмторіте асе стрѫмꙋта
маї ѫн тѫю пе локꙋріле дешертате де Гоці ꙟн пѫрціле
нордіче але Еѵропеї пѫнѫ ла Албіс сѣꙋ Елба пін Мек
лебꙋрг, Прꙋсіа, Полоніа, Галіціа Моравіа, Свезіа,
Боеміа, ші де аіче ꙟн ꙋрма Аварілор спре сꙋд ꙟн Па
нонїа ші анꙋме пе пѫмѫнтꙋл ꙟнтре Тіса ші Дꙋнѫрѣ,
дішѫртате де Аварі, де ꙋнде апої трекѫнд ші Дꙋнѫ-
рѣ се ревѫрсе прін Сербіа, Славоніа, Далмаціа, Кроа-
ціа ші Їліріа, дін ачещі емігранці пела сфѫршітꙋл сꙋ-
теї ашептѣ, респінші де песте Дꙋнѫре ꙋн ꙟнсемнат нꙋ-
мѫр де кѫтрѫ Бꙋлгарі ші апої дін коаче де Дꙋнѫре де
кѫтрѫ Ромѫні се ꙟнтꙋрнѫ ꙟн дѫрѫпт, іарѫ кѫтрѫ норд
ꙋнді се ꙟмфіінцерѫ статꙋл Росіеі де астѫзі.

Прекꙋм Хꙋнії інтеріці де Кінезі, Аварі, ші де Тꙋрчії
аꙋ Геꙋгер асемінѣ Ꙋнгꙋрії коборѫторі дін ачеїеші се-
мінціе калмꙋкѫ кꙋ карії семѫна прекꙋм ла фісіогномїе,
ашіждерѣ ла моравꙋрі тот де ла нордꙋл Асіеі, пентрꙋ
прѫдѫчюнеле ші неначетатіле ресбоае респінші де кѫтрѫ
пꙋтерніка монархіе а Кінеї ші а Тꙋрчілор емігрѫрѫ ꙟн
пѫрціле Еѵропеї, ашезіндꙋсе маї ꙟнтѫї ла сꙋдꙋл Росіеі,
де ꙋнде інтеріці де Хацарі ші бѫтꙋці ꙟн калѣ чі апꙋкасѫ
спре сꙋд кѫтрѫ Дачіа де Ромѫно-пачінаці се ꙟндреп-
тѫрѫ сꙋп дꙋкꙋл лор Алмꙋс прін Галіціа кѫтрѫ Панонїа
пела анії 889, кꙋпрінсе локꙋл Панонієї дін адрѣпта ші 889
дінастѫнга Дꙋнѫреї пѫн ꙟн Тіса, ꙟмпінгѫнд пе сла-
вені маї кѫтрѫ сꙋд, дін карії семфіінцерѫ апої статꙋ-

-іле Славеніче трансданȣвіене, ꙟтінѕіндȣсе пънъ ла Ѧдріатіка. Цінȣтȣл ꙟтре Тіса ші Дȣнъре се домнѣ пе атȣнче де ȣн Саланȣс непотȣл марелȣї Реанȣс дȣка Бȣлгаріеї, іаръ н'цінȣтȣл ꙟтре Тіса шї кодрȣл Ігфонȣлȣї, че діспарте Трансілваніа де Ѹнгаріа дела Дȣнъре ші пънъ ꙟн Мȣрєш, ȣндії астъѕї Бънатȣл Темішоарії домнѣ Глад дȣкъ Ромѫнескȣ кърȣіа ȣрмъ Ѧктȣс авѫнд реѕеденціа ꙟн Морісена; шї локȣл дін Мȣрешї пънъ ꙟн Сомешї, пе ȣндеї астъѕі діецесȣл Орадіеї марї, домнѣ алт дȣкъ Ромѫнеск маї ѫнтѫю Мерȣт ші апої Меномерȣт, акърȣіа реѕеденціе єра ꙟн четатѣ Біхор, нȣмітъ астъѕї Орадіа, ꙟмбії фъръ сȣпȣшї де Стефан ріга Ѹнгаріеї. Ардѣлȣл сѣȣ Трансілваніа се домнѣ де алт дȣкъ ал Ромѫнілор нȣміт Џелȣ, каре се ꙟмвінсе де Тȣхȣтȣм, генералȣл лȣї Ѧрпад Дȣка Ѹнгȣрілор.

Дȣпъ че съ стрікъ статȣл Славан ал Моравілор, ацюнсе доміторюл Романо Германікȣ, асе ꙟмвечіна немїжлочіт кȣ венітіцїі Ѹнгȣрї. Ачещїа пе атȣнчѣ нȣ се осебѣ де Хȣнї, атѫт ꙟн варварȣл лор трай пітрекѫнд номадік прін кортȣрї, ȣрѫнд агрікȣлтȣра ші індȣстріа четецѣнъ, вецȣїнд нȣмаї дін жафȣрї ші ръсбоае, се вінтȣіа кȣ карне де кал ші лапте де іапъ, стреїні кȣноштінцеї де Дѕеȣ, ші сентементелор омініреї пе ȣнде кълка нȣ лъса пе ȣрма лор алтъ декѫт єреміта те, ѫнса лор фацъ авѣ ачелаш варварȣ профіл де Калмȣк сѣȣ Монгол, прекȣм ал Хȣнілор, фаца нѣгръ, насȣл тȣртіт сѣȣ вѫрлігат бȣчіле фецеї лате, окії адѫнкаці ші кръпаці депъртаці ꙟн лътȣрї,

гȣра

гѫра маре. Тоате ачесте ꙋрачюнї шї сълбътъчюнї прін Д. Х.
температꙋ клімъ, прін крещінътате шї кꙋлтꙋрѫ се ꙟмблѫнѕі шї се нетезі атѫт ꙟн прівірѣ сълбътъчіеї сꙋфлетелор кѫт шї а хъзіеї трꙋпꙋрілор, соартъ ферічітъ де каре се ꙟнвредніческ тоате варваріле гінте ꙟнкълкътоаре ꙟн статꙋріле чівілізате, ка шї плѫнтеле ꙋлтꙋіте.

Дꙋпъ моартѣ ꙟмпъратꙋлꙋї Арнолф ла 900 Д. Х. 900
трімісе Ꙋнгꙋрії солї ꙟн Германіа сꙋб претекст съ ꙟноаде релації де паче, іар ꙟн адівър аспіонї локꙋреле,
дечї дела 901 ꙟнчепꙋръ а се реверса прѫдѫтоаріле лор 901
оарде прін Аꙋстріа, Баваріа шї Карантаніа, асемінѣ ескꙋрсії фъкꙋръ 'н Моравіа, Їталіа, Германіа шї Лотарінгіа, німінѣ се пꙋтꙋ стъві дінаінтѣ кълърімеї Ꙋнгꙋрещї. Ієкꙋсінца лор асе бате дꙋпре модꙋл татарілор аꙋ алꙋнгѫнд аꙋ ретрѫгѫндꙋсе ꙟн дърѫпт, ковѫршѣ кавалеріа еꙋропеілор, пѫржолꙋл, оморꙋл шї жафꙋл ꙟнтіпърѣ але лор ꙋрме, спаїма де Ꙋнгꙋрї, ка шї чѣ де Хꙋнї кꙋпрїнсеръ пре тоці, тꙋлбꙋръріле сꙋкчесіеї домніторілор ꙟн Їталіа шї Германіа, лї дедіръ кꙋ атѫта маї ꙟндъмънатіче оказії а ꙟнкълка статꙋл •Романо•Германік. Енрік Іᵘ де Саксоніа пентрꙋ а сігꙋра статꙋл се вѫзꙋ невоіт акꙋмпъра пачѣ дела дѫншії кꙋн трібꙋт де ноꙋъ ані. Ꙟнсъ Енрік шї ꙋрмъторюл сеꙋ фіюл Отон Іᵘ діорганізінд кавалеріа са де о потрівъ кꙋ а Ꙋнгꙋрілор, пърінтеле маї ꙟнтѫю ꙟн бътъліа де лѫнгъ Мірсебꙋрг ла 934 шї апої фіюл пе Лехфелд ла 955 ка пе алції Каталонічї ꙟнтро пісматікъ лꙋптъ ꙋчігѫндꙋле маї ꙟнтрѣга армїе, лї вѫрѫ фріка ꙟн оасе,

Д. Х. ꙟнкът нȣле маї венї гȣстȣл де прѫдат статȣріле Еѵропеї.
ꙟн кȣрсȣл ачестор анї востȣрѫторї домнірѫ престе Ȣнгȣрї Арпад фіюл лȣї Алмȣс; Золтан фіȣл лȣї Арпад шї ꙟнȣрмѫ Токса.

972 Ла 972 се алѣсе Геіса Іĭ прімаріȣл ꙟнтре домніторії
1000 Ȣнгаріеї каріле ꙟмбрѫцоше леџѣ Крещінѣскѫ, фіюлȣї сеȣ Стефан чел сфінціт ла 1000 Д: Х: ісе трімісе корона де кѫтрѫ Папа Сілвестрȣ 2ле шї ісе атрібȣї тітлȣ де ріга де кѫтрѫ кȣмнатȣл сеȣ ꙟмпѫратȣл Отон 3ле. Резідȣінд ꙟн Алба регалії, кȣ ꙟмпѫратȣл Константінополїеї Васіліе II шї Канстантін ꙟноде релації де аміціціе. Ел кȣчерї Трансілваніа шї о сȣпȣсе коронеї сале, кȣ крещінарѣ шін'кȣскрїрѣ ꙟнтре ріга де Ȣнгаріа шї ꙟнтре ꙟмпѫратȣл Романо-Германік, фѫміліарізїндȣсе Германії кȣ Ȣнгȣрії, атѫт Стефан кѫт шї ȣрмѫторії сеї маї вѫртос Геіса 2ле пе ла 1141 ꙟмпопорѫрѫ Трансілваніа кȣ колоніщї Германї адȣшї дін Фландріа шї дін Саксоніа пентрȣ каре се нȣмескȣ декѫтрѫ Ромѫні Сасї. Статȣл се ꙟмпѫрці ꙟн 72 де комітатȣрї гȣвернате дȣпре мода Германїеї де комішї кȣ пȣтере адміністратівѫ шї мїлітарѫ, се ꙟмфіінцерѫ 10 Епіскопатȣрї сȣпȣсе Архіепіскопȣлȣї де Гран.

Дȣпѫ моартѣ лȣї Стефан Іĭ фіінд кѫ нічї ȣрмарѣ ꙟн трон, нічї алеџірѣ ера регȣлате, се іскѫ шї ꙟн Ȣнгаріа черте пінтрȣ сȣкчесіе, магнації ꙟн асемінѣ ꙟмпреџюрѫрї авȣ прілежȣрї аш' інсȣші дрітȣл алеџіреї іш прерогатіве марї ꙟнкѫт Ріга аџюнсе мѫрџініт де комішї шї де Епіскопї репрезінтації націеї. ꙟн аше фелю де казȣрї се вѫзȣрѫ компетенції тронȣлȣї,

ачерї

авере аџюторюл ꙟмпъратꙋлꙋї Романілор ші ал Папеї. Д. Х.
Енрік ал 3ле реститꙋї кꙋ пꙋтере ꙟн тронꙋл Ꙋнгаріеї пе ꙟнтерітꙋл Петрꙋ 1ї, ꙟн каре ꙟмпрецюраре Ꙋнгаріа са фъкꙋ ꙋн рігат феꙋдал атърнат де Германіа. Ла 1095 домнінд Ладіслаꙋ 1ї се сꙋпꙋсе Ꙋнгаріеї Славоніа ші Кроаціа, Ла 1105 сꙋб Коломан ꙟн зілїле кърꙋіа се ꙟнчепꙋ Крꙋчіата, се сꙋпꙋсе Ꙋнгаріеї Далмаціа.

Дела 1114-1131 ꙟмпъръцінд Стефан 2ле Кꙋманії дін 1114
Трачіа кътꙋції де Бізантіні ші дін Дачіа емігръръ ꙟн 1131
Ꙋнгаріа, діскълекѫнд пе пъмѫнтꙋл дінадреапта Тісеї.

Дела 1141-1161 ꙟмпъръцінд Геіса 2ле фіꙋл лꙋї Сте- 1141
фан ꙋн маре нꙋмър де колоніші Германї дін Фландріа 1161
емігръръ ꙟн Трансілваніа, ашезѫндꙋії Геіса ꙟн пъмѫнтꙋл востꙋрат де Кꙋманї ші Бісенії де пе акърора шепте кастелꙋрї сеꙋ Бꙋргꙋрї зідїте спре апъраре де ꙟнкꙋрсъторії татарї се нꙋмеще де кътръ Германї цѣра де шепте четъції (Siebenburg).

Дела 1205-1235 ꙟмпъръці Андріас II. Ачеста прін 1205
ꙟнскрісе докꙋменте санціонъ дрітꙋріле де лібертате 1235
але націеї Ꙋнгꙋреші ші пріфъкꙋ форма гꙋвернꙋлꙋї ꙟн репресентатівъ юрꙋінд ка ел ші ꙋрмашії сеї сісе мꙋлцꙋмѣскъ нꙋмаї кꙋ венітꙋл домініілор рігале, фъръ а претендꙋі дела націе таксії ші контрібꙋції. Ꙟн зіліле ачествіа се сꙋпꙋсе Ꙋнгаріеї Галіціа ші Лодомеріа.

Дела 1235-1240 домні Бела 4ле фіюл лꙋї Андреас 1235
ꙟн зіліле кърꙋе пе де о парте Монголії, іаръ пе де алта 1240
Аꙋстріеніі ꙟнкълкѫнд Ꙋнгаріа, о пріфъкꙋ ꙟнтрꙋн дішерт, ꙟн кѫт фъръ колоніщії Італіені ші Германії лꙋнг тімп нꙋ шар фі пꙋтꙋт вені ꙟн фіре.

Д. Х. Ла 1301 кȣ Андріас 3ле се стінсъ дінастіа Арпа-
дікъ. Дȣпъ ачѣста аȣ Ȣнгаріа регенці дін осебіте
Фамілії стреіне, ꙟн ȣрма мȣлтор черте тѫмплате ꙟн-
тре Венчеслаȣ прінціпȣл Боемієі ші Отон ал Саксонієі
компетенції тронȣлȣі, се ꙟнкоронъ прін аџюторюл Папеі
Карол Роберт дін Фамілїа Анжȣ домнітоаре ꙟн Неаполе,
непотȣл де соръ ал лȣі Владіслаȣ IVле ші ѥнгонȣл лȣі
Бела 4ле. Ѥл ꙟнформѫндȣші о гвардіе де трȣпе стреіне
Комані ші де Кавалерії Іоніці кȣ сфорца къȣтъ а ꙟн-
тінде ꙟнчеле дін лъȣнтрȣ пȣтерѣ рігалъ мърџініть де
прѣрогатівіле магнаціїлор ші а міксȣра прівілегііле ачес-
стор Арістокраці, спре каре скопос пітрекȣ кȣ Папа ꙟн
стрѫнсъ легътȣръ ші армоніє.

1342 Дела 1342-1382 домні Лȣдовік 1і фіюл лȣі Карол.
1382 Нȣметȣлȣі кȣ дрептȣл се атрібȣеще тітлȣ де маре. Ѥл
стътȣ чел маі пȣтернік прінціп ал векȣлȣі де міжлок,
ꙟн ѥл ѥра ȣнітъ кȣлтȣра Італїанȣлȣі кȣ вѫртȣтѣ Ȣн-
гȣрȣлȣі, аџерімѣ, ꙟнцелепчюнѣ, ѥроісмȣл тръџѣ
адміраціа контімпȣранїлор. Ѥл бътȣ пе Вінеціені
сȣпȣіндȣі ла ȣн трібȣт де шепті мії галбіні. Кȣчері
Росіа роше, адȣсе кътръ сȣпȣніре Трансілваніа, ба кіар
Молдова, цара Ромѫнѣскъ, Бȣлгаріа, Сербіа, ші
Босніа, кȣноскȣръ сȣзерінітатѣ лȣі. Дȣпъ моартѣ
1370 лȣі Казімір ла 1370 Лȣдовік с'алѣсъ ші рігъ де Полоніа
ꙟн кѫт аџюнсе а ꙟнтінде марџініле домнієі сале, дела
марѣ нѣгръ ші Адріатікъ, пѫнъ ла марѣ Германікъ.
Пентрȣ ꙟнаінтірѣ кȣлтȣреі ꙟнтре Ȣнгȣрі трімісе ȣн
маре нȣмър де тінері ла Ȣніверсітатѣ де Неаполе, ꙟн-

меіе

темеіе академіа де Кѵінквеклезіа. Ел прін ноуъ ле-џюірі ꙟнлінті агрікултура Ѹнгаріеі, фъку асе плънта ку віцъ адусе дін Італіа дъла Токаюлуі, каре апоі аџюнсе афі чел маі алес веніт ал Ѹнгаріеі. Д. Х.

Лудовік лъсъ доуъ фіічє пе Маріа ші Едвігаѕ дін каріле чеаста маі тънъръ се мъріта дупъ ꙟнторсул ла крещінътате дукул Ягело де Літванія, суіт апоі пе тронул Полоніеі; Яръ чеа маі маре Маріа се късеторі ку прінціпул де Люксенбург Сігісмунд, атунчеа Маркіон де Брандебург ші апоі алес ꙟмпърат ал Романілор.

Дела 1390-1437 домні Сігісмунд. Ачеста де ші ка ꙟмпърат Романо-германік ші тот одатъ рігъ ал Ѹн- 1390
гаріеі ар фі путут аве маі мулте міжлоаче пентру лъці- 1437
реа Ѹнгаріеі ші ꙟмпутерніціреа тронулуі сеу, чертіле ꙟнсъ пентру сукчесіе ку Карол ріга де Неаполе претендентул короней, ка де вііторіу дін фамиліа Арпадікъ аціце ꙟнпъръкері ꙟн лъунтрул Ѹнгеріеі, ку партізіле кърора лупътъндусе Сігісмунд пентру але ꙟмпъка ші ашінтърі тронул куцінат фу невоіт арестітуі дрітуріле конституціонеле дате нотабілілор де кътръ Андрею 1ї, а конвока адунареа генералъ а репрезентанцілор алкътуітъ де Прелаці ші Бароні ꙟнтітулаці Магнаці ші дін ноблеса де џос а Кавалерілор, де асеміне лъунтріче тулбурърі фолосіндусе провінціїле депенденте де Ѹнгаріа се фъкуръ неатърнате, ꙟнкът Сігісмунд перду тоате аквізіціїле луі Лудовік 1ї. Сун Сігісмунд се ꙟмфіінце кавалеріа ушоаръ а Ѹнгаріеі ку нуме де Хусарі адікъ ал 20ле ому.

Д, Х. Мꙋрїнд Сїгїсмꙋнд ла̀ 1437 ꙋрмъ Фїйкъса Єлїсавета
1437 чї се мърїтъ дꙋпъ Алберт дꙋкꙋл де Аꙋстрїа, алесꙋл
апоӣ де ꙟмпърат сꙋп нꙋме де Алберт 2ле карїле мꙋрїнд
1439 ла 1439 де шї Єлїсавета наскꙋ ꙋн фїꙋ пе Ладїслаꙋ
Єпїтропїт де ꙋнкюл сеꙋ ꙟмпъратꙋл Фрїдерїк IIIле, кꙋ
тоате ачесте потрївїт кꙋ дорїнца нацїеи трєбꙋӣ асе мърї-
1440 та Єлїсавета ла 1440 дꙋпъ ꙃїга де Полонїа Владе-
слаꙋ бле, ка прїн ꙟнтрꙋнїте пꙋтерї сїсе поатъ лꙋпта
кꙋ ферїчїре Ꙋнгарїа ꙟнконтра тꙋрчїлор. Єлїсавета мꙋ-
рї ла 1442 шї Владеслаꙋ казꙋ ꙋчїс ꙟн бътълїа кꙋ
1444 Мꙋрад IIле лѫнгъ Варна ла 1444.

1457 Дела 1444-1457 домнї Ладїслаꙋ 4ле карїле къпътъ
корона прꙋнк фїїнд, дꙋпъ моартѣ лꙋӣ Владеслаꙋ ал
Полонїеӣ. Сꙋпт ѫнтѫюл сеꙋ регент єроꙋл векꙋлꙋӣ вїр-
тꙋосꙋл ромѫн Їоан Карвїнꙋс де Хꙋнїад комїсꙋл де
вїстръ, Ꙋнгарїа се ꙟмбꙋнътъцї ꙟн челе дїн лъꙋн-
тꙋрꙋ шї пꙋртъ вїкторїӣ ꙟн челе дїнафаръ, ꙟнсе дꙋ-
пъ моартѣ лꙋӣ Їоан Карвїнꙋс ла 1456 апропїїндꙋсе де
Ладїслаꙋ ка Мїнїстрꙋ ꙟн ръꙋтъцїтꙋл шї дїсфрѫнатꙋл
Конте Чїлеӣ, тоате бꙋнеле ꙟнтокмїрї але лꙋӣ Ꙋнїад се
рестꙋрнъръ ꙋнеатїнд асе омора Фамїлїа корвїнъ, ꙟнкѫт
Ладїслаꙋ маӣ мареле Фїꙋ ал лꙋӣ Їоан се дїскъпъцїнъ
ла 16 март: 1457; ꙗръ маӣ мїкꙋл Матїас се арꙋнкъ
ꙟн карчерѣ Прагъӣ, ꙋн расвою четъцїнеск се апрїнсе,
Ладеслаꙋ мꙋрї фъръ клїроном ла 23 ноем 1457.

1485 Дела 1485-1490 домнї мареле бърбат Матеас Корвї-
1490 нꙋс, кареле дїн ꙟн кїсоаре фꙋ сꙋїт де нацїе пе тронꙋл
Ꙋнгарїеӣ ꙟн врѫстъ де 16 анӣ шїл стрълꙋчї кꙋ аса пер-

соанъ

соанъ ші домніре де 30 ані, Матеіас єра єроў, ꙟнце Д. Х.
лепт, ктіторю де щінцъ, кў пўтерніхўл сеў браць ꙟн фрънсе фўріа Леонтікъ а Тўрчілор, пўртъ ресбоае кў Георгіе Подіебрат ріга Боеміеі, дўпъ акърўіа моарте сўпўсе Ўнгіріеі Сілезіа, Моравіа ші Лаўсіцўл, ꙟмвінсе пре ꙟмпъратўл Фрідерік 3ле апўкъндўі Аўстріа кў капіталіа Віена, сўпўсе Стіріа, Країна ші Карантаніа, пўртъ ресбоїў асўпра марелўі Стефан Домнўл Молдавіеі де карелі фў ꙟмвінс апроапе де Баїа.

Матеіас Корвінўс пе кът де маре генерал пе атъта ші політік домніторю дўпъ аналогўл стрълўчітеі сале кўлтўрі нў пўцін се ꙟнгріжі пентрў лўменарѣ ші ꙟмбўнътъцірѣ старей морале а лъкўіторілор Ўнгаріеі, дреп каре келтўі сўме марі. Ел ꙟмфіінце скоале ші ꙟнтеміе о Ўніверсітате кў бібліотікъ прѣ ꙟнавўцітъ, адўсе дін Італіа кў маре спезе бърбаці ꙟмвъцаці, артісіті ші тіпографі, к'ўн кўвънт домнінд ачест Ромън песте Ўнгўрі ръсері соареле феріічітеі епохе, дела карѣ деръзъ пънъ астъзі кўлтўра ші екзістенціа політікъ а націеі Ўнгўрещі.

Моартѣ ачестўі бърбат ла 1490 фў мўлт сімцітоаре 1490
пентрў Ўнгўрі ші Матіас нелъсінд вре ўн лецюіт кліроном афаръ де натўралўл фію Іоан Корвінўс Магнаціі афлъ оказіе а ші креще дрітўріле констітўціеі лор мърџінінд пе ріга пън' а нў пўте ніче ресбою, ніче паче съ факъ фъръ воіа лор.

ꙟн сфършіт се фъкў ріга Ўнгаріеі фіюл лў Казімір Владіслав 2ле Ріга Боеміеі, кў каріле Матіас ка претендатор ал Боеміеі ꙟнкеіесъ ўн трактат ла Олмўці 1479

ка мȣрінд Владіслав сѫ рѫмѫе Матіас мощеніторю Боемїеї, трактат пре кареле фортȣна л'адȣсе ꙟнтрȣ ꙟмплініре кȣ фаптȣірї контраріе, кѫ Матіас мȣрінд ѫл кліронномї Владіславȣ. Аȣстріа кѫпѫтѫ ꙟндѫрѫпт цеаріле посесȣіте де Матіас, Моравіа ші Лаȣсіцȣл се реслеціръ де Ȣнгаріа, Вінеціа се ꙟнтінсе асȣпра Далмацієї.

ІНВЕНЦІЇЛЕ (АФЛЪРІЛЕ) ПЕРІОДȢЛȢЇ АЧЕСТȢЕ

Ордаліа сеȣ џюдеката Дївїнѫ

Ѫнкѫ дін векіме сȣперстіціа ші ігноранціа дедȣсе пре оамені а пѫрѫсі дрептȣл кȣвѫнт ші ꙟн але лор недомерірї ка сѫ афле адевѫрȣл ші дрептȣл се сȣпȣсе оарбеї Фаталітѫцї сеȣ ꙟнтѫмплѫреї амѫџітоарелор ȣнелтірї, крезȣте а се да дін партѣ дівїнітѫцїлор, прекȣм ера рѫспȣнсȣріле Оракȣрілор. Дȣпѫ ꙟнтродȣчерѣ крещінісмȣлȣї ꙟн векȣл де міжлок, нȣміт ꙟн Історіе векȣл ꙟнтȣнекос ал варварїеї ші ал Ігноранціеї, карȣіа се фаче капѫт кȣ ешітȣл сȣтеї а 15а, мȣлте прѣпȣсȣрї ші каȣзе ꙟндоеліниче недісвѫліте се сȣпȣнѣ ȣнеї асемїнѣ дівіне џюдекѫцї нȣміте Орделіа, (поате дела кȣвѫнтȣл Urtheil) ші ачѣста ера а кѫлка ꙟн фок сеȣ а ціне кѫрбȣнї арзѫторї, орї Фіерȣл ꙟмфокат ші а нȣсе арде. Аȣ асе арȣнка ꙟн апѫ ші а нȣсе ꙟнека і алтіле асемїне, де ȣнде аȣ рѫмас ші ла ноі а се џюра, а се блѫстѫма ші а сѫрȣта сінѣца ꙟнкѫркатѫ, трас фіїндȣї кȣкошȣл, кȣ атаре мод мȣлцї невіноваці перѣ ші не лецюіцїї прін ȣнелтірї ꙟншелѫтоаре скѫпа.

Ренаштерѣ Філософіеї чеї сѫнѫтоасе Фѫкѫнд сѫ ꙟмпрѫ-

цѣскъ леӂіле Дрептꙋлꙋї Кꙋвѫнт, дꙋпре каре се ꙟндреп- Д. Х.
тъ ші параграфꙋріле челꙋї посітівꙋ, ресіпі чѣца не-
щіінцеї ші а Фііцілор еї, каре сѫнт варварія, сꙋперстіціа
ші крꙋзімѣ, оборѫ ші пе орбꙋл жꙋдецꙋ ал ордаліеї, чї
цінꙋ пѫнъ'нсꙋта а шесеспрезечѣ ꙟн епоха генералнічеї
реформе, ꙋрматъ ꙟн геніꙋл оменіреї, де кѫнд се ꙟн-
чепꙋ ші періодꙋл ноꙋ ал Історіеї кꙋ векꙋл де акꙋм нꙋ-
міт фїлософікꙋ. Ꙟн ачест період дрептꙋлкꙋвѫнт аꙋ X
ꙟнчепꙋт а ꙟмпъръці, дрептꙋл оменіреі асе спріжіні
де лібертатѣ політікъ, щіінціле ші мъестрііле а'мфлорі.

Ꙗрба сѣꙋ пꙋлберѣ де фокꙋ

Ворба комꙋнъ ꙟмпъртъшеще афларѣ ачѣста монахꙋ-
лꙋї Бертолд Шварцꙋ дін Фраїбꙋрг пе ла 1300, адевърꙋл
ꙟнсъ есте къ еа саꙋ афлат де Кінезї ші Індіенї ші се
адꙋсъ прін Арабії хімічї ꙟн Спаніа, карії адꙋсе аїче ші
сіліїтра ші карії ꙟн тімпꙋріле крꙋчіатеї се ші сервѣ X
кꙋ асемінѣ фокꙋрї. Ла 1378 ꙟн Аꙋсбꙋрг се върсеръ ші 1378
тꙋнꙋрї ачѣстъ афларе пріфъкꙋ кꙋ тотꙋл'мъестріа ръсбою-
лꙋї ꙟн каре маї ꙟнаінте се ꙟнсемна ероісмꙋл персонал
ші вѫртꙋтѣ трꙋпѣскъ; іаръ акꙋм гіевъчіа ші стретігіма. X

Оглїнзїле.

Пе ла капътꙋл сꙋтії а треїспрезечѣ се івіръ ші оглін- 1300
зїле де стеклъ, кѫчї маї наінте ера де оцел леіт, сѣꙋ X
ꙟн ліпса металꙋлꙋї де апъ. Фабрікаторії чії маї векї аї X
оглінзїлор де метал ші де стеклъ се зік афі Фінікенії
афлъторії стеклії.

Д Х.

Хжртїа

Маї ꙟнаінте се скріа пе пергамент де піеле аѹ пе ѹн фел де хжртїе нѹмітъ ”папѹръ фабрікатъ де папѹра егіптѣнъ
1300 сѣѹ де бѹмбак, Ла 1300 се нъскочї фачерѣ хжртіеї де їнѹ.

Тїпографїа

Чіїꙇ жнтаї нъскъторї аї тіпографіеї сжнт Кінезїї, карїї ꙟнкъ ꙟн зїлеле луї Вѹ-ванг, чі аѹ вецѹіт кѹ 1100 анї ꙟ. Х. сар фі аџѹтат ла пе скрїс кѹ літере бърсате сѣѹ сковіте ꙟнлемнѹ, ла каре гаѹ пътѹт де дѹчї скѹлптѹра сѣѹ сжпарѣ нѹмелор ꙟнфелюріте металѹрї ші петре прекѹм сжнт сіџїлѹріле (печецїле) ꙟнтребѹінцате маї о датъ кѹ афларѣ літерілор Кінезїї се ꙟнлесні кѹ осебіре ла ꙟнформарѣ тіпарюлѹї лор, а кърора кѹвінте сжнт міносілабе кѹпрінсе ꙟнтро ціфръ прекѹм ар фі тѹраоа Тѹрчѣскъ.

Асеменѣ Европеїї се дедѹсе ла афларѣ ачестора прін нъскочірѣ сковіреї Ікоанелор ші а літерілор ꙟн лемн пе ла 1367, пе кжнд се івіръ ші жокѹл кърцілор. Дечї пентрѹ асе ꙟнлеснї прескріерѣ кърцїлор сф. скріптѹрї де каре авѣѹ тоцї крещінії прескріїторії пентрѹ апѹте фаче кѹ ѹшѹрінцъ маї мѹлте копії ꙟн кжщігѹл лор се’ндемнъ а скові літеріле дѹпъ омъсѹратъ формъ ші мъріме пе табле де лемн, апої съ’прічепѹ а тъе літере слободе ші але ашъза дѹпре требѹінца текстѹлѹї ші ачел афлъторю се зіче а фі Іоан Гѹтемберг дін

Стра-

Страсбург. Нумітул пентру ліпса монетеї се ꙟн соці ку Д. Х.
арџінтарюл Іоан Фауст дін Могунціа (Маінц) ші ку ка-
ліграфул Петру Шефер, карії ла 1450, върсе літере 1450
де метал ші ла 1457. Се іві о псалтіре латінѣскъ чѣ 1457
ꙟнтъіа карте тіпърітъ ꙟн Могунціа. Де аічѣ лъцінду-се
щіінца се ꙟмфіінце тіпографії ꙟн Аусбург, Нуремберг,
Рома, Флоренца ш. а.

Прімарії тіпографі пісмуіці де монахії копісті, карії се гіверніса ку пескрісул хърцелор фъръ клівіціці, къ ку аџюторінцъ ші міжлоаче сатанічещі арфі путжнд скріе атжта де кужнд ші де мулт, ꙟн кжт афлъторії ачестеї пре фолосітоаре мъїестрії се възуръ ла ꙟнчепут прігоніці ка фъкъторії де реле де кътръ оарба оменіре. каре некуноскътоаре челор фолосітоаре ушор се адімінеще де рѣутатѣ діаволѣскъ а егоістілор клівеціторі.

Зугръвіа ку олою

Аместекарѣ въпселілор де зугръвіт ку олою се зіче афі афлатъ ꙟн а 10 ші 11 сутъ ꙟнсъ ꙟн а 15 сутъ се ꙟнконоску маі ку самъ прін Фландрул Іоан Бруџе.

Калкографіа скобірѣ ꙟн арамъ

Афлъторюл ачестеї мъестрії се зіче афі Флорентул Масо фінігера.

Компасул.

Компасул сѣу бусола есте уна дін челе маі нотавіле ші інтересате афлърі, фінд къ нумаі прін аџюторюл еї пу-

ла

Д. Х. тꙋръ Европеі а плꙋті ноанꙋл ші а декопері цері; Афлъ-торюл бꙋсꙋлеі есте Італіанꙋл Флавіо Ціріn дін Амалсі.

Орнічіле

Афлъторюл се зіче афі Петрꙋ Хелер дін Нꙋремберг, ші фіінд къ челе ꙟтжі орнічe авѣ фігꙋра ꙋнꙋі оꙋ се
1481 нꙋміръ оꙋ віꙋ нꙋренбергезꙋ. Ла 1481. се афлъ ші ꙋн клопот ла орнікꙋл бісерічеі дін політіа Аелст дін Фландріа.

(*) Ꙋнꙋл дін челе жнтжі орнічe лꙋкрате де Петрꙋ Хелер капътъ ші Домнꙋл Молдавіеі Стефан чел маре ші дꙋ-пъ ꙟтжмпларе пъстржндꙋсе ꙟпреꙋнъ кꙋалте одоаръ ꙟн мънъстірѣ Пꙋтна зідітъ де Ферічітꙋл Стефан аꙋ а-џꙋнс ꙟн тімпꙋріле ачесте маі ноꙋъ ꙟн мжна репосатꙋ-лꙋі Єпіскопꙋ де Роман Герасім Барбовскі ші дꙋпъ ре-посарѣ са ꙟн мжнꙋле ꙟналт Пресфінцітꙋлꙋі Мітрополіт Беніамін Костакі, декътръ каріле саꙋ хързіт ла 1829 кампомаршалꙋлꙋі арміеі Росіене Вітгенштан.